
JUGOSLAVENSKA
AKADEMIJA

STARI
PISCI HRVATSKI.

NA SVIJET IZDAJE

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KŃIGA XXII.

U ZAGREBU
KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISMARE)
(GJURO TRPINAC.)
1913.

POVIEST VANĐELSKA

BOGATOGA A NESREĆNA EPULUNA
I UBOGOGA A ČESTITA LAZARA.

(BOGASTVO I UBOŠTVO.)

„VELOPIESNA“

JEROLIMA KAVAŃINA

(CAVAGNINI)

VLASTELINA SPLISKOGA I TROGIRSKOGA.

PRIREDIO ZA ŠTAMPU

Dr. JOSIP ARANZA.

NA SVIJET IZDALA

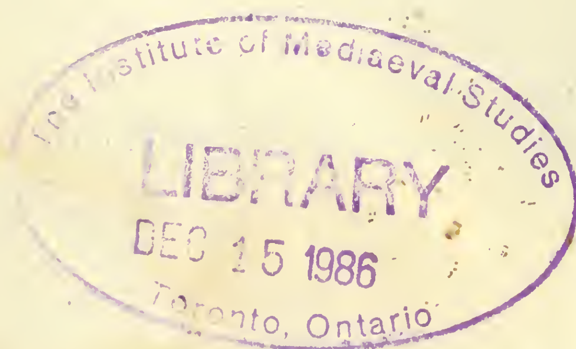
JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

U ZAGREBU

KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE)

(GJURO TRPINAC.)

1913.

Dioníčka tiskara u Zagrebu.

JEROLIM KAVAŃIN (CAVAGNINI)

(PO STAROJ ULJENOJ SLICI.)

Jerolim Kavańin
(Cavagnini).

I.

Pisac plemić, odvjetnik, ļubiteļ puka (donekle čudak), sastavi nam enciklopediju znańa u Dalmaciji oko 1700., zaogrnutu u religiozno-didaktično ruho, a prožetu velikom slavenskom idejom. (Preteča Kačića). Sa narodnoga gledišta u Dalmaciji Kavańin je osobita pojava asimilacione snage našega naroda u ono doba. Pjesnik, plemenita roda, porijetlom iz Italije (ńegovi stari niti sto godina prije ńegova rođeńa nastaniše se u Spļetu) pjeva sa dubokim slavenskim osjećajem i ponosom najopsežniji pojem u našem jeziku, i to pod vladom mletačkom.

Po Kukuļeviću plemićka porodica Cavagnini doseli se u Spļet iz okolice jezera Garda (u Italiji), a zadobi plemstvo još u vrijeme krstaških ratova. — Koje godine dođoše u Spļet nije poznato: sva je prilika u drugoj polovici XVI. vijeka ili boļe oko godine 1600. (Giustiniano u svom Itinerario od 1553. između odličnih porodica spļetskih ne spomińe Kavańine.) Naš Jerolim[1] rodi se u Spļetu 4. februara 1641., kako nam potvrđuje stari Arhiv župe Splita, kńiga II. str. 16/retro: Adì 4 febraro 1641. — Gieronimo figliuolo di sig. Marco Cavagini et di Sig-ra Marietta sua consorte fu battezato da me D. Giorgio de Caris Arciprete. Compari furono l' ecc-mo sig-r Franco Fonda medico et la sig-ra Zuana Vunanza (? prezime nije jasno).[2]

---

[1] Značajno je, da u Bogetićevu: Catalogus Virorum Illustrium Spalatensium od 1784. najviše ih ima imenom Jerolim Hieronymus (12.) — Vidi: Ciccarelli Opuscoli, Ragusa 1811.

[2] Radi kratkoće vremena i zvaničnih posala žalim, što ne mogu ovdje iznijeti opširan životopis o našem pjesniku. U nevoļi vaļa da se ograničim na najvažnije: ostalo ostavļam za boļa vremena. Međutim upozornjem čitaoce na: 1. Život Jerolima Kavanjina od Kukuljevića u

Sveučilište pohodio je u Padovi, gdje je god. 1669. dobio doktorsku diplomu u pravu, koji dokumenat sa slikom piščevom čuva se u Spļetu kod porodice Capogrosso-Cavagnini. Iza sveučilišnih nauka bavio se je u Zadru i u Spļetu, a god. 1686. i 1687. eto ga u boju sa Turcima kod zauzeća Sinja i Erceg-Novoga, gdje se junački bori kao venturiere, i na svoje troškove uzdrži 4 čovjeka. (To potvrđuju pisma providura Cornaro 1688., 1689.)

Kavańin oženi se dva puta. — Da su ga zanijele lijepe dubrovkińe i da je koju ļubavnu nezgodu imao u Dubrovniku, vidi se iz ovih stihova:

I sad u tom slavnom gradu
vrh svih liepe hitre vile
i stranikom srca kradu
kroz nikakve skrovne sile,
ter kad već se odpravļaju,
tu im srca ostavļaju.

Ako i zaman, srce er tuje (mj. tuđe)
plemenitih od gospoja
nit se mari, nit se štuje,
sama er ļube srca svoja;
srce a svako ko je izvano
tu ostaje samostano.

Časno ih je svieh dvoriti,
dat im poklon i pozdrave,
misli a zlobne je ukloniti,
ko žudi imat kosti zdrave;
zaman ńegda tu i ja znobih:
dojdoh, vidih, sebe dobih.

(Pjev. X. strofe 245.—247.)

Ńegovu zanosu za dubrovkińama vaļa da je doprinio i mještanin mu vlastelin spļetski Koriolan Komulović (Comuleus) koji se oženi tako sretno u Dubrovniku:

Korijolan sam ostaje,
sin pisana zakonika,

---

predgovoru staroga izd. Kav. od 1861., 2. Dr. Scherzer, J. Kavanjina „Bogatstvo i uboštvo", Nastavni Vjesnik knj. VII., sv. 1., 2., a nada sve: 3. od Dujma Srećka Karamana: „Kavanjin Jerko" u spļetskom Narodu 1893. (u više podlistaka). — Životopis piščev najboļe se pak može izvesti iz samoga djela: „Poviest Vanđelska".

živ vlastelin, ki sada je
ureš slavna Dubrovnika,
diklom, ku tu vaze sebi,
reć bi da je anđeo s nebi. (VI. 125.)

Kada se je Kavańin prvi put oženio, nije poznato; ļuba mu je bila iz svijetle kuće Filipović (kako sam kaže u V. pj. 142.). S ńome imade kćerku Marijetu, koja se udade za kneza Kanajeti (Canaieti) zapovjednika od pješadije. (Koje godine umrije prva žena Kavańinova, ne nalazi se u djelu. Po Karamanu u pom. podlisku zgodi se g. 1688.). — Kavańin se po drugi put oženi 12-oga juna 1689., kako nam svjedoči „Knjiga vjenčanih grada Splita od 1679.—1702.“: Adì 12 giugno 1689. — Il sig-r D-r Girolamo Cavagnini con la Sig-ra Perina Marchi, furono congionti in S. Matrimonio per verba de presenti in Casa; premesse le tre solite denunzie, presente me D. Nicolo Pr . . . vich (nije jasno). Testimoni di questa verità furono l-mo Sig. Vic-o Pellegrini, il Sig. Franco Natali e molti altri nobili della Città.

Perina Marki bila je sestra predsjednika slovinske akademije u Spļetu, kneza Ivana Petra Marki. Koje krasne vrline ona posjeduje kaže nam u strofama V. 149. 150. Ona mu porodi kćerku Sabu (Jelisavetu), kojoj želi da se srećno udomi kao i prva mu kći Marijeta (Pj. V. 139, 140).

God. 1690. Kavańin bi unesen radi zasluga među plemiće trogirske[1]:

Pake i Trogir plemeniti
uzdruži me meu vlastele,
nedostojna hteć staviti
meu svoje prijatele,
stoga i rimske čić poslice
ostah sužań do grobnice (V. 147.)

Osam godina kašńe (1698.) umre Kavańinu brat mu Šimun, biskup trogirski, kojega je on silno ļubio i za kojega je dosta žrtvovao (dugove činio, jer biskup bijaše sve razdao siromasima). Ta smrt i gubitak otprije ļubļene mu braće: mladoga Petra, koji u viteškoj umrije slavi protiv Turaka (1657. u spļetskom poļu kod Vi-

[1] Grb Kavańinov spļetski i Trogirski bijaše ovaj: Końı sa crvenom uzdom, prestrašen, trči po zelenom poļu — na plavetnoj osnovi. („In campo azzurro un cavallo spaurito imbrigliato di rosso, corrente sopra un campo verde“. Iz rukopisa: Il re d' armi di Traù Dujma Srećka Karamana u Spļetu.)

soke, kadno Spļećani otjeraše Turke sa Gripa), Frana, plemića spļetskoga, i Osipa, namjesnika nadbiskupova (V. 134, 135), — ostavši kao okršen dub u gori bez sinova „er malahne vaze ih sebi . . . kraļ od nebi“ (tri ditića VI. 153.) napusti parnice te sa svojom vrijednom domaćicom i jedinicom Sabom pođe k mirnome Sutivanu na Braču, gdje sagradi kuću, za koju poharči što je radom dobio (V. 94). Takav seoski pokoj zagrliše prije ńega zemļaci mu Koriolan Cipčić, pasac Andriaš i naš Dioklecian. Tu u samoći, u idilskoj tišini, a na pogled divnoga mora zače svoju velopjesan:

Prednih pisac tu naukom
pustiv grade, obrah luge,
i pod tiha vitra hukom
kladah začinke ove duge,
ke blažene sred samoće
brž se i dospit ureda hoće. (V. 96.)[1]

Za koje duge začinke „o škodnom blagu, a uharnom uboštvu“ nada se da će potomci priznati mu vrijednost:

Ako u tom božja vila,
diva od divic pomože me,
sritiće me češ primila
i čestita nazvaće me
naši puci, kad mi šine
mladi brštan na zidine. (V. 79, 80.)

Iz maloga Sutivana obraća se sada naš pjesnik na sve strane, kao kašńe i Kačić, mnogim prijateļima i viđenijim osobama, da mu pošaļu isprava i vijesti, jer „odašavši od poglavitoga ciļa“ hoće da proširi svoj pjev na istorijsko-patriotskoj podlozi.

Godina 1709. vrlo je znamenita u pjesnikovoj porodici. Te godine jedinica mu kćerka Saba udava se za spļetskog plemića Kaogrosovića (Capogrosso) Nika, potomka od jedne od najstarijih i najodličnijih porodica u Spļetu[2].

---

[1] To bijaše oko god. 1700. na temeļu strofe istoga pjevańa 138-me, gdje govori o bratu Šimunu biskupu trogirskom, da mu je umro pred četiri ļeta: „Šimun biskup od Trogira, ki utiha još ma biše — — smrt četvrto lito mi uze“. (Po marginalnoj biļešci u Kavańinovu konceptu Šimun je umro 1698., a bio biskupom trogirskim 4 godine).

[2] U pomenutom Bogetićevu: Catal. virorum illustr. spalat. nalaze se dvojica od porodice Capogrosso: Franciscus Caputgrosso i Marcus Caputgrosso. Ovaj zadńi bijaše čuven slikar. O ńemu M. Dumaneo u „Synopsis virorum ill. spalatensium: Marcus Capogrossus Francisci civis

O Ivanu Kaugrosoviću Spļećaninu pjeva u Nadgrobnicama brački pjesnik-vlastelin Ivan Ivanišević (1608.—1665.):

Veću bol, zlo plač, jad: ne ima nikada
tvoj puk, uboštvo, grad: za tobom neg sada;
tvoj rod glavu, puk šćit: ubog tko ga ļubi
a od istine Split: otca je izgubi.

(U smrt Gosp. Ivana Kaugrosovića Splićanina: Kita cvitja razlikova str. 325.)

O razgrańenoj porodici Kaugrosovića pjeva Kavańin u VI. pjevańu sa velikom pohvalom („Kaogrosović sve tri grane“ strofa 162. i daļe). Nutka mlađe da se žene, jer je sve to mańi broj gradskih vijećnika:

Da nu mlaja ma gospodo,
što nesviesno mrtvarite,
zašto veće svi slobodo
vaše ļubi ne vodite?
sve je manši broj od vića
studenosti vaše čića.

(Poznato je kako je u ono doba broj plemićkih porodica spļetskih bio spao na tanke grane.)

Zanimivo je nadaļe, kako se obraća svom budućem zetu:

Kaogrosović bistri Niko (VI. 166.)
kako i ti s iniem drimeš
ter ne haješ u toliko
da gospoju tvoju primeš?

Spalatensis viri integerrimi filius, eique morum integritate non absimilis. Pictor fuit admodum excellens, ut ostendunt signa et tabellae excellentissimis coloribus ad vivum expressae; et nisi iuvenis e vita decessisset Matthaeum Ponzonum pictorem eximium magistrum suum non solum adaequasset, sed etiam longe superasset. (Cicarelli, Opuscoli 23.) — Kukuļević krivo stavļa u svom Slovniku umjetnika jugoslav., i u starom izdańu Kavańina od 1861., da je Marko Kavańin, otac pjesnikov, bio slikar, mjesto Marko Capogrosso. Tu je on zaista pobrkao radi istoga krsnog imena i poznijega vezana jednog i drugog prezimena. Porodica Capogrosso-Cavagnini potiče od god. 1709. Pjesnik Kavańin ni na jednom mjestu ne spomińe da mu je otac bio slikar. — Što se tiče forme Kaogrosović ponarođena je od Ivaniševića i Kavańina kao i mnoga druga prezimena. Prvotno je u dokumentima Caputgrossum pa Capogrosso, a mletački Caogrosso. Od ove forme nastade pučka Kaogrosović ili Kaugrosović, što se i danas čuje u okolici spļetskoj.

brat te tiska razbor Frano,
ti sve tlapiš, da ti 'e rano.

— — — — — —

Zaisto će ona vila, (VI. 169.)
koju ļubko sjediniti
bude s tobom ļubav mila,
više ostalih srićna biti:
odaberi tva dobrota
dobru sladost od života.

I odabra bistri Niko lijepi cvijet iz Kavańinove bašte, ńegovu Sabu jedinicu, koja se ugleda u očeve i majčine vrline.

Taj sretni porodični događaj veselo odjeknu kod Kavańinovih prijateļa. Karamanić (Caramaneo) s Visa, koji napisa više kńiga u Italiji, a „sad na Visu rodnom plodi — čateć libre u slobodi" (IX. 36.—38.), šaļe mu slijedeće pismo sa nekoliko prigodnih stihova (na koje Kavańin s druge strane odgovara):

[1] Ill-mo Sig. Mio Sig. . . . . .

Essendo di ritorno il Signor Curato, mando a V. S. Ill-ma questi caratteri a fine di rifrescare nella sua memoria la servitù e l' obligazioni che le professo e per l' officio di congratulazione per il matrimonio della sua Sig-ra figliuola col riveritissimo Sig. Capogrosso. Perchè intendo la sua applicazione alla poesia, volevo scriverle in verso, ma non mi piaceva la libertà poetica, dove dovevo presentarmele avanti con ogni dovuto rispetto. — Haveva dato principio così:

Sut' Ivana stupeć k mistu,
Pozdravi mi Kavajina,
I napij mu, moj drag listu,
Ti s bardjakom punim vina.

Raduj mu se još od srca
Da mu se je kći združila:
Da bi srićno ńega starca
Ona didom učinila.

Da bi unuke i ńih sine
On dočekal godišć dosti,
I poštene svoje sidine
Nikad gulil u žalosti.

[1] Karakteristično je za ono doba: list je talijanski, a pjesma je hrvatska.

Prenda l' augurij, e rigetti la licenza che s' esprime con famigliarità, ne sdegni di riflettere che sono e sarò

D. V. S. Ill-ma

Hum-mo D-mo et Obl-mo
Lissa li 1. Novembre 1709. D. Antonio Caramaneo

Na drugoj strani lista nalazi se:

Risposta alli oltres-ti versi

Primi čašu dragi listu
ter od strane Kavańina
tvom doturu mudru i vištu
razkošna pij sa vnom vina.

Ko te nali i posrca
istočnoga punu cila,
moleć gonet prem od srca
da bi se sva iskolila.

S kom nareče sinov sine,
i unučad dugju jošti
da bi doška od jedine
hćeri svoje u radosti.

Sad ja tebi zahval daju,
prijateļu moj prijasni,
slišmo Boga da u raju
oba bismo bili časni.

(Sa strane napisano: „del D. Caramaneo con versi e mia risposta")

Pod konac života vaļa da se naš pjesnik preseli u Spļet u svoj dom (današńa kuća g. Conte Šime Capogrosso-Cavagnini-a), jer u rodnom Spļetu 29. novembra 1714. ispusti svoju plemenitu dušu: Adì 29 novembre 1714. L' Ill-mo Sig-r D-r Girolamo Cavagnini nobile di questa Città passò da questa alla miglior vita d' anni 74 in circa in Casa di sua habitatione, munito di S. Sacramenti, nella Communione della S. M. Chiesa dal R-rmo Sig-r D-r D. Gregorio Sore Can-co et Arciprete; il di lui Cadavere fu sepolto nella Chiesa di S. Francesco. — Campanon.

(Iz knige Mrtvih staroga arhiva Župe Splita.)

Kosti Kavańinove počivaju i danas u malom Panteonu spļetskom, da ga tako nazovem, u crkvi S. Frane na obali, skupa sa velikim

spļećanima Tomom Arciđakonom i Markom Marulićem. Da je naš pjesnik pokopan u toj crkvi, eto nam gorńeg autentičnog dokumenta. — Ploče pomenute dvojice sa latinskim natpisom uzidane su s desne i s lijeve strane crkve od glavnoga ulaza. Kavańinove ploče nema (kako me susretļivo obavijesti Mnogopoštovani Otac Anđeo Definis), a bijaše otprije s lijeve strane crkve kod pobočnih vrata, blizu oltara Gospe od Začeća, sa natpisom: „Cavagnini". Nestade je kod zadńeg popravka crkve. —

Osim svoje „velopjesni" na hrvatskom jeziku[1] ostavi nam Kavańin po Kukuļeviću i talijansku raspravu (u rukopisu): Informazione circa Spalato e la chiesa metropolitana; i po Dujmu Srećku Karamanu još i dva akademska govora: In lode della fatica, ed in sprezzo del ozio; a drugu o caru Dioklecijanu, u kojim besjedama pored ostaloga svjetuje, da se ustroji u Spļetu zbor učeńaka.

Kavańin bijaše od svijeh uvelike cijeńen i poštovan radi rijetkih vrlina i plemenita srca. Jedino ijedak na Bračane, ali i među ńima imaše desnih prijateļa, kao što bješe kum mu Olimpić Jero[2]. Svoj iskreni zanos za vjerom i narodom potvrdi on djelima: borbom protiv Turaka i svojom golemom hrvatskom epopejom. Radi požrtvovnog, hrabrog i ustrajnog ńegova sudjelovańa u borbama sa Turcima i zbog velikih zasluga za državu (osim ostaloga više godina služio besplatno kao državni odvjetnik) mletačka republika darova mu dio zemaļa (investitu) u osvojenim predjelima u okolici spļetskoj sa mnogim pismenim pohvalama. Taj posjed uz kuće u Spļetu i na Sutivanu baštini zet mu pomenuti plemić Niko Capogrosso, koji uz svoje doda i časno prezime svojega tasta. Nikovi potomci, današńi plemići Capogrosso-Cavagnini u Spļetu i Sutivanu, s ponosom spomińu ime svoga slavnoga pradjeda, i sa pravim pije-

---

[1] Po strofama IX. 35. XVII. 9. u mladosti zacijelo pjevao je o ļubavi, o sreći i o nasladama, ali je to kašńe sve uništio (razdro):

(Fundra) U mladosti od ļubavi,
da bih pivo, mene nuka,
ja rieh, Kupid da me ostavi,
pokle razbi striele luka
na kameno srce vile.
s kih padoše meni krile.

Ja sam skršio triske davne
i razdrio bdenja mlada,
u kih pisah od nestavne,
sreće, časļih od naslada
ter se bolim da izmine
zani i mene duh lahščine.

[2] kojega uzvisuje u pj. VIII., 150.: „Olimpiću kume Jero" . . ., a završuje: „himbenoga nisi oka,
ako i jesi od otoka".

tetom čuvaju pjesnikov rukopis (autograf) kao najmiliju svetińu[1]. Kavańin, koliko bijaše pobožan, koliko osjećaše veličinu slavenskoga svijeta, ne mańe ļubļaše svoj rodni Spļet, ponoseći se, kao niko, ńegovom slavnom starinom[2]. Gotovo bih rekao, da je bio Spļećanin više od ijednoga Spļećanina, što iskače iz svakoga pjevańa ńegove epopeje. Takovom sinu vaļa da se Spļet dostojno oduži kod nastajne dvjestogodišńice ńegove smrti 29. novembra 1914.

(U Dubrovniku mjeseca marča 1913.)

II.

Kavańin kao i ńegov veliki mještanin (oko dvjesta godina prije), u kojega se uvelike ugledao, Marko Marulić, poseže za Svetim Pismom. Osnova ńegovoj velopjesni imala bi biti evanđeoska parabola (poviest) o bogatome Epulonu a siromašnom Lazaru, kako nam prve riječi dugačkoga naslova kažu: „Poviest vanđelska bogatoga a nesrećna Epuluna i ubogoga a čestita Lazara, iliti od štete bogastva a koristi uboštva, velopiesna istoga g. Jerolima Kavańina, vlastelina Spliskoga i Trogirskoga, prigodno razdiļena u triest pievanja s ǫnizima, ka odstupno odašavši od poglavitoga ciļa, stegnut od ļubavi hoti pisati začińajući od svoje otačbine Dalmatinske i od svieh inieh država, kraļa i višieh ļudih Iliriskih. Složenje korisno svakom čoeku našega naroda, toliko svitovnomu koliko duhovnomu za ukloniti se od zla, a moć slíditi dobro na spasenje duša". Da čitaocima slika bude jasnija iznosim ovdje cijelu parabolu po Vukovu prijevodu sa latinskim tekstom (Evanđ. Sv. Luke Gl. XVI. 19—31):

„Čovjek neki pak bješe bogat, koji se oblačaše u skerlet i u svilu, i živļaše svaki dan gospodski i veseļaše se.

A bijaše jedan siromah, po imenu Lazar, koji ležaše pred ńegovim vratima gnojav.

I żeļaše se nasititi mrvama koje padahu s trpeze bogatoga; još i psi dolažahu i lizahu gnoj ńegov.

A kad umrije siromah, odnesoše ga anđeli u naručje Avraamovo; a umrije i bogati i zakopaše ga.

---

[1] U ńihovom obiteļskom muzeju u Sutivanu (na Braču) nađoh i narodni buzdohan.

[2] „Splite, slatka otačbino" itd. (XVI. 63.).

I u paklu kad bješe u mukama podiže oči svoje i ugleda iz daleka Avraama i Lazara u naručju ńegovu.

I povikavši reče: oče Avraame! smiluj se na me i pošļi mi Lazara neka umoči u vodu vrh od prsta svojega, i da mi rashladi jezik; jer se mučim u ovome plamenu.

A Avraam reče: sinko! opomeni se da si ti primio dobra svoja u životu svome, i Lazar opet zla; a sad se on tješi, a ti se mučiš.

I preko svéga toga postavļena je među nama i vama velika propast, da oni koji bi htjeli odovud k vama prijeći, ne mogu, niti oni otuda k nama da prelaze.

Tada reče: molim te dakle, oče, da ga pošļeš kući oca mojega, jer imam pet braće: neka im posvjedoči da ne bi i oni došli na ovo mjesto mučenja.

Reče mu Avraam: oni imaju Mojsija i proroke, neka ńih slušaju.

A on reče: ne, oče Avraame! nego ako im dođe ko iz mrtvijeh pokajaće se.

A Avraam mu reče: ako ne slušaju Mojsija i prórôkâ, da ko i iz mrtvijeh ustane, ne će vjerovati."

„19. Homo quidam erat dives, qui induebatur purpura et byssa: et e p u l a b a t u r q u o t i d i e splendide. — 20. Et erat quidam mendicus, nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, ulceribus plenus. — 21. Cupiens saturari de micis, quae cadebant de mensa divitis, et nemo illi dabat: sed et canes veniebant, et lingebant ulcera eius. — 22. Factum est autem ut moreretur mendicus, et portaretur ab Angelis in sinum Abrahae. Mortuus est autem et dives, et sepultus est in inferno. — 23. Elevans autem oculos suos, cum esset in tormentis, vidit Abraham a longe, et Lazarum in sinu eius: — 24. Et ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, et mitte Lazarum ut intingat extremum digiti sui in aquam ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. — 25. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, et Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. — 26. Et in his omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est: ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare. — 27. Et ait: Rogo ergo te pater ut mittas eum in domum patris mei. — 28. Habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ne et ipsi veniant in hunc locum tormentorum. — 29. Et ait illi Abraham: Habent Moysen, et prophetas: audiant illos.

— 30. At ille dixit: Non, pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, poenitentiam agent. — 31. Ait autem illi: Si Moysen et prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis ressurrexerit, credent."

Evanđeoska pripovijest u djelu se posvema rasplińuje te jedva da bi se mogla prikupiti iz pojedinih stihova amo i tamo razbacanih u prvim i u nekim od zadńih pjevańa. Za epulabatur quotidie splendide vidi II. pjevańe; odatle i ime latinsko. Pod Epulonom razumijeva se više rastrošni bogatac, kojega često imenuje narodnim imenom Gavan. No naš pjesnik ne drži se ni narodnog pričańa, i ako je vidno da mu je bilo poznato. Evo što o tome Budmani sa Vukom donosi u Rječniku pod Gavan:

„Gävân, m. u narodnijem pričama i pjesmama ime ńekakovome bogatom čovjeku, kojega za to što su bili on i žena mu neznabošci i nemilostivi prema siromasima Bog podepše pretvorivši mu dvor u jezero (Balatino u Ugarskoj po jednom pričańu; Crļeno jezero u Imoskom po drugome). — Nepoznata postańa. — Od XVII. vijeka u pisaca, koji obično ovako zovu bogaca u jevanđelu (luk. 16, 19—31), u naše vrijeme kod naroda (vidi Nar. pjes. vuk. 1, 126—132. Nar. pjes. istr. 6, 40—46); između rječnika u Vukovu: Gavan u manastiru Tronoši u Jadru bio je s desne strane kod dveri namolovat go starac koga su guje opasale, te ga koļu i piju mu sise. kao što obično roditeļi različne ikone po crkvama i po namastirima djeci tumače, tako je i meni moj otac kazivao da se onaj starac zvao ,Bogati Gavan', i da je pored svega velikoga bogastva bio vrlo tvrd i nemilostiv, pa ga zato Bog onako osudio. i ovo se dosta slaže s onijem što se o Gavanu pjeva i pripovijeda po zapadnijem krajevima naroda našega. vidi i Gavanovo jezero kod Gavanov. — Daļe navode se primjeri u pisaca i u narodnijem pjesmama. U S. Ļubiše: uopće bogat čovjek."

Kako je pjesnik sazdao svoje zamašno djelo najboļe se vidi iz sadržaja pojedinih pjevańa a ima ih trideset[1] (Vidi: Scherzer, Nast. Vj. VII. 1):

I. Život naš je kratak, svi umiremo. Grijeh i grješnik. Razbluda, ļubav i milosrđe. Epulon. Kako se bog brine za ļude. Čovjek prema bogu.

---

[1] strofa (sestina) uračunavši nadglasja ima 5454, stihova (osmeraca) 32724.

II. Bogatstvo je uzrok grijehu. Popis jela i pića, što dolaze na stô bogataša; pjesma, koja se pjeva bogatašu pri gozbi. O pijančovańu i ispraznosti svijeta. Molitva.

III. O bludnosti. Opisivańe bludnice. Žene varaju muževe. Zlo je zlato, gore je žena. O ļepoti. Opisivańe dobre žene. Kakvu ženu treba uzeti i kako treba s ńom postupati. Molitva.

IV. Bogataš je ohol, lakom, srdit, zavidan, lijen, licemjeran. O pokori. Molitva.

V. Stvarańe svijeta. Prvi grijeh. Bogataš prema ubogomu. Uboštvo. Crtice o rodu i životu pjesnikovu.

VI. Spļet. Popis vlastele, biskupa, redovnika, državnika, pjesnika, učiteļa suvremenika i građana.

VII. O Trogiru. Vlastela i biskupi. O Ivanu Lučiću i ńegovoj prepirci s arhiđakonom Tomom i s Markom Marulićem. Pjesnici, pisci, generali, junaci. O vremenu. Molitva.

VIII. O Hvaru i ńegovoj povjesti. Korčula, Rab, Pag, Brač i ńihovi glasoviti ļudi. Pjesnikovi neprijateļi na Braču.

IX. O Zadru. O starosti Zadra i Spļeta i ńihovoj povjesti. Pjesnik šiba oštrom satirom zle običaje vlastele i naroda.

X. Dubrovnik. Pjesnici i povjest dubrovačka. Slavni vojnici i državnici dubrovački. Ļepota dubrovačkih gospođa.

XI. Mletački generali i junaci. Iz Mletaka su četiri pape, mnogi pjesnici, govornici i naučńaci. Crtice iz mletačke povjesti, suvremeni junaci. Pjesnik moli boga, da dade kršćanstvu mir. Za što da vladari ratuju, kad mogu Hispaniju razdijeliti po kući i ženidbi? Neka učine tako pa Rimu i Italiji vrate slobodu. Molitva.

XII. O Severu i Hrvoju. Knezovi, vojvode i bani, koji su se borili s Rimļanima i s Turcima. Miloš Kobilić, Ugrin Janko, Kraļević Marko, Ļubdrag i Jerina, Skenderbeg, Zvonimir, Vukašin i drugi.

XIII. Slavenski kraļevi. Priča o Vladimiru i Kosari. Češki, leški i neki švedski kraļevi. Pjesnik slavi Petra Velikoga, te ga poziva, da istjera Turke iz Evrope.

XIV. Opisivańe grbova pojedinih zemaļa i gradova. Pjesnik počińe s Ilirijom, a svršuje s Kandijom. Molitva.

XV. Sveci i svetice, redovnici, mučenici, biskupi, pustińaci i fratri ne samo slavenski nego i tuđi i ńihova djela. Molitva.

XVI. Sveci pojedinih dalmatinskih gradova i crkve u kojima se ńihovi ostaci čuvaju. Pjesnik počińe s Kotorom, a svršuje s Cresom. Molitva.

XVII. Pisac se vraća glavnomu predmetu. Biće boga, vjera, ufańe i milost. O pravdi, trijeznosti i jakosti.

XVIII. O mudrosti. Redovnici. Posluh, čistoća, priprostost i druge vrline redovnika.

XIX. O družbi Isusovaca i drugim redovima. Svećenici i oštra satira na požudu svećenika za novcima.

XX. O smrti i kako se treba na smrt pripravļati. Opis pakla. Molitva.

XXI. Opisivańe osuđenih duša i ńihove muke u paklu. Molitva.

XXII. Boj dobrih i zlih anđela. Propast zlih anđela i ńihove muke u paklu. Molitva.

XXIII. Vrijeme. Misli različnih mudraca o vremenu. Muke pojedinih grješnika u paklu. Molitva.

XXIV. Duše u paklu dubļe zakopane. Zli kršćani i svećenici, grješnici s hudih misli, djela i riječi. Molitva.

XXV. Pjesnik moli duha stražanina, da ga uzdigne na visine. Odanle motri on zemļu i po planetima gleda nebeske krasote. Opisivańe pojedinih mjeseci.

XXVI. Opisivańe božjega grada. Putovi i ulaz u grad, četverouglasti blaženi stô, dvanaestera vrata i krasni stupovi nebeski. Duh stražar predaje pjesnika svetomu Mihovilu.

XXVII. Sveti Mihovil vodi pjesnika kroz prva vrata, gdje vidi svih devet korova anđeoskih i sluša ńihovo pjevańe.

XXVIII. Pjesnik se probudio te vidi stolove otaca. Na prvom mjestu stoji blažena djevica Marija, prema ńoj sveti Ivan Krstiteļ, za tim mnogo lica staroga i novoga zavjeta. Molitva.

XXIX. Anđeo tumači pjesniku veličanstvo božje te govori o jedinstvu i trojstvu boga i ńegovim svojstvima. Molitva.

XXX. Uskrsnuće mrtvih i znameńa prije uskrsnuća. Dobri će biti od zlih odlučeni i svi će dobiti svoj vječni stan. Molitva.

Kogod zaviri u ķńigu ili pročita ovaj kratki sadržaj vidjet će odmah da djelo nema jedinstva, što i sam pjesnik u naslovu priznaje: „odstupno odašavši od poglavitoga ciļa stegnut od ļubavi.“ Imajući djelo označiti nazvat ćemo ga religiozno-didaktičnim eposom sui generis. U sastavu i strukturi (kao što u jeziku i pravopisu) taj čudnovati epos ima nešto zasebna što se ni u koga drugoga pisca ne nalazi. I sama priča o bogatom Epulonu i siromašnom Lazaru, u koliko je meni poznato a i mnogim drugima, nije obična u literaturi, dok je obratno u umjetnosti. (Vidi: Bonifacio Veronese nell' Accademia di Venezia: La parabola del ricco

Epulone. — Il Secolo XX. Agosto 1913: Le nostre conquiste africane e la scienza medica). — Pripovijesti iz staroga i novoga zavjeta obrađene su, i više puta, u svijem literaturama, pa neke i od najmodernijih pisaca. Za našu to ne stoji. Vaļda predmet po sebi nema dovoļno radńe za umjetnu obradbu u pjesništvu te uopće nije zgodan.

Gromadna Kavańinova epopeja po pjesniku imala bi dva velika dijela. Prvi bi bio od I.—XVII. pj., drugi od XVII. do kraja. To se najboļe vidi iz prve strofe sedamnaestoga pjevańa:

Pero moje već ne prši
okol zviezda sih država,
neg na miesto sleti i vrši
bieližnica di ti 'e prava,
gdino 'e tvoj ciļ poglavisti
bogat škodan, ništ koristi.

*

Pojedine izvore i pomagala svojoj radńi navodi nam pjesnik gdjegdje u samome djelu i u marginalnim opaskama (kako se vidi u priloženom fotografskom snimku) u prvim pjevańima do strofe 131. V-oga pjevańa. Grehota da nije to učinio do konca djela (u konceptu ipak sporadično nešto se nalazi). Za čitaoce bit će od koristi da ta vrela ovdje sumarno iznesemo da stvore sliku o silnoj erudiciji piščevoj.

Izvori Kavańinovi

(sa strane kraticama naznačeni)

od I. do pod kraj V. pj. do strofe 131.

Biblia stari i Novi zavjet — Segneri, djela. — S. Grgur, Libri moralium. — P. Diego Stella. — Thomas a Kempis, Imitatio Christi. — Petrus Grisologus. — S. Augustinus, De Civitate Dei i ostala. — Euripid, Ecuba. — S. Athanasius (in simbolum) djela. — Aristoteles — Seneca — Marcus Marulus, Evang. i De instit. — P. Oliva. — S. Chrisostomus — Caetanus cardinalis Commentaria in summam theol. S. Thomae. — Medina De poenitentia. — S. Jerolim, Epistolae. — S. Ambrosius. — P. Lombardus — Dante, Div. Com. — Plinius — Cassianus — Horatius — Strabo. — Tasso — Guarini, Pastor Fido. — Suetonius — Petronius — Cornelius a Lapide. — S. Toma Akvinski — Tertulian — Baronius, Annales — Dr. Eckius, De libero arbitrio — Philo — Gerson — S. Vincentius

Ferrerius — S. Isidorus, De sum. bono — Cato Maior — Ovid, djela. — Ariosto — Vergil, djela. — Cicero De officiis. — Menander — Ciprianus Epistolae — Livius — Plato — Greg. Nazian. — Ritual. Rom. — Joseph. Flav. — Tacit — Petrarca — Juvenal, Sat. — Sanazar, De partu Virg. — Valer. Max. — S. Valerian. hom. — P. Grisogon. Spalaten., Mund. Marian. — Giorgiceus in Illiric. medit. cordis — Guiciard. hore di ricreat. — Quint. declam. — Salust — Card. Bentivoglio — Testi — Dottori — L' autor del Cortegiano. — Caporali — Biond. Rom, trionf. — Tonc. Marnav. — Const. Porphirogen. — Bapt. Fulgos. — Davila, hist. di Franc. — Card. Palavic. — Thesaurus oratorum — Pineda — Arsdekin Theol. — Marquard de coelib. — Norimb. Manual — Lips. de const. itd. itd.

* * *

Jače od pripovijesti o Epulonu i Lazaru, koja se, kako spomenuh, ne razabire u sklopu, nas uvelike privlači i interesuje kulturna strana samoga djela i to najviše po sredini, upravo ono u čem odstupa od ciļa. To je naša slavenska enciklopedija u versima. Tu su gotovo sve struke znańa zastupane, pa i za umjetnosti ima dovoļno priloga. Tu je riznica vijesti za crkvenu, političku i literarnu istoriju našega naroda, za teologiju, za stematografiju[1], za folkloristiku, za pravničku nauku, za astronomiju, za istoriju običaja i nošńa, pa i za ars culinaria (II. pjev. gdje se iznose sva poznata jela strana i narodna), a nadasve pak za istoriju velike slavenske misli za panslavizam (Vidi Перволфа: Славяне i Будиловича u Сборнику u slavu Ламанскаго i donekle djelo Lamanskovo: Secrets D' Etat De Venise).

Poslije epohalnog Orbinijeva djela: Il Regno degli Slavi hoggi corrottamente detti Schiavoni. Pesaro 1601. (Vidi: Rački Vienac o Kačiću 1900.), u prijevodima i preradbama odjeknu glas dubrovačkog Benediktinca od Madrida do Petrograda[2]. Cijeli učeni svijet govori o velikom narodu na istoku Evrope; za mnoge bijaše pravo otkriće. Kod naših pjesnika odjeknu pak na osobit

[1] Žalim, što ne mogoh dobaviti Ritter-Vitezovićeve: Stemmatographia, izašle Viennae 1701. i Zagabriae 1702., jer Kavańin cijelo XIV. pjevańe tomu posvećuje, zaista po Vitezoviću. Bili su savremenici i Kavańin ga jednom spomińe. Vitezovićevo djelo izašlo je kašńe i u slaveno-srpskom prijevodu od Žefarovića u Beču 1741.

[2] I u najnovije doba o ńemu: Prof. Luigi Rava, Mauro Orbini, primo storico dei popoli slavi.

način. Dosta je spomenuti Gundulića i Palmotića, i savremenike Kavańinove Kanavelića i Đorđića. Kako da ne nađe odziva u Kavańina[1] koji poput samotnika S. Andrije, našega Vetrana, budnim okom prati sve što se događa u svijetu (opsjedańe Beča, rat za nasļedstvo u Špańolskoj, a nadasve pak pobjede Petra Velikoga nad Švedima), i ako u samoći, u malome Sutivanu na Braču. Ta u svjetskim geografijama onoga doba uznosi se posvuda slavenski svijet i jezik.

Abraamo Ortelio: Theatro del Mondo in Venetia 1679 (Presso Stefano Curti): evo što govori o velikom, prostranom slavenskom jeziku: „la lingua Schiavona si parla dal mar Adriatico fino all' Oceano Settentrionale, e quasi sino al maggiore, usandosi in Istria, Crovatia, Bossina, Moravia, Bohemia, Lusatia, Slesia, Polonia, Lituania, Russia, Moscovia, e da Settentrione verso la Suetia, e in Bulgaria, e contorni; si usa anco molto nella corte di Costantinopoli[2]: gli Schiavoni vagliono assai nelle cose maritime, e non è gente migliore per il remo. (pag. 194.).

Kao što Gundulić Vladislavu, Kanavelić Sobjeskomu tako i Kavańin s oduševļeńem i zanosom pjeva novome divu slavenskome Petru Velikom i pozivļe ga da se stavi na krstjanski put da baci s istoka Mahumeta i da car od cara ustoli se u Konstant-gradu, što mu ga ostavi sam Konstantin:

Čin'; cesare svih cesara,
ki s' primudar i svemoguć,
da ti budeš car od cara
tu se ustoliš i u svem izuć
da se ukažeš tvoima sini
nek se 'oš slave Konstantini.

Znaš, Konstantin da bi veli
naše ruke, tvoje trage,
on ti ostavi grad veseli
za kršćene duše drage,
za tvu milos, za tve puke
ne za zmaje, ne za vuke. (XIII. 199, 200.)

* *

[1] Kavańin je Orbini-a na više mjesta upravo versificirao. Spomińe ga u djelu na nekolika mjesta.

[2] Karakteristično je u tom pogledu što se nalazi u djelu: Calepinus septem linguarum (Patavii 1736): Epidaurus vel Epidaurum, Ragusa, Ragusi, Turc. Dobronicha.

Obiļe blaga djelo sadržava, kako spomenuh, za našu južno-slavensku kulturno političku istoriju, osobito za gradove u Dalmaciji od Kotora do Osora i Krka (tadašńi opseg). Napomenut ću samo gdješto amo tamo pribrano:

1. O glagolici i ćirilici (začetnici S. Jerolim i Ćiril):

I Jerolim i Cirilo,
koi slovnice dvi začeše,
da u rieč našu rieči dilo
neizrečeno izreče se,
i u tilo se kruh obraća,
nek su utišna slavska braća.

S koga smiešnim da uzrokom,
bieše ńegda sustavļena;
razlog zledan bistrim okom,
ostaše u vik potvrdjena,
vlastim pameti poglavne
na isto dilo svedbe slavne.

Što je jednom glas nebeski
našoj ruci htio darovat,
nie mogo Rimski teški
glasnik nego ńoj varovat;
i slovinske neka s mise
naš liep jezik uzviši se. (VI. 71—73.)

2. Legenda o Vladimiru i Kosari na Balkanu na široko izvedena u XIII. pjevańu. (Vidi o tome krasno djelo Novakovićevo).

3. Čeh, Leh, Rus (ne Meh)[1] iz Dalmacije po Kavańinu XIII. strofa 97., 98.

4. O kraļevima hrvatskim, o Zvonimiru kako su ga Hrvati smaknuli (po Dukļanskoj kronici):

Di su zadńi Kresimiri
Mihaļ, Kolman i Slavica
najpokońi Zvonimiri,
duga uzresta, mila lica,
jadovito koga smlati
silna naglost od Hrvati.

U čas oni ki štijaše
Papin liestak umieti,
i besidan svom nutkaše,
da se otide na grob sveti,
i otme se već iz ruka
Saracenskoga zla puka.

---

[1] tako i u predgovoru kńige kajkavske: Svoboda Prokop (Kukuļević, Bibliografija Hrvatska I., str. 157.).

Ńeki čuvši tu navišću,
da ne ostave misto, obiteļ,
učinivši bunu trišću,
veleć: ti s' toga uzročiteļ —
nasrnuše nań prie oni,
pak ostali svi smioni.

Dmenje od vitra siverskoga
jak kad tiho more smuti,
tako i kraļa na dobroga
dignuše se uzbunuti;
ter osvetom prinepravom
rastaviše ńega glavom.

Mreći hti im navistiti
da s proklete tej odluke
ne će nigdar veće imiti
mila kraļa svoje ruke;
toj izustiv lipšon se odi
krunom, ńim se a tako zgodi. (XII. 181—185.)

5. O Stjepanu Nemaniću:

Stipan veli Nemanića
. . . .
. . . .
Svoj Srblii nadostavi
druga kraļstva, nu junaški,
i cesar se više slavi
Raški, Grški i Bugraski;
Servia, ka bi cesarica,
sad potišna je robińica. (XIV. 94, 95.)

6. O Sv. Savi:

Kraļa uzvišna zemļe Raške
mudro čedo, sveti Sava,
stare obiti Neumaške
dika, kripost, svetost, slava,
biskup grada poglavnoga,
uzor vrha Atonskoga.

Gdi ubignu još ditetom,
mrzeć himbe dvoreńaci,
postom, bičem i molietom
služi Bogu s pustińaci,
pak imajuć biskupińu,
svrati se opet u pustińu.

Tute pokli svom mudrosti
lipo uredi Rasko stado,

pun dostojstva i svetosti,
u samoć se uvrie rado,
gdi duh prida Bogu jakom,
tilo a mrtvo svoim zemļakom.

Po kom trista duzieh lieta
neišteteno uzdrža se
u čudesih, čim prokleta
od Sivana[1] cara užga se,
dotle slavna dobietnika,
pak prikorna pobiegnika. (XV. 74—77);

pa ima u djelu i o Lazaru, o Kosovu, o Kraļeviću Marku, kako starice na ogńištu uz bukaru vina pjevaju Marka:

A starice na kominu
uz bukaru ciela pića,
pokle site dobro pinu,
pivau Marka Kraļevića,
pak kad viđu dno bukari,
jedva otidu na rusari. (IX. 141.) —

itd. itd.

7. S. Marino u Italiji (utemeļiteļi svetiteļi iz Dalmacije s Raba: (XV. 116—119.)

8. S. Hožana (Jožana) Kotorska XV., 131—134.

9. Gospe od Trsata i od Olova u Bosni (Sarajevska nadbiskupija). Od starina čudotvorno svetište[2]:

Svetih mnozieh gospojina
vlaš Trsate i Olove
upisaše pera ina
i čudesa i darove. (XV. 156.)

(u tekstu pogrješno naštampano o Love; u rukopisu je oloue).

10. Pokušaji o sjedińeńu crkava istočne i zapadne:

Vrsta kraļa Basilia,
poklisarstvom koji radi
Demetria Erasmia,
da bi kako crkvu skladi
Rimskom crkvom, o čem laska
Papa carom i danaska. (XIII. 171.)

---

[1] mj. Sinana paše.

[2] „S. Maria d'Olovo chiara per molti miracoli". (Vidi Luccari, Copioso Ristretto degli Annali di Rausa, Libro III. 99.).

11. O Crnogorcima:

Stari i mladi Črnogorci,
oštri ļudi od planine,
turčininom uvik gorci,
er sve ih mlate, pak u stine
i za klance sakriveni,
bit ne mogu pridobieni.

Pri pod Risan, a ono lani
Milodarom na Cetińe
žgani, u klancih pak stirani,
povališe ih jakno svińe,
kada paša, čić Moskova,
toke žanke biše im snova. (VII. 242, 243.)

12. O begovima turskim koji imaju lijepe kuće u Spļetu i u Zadru:

Rušten, Mustaj, Durak bezi
zaludu u Split utapiše,
i u Zadru tim u vezi,
lipše hiže i uzviše,
da ńih imau posedarstvo,
kad grade uzme silno carstvo. (XIV. 76.)

13. O Levakoviću biskupu od Ohrida (u pisca Akride):

Levaković, otac prosti
male braće[1], ki s mnogoga
zasluženja i kriposti
bi od Pape uzdarnoga
stvoren biskup od Akride,
gdi do smrti hvalno bdide. (VI. 55.)

14. Odjeci narodne predaje: Kokan od ovaca XVIII. 8. (Vidi: Vuk, Rječnik pod Kòkan), o vješticama što jašu na trski i vrte se šegom plahom Beneventi pod orahom[2] (XXIV., 44.), o martinima (XXIV., 45.), razna gatańa (XXV. 56.) itd. itd.

Kao posjednika i pravnika Kavańina interesuju i gospodarsko-socijalna pitańa i pravničke rasprave. U djelu ima odjeka i ta strana. Vidi pitańe o utakmici sa talijanskim (prekomorskim) vinom IX. 109—113. (Aranza u Vijencu 1896.), o spļećaninu diplomatu

[1] po dubrovačkom govoru za frańevac.

[2] Cfr. u južnoj Italiji poznatu predaju: Il noce di Benevento i našu narodnu riječ u južnoj Dalmaciji (na Peļešcu i Korčuli): „u Puļu pod orah“.

Tomi de Nigrisu i ńegovim nećacima baštinicima VI. 21—23. od kojih jedan okrnu mu nos na nadgrobnoj ploči (izdjelanoj) u Poļudu, jer ga se nije sjetio u oporuci (Vidi: Aranza u Bulićevu Bullettino 1897.); daļe XIII. 85. o gubitku očinstva kad je rod začet tuim čovikom i XXX., 169., 170.: „Kad imamo na sviet parču" (t. j. parnicu) što se sve ne čini itd.

Kavańin u zamašnom svom djelu nije mogao da mimoiđe i da barem letimice ne spomene stalež koji je od velikog zamašaja za kulturni napredak svakoga naroda, a to su trgovci. I ńih se sjeća u pjevańu VI., i žali što ne može da ih skupa s obrtnicima opjeva, ali ko zna, bude li vremena „počme i od ńih klikovati" u drugome djelu.[1]

Dubrovniku je namijeńeno cijelo deseto pjevańe[2], krcato vijesti: za nas od osobita interesa. Spomińe sve pisce i znamenite ļude prije ńega[3] i za ńegovo doba. Silna imitacija glavnijih pjesnika[4] nadasve Gundulića (o čemu pisali vrsni poznavaoci dubrovačke literature prof. Dr. Kolendić i pok. Dr. Scherzer). Karakteristično je što kupańe Sokolice (po ńemu vile Diane) i ńezinih drugarica u Poļskoj — imitacija iz Osmana — prenaša u dubrovačku Rijeku (Ombla).

Koliko je Kavańin u drugom dijelu velopjesni, u Paklu i u Raju (u ńega nema Čistilišta) imitovao domaće (Zoranića i Barakovića) i strane pisce o tome lijepo Dr. Bogdanović „Nešto o Paklu" i Dr. Scherzer u već pomenutoj radńi. Svakako osim našijeh pisaca i Ovidija, Vergila, svetih otaca[5] i drugijeh poznijih

---

[1] Pripadom ovdje nešto da napomenem o spļetskoj trgovini: L' istorico Veneto Cavalier Giovanni Sagredo lasciò scritto, che fin dall' anno 1596 giungevano in Spalato le merci dalla Persia e dalle Indie, ed ho dessunto anco da alcuni altri documenti, che prima ancora di un tal tempo vi capitavano. (Notizie di Rados Antonio Michieli Vitturi sull' agricultura in Dalmazia — p. 25 — u djelu Opuscoli del Ciccarelli).

[2] Cijena Dubrovnika u prošlo doba vidi se i po mnogim posvetama. Dubrovačkoj republici ili gospodi (alla signoria di Ragusa) posvetili su pojedina djela: Mate Alberti plemić spļetski, Oficij 1617., savremenici Kavańinovi: Ivan Dražić spļećanin i Andrija Vitaļić iz Komiže, i više drugih.

[3] Razzi-a je na jednom mjestu (XVI. 39, 40) upravo preveo, gdje govori o množini dubrovačkih relikvija, o čuvenom Moćniku — sa istim pogrješkama.

[4] uzimao i pojedine stihove, a katkada čitave strofe sa malim promjenama.

[5] Nek ti mudri Oriđene
i Salamun boļe pravi. (XXIV. 139.)

pisaca, ima amo tamo i refleksa i Danta, ali bez ukusa. Kakova ogromna razlika! Da je poznavao Danta evo nekoliko mjesta (a ima ih i više):

1. silom hoću i pod štape,
da govori Satam Pape.
Pape Satam i Alepe
psost je ńemu dostoita. (XXII. 8, 9.)

Cfr. Dante, Div. Com. Inf. VII., 1.: „Pape Satan, pape Satan aleppe".

2. i voznicom opazi ga. (XXII. 120.)

zaista refleks Dantov (Inf. III., 111.):

(Caron dimonio): Batte col remo qualunque s'adagia

i ta se rabota vrlo često ponavļa u Kavańina

3. Tu je miesto sridu pakla
ko se zove maleboldđe. (XXIV. 135.)

Cfr. Dante, Inf. XVIII., 1.:

Luogo è in inferno, detto Malebolge
4. ko i Trajan ote se ovih
po molitvah Grgurovih. (XXIV. 154, 155.)

Cfr. Dante, Par. XX., 106—111. i Purg. X., 75. uz S. Tomu Akvinskoga i druge.

5. Kao i Dante oštro se obara protiv opakih i rđavih popova i crkvenih dostojanstvenika. (XXIV. 107. i daļe).

6. O trojstvu božjem:

U ednom bietju kola trie su
i tri farbe u položu,
ko tri boje zaedno jesu
dugu jednu koje složu,
da nazvana 'e duga jedna
trima masmi[1] liepo uredna. (XXIX. 47).

Cfr. Dante Paradiso XXXIII., 116–119.:

Nella profonda e chiara sussistenza
Dell' alto lume parvemi tre giri
Di tre colori e d'una continenza;
E l'un dall'altro, come Iri da Iri

---

[1] sa jezične strane interesno: farba (u ono doba u Dalmaciji), boja i mast za tal. colore, i sve u jednoj strofi.

Parea riflesso, terzo parea fuoco
Che quinci e quindi equalmente si spiri.[1]

Moglo bi se dodati još da mu je i svrha moralna kao u Danta:

I ako ne bi piesni moje
toli vridne mogle biti,
dosti 'e meni da na boje
budem život obratiti,
i da pojke meni budu
i iskrńemu za naprudu. (XVII. 4.)

(Za razliku u suđeńu između Kavańina i Danta kazat ću prigodom kako Kavańin Ovidija stavļa u pakao „vruće u muke“, dok u Danta nalazimo ga nel castello degli uomini illustri u limbu.)

*

Interesantan je konac vizije u Kavańina: Anđeo stražanin uhvativši ga za tjeme poleti s ńime s neba i baci ga jedva živa i duhata na vilovito kameńe, na Mosor. Odatle ga vila preko spļetskoga mora odnije na Brač plodni, gdje nije dobro viđen, da podnosi ustrpļivo, da tijem doteče spaseńe XXIX., 147—150.

Ne hti me odnit k Splitu gradu,
u komu sam dobro vijen,
neg di živem u obadu,
mnokrat veoma nenavijen,
prem da hižu i u Split iman,
i u vlasteoski sbor sam priman.

Da označimo pravo mjesto Kavańinu u našoj literarnoj istoriji stavit ćemo ga zasebno (a i jest po vremenu) između Marka Marulića i Mavra Vetranića s jedne strane (velika srodnost), — i Andrije Kačića i Matije Reļkovića s druge strane (ńihov preteča), sa neograničenim imitacijama i refleksima glavnijih pisaca dubrovačkih i dalmatinskih prije ńega i za ńegovo doba (kaleidoskop). Radi neizmjerne erudicije i narodnog slavenskog osjećaja

---

[1] Neka mi bude dozvoļeno iznijeti ovdje prijevod presvijetlog biskupa Uccellini-a iz „Divne Glume“ radi prispodobe:

U dubokoj i prejasnoj biti
Višnjeg sjaja, tri trobojna kruga,
A jedino biće mnjah nazriti.
S prvog drugi, kako s dúge duga
Odsievao; treći se čińaše
Plam, što dišu jednaga dva druga.

s vremenom će još više ńegova važnost otskočiti. Još ni izdaleka nije sve proučeno što se u Kavańina skriva.

Da je Kavańin bio čudak to će svak opaziti koji pročita ńegovo djelo. Dosta je da navedem kao curiosum strofu gdje spomińe kako mu druga žena da posluži u čistoći stvoriteļu često po noći uskratila ženidbeni dug (!):

Rad bi kripka u čistoći
svoem poslužit stvoriteļu,
dosta krat je meni u noći
zabranila dužnu żeļu;
pri bi dumnom stala u spile,
neg meu hitre grajske vile. (V. 150.)

Što se sve u Kavańina ne nalazi!

Čudnovat je bio i u prepirańu, katkada i nepravedan n. p. protiv istoričara Trogiranina Lučića. Niko za živu glavu da mu dirne i posumļa u starinu Spļeta, jer Spļet je nastavak Solina, crkva najstarija i najslavnija.

Pa čudak je bio i u jeziku i pravopisu kao niko drugi. Pjesnička i jezična sloboda kod ńega prelazi svaku mjeru. On ti krńi i osakaćuje riječi ili preinačuje i prevodi nečuveno. U pj. XVI. 152. govori o frańevcima na otoku Visovcu na Krci. U ńega je *Vri*sovac, ne *Vi*sovac. Zaista da tu nije pogrješka pera već čudnovato Kavańinovo etimologisańe. Bit će pomislio da tu mora biti *Vri*sovac od *vris* (vrijes), i to je dosta da riječ preokrene. Nemam dokumenata, ali pouzdano bih mogao ustvrditi da i prije dvjesta godina Visovac zvao se Visovac. (Bez sumńe, jer iza kako ovo napisah, nađoh u frańevačkim ispravama: „Anno Domini 1645. Vissovatii in Dalmatia etc.“ — Emerico Pavich).

* *

Religiozno čuvstvo u Kavańina iskreno je i jako. Iz epopeje mogla bi se izvaditi cijela antologija religiozno-lirskih pjesama, većinom molitava. Čuvstvo privrženosti i poslušnosti prema katoličkoj crkvi ne dopušta mu da prizna nauku Kopernikovu, jer je crkva do tada nije još bila priznala[1]:

---

[1] Kopernikovo djelo: De revolutionibus Orbium coelestium Libri VI izd. u Nürnbergu 1543., posvećeno papi Pavlu III., stavļeno je na Index librorum prohibitorum god. 1616. Zabrana dignuta 1757. (Za Galilea i druge istom 1822. „juxta communem modernorum astronomorum opinionem“). — Vidi: Kaulen, Kirchenlexikon pod Copernicus.

Nek Kopernik i ini kroju,
da se zemļa vrti i kreće,
a nebesa smirom stoju
dat razumit vidnom ne će:
najpri pismo pak i crkva
ti ńih nauk počemrkva. (XXV. 121.)

To čuvstvo s druge strane opet nije bilo slijepo te mu nije priječilo kao ni benediktincu Orbini-u, ni frańevcu Kačiću (poznije) da pjeva slavenske careve i kraļeve istočne crkve.

Još jednu da spomenem.

Kod potańeg proučavańa viđa se kod Kavańina neka unutrašńa borba između strogog shvaćańa što ga nalaže vjera, (i to je kod ńega dominantno), i živļeg osjećaja prirode koji amo tamo neopazice na više mjesta iskače (n. p. kupańe vila u Rijeci dubrovačkoj — Ombli —, i ako je imitacija iz O s m a n a). Uz to često se nailazi na neke nedosļednosti i nekonsekventnosti (no toga ima kod svih većih epopeja). Evo primjera. U pjevańu IX. kaže kako sveto čini fratar, koji se odriče ženidbe i živi u čistoći koja razgoni svaku zloću, pa daļe:

Ni l' koludar i koludra
ko i ostali muži i žene?
ni l' odluka dakle mudra
poć u rede ńih blažene?
samom Bogu di se služi
muž bez žene, tej bez muži. (IX. 133).

Jest, a tada izgibe plemstvo bez potomaka; s kojeg razloga vaļda i sam se je po drugi put oženio od 48 godina. — A čujte samo prije nutka mlade plemiće da se žene, jer sve to mańi je broj od vijeća:

Da nu mlaja ma gospodo
što nesviesno mrtvarite,
zašto veće svi slobodo
vaše ļubi ne vodite?
s v e j e m a n š i b r o j o d v i ć a
s t u d e n o s t i v a š e č i ć a. (VI. 164).

Na koncu nameće se pitańe, zašto je Kavańin bio tako i toliko pobožan.

Tu ima više momenata.

1. Najprije vaļa imati pred očima da Kavańin piše svoje djelo pod starost sa prevaļenih 60 i više godina, pa „vaļda i ńega mlada ļeta uspomenom k o j o m kore“ ; te red je okajati grijehe.

2. Kavańin je u životu imao više obiteļskih nesreća: umrla mu sva braća, prva žena i tri sinčića, a živo želio imati djece nadasve muške, kako se vidi iz stihova:

Ńeki u blagu, ńeki u maču,
ńeki u peru snagu kaže,
ńeki trgom gori skaču,
ńeki čedom što 'e najdraže. (VI. 163.);

jer uza svu ļubav prema puku ponosi se svojim dvostrukim plemstvom i teškim srcem gleda da ńegovo muško koļeno s ńime se gasi. U toj boli najļepšu utjehu nalazi u vjeri i dobrim djelima (V., 113.).

3. Zacijelo da će biti i otprije na ńega utjecao i ambijenat. Imao jednoga brata kanonika preposita u Spļetu a drugoga biskupa u Trogiru. Ne sumńam da je uz to dovoļno nań djelovao i prijateļ mu misionar isusovac Della Bella (sastavļač poznatog rječnika: Dizionario italiano-latino-illirico), koji je tvorio čudesa svojim propovijedima i svetim životom po cijeloj Dalmaciji i bio dugo vremena u Spļetu gdje preminu g. 1737. pa tu je i pokopan (n Poišanu). — (Vidi o tome: Lorenzo Camelli, Breve Ragguaglio della vita del P. Ardelio Della Bella, missionario nella Dalmazia. Modena 1888. — i M. Ciulich, kanunik spliske crkve u predgovoru knige: Razgovori i Pripovidańa Oca Ardelia Della Bella [Mletci?][1] ... „i razgovore koje složi i pisa stojeći u Splitu, gdi svrši svoja godišta puna trudaa apostolski u opjenoj cini od svetosti, tako da ustriške ńegove odiće, ńegovi nokat i ńegovi vlasi držane su kano moći, i ńegovo tilo bi priobilnim suzami od svega mloštva puka oplakano, dopraćeno i pokopano u crkvu B. Gospe od Poišana, koje priliku osobitim bogoļubstvom časteći svaki dan odiaše pohoditi".)

* *

A sada da iznesem nekoliko odlomaka iz Kavańina što se dadu čitati (ako i nijesu savršeni i ispravni), jer sve nije dosadno, hrapavo i teško, kako se obično navodi.

Iz II. pjevańa mladić za gozbom pjeva uz gusle:

Meu to hitro diete mlado,
da dovrši uživanja,
skladauć glasom gusle rado
da udari u pievanja,

[1] Bit će oko god. 1800., jer između prenumeranata nalaze se M. Appendini i G. Volanti Vice Segretario della Republica di Ragusa.

prid gospodarom kad prikleče
glas ispustiv, tako reče:

Zdravo budi gospodine,
koji po sred vriedna skupa,
sivaš zdrakom plemenštine,
i vedrinom svitla trupla;
poprav tebi meu ostale
dostojaju vične hvale.

Ti bo ne ćeš da tva zlata
u tmieh skrińah zaman stoje,
neg da tratu se obilata,
na priateļe i gospoje,
i ko narav ńiha nosi
da svitle se u raskoši.

Ti ugodne prijateļe
tieš u niednoj ńihoj briezi,
blagovito svake žeļe
na izućoj tvoj trpezi,
gdi im klańaš oborite
sve jestojke plemenite.

A vladikam liepim milim,
što ne sipļeš, što ne mećeš?
sad ih nudiš voćem zdrilim,
sad ostala im smoka krećeš;
rad bi im svaka slaja hitit,
i ptičiem jih mlikom sitit.

I one tebi u harnosti
neka lipše odgovore,
na razbludne ugodnosti
nutkaju te i govore,
da za platu od ļubavi,
triba 'e da se ļubav stavi.

Blagujuće blago sino
s priko mora tu dohodi,
što 'e na trgu ne jeptino,
što gre, leti, plove u vodi,
ka i žima vina rija
trs od Lesba i od Šija.

Znaš da Liso[1] i Venere
buduć braća skupa stoje,

---

[1] Bako.

a ko boļe vino dere
da na ļubav hlepi i boje;
cielo vince igru uči,
veće čini, nego buči.

Blaženi se moreš zvati,
er ti 'e sreća dopustila,
na sem svitu uživati
sva veseļa draga i mila;
veselmo se i mi gosti,
er i nami 'e svašta dosti.

Ako nebo rosom meće,
i triskom nas kad udari,
svoim ganutjem i nas kreće,
i ugodno nas sunce žari;
i vedrina tvoe milosti,
sad nas kara, sad nam prosti.

Sad nas biješ, sad nas braniš,
i mogujstvo tvoe nas mota,
sad nam pritiš, a sad hraniš,
i uzrok nam si od života:
bozi od tebe veći nisu,
smrt i život pri tebi su.

Primi dakle svetilište,
ko t' činimo s drage voļe,
ni veliki Bog ne ište
prikazanje toga boļe. —
Tako pieva do odhoda,
kad mu i gospod podsmieh poda. (II, 36—47.);

daļe o poļupcima u III. pjevańu:

Liepa diklo meu to pusti
ļubovniku srcen ki je,
da iz spupoļka slatkieh usti,
ko i pčela med ispije,
što je slaje, da 'e moć pivat,
bit celovan, al celivat.

Znaćeš raju moj žudjeni,
da ni slaje stvari od ove,
kad ja tebi, a ti meni,
budeš vraćat me celove,
i kad skupa uzdisani
šćokne zajmen celov dani.

Celov slas ni dospivena,
neg neslanu moreš zvati,

kada lipos poļubjena
dragi ļubac ne odvrati;
u celovih slast je prava,
kad se prima što se dava. (III. 52—54.)

Je li to onaj teški Kavańin!?

I evo još Pjesme nad pjesmama po Sv. Pismu iz XXVIII. pjevańa:

Ňu odabra Jezus sebi
miešte drage zaručnice,
ku pozivļa milno k sebi:
Hodi k meni virenice,
golubice dođi iz poja,
poļubļena, liepa moja.

Pričisto jest lišce tvoje,
slaje nego l' od grlice,
tvoj vrat bio tolikoje,
mil bez zlatne veružice,
kim pod jaram tvoga vojna
priklańaš se dragovojna.

Golubińe svitle oči,
i jednogled ńih gizdavi,
dojke, iz kih vino soči,
usti, u kih pčela stavi
med i sate, bit ne mogu
slaji, neg su meni Bogu.

Priugodnim tvoim ustima
poprav mene zanila si,
a pribistrim tvoim očima
sasma srce zanila si;
tvoje dojke mene bile
vinetna su učinile.

Zato ļubo, moja sestro,
dojdi da te prstenujem,
da prigledam tebe biestro,
da te vinčam i darujem,
da uvedem tebe u mista
tajna majčieh od skrovišta. (XXVIII. 26—30.)

— — — — — — — —

Veli 'oj: ja sam cviet od poja,
u dolini lir pribili,
ki se vazda, duše moja,
daje tebi u obili;
ļubezļiva duńa jesam,
ka se sama tebi otresam.

Zima minu a proliće
pride i spomlad nam dragahni,
prikaza se smihno cviće,
glas grlice ču se uzdahni,
smokvenica jedarni se,
a vinograd da mirisje.

Iz spiļatih izid' stina,
klisur šupaļ, škuļ gomilnih,
strambrditieh iz planina,
iz dubravnieh paš obilnih:
ostav' inim o kom radi,
i čuvanstvo vinogradi.

Ustan ma priateļice,
nevistice draga meni,
moja biela golubice,
uļudnice, tvoj ļuveni
duhovno te „pridi“ zove,
ne putene na celove. —

Najmednima tač imeni
od ļubavi Isus ziva,
crkvu i duše od blaženi,
da se većma nasladiva,
i on s ńima i s ńim oni,
u ovoj slavi ku im pokloni. (XXVIII. 33—37.)[1]

Da završimo ovaj dio najboļe će pristati ovi pjesnikovi stihovi:

Na dugo bi odveć išle
moje piesni s ńih imena,
dosti su se jur otišle
prvašńega od zlamena,
ļubav zani, ļubav izni
pero, srce, pamet, pisni. (VI. 206.)

Toj ļubavi imamo zahvaliti što nam je pjesnik iznio tolika imena i ostavio toliko dragocjenih vijesti — pa neka i otišao od glavnoga ciļa. I s ļubavļu vaļa čitati Kavańina (na mahove, jer umara) i tada svak će mu lakše oprostiti sve što je u ńega zakučasto, zamršeno i nerazumļivo, i osakaćeno u jeziku, jer sve je napisano živom żeļom i ļubavi da popravi, proslavi i prosvijetli svoj narod. „Sama ļubav svitom vlada“ (XI., 57.). Amor omnia vincit!

* * *

[1] I takovih odlomaka duļih ili kraćih moglo bi ih se nekoliko iznijeti, osobito gdje je pripovijedańe.

Jezik u Kavańina zaslužuje osobitu pažńu i proučavańe. Čovjek se upravo začudi kad vidi u pisca ono pusto obiļe fraza i riječi svake ruke. Opazio to Jagić još god. 1864. te piše u „Jihoslované“: „Jedna pak kořist z jeho spisů bude se moci dlouho čerpati — bohactví jazyka, zvláště pak hojnost jednotlivých výrazův.“ U Kavańina zastupan je leksikon svijeh naših krajeva, osobito zapadnih i to: zagorski, primorski i otočki od sjevera do juga. Ima u ńega izraza čisto sjevernih n. pr. hiža (kuća), ima ih spļetskih n. pr. glagol zaudobiti (zaboraviti), dubrovačkih sila n. pr. placa, kúda, pôma, plakir (star. riječ) i t. d., čisto bokeļskih n. pr. rilice (usnice) u Dobroti; oboj (usklik žalosti otočki) itd. itd., da ne govorim o tolikim i tolikim izrazima što su više prema istoku kao sujetan, i mnogi drugi zastarjeli i nečuveni što se samo u ńega nalaze. Svi izrazi ili su narodni ili uzeti od pisaca, neki se nalaze u svim formama, i dijalektično[1] n. p. palma, paoma i poma; čovjek, čovik, čoek i držim čok u čôče (vok.): gospodar, gospoar (da li se gdje tako govori?) i gospar i t. d. — Nema gotovo stranice u akademijskom rječniku gdje ne dolazi koji primjer iz Kavańina: (nije čudo, tä ńegova epopeja je opsegom najveće pjesničko djelo u dalmatinsko-dubrovačkoj literaturi i stoga od prijeke potrebe da izagje kritično vjerno izdańe, nadasve za akad. rječnik).

Interesantni su u Kavańina epiteti, osobito gradovima i mjestima:

tvrd Šibenik, Zadar ravni
Korčul ribni i Hvar vini,
plemen Trogir, Kotor bojni
a vrhu svih Split dostojni. (X., 84.)

pa ima u ńega i zlatorodni Solin (XII., 197.) na temeļu tadašńe krive etimologije „Mosora“ od mons aureus; daļe „Klis neuzašni i uzbrdi“ (na koji se ne može uzaći i uzbrdit je; XII., 120.); zubatci krunoglavi (šibenski) XVI., 151. na glasu i tada; Konavļe vilińe X., 73.; pa i za Belzebuba u paklu: Belzebub vitorogi (XXIV., 45.) i t. d. i t. d.

Vrijedno je da se iznesu ovdje i narodna imena mjeseca po Kavańinu: Vlažak (ožujak), Listonos (travań), Svibań, Lipań. Srpań, Kolovoz, Ruj, Listopad, Studeni, Prosinac, Sičań, Veļača: po redu kako su u pisca u opisu zodiaka u pj. XXV., 83—95. (Vidi potańe o tome zanimivu radńu Maretićevu u Radu).

[1] katkada i ekavski.

Nije bez interesa kako Kavańin zove po narodnu mnoge odlične porodice u Dalmaciji: Fanfonići (Fanfogna), Tartaļići (Tartaglia), Karamanić (Caramaneo) i t. d. pa i obiteļ svoga zeta plemića Capogrosso zove Kaugrusović što se i danas čuje. Vaļa da spomenem još kako Kavańin upotrebļava silu prostonarodnih izraza ne najskladnijih, kojima bi se mogao popuniti Vukov Rječnik od 1818. (Na više mjesta prelazi granice pristojnosti te se neugodno doimļe čitateļa.)

A sada otkud Kavańinu toliko poznavańe jezika? — Držim da će to biti ovi razlozi:

1. bio odvjetnik te općio s pukom;

2. bio u Dubrovniku i proučio gotovo sve dubrovačke pisce te pouzdano moglo bi se ustvrditi, da nema riječi iz dubrovačkih pjesnika, a da se ne nađe upotrebļena na kojem mjestu u Kavańina; pa i neke osobitosti dijalektične kao rados (radost), milos (milost), oholas (oholost) i t. d. sve se to kod ńega nalazi;

3. radi boraba sa Turcima bio u zagorju kod Sińa i u Erceg-Novome, gdje se tako lijepo zbori;

4. bio prijateļ već pomenutog sastavļača rječnika O. Ardelia Della Belle, kojega spomińe u pjevańu IX.:

(Poklońena Transligera[1],
dobra i vriedna namistnika,
i ńegova slavu pera
nie omučat, kom je dika
u riečniku[2], ki 'e sastavi,
veću bi imo da ga objavi.)

Otac Ardel dalla Bela
drugi stvara veli s nova,
našim preļom[3] sridu sela
Sučurskoga[4] biskupova;
bit će dobro i u scieni,
Isusovac što učieni. (IX. 10—11.)

---

[1] to je Tanzlinger-Zanotti.

[2] eto sto godina prije Vuka riječi rječnik u Kavańina.

[3] u tekstu vaļa ispraviti veliko *P* u malo. Ne mogoh nikako obaznati za kakova Preļa u Sućurcu, te i ako je u rukopisu veliko slovo, držim da se tu razumijeva preļo = prelat t. j. biskup (tada nadbiskup) spļetski, koji i danas u Sućurcu ima svoju mensu.

[4] jedini primjer u čitavom eposu, gdje je pogrješno *č* mjesto *ć* (Sučurskoga mj. Sućurskoga od Sućurac). — Prijedlog *s* bit će da je ispušten ispred našim mj. „s našim preļom" što se često nalazi u pisca.

Govoreći o jeziku Kavaňinovu vaļa da spomenem i ńegov purizam. Naići će se u čitańu na mnoštvo riječi što se na prvi mah ne razumiju, a kad tamo nijesu nego prijevodi osebujni poznatih tuđih riječi. Ovdje bi se dalo mnogo primjera iznijeti, ali nedostaje vremena; spomenut ću samo kako čudnovato prevodi talijansku riječ granducato = velbanija. Sila prevedenih riječi nalazi se u to doba i u drugih pisaca n. pr. u Đorđića. No Kavańin i u tome nije ekskluzivista, on ti sve upotrebļava i narodne i dijalektične i skovane prevedene izraze, i to kako kad i kako gdje. Ima ti u ńega stadničar i pastir, žmuli i čaše, te boja, farba i mast kako smo vidjeli: da ne govorim o užasno iskvarenim riječima, većinom radi rime.

Ako za ijednoga pisca to je za Kavańina potrebit poseban rječnik. Ako zvanični posli dopuste s vremenom doći će i rječnik sa registrom pustih vlastitih imena što se u ńega nalazi za lakše razumijevańe i manipulirańe kńige. Za sada čitalac naći će koju riječ pripadom protumačenu udno teksta[1], a za orientaciju može poslužiti sadržaj pojedinih pjevańa i ovo što je amo tamo izneseno u uvodu.

U gramatici spomenut ću samo kako po spļetsku vrlo često upotrebļava prijedloge *u* i *na* sa akuzativom gdje ide lokativ (što se nalazi već i u Marulića), uz to participe bez *l* u muškom rodu n. pr. jučer san bî na pir mj. juče sam bio (bil) na piru. Opaža se još i neprirodno zapostavļańe veznika *i* n. pr. „Slavni Ivaniš i Sobieski" (XIII., 138.), „Biograda i do biela" (XIII., 143.) itd. itd.

Pravopis Kavańinov nije nimalo konsekventan kao što u mnogih pisaca onoga doba: i fonetski i etimologijski, a jedno i drugo na mjestima do skrajnosti provedeno a često i pobrkano (tako je i sa rastavļańem riječi) kao u nikoga. Sve se to jasno vidi u tekstu i u postavļenim opaskama.

Kavańinov dijalekat imao bi biti rodni mu čakavski ikavski, ali on miješa te upotrebļava sva naša narječja a i govore. „*Ča*" u Kavańina vaļda samo na jednom mjestu:

„To ti 'e dosti *ča* san t' reko" (XXVIII., 163.).

Ali *j* mjesto *đ* često i mjesto *ļ*. Glasa *ǵ* (*dž* stopļeno) pisac ne poznaje, mjesto toga obično dolazi glas *ž*, kao što se govori u Spļetu i u sjevernoj Dalmaciji, n. pr. otažbina (ali u ńega i otačbina).

---

[1] gdje će naći i mnoge dijalektične napomene n. p. o čakavizmu i drugo.

Najinteresantnije je što Kavańin ikavac hoće da piše južnim govorom, nu u tome na svoj način miješa jedno i drugo, često i u istome stihu[1]. Upada u oči, i mnogima će vrlo smetati kod čitańa, kada na stotine mjesta naiđu na *ie* pogrješno mjesto *i* n. pr. biestro mj. bistro; i to ne na kraju stiha, vaļda radi rime (što često biva), već i u sredini. To je sve vjerno ostavļeno da se vidi prava slika Kavańinova i s te strane. Takovo šta događa se i danas našim sjevernim ikavcima, ļudima iz naroda, iz Dalmacije, kada hoće da govore južnim govorom, kako često pogriješe i stave *ije* ili *je* gdje ne ide mjesto *i*. Nalazimo gdjekoji takav primjer u Kačića i Vitaļića, a bit će da ima takav pojav gdje i u Srbiji kod ekavaca.

NB. Znadem da za Kavańinov jezik, gramatiku i pravopis, i za ńegovo čudnovato miješańe dijalekata, trebala bi posebna studija. Za sada neka budu dostatne ove kratke napomene.

III.

Rukopis (autograf) Kavańinov svojina je po baštinstvu pomenutog g. Jerka pl. Capogrosso-Cavagnini u Spļetu i na Sutivanu (na Braču). Rukopis je dug 30 cm., širok 21 cm., debeo (visok) 4 cm.; težak kg. 1·23 sa koricama. Listova ima 280, obično na svakom listu po 20 strofa (na stranici po 10); listovi nijesu paginirani; hartija je stara, povez noviji. Na hrptu (na platnu zelenkastom) prilijepļen je mali bijeli papir sa natpisom „Jerolim Kavanjin". Osim toga sačuvana su još neka pjevańa u konceptu većinom izdrta i nepotpuna. To je sve.

Pisac rukopisa, a to je sam pjesnik, drži se u glavnome talijansko-slavenske ortografije što je vladala u Dalmaciji, no kao u svemu ni tu nije konsekventan. Velika je muka na nekim mjestima iznijeti pravo kako je pisac mislio, jer se može čitati na više načina. To vrijedi osobito za neka slova n. p. za *s* koje vrijedi za naše s, *z* i *š* i vaļda i za *ž* (Vidi: V. 148. vižbati) — tu mi je mnogo pomoglo poznavańe naših dijalekata — za *ch* koje vrijedi za *ć* i za *k*, za *ij* koji vrijedi za *i* za *ij* i za *ji*, za *z* koji vrijedi za *z* i *c*, za *g*

[1] *ie* u Kavańina uvijek je uzet kao jedan slog; naći će se, ali rijetko, koji primjer, gdje *ie* vrijedi za dva sloga. Vjerno originalu (autografu) ostavļeno je svuda *ie* netaknuto i za duge i za kratke slogove. (Ne znam da li vrijedi potańe spomińati Kavańinove stihove. Kazat ću da su isti građeni po talijanskom, a često nikako).

ispred *i* i *e* koje se može čitati *đ* i *j*, *x* vrijedi za *ž* a ja bih rekao katkada i za *š* i t. d. i t. d., što će čitalac najboļe upoznati iz množine navedenih riječi udno teksta, na temeļu kojih stvorit će jasnu sliku Kavańinove ortografije uz fotografski snimak na kraju kńige. Tijem će se moći popuniti Maretićevo djelo: Istorija hrvat. pravopisa latin. slovima — i zato tolika množina primjera. Karakteristično je što za *r* sonans (ŕ) osim običnoga *ar* upotrebļava katkada i *ri* n. pr. prist (= prst), mriskoća (= mrskoća) i t. d. kao u Mikaļe, samo što ovaj ima dva *r* ispred *i*: p*rr*ist. Držim da su u dnu lista navedeni svi takovi primjeri što se nalaze u pisca.

Od znakova (akcenata) poviše vokala Kavańin upotrebļava dva: ` i ´ za što ima obiļe primjera osobito u II. polovici djela. Eto i tu građe za proučavańe.

Interpunkcija u pisca je čudnovata. Na koncu strofe nema obično nikakova znaka, zarez je uvijek ispred veznika *i*, zagradu upotrebļava mjesto dva zareza n. p. umetnuto: (reče), (kliče) što je ostavļeno u tekstu.

Priređivač trudio se je prema smislu (po żeļi akademijinoj) da izmijeni prema današńemu; no na više mjesta ostavio je kako je u pisca, osobito gdje nije jasno što je pisac htio kazati. Ista je muka i sa velikim slovima koja Kavańin vrlo često upotrebļava upravo obratno nego mi danas bez stalnih pravila. I tu se je izmijenilo prema današńemu koliko je bilo moguće. Adjektivi od vlastitih imena, kojih ima sila u djelu, ostavljeni su sa velikim slovom radi lakšega razumijevańa čitaocu.

Iz rukopisa Kavańinova prvi je izdao dva ulomka prof. Mate Ivčević u Zadru 1853. u brošurici pod naslovom: P o v i s t V a n g e l s k a. Rukopis D-ra J e r o n i m a K a v a n j i n i-a. Tu je samo 12 strofa iz V. pjevańa i 18 strofa iz XX. pjevańa sa nekoliko riječi predgovora.

Potpuno izdańe imamo u Zagrebu g. 1861. pod naslovom: D-ra Jerolima Kavanjina, vlastelina spljetskoga i trogirskoga B o g a t s t v o i U b o ž t v o velepjesan u 30 pjevanjah. Izdana troškom Josipa Jurja Strosmajera, Biskupa Djakovačkog. Sprijeda je slika pjesnikova i Ž i v o t J e r o l i m a K a v a n j i n a od I. Kukuljevića i J e z i k Jerolima Kavanjina od Prof. Vjekoslava Babukića, koji je i priredio izdańe. Život Kukuljevićev je i danas dobar uz neke ispravke o godini rođeńa, danu kada je umro, o ocu pjesnikovu i još štogod, kako se vidi u I. dijelu ovoga predgovora. Ne može se to reći za Babukićev rad. Izdańe Babukićevo od g. 1861. upravo je užasno u svakom

pogledu. Izostavljeno je najprije 7 strofa ne zna se zašto, bez razloga (u autografu su te strofe u novije doba olovkom lagano prevučene); nagrđen je smisao na stotine mjesta jer ne znali čitati radi nepoznavańa talij.-slav. ortografije u Dalmaciji i primorsko-otočkog leksikona; iskrivljen je pravopis, jezik i dijalekat, a više puta svojevoljno i objesno promijeńeni stihovi, ispravljani ili pokvareni, a katkada i čitave strofe i t. d. i t. d.; tako da nije ispravan gotovo nijedan primjer u Akademij. Rječniku što je uzet iz Kavańina iz toga izdańa.

Evo samo nekoliko primjera:

	u Kavańina:	u Babukića:
Pj. VI. 104.	*stepan* (gradino)	*Stjepan* (sic!)
„ VII. 166	*Toci davni kih ostavļan*	*Foci* davni, *dika Slavjan*
„ X. 155.	Gospoična *Sirmska* Urica *Nemanskoga* rod Stipana	Gospodična *sinjska* Urica *Nemačkoga* rod Stipana
„ XI. 193.	i skoro *Beč* podstupi	i skoro *reć* podstupi
„ XI. 231.	*bieč* od glada (mj. bič)	*Tieč* od glada
„ XII. 83.	*oboj* (usklik žalosti po otocima)	*otoj*
„ XII. 138.	*Ganđem* (r. Gangiem)	*Gàrčkiem*
„ XII. 141.	*Cine* (ministar Pirov)	*čime*
XIII Nadglasje:	Od Boemskih kralja i *Leških*	. . . . . kralja i *českih*
XIII. „	. . . *Amasnih* (Amazonke)	. . od *prošasnih*
Pj. XIII. 171.	*crkvu* skladi	*Gàrčku* skladio
„ XIII. 171.	*o čem*	*otcem*
„ XIII. 207.	*bare*	*otare*
„ XV. 139.	*Flor (a naški zvan Cvitolin)*	Flor **Kanaski** (!) zvan Cvitolin
„ XVI. 48.	. . . miestu od *Kcara* (današńa Kčara na Korčuli)	od *Kozara*
„ XVI. 61.	štuje *Stivan* (mjesto na Braču) *Sutivan*	štuje *štivan*
„ XXIV. 90.	*Marcia*, Ovidij (dva, sve u pl.)	*Naso* Ovidij (jedan i u sing.)
„ XXV. 97.	S koje *ļudi* (= čovjeku)	S koje *Judi* (sic!)

i t. d. i t. d.

Na stotine ovako krupnih pogrješaka moglo bi se navesti, da ne spomińem pravopis, brkańe slova *h*; *m* i *n* na kraju riječi, zapadni i južni govor i t. d. Pretvoreno svuda spļetsko dijalektično (o p ļ e n o) o p j e n o u o p ć e n o. — Neke riječi treba izbaciti iz Akad. rječnika što su iz Kavańina iz toga izdańa, jer ne opstoje u pisca n. p. č a v a mjesto š a v; g u z a t i ne, nego g u c a t i. O tome spomenuto u „Vijencu“ g. 1906. (Aranza: O utakmici i t. d. na kraju).

Koliko je muke i truda uložio priređivač da što savjesnije i vjernije i jezično i dijalektično i ortografski izda ovakova pisca niko ne može pomisliti (do nekih prijateļa koji su bili očevidci).[1] Da Bog da taj trud bio od koristi cjelokupnom našem narodu po namjeni pjesnikovoj. To će priređivaču biti najļepša nagrada. —

Prije nego završim, da jednu napomenem. Koncem pretprošloga vijeka (upravo oko god. 1784.) radilo se da se naštampa Kavańin u Dubrovniku; u tu svrhu bio je tamo poslan rukopis od poznatog spļetskog enciklopediste Julija Bajamonta, kojega je I. Milčetić tako krasno ocrtao i oživio (vidi: Dr. Julije Bajamonti i ńegova djela, „Rad“ kńiga 192). Na strani 243. pomenutog djela stoji: „Ujak Jeronim Capogrosso šaļe Bajamontu dne 30. maja 1784 pjesničke sastavke svoga djeda (avo) Cavaginia (dolazi i takova iskvarena forma u dokumentima; Ar.) da ih pošalje u Dubrovnik, da se ondje prouče i štampaju“. S kojih razloga nije djelo tada naštampano nije jasno; bit će da ne bi uspjelo, silni troškovi a štamparije tada u Dubrovniku nazadovale, kako se vidi na strani 218. pomenute Milčetićeve radńe.

Nu eto mjesto u Dubrovniku, tadašńem našem kńiževnom središtu, izlazi Kavańin poslije 200 godina ńegove smrti u novom našem kulturnom centrumu, u bijelom Zagrebu, izlazi u pravom neoštećenom ruhu od najvišega našega naučnog zavoda, od akademije, a u kolu Marulića, Gundulića, Palmotića i drugih naših odličńaka. Tijem akademija najboļe se odužila uspomeni pjesnikovoj i proslavila najdostojnije dvjestogodišńicu ńegove smrti.

---

[1] Da će se bit i uza sve nastojańe i pažńu potkrala koja pogrješka nije iskļučeno, a nije ni čudo u ovako ogromnom djelu.

Na koncu toplu zahvalnost imam ovdje da izrazim slavnoj Jugoslavenskoj Akademiji[1] i presvijetlom gosp. Jerku plemiću Capogrosso-Cavagnini, kao što i Monsignor Buliću, velečasnim dominikancima O. Ambrozu Bačiću i O. Antoninu Zaninoviću te i vele učenom franjevcu O. Urbanu Taliji. Svjema na svemu od srca blagodarim.

U Dubrovniku na Uskrs 1914.

Dr. **Josip Aranza.**

---

[1] Jugoslavenska akademija rado će naknadno izdati poseban rječnik neobičnijih Kavaninovih riječi i registar ličnih imena, jer je to, osobito za ovo Kavaninovo djelo, veoma potrebno, kako i sam izdavač ističe gore na str. XXXIII. To će akademija učiniti, ako se izdavaču kada nadade dovoljno vremena, da taj rječnik i registar sastavi. Duže nije Akademija mogla čekati s izdavanjem ovoga djela, koje bi bilo imalo izaći već s II. serijom publikacijâ od god. 1910., ali je izdavač bio žalibože zapriječen, s dovoljnom brzinom svršavati reviziju svoga rukopisa prema Kavaninovu autografu, prvu korekturu tiskarskoga sloga i ovaj ovdje ocrt o Kavaninu. —

Uprava Jugoslavenske akademije.

Poviest vanđelska bogatoga a nesrećna Epuluna i ubogoga a čestita Lazara, iliti od štete bogastva a koristi uboštva. Velopiesna istoga g. Jerolima Kavańina, vlastelina Spliskoga i Trogirskoga, prigodno razdiļena u triest pievanja s onizima ka odstupno odašavši od poglavitoga ciļa, stegnut od ļubavi, hoti pisati začińajući od svoje otačbine Dalmatinske, i od svieh inieh država, kraļa i višieh ļudih Iliriskih. Složenje korisno svakom čoeku našega naroda, toliko svitovnomu koliko duhovnomu, za ukloniti se od zla, a moć sliditi dobro na spasenje duša.

Početak piščeva autografa.

NADGLASJE PRVOGA PIEVANJA.

Pievam braći, paček plačem
škode od blaga, griha i sliedna,
sastaše se ki bogacem,
vik ne utiši koji biedna,
i raskošni život trajuć
sebe izgubi umirajuć.

Kažem, ko zli običaji
čak do smrti zgone ļude,
ko su[1] i odveć pomičaji
sioni tamne od razblude,
ko i do groba grieh protegnut
bieće[2] od Boga ritko ustegnut.

PIEVANJE PRVO.

1.

O čoviče ki umrli
na sem svietu život traješ,
dobro odvrže a zlo grli
ko da Boga ne poznaješ?
otvor oči na ove piesni,
skrati żeļe, srce stiesni.

2.

Jer ako ti 'e sreća dala,
da ugodnoga srid veseļâ
vodiš danke, al ti opala
jurve 'e sreća, skrati żeļa
množ u obili, a u nevoļe
srce stiesni, stiesni voļe.

3.

Evo pievat za tvoe[3] dobro,
život grdi i pogani
od bogatca ja san t' obro,
da ne laska, nego istrani[4]
braski govor srce tvoje,
čim poslišaš sviete moje.

4.

Sviete koje davam tebi
da ne ufaš u tvoe blago,
nu uhiļen kad si u sebi
da ti e' tielo lačno i nago,
ufa', er narav gori uzlita
laka, a teška doli hita.

5.

Doli hita i potegne
zlata množtvo i tegota,
gori diže i dotegne
pristalieštu[5] od života
dušu, uboštva koja ļubi
nie bo[6] od blaga u pogubi.

6.

Svite koje vil[7] mlohava
u pamet mi ne postavi,
neg mi[8] ih kaza mudrost prava,
nedohitna[9] po naravi;
ona tu svies uli od više
da svak smišļa, svak da izdiše.

7.

Svak izdiže i svakomu
sve to bliže smrt pristupa,
i na svietu himbenomu
grieh zasliepi svih nas skupa,
er se na ńem brieme[10] meće,
kad svak živit mni još veće.

8.

Mre svak, ne zna al nikor ini
kad toj vrime ima biti,
neg Gospodin tvoj jedini,
ki svaki u čas može priti,
da te zovne veće k sebi,
ko[11] bdeć budeš, blago tebi.

---

[1] rukopis: kosu [2] r. biecchie; bieće mjesto biće, bit će. — Vrlo često pogrješno piše ie gdje ide i. [3] r. tuoe [4] r. istrani [5] r. pristaliestu [6] r. niebo [7] r. Vil [8] r. neghmijh [9] r. nè dohitna [10] r. brieme. [11] r. koó.

9.

Svak odhodi, a ne nosi
nikor blago svoje sobom
na smrt kogod milos[1] prosi,
znat ne more ko za grobom
ima miesto ńemu dopast,
ali nebo, ali propast.

10.

Svak priminue a niednoga
ni da oživе i uskriši,
pun pokaja skrušenoga
da poplače što sagriši,
grabi život i prigode
svim smrt jedna na odhode.

11.

Umire svak, al razliko,
dobar i zao ne jednako,
on će otiti u veliko
dobro, a ov propašće[2] u pako,
di ga prže živi plami,
srde a stežu s verugami.

12.

Svak jednokrat mre na sviti,
dušu i jednu samu ima,
ku ako bude izgubiti,
za sahranit drugu nima,
naknaditi toku štetu
nie poufat u kom svietu.

13.

Tim po rieči Rieči iste,
ka od otca Boga ishodi,
pustih pero neka ište,
i ko iznaje[3] naka izvodi
život, pute i istine
ke s' nam kazo božji sine.

14.

On bo e' reko bivši u puti
da je život i istina
i u ńem da su pravi puti
od nebeskieh kraļevina:
zato on sam drum tvoj budi,
zaje[4] inako i zabludi.

15.

On je svitlos[5], put i vrati.
kroz ke ako ne uvri se[6],
ne ćeš moć nać stan bogati
neumrlie[7] gdi su tise
božji stadnik[8] kud na paše
vodi ovčicu duše naše.

16.

Stramput putnik čim putuje
oštru pustoš segaj vika,
već vratit se mučno mu je
na put dobrie[9] bez vodnika,
viran kalauz ki 'e ńemu,
da duhovno pomože mu.

17.

Ali t' ako sam ne upravi,
nit mu voca[10] čest podade,
sritiće ga[11] zvirje i lavi,
u kih jame lasno upade,
de 'e pak izit neuzmožno
kad već tilo 'e ńim podložno.

---

[1] r. milos [2] r. propaschie [3] r. isnaie [4] r. zaije [5] r. svitlos [6] r. nè uurise [7] r. neumarlie gdisu tise; „neumrlie“ zaista mjesto „neumrlieh“; što su t i s e ? ne znam — da nije radi rime poradi „uvri se“? ili se ima drukčije čitati? [8] r. Boxij Stadnik [9] r. dobrie [10] r. voza; „voca“ mjesto „vodca“. [11] r. sritichiega

18.

A te jazvine, a te zviri[1]
jesu opoštva[2], jesu zlobe,
s kimi omeļan to već tiri
griešnik blude i gnusobe,
timi iz jaza u jaz tone
čim u vičńi jaz potone.

19.

Tako s grieha u grieh pada
ko se nauči griešit prie,
a tko mladcem grieši, i sada
grieh mu teško dušu rie:
jedno bezno drugo zove
gdi običaj grieha plove.

20.

Nek razumieš o čovieče
što 'e grieh smrtni koga slidiš,
i koe smrtne nosi bieče,
prikažuem ga da ga vidiš,
da ko ļuta zmaja grstiš
i od ńega se svejer krstiš.

21.

On je otrovna britka strila
koja dušu čini mriti,
s kom pokle se 'e izranila,
smamno grede stvor sliediti,
pleća obraćav[3] čoek poletan,
stvoriteļu svoem odmetan.

22.

Ki 'e dobro bez pritoka,
prvi počet, prvo bitje[4],
visoki uzrok od uzroka,
zadńe česno svim dospitje[5],
ki 'e blaženstvo neizmierno,
pravi pokoj, miesto mierno.

23.

Po naravi nedospietna
mudros pravda, moć dobrota,
grieh u sebi neumietna
beznanos, slipost, sminota.
kom se usudia čoek prizloćan
i boga ubit da je moćan.

24.

Grih je skazan pristrašiva[6]
potočina nečistoće,
diemna glavńa ogńa živa,
hudi uzrok svake zloće,
nalip, kim nam umorenja
vrag da u časi[7] nasladienja.

25.

Ovo 'e on triesk, ki poťata
našieh duša zlato čiesto,
a ostavļa čitovata
tiela dušan ka su miesto,
ki iz ćese[8] vadi vani
pinez svrhudobivani.

26.

Prvo od Spasa nas odmeće.
i izdaje Judom[9] ńega.
a Pilatom na križ meće
i opet žudij[10] propińe ga.
tlači božje sve kriposti,
milos, pravdu, krv, tilo osti[11].

27.

Paka topi i privravļa
duh za pakla žive muke,
zle godine svoe ostavļa
dugovite vaoske[12] buke.
da bez snage čoek gine
noviem griehom čim pogine.

---

[1] r. suyri [2] r. oposctva; „opoštva“ ako nije natruha dijalektična ($\bar{a} = o$) tada je očita pisarska pogrješka mjesto opaštva=opačtva, opačine. [3] r. obrachiau [4] r. bitie [5] r. dospitie [6] r. pristraxiua [7] r. çasi [8] r. Chiese [9] r. Giudom [10] r. Xudy [11] o s t i biće mjesto j o š t i, j o š t e. [12] r. naosche.

28.
Od pameti gasi[1] zdrake,
i od mudrosti i od umieńa,
da dobrote grusti svake
a priļubļa sagrišeńa,
da truničan griešnik biedan
bude vazda grieha žedan.

29.
Grieh živote nami skraća
i dovodi smrt nemilu,
ko se grišnik ne obraća
u porastu svoem nezrilu,
triba 'e da umre i pogine
sridu tamne raspustine.

30.
Tira trojstvo sveto od sebe,
a otvara uliez vragu,
ki posida joh za sebe
istu dušu Bogu dragu,
ka ostaje s grieha toga
grdja od djavla[2] paklenoga.

31.
Nadahnuće slabo daje
za odlučit pokorenja,
zločestija[3] već ostaje
najgorega živinčenja,
a grizica oštra tanka
toči unutra bez pristanka.

32.
Ka čim grize još ufamo
da i grih će se išaptati[4],
zlobu grieha dotle znamo
čim nas bude ugrizati,
ko pristane grižńa[5] svaka,
pride otvrdnos srca opaka.

33.
Crkva iskrńi, sva storenja,
trpe grieha čić smrtnoga,
crkva gubi dostojenja
dobrieh diela virna svoga,
a stvorenja, ka u grieh služe,
s proklestvom se i ona kuže.

34.
Boga otimļe ki 'e sve svima
i čieni nas niešta[6] od niešta,
niešta u uboštvu, i kad se ima,
niešta u putieh, i u sva miesta,
niešta u smernos, niešta u dilu,
niešta u duši, niešta u tilu.

35.
Zloba mu je nedospita,
i tolike 'e grieh tegosti
svih svetaca da prihita,
i iste Majke od milosti
dostojanstva neprocina,
ka su more i pučina.

36.
Za pritegnut ku težinu.
bi potrebno svakojako,
da se uputi božjem sinu,
ki hti[7] krvi brime jako
stavit križa na mirila,
gdi bi kapļa dosti bila.

37.
Ove i više, brače[8], jesu
škode od grieha neizrečene,
uvedi se, ovo niesu
tašte gatke, negl' istiene,
jedan i sam taj grieh digni
i ko od smrtna zliva[9] odbigni.

[1] r. gasi [2] r. gardija od Diaula [3] r. zloçestia [4] r. iscaptati [5] r. kó... grizgna [6] r. çieninas niesta [7] r. thi; biće da je pisarska griješka mješte h ti. [8] r. braçe [9] r. sliua.

38.

Ni na oprostne griehe liesto
nemoj vazda spravan bieti
i rańenje[1] lako a često
more život pogubieti:
sie vaodana[2] nerazloga
djavo, nek mu 'e žetva mnoga.

39.

Tiraj i ove lihe male,
ke se kupe i sastaju.
i kad para[3] da se šale,
tad vinograd raščińaju
duše, koji s te potare
plod izvrstan dat ne more.

40.

Miši morski kao prihode
veloribi skot baline,
tako i sitne svim zahode
strašne uzroču opačine;
ko od malahnieh var ne ima[4]
lako opada s najgorima.

41.

Svak zna običaj tamnu da je
iskoriepit mučno nami,
zloba otvrdja[5], ne omekčaje
srca ļudska, jakno kami,
koga razbit pak nie moći
bez velike zgor pomoći.

42.

Običajno stieska dilo
da diluješ često onako
ko si priče, er je milo
dilo ostavit, prem da opako:
grih ki uzgoji u mladosti
drag je[6] i blidoj u starosti.

43.

Ko na vrsieh Monđibela[7],
gdi se stinu snizi bili,
i pod skupim od pepela
skrovni živu ogńi sili,
tač pod siedi vlasmi smrazni
krie se često plam neugasni.

44.

Plam kojega krstno vrilo
vik nije moglo zagasiti,
prem da 'e pako zagasilo
i ogań ńegov sileniti,
ki 'e viditi mańi da je,
neg ov, ki svim dodijaje[8].

45.

To 'e grih kleti od razblude,
kim napastnik svej ametom
riba mrežom sliepe ļude,
ne udice same odmetom,
kom poteže na ostale
jednočito, bez navale.

46.

I na kopnu i na vesku
loveći nas prinesriće
golem lovčar čineć tresku
privara nas ko voliće,
i da čini veće plene
za čuvite meće žene.

---

[1] r. ragnenie [2] r. uaodana [3] od talijanskoga p a r e čini se; glagol pa r a t i dolazi češće u Kavańina, a i danas se čuje u Spljetu i po primorju u tom značeńu. [4] r. var nè cina; u konceptu, od koga je sačuvano nekoliko listova: u a r n e i m a. Biće da je kašńe zlo prepisano: var ne cina. [5] r. otuardia [6] r. draije; u konceptu d r a g i e [7] r. Mongibela [8] r. dodiaye.

47.

Di su one, tu obleću
ciela jata poletari,
ter se na omel ludo meću
mlad biloguz, svračak stari,
i ostaju u toj doba
uhićeni viseć oba.

48

Li kad pride staru zima,
mučno 'e veće sridu sniega
tirat stopim mlohavima
košuticu hitra biega,
trudno 'e hrtu ki dohrti
u ļuvenoj stat obrti.

49.

Tri su stvari baš mrzeće
i pri Bogu i prid ļudi:
bogat, skup je ki odveće,
ponosite ubog ćudi,
star ki radi u zabavi
još živiti od ļubavi.

50

On Spartani ki uzgoji
niže pasa bradu, upita
ńeki što da brada stoji
duga i vitrom svakim lita,
(reče) videć nek sidine
ne bi im[1] čini ke krivine.

51.

Ļub prokleta snagu al stire
vrhu ļudih svake dobi,
k nebu i paklu taj dopire,
kad i boge ńih pridobi,
ki umaknuše s grapše pline
svit Europe, Poserpine.

52.

Pripovis je, i čudesan
da se 'e ńegda pritvorio
ńeki Jove vrhnebesan,
kad je izgubno s ńe gorio,
orlom, volom, rosom zlata,
istom ona da mu 'e plata.

53.

Rob mi 'e dakle, taj riet more,
eto Jove pun slobode,
eto s plamom mojim gore
Sunce i Neptun sridu vode,
eto i Marte prihrabreni
bez boja se pridao meni.

54.

Koji turan, kal' prigrada
ńoj se sili hoće opriti.
tvrd žestoka Sparte grada
ni 'oj se[2] mogla suprotiti,
žešće prsi, žešća miesta
slaga naglost taj nečiesta.

55.

Nu na svitu ni niednoga
skrovna kraja, miesta očita,
da iz luka ogńenoga
kleta ļubav ne dobita,
ni kameno srce nije
koga taj stril ne probije.

56.

Parid liepe čić Elene
grškom rukom ni povali
grad Trojanske otažbiene,
koga užga i popali?
s Tebe nil' bio boje smine
Lehže, a Enea čić Lavine.

---

[1] r. nebym [2] r. nioijse.

57.
Ariadna Tezea radi
nil' se otcem zlo svadila,
a s Jusuna Medeadi
draga braca nil' ubila?
jaki Alcide nil' se stavi
prest kudieļu čić ļubavi?

58.
Cezar, Šipiun, Mark — Antoni,
kih i danas vas svit fali,
potamniše slavu i oni,
er jih slaba žena svali,
Aristotla ļubi plaha
ne zauzda li, i ne jaha?

59.
Jakov s Rake, Siken s Dine
što ne čini, što ne tvori?
Sanson Salmun s žene usine
snagu i mudros nil' obori?
Tisbe[1] sdružit za Pirama
hti se nabost na mač sama.

60.
Pastir Tirso i Melibe
svoih pastirak ļubav ćute,
i studene plovne ribe
i nemile zviri ļute,
i pod zvizdom i diplami
ištu se igrat svoim drugami.

61.
Četvernožje muka i riče.
ptice lete i žubere,
sve stvorenje ko se miče,
koje plazi, koje nere,
sunce, misec, i nebesa
s'ļubļenoga vrte desa.

62.
Za lipotom[2] neba čezne
stravna zemļa, a sve zvizde
i kriposti gor nebesne
ogńem gore čić ńe gizde,
ona uzdiše s ńega s dnoni,
a on iz visin s ńe plač roni.

63.
Ter u daždih k ńoj prihodeć,
neka ļubi obļubļena
sebi drage plode plodeć
već tegotna učińena
hoće u kripost svoga lića
da da trave, voća, cvića.

64.
Iz hladenca svoga ističe
bistra voda i žamori,
svud se vije i obtiče,
da iđe k moru s koga gori,
i gdi e bliezu naglo hrli
da ga celune i zagrli.

65.
Stabla i stieńa taj[3] poteže,
ka ćućenja ne imaju,
gvozdje k sebi stiena steže,
stabla u žilah ńu poznaju,
kako će se ļutka slama
pak odaprit od ńe plama?

66.
Mislim čistoj ko Suzani
starci zasiede učiniše,
i ko sidi Lot užgani
ni svoj krvi prostio biše,
ter trepećem da i ja nisam
tieh takovih drug obisam.

---

[1] r. Tijsbe [2] r. Zà lipotom [3] r. tai.

67.
Nu ne počmi ako nies
počeo iskru tu nititi,
erbo kad htit da se ogrieš[1]
gorko s ńe ćeš se opariti:
mnokrat i jedna iskra mala
silne 'e ogńe razažgala.

68.
Iskra u srcu pogled žeže,
pogled rieči, rieč požudu,
ter napritkue svej to blieže,
dokle izgori nas u bludu,
ah joh viku nepravedan
nie bio čoviek u hip jedan.

69.
Znaj da bila 'e šiba tanka
bor, ki kruni čelo od gore,
rika mala ka izvri vanka,
sad ka liva mora u more,
raja grom, triesk i trus naga
zemļe otavne sitna vlaga.

70.
Pokripi me mili Bože,
od griha me ti izbavi,
ne dopusti stare kože[2]
na trg da iđu od ļubavi,
do śidinstva i starosti
ne ostav me, neg mi prosti.

71.
Ne dili se, vazda tva je
meni milos prud, zastupaj,
pomoć sve tva potribna je,
vik ne bieži, ne odstupaj,
ako od slaba hip odšeta
pade, i izda te uzopeta.

72.
Tim ako se ko nauči
tirat tu, al drugu zlobu,
neka muči neka skuči
teško je kidat svu utrobu,
mučno 'e mučno grieh smicati
kad se u narav već obrati.

73.
Bog sam more dila prika
svoim mogustvom pritvoriti,
i što je ukor, da je dika,
sam on može učiniti
i u sud svrnut svoj izbrani
tko bi sržben sud neprani.

74.
Taka sreća stoji u vlasti
milosrdja[3] svoega tanka,
nie primisen ko sin lasti
Mandaļena, Samartanka,
nie opravdan griešnik svaki
ko vruć lupež Zakeo mlaki.

75.
Kī i da božje dare smise
obraćali na sve štete,
on dobrostiv upravi se
prie na milos neg na osvete,
i er vidi ih ponižene
da im pomoći dobitvene.

76.
Lupež rekoh da i dostojan
smrti, i osujen čić ubojstva,
vruć se svidi i povojan,
ispoviedi sva razbojstva,
kad zań Isus krv svu toči
i on s ńim s križa u raj skoči.

---

[1] r. ogries [2] r. koxe; biće da je mjesto koze radi rime sa Bože. a i inače nađe se da su u Kavańina ova slova zamijeńena: vaļda dijalektičnim utjecajem cakavizma [3] r. milosardija.

77.

Mlaki Zakeo er s daleče
čudne čine zamiraše,
li Isus mlakos tuj priteče
kad ga zazva, a on ne ufaše,
ter pospieši (kliče) u domu
er mi 'e danas pristat tvomu.

78.

Čudo bo se prem ondeka
nečuveno zgodi od vika,
povraćenje[1] zloga steka,
obraćenje očitnika,
gdi Bog spasi kuću od blaga,
mańe čoeka veće vraga.

79.

Al ne prima prisrčeni
svak potribit dar skrušenja,
ni od očiuh vir vodeni
s kim bi opira sagrišenja,
ko ima Petar, Mandalina,
s kim sgazīše[2] božja sina.

80.

Vazda, vazda pri komu su
zajedno pravde i milošće,
svom dobrotom ļubi dušu,
ali i s pravdom sudi jošće:
nu milost se malieh vidi
većih žitak svrha slidi.

81.

Svakojako goru svrhu
nosi sobom zao žitak,
i ko odglas u ednom vrhu
rieč povraća na dospitak:
zlim i dobrim tač svej para
smrt na život da odgovara.

82.

Uprav tako dogodi se
Epolunu nesrićnome,
ki vazdašno oblači se
dragocinom rumelkome,
i ki nosi na svoem tielu
tanki tumban, kambru bielu.

83.

Bogat buduć u životu
zlostečena pripun blaga,
trati blago na lipotu,
a ne odiva nikad naga,
nit jezbine dieli lačnu,
al utihe mile plačnu.

84.

Ne napoji viku žedna,
ne otkupi koga uznika,
ne razgrija bratna ledna,
al ga u kuću pria putnika,
nemoćnike ne pohodi,
a mrtvace ne sprovodi.

85.

Gore uvižba neumiće,
al sumńivim svieta poda,
sam neumić, pun nesriće,
i neumićih svih vojvoda,
kad za malo zadužbine
boļi izgubi dio baštine.

86.

Ka u raju, smušeniče,
pripravļena biše i tebi,
kad poniknut zemļi niče
ne bi gledao, neg na nebi,
gdi su zlata sva zaludu
na nemietnom božjem sudu.

[1] r. pourachienie [2] r. sgasisce.

87.

Bog je ļudem, ne zvirenju
podao obraz uznositi,
kip a upravan neka u bdenju
vid upirau stanoviti
k nebu, ki ima dobra izuća,
ne kršļiva, ne biguća.

88.

Digni oči gor vidićeš
gdi laskatau misec, zviezde,
svita svaka tad mrzićeš,
kad razgledaš ńihe giezde,
lipše a sunce koje s nebi
do'e[1] ńim svitlost, može i tebi.

89.

Zlato al scieni, za ńim gine
er na svitu svitlos daje,
u polače, sopre, žene,
i u dragosti sve najslaje,
gdi obilato dan otvora
na almuštvo[2] ki zatvora.

90.

I Lazara ki na dvore
kruh proseći k ńemu pride,
ne hauć dobrieh ogovore,
ne dopusti da izide
ni od mrvica koje s toli
padahu mu na tleh doli.

91.

Šćenac[3] mnoštvo koje tusti
za raskošnu oholiju,
nań ne laja, neg čeļusti
rane ubogom da se miju
milosrdno lieca[4] tada
da ne gine s teška jada.

92.

Hrti i vuci razdiriti
koji grabu bez razbora,
sam ih ne ćeš zamiriti,
da pozdiru zviri od gora:
sam on pusti neka huka
gladan gori psa i vuka.

93.

Er prosjake ne čujući,
a ne videć ki golnju,
zledim mukom odmećući
ki borave i gladuju,
on se on djavo mogo reći,
ki bi sliep gluh i mučeći.

94.

Plemenite końe vrane
mnoge toveć za kočiju,
dava ńima zobi rane
svej držeć ih na očiju,
a čovika potribnoga
ne hti ugledat čića Boga.

95.

Jastrebu, orlu i sokolu
svojom rukom čisti ptice,
a pavunu prioholu
sipa piću od pšenice,
svako živo svoe pritili,
a uboštvo tužno hili.

96.

Šalcu, muzviru i sridnici
staroj dieli po cekine,
a nimaše svi bidnici
ni midene čandrline[5],
glumetnomu dukat hincu,
siromahu ni ednu mincu.

---

[1] r. doe [2] r. almustuo [3] r. Schienaz; šćenac = mladi pas; cfr. štenac, štene. [4] r. lieza. [5] r. çandarline.

97.

Sve balava ona stara,
nafraskana, svedna, blieda,
priko rila kom je bara,
poklisarstvom k ńemu peda,
noseć ogań bez uzboja
tujih moma i gospoja.

98.

Ter i ona usti opruhle
da se učini lipša masti,
mrči kose a podbuhle
oči puni plam propasti,
i čim našlu gubu gnilu
češe[1] luku ište strilu.

99.

Vanči Gavan blago zlime,
a od dobroga sve se liši,
košńe svoje dime svime,
nevolʲan se sam ne tiši
cviet i miris vilam sadi,
božji a otar s ńim ne kadi.

100.

Znaduć da Bog blagodarno
dava zlatom bogatosti,
neka bogat srce harno
bude imati. i što je dosti
za se ostavi, a ostalo
dieli ubozim, kim se 'e dalo.

101.

Nek razumieš, do 'e Bog pamet
do on gosparstvo sam uzdrži
svih u općeno, samu a mamet
od svitovnieh čoek da drži,
neka odkupʲa božje sine
tlačem biser mnoge scine.

102.

Milosrdje i da jedno
sve kriposti nadastaje,
milosrdnim ki naredno
milosrdja da svo'a daje
koja jesu neizmiera
vrh svih mora i jezera.

103.

Milosrdan ki se kazo
i lačnoga 'e s krusi pita
najmanšega ki 'e upazo
da od sebe ne odhita,
ter se ositiš da u tmi ukara
vrag uboštvo, ke ogovara.

104.

Neg znaš da Bog ne ogarja[2]
štogodi se 'e biednim dalo,
niti pušta bez uzdarja
jednu čašu[3] vode malo.
i kad ko da nevolʲnima
da za jedan do sto prima.

105.

Toku lihnu, toku dobit
da kad čini na stotine,
više će imat dar osobit
velo dobro bez primine,
er će poslie uživati
život slavan vikovati.

106.

Poznaš kripos da milostje
mnoštvo zloba našieh krije
i almuštvo sveto joštje[4]
da grišnike odkupije,
a nemilos biči čudni
Bog pedipsa na dan sudni.

---

[1] r. çesce [2] r. ogaria [3] r. çasu [4] r. iostie.

107.
Di tolike muke prike
usione, nesvršite
od ńega su po sve vike
otvrjenim pripravite,
razmi[1] onima ki ne daju
ubozima kad imaju.

108.
Da se uvistiš koje tribe
svakom priti di Bog sudi,
di će izvrć van zale ribe
a razabrat dobre u sudi:
kozle odlučit s meu ovčadi,
metiļ zdrave da ne gadi.

109.
Da kraļ vičńi vičńe sriće
na svoj pir zvo 'e ki svakoga,
meu sideće namistiće
najprie svoga ubogoga,
a s ńim brata ki ga siti
da su obadva tu čestiti.

110.
Da čim okom svoim izućim
svud razgleda sve dozvane,
pokaranjem veoma vrućim
izagnaće neobrane,
i ki nimau pirne odiće
u izvanske tmine otiće.

111.
Žestok ogań gdi tminasti
pari, mlati i požđire
čića zlobe i propasti
jadnu dušu, ka ne umire.
ku će ubivat vavik amen
smrtnieh muka živi plamen.

112.
Dugovniku da er svoemu
dug ne oprosti, ki odkud platit
ne ima, da i već bi prost ńemu,
neg ga stisnu i hti mlatit,
davi i vrže dno tamnice,
čim dug plati vas do žice.

113.
Kraļ pravedni di kad viedi
ko nemilo taj nosi se,
svoim satnikom zapoviedi
da se ugrabi i hiti se,
vezav noge vezav ruke
u tminaste iste muke.

114.
Tako bit će svim onime
iskrńega ki ne mile,
i nesvisnom jarostime
ńega stiskau, ńega sile,
i vrlinom kad nań skoče
u osveti krv mu toče.

115.
Bit će tako i svim druziem[2]
ki neharnost Bogu kažu,
i ki psostim i s poruziem
ńega tlačuć drugu lažu,
ne razmišļajuć nikadare
ke izvrsne čini im dare.

116.
On odpušta tebi duge
da i ti odpustiš tvoem dužniku,
i prašća ti grihe druge
da se obratiš stvoritniku,
kruh da prosiš i proštenje
zla i napasti slobojenje.

---

[1] r. rasmi [2] r. druxiem.

117.

Nek pozivļaš ńega ćakon
i svetkuješ slavno ime,
obslužuješ ńegov zakon
da u kraļstvo iđeš[1] s ńime,
i da spoznaš sve milosti,
ke ti učini od vridnosti.

118.

Ke je tebi, ke je i meni
poļubnoga radi ļubstva
blagodarno veoma preni
iz jezera svemogujstva,
i u stvoru i u obrani,
i u odkupu i u sahrani.

119.

Kada najprie meu živućiem
čoeka stvori na svu sliku.
svojim hotinjem primogućiem
poda ńemu vlas veliku,
da gospodi svakim stvorom
sebe upravļa svoim razborom.

120.

Tim i tebe blago ureši
dobro od zla da razlučiš,
i prem da ti narav preši
na zlo dobro da odlučiš,
ter oboje čim razvidiš
zlo odvržeš, dobro slidiš.

121.

Zvirju, ribam, zemļi, moru,
i letušćiem[2] svim od nebi,
istim duhom svakom stvoru,
da služiti ima tebi,
zapoviedi, da t' pogaja
i posliša jakno kraja[3]

122.

U Norveju ni te stavi,
di 'e ruka sve na maču,
ni pod pojac[4] ledenavi
di gavrani gladni graču.
i pakleni di kaukali[5]
po sve dni su jaukali.

123.

Ne hti, ne hti da se rodiš
u Šitiji di ni dobra,
nego danke da provodiš
mista u zgodna ka ti 'e obra,
di 'e zdrav ajer, dvojeliti
plod, a skot dvač brimeniti.

124.

Di narodi i gospoda
zakonima svetim traju,
di su gradi, di su broda,
ki obilne hrane daju,
di se žive u poštenju,
i u mirnosti, i u spasenju.

125.

Lito, jesem[6] i proliće
prominiva po studenih,
kiteć klasje, voće cvitje:
za te u rudah, i u kamenih
raste zlato, morski vali
biser meću pokraj žali.

126.

Zima za te drva iz gore
a iskre vadi iz kremena,
za te nebo i zemļa zove
lane, i vune za ramena
tebe i Febo primogući
u studeni istoj vrući.

---

[1] r. igesc [2] r. letuschiem [3] k r a j a mjesto k r a ļ a ; i danas u Spļetu (ļ—j) . [4] r. poijaz [5] kaukali— galebi ; riječ je načińena po talij. mletačkom : c o c a l. [6] r. ijesem ; mjesto j e s e n ; *m* i *n* na kraju riječi često se zamjeńuju u Kavańina.

127.

Neće, neće da ustoji
teke svoje tebe čića
oblak dažde tebi stroji
da restu ti duńe i cvića,
za te svite toke zviezde
i kriposti gorńe jezde.

128.

S tebe ogńn podam isto,
pak ajeru pak vodami.
vedrina ti i sunce isto
neka sjaju svoim zdrakami,
misec zviezde, noćne tmine
da ti reše srid visine.

129.

Vrtno nebo, zemļa plodna,
zdravje od duše i od tila,
i sva druga dobra ugodna
milosti su božje dila,
ka počini čića tebe
i na zemļi i na nebe.

130.

Za te ptice gnizdo viju,
med prislatki pčele nose
krotke ovce run probiju,
voli plugom ńive kose,
i one za te plode litom
potribitim svakim žitom.

131.

Za te ajer, kopno, vode,
pune priko obilato,
jatom, stadom, ribom rode,
tebi i daje isto blato
žabe i ńive netežane[1]
ļaļ[2] i pečur, smoke izbrane.

132.

Neka što ti 'e od potribe,
sa svih strana tebi nose
vino, brašno, meso, ribe;
pak, i što ti 'e za raskoše[3],
od opļine svega svita,
neh ti 'e[4] duša u svem sita.

133.

Zatim poda nami od više[5]
vire prave slatka kriela,
gdi nas hrani, i udiše
sobom kruhom od anđela,
tim nam daje svoe milosti,
i sve rad bi da nam prosti.

134.

Neumrl[6] je s neba sišo,
da utiši umrloga,
i veseo na smrt išo,
da od sužanstva djavalskoga[7],
nas izbavi, i Abrae sinu
neka shrani kotištinu[8].

135.

Napokon nam Bog pripravi,
što je od svih tizih veće,
da nas u raj svoj postavi,
i poda nam višńe sreće,
živi u slavi da sidimo,
smrt već nikad ne vidimo.

136.

Nek i ja lašńe pridem tuti
u krv mi opra grieh istočni,
i buduć se za me uputi,
darova mi vas potočni
odkup svoje krvi svete,
vrag, moj zlotvor, da se smete.

[1] r. nè texane [2] r. gliagl [3] r. raskose [4] r. nehtie [5] r. od viscie [6] r. Neumalie [7] r. diavalskoga [8] r. kotisctinu.

137.

Sa svim tizim veće od ļudih,
u svitlilu zlata opaka,
ište sriće, i ko ludih
zablištie ih huda zdraka,
kako putem da ne vidu,
od pogibe svoje idu.

138.

Káko s toga zla uzroka
čine i druga sagrišenja,
ne slušavši ni od proroka,
ni od zakona navištenja:
božje iste zapovide,
od kih reć bi[1] da se stide.

139.

Ter mahniti vele u sebi,
Bog je odluči svakojako,
ko će obrani poć na nebi,
ki li osuđen[2] slisti u pako:
tako odredi od vik vieka.
rojenoga vrh čovieka.

140.

Kripak je on, i stanovit,
ne more se prominńati,
što je dake ńega lovit?
što jo mene propińati?
što 'e da dobro, al zlo tvorim,
kad odluči da izgorim?

141.

Osujen sam ako u pakle
zalike su[3] dobrostvore,
ako li sam za raj dakle,
za grihe mi nisu gore:
ili osudni il obrani,
i zlo, i dobro sve mi 'e mani.

142.

Boļe 'e zato da na svieti,
za vrimena ja uživam.
da mi liepo zlato svieti,
i u raskošah da pribivam;
i razbludno svako dilo
da nasladi moje tilo.

143.

Meu Bakom, i Ciprińou,
blaženiti moje dneve,
a kupovat mojom srińon
arajdnosti sve ugodneve,
kad mi 'e zatim pak sujeno
mučiti se nesmiļeno.

144.

Aj mahuice[4] što govoriš?
tol' su rieči od čovieka?
što čavrļaš, što zazoriš,
ni li u tebi božja slika?
Bog svou sliku, koju ļubi,
bez hotinja ńe ne gubi.

145.

Tvoja voļa, tvoje htenje,
tupi brate, tebe sudi:
on je dobar, i smiļenje[5]
rad bi imat vrh svih ļudi:
i Isus za svieh umriet hoti,
prem da mu se grišniek proti.

146.

Dobar je on, dobar i ti
bud, ki si stvor svetieh ruka,
ako s' dosle na zlo hiti,
u naprida budi odluka
dobra stvarat: ako nisi
od obranih, krivac ti si.

---

[1] r. rechbi [2] r. osugien [3] r. zalikesu [4] r. mahnize [5] r. smiglienije.

147.
Tvoe spasenje, tvu izgubu,
ako Bog je odredio,
zri 'e ozgara tvoju gubu,
i tvoe čine prividio;
nie red ńegov tvoe zgubļenje,
nego 'e samo privijenje[1].

148.
Nu Abela on ļubļaše,
er ga vidi bogomila,
a Kaina navijaše,
er prígnuta na zla dila;
s toga prikaz od prvoga
primi, a grusti od drugoga.

149.
Ko ni rajsko odrejenje
za te, odred ga ti po tebi,
u te stoji tvoe spasenje,
pripravan je kraļ od nebi,
da te prime kad se obratiš,
i od zla se tvoga odvratiš.

150.
Ali božjoj toj milosti,
triba 'e složit, i tve htienstvo,
er bez Boga nije dosti,
ni tve dobro odlučienstvo:
Bog bez tebe, ti bez Boga
ne bi shranit sebe moga.

151.
Naše 'e sve zlo, ko činimo
sve što 'e dobro s Boga ishodi,
ako dobro, ko slidimo,
toj se dobro s ńega godi;
on nam dieli tej milosti,
a bez naše ke vridnosti.

152.
K meni ne će nitko priti,
Rieč božanska veleć nuka,
koga nebude upraviti
miloga otca slavna ruka;
a od danih mi otca moga
ja ne izgubih niednoga.

153.
Sveti Petar nil' očito,
svim u glavi da se čine,
dobra dila, istinito,
svoje obranje da učine;
dakle ki god dobra stvara,
odabran će biti zgara.

154.
Ako, i ti s griha ustaneš,
ako budeš zako slidit,
ti od Boga ne ostaneš,
on tvoj izgub ne će vidit;
najboļe je činit dobro,
a ufat da te 'e za se obro.

155.
S grieha odluči da prosede
i Ninive grad oholi:
puk kad posti, kraļ kad sede
vrh pepela ter se uzmoli,
Bog zamrsi svu odluku,
i oprosti kajnom puku.

156.
I tebi će oprostiti,
na milos mu narav kreće,
ko se budeš poboliti
šibu pravde sve usteće[2];
tvoja ruka tebi more
slasti upisat, al izgore.

---

[1] r. priuijenye [2] r. ustechie mjesto u s t e ć i ć e; i danas po Dalmaciji.

157.

Tvoje dilo more svrnut
zabiližje suda očina,
vičńim plaštem more ogrnut
i izgubļena sebe sina;
prima duša srid skrušenja
prsten božja zaručenja.

158.

Tvoja spasnost ako u tebi
stoji, milos božja miče
tvoju voļu, da se ne bi
s griha izgubi; ako l' priče
opet s nova grieh sliditi,
pravda će te osuditi.

159.

Za uzletit na nebesa,
Bog sridine i pomoći
nami daje, i tilesa
naša kripi, neka moći
budu i mora prigaziti,
za k ńemu se pridružiti.

160.

Pomože Isus Saula, Judu,
oba svoja progonika
ali ovoga pra zaludu,
a u dobri čas onom vika,
er ov grih svoih ne obori,
a on zvan udiļ odgovori.

161.

Petra, i druge kadno preže,
zva ih neka za ńim gredu;
oni ustavivši otca, i mreže
ostavivši, on čas u redu,
svom se meštru obratiše,
i slidon ga svej slidiše.

162.

Blago onom ki se oziva,
i ki glušac ne čini se,
kadno blag Bog ovd poziva,
i milostan učini se;
ko mu odviet ne odvrati,
ko zna hoće l' opet zvati?

163.

Ako ki se kada shrani,
ki se osudi čić nehari,
gorńa milost toga brani,
toga ostavļa nit za ń mari;
s timi, i bez tih bit ću u svoemu,
Bog je sam svet, sam sve u svemu.

164.

Izvrsniju pomoć komu
daje, a komu dat ju ne će,
al ne čini tiem nikomu
ke krivine, ako meće
zlatoshranja svoga blago
sam gospodar komu 'e drago.

165.

Vik čovieku slabu nije
iskat uzrok božieh suda,
zašto onoga sahrani je,
a ovoga sudio huda?
mira znanja privelika
ni mao razum od čovika.

166.

Tanki Skoto kada naje
da i kmet priče toj tlapiti,
i u gonete take zaje
hteć svu ńivu simeniti,
pridobie ga kad nauči,
da u tašte dak ne muči.

167.

Er ako je Bog odredi,
da i ta zemla rodi žito,
i bez tega s kim ju redi,
doniće ti plod na lito;
on sijuć ju ufam žati,
ov sij dobra, i ńih ćeš brati.

168.

Muńen dakle ne varaj se,
svak svom hoćom pako stiče,
raj ako odi uživa se,
drugi se opet ne pritiče;
zlobu tvoju pako slidi,
Bog ju ne će ako 'u vidi.

169.

Razbor, slobod darova ti
na rasputje kad te stavi,
nek vlasti s tvom obratati
možeš na put krivi i pravi;
di god trgneš tvoe pošete,
tve koristi su i tve štete.

170.

Ako stazom, ka nas vodi,
na kriposti mi hodimo,
brzo ćemo u prohodi,
kad svitovna ne hlepimo.
priti u raj, di se uživa
lice ugodno Boga živa.

171.

Ako l' stazom od zločienstva,
u nesvisti budem kasiat[1],
od svakoga moga smienstva
imam razlog se pristrašiat[2],
ere za zlim slidi očito
uzdisanje vikovito.

172.

Već stranputa ne hodimo,
za doć k meji to je dosti,
a nit čujmo, nit marimo
zla Pelagia[3] hude psosti,
od Ipone pastir ako
sveti, upisa nami ovako.

173.

Zašto gori od zvirenja,
dake srnem na neharnos?
ni niednoga vik stvorenja,
ko ne kaže[4] Bogu harnos;
skot nesviesni u planini
pamti dobra ko mu čini.

174.

Ja sam živem u slipoći
i neharam s grieha zloga,
ostavit ga ne ću moći
dobročinca dvoreć moga?
neg ću svejer za milosti
ńega uvriat![5] ne, ne dosti.

175.

San zakopan u beznanju
i pritisnut od grihova,
ne ću uskrisit u ufanju
zapoznavši sva dobra ova?
i slip srnut na nesreće?
dosti, dosti, ne, ne veće.

Dospietak prvoga pivanja.

---

[1] r. kasiat. [2] r. pristrasiat [3] r. Pelagia [4] r. kase [5] r. uuryat; držim da se ima čitati u v r í a t t. j. u v r i j a t mjesto u v r i đ a t po zapadnom govoru.

NADGLASJE.

Bogat molbe i žežine
u životu nič ne hajuć,
neg sve gozbe i jizbine,[1]
lipše sebi pripravļajuć,
zbira u za se po sve vrime
prijateļe i hotime.

U veseļu i u radosti
s kime svak dan sladeć usti,
sridu žerstva[2] i sitosti
sva ćućenja čim raspusti,
gosta i ne hteć, al' uboga,
osudi se s grla, iz toga.[3]

PJEVANJE DRUGO.

1.

Blago nije bez krivine,
s ńega sva uda na grih srnu,
usta psosti i jizbine,
liposti oči ļuske skvrnu,
uši mrmot, zli govori,
ruke i noge čieni[4] gori.

2.

Spomen, razum i hotinje
moći od duše di se pružu,
tute svoje suprotinje
najdu, s kim se i one kužu,
truju misao pohlepenja,
srca mnoga naslajenja.

3.

S tih svih pinez veći dio
gutunajuć zo bogati,
sebi i duši svoj nemio,
u požrlstvo radno trati;
a dan jedan ne hti postit
nek svė štovat, gozbit, gostit.

4.

I prem da post puti obisne
dobri 'e ukrot, liek vriednosti,
ne hti da ńu s gladom stisne,
duh ki složi da oprosti,
ne razumiuć žežinanja,
nego jizbin uživanja.

5.

Čim puten vaš[5], u poždere
po sve dneve dugo grlo
na obiede i večere
nasladiva veoma vrlo;
u čas kratak grusti klecat,
kamo li se u molbi uzjecat[6].

6.

Molbe, molbe dopiraju
hitrim letom na višine,
nit se more, nit se haju,
što dugovit pun učine,
er ih tiska gor' na vrhe
sveto ufanje dobre svrhe.

7.

Tej slobodno kad prolupe
zide dvora zvizdenoga,
prid pristoļe lako stupe
slavna trojstva jedinoga;
svako sobstvo posliš daje
prošńi ufanoj, kad vruća je.

---

[1] r. gisbine. [2] r. xerstua [3] r. is'toga [4] r. çieni [5] r. uasc; zaista po trogirskom govoru mjesto vas. [6] r. uziezat.

8.

Privelika ńe je snaga
u umiļenstvu i krotčini,
er istoga Boga slaga,
milosrdna i nam čini,
nedobietna pridobije[1],
svemogoga tažit smije[2].

9.

Ali 'e mani molit Boga
čoeku takom otvrnomu,
ki života oblak zloga
proteć suncu nebeskomu,
ne dopušta[3] zdrak ozgore,
svoe milosti da sać more.

10.

Sladokuscu prikazati,
znam da je škodu od pozdrińe,
jakno i gladnu htit pivati
dragomedne bugarkińe;
neg[4] zdrak i osin ovd prikladan,
da se uz sieta pozna[5] gladan.

11.

Tim dan zgvatac[6] na veseļa,
radi uživat brieme liepo,
u ispuńenje svoih żeļa,
i u tratenje velmi sliepo:
lin se u crkve ne poteže[7]
neg s posteļe na trpeze.

12.

Piće slatke, gozbe uļudne,
pribirajuć svejer sebi,
ne gojaše[8] u noći i u dne,
nego l' trbuh, ko Bog s nebi
da 'e[9], išćuć mu po sve strane
vina istočna, smoke izvane.

13.

Da se nose, ke sve htiaše,
na uznosite svoje stole,
u raskošah gdi sijaše[10]
pun pronosi priohole,
isti Platun srid pokoja
ko i bubrig oko loja.

14.

Tu se jazici i kuļeni
ikre, skrorupi, i koļate,
stegni prašći[11] usušeni,
kapri masaoci, i striļate,
jizbe ostale ostujene,
kon pirinča namišćene.

15.

Artićoci, i sparjoge[12],
koromači i maslene,
višge,[13] trišńe vrsti mnoge
i sirove, i varene,
broskocvieti medoļuške,
kiselice, duńe, kruške.

16.

Kućice su i prstadci,
časke[14] i korke plemenite,
s pastrvemi čiki gladci,
i čehurke češļalite,
ļaļci,[15] ugodno prascim zieļe,
i poļaško svako bieļe.

---

[1] r. pridob[illegible] r. smie [3] r. nè dopusta [4] r. negh [5] r. uzsieta posna ...; uzsieta = uz s i t a; u rukopisu vrlo često pogrješno *ie* mj. *i*. — O tome u uvodu. [6] r. Sguataz [7] r. nè poteze [8] r. nè goiase [9] r. dae [10] r. sijasce [11] r. praschi [12] r. Artichioci, i spariogbe [13] r. uisghe; biće da je pisarska grieška mjesto v i š n j e. [14] r. çiaske [15] r. gliaglci — xieglie.

17.
Pite priatne, pune slasti,
oponadci, ptičja zbiera,
rafiolci, ki u masti
plovu opsuti slatka siera,
što pšeničnim vie se[1] listom,
i miša se cvietnim tistom.

18.
S medenimi jajnicima.
suhoparci i prisnaci,
mindulaši rusatima,
i s jastoci bierci i raci,
skute, prociepi i sve ine
pridjizbine, pojizbine.

19.
Za tim varne četvrtice,
od telića mlikočnie,
kozlićeve zaoblice,
tepsie pivaca uškopnie,
tuke, patke, golubice,
i razlike sitne ptice.

20.
Sve što pliva, sve što plazi,
što se koti od gnilada,
što se bere, što se lazi,
što u dan reste i opada,
krupne ribe, ke ishode,
i iz mora i iz vode.

21.
Rija[2] smoka i živine
mekje[3] puti i naravi,
i letušća, i divine,
ke se love po dubravi;
što'e pri doba, al skupo, al s mora,
gozbenitim smaž otvora.

22.
Gospodi i sad primrzuju,
još da dobre grajke stvari,
a pohlepnie se okušuju,
gibno more ke brodari;
što 'e vrimenom od godišta,
malo'e veće nego l' ništa.

23.
Ļute vidu s' priko reda
naše naranče i limuni,
slaci, mornar kih priveda,
iz pod vitra, naški mluni
ne mirise liepim muskom,
kad ih kupac bije pļuskom.

24.
Erbo tvrdi i slani su,
svim nam gruste vlaški[4] siri,
a od Piažence priati su,
još da pregaļ iz ńih viri;
svim drage su dojke iz Puje[5]
er su izvanske, er su tuje.

25.
Cukarinci, papreńaci,
galijice[6] primedene,
vareńaci niesu slaci,
er ih mise naše žene:
neslane su sve jizbine,
ke mieštani svoi nam čine.

26.
Granka vina naša jesu,
bride ribe bližih mora,
a sladene garbure su
i morone ke su s dvora;
trišńe, višńe, smokve, praske
trke i žuke su, er zemļaske.

---

[1] r. uiese [2] r. Rija [3] r. mechie [4] vlaški = zagorski (u Dalmaciji oko Spljeta). [5] i danas je čuven sir iz Puļe (Puglia). [6] r. galijze.

27.

Vahuļače i grlice,
droń, čvrļuge, kosić, bene,
volić, vuge, bravarice,
ne hajane s', er opjene;
divļe cieni svak orebe,
šļuke, bazjane, i tetrebe.

28.

Mrska svim su i nezgodna
miestu u rodnom koja plode,
a ļubka su i ugodna
s priko svieta ka dohode;
u Indiji zemļa 'e zlato,
a nam blago'e pribogato.

29.

Svej, ko i zmaj, trbušinom
po zemļah se svih poteže
žderļiv slajom za jizbinom,
di ga dugo grlo steže,
da poguca mańe malo,
nego mu je tielo stalo.

30.

Tu načimbe izvrsnie,
ko će boļe zgotoviti,
broj kuača izmisli 'e,[1]
za Gavanu pogoditi,
jušne[2] zdile mirisane,
s cekri[3] i s zlati nasikane.

31.

Viena biela i çrlena[4]
na obir se svakom daju,
snažna opola a studena,
sad rizilom ki zadaju.
sad saladića[5] ki u studeni
ne kroti ogań bludni smieni.

32.

Srebri golari i plitnice
rukočina Ateonskoga,
a pinuri, noži, i žlice[6]
hitra kova zamernoga,
podčašnice[7], zlati sudi,
cekro zvirje, voski ļudi.

33.

Svioni sagi i trapliti,
nastokani tanci ubrusi,
ručienici listan šiti,
vrh kih cvitje[8], cidri, busi,
da prosućen mirisanim
vide i vońe kripe zvanim.

34

Tu Boemski žmuli i čaše[9]
svud svietle se[10] prioholo.
a pahaļja[11] od zgar paše,
služba služi svim okolo;
ne želu se koja veća,
toko zlato gdi se meća.

35.

Tu napokon donošahu
množ marcapana, i kunfeta
momci, i diklam svim puńahu
bila ńedra, svilna leta,
neka i tim hitre a mlade
slatka usta, slaje oslade.

---

[1] r. izmislie [2] r. giusne [3] r. s' zekri [4] r. çargliena [5] r. saladichia [6] r. sglize [7] r. podçasnize [8] r. çuitie [9] znamenito je, što su već u ono doba bili na glasu u Dalmaciji kristali češki. [10] r. suitlase; držim da je krivo prepisano iz koncepta koji je na ovom mjestu ispravļan; moglo bi se čitati i svitlaše. [11] r. à pahalija.

36.

Meu to hitro diete mlado,
da dovrši uživanja,
skladauć glasom gusle rado
da udari u pievanja,
prid gospodarom kad prikleče
glas ispustiv, tako reče:

37.

Zdravo budi gospodine,
koji po sred vriedna skupa,
sivaš zdrakom plemenštine,
i vedrinom svitla trupa;
po prav tebi meu ostale
dostojaju vične hvale.

38.

Ti bo ne ćeš da tva zlata
u tmieh skrińah zaman stoje,
neg da tratu se obilata,
na priateļe i gospoje,
i ko narav ńiha nosi
da svitle se u raskoši[1]

39.

Ti ugodne prijateļe
tieš u niednoj ńihoj briezi,
blagovito svake žeļe
na izućoj tvoj trpezi,
gdi im klańaš oborite
sve jestojke plemenite.

40.

A vladikam liepim milim,
što ne sipļeš, što ne mećeš?
sad ih nudiš voćem zdrilim,
sad ostala im smoka krećeš;
rad bi im svaka slaja hitit,
i ptičiem jih[2] mlikom sitit.

41.

I one tebi u harnosti
neka lipše odgovore,
na razbludne ugodnosti
nutkaju te i govore,
da za platu od ļubavi,
triba'e da se ļubav stavi.

42.

Blagujuće blago sino
s priko mora tu dohodi,
što'e na trgu ne[2] jeptino,
što gre, leti, plove u vodi,
ka i žima vina rija,
trs od Lesba i od Šija.

43.

Znaš da Liso[3] i Venere
buduć braća skupa stoje,
a ko boļe vino dere
da na ļubav hlepi i boje;
cielo vince igru uči
veće čini, nego buči.

44.

Blaženi se moreš zvati,
er ti'e sreća dopustila,
na sem svitu uživati
sva veseļa draga i mila;
veselmo se i mi gosti,
er i nami'e svašta dosti.

45.

Ako nebo rosom meće,
i triskom nas kad udari,
svoim ganutjem i nas kreće,
i ugodno nas sunce žari;
i vedrina tvoe milosti,
sad nas kara, sad nam prosti.

---

[1] r. raskosi [2] r. gih [3] r. sctoè nà targu nè. — [4] Liso = Bako; tako je bilo prije u rukopisu pa je popravļeno u Liso (vaļada po epitetu Bakovu Lyäos).

46.
Sad nas biješ, sad nas braniš,
i mogujstvo tvoe nas mota,
sad nam pritiš, a sad hraniš,
i uzrok nam si od života:
bozi od tebe veći nisu,
smrt i život pri tebi su.

47.
Primi dakle svetilište,
ko t' činimo s drage voļe,
ni veliki Bog ne ište
prikazanje toga boļe. —
Tako pieva do odhoda,
kad mu i gospod podsmieh poda.

48.
Koga držeć izvan puta,
u privari neman kriva,
prineredno pritisnuta,
i od jizbine, i od piva,
hti da u torbi glavom jide
sakrivene davne jide.

49.
I raskošnih srid večera,
di se u vinu topi duša[1],
staru mrežu ńemu stera,
čim pritio srka i kusa:
nenavidnik pak li isti,
ki prve otce ćini jisti.

50.
Ni se lako, nije, nije
tom zlotvoru ukloniti,
er podbadnih vukle zmije[2]
još uviti radi skriti,
u perivoj sega svieta,
kud prolazi da pohieta.

51.
A kad pohlep grla upazi,
i ćućenja družieh slobost,
ko iz cvitja ļuća izlazi
i radi nas većma obost,
i u razbludi, i sitini
smrtnie truje, vara, hini.

52.
Boj na nebo, a u raj klade
tvoe privare, zla napasti,
meu braćom sija[3] nesklade,
a svuda ļuļ tvoe propasti,
kud ne snova tvoje preje?
sve što'e što zla od tebe je.

53.
U hrauidbah smiša žrstvo,
u porodih smradne blude,
meu poslieh linos, šarstvo,
meu besidah sržbe hude,
pod trg sakri lakomiju,
a pod oblast oholiju.

54.
Ti rastrova srca i usti
zlim pohlepom, i lažima,
uda ostala sva raspusti
dilovanim bezrednima,
bdenje i spenje ti povlači
zločinstvima i sni opaci.

55.
Prem srid raja zemaļskoga
prvi čajko biuć gosparom,
potaknutjem zmaja toga
otrova se ženskim darom,
liepe, a škodne od jabuke,
ka prini oba na sve muke.

---

[1] r. dusa [2] r. smie [3] r. sia.

56.

Neka najprie budu jesti,
dok su živi, kruh u trudu,
a do mala pak posesti,
svoe skončańe i smrt hudu;
zaminiše bo u nesviestvo
za slas malu svoe čestiestvo.

57.

A da u muci i u jauku
svoe poraja sine sebi
žena, koja prostri ruku,
i počepa kraļa od nebi
zapovide, i ubra prva
zabrańena vojku drva.

58.

I odviše zmaj da ogńeni,
koga sliša laži i varke,
bude pete bidnoj ženi
zasiedati na privarke,
i kad veće s' glavor vrti:
a to riet će na čas smrti.

59.

Pravdu istočnu, lita zlata,
i perivoj, i gospostvo,
pokoj, miesto, slobod vrata,
ženu, diecu, i životstvo,
slavu izgubi, svitlos, lipos,
blago, imanje, mudros, kripos.

60.

Sve što 'e dobro, sve što 'e vrsno,
sve što 'e, što bi, što bi bilo,
hti poždriti u primrsno,
i ne uzdržno grla dilo:
tako i gol i bos prihodi,
koga žena za nas vodi.

61.

Tač nevoļan i potišten[1],
da ńegova put ohola
jedva skri se divļim listen
smokvenice, buduć gola:
samo oštru svim odiću,
grieh podava za nesriću.

62.

Znamo dakle smrt nemila,
kroz roditeļ prvieh grlo,
da k nam pride, ter na krila
leti, i kosi veoma vrlo:
grlo smrt je puti svake,
a grieh ostan smrti opake.

63.

Znamo voće izijeno,
da poraja na sužanstvo
smrti ļustvo pri blaženo,
ko sad srne na pijanstvo:
tko trbuhu prikazuje,
Boga odriče, ńega štuje.

64.

Znamo, znamo da ni moći
mnogom bračnu odoliti,
ki u ogńice i u nemoći
često ima nas obaliti,
navlaš kadno Bogu od lozja
šļemo čaše ciela grozja.

65.

Pamet, razum, osobite
grabi jizba i pitće[2] dare,
skraća liti dugovite,
ter nas truje, ter nas tare:
smrt će i sud priti prije,
kad se trbuh prinabije.

---

[1] r. potisten [2] r. pitchie.

66.

U zvirenje ļudi obara,
i razbora gasi kripos,
čini svińu i tovara,
hara blago, mudros, lipos:
sve skončava i sve dere,
tko veoma vele ždere.

67.

Znamo jošter u opijanju,
sržba i blud da počije,
a u nerednom jizbovanju
vino i krv se da prolije:
svaku smetńu na svit misti
ńu neukrotni, blud nečisti.

68.

Znamo da i Noem, drugi otac
po potopu pliuć u vinu,
biv se obvinio jakno botac,
beztiedno odkrie golotinu,
kad priobřazem u živinu,
bi za porug istom sinu.

69.

Kukav Esaun s zdilom leće
proda bratu prvorostvo,
gospodovat i da ne će,
nego (kliče) stati u rostvo:
zdila i vrč mnokrat biše,
ki rasuće uzročiše.

70.

Znamo vina dobra čića,
i Lot stari da zaludi,
kad se užgav kaono svića
vruć s kjerami[1] svoima bludi;
vino i ježek jesu sami,
ki ražižu bludni plami.

71.

I israelski sini u bitću
srićnom Bogu sagrišiše,
posli u pići, prie u pitću,
tako i zakon potlačiše:
siti će varih[2] kopitati,
trizan Bogom viran stati.

72.

Filísteji u veselu,
kad obilne gozbe slave,
blagujući u dreseļu,
pade im kuća povrh glave:
prva glava smire prima,
kad razbora u se nima.

73.

A Baldasar, ki u zlatu,
kruńen stienńen dragocienim,
sta na stolu pribogatu,
sebi slavnu, spravnu iniem,
punom dike i obili,
gdi vojaše život mili.

74.

Kada malo bogobojan,
u raskoši toj sidjaše[3],
čašom gospodi i gospojan
zdrav'ce[4] čudne napijaše,
viedi ruku, ka na ošitu,
smrt mu upisa naglenitu.

75.

Naučiteļ glasoviti,
papa Grgur nam besidi,
u svoi knigah zamiriti,
da bez zlobe niesu abidi;
mnozi otci isto uče
da od žrtva svih odluče.

---

[1] r. s' kierami [2] r. sitichie uarih; varih, držim da je pisarska grješka mjesto vavik, kako je u konceptu. [3] r. sidiasce [4] r. zdrauze.

76.
Naš Jerolim lavski riče
ostre spiļe srid kamena,
vino 'e otrov, ka nas smiče,
mast je i uļe vrh plamena:
di ni Baka i Cerere,
studi i vatra od Venere.

77.
Lav Stridonski, ki promieni
sladost Rimskih pozorišta,
da ne izgine, tere u stieni
sam utvrdi sebe višta,
postan lovnik, ki u zatvori,
zvier svoe puti divno umori.

78.
Lav, ki ko Anun nemiloga
lava ukroti, ki ga sliša,
pak i lava paklenoga
stisnu, ki ga jadno biša[1], —
a od ńegovih i danas se[2]
svetih slika uklańa se.

79.
Prilike se ńega vidu
nu po hižah sve gospode
Franske, duhom, ki ga slidu,
da se od djavla oslobode;
a mi svoim se, ki dičimo,
pomoć svoga ne prosimo.

80.
Moj vlastelin Marul Marko,
druga slava Dalmatienska,
Splita grada sunce žarko,
i on u dila sva latienska
radi klete sve sobeti
božjim jarmom grlu oteti.

81.
I u poganska pisma smina
nam je izgleda čudo dosti,
er vinetnih gustieh tmina
puna jesu i naglosti;
upisani svud se vide,
črni[3] raspi, smrti blide.

82.
Neki u dlaci, ńeki u jaju
zadavi se a bez dobra,
ńeki osujen, u tom vaju,
u muskatu umriet obra,
ńeki inako zlobnik glasni
gine griehom, kim se oblazni.

83.
Kim se oblazni ter ne haje,
da u tren oka leti i bieži
brime od zajma[4], ko sada je,
svakom dano da ne leži,
neg bdi, i stiče dobitvena,
ko er kad projde, ni vrimena.

84.
Ni vrimena, ko ponavļa
dila izvrsna od kriposti,
neg staje vrime, ko postavļa
jadnu dušu u tamnosti,
gdi je vrime stanovito,
i u nevoļah vikovito.

85.
Jes'[5] bogastva i čas obra
ne išt[6] ka se ostavļaju,
nego išti ona dobra,
nedospietna ka su u raju;
akol' se od zla strašiš koga,
straši se od zla paklenoga.

---

[1] r. biscia [2] r. danase [3] r. çarni [4] r. od saima [5] r. Ies [6] r. nè ist.

86.

Što je dakle u izpraznostieh
mećat zlato, ko Bog do je,
i u večerah, i u bludnostieh,
kada ti je velmi boje
ńega tratit na uboge,
i odkup duše prineboge.

87.

Što 'e u gradbah od polača
sipat zlata ko pržine,
i uboških groznieh plača
livat vode u zidine;
i na istieh mrtvieh kosti
temeļ mećat od vridnosti?

88.

Što je rešit[1] ziede gole
ruhom svilnim zlatnim trakom,
a nevoļna da ogole
tvoje grabše zlim pritakom;
što je kazat po komorah
tkane kraļe na oborah?

89.

Kad te niesu tej primine
uglavile, da padaju
i najveće kraļevine,
ke inima pomoć daju,
i ke imau skok jakosti,
tebe i jačje izminosti.

90.

Što se hvastat da pršeći
vietric puka s tobom hlidi,
kad do malo poposteći
zla godina za ńim slidi?
nekripke su puške[2] ļube,
sad uzvišu, sad pogube.

91.

Sto kvadara i sto[3] slika,
što su ruka s glasovitieh,
što 'e pernice svitle dika,
stola oholieh šarovitieh,
pozlatjenih zida hvala
i srebrnieh ogledala:

92.

Nisu Fabih[4] i Katuni,
ni otac starih toj izgledi,
trimi Rimski bieše puni,
i Sirianski lipše zgledi[5];
al im kuće biše splite
od ševara i od kite.

93.

U perivoj što su cviti,
koji večer opadaju,
javor, cipres i uviti
busi, ki plod ne imaju;
bodežļivi smrieči[6] šta su?
scien'[7], i drača raskoš da su.

94.

Što je toka srebra kovat
skažujući braski ogreb,
što 'e crkvena iziskovat
jošter miesta za svoj pogreb?
neg kopnica smradna ļude
lipša otara svetieh bude.

95.

Slipa ti l' bi ludos ļudi,
grob mramorni ka sagradi,
svitlie stine išćuć svudi,
da se stavi mrtac gadi;
i mausolee ka im složi[8],
ko da jesu polubozi.

---

[1] r. rescit [2] r. pusckie [3] r. stoo [4] r. Fabijh [5] r. sgledi [6] r. smrieçi [7] r. scien [8] r. slozi.

96.

Praznit jame i razbivat,
što 'e od Frigie[1] tvrde hridi?
srce Paru što 'e probivat
kamen čudno da se vidi?
goru litat, ranit Idu,
Kariu brodit i Numidu?

97.

Kada nam je mao prag dosti,
čim se u črve prominimo,
za pokrit na gnile kosti,
neka živiem ne smrdimo;
vikoviestva, i kad cila
nisu u grobih, neg u dila.

98.

Alesandar nu veliki,
koga snipit svit ni moga,
brž m'[2] ne ima prah toliki
oda svega svieta svoga,
ki bi mogo dosta biti,
za lupju[3] mu istom skriti?

99.

Cesar ki trieč konsuo bio je,
i u Rim trikrat slavi sebe,
srid tolike vlasti svoje
jedva najde di pogrebe
tilo, ko od prie ne osnova,
malo mańe neg zemļa ova.

100.

Taj veli ti: što ja sada,
i ti hoćeš biti ureda,
a što ti si, i ja ńekada,
bih, i glas moj zapovieda:
slava, krv, vlast, sriće ine
sad su smrad, prah i košćine.

101.

A ti gdi si vas u blagu
sad pogreben hud Bogače!
joh da bi ti još ter nagu
na sviet stati, i meu drače;
al nemilos tva te 'e takla
da s' zakopan u dno pakla.

102.

Kod Solima[4] polak puta
još vidi se tva polača,
di se sliša buka kruta
od jaukanja i od plača,
a u ńoj se ne stanuje,
čudna bo se triska čuje.

103.

U isto misto gdi žudieli,
Spasa vodeć da ga umore,
Šimuna su usilieli,
da križ nosi do vrh gore,
ko da Isus tu se neta
križ smucati za ukleta.

104.

Nemiloga Nineusa,
ki na otvor hiže obine,
Lazarova dobra duša[5]
pusti od glada da pogine,
ne hteć dat mu hleba dio,
pored psima da bi jio.

105.

Ko da svietu hti skazati,
muke svoje da izuće
vik se ne će namińati
za bogate klete kuće,
koje moguć čića Boga
ne tišiše nevoļnoga.

---

[1] r. [2] r. barxm; brž = zar; i danas na Braču. — [3] r. lupijumu [4] pome za Jerusolim. — [5] r. dusa.

106.
S koje strašne okrutnosti
vas zagunut srid taština,
ke slideći bez triznosti
brzo umrie pun jizbina;
i neharnos sliep bogati
sasma hudjom miron plati.

107.
Da je dan noć, mož'[1] rit prije,
zima lito, lito zima,
plam da ledi, led da grije,
a da čemer slados ima,
psos da časti, hvala ogrja[2],
neg da u blagu 'e milosrja.

108.
Dobra dila nosi sobom,
i ova družim[3] ne odnosi
čoviek, ki se diči robom,
i blagom se, ki ponosi;
sva su svakom vrimenita,
a ova su vikovita.

109.
Muńa 'e čoviek u simenu,
zatoj lasne i prohodi,
i u kratkom svom vrimenu
nosi porod sa sprovodi,
pri koliepci grobnica je,
šala život, smrt zbiļa je.

110.
Žive gravran i feniče,
zmija košutom vele veće,
ļudi božje, neg obliče,
s kima tašta slava kreće,
ali s kim bi nie im dili,
priko smrti poživili.

111.
Ako dila prihrabrena
ne ostaju od čovika,
brzo otidu i imena,
i spomena sva kolika:
tlači se i kraļ ko kus gleba,
kad ne siva iz dno greba.

112.
Mre i mramor, mru i stine,
i pod tvrd zub od vrimena
tuč žestoki isti gine;
svitli kopi za hrabrena
man su; kripos ima grebe
sridu zvizda gor na nebe.

113.
Čemu izađoh iz matere
neg da shranim duh čestiti,
u taštinah pak da nere,
i s ńih se ima izgubiti?
stvar žestoka 'e, ali uzmožna,
duša griehu di 'e podložna.

114.
Uzmnožna je? Kako dakle?
spim, smien se, iglendišim?
i rastiruć raj i pakle,
vičńega se zla ne lišim;
što s'knim, ļubim, grem bludeći
svet da nisam toj misleći?

115.
Sijmo dakle diela vriedna,
nek se u raju sastajemo,
a ostavimo diela stiedna,
da od straha ne stinemo,
i prid Bogom dovedeni
ne budemo osudjeni.[4]

---

[1] r. mox [2] r. ogaria [3] r. druxim [4] r. osudieni.

116.
Ostavimo stolovanja,
i požrlstvo[1] ne častimo,
dobra su ona blagovanja,
zapustnima ka činimo;
ako ti 'e gostit dika,
zemļaka ostav', prim' putnika.

117.
Zemļak ima, a tujinim
nima doma ni posteļe,
ni li ńemu, nego inim
boļe davati svoje zeļe?
psi domaći uvik laju
pri kupusu ki čuvaju.

118.
Dobri gospari istiruju,
pse nemile, ke ne hoće,
da se druzi utišuju,
i koe više svoje voće,
pri neg prigne i simeni,
dieli kim su potribeni.

119.
Istom zemļak za ništa je,
er opipom tebe miče,
a zdravļa ti ne podaje,
kad te maže, loji, tiče;
ko i liečnik u dugo ide,
nek ti i veće i izide.

120.
Rieti ne će, kako čuje,
jedno u srcu 'e, drugo u usti,
i kada te podraguje,
ne će istinu da izusti,
ni tue škode da naviesti,
er mu 'e s tobom jošter jesti.[2]

121.
Vidi mu se da istiena
uzročit će tvu omrazu,
za to otvrnut jakno stiena
drži sebe u opazu,
pravi zlotvor tvoj potani,
od kojega Bog sam brani.

122.
A stranika narav stiska,
da istine tebi pravi,
i svitovna ka obiska
prikaže ti, da te ozdravi;
riečju samom tebe takne,
ozdravi te, pak se odmakne.

123.
Duple misli nisu u ńemu,
niti grede s dvom odlukom,
priateļ ti 'e pravi u svemu,
kada rad bi svojom rukom
tebi odkriti, tebe istoga,
na pogibil bitća[3] tvoga.

124.
Znam takove u prilike
prikaza se većekrati
i meni Isus, a pod strike,
moega ne htit ni prijati,
nit poda mu ma ogluha
jednu malu landu kruha.

125.
Znam da mnokrat pun ļubavi
klapa na uliz srca moga,
i na studen prag postavi
mekopustvo bedra svoga,
gdi odvržen hti prispati,
jeda bi ga umio znati.

---

[1] r. poxarlstuo [2] r. giesti [3] r. bitchia.

126.
Znam da mojem gospodinu
noćna slana prikri vlase,
i čić mene da ostinu,
kada tute noćevaše,
a ja u perju polinih se,
gostu i Bogu ne javih se.

127.
Znam kolikrat povrati se
k meni opeta noseć dari.
svoe milosti, i ožali se
s me tvrdine i ńehari,
san odgovor kad kratih mu
i u obraz vrata zatvorih mu.

128.
Da bi znao što će reći
Isukrsta izgubiti,
ne bi u zlu boraveći
smio ńega zaminiti,
za upingani grumen kala
što 'e na zemļi, zemļa mala.

129.
Ne bi ludim još ditetom
za jabuku biser poda,
nit bi Boga vičńom štetom
za biguće slasti proda;
za svitńakom ne bi srta,
ki se u čaru pak obrta.

130.
Čudne kaže s česti prike
ovi život zle prigode,
mnoge drži i velike
pogibie i nezgode,
grih je obvit sladostima,
vlast, hudoba, svit, put ima.

131.
Rajsku slavu odkrivale
nisu hude žeļe meni,
nit me zlobe razmišļale
smrt, sud, ogań i pakleni,
neg držeć me u slipoći,
ukinuše sve mi moći.

132.
Prosti meni dakle Bože,
satri križem zloće moje,
prostit time lako može
milosrje jako tvoje ;
ostav pravdu, i tvom ļudi
dobrostivan samo budi.

133.
Ni, nie plate nać pod nebi
za moj smirit dug nepravi,
ere sasma skrivih tebi,
nego tvoj svet križ krvavi :
otle riekom slavnieh uda
smrad operi grieha huda.

134.
Spasiteļu za to hrlim
oblit skrušniem vas suzami,
da isti spasni križ zagrlim
obedvima moim rukami,
i da dan mu svoe celove
mnoge krvi za valove.

135.
Prosti neka jur uputjen
k otašbini,[1] ku s' mi spravi,
doprem; s grieha ine smućen,
duh moj tebe Boga slavi;
i milošće tve velike
da pripiva u vik vike.

[1] r. otasbini.

136.
Tebe Isuse imaću osle
u pameti, usti i srcu,
tebe u sni, i u sve posle,
tebe u kući, i na brcu[1],
bdim, grem, pišem daj da izustim,
molim, bolim, duh li ispustim.

137.
U spomen ću svej kladati
odkupnieka moga tebe
križ i muke tve držati
za dan veće me potrebe;
ufaću u te bez smućeńa,
križ i ti s' zdrak od spaseńa.

Dospietak drugoga pievanja.

NADGLASJE.

Iz trbuha bludim rignu
satrem bogat u jizbini,
ter se hitroj hotmi prignu,
ka mu i blago sve izhini;
zlo 'e zlato, gore 'e žena
obi ļuska zaosiena.

Dobru, sličnu, zakonitu
išti, i naćeš čast i pokoj,
a bludnicu vragovitu
odvrz', i s ńom stati nemoj;
da otac, koga s ńe ostavi,
baštinika tebe objavi.

PIEVANJE TREĆE.

1.
Gavan odliš[2] iskrńemu,
da ni dobra učinio,
sa svom mislim sebi istemu
prikaze je poklonio
na otaru od razblude:
neka i nečist slavan bude.

2.
Tus i pritio prikoreda
u kao bluda omrļa se,
kao 'e biesna nauk goveda
svakom kravom kad tira se;
bludim rigav žrstva mnoga,
pak blud gasi zdrak razloga.

3
Trbuh redom od naravi
u pripona bliža[3] štete,
meće svoje, da ih otavi,
nek se i ona s ńim ištete,
i rastruju mnoziem bludim
zla susieda lićem[4] hudim.

4.
Žrstvo i blud doistine
zvirče 'e obo nenasietno,
ovih żeļa rast ne gine,
što je malo, rietko i sietno,
ne napuńa ih, nie im dosti,
ištu pića obilnosti.

5.
Tiem krasuć se on sva lita
u veseļu i u sitosti,
držeć, da stoi des čestita
u jizbini i u bludnosti,
na polače zbira svoje,
sad gospodu, sad gospoje.

---

[1] bŕce (u Kaštelima) = poļana usred sela, trg. [2] r. odlis [3] r. blixia [4] lićem?; r. lichiem.

6.

Nu vlastele povodļive,
ki mu dvorbu sve činahu,
liepe dikle ļubeznive,
ke prislatko začinahu;
jedni blazne, druge plene,
Jani dvobrazni, i Šerene.

7.

Svaki prvieh vani kaže,
da ti u svem dobro stvara
a iz nutra tebi laže,
i snuje ti što[1] privara,
proklet čoviek, pismo vieka,
ki se uzda u čovieka.

8.

Jedni hvale da je moguć,
a podjamno nań se beče
druge da je gizdav i vruć
jakno sunce pokli obteče:
čudo vele, malo sciene,
er sve ništa, sien, dim, piene.

9.

Grlo im je ko rastvoran,
premda obiļen, grob smrdeći,
jezik sladak a oboran,
licumirno govoreći,
a pod usnam[2] i(m) se krije
gorko srce, nalip[3] ki je.

10.

Znadu umieti kako ļudi
po srid srca drže usti,
a svoe srce, ki 'e ludi
rat jezika, kako ispusti:
ńega 'e lasno privariti,
a onieh mučno uloviti.

11.

Dvi ima kćeri blaga čudnos
od ostalieh draže, al grje[4]:
tustu poždru, mlednu bludnos,
koje vodi za potrje[5]
svake puti, ka razborom
ima živit, ne ukorom.

12.

Huda otca hudje[6] kćeri,
neuklonim vrliem mahom
biju vas sviet prie u žderi,
pak smradļevim bludniem dahom;
koga ove jednom rane
vavik malo zdrav ostane.

13.

Od prve smo počitali
zle poraze jadoviete,
sada su nam druge ostali
izriet raspi vikoviete,
ke s pomoćin zlata zloga
čini na uvrid slavna Boga.

14.

Mnoge jesu dikle miele,
i na brieme svih se služi,
i ļuene[7] od svih striele
prima bogat, kim se kuži;
sve su ńemu u ļubavi,
i svieh drži u zabavi.

---

[1] r. sctò; što zaista mjesto sto; biće utjecaj cakavske okoline Brača, Trogira i Omiša, ako nije pisarska griješka; u konceptu stoji sto. — [2] r. usnamijse [3] nalip = otrovna trava, otrov. — [4] r. garie [5] r. potarie [6] r. hudie [7] r. gliuene.

15.
U bezrednu bludu mnogu
većkrat ležeć meju dvijuh,
ko i prase u brlogu
vas zakopan do očijuh,
dava bratu smradne izglede,
da i on bludi pokle jede.

16.
Ždera i buka, i gdi se dodri
toveć čim bi samo sebe,
a uboge čim se ne odri,
ne bti pomoć u potrebe;
pravo prase, kad mre silom,
ine tieši svoim pritilom.

17.
Jedna 'e draža od ostalieh,
ašikuje s ńom u ńezi,
sve ju slavi u pohvalieh,
i ńu samu zori u hiezi[1],
ovu mazi svima dari,
a ona malo zań se mari.

18.
K ńoj dolazi i sve upira
oči u glede ńe ļuvene,
s ńe uzdiše, s ńe umira,
bliedi, čezne, sahne vene;
ona od toga ne stavļa se,
neg da je lipša napravļa se.

19.
Sunčenoj su pri svitlosti
zdrake od zviezda odveć male,
a pri ńe su priliposti
druge vile nepristale;
zavezuje i sva zlata
ti drag kami da laskata.

20.
Hitri ureš[2] stotim dilom
glas lipota svieh nadhodi,
strila okom, riečim milom
srca slaga i gospodi:
reć bi[3] da ni stvar svitovna,
neg božica ka vikovna.

21.
Zlato 'e prami, prsi od lira,
koraj usti, ambar oči
rajski obraz, ki zamira
isto sunce od istoči,
a capte joj jabučice
srid tratora i ružice.

22.
Sviono ruho sgar ju resi
vitrim tkano, a ozdala
stoi podavša svim čudesi
navezena cvitja mala.
na koj dobi s obi strane
narav, meštria[4] igle znane.

23.
Na bedrih se u okolo
pobien vije pas zamierni,
di na krimez svion se kolo
vidi od zvirja grad biserni,
a karboné joj sja srid krila,
brž bi i sveta zamamila.

24.
Svetci mnozi opadoše
od prvańe ńih svetosti
i u sagrihe upadoše,
muńom šinuti od liposti;
pridobili ako tie su[5]
bičem, postom, biegom niesu.

---

[1] vaļda mjesto hiži; r. u hiezi; [2] r. uresc; [3] r. rechbi; [4] r. mestria;
[5] r. tiesu.

*

25.

Rukne, uhnice i veriuga,
biser, ki obo na vrat svije,
uze jesu vernieh sluga,
suze jesu, ke prolije
množ rascvielnieh ļubovnika,
kim u travah nije lika.

26.

A nakitnieh vrhu kosi
treptu cvatuć perivoji,
povitar se s ńima nosi,
ko da slobod ńim dostoji,
kaže a tanak polu gole
veo prozirni prsi ohole.

27.

Prve češļa, veže, splita,
a dio pušta na rudeše[1],
ļubavnikom mrežu uplita,
ter ju krije meu urese;
petļom draža, sad zapeta
drži i krie, kaže opeta.

28.

Čić veseļa podsmihuje,
od ružica skladna kita,
koja milo naklońuje,
suhim zlatom sva obvita,
na iste prsi biļe śniga,
za celunut ke se sliga.

29.

Ona ovoj u prilici
ko paun se perjem misti,
a kudom se dugom diči,
malom glavom, mańe svisti;
ripa[2] gnoja za vrimena
bielim snigom pokrivena.

30.

Sve se reši i oholi,
iz svih zlata izet ište,
a kada ih već ogoli,
meće ih ko smrad na bunište.
u kom ni već krvi od zlata,
ko i mrtva meće s vrata.

31.

Sva je u zlatu, a sve želi
da ńu zlatom svak prikrije,
sve što 'e zlata da se udieli,
i sviet zlatan dost joj nije,
nebo u zlatu da se otruni,
ńe jezerstvo ne bi puni.

32.

Nu bezočna i osorna,
što već prima, veće pita,
i bogatca svoga umorna
jur primaga, robom hita;
gusarica bez milosti
istom pali, plini dosti.

33.

Hulbe jesu ńe načini,
sva 'e vritivos[3], i tonota,
dobre rieči, a zli čini
za podjanstvo od života:
nosi obraz raslikani,
ko zvier vitrom ka se hrani.

34.

Ko je sama sve praznuje,
ko je mirna misli rati,
a u družbi ašikuje,
svej u smradu, hteć kidati;
dobrohtinstva ni zlamena,
a vira je sva caklena[4].

---

[1] r. rudese; [2] držim da je mjesto rpa; [3] r. uritiuos; [4] r. zaklena.

35.

Čim ko sunce svim dogara
i u kamenju dragom gori
od svojega gospodara,
ko se na ńu sve obori:
ni iskru harne od ļubavi
ne te[1] ńemu da objavi.

36.

Neg ga guli, neg ga sisa.
i hoće ona da nań jaše,
sad se srdi sad utiša[2],
sad ga tepli, a sad paše;
ńe rashlade i tepline.
studeni su i vrućine.

37.

Kudi, hvali, ruži, slači,
šega[3], miga, tevtiši se[4],
sad odstupa, sad podtlači,
kako i voda povodi se,
ter se svaja tisućkrati,
što mu obeća za ne dati.

38.

On je dvori i svud prati,
ona manda i s ńim vije,
on dinare na ńu trati,
ona ńega mlatom bije:
teško svakom ki kupuje
s dvojom krvim s kim bluduje.

39.

Ko li on ńu većma moli,
gleda, zove, ļubi, slidi,
to se ona veće oholi,
bieži, otima, grusti i jidi.
i kad plačuć on uzdiše.
bez pomoć ga ukloni se.

40.

Traje brieme u podložstvu,
druziem stiče, svoje gubi,
slobod ne će steć u rostvu,
na se mrzi, inieh ļubi,
sebe ruži, druge dvori,
iniem žive, sebe mori.

41.

Sam po sebi u svoem krilu
ogńenitu zmiju prija,
ka mu ranu da nemilu
i hoće ga da ubija,
on rastrovan ne zna za se
i u zmiju ìstu ufa se.

42.

Da Venere i smamija
sve jest jedno pravo veli.
Grk primudar, kolom zmija
hoće igrat, kogod želi
žensku ļubav u obiesti,
grli i ogań pun nesviesti.

43.

Ne prudi mu ni od zlata,
ni od bisera raščińena,
silnu nemoć za vrć s vrata,
čaša uzdana i srčena;
lik i likar sama 'e vila
zdravļe, život, snaga mila.

44.

Videć pricien priložnice,
zašto od ńe nisi uteko,
Demostenom eškerice[5],
ki takovoj bieše reko,
da on talent svoj ne meće,
i s ńim pokaj kupit ne će.

---

[1] r. nete; i danas u dijalektima mjesto ne će. [2] r. utisa; [3] r. sega: [4] teutiscise; [5] r. eskerize.

45.

Vas zapańen u razbludi
napokon joj Gavan pravi,
nu blaga mi jurve budi,
i ne trgai moe ļubavi:
tvrd se i lipos ne pogaja
il vrz lipos, il bud slaja.

46.

Vrime 'e liepa ma pavice
da dragoga već zagrliš,
i milosne tve zenice
da uń upiliš, i da hrliš
darovat mu što uvik preži:
dvač dariva ko poteži.

47.

Ako sunce tvoga gleda
daleko je svejer meni,
i tve prsi mrazna leda
moj ne ćute plam ļuveni,
pust da uza te bare umiran,
ne prija ti sluga viran.

48.

I ako srce meni zani,
povrat mi ga, već povrati,
čemu mene loše rani,
kad mi kratiš lik podati?
ćud divjačnu na štran stavi,
moja liepa ka me stravi.

49.

Oda stvari drage i mile
uklonit se 'e kripos mnoga,
al ļubavi di su sile
nit je snage, nit razloga,
svaka jakos mlohava je,
svaka mudros beznana je.

50.

Što je boļe i ja vidim,
i razumiem al tu tako,
moje gore biedan slidim,
ar ne mogu joh drugako;
tribi 'e i zlo zagrliti,
ako ne ću mrtav biti.

51.

Ali i mrtav s draga plama
gorit iman, ma ļubavi,
ko požńena suha slama,
al siečen pań u dubravi;
i duša ista s tve mrzoće
plam u plame odnit hoće.

52.

Liepa diklo meu to pusti
ļubovniku srcen ki je,
da *iz* spupoļka[1] slatkieh usti,
ko i pčela med ispije,
što je slaje, da 'e moć pivat.
bit celovan, al celivat.

53.

Znaćeš raju moj žudjeni,[2]
da ni slaje stvari od ove,
kad ja tebi, a ti meni,
budeš vraćat me celove,
i kad skupa uzdisani
šćokne zajmen celov dani.

54.

Celov slas ni dospivena,
neg neslanu moreš zvati,
kada lipos poļubjena
dragi ļubac ne odvrati;
u celovih slast je prava,
kad se prima što se dava.

---

[1] (r.) držim da je ovdje pomjeren i pobrkan etimologijski i strogo fonetski način pisańa — mjesto iz pupoļka (= is pupoļka) — [2] r. xudieni.

55.

Ah smili se veće smili
na mee suze ponižene,
ne rodi te lav nemili,
srce ne imaš tvrde stiene:
nu i lavi isti ļube,
meka a suza stienu dube.

56.

Salamandra zvier studena,
mańe 'e čudo da pravļa se,
ko ostaje sve ledena,
čim se u ogńu ogńen pase,
ta u ogńu stat uživa:
ti a na moj plam puna s' gniva.

57.

Ko ona uživa nie vile,
ište slasti dni ne gubi,
i mladosti svoje mile
cvit poklańa, ko ju ļubi,
ter prigledauć mlaca s oka
vrlo uń smira na po oka.

58.

Veli, mlados kad vesela
ide i lipost izgubiemo,
ko dubina drobnieh pčela,
u pustoši ostanemo,
da nas nitkor već ne gleda,
er bez satja i bez meda.

59.

Nije moć cviet povratiti,
pokli u oštroj zimi izgine,
s ńime u mraz viekoviti
i čoviška ļubav stine;
često i stare žene ļube,
ļubca al nimaju kad ogrube.

60.

Mnozih prima u skrovito,
dosti jedan nie ļubovnik,
mrzi stanje dugovito,
ugodan je blag darovnik;
ńeki 'e prijat, ńeki uživa,
al se i on često prominiva.

61.

A on cieni da usila,
i druziem će se ogrizati,
i ńegova da kobila,
dvim se ne će dat jahati,
kad taj snažna i paćna[1] trupa
pušta da svak na ńu stupa.

62.

Na vlaš[2] oni, koji cvatu
u prolićn od mladosti,
ki su hitri, svitle u zlatu,
i dotičn novi gosti;
tim perivoj ńe se otvora,
er su blagi, i er su s dvora.

63.

Kaže in lice, da ih dozove,
srce a taji da dvoruju,
obećava da se ulove,
a ne dava da tuguju:
načini su s kim svoe sluge
dugo drži u veriuge.[3]

64.

Li brat koji cviet dohode,
premda naju okol cvieta,
da ih oštra drača bode,
da ih ļuta zmija hieta:
ļube draču i otrovi,
istom da im je drag cviet ovi.

---

[1] r. pachna; može se čitati i p a k n a. — [2] r. Nà ulasc [3] v e r i u g e stopļeno od Kavańina iz v e r i g e i v e r u g e, što se oboje čuje u Dalmaciji.

65.

A ona ruse da[1] ļuvene,
i bere se voće zrilo,
pri neg siver ńih povene
i opade voće gnilo,
svih poziva veomi slatko,
ere brieme bieži kratko.

66.

Ruse od lišca, al što vaļaju,
i od prsiuh dvi jabuke
kad se često pobiraju,
i drpe ih toke ruke;
grusti i meso, ko se daje
svakom lako na prodaje.

67.

A za grustom, poraja se,
i mriskoća[2] i omraza,
za kojima dogaja se,
da se i mio kof' poraza,
kad na bunar pospišiva,
di se cvilno i razbiva.

68.

Pri svakome, ki je vidi
priporuke knigu kaže
svoe liposti, ko ju slidi,
rad bi da oči s ńom omaže;
al' očlinik taj ne prudi,
što već maže većma udi.

69.

Gori sva je ogań živi,
ne ima dobra, ni pokoja,
ńe su gosti ļubeznivi,
sva kolika žeļa svoja,
gdi uz ńih nie sve 'oj[3] je tmina,
nit jo' 'e[4] mirnoj bit načina.

70.

Hlepi zlato, biser hlepi
da nu hlepi zlato draže
u ńih kosi, biser liepi
u ńih usti, ki se kaže:
sami Aduni ńoj su od scine
i Atidi vile Alcine.

71.

Ako ko uklet hoće koga,
nepristano da sve upi,
kuni ļubav da na ńega
nemilostim s tvojom stupi;
ova 'e za sve zle nezgode
dosta, na sviet ke se gode.

72.

Meu ostalim čudesima,
kim zadaje ļubav muke,
navlastito u se ima
cvitje slatko, vojke žuke;
pače i cvitje kad greš brati
zmaj te ujide čestokrati.

73.

Zmaja u cviću trovna gleda,
ńe su dari i milosti,
a pako 'e ńe ļubopreda,
pun *nes' krada*[5] i žalosti;
snažna ļuba, ko smrt kosi,
sumna, a ovd tvrd nam pako nosi.

74.

Li i za sve žena liepa,
da poznavaš ko te vara,
ko te vodi jakno sliepa,
i bitće ti sve obara;
nu da uživaš ńe liposti
nič ne haješ tvoe sliposti.

---

[1] r. dà — [2] mjesto mrskoća — [3] r. sveoje [4] r. nitjoe = nit joj je [5] r.

75.
Ova 'e škodna slabom tilu,
i brzie ga na smrt vodi,
i razbornom duhu milu,
cilovitoj u slobodi,
koja oba suzno slaga,
naslajenja meu blaga.

76.
Al lipoto svieh pomamo,
ah tko s tebe ne uzdahne,
ti kraļuješ na svit samo,
svaka kripost s tebe sahne,
veli, mudri,[1] snažni, nici,
klańaju t' se podložnici.

77.
Ali i tebe vlada i sili
hitria lipost od pineza,
cviet prid ńima divstva mili
pada uvehnut, i zaveza
nerazdriešna ženidbena
prikidue se oskvrńena.

78.
Sve kriposti na svit slabe,
koje silno zlato lovi,
na zlato se mitu i babe,
i božice, i bogovi;
stiska i ńih dara blago,
i ńih toli zlato drago.

79.
Zlato svaka pridobije,
svit vaskolik zlato slaga,
ni rat dobra viku nije,
di ni zlato prva snaga,
zlato sili grade tuje,
svud gospodi, i kraļuje.

80.
Kamo ne će ńega kripos
slabo oklopje razlupiti,
koje nosi ženska lipos;
svakoga će pridobiti,
žuk[2] i svitlost kojom siva
jasna zlata ruda živa.

81.
Cviet je[3] lipos, i da vene,
duga uresna u oblaku,
laskat muńe, ki zablene,
svića u dnevu, čersa u mraku;
mrva zdraka suncu opala
na sviet sviti, al do mala.

82.
Rit se može poprav ista,
čast od zemļe, ka hara se,
kal od kala, ništa[4] od ništa,
slika od neba, ka 'e za čase,
vitar, odglas, slana, piena
san, prah, dim, hip, magla, siena.

83.
Vikovitit ovd ne more
ničja mlados, lipos, dika,
i čini se gorko more
najbistrija slaja rika:
u ovom viku, ki 'e pučina,
topi i ženska sva hitrina.

84.
Kratka je[5] slava vrimenita,
tašta 'e lipos, er prohodi
litńa magla, ka prolita,
svitli danak ki odhodi;
sve što 'e na svit, sve nas vara,
i ures ženski brime hara.

---

[1] u rukopisu velikim slovima. [2] r. xuk [3] r. Cuitie [4] r. nista [5] r. Kratkaie.

85.
Sgasnuti će plam ļuveni,
i sve svitje svenuti će,
blidit će obraz tvoj rumeni,
sunce u zapad tebi otiće,
nu i proliće tvoje proće,
za kim suha zima doće.

86.
Vij kraļicu cvića[1] rusu
ko gizdava jutrom zeba,
pak ko sideć na svoem busu
pri večeru bliedi, i s neba,
i kad sunce već zapada,
sva se truni i opada.

87.
Svitlos oči, ruse lice,
i pram zlato kad izgubi,
trator usti u ļubice,
i biloća kad pogrubi,
svu moć ļubav izgubiće,
i ogań u mraz obratiće.

88.
Niko t' ne će ni gledati,
kad ti s truka lišće opade,
niti će te počitati,
dugom hvalon piesni sklade,
kad te suhor i gorčilo
stigne i stvori žuto rilo.

89.
Veće ne ćeš srce biti,
mili pokoj, duša draga,
svitlo sunce ko na sviti,
tepli život svoga draga,
ne već *viela* i *božica*,
neg morina i vištica.

90.
Prsi ne ćeš snigon zvati,
zorom čelo, suncem lice,
cvitjem usti, a pram zlati,
i dvi oči, dvi danice;
kad ti odniće vrieme skoru
snieg, cviet, zviezde, sunce, zoru.

91.
Zato 'e ništa, er prohodi,
svako žensko naslajenje,
kajan mine ki provodi
tom zabavom svoje živļenje:
grih minući časa 'e malos,
slid kajanje duga žalos.

92.
Kraļ Salamun seansto[2] žena,
trista kraļic imajo je,[3]
al da 'e taštad od taštena,
sam primudar poznao je:
srebra i zlata priko dosti,
i to ispraznost ispraznosti.

93.
Zlo je zlato, gore 'e žena,
jedno i drugo sviet občara,
jedno je sreća pogorena,
drugo svieća ka dogara;
bliezu ne stoj bez opreda
prismien projdi i biež ureda.

94.
Zlokobitom zdrakom milom
zlato pali srca od ļudieh,
ter ih vaļa teškom silom
sad u sržbah, sad u bludieh:
svak se smuća, svak boluje
ko se zlatnom čašom truje.

---

[1] r. suichia [2] mjesto s e d a m s t o. [3] r. imaijoije.

95.
Da je samo postaviti
zlatnu duplu na konope,
ko bi htila osvaditi
sve svoje zdripe i priklope,
opačine i naglosti,
i podmukle raspustnosti.

96.
S pridobite vami Indije
u zapadu kad prosinu,
moj zdrak, ki vas pridobije,
da svu osveti otašbinu;
vi želižnom u laskatu,
ja dobivam (reče) u zlatu.

97.
Najprie majke ka me zače,
i ka u skutu od planine
uzgoji me meu drače,
zdrieh utrobu tvrde stine,
tvrdja[1] od stine uboica,
s koje puknu porodica.

98.
Rastopļena na plamike,
vazeh narav užižati,
pak u okrugu kraļske slike
sbih za boļe moć vladati;
kaže oblina mu prohodu,
kraļevina svu slobodu.

99.
S tim pečatom projoh ureda
groz[2] dlan moieh gospodarih,
paček robov, er im preda,
srce od straha kada u darih,
al za mito bih ńim dana,
zliem da nisam izmišana.

100.
Prinesena pak k vojniku,
ki za platu svu prija me,
bih podložna podložniku,
ki očito zaigra me;
stokrat psostim izgubjena,
stokrat himbom dobivena.

101.
Tako obijuć[3] po svem svitu
već upadoh za nesriću,
di pineznik cilovitu
ostriže me, pak u vriću
ko i mašku[4] proda mene,
ter me s vali s prve sciene.

102.
Potle ukorna i bez mire
svak ko hudu odvrže me,
al ostanak zlatan vire
još ne krati, kad ko uze me;
hlapci, parci i bludnici
biše moji primjenici.

103.
A najposlie kad zapadoh
k nohtiem tiesna trgovnika,
na pazare s ńim propadoh,
gdi su u hieni zla tolika,
tu me uloži u satvari,
druge i druga tu privari.

104.
S mene čisto dievstvo opada,
pravdu neprav s mene tlači,
žena mužu venac klada,
grad opušta i bez mači
crkvenici duhovanja
s mene kladu na prodanja.

[1] r. tvardia [2] r. [3] r. obiuch [4] r. masku.

105.
Što ne obalih, što ne krećah?
hinih, grabih, kradoh, ružih,
sudbu i viru doli mećah,
silih, izdah, morih, kužih:
što 'e pod suncem i pod Bogom,
sve pod moiem bi podlogom.

106.
Što će od žena ma vil reći?
što mi 'e za ńe već ostalo,
ne more se ne izreći,
tieh propasti, ništo malo:
to neuzmnoštvo veće zloće
ńih prikazat navlaš moće.

107.
Dosti 'e rit da žena sama
jedan uzrok bi od smrti,
svit potopi, i da 'e smama,
ka i danas svitom vrti;
užeženje svim goruće
cvilni umor i rasuće.

108.
Ona 'e poraz svieh zemaļa,
čić ńe čoviek ne razgleda
kneza, bana, cara, kraļa,
brata, kuma, al susieda:
nit se smile, niti prostu,
s ńe kraļ kraļu, ni gost gostu.

109.
Neustavnija od miseca,
svakim časom vrtiv ki je,
nekripkija od trstieca,
s kima doedan vihar vije:
slaba, tašta svim razlika,
plaha, osvetna, tamna i prika.

110.
Zo je medvid i lav smirni,
gori kaplan jedoviti,
ubah gori zmaj prokirni,
vrh svieh azdaj kriloviti;
žena 'e svieh tih zlo najgore,
što 'e od žene? ni ništore.

111.
Od zlih žena razumiu se
sva kolika zgor rečena,
a kriposnieh uzvisu'u se
dila urešna i hrabrena,
tieh dobrote neizbrojne
nima'u hvale zadovojne.

112.
Što je boļe, što 'e dobrota,
nego l' ženska dobra glava,
mir je i sladost od života,
čas, blaženstvo, ures, slava:
tom svak klańa zemļi nice
kipu obetnom od božice.

113.
Dobra 'e žena (nu zamira),
ka se častju svetom dieči,
što je gore ne obira,
ko su mnozieh žen obieči,
virno žive ne iščuć ine,
pravim drugom bez krivine.

114.
Ovo 'e tajna loza ona,
ka u skrovištu kući 'e[1] zlato,
ko i u templu Salamona
plodi grozje obilato,
i u svetom svetih stoji.
Bogu ugodan raj dostoji.

---

[1] r. kuchie.

115.
Nu ako ne ćeš u samoći
dakle živit dnevi kratke,
ter ti 'e mučno u čistoći
slavnoj vodit liti slatke,
oženi se nek ne umori
blud tvoe puti pokle gori.

116.
Al kad ženit, naskol sebe,
odlučio si već doisto,
išti ženu polak tebe,
ter obsakaj svako misto,
nek ti bude prem prikladna,
er će t' kuća biti skladna.

117.
Pri svituj se neg se viriš,
s Bogom i svoim starijima,
na dobru se da namiriš,
s upravami ńihovima:
viečn zakoni, ako čuješ,
Boga i otce da poštuješ.

118.
Ne na oko, neg na miru,
svaki uzmi ļubi svoju,
ne išt blago, nego viru,
moli Boga da t' da boju:
otci daju bogatosti,
sam Bog ženu od mudrosti.

119.
Mlad ako si, vazmi mladu:
ako li si sridovičan,
sridńu ženu na posadu
stavi da si ńoj priličan;
ako li si u starosti,
ne išt ženu (rekoh) prosti.

120.
Često one, ke su mlade,
i kudeļe i vretena.
kriva mužu činit rade,
da ga smlate pri vrimena,
i nenadno križ dovedu,
ili roge drugu siedu.

121.
Ne išt da 'e liepa, al bogata,
ńe bo lipos i bogastvo
tve ļubavi ne će plata
bit uzdana, neg karastvo,
s kin progonit svako u doba
hoće tebe ća do groba.

122.
Ako 'e liepa ciniš da je
blaga i druziem, ki 'e dvore,
ali t' ako bogata je,
blago i zlato ńe te kore:
sve govori vriedan nisis,[1]
ni postole da mi odrišiš.[1]

123.
Tiem ako ti Bog dopusti,
da ti 'e sniežna, da ti 'e slišna,[2]
bez potrebe ne zjaj s usti,
da ti u domu ni korisna;
poniženstvo i strah daje,
da zla para dobra ka je.[3]

124.
Kad ļubi čas, mir, tihosti,
da ni obrtna, hitra, višta,
za napridak prvo 'e dosti,
a za ostalo ne mar ništa;
miran końic redom stupa,
plah potipļe, sobom lupa.

---

[1] nisis i odrisis; tako u rukopisu. [2] r. slisna [3] r. kaie.

125.
Spomeni se da ti 'e druga,
ne kupovna robińica,
nie ti sužńa, uzna, al sluga,
prem da uvežna zaručnica,
s ńom u viri živi čiesto,
a gospoje stav na miesto.

126.
Gospoje je ńe prilika,
kada vlada kućon sama,
vrh ńe oblast tva 'e od vika,
da ju trkma[1] i prolama,
kad prikladno 'e, a kad nije,
da ju brani, jubi i grije.

127.
Blažen oni nad sve ine,
ki pogodnu jubu naje,
i zakono bez krivine
marne dnevi, s ńom istraje,
živuć i svom drugom vodi
ļuska i božja na svit odi.

128.
Bog ni dao mnogo ženstvo
prvom ćaćku da naplodi
zemļu praznu, nego sienstvo,[2]
jedne majke da izvodi:
i dvie žene di su, smuća
velika je po svieh kuća.

129.
I danas je potribita
svietu žena da poraja,
ali 'e žalos viekovita,
ka se mužem ne pogaja:
tu nam žalos narav daje,
da sviet bez ńe, ne pristaje.

130.
Vičńa ruka ne osnova
s podan pete al svrh glave,
neg iz rebra Adamova
stvor od žene prigizdave,
nek po sridi on pokoji,
u vrh i u dno a ne stoji.

131.
Muži ženu dakle svoju
neka drže po sridini,
ni robińu, ni gospoju,
vrhu sebe niedan čini:
pendat nima se ona gori,
gospodara da obori.

132.
Bog je reko da podložna
bude žena vireniku,
i da ona, ka 'e razložna,
za pomoć mu 'e i za diku;
a on da dobroj u milosti,
sve pogaja, često i prosti.

133.
Kad vrh muža hoti stati
pridnja[3] majka po srid raja.
Bog tu oholos i ńoj skrati
čim posluša vruća zmaja,
čim podvrati vojna luda,
hteć da on kuša stabla huda.

134.
Tako 'e pobre svim zla družba,
navlaš žena zlieh podaje,
škodu od robstva i od služba,
s kojon čoviek običaje
zlon se griehu podlagati,
da mu 'e mučno pak ustati.

---

[1] r. tarkma [2] s i e n s t v o mjesto s i n s t v o; riječ načińena od Kavańina, a odgovarala bi talijanskoj: f i g l i o l a n z a — [3] r. pridnia.

135.

Putenoga naslajenja
pečurva je pobiguća,
od našega išćećenja
raja se u čas; al izuća
ńe 'e pedipsa, i prihita
ńu smrt prizla, viekovita.

136.

U malahno ńešto meda
izmišano 'e joh nemilo
skrovenoga morna jeda,
priotrovno zlo gorčilo;
meu tisuć, ko privara,
slast u čemer svim pritvara.

137.

Al bogatac svej nesvistan
bludnicama zlato trati,
rasipajuć didstvo i stan,
šćence[1] pita, kuške[2] brati;
one u biesu ńega tove,
čim ga u mrežu svu ulove.

138.

A buduć ga ulovile,
višja svrha s grieha slidi,
kako bi ga skupusile,
rasap duše da ne vidi;
nek mu i bitće[3] iskorepe,
kad prilašće[4] i zasliepe.

139.

Jak sione poplavice,
ke potopom sela ore,
kad grohotom niz litice,
sve što sadru meću u more;
blago i on čudno ko sadrie,
plaho kopni i razlie.

140.

Blago koje prem da meće
bezstidnime hotnicami,
reste, i sgrta *sveieh*[5] veće
s nečistima gamatimi:
stvara mu se isto blato,
ko i Midi suho zlato,

141.

Reče bo se da pomaga
svoih sotona na sem sviti,
kad im dobra nadolaga
i sriće im gre doniti:
ali taka blaga i sriće
jesu im najgore nesriće.

142.

Er što 'e zlato, što li imanje
ko podaje zo gamatniek,
nego l' kal i poplehanje
životina bezumatniek,
s kima nastoi ńega dobit
i božju mu dušu osobit.

143.

Vrsna, uresna i čestita
duša 'e stvari nad sve ine,
er je božja vikovita,
zato neman za ńom gine:
a neumrli da ju spase
mrlu[6] odiću primi na se.

144.

Toli 'e liepa, vriedna toli
duša, er nosi božje lice,
za ńu on sajde s neba doli,
porodiv se od divice,
kad se od Sveta Duha zače
divu a majku i ne tače.

---

[1] r. schienze [2] r. kuske [3] r. bitchie [4] r. prilaschie [5] r. [6] r. marlu.

145
Jakno sunce caklo bielo
svoim zdrakom kad probije,
još ostavļa bistro i cielo,
nit ga šteti, nit razbije:
vičńa kripost tako obsinu
divu, a divstvo ne poginu.

146.
Viečńi ļubi kraļ od neba,
viečńem ńemu što 'e priliečno,
što mre i smradi po srid greba,
ne rasutnue[1] neobiečno:
i odbra za se dušu viečnu,
zarušniecu sebi sliečnu.

147.
Za ńe odkup i spasenje
on je poda sina istoga,
kad u prvo sagrišenje
svi padosmo, ter čić toga
podni Isus sin križa boli
i na ńemu svu krv proli.

148.
Svu da svih nas oslobodi
paklenoga od ponora,
i opet svoj puk da pribrodi
crļenoga priko mora,
liva obilne rike krvi
k zemļi obranoj, da svak vrvi.

149.
Kad uhićen i istučen,
svih za mohoć[2] hti odkupiti,
rugan, smucan, svučen, mučen,
biti propet i umriti,
gdi mu u tiela svakoj strani
nova rana rane rani.

150.
Da po spasnom putu tomen
i po odkupu tom priscienim,
držeć svih nas u svoj spomen
hoti svakom, kako cienim,
pokloniti ke darove,
ļubeći nas ko sinove.

151.
Jer misleći narediti
pri primina stvar svakoju,
pokle Ivanu ostaviti
obra dragu majku svoju,
majci Ivana priporuči,
a inim tako oporuči:

152.
Zemļi davam moje tilo,
koje molin da pogrebe
Baramatij Osip milo
u izdilane svoje grebe,
odkle brzo ću uskrsnuti,
za sve sobom potegnuti.

153.
Pridostavļam Petru obranu,
crkvu moju zaručnicu,
razbojniku raj kajanu,
Judi a punu tobolicu,
kad pineze hlepi veće,
neg prodana meštra sreće.

154.
Petru i druziem učenikom
odlučivam progońenja,
nek jakostim privelikom
priprave se na mučenja,
vojevodu da slideći
u raj pojdu križ noseći.

---

[1] r. [2] r. zamohoch.

155.
To je, to je kļuč drveni,
s kim će vrata otvoriti
rajske slave, i blaženi
s koga će se učiniti,
kļastih toļag, kih napira,
staka i vriedna ńih pastira.

156.
Namistnikom Petra shodim,
ke vim glave crkve moje,
da ustąope ńim ohodim
sve progonske nepokoje,
ki nauditi ne će ńima
vieka do svrhe er sam s ńima.

157.
Linim ļudem ostaviću
trudne pute, znoe krvave,
ke u vrtao proliti ću,
od linosti da ozdrave,
nek meu perja i meu cvitje
misle obilno toj prolitje.

158.
Bezočanstvu moje stidi,
me tamnice raspusnosti,
me ustrpe silnoj jidi,
a konope zloj naglosti,
putenikom srid razbluda
oporučan biče uda.

159.
Oholnikom moje glave
trńa krunu slavnu dosti,
ļudem punim tašte slave
sva ruganja i sve psosti,
oštre čavle skupoj ruci,
nek ne grabi, nego muči.

160.
Neustrpļenim moga križa
odlučujem teško brime,
a gorčinu od kaliža
poždrovom sladokusnime,
iniem krivcem križ i stupe,
priodhodim za odkupe.

161.
Život, dušu, dostojanje
odredivam moem virniku,
side i rajsko uživanje
pravcem i moem pokorniku;
čnim[1] Adama baštinika
i ńegova doslačnika.

162.
Tilo i krv je ma baština,
ku ohodim ovd na svietu,
u obličju kruha i vina,
i ku odredih vikovietu,
ustopice da 'u svi pravi
svej uživau s me ļubavi.

163.
Pri neg idem na nebesa
i kodicio objavit ću,
gdi svim ļudem srid čudesa
blagi moj mir ostavit ću,
neka mirni Bogom stoje
i s iskrńim tolikoje.

164.
Samo vadim i ne hoću,
me u naslidstvo da se umiša[2]
trišćen[3] griešnik, koji zloću
ne ostavļa, al proniša[4]
krive vire, otca odmeće
i virovat u me ne će.

---

[1] r. çnim; [2] r. umisa; [3] r. trischien; [4] r. pronisa.

165.
A tebe ću, ki s' me prope,
učiniti za tudora,
da ostaviš stare stope
i ne srneš na najgora,
neg obslužiš što t' naprti
moj glas živuć, i na smrti.

166.
Neka nastoiš da svak prime
gorńe moje oporuke,
i ispuniš po sve vrime
ke t' pouzdah me odluke,
jeda bi se ko obrati
i baštinom mom bogati.

167.
Pokle ja sam oni isti,
ki te propeh s mojim grihom,
dilo činim ispovisti,
da dobrotom tvojom tihom
meni oprostiš ko s' obeća,
nit obraćaš skrušnu pleća.

168.
Ja sam, ja sam ki priklonih
silnom brazdom lir pribili,
težak dračje, koji donih,
da te ogradim; ja nemili
vrtlar lipos rajske ruse
ki raščimah[1] svu na kuse.

169.
Ki priorah ja sam, ja sam,
plodnu ńivu puti slavne,
perivoju koji da sam
nepriateļske mahe glavne,
ja sam koji bielu rusu
svu umastih u krv rusu.

170.
Ja sam krivac, zaličnicom
ki pogrdih obraz sveti,
vrli bojnik, ki sulicom
probih prsi, ja prokleti,
i krvni sam Diomede
ki te na smrt psom dovede.

171.
Kain, smlatih ki Abela,
brat Osipov, ki ga prodah
lavom ki dah Daniela,
Aman ki ga na križ podah,
silni Joab, ki Amazi
u srce udri bez opazi.

172.
Bludih ko ovca skot ka ostavi,
da plandovat bude moći,
ti pastiru pun ļubavi
iskav, i naje u samoći,
i er bieše izgubjena,
blag ju prini vrh ramena.

173.
Ja sagriših, ti trpeći
plaća s' krvļu me dugove,
ja smrt iskah, a ti mreći
na život me vičńi zove,
ja stvor hudi, ki te lupi,
ti spasiteļ ki me odkupi.

174.
Evo kajan pri tvojem križu
u te upiren plačne oči,
svidjen k tebi ruke dižu,
ti mi oplak grieha utoči:
ne dilih se viku ota,
čim mi ne daš liek života.

---

[1] r. rasçimah.

175.
Evo onoga, ki 'e svoj dio
prosu bludnieh sridu diela,
na čem drugo ni kupio,
neg bolesti duše i tiela,
tvoj talenat ki osobi,
i s ńim ništa svrhudobi.

176.
Evo po srid smrtnieh zledih
požudami zdrava ostaje,
da koliko tebe vriedih,[1]
toliko se srce kaje;
ti pokripi mene u temu
i prosti, otce,[2] rasutnemu.

177.
Evo puca već na dvoje
moga srca stanac kami,
ere su te zlobe moje
kruto izbile veriugami,
kad na stupu od mramore
plaća puti me·ukore.

178.
Ni te Pilat plaho tako,
dobri Isuse, tepao s ńima,
ko ja živuć priopako,
mislim, riečim i s dilima;
ako s diliem on te izbiva,
misa i rieč bi milostiva.

179.
Što mi reče, držim stavno,
da ti s tvojim milostima
praštaš svakom veoma slavno,
kada skrušno srce ima;
duh bolestiv i umiļen
od tebe je vazda smiļen.

180.
Za to i ti mi, ćaćko pravi,
ruke stereš tere hrliš,
sina tvoga ki te ostavi,
da opet primeš i zagrliš,
ki razmetan bi dosele,
i tlači te, ah joj, vele.

181.
Svete noge ti s' pribio,
da te mogu dostignuti,
glavu meni priklonio,
da me budeš celunuti;
i da drugoč stvoriteļ moj
blag udahneš u me duh tvoj.

182.
Želim i ja križ primiti
ovdi od mnozieh tugovanja,
i suzama vas se obliti
čić mojizih krivovanja,
ovd bit rańen, paren, koren
za u vike ne bit goren.

183.
Ovd podniti suprotive
i progonstva srid nemira,
neka duša paka žive
s tobom i s anđelim mira:
pokajanje pravo nosim,
kada pedips griha ovd prosim.

Dospietak trećega pievanja.

---

[1] r. uriedih; [2] r. otze.

NADGLASJE.

Nije Gavan samo plieha
u požrlstvu i u bludu,
neg svih sedań smrtnieh grieha
svou naprti dušu hudu,
od kih sputno govori se,
da od ńih zloba svak kloni se.

Jeda božji na dan strašan,
putom svetih od pokora,
bio bi grišnik jad izbašan,
paklenoga tma ponora;
i krv bila bi Isusova,
kajniem život, mana nova.

PIEVANJE ČETVRTO.

1.

Nije dosta, vajmeh, nije,
bludom bogat de se tiri,
i u požrlstvo da prolije,
ter ko prase da se žiri;
kad u sebi sve ustišta
gube, i zloba smetilišta.

2.

Stiska dodro, zlo se šira,
kripos mali, šteti[1] mnažau,
jedno je zdravļe, a se umira,
s čudo zledih, ke nas harau;
hud kad čoviek na zlo da se,
zla svakoja kupi na se.[2]

3.

Ponosita i ohola
vićeš šetat posred[3] grada,
nie mu ikad glava gola,
da pozdravi stara al mlada,
tikva mu je puna dima,
sobom kreće, rukom klima.

4.

Na šetlište kada pride,
vrat kočeni, trbuh kuči
a svi oni ki ga vide,
klańau mu se, a on muči;
u pošete[4] tu se stavļa
i pogledom odpozdravļa[5]

5.

I gospodi od mrkate[6]
ne skazuju sciene koje,
i obraća ńim hrbate
ko da niesu vrsti svoje,
samo prima zlieh veselo
s kima vrši hudu[7] dielo.

6.

Sobom širi na okolo,
koret mota i razmeće,
prvi izvodi sionim kolo,
ni muha mu na nos ne će;
jednih bije, druzih plesa,
zemļa se ista pod ńim stresa.

7.

Sve se koči, sve se dieči,
ko i paun perozlati,
i u hodu i u rieči,
više druzieh rad bi stati,
i pohita prve side,
desnu ruku, kad kiem ide.

---

[1] r. steeti; [2] r. nà se: [3] r. pò sred; [4] r. u posete; [5] r. od pozdrauglia; [6] mrkata od talijanskoga mercato trg; i danas u Spļetu. [7] r. hudu; ako nije pisarska griješka mogao bi biti utjecaj dijalektični mjesto „hudo djelo“; i danas se čuje na Visu (ō = u) n. pr. grubu rilo (mj. grubo).

8.

Kapu drži svej na hero,
pahaļon se liti paše,
plećmi kretka, nosi pero,
a o bedrih mu sabļa maše,
ričju ubada, rańa dilom,
sve što vrši, vrši silom.

9.

Da je nosen na vrh glave,
od svakoga žudi i prosi,
nadmen mihur tašte slave,
koga i vitar uzgor nosi,
hvasta, i dvoren hoće biti,
raholeć se zimi i liti.

10.

Sviet ga časti gdi prosine,
ko da je tempo od poštenja,
ter i muńa kao da sine,
nadie se porazenja;
svak prisnećen na tleh pada,
i boji se toga grada.

11.

Čim se mota u svitlilu,
i kudom se dugom giezda
slidnih sluga, u mrtvilu,
ko trakata da je zviezda,
vas svit drži, koji stine,
da kom zloćom ne prokine.

12.

Zeļa časti bezredna je
oholija prizlokoba,
počet i zla vlasnica je
svih duševnih našieh zloba,
tač da tko ńu samu ima,
i ostale zloće prima.

13.

Zašto dakle ti bogače,
zajde u toku oholiju,
i prie toku Bog potlače
zlobu; pravi neka ti 'u[1]
djavo, i Aman grof Persie,[2]
ki svrataše ste smamie.

14.

Lakomije su mu bratća,[3]
majka i otac trg nemili,
nikomure dug ne plaća,
a što 'e zajo to po sili
drži, i jagmi, što je tuje:
skrińa i zlato Bog er mu je.

15.

Ne će da se opotakne
u svem putu trudļivomu,
neka zdripi i izmakne,
kud gre svaka bratu svomu;
ne misli ino, neg da plini,
i koga god da prihini.

16.

Iskrńega da sadere,
ko i ovcu zgoni i bije,
vunu striže, kožu dere,
kosti grieze, mozg ispije,
krv mu loče, ter ga davi,
kad sve izide, tad probavi.

17.

Lakomost je ona trudna
teška nemoć bezličana,
koja boli[4] ļuska uda,
i što 'e veće napojana
veće žeļa, i ište piva
što se veće u ńu liva.

---

[1] r. nekatiu; [2] u rukopisu prije je stajalo kragl Sciric. pak prekriženo i popravļeno; [3] r. bratchia; [4] u rukopisu nije jasno je li *l* ili *t*.

18.

Trunika je ka skončaje,
ko se uniti dušu i tilo,
u nescieni er ne ostaje,
što se 'e u scieni nakupilo,
i što er se većma ļubi,
trudnije se na smrt gubi.

19.

Reče ogńica da je ļuta,
Ambroz sveti liečnik duša,
zašto lakom većma obluta
što već jide, veće okuša;
żeļne stvari i Hipokrat,
fibrenikom krati mnokrat.

20.

Budalastvo ko za steći,
meće brime, znoj i trude,
i za ine moć priteći,
gubi snagu mučeć svude,
i u boj za seć[1] sriću boļu,
gine svićom svom na poļu.

21.

Ludošćina, s ke se vuče,
mahnit čoviek posred mora,
ter se obiva, ter se tuče
pokraj[2] Peru i Mogora,
išćuć[3] biser, srebro i zlato,
dobro ubogo, zlo bogato.

22.

Lakomost je koren oni,
s koga izhode svake zloće,
črna[4] tmina, ka razgoni
liepu jasnos od dobroće;
pogansko je kipočašće,
s kim klańamo zlatu u tašće.

23.

Ova 'e smušen[5] i on bogati,
ki stogove od pšenice
mnoge skupiv, raširati
bieše odlučio svoe žitnice;
ali začu, ne ćeš moći,
duh bo izíće t' u ovoj noći.

24.

Jeda nije znanos tašta,[6]
misao bludna, ludo uminje,
bezobrazna smamna hvasta,
svako ovd doli zlatočinje;
ko istom jedne ļude blazni,
dušu trga, glavu prazni.

25.

Ti bogače hud Nineo si,
znaš najboļe bi l' smamija,
er ti razmi okusio si,
što ti učini lakomija;
tebi Isus spas prireče,
zlu nezgodu ku doteče.

26.

Ona uboštvo 'e prinesrićo,
ko u obili potribuje,
i vladanje neumićo,
u kom žeja se i gladuje:
lakom žudi prem sa svima,
i što on nima, i što on ima.

27.

Skrb ka drži u zlom strahu
domaćina i obiteļ,
sva koja bo u trudu plahu,
zasejo je[7] ńih roditeļ,
u noć jednu da se izgube,
čeznu, preda'u i sne gube.

---

[1] r. zàsech; [2] r. pò kraij; [3] r. ischiuch; [4] r. çarna; [5] r. smusen; [6] r. tasta; [7] r. zaseijoije.

28.

Sodoma je nemilosna,
uši ubozim ka zatvara,
bez milosti, ka zapozna,
da prosidne i razgara;
smamna al se ne obraća,
ni kat nebo 'u[1] s ogńen svraća.

29.

Ona 'e pako privrimeni
žedan Tantao gdi umire,
želi krušve[2] u jeseni,
u kris vodu, ka mu izvire,
a pohitit joh ne more,
da rashladi svoje izgore.

30.

Na skorupu sve što 'e rana
i u naručju svom prikaza,
majka narav, lasna obrana
neka nam je glada i mraza;
a zakopa u jezere
udna[3] zlata, ļuske smere.

31.

Sebi al čoviek jamu kopa,
ištuć zlato biedno ufanje,
hoće živ se da zakopa,
da propade u bezdanje,
zdrav suu[4] meće čić nemoći,
bieli danak s mrkle noći.

32.

Blagast srdi se i užiže,
ko raspuhan ogań živi,
svej se znoja,[5] prieti i diže
ko jedovit zmaj i krivi;
suprotivan nitkor nije,
da ne mlati se al ubije.

33.

Svejer hrli na osvete,
oprošćenja ne zna diku,
misli rane, smrti, štete,
žudi rasut svukoliku
onih ļudieh, onieh kuća,
s kim mu otamni čast izuća.

34.

Sržba nie mu po razlogu,
gori ogńem nesvisnime,
drži sebe u podlogu,
da zlo tvori iskrńime:
pri ńemu je pojednaka,
i ubojstvo, i rieč mlaka.

35.

Samim sržba vitezovom
potribna je, kad boj biju,
oni jakost stiču s ovom,
srce užižu da dobiju:
hrabriem nosi hvale dosti,
iniem prikor od slabosti.

36.

Doedna krutos i osveta,
ke u jedu svom diluje,
čini mu se da je sveta,
i da u svem prava mu je,
kad nemila 'e zvierska suna
nepravice svake puna.

37.

Gori obraz diemi glava,
noge i uda sva trepeću,
jeziek pinav psosti dava,
užgane oči iskram meću;
na se ogńen svim obrata,
kad ne može užgat brata.

---

[1] r. Nebou; [2] r. krusuc; [3] r. udna; [4] r. suu, t. j. suhu, sučiju: [5] r. snoia.

38.

Nije srdit nego l' sluga,
smamnos kratka, al velika,
ļuto zvirče pusta luga,
i nakazam od čovika,
sva u plamu, ka da more,
pako bi u raj klala gore.

39.

Pun je zatim zavidosti,
svak je mrzak, svak zastupa,
od gosposke tej milosti
zdraku, ki god prid ńim stupa;
svak se opsovan nazad vraća,
ni u pored mu niesu braća.

40.

Dobar i od zla dobro vodi,
i ko pčela med ispije,
zo a od dobra izet radi
jed iz cvitja, ko i zmije,
i napokon sebe grieze,
i utrobu ka ga dieze.

41.

Ļubav nije satvorila
zaviednika tako blida,
nego ga je napunila
zla nenavist tmasta jida,
koja ńega izopači,
a zavidnom svoem ne pači.

42.

Nie mu stana na svitlini,
da ga liepo sunce grije,
neg dubokoj u dolini,
di ga kužna magla bije,
i on kužniem dahom paka
kuži ļuska dila svaka.

43.

Koja dobra i da jesu,
dilom ne će od ļubavi
da ih pohvali, neg u biesu
pogrdami da otavi,[1]
ujida ih riečim lajom,
i ogariva svojom čajom.

44.

Jide meso ļutieh zmija,[2]
svoih zloba hrana huda,
di se vuče tu se sgaja,[3]
da nemilo truje svuda,
rilom žutiem, usnom bliedom,
srcem gorkiem, kriviem gledon

45.

Kripos mudrieh nenavidi,
vriednim psosti svake roni,
tmine svoje ere vidi,
svitlos druzieh sve progoni,
i gdi 'e bratska ka dobrina
s ńe se mledni, tamja,[4] pina.

46.

Živ na žive sve nastoji,
rigat' i u tom živ se uzdrže,
a kad smrt ga već osvoji,
zelenilo sve odvrže,
tu utiša, i na sudu,
rigot plati gorku hudu.

47.

Kad se kruni David triezni,
Saul obseden duhom zlime,
s Filistei pun ļuvezni,
pomiri se, a ne hti s ńime:
on i Daniel s lavi ostaše,
nenavis ih a popaše.

---

[1] r. otavi biće da je mjesto otavni (radi rime); [2] r. zmia; [3] r. sgaia; [4] r. tamia.

48.

A kad brašna, smoka i vina
rovnu[1] nabie trbušinu,
nie ti ošla[2] tako lina,
kad se vaļa na ravninu,
kako on ležeć na posteļu,
gdi huzuri u veseļu.

49.

Da zakopan u linosti,
držeć tielo u pokoju,
i zagreznut u bludnosti,
raskašiva voļu svoju,
Volupiji[3] posvećujuć
odar ko otar svoj poštujuć.

50.

Zla lenobio,[4] vele ti si
škodna svakoj ļuskoj vrsti,
u težaškoj ako li si
kući, pop te nek okrsti,
i odtle te van odprati,
da se tve zlo vik ne vrati.

51.

Ti si tamnos svaka sbiļa,
da bi mi te moć prognati,
nek ne budeš izspod[5] biļa,
nogom mace[6] dosigati;
po ložnici se protezat,
tujon rukom gaće vezat.

52.

Troma šńuraš[7] kad se ustaneš,
kišeš[8] kad se obukuješ,
kada moliš, zišeš, zjaneš,
zanovetaš kad putuješ,
i kad budeš htit kopati,
sve ne opiš počivati.

53.

Pčelu i mrava da poziraš,
da od dnevi noć ne činiš,
često u sunce vid ne upiraš,
o tvoem živeš, a ne hiniš.
da se mičeš i posluješ,
a sideći ne praznuješ.

54.

Trs na vrime obrizivaš,
vole pojiš, ńive siješ,
rukom da ne podnimivaš,
ženu psuješ, dicu biješ,
vuk da ovce tve ne koļe,
puno i kupin, da t' ni poļe.

55.

Neka svršno vršiš svaka,
i napridak tvoj se gleda,
da već nimaš hod od raka,
a ganutje od goveda,
da se opireš kad si rvan,[9]
ne steć kaono dońi žrvan.

56.

Učenici s tebe spaše
srid pšenice ļuļ bi sijan,[10]
s tebe dive vani ostaše,
pogovoren sluga lijan,[11]
s tebe David ne pospieši
na boj, i u dvor steć sagrieši.

57.

Ter ko vitez od razbluda,
Bersabeji svoj u krilu,
i bez brige i bez truda
uživajuć ļubav milu,
proć zakonu tuju ļubi
vaze, a muža ńe pogubi.

---

[1] r: rounu; [2] r. oscla mjesto osla; [3] r. Volupij; [4] r. lenobio; [5] r. iz spod; [6] r. maze; [7] r. sgnurasc; [8] r. kisesc; [9] r. arvan: [10] r. sian: [11] r. lian.

58.
Sustalica s svoe ležnosti,
i s nekrepke jedne žene,
čini Eurin da u žalosti
plače sine izgubjene,
kad čić kraļa bezrazloga
pade na puk sržba Boga.

59.
Daj mi za toj ti bogata,
i vidićeš di u ńem pliha
mrtva voda, smradna blata,
od svu sedam smrtnieh griha,
od kieh duša već satrona,
topi u pako bez uklona.

60.
Oho, tašt je, lakom, jedan,
sladokusan, priļubotiv,
šaptav, linav, nenaviedan,
licumiran i mrmotiv:
svaka 'e u ńem opačina,
bezakonje, hudobština.

61.
I nepomstvom, i hotinom,
muti dike iskrńove,
a lažima, i istinom,
tieče časti svačigove;
šapta, hita se, uvrijuje.[1]
riga, hali, psuje, truje.

62.
Jeda haje, da ona diva
čića sebe sreću gubi,
a da bratu sunce siva,
od jada bi sebe ubi;
neg što hoće, još bez stieda
žievit[2] ńega da ujieda.[3]

63.
Ah prokleto licimierstvo
vazećiba,[4] mrmotanje,
krivi sudi, muzuvierstvo,
zlogovorstvo i tračanje;
niednoj puti ni shrańenja
čić vašega govorenja.

64.
Natocilte,[5] nabrusite
vaše oružje veomi priko,
da mlatite, da ranite,
licimirci, svekoliko:
i pošteni i pravotni,
da ostanu s vas sramotni.

65.
Ovd sramotni, a pošteni
pak na nebu, ļusku hudu
zlobnu krivdu, ustrpļeni,
podnišati ako budu:
aj ustrpo blaženita,
velika l' su tvoja mita!

66.
A napokon zlom jaziku,
koji smiono vas svit smeta,
i koi hara čas i diku,
sud će božji bit osveta,
ogovorit di moć ne će
svoa pankanja i svoe smeće.

67.
Tu prid istom sudu strašnom
lucifer ih obadjujuć[6]
i svom sržbom neugasnom
ńih zločestvo na ńih blujuć,
veli Bog ako si pravi,
već u pako svieh odpravi.

---

[1] r. uurijuie; [2] r. xieuit; [3] r. ugieda; [4] r. uazechiba; [5] r. Nattocilte; [6] r. obadiuijuch.

68.

Za da pravdu tvu okušu,
eto t' kladam za svidoke
nebo, zemļu, narav, dušu,
i milosti tvoje toke,
ki će t' riti da su *krieci*,[1]
kim dostoje tvoji bieči.

69.

Osvadnika na mirila
međaice,[2] i obuzroci,
stavļaju se Mihovila,
da on bude po svidoci
izmiriti, što prikaza
paklenoga zlotvor jaza.

70.

A to er himben i laživac,
ima narav hitra liha,
za sve i čoviek ki 'e krivac,
ne spovieda svoga griha;
Bog prem da[3] zna sva opaka,
po zakonu hoće svaka.

71.

On znadiše čine smravde[4]
prisramotnieh triuh gradova,
al pedipse svoje pravde
ne hti poslat pri pozova:
na glas doću[5] i vidiet ću,
paka (reče) osudiet ću.

72.

Tako vriednom svom pisarcu,
svidočanstva da izvodi,
zapovieda, i da parcu
u napritku pismom vodi,
po ńihovoj nek pak rieči
sud učini po pravieci.

73.

Na poruku Mihovila,
nebo zvano riet istine,
sva griešnika kaza dila
i sve tamne opačine,
ke beztidno činit ima
tocieh zvizda prid očima.

74.

Za ńim slidi zemļa gradna,
svud ondešna di i on bieše[6]
ka sva iskida nebu skladna,
i proć ńemu priseže se,
koj ne osta s zloba hotieh,[7]
cviet na busu, bus na plotieh.

75.

Spomen, razum i hotienstvo,
vlasti od duše zaedno paka,
svidočiše dugo smienstvo,
gruba grieha i opaka,
s kim za vršit svoje obisti,
svih triuh tlači liepe svisti.

76.

Od naravi i od milosti,
na svih dari uzvapiše,
i da im se vik ne prosti,
skupno Boga uzmološe
zdravje, blago i plemenstvo,
krst, griez duše i skrušenstvo.

77.

Prvi ere u dobrotu,
nisu se od ńih kad služili,
drugi erbo na sramotu,
i ńihu su[8] sagrišili,
slideć żeļe svoga tiela
naslajenja meu ciela.

---

[1] r. krieci; [2] r. mechiaize; [3] r. prem dà; [4] r. smraude; [5] r. dochiu mjesto d o ć i ć u po pučkom govoru; [6] r. oudesna . . . biese; [7] r. h o t i e h pogrješno mjesto o t i e h; [8] r. gnihusu.

78.
Hteć da duša plemenita
ńemu služi, ki 'e kal vrli,
i ona ka je vikovita
ńega dvori ki 'e umrli,
ter čim i on ńu zaosine
s ńim i ona da izgine.

79.
Prid ovim se svi griešnici
prikotanko ispićuju,
i kad meu svietovnici
ni svidožbe, pozivļuju
ziede, hiže, dvori bili,
ki su im grihe uhodili.

80.
I oni kažu i svidoče,
sve što se u ńih učinilo,
čudnovato rieči toče
svadeć svako zlobno dilo,
ko man taji se od grišnika
prid obrazom pristojnika.

81.
Ne spoviesti ńegda čića,
kom se rva zlobnik ńeki,[1]
obuzroči ńega svića
kom se služi sagrišeći,
kažuć piescu sve što viedi,
po ńegovoj zapoviedi.

82.
Prid pristoļen biv pozvana,
da joj[2] rotu od istine,
poznaje l' ga, upitana,
reče: znam ga, Gospodine,
razaznajen tu priliku,
bi mi gospar u onom viku.

83.
Iskušilac još ju uspraša
u svojemu upitovanju,
da sve pravit bez pristraša
ima u bistrom odvitanju,
ona uzdahnuv glas ispusti,
mnokrat (prikle) mi i dogrusti.

84.
Svitovana da pokaže
sve bezredje od života,
suda boji se,[3] i ne laže,
er lagat je tu grihota,
pravda imajuć[4] pak načine,
da iz magle svitlost sine.

85.
Priuze: ja sam svića bila,
boļe bieše nimat zdrake,
er se ne bih sva smutila,
videć sagrihe opake,
gospodara neposluha,
mazga bisniega i pazduha.

86.
Zasve da ogań mene gori,
često od leda učinih se,
smradne griehe kada tvori,
pak i ogńeno zažarih se,
iskah uļe prišušiti,
za pirucat,[5] pak i umriti.

87.
Al kad živa ostah tute,
žudih da moj mao plamen
obrati se u priļute
trieske, i udre taj tvrd kamen;
iskre, ke imah, metah samo
jeda bi se užgao kamo.

---

[1] r. gnechi; [2] r. daioi; [3] r. boi se: [4] r. imauch; [5] r. piruzat.

88.

Al' u hiži, al' u dvoru,
al' u lažnom piesmu krivom,
a' u ruhu i odoru,
al' u bludnom tielu živom,
koga da gnus sunce viedi
pomrčo bi, i ubliedi.

89.

A ja ckilih, i služih mu
ko dielnica kletieh zloba,
uzdržana, sad donih mu
svu istinu izno[1] groba,
ne biuć drugi od vijenja
svidok tocieh sagrišenja.

90.

Tako nebo, zemļa prosti,
vlasti od duše, tako dari,
od naravi i od milosti,
osvajuju svake stvari,
tako ziedi i lukierna[2]
na osud krievca prinevierna.

91.

Ne s podiļu,[3] al pridobit,
tako i ovi zlec[4] potajan,
osta osujen na osobit
svoj dan smrtni nepokajan,
ere kaneć prost pita je,[5]
kad ni milost neg pravda je.

92.

Lašńe deva ulisti će,
kroz iglice tanke uši,[6]
nego l' bogat sahranit će
duše, slavu da okusi:
svaki čoviek velotrupi
mučno ustaje pokle lupi.

93.

Jež će prije bieti gladak,
ogań studen i poledan,
slani morski gavez sladak,
i najgorki čemer medan:
pri će nebo na tleh pasti,
neg u pako zo[7] ne upasti

94.

Sije žalon, morem ore,
a po brdieh vitre tira,
ki god cieni nać se more
u bogatcu prava vira,
on neviru virom veli,
a bezakon zakon čeli[8]

95.

Rad bi čason priput[9] more,
politati bez krelusta,
i slamicom razbit gore,
dihat moći, a bez usta,
u rešeto vode sliti,
mrežon vitre poloviti.

96.

Tol milošća da u ńem plodi,
ište biser polak tora,
zdrak u tmini, iskru u vodi,
diem na vitru, mier sred mora,
snig na suncu, sunce u noći,
zdravje u kuzi, dobro u zloći.

97.

Boļe biaše ne uzmnagat
i bogatcu nedostojno
trgou ćese, ni polagat
sve svoje srce nepristojno
u blagoshran, ki gdi stane,
onde i ļusko srce ostane.

---

[1] r. i zno; [2] r. luchierna; [3] r. Nè spodigliu; [4] r. slez; [5] r. proost pitaye; [6] r. usi; [7] r. zoo; [8] r. çeli; [9] r. priput biće mjesto priplut (preploviti).

98.
Boļe bieše postom svetim,
da pedipsa tusto tielo,
nego žrstvom, bludom kletim
da gumati meso gnielo,
ko dospitak takav ima,
da se meće jest[1] črvima.

99.
Boļe bieše istančati
libavinu svoga kipa,
ter ga dračiem pokazati
i oštriem bičem koi cipa,
nek ne hiza[2] u obiesti,
kada mu je lipše jesti.

100.
Boļe snieznim[3] pokajanjem
bieše lupat griešne prsi,
neka božiem smilovanjem
množ se opaštva svega smrsi:
Bog sam može bo oprostiti
veće, neg svak sagrišiti.

101.
Po prorocieh on objavi,
da grišniku ki se kaje,
hoće odpustit, kad probavi,
i od griha svoga ustaje:
ne će da umre, on ki kriv je,
neg se obrati, a da živ je.

102.
Velo božje milosrdje
i gnus velik zloba umira,
toga a množtvo, jošter grdje
množtvo grieha odnemira;
smradļiv Lazar grob ostavļa,
žena od stare grbe ozdravļa.

103.
Ima u svojti i u rojanstvu
plemenita krstitnieka,
zašto nie u trizianstvu,
slidio ńega izglednika,
ki ne hti blud, ni prikore,
neg post, čistost, i pokore.

104.
Pokora je lokva zdrava,
ka od grieha gubu lieči,
triestgodnika pusti prava
i davnen mu tres uprieči:
naše žito trohe izbavļa,
zemļu topi, ļuļ oplavļa.

105.
Ona 'e sapun, ki ispire,
svaku ruba nečistoću,
lončić zlato ki zažire,
da mu u ogńu da svitloću,
zviezda kraļem ka se objavi,
pokle se Irud zo ostavi.

106.
Spasna ovo 'e druga daska,
po koj griešnik slipa, topa,
na žudjeni kraj dopraska
i izbavja se od utopa,
gorńa milos, ku nam daje,
kad nas zove na pokaje.

107.
Spasno 'e i nam postavļati
sve ufanje u pokoru,
i s Davidom lug hustati,
i moliti svaku zoru,
kajniem sunca jasne zdrake,
ka otvora bez pomrake.

[1] r. giest: [2] r. hiza; [3] r. sniesnim.

108.
Ter ko isti David ne ti[1]
zažeļene ni vodice,
i ko anđeo Ivan sveti
ji pustošne skakavice,
i ko posteć Ninivļani,
bićemo i mi smilovani.

109.
Boļe 'e boļe posvetiti
u naprida dilovanje,
a sred srca posaditi,
viru, ļubav i ufanje,
kripko držeć da Bog plaća,
ko se takmen k ńemu vraća.

110.
Znaduć da je tvrdo ufanje
mnozih grišnieh sahranilo,
a opako neuzdanje,[2]
bezpametno izgubilo:
ļubav sama pridobie,
nam protivne sve nazlie.

111.
Al da i grišnik, ki se utiče,
neto'[3] uzdahni vaj ispusti,
mnokrat božju milost stiče,
i grih mu se vas odpusti,
dobro 'e da opet mislit bude,
vičńe pravde, strašne sude.

112.
Ter pokorom gre naprieda
i ufanju ne praznuje,
prav bo je oni, ki sve preda,
i u pravdi svej putuje;
i on je samo, svet razumni,
je li još svet, ki svej sumni.

113.
Nu ko paka vieru obsluži,
i u vieri bude umriti,
grih ga ńegov već ne kuži,
kajnu er će se oprostiti,
slaba put je požalena,
kad je vira užežena.

114.
Tiem neka svak svoe poglede
na zdrak svitli vire obrati,
i takovon svićom grede,
milost božju da ufati;
er shranit se nije moći
bez moguće tej pomoći.

115.
Spasiteļno je i kostreti
vrhu puti nam nositi,
ko su i mnozi kraļi sveti,
ter ih plašten svoim pokriti,
neka izvano ruho krie
lipšu boles, ka u nutri 'e.[4]

116.
Česte uzdahe podirati,
dobro i nam je čić krivina,
i plačen ih sadružati[5]
s mnozieh našieh opačina:
da i prsi i oči budu
plaćat tašć gled i požudu.

117.
Ter hoteći gorko plakat,
često roneć grozne suze,
neka bi nam moć oplakat,
davna grieha strašne uze,
s ńima i sgasit bludni plamen
i probit nam srca kamen.

---

[1] r. ne *ti* = hti; [2] r. nè uzdanje; [3] r. neto: [4] r. ù nutrie; [5] r. sadruxiati.

118.

Tad bi žilio svak i resta
ko i lepen polak vode,
i zebajuć litoresta
jak maslina dao bi plode,
suza[1] er vode zebļe moču,
kad se rone, kad se toču.

119.

Paka učiniv s boli prike
jakno more svoje[2] skrušenje,
mnozieh plača uń bi rike
slao podpuno za očišćenje;
a kad suzam sve daždio bi,
s ńih i potop učinio bi.

120.

I prie potop opra veće,
joh, gnusobe svita ovoga,
kako sada moći ne će
čista učinit skrušenoga;
i svit mao naš nečistit,[3]
u potopu ne će očistit.

121.

Najposlie kad bi ujedri
pravim suncem jakno pome,
i Libanski jakno cedri,
evo bi[4] i fenska ptica u svome
pańu, iz luga izletio bi,
i neumrlo oživio bi.

122.

Toj ne misleć hud bogati,
na božji sud i on dosmucan,
gdi nikomur nie lagati,
u dno pakla bi zabucan,
gdi pogreben, svaku muku
trpi u škripńi i u jauku.

123.

Tako griešnik, ki nie htio
prosit milos za vrimena,
pokle grihom se oprtio,
sva izvrnu do korena,
bi raznesen ko prah ki je,
s kim svej paklen vepar vije.

124.

Tako svakon, vajmeh meni,
dogaja se, da izgine,
kad ni Boga u spomeni,
a život je životine:
stablo i svašto pada kruto
na onu stranu, di 'e prignuto.

125.

Prigni, prigni primogući
na tvu službu tvoe stvorenje,
ne čin' da lav poždirući,
razdrpi nas, i osujenje
ne daj, što bi pravda bila,
za tolika zlobna dila.

126.

Prigni, er prignut tvoj stvor možeš,
zasve da slab tvrdovrati,
kad razgriješ i pomožeš,
ti ki s' goruć i bogati,
tvrdo srce, ko u[5] starosti
još priklańa na mladosti.

127.

Moreš ti ogńen tve ļubavi
i ustarano stablo veće
upravniti, da se upravi
put nebesa, i da meće
ko i žile u zor pruti,
da su upravni ne[6] prignuti.

---

[1] r. suzá; [2] r. svoie; [3] r. nè çistit; [4] r. z u o b i; [5] r. kò ù; [6] r. nè.

128.
Ter od pruta napravļena
da izide dobra greda,
ne već, ne već iskrivļena
ka se dosle veoma sveda,
neg da upravna ostav svude
za duhovnu graju bude.

129.
Da daruješ, svah te[1] moli,
tvu obilnu i vlastitu
svetu pomoć, da odoli
napastniku jadovitu,
i obrativ se h tebi[2] Bogu,
tvu uzveliča kripos mnogu.

130.
Bez tvoje bo er pomoći,
ne će ništa učiniti,
a brž[3] bez nas ti neć moći
naše duše sahraniti;
sve ako srce nie ti dano,
dobro ostalo svej[4] mano.

131.
Sije čovik, al ne žeńe;
jede, al se ne nasita;
pie zaludu, znoji, steńe,
trudi svejer, a ne uhita
platu od truda, lud pineze
u razdrtu mošńu steže.[5]

132.
Ti sij ńive zapuštane,
posiec smokvu ka ne plodi,
prut i loze uzdivļane
navrn na se, neka rodi;
i išteteno sime čini
boļu žetvu da promini.

133.
Nu, moj brače, ako ostavi
pridńi žitak božjom moći,
viku veće ne pristavi
novo dobro k staroj zloći,
neg se sve rvi[6] da dobudeš
dobietnike i tlačit budeš.

134.
Er dobievši, tve pustoši
već lipota kitila bi,
jako snažno grieh prikosi,
kripostima plodila bi;
a u grad zlotvor, ki obsida
znam bi goliš zapovida.

135.
I ako turan od tvrdine
prid obrazon dušmanina,
što bi, i ko plav ka ne gine,
srid moguća mora pina;
a u siverske ne pristaje
već pogubne mrazne kraje.

136.
A pridobit kad bi bio
drag vinograd duše tvoje,
dobriem vinom ne bi plio,
s koga srce veselo je,
neg bi rigao gorko travļe
jakom trsju za podavje.[7]

137.
Poglavica od država
ostao bi pod harači,
svića u kući ka ti siava
pod uborak, ka se smrači,
danica opet pala s neba,
tmasta u griehu punu gleba.

---

[1] r. suahte [2] r. h' tebi [3] r. à barx [4] r. sveij [5] r. steze [6] r. arvi [7] r. zà podauie.

138.
Svlači, Bože, staru odeću,
da i u meni bude biti
novi čoviek, viečńu sreću,
vičńe misli ki će imiti,
pravo tvoe da je stvorenje
novo, i priesno zamišenje.

139.
Svuči[1] kožu postaranu,
ku od zmaji[2] nosim na se,
s duga puta zavitanu
dušu okreni k otcu, da se
božjoj vrati Galileji,
nit već bludi po Žudeji.[3]

140.
Ne ću trošan, ne ću piegan
već živiti u mojem smradu,
it ću u crkvu da izriegan
moje sagrihe u obadu,
nit ću iskat već sramote
i povraćat na rigote.

141.
Pavši dolje na kolina
prid nogama duhovnika,
spoviedaću dila smina,
da odrieši mene uznika,
pekļu[4] opusti, ka me stiska,
svali i prime, ko pritiska.

142.
I živinče rastrpjeno
pospišuje k paši priti,
a ja grieha snopje streno
vrhši ne ću k mani otiti?
ne ku jiše otci i umriše,
neg ka uskriša, kada ji se.

143
Nova mana, slavno tilo,
i krv sveta tva istina,
kih si obrati čudno i milo
od sućanstva kruha i vina:
toj ćućenja da i ne kažu,
rieč i piesma tva ne lažu.

144.
Reče, Isuse, da krv vieno,
a kruh tielo 'e tvoje pravo,
za to triba je poniženo
primat žrtvo ne krvavo,
brašno anđelsko u red liepi
crkvi ostavno da svieh kriepi.

145.
Svih koji sniežno i dostojno
primaju ga u ļubavi,
er ko stupa nedostojno
na smrt stupa, kom boravi,
smrt je zlobniem ki ga okušu,
život dobriem, ki se iskušu.

146.
Smrt opaciem, a skrušnime
u isto doba život dava,
kušan slično meu ńime
razliku im svrhu ostava,
brašno putniem pripravjeno
za ne biti psim vrženo.

147.
Kad se taj kruh sveti slama,
ne sumļeći spomeni se,
svaka da ima mrva sama
što u svem kruhu uzdrži se,
i Isus cio nerazdieli
da u svakom se dielu dieli.

---

[1] r. Suuçi [2] r. smai [3] r. xudeij [4] r. pekgliu; pekļa = petļa (u Kaštelima).

148.
Jesi, jesi prem doisto,
sakriveni ti Bog pravi,
jesi upravno, jesi čisto,
Bog spasiteļ, ki se stavi
meu obličju kruha i vina,
isto bitje Boga sina.

149.
Viruem tebi, viruem u te,
ti s' do način virovanstva,
ti si u kruhu, nie kruh tute,
ne ima viera dostojanstva,
kada u toj ne viruje,
neg kušanja iziskuje.

150.
Božja dila ne mogu se
našiem glasom dobro izreći,
ļuske misli potipļu se
u otajstvih tieh najveći,
ne uzhod toke na višine,
da ne padeš u doline.

151.
Po izgledih će moć zablena
pamet štogod razumieti,
kad se mogla Lotu žena
u kiep soli obratieti,
prut Moizesa u gujinu,
ko nam put tva u jezbinu.

152.
Tako obrati, slavni Bože,
kal od zemļe u čovika,
i od rebra mu ženu može
stvorit tva vlas privelika;
zašto i ne će sin tvoj tako
moć pritvorit svaka lako.

153.
Nie to dosta, er tu im[1] jesu
prve slike sve opale,
ovdi 'e[2] tilo u pokresu
od prilika, ke su ostale;
ni se pendat već za ludu,
Bog je svidok svojem čudu.

154.
Ki ne vara, nit se more,
sam u sebi privariti:
laže čovik, al ne more,
prava istina nam slagati:
već ne muči tvoje puti,
Bog sve može; tako ćuti.

155.
Ćuti viera uči kako,
er svet pričest kripos ima,
našu dušu punit jako
božanstveniem milostima,
po kieh svaki grieh odstupa
a milošća sva pristupa.

156.
Uzdam dakle u nebriezi,
svak pospieši prem najslaje,
i prim' slavnoj na trpezi,
kruh nebesan ki t' se daje,
scienom koga sva zla staju,
ko u pravom da si raju.

157.
Di se črpa obilato,
od vrtaka[3] spasiteļa
živa voda, bistro zlato,
i siti te srid veseļa
već neg obran puk napoja
ńegda virje Elim poja.

---

[1] r. tuim [2] r. oudie [3] r. urtaka.

158.

Isukrste, ki ostavi
sebe na svit svejer živa,
da se svakdan taj upravi
otcu žrtva oprostiva
za nas, dopust, s ńe vridnosti
da i ja stignem tvoe milosti.

159.

I ovd na zemļi da primajuć
grišne u prsi svetbe tvoje,
i često se k ńim vraćajuć
svake operem trohe moje,
sve i kripeć se spasnim kruhom
k tebi uzletim snažnim duhom.

Dospietak četvrtoga pievanja.

NADGLASJE.

Ovd ko uredno Vičńi stvori
svit, i u ńem stavi bogatoga,
da stvorenje stvorca dvori,
ne zapustiv ubogoga;
kraļ bude izgled od kriposti,
slugam, i svoj[1] naslidosti.

Neka putom božje voļe,
svak svoe grli potištenstvo,
i postrpiv ždrib nevoļe,
ufa poslie priat blaženstvo,
s česa i ja htih se oporavit
dvora, uboštvo za proslavit.

PIEVANJE PETO.

1.

Priveliki viečńi Bože,
ki će jezik izrit dosti,
ko l' razumiet dila može
nedohitne tvoje mudrosti?
kom si saj sviet, i nebesa
satvorio puna uresa.

2.

Red i ureš[2] čudnovati,
ke s' postavio ti na svitu,
prem je ubog, i bogati,
svidoci oba slavnom svitu,
er spoviedau čuda tvoja,
meu ostaliem, kim nie broja.

3.

Bi postavļen nag od tebe,
na sviet čoviek pun gospostva
da te spozna, a potrebe,
da podigne od uboštva
i nek misli, i nek mari
zapuštane, i lazari.

4.

Bog i ubog dvi su rieči,
al meu se slične slogom,
neka uboga hranom lieči,
ko se dieči pravim Bogom;
Bog u ubogu je, a ubogi,
jesu u Bogu, ki 'e svemogi.

5.

Bogat, i ubog da i potirni
meu sobom su, prem sasvima,
Bog li hoće, da svoj [3] virni
ļube se u to meu ńima,
blag uboga da utiša,
ubog blaga da posliša.

---

[1] r. svooj [2] r. uresc [3] r. svoij.

6.

I u početo kad se rodi
sviet na svietu, bi uzvišen
bogat čoviek, i u toj zgodi,
četverima bie zamišen
istočali neprikladni,[1]
ki ni u ńem nisu skladni.

7.

A prie toga bivši doša
duh gospodńi vrhu voda,
da izvadi iz kaoša,[2]
i da jestvo zemļi poda,
stanovietu ńu učini
da produži u kripčini.

8.

Er zamrsna biehu svaka
svitlost staše u tamnosti,
svuda tmine i pomraka,
a bez sunca i svitlosti,
svi u grumenu i u sieni
nerazlučni i smeteni.

9.

Roj bijahu veoma ļuto,
mokra voda i sušina
a tiskahu sebe kruto,
jadna studen i vrućina;
prvostvora staše lina
bez obraza i načina.

10.

Suša sasvim ogoļena,
ne imadiše stvora u sobi,
morske vode potopļena,
sva držahu u svoj utrobi,
val pod vlagom biesi tuti,
a vrh vlage ogań ļuti.

11.

Plendovaše zemļa mrazna,
svom težinom uzdržana,
posred[3] voda sva okvasna,
bijuć[4] u svem neplodanu;
svaka stahu u poredu,
u romonu, i u neredu.

12.

U nebietnom takom stanju,
Bog videć sva od ničesa,
hti da u čudnom svojem znanju
sviet učini, i nebesa,
neka ńega svi, ki izidu,
sama stvorca ispovidu.

13.

Iz pučine vičńa kripos,
tim povadi brda i gore,
da da suši plodnu lipos
jedno u miesto sali i more,
paka i vlazi svitlos poda,
sunce i misec svim nadoda.

14.

Od tad svietom pritvoreno,
u sebi se more kruži,
niti smije raspušteno
priko krajih da se pruži,
povrh zemļe, ka vam vode
osta u moći za dat plode.

15.

Ku napunit bievši odluči
s svoim hotinjem istom reče:
prazna zemļo, nu napuči
i uzmnažaj već najpreče
ļudi i sime vrsti svače,
restu l', lete l', plovu l',[5] tlače.

---

[1] r. nè prikladni [2] r. kaosca [3] r. pò sred [4] r. biuch [5] r. restul, letel, plovul.

16.
U vavičńih utvrdjena
dva svitńaka u dne i noći
stavi, diele da vrimena,
sa zviezdami, dajuć[1] pomoći
svakom živom, ko svies prima,
koje ćuti i rest ima.

17.
A čovieka najposlie,
ki se mali sviet govori,
sve stvorenje skupno di 'e
svemogustvo svoje stvori:
u najmanšem tiem najveći
hotiuć se Bog nareći.

18.
Mao al svit, svit nadhodi,
ako i viši veličinom,
sve stvorenje koje[2] gdigodi
mao pritiče većom scinom,
i na svitu zań čińenu,
sta ko biser na prstenu.

19.
Izvadivši buduć koega
gnile iz nište, svoim udihom
da mu život, i utvrdi 'e ga[3]
blagodarno svojom slikom,
jabuku mu al zabrani,
za svoj harač da se hrani.

20.
A ostalin voćem slakim
da se uzdrži, da se kriepi,
gospoduje živom svakim,
i uživa taj dar liepi,
ženom, kom se i zabavi,
za[4] pomoć mu ku postavi.

21.
Ali on ludo slušauć ženu
znanoželnu prikoviše,
ka glavoru skoro ogńenu
virovala laži biše;
obi priko zapoviedi
jiše voće vele biedi.

22.
Tudje[5] plenstvo i vladanje
neposluha čića svoga,
brzo ukinu vele znanje,
kim se mudros tače Boga;
i umrl osta udierice,
a unuštvo ustopice.

23.
Čić kojega grieha žene
svem narodu luskom pride
zlo i škode neizrečene,
ke se svejer na sviet vide,
ostan smrti, da se raja
svak sin sržbe i protaja.

24.
Put[6] proti se prema duhu,
a duh prema svojoj puti,
svi smo slični prahu suhu,
otle boli, himbe, smuti
zajde,[7] rati, gladi, kuge,
zloće, i sve raspi druge.

25.
Buduć dakle baštinici
s te sagrihe prinesriće
otca Adama svi kolici,
nu prognanieh držmo biće;
već primimo toj gostinstvo,
i to hudo baštininstvo.

---

[1] r. dauch [2] r. koie [3] r. utvardiega [4] r. zà [5] r. Tudije = odmah, u Stulićevu rječniku i u Parčića. [6] r. Puut [7] r. zaijde.

26.
Ždribi, i nisu da jednaci,
dobar dopast svim ne more,
ki mlohavi ki su jaci,
ńekom boje, ńekom gore,
s toga se ubog ne zlovoļi,
neg se prigni božjoj voļi.

27.
A ufanje vik ne gubi,
Bog bo vidie[1] svih ozgara,
i onizieh, kojih ļubi
ovd pedipsa, i ovd kara:
što 'e za boļe nie žaliti,
nego je snižno ustrpiti.

28.
Boļa bo je božja voļa,
nek su sreće sve kolike,
i od gradova, i od poļa,
još da budu privelike:
sam Bog bogat, mi ubozi;
slišeć ńega, i mismo bozi.

29.
Sinovi smo baš ńegovi,
dake i božji baštinici,
što 'e[2] nama vas sviet ovi,
ako smo mu odmetnici?
on baština 'e nami dana,
ždrieb čestiti, sreća izbrana.

30.
Ništa 'e život svita ovoga,
ništa i jesu ove sreće,
čoek vrh klanca visokoga
strmoglav se lako meće;
tko se peńe uzgor veomi,
sunovrata i vrat lomi.

31.
Sam Bog puni i nasita,
ovd svak pada, ki god skoči,
nie ovd dobra vikovita,
samo u raju nie da toči
črvotočna, ke haļine,
tu su stavne nam baštine.

32.
Ovd ubozi i priprosti,
s bogatima da se stave,
da su smutnje[3] i naglosti,
poluvirstva da se objave,
Bog dopušta, er je triba
da u sem moru svaka je riba.

33.
Jedna drugu neka brani
i pomaže u nevoļi,
čuva, tiši i sahrani
slabe i truhave u zlovoļi;
vela al malu da ne jide,
male al velu da ne[4] slide.

34.
Zlo je slidit velikoga,
er u izgledu grih se raja,
gore 'e jesti malahnoga,
koji velom dobriem zaja,
jedno i drugo Bog navišća
da u pako nam duh namišća.

35.
More u moru biti inako,
er kada bi drugše bilo,
primoglo bi ribje svako,
brž bi i more prisušilo,
al na ovoj tvrdoj vodi
nije duha od slobodi.

---

[1] r. uidie [2] r. setoè [3] r. smutnie [4] r. dà nè.

36.
Slobod dar je božanstveni,
al je i božje narejenje,
da za Bogom svak učieni
družbeniku sve poštenje,
i ko rad bi da se ńemu,
tako i čini iskrńemu.

37.
Svaki drugu da ne stvara,
što i sebi nie drago,
da podjamno s ńim se šara,
niti grabi ńega blago;
o tom stupu vise oci,
visi o kon[1] i proroci.

38.
Ki god dakle bratu svoemu
žele ko zlo odvratiti,
i ne hoće ubogemu
dilo almužtva pokloniti,
ti će u sudu bit karani
i s proklestvom zatirani.

39.
Meu dobrima da ne stoje,
nego s ogńem viekovistim,
ki Bog djavlu spravio je
i anđelom svim nečistim,
kad smislіše[2] više uziti,
za prikladni Bogu biti.

40.
I kraļ žive u slobodi,
al je sužań od zakona,
sva hotinja prost provodi,
al' i ńega stiskau[3] spona
od naredba, kim priložan
i kraļ 'e isti nepodložan.

41.
Ki su veće nam držani
u životu dat primine,
nego l' kraļi, ki su obrani
stolni gradi vrhu stine:
živo su oni pristolište,
bez kripostih nisu nište.

42.
Načelnici naročiti,
ki se svitle u plemenu,
bani i ļudi poglaviti,
imau davat u vrimenu
podložnikom u svoj prosti
dah mirisne od kriposti.

43.
Er što 'e kraļem i cesaru[4]
po grobovieh iskat kripos,
nagle i smrti na potaru
mrtvieh baba cvieta lipos:
jasnieh dida prazne slike
nisu unukom stavne dike.

44.
Plin od smrti ne more se
živim ļudem ostavļati,
nesnažni unuk potepe se,
kad na više rad bi uʒtati;[5]
man je dizat vrh mrlina[6]
slabost svoieh osobina.

45.
Potribno je plemenistim,
da su i vridna ńiha dila,
i okruńenim ļudem istim,
da ni kruna potamnila
s nepravice, s zla progonstva,
i s okrutnoga usionstva.

---

[1] r. okon [2] r. smisclise [3] r. stiskau [4] r. Cesaru [5] r. [6] r. marlina.

46.
Od kripostieh poraja se
plemenština sva kolika,
s ńima koren sahrańa se
gospodičića i velika;
vitri zime bez mudrosti,
a što 'e koren bez kriposti?

47.
Nu ko u[1] zlatu meu nami,
ne u olovu zavezan je
priscińeni lip drag kami,
tako i plemen poziran je,
kad se takmi s kripostima,
tako er siva zdraciem dvima.

48.
Jedan svitńak svitlos daje,
sam al ne će produļiti,
ako drugi ne nastaje,
brzo se ima ugasiti;
svića od sviće svitlos meće,
boļe svite di ih je[2] veće.

49.
Kako koren zo[3] izveda
goru travu kud i kamo,
tako i dobar, ko se ozleda,
truje svoj rod, i kad tamo
otci sinom zamke predu,
prut kriv a da krivu gredu.

50.
Svaki potok, ki na izvoru,
bistrih voda hvale toči,
ako dugom u prostoru
razliuć se gnilad moči,
ter prohodi gnusne obrove,
smradi i šteti na otrove.

51.
Tako i nečas unučenja
svojom zloćom črni i gadi
svitle krvi sva poštenja,
pak zaludu iskat radi
mrakom, dieda pridńe sriće
kad pogasi mrtvieh sviće.

52.
Blaženo si ti uboštvo,
meu blaženstviem tebe gledam,
tvoih dobrota skazat množtvo
ne će viku čovik niedan;
blažen ubog zaisto je,
ki nebesa dobio je.

53.
To je rekla prava istina
Isusovih slavnieh usti,
kad blaženstva proizbrojena
hoti ukazat, ter izusti:
i ubožtvo blaženo je,
er kraļestvo[4] ńegovo je.

54.
Prava svitlos jesu ubozie,
i toj rieč je od istine,
dvanadeste prinebozie
prosvitliše svieta tmine,
i sol zemļe jošter biše,
ku svetostiem prosoliše.

55.
Redovnici i ubogi
dostojanstvo sobom vode,
ńih su slave otci mnogi
upisali, neka usplode:
neka svoim kripostima,
budu biti ogled svima.

---

[1] r. kó ù [2] r. dijhije [3] r. zoo [4] r. kraglstuo; (zaista pisarskom grijeśkom ispušteno *e*).

56.
Ali i sol od nauka
i od izgleda svud ne pada,
veći dili ne će puka
primit nauk kim dopada;
mali jesu, ki obslužuju,
spasni nauk, kim putuju.

57.
Neka otci male sine
šaļu krsta na nauke,
metki[1] er primu kud načine
dobre, slide iħ pak bez muke;
inako ni[2] poufati,
da će se uprav podizati.

58.
I neka ih puten prati
kušan gojač najvirnii,[3]
da ne bi se ki obrati
goroj družbi, koja bi i[4]
ištetila, er kakov je
jedan, i drug onakov je.

59.
Svak neka uči mlada vola
jaram nosit mal po malo,
er će poslie moć vuć kola
i potezat teško ralo;
dobro 'e svakom kad iz mlada
muči i jaram na se klada.

60.
Sitno stablo tko ostavi,
da u porestu svoem se sveda,
a ne nastoji[5] da ga upravi,
utvrdit se hoće ureda;
da pak mučno 'e otvrjena,
ispravniti iskrivļena.

61.
T su mali, pak siro maš [6]
samohoćo, ki primaju,
svoga i blaga dragu pomas
za Jesusa ostavļaju,
kao povojno čoeku bidnu
i on da za[7] odkup krv svou vridnu.

62.
Trudno 'e vojstvo i rvańa[8]
ļuski život na ovom poju,
ne učiniv prikazańa
od kripostieh, neć u boju
slavan ostat srid tabora,
kruneć krunu od javora.

63.
Mejdan svit je, boj ogńeni
naš je žitak u obrani,
a naši su, joh, glaveni:
svit, put, djavo, zli dušmani,
a najgorje pak u viku
lukav čoviek svoem čoviku.

64.
Svi se mogu pridobiti,
sam se čoviek ne dobije,
ļut i krvav hoće biti
ko lav, medvid, panter zmije;
Irkania i Afrika
gorih nima od čovika.

65.
O mrtvomu medvid prašća,
lav prostrta ne rastrese,
ne ujeda zmija tašća,
panter na plač smiliće se;
čovik cvili, kad je ubio
druga, drugi kokodrio.

---

[1] r. metki [2] r. nij [3] r. naij uirnij [4] r. koijabij [5] r. nastoij [6] r. siromas [7] r. dá zà [8] r. arvagna.

66.
Hrani zemļa ļute zmije
i u ńih smrt nam i spasenje,
reste antor nalip di je,
i uz cikutu 'e[1] ozdravļenje,
nima ļuska sila sama
pridotróva, al ditama.

67.
Zato se rvat od potribe
prema našim protivnikom,
er pridobit ńih je tribe
svitom, djavlom i čovikom,
koe ako[2] ti ne primože,
oni tebe i podlože.

68.
Svih dobiva i prolomja,
naša zemļa nam protivna,
hoća a slaga i nepomja,
ćut i slados pohotivna,
s koih jednom ako pasmo,
mučno blanusmo, i ustasmo.

69.
Opet Antei ti ustaju,
koliko se veće tlače,
idre i da se porazaju,
nasrtaju svej to jače;
prisičenim i glavama
dodiaju dosadama.

70.
Kriposti su oružie
za navalu tizih priku,
služimo se od ovie,
da iznenadi ne posiku
britke sabļe te nam mnozi
ostaviše sveti ubozi.

71.
Kad oklopni pravde mirom,
držeć istinu u desnici,
a zaštietni kripkom virom
bieše slavodobitnici,
sve zlotvorstvo obaliuć,
i svoje ime uzvišiuć.

72.
Tim razbiruć i ja veće,
da prohodi svieta lipos,
i da brieme ko se meće,
boļe 'e tratit za steć kripos,
kad od boja star se plašim,[3]
uklonih se čim zaprašim.[4]

73.
Jeda bigom u razmirju,
bdeć pribavim ki dobitak,
i steć sobom u potirju
prispiem srićni na dospitak,
gdino slavu svu dobije,
ne tko počme, neg dospije.

74.
Vrgoh streno sve parnice,
koje držah priporukom,
niti primah već časnice
ke priečnici nose s bukom,
nek bez sumnje i bez mita,
duh počine moj srid Splita.

75.
Ter kad svuče tielo svoje,
koga stieska u zatvoru,
lašje bi išo[5] prid pristoje,
koje drži u svoem dvoru
kraļ blažene zemļe mirne,
ki u svoj slavi časti virne.

---

[1] r. cicutue [2] r. à ko [3] r. plasim [4] r. zaprasim [5] r. iscoo.

76.

U neplodnoj ńivi od svita
ufah žeti u moem trudu,
kada parcih[1] i dah svita
malo harnim prem zaludu,[2]
za lakomost ki mi daše[3]
šupļu slamu, a ne klase.

77.

Što 'e taštit pamet, oke,
vrhu kniga za pukove,
sušit usta, trgat boke,
sebe[4] zabit za drugove;
i kad se ima sebi umriti,
ludo iniem svej služiti.

78.

Što 'e svitovne otezati
pravde ovemu i onemu,
a u nemare zapuštati
svou prid sudcu najstrašniemu
pravdu od duše, ku svak ima
ured prikazat ustmi svoima.

79.

Liepi nastoj od zakoni
bacih, er ga ne zaznaše
mnozi, a jah u progoni
pievat škodno blago naše,
a uboštvo na sem sviti
duši uharno proglasiti.

80.

Ako u tom božja vila,
diva od divic pomože me,
sritiće me čes primila,
i čestita nazvaće me
naši puci, kad mi šine[5]
mladi brštan na zidine.[6]

81.

Penelopu mu će al šćenac,[7]
kigod lajen zla govora,
htit raspravit novi venac
da mi obori, i od lovora,
ki triskovieh ne boji se,
svaki i jaki da broji se.[8]

82.

Eumenidski pun čemera
pas ne može neg lajati,
kad uzvidi druzieh pera
put nebesa omicati:
i da ugrieze tuje piesni
na[9] misec se istom biesni.

83.

Da ponoćna ptica sliepa
mrak sam ļubi, a vidieti
vik ne mari dneva liepa
nu ni nam se ni čudieti:
mrzi svitlost svu na svitu
kroz slipoću ńe očitu.

84.

Nije čudo neznalica
gdi 'e kripos da nalipje;[10]
i u kočiji Pievalica[11]
mańe kolo veće škripje;
sve ćeš viedit da nejači[12]
većma buči, većma trači.

---

[1] r. parzih [2] r. zà ludu [3] r. dase [4] r. ȥebe [5] r. sine [6] r. barstan nà sidine [7] r. muchie al schienaz [8] Ova dosta zamršena strofa u konceptu je sva isprekrižana i ispravļana [9] nà [10] r. dà nalipie [11] r. koçij Pievaliza [12] r. neiaçi.

85.

Mrm ak[1] kudi stvari tuje
u tmi, kad ni mnogo vidi,
i pri inieh neg otruje,
boļe 'e svoja da razvidi;
mudros bo je stavna i duga
poznat sebe pri neg druga.

86.

Ni Isus ne će da slobodom
bezočnom se tuja sude,
kamo ļutim zliem ubodom
da se svoj brat ranit bude:
naučiteļ nauk preži,
pust da uči, a ne reži.

87.

Jesu ńeki mistorodni,
ki bi rad da drug ne sije,
i u sebi er neplodni
ko pržina od Lidije,
proglasiti nisu kasni
plod tuj da su ńim nakazni.[2]

88.

Ali dost je tim, ki plode,
da ih vrsta ńih poznaje,
a beznanac neka bode,
a nenavis neka laje,
šiļak ne haem tih zlih duha
ko ni moj koń badnih muha.

89.

Da 'e na mlados moć povratit
ko Peliu i Jolaju
ko bi htio k ńim obratit
moje piesni u polaju,
neka bi se zlorik sida,
ko Diođen[3] kad bi ujida.

90.

Kad to nie moć, a ja hoću
pustit vrane da se krivu,
žabe gnusne da krokoću,
ke o smradnom blatu živu,
ke će kričeć i crknuti
kad več budu raspuknuti.

91.

Katun mudri nam naredi,
za ustavit velgovore,
da ni boļe, neg besiedi
ne dat svakoj odgovore,
i kad ne će umuknuti,
čavrļavim zamuknuti.

92.

Nasta ńeka vrst petnika,
ki se sami proslavjuju,
malim sokom, sprd velika,
sebe hvale, druge psuju;
a ne ima im kolikosti,
ni svršenja, ni milosti.

93.

Tih takovih složetine
dostojaju da su dane,
kim prodaju tuńevine
i srdele plisne slane,
ili da se na dar šaju
u Rim slavnom Kulisaju.

94.

Pristat u Split ne bi dosti,
za to k mirnom pojdoh selu,
gdi sagradih u moj prosti
sebi i svoim kuću cielu,
tu poarčih što bieh dobi,
selo al grieh vas ne[4] pridobi.

---

[1] r. Marmgliak [2] r. nakasni [3] r. Diogen [4] r. nè.

95.
Rekoh cielu, da ne bi me
porugali na me uši,
ńeki, kim ne kažem ime:
ovi poče, ne dovrši;
sve bo što se 'e pribavļalo,
radih vršit dobro a malo.

96.
Prednih piesac tu naukom
pustiv grade, obrah luge,
i pod tiha vitra hukom
kladah začinke ove duge,
ke blažene sred samoće
brž se i dospit ureda hoće.

97.
Tu u jasena i duba kori
gledam slova rest ka vele,
ko lipotu pastir dvori
mlade dikle i vesele;
još diļano ime ostaje
prikosila smrt a obaje.

98.
Bez bahorniec i liečnika
tu mi narav zdravļe goji,
izvršniega[1] nie bo lika,
neg u miru kad duh stoji,
kad ko nima skrbi i tuge,
more poufat zdravi duge.

99.
Tu sideći vrh klimeni,
ditelinski i skut livada,
razbirajuć rok smrteni,
vidim pasti krotka stada;
Satre, Silvane i Faune,
gdi se živim kitjem krune.

100.
U čelińak, ki 'e vrh sela,
opet stupim, gdi gospodi
nad inima kraica[2] pčela,
čim roje se u slobodi;
pak poslušne, skladne i višće
gdi med nosu za ulišće.

101.
Pak došavši k žalu hladom,
gledam ribe gdi šetaju,
i gdi u jata iđu[3] k badom,
struje a srebre gdi tiskaju
krajem mora tiha mila
Egle,[4] Salace, i Verila.

102.
Ninfe Napee,[5] i Driadi
naokolo poigrajuć,
Klio, Euterpe mene radi,
sada svireć, sad pivajuć
poticaju hitrobiesne,
mene istoga skladat piesne.

103.
Tu daleče od dvorova
dvorbu čineć sebi samom
Boga klańam, i dugova
marni odpust prosim sramom,
i u tom bietću svakim virno
živem, ne hteć što 'e[6] prokirno.

104.
Milos velih vele kaže,
al skazanje 'e neveselo,
kad u dilu većkrat laže;
ko repate zviezde rielo,
ka što veće svietu sviti,
opļi i veće nauditi.

---

[1] r. izvarscniega [2] r. kraiza mjesto k r a ļ i c a po dijalektičnom izgovoru [3] r. igiu [4] r. [5] r. Nappee [6] r. sctoè.

105.

Stat uz lonac, ki 'e mideni,
gnilnom loncu zdravo nije,
er ako su pritišteni,
slaba on čas tvrd razbije;
uz moguća ni mlohavu
stat, ako će zdravu glavu.

106.

Prama snažnoj nie vlasti
smit uložit ni istinu,
tko ne će ostat malom časti
i doradit protivštinu;
imaj oči za moć plakat,
al ne jazik za balakat.

107.

Tko reče dvor, hoti reći
odor, ukor, umor smrti,
ni dostitak časnoj sreći,
ko se po ńem dugo vrti;
ki kripostim svom se tiše,
od ńega se neka liše.

108.

More t' Aman, zgodnik glavni
krała Asvera,[1] kazat liepo
ko sud ńegov neupravni
i ponostvo odveć sliepo
na višale ńega obisi,
Mardokeu on ke uzvisi.

109.

Połubłeni Plautio,
i Eusenide ne kti[2] priati
Krater, Ortens, Boetio
svoe povide strmovrati,
s iniem sriše ki meu dare
služeć kraļe i cesare.

110.

Nek ti i Olivarš,[3] Lerma objavi
L' Ankre, Valstain, Mansfelt svrhu,
kojom svak ńih zlo zaglavi
tej milosti steć na vrhu:
nie *Rikeliu*,[4] Mazarini,
ki u svoj mriše veličini.

111.

Stojeć dakle u priprosti
bez darova karbenika,
hranih sebe u triznosti
trusniem kruhom malo mlika:
pipļe i meso kad dopada
iz kokošniec i iz stada.

112.

Dobra vina, voća slaka
s vrtlom daše vinogradi,
žita i sočva svakojaka
podvornice u ogradi,
uļa, masla, meda, osta,
za načimbe imah dosta.

113.

Pak od svih tih kigod dio
trbuhu oteh za ubogima
dat ga, da bi ih[5] utišio,
i živio bi trizan s ńima:
moleć Boga da u napridak[6]
da[7] što 'e dosta za sam žitak.

114.

I prem da toj skazovati
ne more bit ka dobrota,
sasvim tizim nie tajati
ki god promim od života,
ufauć božjom da pomoći
i zla ostala past će moći.

---

[1] r. Assuera [2] r. nekti [3] r. Oliuarsc [4] r. [5] r. dabijh [6] r. napritak [7] r. daa.

115.
Dub prvoga vik ne pada
od udarca, ki se sieče,
likarije često a kada,
pristavļau se, nemoć lieče;
i zlo, zasve da ustarano,
na povratke 'e ozdravļano.

116.
Neka 'e pamet u zabavi,
da ju plandost ne dobude,
tašta misao meni objavi,
da počinim šurke[1] čude:
Galeria taj nazva se,
ku prišlaci ludo glase.

117.
Tu već razum kad umoran
meu knigami ostao bi,
srkah rukom, pak rasporan
i u vrtao otišao bi,
di navratke sad bi čistio,
sad zalivao, gulio, trapio.

118.
Kad bi sia, kad bi sadio,
i kapulu i ļutiku,
a kad plivio i zamladio
žutinicu i ļotiku,
blitvu i broskvu sad zagrta,
sad rastribio pute od vrta.

119.
Koriolan Cipčić tako,
pokle kuša svita varke,
odlipiv se srcem jako,
sve pravdavac vrhši parke,
skora i Andriaš parac vrli
seoski pokoj s ńim zagrli.

120.
Naš Doklecan otažbinu
i on priļubi kad se ukloni,
Masimianu cesarštinu
za svu slobod er pokloni?
bašcu[2] i graju plemenitu,
ke sastavit hti na[3] Splitu.

121.
A to slavnom pri Solinu,
odkle rodom izhojaše,
ki posadu u dužinu
ńegda svoju prostiraše;
rodažbina cesareva,
stola i našieh od kraļeva.

122.
A sad u Spliet sva se 'e sbila,
ki ni drugo neg polača,
i da manša se učinila
Gotiskoga radi mača;
i u tom malu iste 'e slave,
plemstvo i poglav sve države.

123.
Gdi cesarskom svom desnicom
zelen goji,[4] voća i mlada,
kom prie sabļom i šibicom
u ļutini svitom vlada;
ter uživa blagovati
svoga truda u[5] solati.

124.
I ja česti na uzhodu
u ovnebasno[6] moje lito,
već tišinu i slobodu
scienih nego velieh mito,
kraļ budući u moj hiži
vidieh roba u poniži.

---

[1] r. surke [2] r. basczu [3] r. nà [4] r. goij [5] r. ù [6] r. ounebasno.

125.
Za uzać više rob se učini,
za bit dvoren inieh dvori,
sebe blazni, druzieh hini,
sumnjom mrzni, želom gori,
za ne patit, vele pati:
sia, a malo žńe[1] i mlati.

126.
Ńegda i Kurio zvan zubati,
Sanitjanom kliče uļudno,
ki hoteć mu prikazati
za podmito zlato čudno,
da on ne mari toku žderu,
kad mu 'e ripa za večeru.

127.
Kad na selu stoi[2] u miru,
prost u svoi[2] kućerici,
a uživa ko na piru,
dileć spuže svojoj dici,
prisan pogac[4] podpepeni,
pražen bob i vir vodeni.

128.
Nu bižeći zaličnosti,
da me hudič[5] ne privari,
stat nastojah u milosti,
ka je boļa svih satvari:
buduć tašto praznovanje
prvo vražje trgovanje.

129.
Tako u selu, vrtlu i kući
već ostariv Boga slavih,
kasan težak prianuh vrući
teg u poļu, grad ostavih,
ufauć dobri gospar plaće,
da ispune, darovaće.

130.
I prem da ja, vajme, niesam
u prošašnom[6] moem životu
trud podnio dugoviesam,
dnevi priplan i tegotu,
i da počeh radbu kasnu,
uzdam s' prviem platu časnu.

131.
Osirotih bez sinova,
er malahne vaze ih sebi,
čića množieh moih dugova
boļi a ćaćko, kraļ od nebi,
ke podignu iz srid smrada,
davši im[7] česti svoga grada.

132.
Ja ostavši s desi sile,
ko okršen dub u gori,
komu ni neg pań i žile,
grane er slomi i obori
plah siverski puh prinagli,
ki me učrni[8] i omagli.

133.
Ali ako božje htienstvo
klańat budem, mogu ureda
i ja ufati moje sienstvo
u raj naći, gdi uporeda
zajedno s ńima vičńu sriću
vid i uživat blaženi ću.

134.
Di su i toka mila braća,
s kima živih u ļubavi,
Petra ćorda turska svraća,
ki u vitežkoj umri slavi,
Frano ukućan, Osip plaćan
za sudbinu, er pismaćan.[9]

---

[1] r. s'gne; u konceptu bez apostrofa: sgne [2] r. stoij [3] r. svoij [4] r. pogaz [5] r. hudię [6] r. proscascnom [7] r. dauscijm [8] r. uçarni [9] r. pismachian.

135.

Namiestnik bo prabiskupa
bi u duhovnieh vrimenitieh,
a pošteno posrid skupa
Frano s mom sta vlastelitieh;
prikazane svieh su glave
na otaru viere prave.

136.

U gosposko viće uveden
po dobroti moih grajana,
često u miesto bih useden
stariega suca obrana,
poglavica da privlada
prvostolna rodna grada.

137.

Pake i Trogir plemeniti
uzdruži me meu vlastele,
nedostojna hteć staviti
meu svoje prijatele,[1]
s toga i Rimske čić poslice[2]
ostah sužań do grobnice.

138.

Simun,[3] biskup od Trogira,
ki utiha još ma biše,
dobros, mudros, u kom vira
jednoskupno (joh)[4] cvatiše,
smrt četvrto lito mi uze,
duh da Bogu, meni suze.

139.

Sam ostavši ko sirota
podušena virenicom,
h tih malost[5] od života
s ńom provodit molitvicom,
h' ćercom[6] jednom, ku mi rodi,
srića i ovoj čim pogodi.

140.

Ko pogodi Marieti,
drugoj kćerci,[7] koj dopade
knez i vitez Kanaieti,[8]
zapoviednik od pišade;[9]
ona žive s ńim u skladu,
vlada kućom, stoeć u hladu.

141.

Mnoge ovoga hrabrenosti
i u bojih[10] vrsna dila,
kad istino kaže dosti
svud protičuć pravļa vila,
nie potrebno da i ja sliečan
s iniem zetov doglas diečan.

142.

Rajne ļube ova 'e diete
svitle kuće Filipović,
babi 'oj[11] Mari glasi liete,
ka 'e od trupa Marianović,
koih plemstvo još knez drži
mudar Janko, ki produži.

143.

On je sinak hrabra Frane,
ki se opiruć paši od Bosne
pade u krilo od poļane
Cetienske župe okosne,
kad možiom nań nariepi
i vriednu mu glavu odciepi.

144.

S zapovidi na podloštvo[12]
ne hti pristat nikakore,
da spahie i sve vostvo[13]
ne posminu pod šatore;
ko did Žarko krv proliti
hti prie, nego l' sužań biti.

---

[1] r. priatele [2] r. poslize [3] r. Simun [4] r. iooh [5] r. malost [6] r. h' *k*ierzom [7] r. hchierzi [8] r. Canaieti [9] r. piscade [10] r. boijh [11] r. *d*abioi; očita pogrješka u prepisivańu; u konceptu stoji *b* a b i o i [12] r. podlostvo [13] r. uostuo.

145.
Od vladalac vitez darom
ko i žrtva pritili se,
od poštenja prid otarom,
da prigodno posveti se;
bude i u tom prikazanju
čast vitezu i vladanju.

146.
Otac i Franini strieci,
i ostali krvi ove
triski u bojnoj, vrućoj prieci
još levenstvom snažnim slove,
kad ih hvali vele piesan,
ja ću vrh ńih biti triezan.[1]

147.
Ove trage stareniške[2]
sam je Janko mužki ostanak,
i on stope hrabreniške
traži, i uči svoj postanak,
da s vojnicom i naukom
čast izišću[3] meu mukom.

148.
Rečne hćeri htih višbati,[4]
sime ufano roda moga,
da se more spomińati
srama od ļudih, straha od Boga;
majka ostale časti i dike
nauči ih[5] ko vladike.

149.
To jes[6] ma ļubi, ka kućnice
pohvaļene ime nosi,
narav joj je od grlice,
muža za mnom er ne prosi,
kućom redi, k crkvi brzi,
plakir i pir drugi mrzi.

150.
Rad bi kripka u čistoći
svoem poslužit stvoriteļu,
dosta krat je meni u noći
zabranila dužnu żeļu;
pri bi dumnom stala u spile,
neg meu hitre grajske vile.

151.
Ona i sestrom izašle su
od Markića vriedna kuće,
kripostima uzresle su,
bogoštovne i bojuće,
meu dobriem roditeļim,
bratćom knezim, učiteļim.

152.
Ivan Petar vrl vetia[7]
i govorniek priuredni,
ki u bistru glavu pria
svieh od kniga nauk vriedni,
i u naš jezik prini i pisa
misečnu svagdańu misa.

153.
Prini i slavne svladitnike,
talianski dobriem svitom,
i prikaza ńih prilike
gospodinu poglavitom
Euđeniu[8] Savojskome,
ženeralu cesarskome.

154.
Sad je u Beču pri cesaru,
i u tom dvoru razum kaže,
i ond svoe kuće ima maru,[9]
i ako moja vil ne laže,
doće briemen u prošašću[10]
većom fajdom, novom čašću.

---

[1] r. triesan [2] r. stareniske [3] r. izischiu [4] r. uisbati [5] r. nauçijh [6] r. Toies [7] r. uetia [8] r. Eugeniu [9] m a r u, biće dijalektično mjesto m r v u (= malo): čuje se i danas gdjegdje po otocima [10] r. prosaschiu.

155.
Kuća i svojta sva ńegova
rad bi, da se jur povrati,
jeda bi se kom rukova;
ali ńemu dosta je znati,
da je svugdi dobrieh žena,
vriednu a vas sviet otažbena.

156.
Juraj turan, crkvu i selo
sgradi u podan od Suleta,
miestu i plavim priveselo,
er musarstva štiti ih[1] kleta,
kriepi vodom, miesom drivke
srid pustošne ńegda livke.[2]

157.
Ivan, mlaji[3] brat obiju,
svom dobrotom naš grad resi,
i u ńem hoće da se siju
za baštinu od nebesi
zadužbine i almužtva
na braskoga korist družtva.

158.
A da Maro brat živļaše,
koga majka s ńim porodi,
dosle u Rimu nadhitiaše[4]
u svetińi i u slobodi
najživļije[5] svoe vrsnike,
er mu u svem nie moć nać slike.

159.
Tako iz stabla nakićena
s haznadari i biskupi
nie se mogla, nego sciena
rajat graniec, s kima pupi
izvrsnostieh punih cielih
i u svietih i u dielih.

160.
Domaćica, gospa Dome,
Jove Alberta uzvišena,
koji mačem i knigome
resi svoga boe plemena;
dosti i ńozi[6] slave teče,
takva muža kad doteče.

161.
On je vitez zlatokriži,
ki viteštvom srce sklada
dva divana vlasteliži,
Zadra i Splita biela grada,
glava u pravdi i u svitu,
ima kripost temeļitu.

162.
Nu levenstvo svoje kaza
i pod gradim i na poļu,
di sam sebi bez opaza
iska svejer slavu boļu,
i pod Novi na[7] izruke
sbi u goru turske vuke.

163.
Ja ga vidih moim okom,
na ti se[8] obsed nahodeći,
kako se rva snažnim skokom
pomoći se opireći,
gdi Kornercu[9] poslie baci
turske glave i barjaci.

164.
Zasve i provļač[10] da ne objavi
sva mu kripkia dila i boļa,[11]
nie se čudit kad ostavi
Santolina hrabra i Lolia,
ne moguć se znati svaka,
ako i slavna, ako i jaka.

---

[1] r. stitijh [2] r. liuke [3] r. mlaij [4] r. nadhitiasce [5] r. nai xiuglije [6] r. gnozi [7] r. nà [8] r. tise [9] r. Cornerzu [10] r. prougliaç [11] r. bolia.

165.
On i vićem svoi[1] pridnika
i svoim ćaćkom vriednim diše,
kih se liep broj od knižńika[2]
i od junaka većieh piše,
sred hrabrenstva i mudrosti
i izvršene sred kreposti.

166.
Davnenoga Teodora,
koga Spliski skup vlasteski
mudra posla svim da otvora
bez pineza klanac Klieski,[3]
i da Mladin knez Bribira
tu ne globi putničira.[4]

167.
Zadarskoga srid postupa,
kim s pomoćim svom dopri se,
drugi Ivo s toga trupa
glasovita porodi se,
i on svitli se istiem plemstvom
i mudrostim i hrabrenstvom.

168.
Vazda je častit meu inima
dieda Jove sione moći,
ki iz nohata s uskocima
caru vaze Klis u noći,
pak u obrani tvrda grada
tvrdie se[5] još on vlada.

169.
Da jak more kad srdito
kraj žestoki valim lupa,
turska vojska vrlovito
sad nań srta, sad ostupa,
i nemoguć da mu odoli,
jedva krvim ńega poli.

170.
Za ńim poslie slaviti 'e[6]
Mate učnika rieči opirne,
s kima u crkvi suprotie
pripovidi poluvirne
Dominiša probiskupa[7]
pri svidožbom puka skupa.

171.
Ti arćizaknom, svoim bratom,
bi će[8] godin sto i više,
da prigodom i obratom
Asam paša, odlučiše
stavit papu i gospodu,
toka kraļstva da slobodu.

172.
I da naši griesi niesu
sustavili misli prošle,
paša i umro u naj viešu[9]
nie pogodbu, brz bi dosle
strane Europske s utišile,
ke pod turskim batom cvile.

173.
Ovi i naše Gospoine
u slovinsku 'e obratio
rič oficij, i meu ine
knige 'e ńega ostavio,
nek pristojno, ne u tuje
da u naš jazik već se štuje.

174.
Nazri, Ante, svitle izglede,
Jovin sinko moj nećače,
često daj se na oglede,
vlasteline, mlad junače;
ako budeš tieh sliditi,
i ti hoćeš slavan biti.

---

[1] r. suoi [2] r. knisgnika [3] r. Clieski [4] r. putniçira [5] r. tuardiese [6] r. slauitie [7] r. Dominisca Probiskupa [8] r. bitie [9] r. nai uiesu.

175.
Nezrile si još pameti,
zasve da si pun bistrine,
nu ditićem starih svieti
priveliku korist čine:
ako budeš moje trajat
rieči (sluš me) neć se kajat.

176.
Ļubi Boga, i strašit se[1]
uči ga se mlad; ni dosti
ļuska slava za uznit se,
kad ne imaš dno kriposti,
bez koje je slaba duša,
viruj meni, ki sam kuša.

177.
Što 'e plemstvo, što su sriće,
od bogastva i od sinova,
što je imat dvoje viće,
sva svitovna dobra ova?
božja milos kad ostaje,
sve izpraznos i ništa je.

178.
Sva raskošja, dari svači,
gospodarstva poglavita,
mlados, ruho, ko se oblači,
sva čestitost segaj svita,
dobra niesu bez ke zledi,
nenavidost er ih sliedi.

179.
A čestitos naša prava
u Bogu se sva nahodi,
i od ńega svaka slava
i ispuni mir izhodi,
ako dvorit mlad ga obra,
pol života stećeš dobra.

180.
Plačem i ja dni izgubjene,
ki nimaju već povratka,
mrzim mlade zaosiene,
i pokora da mi 'e kratka,
tužim, da moj mao žitak
poteži se na dospitak.

181.
Čin, da tebe tuje zgode
put boj obrat naučuju,
ne daj da te slatke vode
od razblude zanosuju,
po ńih nemoj svej nerati,
ko se ne ćeš utapļati.

182.
Rad bi život prodiļiti,
ne da živem, neg dangubu
da mi 'e diļe ocviliti,
i tiem oprat da mi 'e gubu;
na uzdah srce me pospieši,
jeda bi se grieh odrieši.

183.
Eto odkrivam, eto klicam,
o liešnice[2] svemogući
s tve dobrote bolećicam
lik i zdravļe čekajući,
ti bo ocielit možeš rane,
i črvļive i starane.

Dospietak petoga pievanja.

---

[1] r. straxitse [2] r. ò liesnice.

NADGLASJE.

Za svoim znance, priateļe,
i vlastele Spliske obrane,
pope, redovne učiteļe,
državnike i grajane,
sve biskupe naše štujem
i ńih kriposti imenujem.

Da, vazdakrat bi u Splitu
kuća prava od mudrosti,
i naš narod crkvi i svitu
dava ļude od vridnosti,
koih slavim vrhu scine
nauke, sviete, dubočine.

PIEVANJE ŠESTO.

1.

Kamo i kumi, kamo i druzi,
gospodari štititeļi,
mlados, koja za mnom puzi,[1]
i glaveni priateļi,
gdi rodice i rodjaci,[2]
gdi grajani i prišlaci?

2.

Di Nimire umna braća
Supin, Komul i Grižovan,
di Pelegrin, Miloš, Vraća,
Pavlićević[3] i Radovan,
Statil, Bigum, Dumanići,
Zanikulić, Jurišići?

3.

Di su ostali zakońani,
i Matulić i Paskvanić,
Foca, Buća i Faskani,[4]
Difnić,[5] Dujmić i Ivanić,
ki kriposno besidiše
i dvorove prosvitliše?

4.

Di biskupi proslavniji,[6]
Cedulini,[7] Verančići,
i ki daše Dalmatiji[8]
do tri mitre Radovčići,
Andriaši i Lučići,
i Zadarski Minučići?[9]

5.

Koji složi meu inime
dilopravu od uskoka,
ki pliniše grabšan[10] zlime
navlaš miesta od otoka,
i kad bojem nas stiskahu,
uze i sohe susritahu.

6.

A morskomu po prostoru
zli gusari što robiše,
često vas plin i odoru
svojom glavom izgubiše:
Bog bo ne hti grabša[11] očita,
da produži priko lita.

7.

Rabski čelmik[12] Petar stari,
Dujam za ńim, ki tu side,
Šimun, koga Rim nadari
kripostima, pak uzide
na sid[13] grada Oserskoga,
znana muža razumnoga.

---

[1] r. sa mnom puzi [2] r. rodijaci [3] r. Paulichievich [4] r. Foza, Buchia i Fascani [5] r. Difnich [6] r. proslaunij [7] r. Cedulini [8] r. Dalmatij [9] r. Minuçichi [10] r. grabscan [11] r. grabsa [12] r. çelmich; „čelmik“ zaista mjesto „čelnik“. U konceptu bilo isprva p a s t i r pa prekriženo i stavljeno odozgor č e l m i k. [13] r. na sid.

8.

Prvi način dobre smrti
prudno prida svoem jeziku,
drug pastirskoj u obrti
dobra žitka da priliku,
svoem stadu, prati koga
put plandišća nebeskoga.

9.

Šimun bdeći u Osoru
vrh dobitka, obo uči,[1]
živ da izgled za pokoru,
na smrt hoće da odluči
blago crkvi i ubogu,
kako 'e držan po razlogu.

10.

Splićanine drag u Splitu
vela crkva gradiće se,[2]
rodnom gradu poglavitu
nu pristavi tvoje ćese[3],
krv i tempo čni[4] baštnike,
vićńe da su t' hvale i dike.

11.

Jurčinović[5] Spliski prie
i Giričić Kotoraški
tako učini; ured da nie
prvi a umro grad Veļaški[6]
znao bi, da nas otci naši
pomnie pute k boļoj paši.

12.

Dumnić, Balian davni sada
di su? i novi Kuparići,[7]
koji skoro božja stada
učuvaše, gdi Markići,?
star Manola toliko je,[8]
pravan Šimun kuće moje.

13.

Markić pomļi, ki u istoj[9] Veļi,
a Kuparić vrh Trogira,
na ńim Šimun u svem zreļi,
zadužbine još zamira,
tieh uboštvo od kotara
popi i liepos pridotara[10].

14.

U Korčuli bi Manola,
ako i ubog, vriedan dosti,
i nimauć blaga ohola
nevi ostavi svoje kosti,
a Spaniću[11] vlastelinu
posteć zida[12] naslidštinu.

15.

Priblag Natal, ki bezredno
čineć gozbe puni usta
priateļska, čim zajedno
svoe i crkve blago ishusta;[13]
a vrkžaknim[14] po ubigom
kasno ga udri Grgur s kńigom.

16.

Pastir Hvarski Madij stari;
i Leonard, ki bdi u Kninu,
Toma, crkva koga mari
i odobra,[15] a puk rinu,
Grgur poslac, ki 'e pak bio
Papa, a sliep Split nie ga htio.

---

[1] r. obo uçi [2] r. gradichiese [3] r. chiese [4] r. çni [5] r. Giurçinovich [6] r. Vegliaski [7] r, Cuparichi [8] r. tolikoije [9] r. ù istoij [10] u konceptu pridotara [11] r. Spanichiu [12] r. sijda; u konceptu jasno „s *i* d a“. [13] r. ishusta [14] r. Varkxaknim [15] r. odobra.

17.
Blag Ugolin, ki sagradi
Solinštice[1] polak rike
liep hram s kulom, Kliške i radi
otle ustavit pliene prike,
ke pristaše Spliska od tada
trti poļa, grabit stada.

18.
Poniženi Dome mio,
trage vlastel Lukarića,
vrhubiskup, ki 'e još bio,
ter podade ovčic čića
svoju dušu božji sluga,
čim metiše ih[2] vela kuga.

19.
Bogoļubni Paski[3] Petar,
ki udignu svetom Dujmu
od stin bielih veomi hietar[4]
i liep otar i kapujmu,[5]
biskupiu staru sgradi
i o crkvenih molbah radi.

20.
Prabiskupa crkve naše
meću i Petra Sacelana,[6]
Dujma i Nieku,[7] ki gledaše,
puk Skradina i Risana,
pak Antona, ki s ńim naški
bi vrhstavnik prvi Vlaški.[8]

21.
Prie Skradina, pak Trogira
Tomas Nigro i on našinac,
ureš[9] liepi od pastira
i uļudni pievočinac,
koga kaže, ako i mala,
pievka Pribeva od pohvala.

22.
Leun deseti pohvali ga,
i Jordan ga biskup pravi,
pri ńegova kad pobiga
Kristi[10] od Balist crkvu ostavi,
sestrić ki mu u Poļudu[11]
na grob sdiļa sliku uļudu.

23.
Drugi al sestrić, ere dilo
blaga svoga ńen ne prieda,
nosa mu odbi kus nemilo
u vrućini smamna jeda:
da mu 'e i krń nos neliečni,
nič je,[12] kad mu 'e pokoj viečni.

24.
Dujmi, Gaudi,[13] Ugolini,
Dominigi[14] svi Splićani,
i Bnetaški vlastelini
Foskar, Korner, Zeni, Zani,
s Badovari, Malipieri,
i s Mikieli,[15] Bondumieri.

25.
Zen, koga obra papa Sisto
Kardinala kad prominit
hti Karaffu, diečno[16] u miesto
da se bude ov podminit
od vojvode vojske svete,
ku on na Turke[17] skupi klete.

26.
Korner[18] Marko i Andria,
vrhbiskupa vriedna oba,
kim je sabor Trident htia
časna miesta dat posoba,
izbrani otci kad klali su
ńih svem skupu slavit misu.

---

[1] r. Solinsctize [2] r. metisceih [3] r. Paski [4] r. hietar [5] r. capuimu [6] r. Sacelana [7] r. Nieku [8] r. Vlaski [9] r. uresc [10] r. Christi [11] r. pogliudu [12] r. niçije [13] r. Duimi, Gaudij [14] r. Dominighi [15] r. Michieli [16] r. Caraffu, dieçno [17] r. turke [18] r. Corner.

27.

Bakulića[1] naš don Petar,
pri opat Gospe od Baboske,
kńiga Raških[2] tomač hietar
pri cesaru,[3] sad Sirmoske
pokraine stadnik vistan,
mavri[4] svojoj baš koristan.

28.

Na Makarsku i u Ninu
još tri vriedna jesu ćajka,
ka im doda pri Solinu
uzorita Spliska majka,
Bianković srca lipa,
blag sgraditeļ su' Filipa.

29.

Dragolović drugi miran,
i on svet ovčar, al' odajde,
sad Manola griehu opiran
za ńim na sid[5] isti uzajde,
s iniem tociem ki poznani
na mitre su bieli[6] zvani.

30.

Druzi pastiri inostranci,
ki svitliše u skrlete,
i ne speći svoi jaganci
ukloniše vučje štete,
i ovu crkvu svim poglavnu
uzdržaše vazda slavnu.

31.

Blažen Dujam, ki u zastavi[7]
Ivan prini i posveti,
i lipo ju[8] još opraví,
Dujma i Staša tilma sveti,
Marin grajski, ki 'oj doni
suha zlata kalež oni.

32.

Lovre ureši tociem sudi,
ke od srebra ńoj darova,
Arnir sveti, ki 'u uļudi,[9]
stienjem svoga kamenova,
Alban zgradi 'oj biskupnicu,
Kosmi[10] dignu 'or simenšticu.

33.

Lovre zemļak, ki sazida
i manastir Benedeta,
nek vladištvo u ńem sida
odmećuć se svieta kleta,
Ivan dignu tolikora
svetom Fili na kraj mora.

34.

Ki cesarsku Gliper[11] krunu
najprie nosi, pak ju vrati
Juliu[12] i bižeć dvorsku bunu
svom se Isusu vas obrati,
kad i on stiže ov' sid jošti
dievac svake pun kriposti.

35.

Bernard, koi poluvisto,
kad toliko priobrati,
zasniem[13] pukom ńu koristo
i umnoži i obogati:
nimauć Bogu dike lipļe,
pravovirci neg kad pipļe.[14]

---

[1] r. Baculichia [2] Raskih [3] r. Cesaru [4] r. mauri [5] r. nà sid [6] r. bieli [7] r. ki u zastaui [8] r. lipoiju [9] r. kiu ugliudi [10] r. Cosmi [11] r. Gliper [12] r. Giuliu [13] r. zasniem; zasniem? ima li se drukčije čitati ili rastaviti? ne znam; da nije dijalektično *c a s n i e m* mjesto *č a s n i e m* (c = č). [14] r. pipglie.

36.
A sad Stipan naš Kupili[1]
je biskupa kruna uresna,
pokle ļubko ńemu omili
crkva ova prvočesna,
dušu istu za ńu stavi
dobri čuvac, stadnik pravi.

37.
Gleda 'u, ļubi 'u,[2] ne odhodi,
stado pase i po drumu
od spasenja ńega vodi,
u kriposti i razumu:
korist svačja[3] ńega 'e bdenje,
daj mu Bože produženje.

38.
Korist duše, korist tiela,
korist grajska i crkvena,
biskupie korist ciela,
i čovieka potištena,
korist svim je, korist san je,[4]
u svem i vas koristan je.

39.
More li se slavnie riti,
oda prave svoe ļubavi
velu crkvu neg zgraditi,
svom vrućinom da se stavi;
neka (starom) puku čudu
prim, a Bogu trimi budu.

40.
Sveti otče, tebi hvala,
ki ga prini iz Trogira,[5]
da ńevova bude glava,
vrh državnih svieh pastira,
i ponižan, kad se svede,
na prvi ga stol uzvede.

41.
Prošen mitre ti ne daješ,
neg kim trudu i dostoje,
ko gre naprid, natrag[6] šaješ;
dataria[7] sveta bo je:
ļudi obira i ko pita
štap pastirski ne pohita.

42.
Želiš orle, koi muču
i ki k nebu uzlitaju,
ne gravrane koi buču
i jagance pojidaju;[8]
smienstvo odmećeš, ne ćeš silu,
neg ćeš mudros, dobrost milu.

43.
Sinagoga od Baala
u dvor Rimski ne pušta se,
ka 'e bogove zaglušala
pitajući na sve glase;
tu molit se dieli ima,
stied i mučeć sam se prima.

44.
Dujam, Jerard, Daniel, Niesko
Anton, Ago, svi biskupi,
Valer, Jakov čedo Spliesko,
kih napridak za svoj[9] skupi
Frane 'e i Dome 'e[10] red prisveti,
jer duboke svi pameti.

45.
Ambrozia Osorskoga,
ki bi pastir Antivarski,
kladem turska sila koga
mnokrat fata iznenarski,[11]
muči i meća u sinžire,
ki sva ustrpi na čast vire.

---

[1] r. Cupili [2] r. Gledau, gliubiu [3] r. svaçia [4] r. sanije [5] r. trogira [6] r. nà trag [7] r. dataria [8] r. pogidaiju [9] r. svoi [10] r. Franee i Domee [11] r. iz nenarski.

46.

Tolun grajski prva dika,
Bogdan Pulsić,[1] Juraj Šišgor,[1]
tri biskupi Šibenika,
u početu dani izgor
za pastire svojem gradu,
svi korisni onom stadu.

47.

Verančića viju i Antona,
Fausta i svoga s ńim bratića,
prv probiskup[2] bi od Strigona,
a obi bramba Ugričića,
kih ću kazat časti izuće
u pievanje naslidu će.

48.

Živ Mrnavić Ivan Tooko,
rod svitloga i on ožaka,
biskupovo najprie oko,
u Šibenik, pan Bošńaka
svoih čelnik, svo'a ga[3] dila
jesu veomi proslavila.

49.

Koga radi svoe kriposti,
ku i u Rimu on objavi,
Rim ga primi sebi jošti[4]
da 'e grajanin svita glavi,
nek po srećnom tom priaštvu[5]
bude u većom na sviet častvu.

50.

Dvoe[6] Parčiće Šibenčane,
Nina biskupe i Kotora;
dvoe primudre Peraščane
Zmajeviće, prie i skora
ki u Bargu[7] stoeć vrh bravļa
var imaše, da 'e pun zdravļa.

51.

I meu tokieh pogibilih
pravovirno da ostane,
svoih pastirskih rieči i dilih
opadnike i pogane
ukloniše, ko i vustvo[8]
s kim vik ne bi dobro drustvo.

52.

Biskup Drago, živ Kotoran,
koi duhom veoma viešto[9]
u svem mudar i razboran
najprie vlada rodno miesto;
sad i iniem prudan da je
u Korčuli sidi i traje.

53.

Ter otole ko s istoka
zdrak svitlosti sve prostire,
po državi blisteć oka,
svih vlastnika prave vire,
sebi sporan, druziem plodan,
blag Trogiru, Rimu ugodan.

54.

Skadra Bubić svet čobanin,
kom bratiću skoro Marku
vaze život Osińanin,
ki mu izdajnu stera varku,
ne smi er zateć bojničara
bez nadmetnieh svoih musara.[10]

55.

Levaković, otac prosti
male braće, ki s mnogoga
zasluženja i kriposti,
bi od Pape uzdarnoga
stvoren biskup od Akride[11],
gdi do smrti hvalno bdide.

---

[1] r. Pulsich, Sisgor [2] r. paru Probiskup [3] r. svoaga [4] r. iosti [5] r. priastuu
[6] r. Dvoe [7] r. Barghu [8] r. uustvo [9] r. viesto [10] r. musara [11] r. Acride.

56.
Gdi 'e Patačić Jure izgledni?
nevirniške ki u strane
s inimi otci veoma vriedni
Bosanske ovce ńim poznane
upravļaše, da ih ne bi
ki vuk turski sgrabio sebi.

57.
Biskup Slavić Raba grada,
pravo slavić gor nebeski,
ki s anđelim[1] piesni sklada
Bogu u ovoj svietnoj treski,
svet i mudar dan na otar
svoga stada čelnik dobar,

58.
Zadran Spadir priuzvisi
ńegda mudros manastira,
pak u Rabu i u Asisi,
slavno zrcalo od pastira,
pojde u Taliu nam umrši,[2]
lipi svoj teg da dovrši.

59.
Civalelić[3] biskupiu
Skradinskomu gradu vrati,
i sadašńu skotadiu[4]
na duhovne paše prati,
cieneć da grad po kriposti
može opet doć slavan dosti.

60.
Di su ostali mnogo vriedni
sej države redovnici?
a di Spliski ļudi vriedni
popi, fratri, svitovnici,
Marul, arhižakan Toma,
dobra glasa, svitla doma?

61.
I A Kutei,[5] Madij Mika,
pisačije svi ti Splieski,
Paski Misul zvizdenika
čas i Marceo[6] znanac Creski,
Veļski Ferkio[7] bogoslovac,
Rabski Nimir kolikovac.

62.
Vrhužakna nie Cipčića,[8]
kom namini prva dila
isti Marul, er umića
i pozna ga bogomila,
vlasteoske od ke hiže
i Toma se vriedni udiže.[9]

63.
Gdi 'e Lignić,[10] gdi 'e Franciski,
arhižakan Zadra prvi,
a vrhupop drugi Spliski,
svete duše svitle krvi?
biskup Tomko koj' ih[11] pisa
za mudarca dva uzvisa.[12]

64.
Uz kih metut[13] nam podoba
Grisogona Splićanina.
koj' sastavi bližja u doba
oba svita Marijina,[14]
steć u družbi od Jezusa
Mariin[15] sluga, ko Isusa.

65.
Visok otac bogoslovan
i nauka pun svakoga,
koga slavi vas svit slovan
više al vrsnost dila svoga,
po kom sviti u jasnini
nov zdrak kući i otažbini.

---

[1] r. Angelim [2] r. umarsci [3] r. Civalelich [4] r. skotadiu [5] r. I A Cutei [6] r. Marzeo [7] r. Ferchio [8] r. Cipçichia [9] r. udixe [10] r. Lignich [11] r. koijh [12] r. usuisa [13] r. metut [14] r. Marijna [15] r. Marijn.

66.
Marka Spudea, Petra Ursina,[1]
i Kanisia ne ostavan,
ki su naših pokraina
bieli ureš[2] ne odavan,
kih kriposna jasne bića
u istih dilih Mrnavčića.

67.
Mudra mužstva gdi od gradova,
latinska se ki zovihu,
i u latinske rieči i slova
svako pismo čnit[3] umihu?
niedan kanče sad to ne umi,
er se nije pri urazumi.[4]

68.
Aristotel naše ruke,
veli meštar svega znanja,
ki izumi sve nauke,
pun mudrosti i poznanja,
virni glasnik od naravi,
po svieh skulah ki se slavi.

69.
Miesto rodno od Stađire[5]
da ga veće neg čovika,
svemu svitu da razbire
tajstva starih naravnika,
u kih ļuski slab nadhiti
um visocim svoima sviti.

70.
Tvrdi sumna, oštra ravni,
mračna i mučna sva posinu,
tajna odkrie, kriva pravni,
lažna baci, zva istinu,
svem da jake odgovore,
ko orakuo izdno[6] gore.

71.
I Jerolim i Cirilo,[7]
koi slovnice dvi začeše,
da u rieč našu rieči dilo
neizrečeno izreče se,
i u tilo se kruh obraća.
nek su utišna[8] slavska braća.

72.
S koga smiešnim da uzrokom,
bieše ńegda sustavļena;
razlog zledan[9] bistrim okom,
ostaše u vik potvrdjena,
vlastim pameti poglavne
na isto dilo svedbe slavne.

73.
Što je jednom glas nebeski
našoj ruci htio darovat,
nie mogo Rimski teški
glasnik nego ńoj varovat;
i slovinske neka s mise
naš liep jezik uzviši se.

74.
Nu Jerolim, privelika
koga crkva svoga reče
učiteļa, er ga dika
svetieh otac ne priteče
izgovorom i načinom,
pravim naukom i tančinom.

75.
On diaško[10] priobrati
oporučje pisma obo,
i istumačem ńega prati
i prosvitli prem osobo,
stoeć srid spiļe u Betlemu,
ko čist, to oštar sebi u svemu.

---

[1] r. Vrsina [2] r. uresc [3] r. çnit [4] r. urazumi [5] r. Stagire [6] r. iz dno [7] r. Cirilo [8] r. utiscna [9] r. zledan; valda mjesto zgledan. [10] r. diaško.

76.

Papu Damasa on svitova,
Vanđeo[1] šti se da u posvetu,
da se i u piesnah slava nova
otcu i sinu, duhu i svetu,
ki naredi ćaćko blagi,
svietu i raju spomen dragi.

77.

Spomen čoeka pravoviera,
ki pop Rimski tad bio je,
ko jednoga od stožera
i uzdržnika crkve svoje,
od kih prošlieh do lit malih,
kita uzraste kardinalih.

78.

Svet pokornik noge bose
drže, a u rukah križ raspeti,
teškom stienom pedipso se,
noseć harar od kostreti,
kripos hvali, grih opsova,
tvoga da znaš piesah[2] ova.

79.

Marul Marko, ki za ńime
u državi ne ima druga,
on svoim dili latinskime
grieh prikrati, svit produga;
Vanđelistar[3] sam protresi,
hvalićeš ga do nebesi.

80.

Rim, ki iskuši[4] Dominisa
i Murala pis i slovet,
čić kratčine i obisa
kliknu da je Split glasovet,
to jest s trampusta od prvoga,
vierna upustva od drugoga.

81.

Ni Maruli ni umřo,[5]
žive u librieh blagoriečiem,
stavan virnih sluga vřo,[6]
uzoritim kraļskim Bneciem,
ciel grajanom po razlogu.
glasan svitu, dušan Bogu.

82.

Spliski Grgur, tajnik vriedan
Bana Fedriga od Sasonie,
ki Luteru pišuć biedan,
ne znam jel' se dobro ponie;
al se utraška[7] s zla priatestva
u isti pakal i proklestva.

83.

Od Družeļa i od Počarne
niman za rit što je dosti,
od težaške[8] bedre čarne[8]
ne izađe rod priprosti,
od mudrosti vik tolike
da u vilajet ne bi im[9] slike.

84.

Ne ću Splićane ostaviti
i Pastrića i Jorđicea,[10]
ke isti Rim hti posvoiti,
ļudi bo su od licea:[11]
putnik, zemļak oba štuje,
i s ńimi otac svet svituje.

85.

Dost je rieti nie naroda,
da se k prvom ne uvraća,
za čut svite svakieh sgoda
i jazike, u kieh svraća
primudrosti iziskanja,
meštar bo je svega znanja.

---

[1] r. Vangeo [2] r. piesah [3] r. Vangelistar [4] r. iskusci [5] r. umario [6] r. uario [7] r. utraska [8] r. texaske — çarne [9] r. nebijm [10] r. Iorgicea [11] r. Lic ea

86.

Bi učitel meu inima
pape Albana kraljujuća,
kad opatom mlad srid Rima
iska uminja svud izuća,
prid kim pade kad k polani,
priatel (reče) moj si, ustani.

87.

Drug im[1] stoji Dalmatinskih
svieh biskupi kripka dika,
i tolicieh žup slovinskih
množ u tegu privelika,
gledam, slušam, priat u dvoru,
i u svakom svetom sboru.

88.

Višt i umiet priko mire,
hti se opastvom ponižiti,
i u Rimu svete vire
rasplojenja uzmnožiti:
biskupiu ńemu obranu
pusti drugom svom Splićanu.

89.

Moskoviske kadno u strane
sveti ćaćko biše odlučio
ńega poslat, jeda izvane
puke i carom[2] bi prikučio
crkvi opjenoj, on nastoja
čast sebi odbit, ku dostoja.

90.

Veseli se, kume Pavo,
Bog pomaže tvu dobrotu,
čim ti 'e toki bratac zdravo,
prav u duši i u životu,
er će udignut i tvoe sine
svoih kripostieh na visine.

91.

Jest i Matei, ki učenik
sa mnom u Split zajedno bieše,
sad učitel i crkvenik,
mudrosvieto[3] koji pieše;
Bog daj da ga još zagrlim,
di ga viedim neumrlim.

92.

Žive Rusić i don Karlo,
naš Splićanin, moj učitel,
ki se umietan kažuć vrlo
bi bi i on bio siditel,
na pristolu biskupskomu,
da je kripak stao u tomu.

93.

Tako i Jelić, Šipiun[4] tako,
kripostnici crkve naše,
kim s mudrosti svakojako
prut pastirski pristojaše:
za primit ga dostojniji,[5]
što su veće ponižniji.[6]

94.

Crkve naše prvostane,
ka je veter[7] od biskupa,
klań staroste poštovane
vrhupopovskoga skupa,
nečma[8] uzviešne dostojnike,
da i vriedne kanonike.

95.

Vrhužakna Đovanića,[9]
moga Soru[10] protopopa,
prvocira Katlinića,
namisnika probiskopa,
Dujma nami vlastelina,
Kuparića Frane sina.

---

[1] r. Drughim [2] r. Zarom [3] r. mudrosuieto [4] r. Gielich, Scipiun [5] r. dostojnij [6] r. ponixnij [7] r. ueter [8] r. neçma [9] r. Giovanichia; moglo bi se čitati i Jovanića. [10] r. Soru; Soru ili Šoru? — danas u Splętu izgovaraju Šore.

96.
Koi reć bi[1] da 'e ponosit,
al to nie mu po naravi,
radi se u svem dobro nosit
svakim i stat u ļubavi;
buduć naučen, dostojanstvo
zna da šteti vrhustanstvo.

97.
U našemu kogod gradu
scieni druzih, i on scińen je,
svak ne ima sidu bradu,
koi ļubi, i ļubjen je;
svak, ki hoće uļe biti,
friga se, a inih ne nadhiti.

98.
Ivanišu, ti opazi
sloboštine tvom hitrinom
naše crkve, nek te mrzi
nenavidost svom oštrinom,
man se oštri da te sriti,
red i zakon kad te štiti.

99.
Ti moj Sore, pun mudrosti,
ku ti 'e Bog do za svitovat,
svejer svituj pravednosti,
ne haj, tamni da t' ne štovat
budu, ako ovim nis' u grstu,[2]
ne mož bit drag Isukrstu.

100.
Al te ufam na sviet vidit
bistra tvoega čić razuma,
na biskupski stolac sidit,
gdi već ļuska tašta suma[3]
u tmi[4] ne će rieči tratit,
kad božje ovce budeš pratit.

101.
Nie mi zabit ni vlastele
Maričića, Radovčića,
Klańam mańe, klańam vele
moga vlaš Božićevića,
sve zajedno crkveńake,
i popove i dijake.[5]

102.
Posobito kripostnike
Migdolea i Družeļa,
Karlovića, naše dike,
Kritun, Mafea, Fera, Preļa,
Bernarda i Marušića,
Halveviće, Parešića.

103.
Krasna spioca duševnoga
moga Ivana don Dražića,
mudroļubca spametnoga
dom Antona živa Paića,
Spliske i Gliga, Dragolea,
mlada i kuma Đorđicea.[6]

104.
Kanonici svi tri u Rimu,
ki saborni veomi diški[7]
našem svetom Jerolimu[8]
služe u trim Iliriški;[9]
stepan[10] za uzać, ko ima svistva,
na crkvena poglavistva.

105.
Krcatvića, Katunara,[11]
Mihovila Krstulović,
Despalata i Komara
i Antona Filipović,
duhovnike s ńima ine
i Latine i Slovine.[12]

---

[1] r. rechbi [2] r. garstu [3] r. suma [4] r. utmi [5] r. diake [6] r. Giorgicea
[7] r. diski; po dijalektičnom izgovoru mjesto d i č k i = dično. [8] r. Gierolimu
[9] r. Illiriski [10] r. stepan [11] r. Carzatuichia [12] r. latine, slouine.

106.
A fratrove vriedne Spliske
imauć metnut u opļenu
druziem fratri bez utiske,
di ko gradi na kamenu,
bit će od mene prikazani;
sad mi 'e pievat od grajani.

107.
Maričići di su davni,
i Kućule[1] i Petraki,
staričnoga plemstva upravni?
rod primudri i prijaki
Macarolić, Sobta, Ciga,
Solinskoga dieli biga.

108
Prve vlastel sve tri kuće
jesu častno glasovite,
i Solinsko ovd rasuće
prini ih,[2] da su viekovite,
i da dila svoih hrabrena
budu od perih prikazena.

109.
Maričiće[3] Pauli klada,
a Đurmiće[4] il Kuteja
Blažki zakon, gdi knez vlada
oni otok sred veseļa;
a rediše tieh unuštva
grade, galie, vojske, puštva.[5]

110.
Svoim końici Marčič Ivan
pzšteno se svejer nosi,
razmi kadno bi pozivan,
da se bije s martolosi,
naša sela, ki pliúahu
i putnike razbijahu.

111.
Dujam Galij[6] vrhukumiet,
Marko vladac Lončarića,
Petar i Ago veoma umiet.
Nieko, koi Klisa čića
Albertićem na odminu
zapovida, pak poginu.

112.
Ne boli se što umiera
slav za viru, neg što ima
ostaviti prem udiera[7]
svoga draga pobratima:
razluči ga s kim i rasta
obim gorka smrt, al časta.

113.
Svi ti ostaviv poslidnikom
liepi nauk svoe mudrosti,
i musarstvu i razbojnikom
ogledalo hrabrenosti,
da i sad straši tizih spomen
svieh ki rade o zlu tomen.

114.
Ne ću pravjat, što bi Jero
ćaćko Age Maričića,
er ga hvali svitlo pero
pisačije svud Lučića,[8]
od ńega 'e reko dobro,
er ga 'e za skup piesam obro.

115.
Mladi Ago sad uzviša
svom kripostim bor plemena,
i Klarom se biv izmiša
Papalića od simena,
a Đurmića po materi
troim plemstvom čedo heri.

---

[1] r. Kuchiulo [2] r. prinijh [3] r. Mariçichie [4] r. Giurmichie [5] r. pustva [6] r. Galij [7] r. udiera [8] r. Luçichia.

116.
Er od mnozieh kuć Papalić
ni već mužki, neg Alberte,
za isto piesnik meu ostalih
veoma sladak i od berte,
sve je dobro što on sdataje[1]
od ļubavi i od mrzaje.[2]

117.
Papalići ńegda biše
prvi našu meu gospodu,
za toj oni pokloniše
Duždu i naš grad i slobodu,
tieh bogastvo još ne lažu
hiže, ke se ńihe kažu.

118.
Domu viđu[3] Papalića,
meu svoje mudra i časna,
slavnom Marku Marulića
veoma draga i priazna,
knige i piesni za toj svite
još meu ńima zaimenite.[4]

119.
Albert žive prem vlasteski.
i u selu svoem Nehaju
traje, a Frano brat mu teški[5]
da ne umraše, brž bi i haju
suha zlata primio jošti[6]
od ńegove naslidosti.

120.
Đurmić[7] Nieko, Alviž, Maren.
ki se u Kandiu podni snažno,
a knez Frano biuć nadaren
zapovidju[8] nu otažno,
redi družbu prie klopnika,
pak i vojstvo svieh końika.

121.
Čić kojega slave i dike
i markeza bie mu žena
Malaspina, liepe slike,
od plemićih svih žeļena;
al ne ima s ńom dieteta
na pošten'a,[9] ki bi uzleta.

122.
Ļude vridne od Petraka,
Komulović ki se zvaše.
za pobrojit ne imam traka
ńiha pisma er se užgaše,
i velika kuga strašna
sva pomete neizbašna.[10]

123.
Znam. da i oni biše knezi
nigda Bražkom u otoku,
hrabreniti i vitezi
i u trku i u skoku,
ter kad bi se htili biti,
srcem, snagom vrloviti.

124.
Viđu i Lehsandra u toj kući
ki bi Papim meu Slavi[11]
obhod mudar i izući,
ki onu crkvu poispravi,
i krstjanski nauk joj prini
slavski, boļe neg dotle ini.

125.
Koriolan san ostaje
sin pisana zakonika,
živ vlastelin, ki sada je
ureš slavna Dubrovnika,
diklom, ku tu vaze sebi,
reć bi da je anđeo s nebi.

---

[1] r. sdataie [2] r. mrizaie [3] r. vigiu [4] r. zaimenite [5] r. teski [6] r. iosti
[7] r. Giurmich [8] r. zapovidiu [9] r. postenija [10] r. ne izbasena [11] r. slaui.

*

126.
Vrhužakna od Trogira
Macarolić Jeru svietna,
pak spliskoga primancira,
Don Valeria moga umietna
meštra viđu, zvaše i ini
pokle se ožak u Split prini.

127.
Trtaļići[1] svi ogńeni
bojničari po naravi,
sean[2] medaņa did hrabreni
s prvim Turciem[3] dobi u slavi,
da već kraičnik[4] delia niedan
s ńim sa rvat[5] ne bi vriedan.

128.
Lave sin mu ńegda ustrka
mlad na końu vrh Visoke,[6]
turski i tabor vas rastrka,
gdi goleme spahie toke
sri, a u Vicenc[7] sad počiva,
grob ga i mramor uzvišiva.

129.
Ki mu Jakov brat sagradi,
vojevoda od końika,
da u sgradi toj se skladi
s prvim kućam, i velika
čas mu 'e resla meu vlasteli,
svi ńegovi priateli.

130.
Petrov Ago, sin a Dvare
ne obrani l' u mladosti?
tope, vojske i dundare
turske trpeć u jakosti;
da mu Valier hval levenstva,
mudrovieće, križ vitenstva.

131.
Petar, Agin sin, vojvoda
sad końiški traje u Breši,[8]
na oružje se i on poda
da svoj ožak slidi i reši;
ne more se neg roditi
oro od orla i oro biti.

132.
Božićevće[9] piesni hvale,
ńeki i odvit Maruliću,
nenavijen u Brač Vale,
poslie primjen u onom viću,
Frano, Pero, don Jerica
bieše vriedna toga dica.

133.
Petar stari poštovani
od biskupa Mrńavčeta
bi pohvaļen, ki obrani
našem gradu Filu sveta;
slavi i Petra, da upiso je
život svetca svih najboje.

134.
A u rati od Kandie
Šimun ujac moj snaženi,
vojak Bražke biuć galie
u svemu se opošteni,
složi turske do tri fuste,
škodne Puļi vele puste.

135.
Vale i Pero mlaji[10] ostaju
poļubjeni bratučedi,
kih dobrotu svi klańaju,
krotci, sniezni [11] neuvriedi,
Vale uzvišen meu bojnici,
a don Pero s redovnici.

---

[1] r. Tartaglichi [2] r. sean; zaista mjesto sedam. [3] r. turciem [4] r. Kraiçnik [5] r. arvat [6] r. uisoke [7] r. Vicenz [8] r. Bresci [9] r. Boxichieuchie [10] r. mlaij [11] r. sniezni.

136.
Od Lovretić sam Nikola
u našem se gradu broji,
udovica mlada ohola
u susiestvu bliezu stoji;
priem za ļubu vire 'e pune,
da t' se kuća ne udune.

137.
Tako odaće[1] tva zlovoļa
i vesel ćeš s ńe ostati,
sve će t' restit sreća boļa,
tebe izvrsna tvoja mati
i polubrat mudar nuka,
svite al kruni tva odluka.

138.
Da bi Lovrin pošten ćaćko
bio živ, cvit svih priateļa,
ne bi imajo[2] svakojako
na svit većega veseļa,
neg od tebe sinka imiti,
čedo i unuka zagrliti.

139.
Uzvišenih Lovretića
nu i tebi još duh diše,
i hrabrenih Arnirića,
ki od istoga trupa biše;
a u svoj svojti nî oš[3] neg jedan,
od koga si dobro gledan.

140
Od Lovrinih Grisogani
Lovretić se ožak zove,
Lovrin svoj svit u Mariani
po svem znanom svitu slove;
i starijih mudrieh kitu
kruni u znanom svojem svitu.

141.
Lukarića uzoriti
svitli stabar nam posaše,
a granice glasoviti
u Dubrovnik, ke ostaše,
plod zameću s kripostima,
a ovd se od žen plod jedva ima.

142.
Sa biskupi mudra Tomu
vas sbor sluša, kad razloži,
da se duždu Bnetaškomu
grad pridade i podloži,
a da zakone i da dare
on potvrdi naše stare.

143.
Kako ih je i potvrdi
i virno ih nami hrani,
da nie nitkor, ko se mrdi,
er jednokrat dari dani
rotom, vazet ne mogu se
pukom, neg kad odvrgu se.

144.
A toj ne će nigdor biti,
kad u prsih svakom stoji
sveti Marko striloviti,
koji s pravde sva dostoji,
i ki vićńe ima sine,
drag Gospodin, pun istine.

145.
Lukarići otidoše,
i Obertići[4] s ńima paka,
mužko diete ne dadoše,
ki bi uzdržo kuće traka,
i ostalih ni didića,
koji siaše posred vića.

---

[1] r. odachie; odaće po pučkom izgovoru mjesto odaći će. [2] r. imaio [3] r. osc; po pučkom govoru mjesto još. [4] r. Obertichi.

146.
Martinčića kamo Jero,
koega kripos i pohvala
i priateļsko žive li pero
još Lucia Anibala;
vlaš u nadgrob di ga odkriva
svitlion svićon, ka ovd siva.

147.
Martinušić ni plemena
Balša, Judic[1] al Kanuda,
Zabnić[2] kuće ni kamena,
ni imena druzieh uda
grajskieh, davnieh, vlastelitieh,
virnieh, mudrieh, jacieh, svitieh.

148.
A što uzrok bi od cvile
neizrečene u ovom gradu,
u dan jedan zviezde mile
dvi zajdoše u zapadu,
Petra hćeri[3] uzorite,
hiže Marul plemenite.

149.
Dvi pribiele golubice,
dva uzdana jaoh simena,
i uļudne dvi grlice,
i pridraga dva kamena,
plini ostaše smrtne zlobe,
zlim ne dobrim, ki podobe.

150.
Da ni Marku primudromu,
ni viteškom koji steče,
velu baštinu u Betomu,
niedna netka ne doteče,
kamo netci, prem za koje
toka blaga skupio je.

151.
Ne ću već zvat neg nesriću,
sriće dare er su izmina
ko i oblak u proliću
ali zimna ko vedrina,
laskat muńe, ki nas blazi,
sad prosvitli, sad porazi.

152.
Često al lik je u gorkosti
i u plaču utišenje,
uzvišenje u zloj psosti,
u nevoļah oproštenje,
smrt je život, Bog ozgara
svoe ļuvene bieča i kara.

153.
Pero, i sa mnom utiši se,
er i meni tri ditića
smrt ugrabi, toj se piše,
da je sreća, ne nesrića,
kada oni s toga desa
poletiše na nebesa.

154.
Bog kad vazme nami sine
ke je zajo svoe uzima,
vikovite i baštine
boļe od naših dava ńima,
žudeć svoih uzvišiti,
gdi već ne će moć umriti.

155.
Bog daa[4] naša da gorčina
nas ozdravi od ogńice,
kom boravi duša bina,[5]
i da bude smrt dičice
nami život, i da s naše[6]
boli s ńima uživa se.

---

[1] r. Balsa, Iudic [2] r. Zabnich [3] r. hkieri; u konceptu: h k c h i e r i.
[4] r. daa; mjesto d a v a. [5] r. bijna [6] r. nase.

156.

Paček zamlat ti blaženi
tvrda iz srca iskre iskrese,
ke put kažu tebi i meni,
kud se grede na nebese;
huda Armida već ne gata,
i u ogńen grad nas ne vrata.

157.

Golem vitez pripasani
Katunarevića Jero,
svih Trogirskieh kotarani
zapoviednik, najprie pero,
pak križ zlatan ńega reši,
a levenstvo svojega tieši.

158.

Dostojanstva vrhu svoga
Bnetaškoga vieća dika,
ńemu sina malahnoga
stvori vojvodu od końika;
stariji mu mudri bieše,
braća živa, ka umrieše.

159.

Kambevićih sve vojnike
i mudarce, ko će pravit?
toke družbe i końike,
ke na svoj harč hti se opravit,
pod Gradišku i inada,
gdi se Jero kripko vlada.

160.

Diedi mnogom svom vridnosti
na napridke nastojahu,
kad pribaviv dobar dosti
s blagom nikom zavidjahu;[1]
prvi navlaš bi stečenik,
ki državе bi opjenik.

161.

Čim živ biaše Jero mlaji,
jasna kuća u svitlinu
jošter siaše, al očaji.
pokle i ńega smrt ukinu;
braski sinci sdrak povrate
opet kući, duha imate.

162.

Kaugrosović[2] sve tri grane,
Slavić, Žuvčić, Radovčići,
grada urehe i obrane,
s tima i tihi Tisičići,
male rieči,[3] čina dosti,
svoj vlasteli od vridnosti.

163.

Ńeki u blagu, ńeki u maču,
ńeki u peru snagu kaže,
ńeki trgom gori skaču,
ńeki čedom što 'e najdraže,
svi su meni u ļubavi,
i svih od zla Bog izbavi!

164.

Da nu mlaja ma gospodo,
što nesviesno mrtvarite,
zašto veće svi slobodo
vaše ļubi ne vodite?
sve je manši broj od vića
studenosti vaše čića.

---

[1] r. zavidiahu [2] r. Caugrosovich [3] r. rieci; u konceptu r i e ç i.

165.

Bog dopusti (odlučite),
Jobom[1] siene[1] vaših siena
u starosti da vidite,
četvrtoga do koliena,
i ko Tobia sine unuka
bude vodit vaša ruka.

166.

Kaogrosović bistri Niko,
kako i ti s iniem drimeš
ter ne haješ u toliko
da gospoju tvoju primeš?
brat te tiska razbor Frano,
ti sve tlapiš, da ti 'e rano.

167.

Vaših dida slavnieh oba
liepe slike skazujete,
al je odlučit jurve doba
da i druge udignete.
ki stat budu srid divana
Ugričića i Splićana.

168.

Išt'[2] da je dobro udignuta,
ne prćiju,[3] al baštine,
u baštinah zvir priļuta
često krie se, da zakine;
dobrota 'e boļa vele,
neg prćije nevesele.

169.

Zaisto će ona vila,
koju ļubko siediniti
bude s tobom ļubav mila,
više ostalih srićna biti:
odaberi tva dobrota
dobru sladost od života.

170.

Kogod najde dobra zeta,
najde sina, koga ļubi,
ako li se zlim upreta,
istu hćercu svu izgubi,
ka zlim mužem sve 'e na smrti
il počiva, il se vrti.

171.

Jeru razber strieca tvoga,
ki bi priateļ, ko i ti svie,[4]
vojevodu hrabrenoga
Dalmatinske od galie,
i on rojenja dosta plodi,
a sam mu Ivo jedva hodi.

172.

Neg što ufam, da mlad Jero,
moga unuk priateļa,
kome kaže time siero,
stupi na čas učiteļa,
i ko dieda bude scina
od prvoga vlastelina.

---

[1] r. Iobom; ovdje je auktor imao na umu starozavjetnu kńigu Job, gdje stoji: Vixit autem Job post haec, centum quadraginta annis, et vidit filios suos, et filios filiorum suorum usque ad quartam generationem, et mortuus est senex, et plenus dierum (Cap. XLII.) — „siene“ stoji mjesto sine, sinove (*ie* mjesto *i* vrlo često). [2] r. Ist [3] r. parchiu [4] r. suie.

173.

Nu Slaviću, slava tvoih
još u našem žive Splitu,
Radovčićih, ke pobroih,
vim[1] od cvitja cvasti kitu,
kripostima ka mirisi[2]
svoih dida, otac, strici.[3]

174.

Ki jazikom, perom, mačem
veoma su slavni bili,
i crkvenim ogrļačem
na toke su side sili,
ki da svi su živi skupa,
činili bi zbor biskupa.

175.

Sad sinovci, ki ostaju,
po stupovih tizieh hode,
i za isti štap[4] fataju,
puni duha i slobode,
skladna braća Luka, Pero,
pop dom Anton, Gašpar,[5] Jero.

176.

A ti Ivo moj Slavića,
komu vas zdrak plemenosti,
sve koliko blago i srića
samom osta od starosti,
osvim kuća i dućani,
ke t' šteditel ćaćko hrani.

177.

Nu stiči opet tvojoj dici,
kad ti 'e Bog do tej načine
u izgledu i prilici,
od kripostieh bogaštine,
neka duhom, ko striec Mate,
i tvoi sini obogate.

178.

Tomažeih svi ditići
u kripostih jur restite,
i budući vi didići
vrstnih ļudih, naknadite
Aleksandre i Andrije,
kuće slavne mudračije.

179.

Žuvičiću, ti se vladaš
ko ukuńik[6] i vlastelim,
Tisičiću, ti prikladaš
tvoih sinova brojem velim,
svoem domu vikovanstvo,
viću a našem uzdržanstvo.

180.

Vidiem Franu, ki počima
prosvitlivat sebe i kuću,
ti ko ćaćko, i inima
nauku davaš mnogo izuću;
to 'es[7] strah božji, s koga priaće
i vrimena i vičńe plaće.

181.

Od poļubnih svih vlastela
kad bih hotio besiediti,
ko dostoje, i ko 'e žela,
piesnak hti bi se osobiti:
za proslavit svieh kriposti,
ostae godin, piesac dosti.

182.

Ki moće[8] imat cielu vriću
za ńih pisma izuvidit,
ja bo ne imah toku sriću
za moći ih[9] samo vidit:
molih mnoge, a zaludu,
brž mou[10] vielu cieneć ludu.

---

[1] r. uijm [2] r. mirizi [3] r. strizi [4] r. stap [5] r. Gaspar [6] r. ukugnich; biće mjesto ukutńik = ukućnik. [7] r. toes [8] r. mochie; mjesto moći će [9] r. mochijh [10] mouu.

183.
Urbin, s ńiem perom brazda,
Dalmatinske da meu grade
Split simeńak bio je vazda,
ki mudarce na svit dade;
svieh ne mogoh izaznati,
er svak piesma ne hti dati.

184.
Ne ću omučat učiteļe:
Dumanića, Bogetića,
Fustinuma, priateļe
Vukoslavića i Radića,
Miles, Karonća[1] i Pisenta,
Jelmin,[2] Goriža i Manenta.

185.
Dumaniće s ńima mlaje,
braću Jere don mudroga,
u mladosti ki odaje
na skok lipši bitja svoga;
dobri sudac probiskupa
i podložnieh svih biskupa.

186.
Komu učiteļ Marko ostavi,
buduć već star mrit usilan,
da bi nećak zań objavi
svitlih ļudieh skup obilan,
ki on spravi, al ne svrši;[3]
tako smrt svieh hara i mrsi.

187.
B getiću mlad umieti,
drag perivoj tvoga cvitja
sad nas kriepi, što ima bieti,
kad uzrasteš sridu bitja,
kad nas mudros tvoja ima
kriepit voćmi[4] zoritima.

188.
Vukoslavić moga kuma,
Bosne od plemić ki izašo je,
knezi od Vareš, bani od Kleuma,
vrloviti ki se broje:
sad pošteno meu nas stoji,
žive i sine plemstvom goji.

189.
Krstofala Petra svita
dobra u Zadru brojničara,
i Dioniža Sensesmita
od državnieh svih likara
najmudriega, ki 'e u diku
sad svem slavnom Dubrovniku.

190.
Mlad čim kaza uzor meden
svoga i znanja jedinštine,
bi naslidno vіšt priveden
na tri prve likarštine,
Splita, Hvara i Trogira
gdi svak razum ńegov stira.

191.
Navlaš ļudi plemeniti
i gospoda zapoviedna
po Dalmatii[5] liečni biti
htiše od znanca toko vriedna;
uzdiše ga[6] još odavni,
rodno miesto, Split poglavni.

192.
Koga, i kad svak na dlan meće
s izvrsnite svoe kriposti,
pravo bi i dil svoje sreće,
naskol ka je u oprosti,
Marul Pero čić ļubavi
polubratu da ostavi.

---

[1] r. Caronchia [2] r. Gelmin [3] r. suarsi [4] r. uochmi [5] r. Dalmatij [6] r. usdiscega.

193.
Stefu Oļata Kolonela,[1]
biuć viteške pun slobode,
bojniškoga hvalu diela,
navlaš rede kad gospode
svom hitrosti vrši oziran,
sviet, neuskvrniv krepak, viran.

194.
Pravo 'e izrit, da izhode
Fustinuni i ńih traga,
svitle Ugarske od gospode,
tu rodnoga im miesta draga,
za to Anton dobro umiše
vlasteličit, kad živ biše.

195.
Svito[2] a ńegov brat fra Roko
toli 'e sladak pripoviedac,
da vanđeosko more se oko
i apostolski nazvat sliedac,
poglavice, cesar, kraļi
za svoje pirke su ga obrali.

196.
Bartu[3] učiteļ, Petar mirni,
Antonovi sini ki su,
svakom jesu prizamirni,
a s vlastelom svugdi di su,
svim se kažu plemeniti,
i u svemu su svršeniti.

197.
Milesi, i trg ļube, ako
vlasteli su od Novoga,
nosiše se[4] u rat jako,
svoga na izgub sve glavnoga:
dobro im je[5] sve toj vidit,
nie obrtne nenavidit.

198.
Vladika im naša paka
jest u kući za neviestu,
ļubav i nie s toga laka,
ako harni budu miestu,
ki ih[6] gori srićno diže
i poda im lipše hiže.

199.
Sad su i knezi učińeni,
grade kuću tizim skladnu,
nu ako ričju umiļeni,
a imat budu ćud prikladnu,
zorić[7] plemske sloboštine,
zabiće se i ńim starine.

200.
A Marković Franko miran
svejer pomńi u trgostvu,
skazovat se dobroviran,
i vlastelon čini gostvu,
neg mu ugodit niesu kasni,
kad svi mu su u priazni.[8]

201.
Pri sto godin što ima biti
ko zna? more i ovih srića
ńihe uvesti i primiti
i našega sridu vića:
vlasteostvo će staro minit,
triba 'e novo opet činit.

202.
Da bi tako ne lagalo
moga pera proročanstvo,
starih kuća gledam malo
ke imaju[9] uzdržanstvo,
od ditića, s kih padaju
i one hiže, ke ostaju.

---

[1] r. Collonela [2] r. Suito [3] r. Bartu [4] r. nosisesce; u konceptu nosiscese
[5] r. dobroimie [6] r. kijh [7] r. zorich [8] r. priasni [9] r. imau.

203.
Vaļalo bi klast trgostvo
i opļinu zanaćańa.[1]
da ne zabim ni ubostvo,
dragi uzrok od pievańa:
svi su mi u har i svih štujem,
svieh prem da ne imenujem.

204
Ovi u gradu plemenitom,
di se bienžu izpraznosti,
kažu scienu dobriem svitom
ku imaju od kriposti;
tu od svih sam dobro gledan,
ako i jesam malo vriedan.

205.
I kad svak me ļubi očito,
triba b' bilo da odvratim,
od ļubavi i za mito
svih da kumim i da bratim;
srcem ļubim svih u Bogu,
riečim skazat kad ne mogu.

206.
Na dugo bi odveć išle
moje piesni s ńih imena,
dosti su se jur otišle
prvašńega od zlamena,
ļubav zani, ļubav izni
pero, srce, pamet, pisni.

207.
Ako brime bude dati,
ko zna u drugo da me dilo
počme i od ńih klikovati
moja dikla veoma milo:
i vrh trga i zanata
bude obilna i bogata.

208.
Meu to svaki brat pomoli
za me Boga velikoga,
da pri vrime neg iskoli,
slobodi me grieha zloga,
i ne pusti opet pasti
uvedena u napasti.

Dospietak šestoga pievanja.

NADGLASJE.

Trogirane plemenite,
pridńe i zadńe opet hvalim,
al zamirke osobite
prama Splitu da obalim
ńih Luçića, pravo hti sam
rit, da ih pisa nenavisam.

Šibenčane i Zadrane,
toke i naše pisačije,
Kotorane i svim znane
hrabrenice[2] i delije;
srid kih Filip kraļ od Spańe
kruni slavom sve pivańe.

PIEVANJE SEDMO.

1.
Moje slavit Trogirane
sad mi 'e kuće Andriaške,
i gospodu Cepiane,
hvale kńižne i junaške;
obi daše crkvi i dvoru
ļude u snazi i u razboru.

---

[1] r. zanachiagna [2] hrabrenize.

2.

Prv 'e[1] Jakov, Blaži i Ivani,
Frano Trankvili i Matie,
ki sklopiše mir s Seńani,
kopna i mora nu delie,
grada i kraļa braniteļi,
kńiga i piesna složiteļi.

3.

Visko biskup Otočanski,
iste kuće Andriaša,
ki ovčice svoe krstjanski
uči živit i bi im[2] paša
od života, čić govora
i kripostnieh svoih pokora.

4.

Ove Jakov, Frano, Dome,
skladna braća, jošter hode,
ki priazan drže s mome,
i ļubavim svakom plode;
od priateļa priateļi,
grajski utoci i temeļi.

5.

Ti u Trogiru prude svime,
i svakim se nose časno,
blagodarstvom i svoime
mimohodne obilasno
goste, na stan primajuć ih
i svahdano čitajuć ih.

6.

Jakovļiva ļubi mila
puna 'e svita i mudrosti,
lipu 'e Antu porodila
za sve sienstvo ka je dosti,
mojom Žabom[3] dobrovojke,
jedno srce, dvi divojke.

7.

Ko ovih ne zna u ńemu je
ka god zlobna zaviština,
ko ih viedi a ne štuje,
ne zna što je ļuska scina,
može se uprav topa[4] rieti
bez očiuh i pameti.

8.

Druge smišļan kripostnike,
sbor i viće Korliana
i mitrate duhovnike,
ki su iskodom od Rimjana;[5]
Jovu i Alvu, glave proste
Zadra, i kraļske Famagoste.

9.

Korlian otac ovih di 'e?[6]
skup pameti i jakosti,
koi vlada pri galie,
poklisarstvom pak oprosti
Ciprianske Kate krunu,
pokle utaži bansku bunu.

10.

S česa poda biskupiju
istom Alvi za uzdarje,
a stavi se pod tutiju,
za ne imati ko potarje,
slavna dužda Bnetaškoga,
svoga ćaćka privedroga.

11.

Da pake mu[7] i ostavi
Cipra kraļstvo prikoplodno,
gdi božice od ļubavi
biaše ńegda miesto rodno;
odkle i Neptun krunu boju[8]
prini, i venca[9] Adriu svoju.

---

[1] r. Parve [2] r. bijm [3] r. Xabom [4] r. toopa; od talijanskoga talpa (taopa, topa) [5] r. iskodom od Rimiana [6] r. die [7] r. pakemu [8] r. boyu [9] r. uenza.

12.

Ko i Cesar on se umiša[1]
u diloprav svoih vrimena.
i perom je svoim upisa
boj Asiaski narečena:
ńega i Niekom[2] ļubom kadi
Sabeliko[3] i Paladi.

13.

I ovoga unuci su
dosta vridni na sviet bieli.
ere mudri i hrabreni su,
navlaš Alve. Ivan. Leli,
a živ Jero, ki 'e u redu.
živo je srebro izgled čedu.

14.

Merkuria živa u glavi
isti Jero zaisto ima.
kad isprosi i zaglavi,
za neviestu da Antu prima:
plenstvo, kripos, blago jedno,
drugo išće, da je zajedno.

15.

Andriaška druga kuća.
tri biskupa ka uzgoji,
i učiteļa parca izuća,
ki 'e mnogo s ńima poji:[4]
Frano dobri rodi Niku,
svoih dida svu priliku.

16.

Znan, svit, priat. sebi vriedan,
a poslušan roditeļem
svojoj dieci dobro izgledan,
a ļubezļiv priateļem,
gradu utišan, sviem opļeno
jedno dobro dospiveno.

17.

Statilića trage častne
bi Ivan biskup Crnovlaški,[5]
mudre sviesti i priazne,
ńegda poklis Ugrovlaški,
Ludovikov[6] druzim kraļem,
koga[7] gleda ko da 'e brajem.

18.

Marin vitez pripasani,
ki vojeva nakon ńega,
Mihaļ brat mu knez nazvani
od polače, iz kojega
ćaćko izaje Melkiora,
rodažbini[8] sunce i zora.

19.

A toj bio je Marin glava
naučiteļska nu velika;
reću[9] i bana Berislava,
Statilićih istih dika,
slavna biskupa od Vesprina,
kom bi mat ńih Mandalina.

20.

Ovom pisa Leun deseti,
ogovorom vadeći se.
zasluženju i pameti
da ńegovoj mnogoj ni se
čas dostojna skoro dala
privisoka kardinala.

21.

Ter pod svoju rieč Papinu,
ku 'e potlačit nepodoba,
ńem tu obita starišinu,
na prigodno prvo doba,
tim ga nutkauć da ne stane
viernom puku skupļat brane.

---

[1] r. umisa [2] r. Niekom [3] r. Sabelico [4] r. poij [5] r. Carnoulaski [6] r. Ludouikou [7] r. koga [8] r. rodasbini [9] r. rechiu.

22.

Ivan Statil, ki u Rimu
ńegda biaše slavan štiļač,[1]
Jakov, koi u Vacimu
buduć izuć kripodiļač,
stavi urieze sve uļudne,
da su i danas svietu čudne.

23.

Ivan Statil čudoznani.
ki i blago čudno imi 'e
u zagorskoj Transilvani,
kadno biskup tu sidi 'e,
koga papa Pio izuće
tieče u liestu Jera Buće.

24.

U Marina prem kńižnieci
oni kusač[2] iznašo se
Petroniov, kripostnieci
vrhu koga podigoše[3]
toke sumne, toke prieči,
čim na ednoga sam se odrieči.

25.

Kad opravda i osveti,
dobrim črnom[4] piesmo i sebe,
i protivne zanoveti
u muk vičńi sve pogrebe,
kažuć naučnom svietu i ńemu.
da je čoviek prav u svemu.

26.

Melkior mu sin osami,
izgubivši vriednu bratu,
ki svitiše meu nami.
don Lovrina, Ivanbatu,
koji ko grad vrh klimena[5]
sjaše sdrakom od plemena.

27.

Faustin Vale, skup na Boenski
slan od sbora crkvenoga.
noseći se tu levenski,
Podigratia[6] od hudobnoga
vrimenite pria otrovi.
vrući aposto,[7] sveti, novi.

28.

Desa[8] Lučić bogomili.
ki manastir vas zastavi
Franciskarom, i vas cili
svoj naslidak ńim ostavi,
pak Valentin drag i mio.
knez Šibenski ki 'e bio.

29.

Ivan Lučić, grada istoga
vriedni pastir i izući,
ki za sidom strica svoga
tute osta, ne mogući
uklonit se žeļi skupa.
ki ga uzvika za biskupa.

30.

Ivan Lučić zadńi a di 'e?
piesačija. koi s trudom
složi kraļstvo Dalmatie,
prem zavidnom da zabludom
Tomu i Marka hti ukorit.
mrtvi er ne će odgovorit.

31.

Navlaš Solin grad rasuli
da su Slavi a ne Goti,
za to da Toma i Maruli
neistini su izrit hoti:
drugi i jedan kad grajani
bole su u tom uvižbani.

---

[1] r. stigliaç [2] r. kusaç [3] r. podigose [4] r. çarnom [5] r. [6] r. Podigratia
[7] r. Aposto [8] r. Desa.

32.

Hrid Totila svak zna di 'e,
bio prv[1] Gotski vojevoda,
za to sputno upisa je
Marul Tomom, da od naroda,
koga i Slavskim on naziva,
pade Solin pak s ńih gniva.[2]

33.

Fusk[3] i Madij grada slavna
izvrtnike Gote vele
s druziem dila prikodavna
koi izaznat veoma žele,
ńih u kraļstvo svoje stavi,
za bilige im a ne stavi.

34.

To jest[4] rieti da potvrdi
sve što oni povidaše,
Tomu i Marka samo grdi,
izvrsnie piesce naše,
koi i isto da su rekli,
Lučiću su jedva utekli.

35.

Gote Slave rasapnike
i ini drže od Solina,
nu proprave[5] tvoje prike
nisu prave, er je istina,
Slavi i Goti da su puci
svi siverski, jednoruci.

36.

Jedne vire i naravi,
i jednoga svi jezika,
kih vičńi Bog za bieč spravi
Italie i Ilirika,
i ki zajedno i na izruku
boiše,[6] pomoć za svom puku.

37.

Iz Panonie ako l' strila
da u Italiu ide Totio,
zašto brata mu Ostroila
zaboravio, ki se 'e pružio
put Dalmatie, i tut sieni
zajedno s Slavi raspe čieni.

38.

Totio da udre slavska ruka
na Ilirik nagovori,
da Rimskoga nań se puka
sve oružje ne obori,
i u Taliu svoe dobiete
ne uzme čoviek po[7] Narsete.

39.

Pokle i Lučić sumļe čini,
ni l' prikladno da bi i bili
to dvoi puci, da u plini
zajedno su se sastavili,
videć jedni di se pruže,
ńima i druzi da se sdruže.

40.

I on isti ispovida,
da u vrime od Totile,
i Dalmatiu pune jida,[8]
izraniše Gotske strile,
i da Slavi tu prispiše
i ńu[9] mnokrat popliniše.

41.

Solinskoga od rasuća
inoplemci što ticaju,
nie pravka svaka izuća,
naši er naša boļe znaju,
i nezgode ńih utištu,
ke se gode u svom mistu.

---

[1] r. paru [2] r. gniua [3] r. Fusch [4] r. Toiest [5] r. propraue [6] r. boisce
[7] r. poo [8] r. ijda [9] r. gniu.

42.

Nu u vrime Justiniana,
iz Solina kad Narsete,
pođe u Italiu, bez obrana
Slavske i Gotske sablje klete,
ni neskladno da dopriše
i liep Solin poprliše.[1]

43.

Koli u brime Eraklia
i Ivana taj se sgodi
rasut grada najcvilnia,
učiniše ti narodi,
kako? al niko rit ne umi,
neg razliko svaki sumi.[2]

44.

Nego Tome pero samo
pravlja uzroke i načine
pogibie, kud i kamo
Solińani s otažbine
pobignuše, pak vratiše,
i u Split stane počiniše.

45.

Solin, kako srid nesklada,
prem da velik, na tleh pade
čić ponoštva[3] i zavada
i nepravde i inade,
sebi obori liepu sliku,
da ne usta već u viku.

46.

Ńemu er daše tej nauke
starih ljudih upisanja,
i pradida naše ruke
virna i istina pridavanja,
ka nimaše piesci izvanski,
Grčki, Latinski i Talianski.

47.

Zašto Lučić pun prilika
svoih pravke ne hti zorit,
svoem jeziku, ki su dika,
miešte ih[4] branit hti ukorit;
kad prilika 'e da mištani
sva boe[5] znaju, neg izvani.

48.

Ne će nitko, ne, sakriti
vino, kašalj, ljub, zavidos,
i on upiske hti činiti
našiem samim: nie li stidos,
svoe pridavat vridnie ljude
inostrancem na osude?

49.

Još u prvoj Rimskoj rati,
nek mi prosti, šarat radi,
da ni Solin grad bogati
bio, neg Rim pak da ga sgradi,
kad prie plavi Grkom rinu
za Trojansku vojakinu.

50.

Toj četrsta i još više
dugieh godin bilo 'e priea,[6]
nego li Rim sagradiše,
posli Romul, pri Enea,
ki pobignu čić Elene
iz otažbe požežene.

51.

Lučić ako toliki 'e
obslužitelj od vrimena,
zabiliži zašto nie
kad bi Troja izgorena?
Rim kad sgradi se, i kad rati
on nam poče pošiljati?

---

[1] r. poparlisce [2] r. sumij [3] r. ponostuaa [4] r. miesteih [5] r. suaa boe; mjesto svoja bolje [6] r.

52.

Nami pravi Madij Mika,
da bi u vrime grada Troje
Solin, driva da i tolika
suproć ńemu tisnuo je:
nit se upiske vrhu toga
vide Ivana Trogirskoga.

53.

I Madia,[1] ki budući
u svoje kraļstvo postavio,
svih[2] rit lažnih ne mogući,
ńemu upiske ni činio:
od svoje se zlobe odreče,
kad ne proti što on reče.

54.

Trojanskoga pri požaga,[3]
svak zna od istih Argonauta,
svaka strana od rusaga
Dalmanskoga bi pučata;
nit je slično lipše[4] misto,
da ni bielo stanovisto.

55.

To jes Solin, gdi i rude
suha zlata nahode se,
koga ļudi veoma žude
i sve k ńemu poteže se;
za to poslie tu od Rimļana
nova kmestva bieše slana.

56.

Ako je Ivan, zaisto nije
on drugi Ivan Vanđelista,[5]
al svet Ivan, koi bi je
davni biskup svoga mista,
da mu se ima sve virovat,
bez moe branit i varovat.

57.

Iliria sin Akile,
otac Pira brz[6] isprosi
od Solina plavi usile,
da se osveti i okosi
čića grabše Elenine
na Parida, čim izgine.

58.

Neka Solin, s ostalima
priateļi Grške trage,
na oslobod svoim drivima
Menelaja žene drage
bude, i pride množtvom ureda
kraičnika i susieda.

59.

Al hti rieti bez razluke,
napučiše[7] da Rimļani
Solin s liepa mista i luke,
ko i Trogir svoi Višani,[8]
rodna grada da bi smiti
stariega učiniti.

60.

Li on isti množiem[9] klada,
da je Solin prvostola,
to jest mati inieh grada;
kako je mogo priko pola[10]
vik mu prisić vele davni
i u vrime Troje slavni?

61.

I po drugoj Rimskoj rati,
ko bezstidno klasti umie,
da Solin se ja zidati,
ki pečurva dańa[11] nie,
da u čas se mogo izleći,
i inih grada stol nareći.

---

[1] r. [2] r. suijh [3] r. poxaga [4] r. lipscie [5] r. Vangelista [6] r. barz [7] r. napuçise [8] r. Visani [9] r. mnoxiem [10] r. prikopola [11] r. dagna.

62.
Petnast miļa okoličit,
na pristoļu držat kraje,
hrami i trimi svoim se dičit,
prali i oblieči,[1] ke ima je,
tisuć stupa, tisuć kipa,
ki sprav[2] nisu kratka hipa.

63.
Od počela Solinskoga
ako nie moć nać vrimena,
nu prem toga čić razloga
sgrada mu je pridavnena,
i ko da je vikovita,
ļuski spomen vas nadhita.

64.
Meu inima plemenita
i rika se veli od Nila,
ka ne kaže doistita
niednoga svoga vrila,
i er ne ima znano istočje,
zableniva svisti svačje.

65.
I udesi visoki su
od gradova ńekih veli,
er ne more znat se, di su
al pristali, al počeli:
vikovite kad od lugih
svoih uzopet rajau drugih.

66.
Klade i on Hlume drugom meron
meu Herceše[3] i zagorce,
a pri ih pisa, istim peron,
u kraini za primorce,
ki od Omiša do Norina,
što 'e pri kraju mora pina.

67.
Za moć Marka grist napokon,
da ni pravku pravo obrati,
Ćaletića[4] malim sokon
pismo iznajde, kim skladati
hti ga; prem da on vridan sebi
ni libre mu[5] nosit ne bi.

68.
Ali kada Marka cini,[6]
svojom hvastom da pokudi,
našoj ne hteć u krajini,
nesujeno[7] i on zabludi,
koja kraina ni međita[8]
župa k moru neg sobita.

69.
Svaki čoviek teče i bludi,
kratki 'e[9] život, nauka duga,
svieti jesu vazda ludi,
htiti ukorit svoga druga,
nać se a u one pak zahode,
s kima u tmi druzieh bode.

70.
Moj Lučiću, ovo ti su
naši i izdvorci[10] ka pisati
htiše, al jer sumļeti su[11]
hoti ih svej ti zamucati,[12]
nakon sebe kad ostavi,
da ih ki drugi čistie pravi.

71.
Otažbini sve što 'e dika,
kad našinci piešu[13] i kažu,
štogodi 'e što velika,
ne ću sumit da oni lažu:
ko će, neg se zviezdom vrti,
ja ću tako čut[14] do smrti.

---

[1] r. prali i oblieçi [2] r. sprau [3] r. Herzesce [4] r. Chialetichia [5] r. libremu [6] r. cijni [7] r. nesuijeno [8] r. megita [9] r. kratchie [10] r. izduorci [11] r. sumglietisu [12] r. zamuzati [13] r. piescu [14] r. çiut.

72.
Veće na svit ni Lučića,
neg se umiša u sve blago
nećak, Jakov Čerinića,[1]
ki 'e od sestre diete drago,
po zakonu koga oluči,[2]
baštinika kad ga odluči.

73.
Zlato srne svej na zlato
i u rudah zaedno stoji,
i izvadno obilato
hoće u hižah da pokoji;
Čeriniću, moj rojače,
tebi 'e dobro sve to jače.

74.
I po Braču i u Trogiru,
digodir se ke glavice,
vlake i poļa ka naziru,
tušće drage i ravnice,
grade i sela koje resu,
lipše kuće tvoje jesu.

75.
Velik dake ti si imanjem,
i uzrestom i pameću,
velik plemstvom, dostojanjem,
ki u četverom sivaš viećú,
velik plodom Dome sina,
tvrd blagoslov i baština.

76.
Držan jesi tvoim pridnikom,
a najveće velom Bogu,
ki da način poslidnikom,
da u dici i u razlogu
mogu živiet ko gospoda,
srid slobode bez podloga.

77.
Ni od kuće Bufalića
zakonito koje diete,
a od vridnih svieh Lužića[3]
rod se u Frani vas pomete,
Pavlićević Nikolici
blago ostavši i svooj[4] dici.

78.
Ki bi od sestre nećak ńemu,
plod prem zrio učiteski,[5]
a ugodan svim u svemu,
muž primudar i priteški,[6]
ki u ḱnigah od pravļanja
navlaš ima čudo znanja.

79.
Častan, trizan i umieļen,[7]
na kriposti sienstvo meće,
dvijuh vića blag vlasteļen,[8]
hoće pravdu, zlobu ne će,
svoih starih peron piše
s kih Glasnica[9] ista diše.

80.
Visko s ćaćkom piesci biahu
od tolike hvale i dike,
da vlastnici svi ih htiahu
za potrebe ńih tolike,
s kih velike skupe zlate
metnuše u dom zakopate.

81.
S nečekane ali smrti
ne objavi otac sinu
miesto, zlato gdi zavrti,
ko os ostaje u osinu,
ne prudeći iskrńemu
kamo dragom rodu i plemu.

---

[1] r. Çerinichia [2] r. oluçi [3] r. Luxichia [4] r. suooi [5] r. uçiteski [6] r. priteski [7] r. umieglien [8] r. ulasteglien [9] r. Glasniza.

82.
Ćude[1] i mile Hvarkoviće,
muže u rati, i u mira,
koih jošter jasne sviće
prosvitaju u Trogiru:
moe mlohaštvo zaslipuju,
druzih kažu, druzih štuju.

83.
Bi i biskup vaš Lampridi,
ki vam parbe toke cieni,
ko i Splitu ńegda bridi,
uprav Fokum vas ogńeni,
al obadva malo slasti
dostignuše s te propasti.

84.
Kažotića Agustine,
i Nikole sih[2] vlastela,
ne more izreć do istine
nevižbana moja viela,
koja leteć da što čuje,
grad za gradom iziskuje.

85.
Znan Dragčiće tolikoje,
al biskupa ńih Jakova
grede klańat pero moje,
glavu i Frane punu slova,
s onizimi, ki ostaju,
s kih se starij ńih poznaju.

86
Jakov, ki bi Velikoga
Karla svietnik, priat vemi,
jasna krała Franaškoga,
i cesara pak od Niemci,
koga on kripos napovidi,
da ga svoj svak dobro vidi.

87.
Er budući zvan namesnak
Relatenske crkve svete,
zamiriti buduć sveznak
od mudrosti zakoniete;
na svu koris bi postavńen,[3]
starostanik ko da 'e davńen.

88.
Bigunići, Barbusići[4]
odbigoše ne barbose,
poginuše ńih ditići
nesmotarne smrtne od kose,
ako di god koi ostaje
putom starih neka staje.

89.
Ne mogu se ne zablenut,
vilo, Marka dat ubodna,
Đurić[5] ne ću već spomenut,
spivaoca tebi ugodna,
i s ńim kuće vitezove,
sive ptice, hitre orlove.

90.
Navlaš Jurja[6] i Šimuna,
sadašńega deli Frani,
kih ni mogla turska suna
pristrašiti na mehdanu,
koi sad Frano svom[7] obranom
štiti mejaš Trogiranom.

91.
Vrhužakna Meliseja
kaže znanje od zakona,
prvocira a Bašeja
kripost svoja iznutrona,
ki su crkve hvala i dika
i poštenje svih misnika.

---

[1] r. Chiude [2] r. sih [3] r. postaugnen [4] r. Barbusichi [5] r. Giurijch moglo bi se čitati i Jurić. [6] r. Giuria [7] r. suoom.

92.
A Graciji,[1] dobro višti
zemļomirstvom i esapom,
drže u miru kotar isti
hitrim perom, pravim štapom,
pera i rozge ńih plemene
čast su i kuće i opļene.

93.
Iste opļene esapčie[2]
u Trogiru i u Splitu,
dilu u svakom prem delie,
ne ću omučat braću svitu
od Kanala, ki bez priše
mudro srićom skaču više.

94.
Milonović kuća ohola,
ńegda u Bosni da pleme ovo,
dominižar[3] ńih Nikola
na svoj harč sgradi u Čihovo,[4]
svet budući, božju hižu
Spasiteļu slavnom križu.

95.
Markantone, nu radu' se,[5]
Ivan Petar er tvoje dite,
bistre svisti, dobre duše,[6]
u napridke plemenite
od kripostih svejer zrije,
sred Ciudalske[7] simenije.

96.
Sve Gvidote smrt porazi,
i Acerbe me[8] posieče,
sam se Gvidot Andria pazi
još živ sin ńih, kim se diče,
duļi nisam, stoj u miru,
u svih ļubjen, moj Trogiru.

97.
Difnić, Mišić,[9] Šimunović,
Teodoš, Akva,[10] Verancani,
Kosir, Šišgor, Zavorović,
Dragań, Grižan, Šibencani,
di su? dava koih sime
dah kriposti po sve vrime.

98.
Vrlovita Mihoviela
ima pleme Draganića,
Petra a kripka Kolonela
stara hiža od Difnića,
mnoge ostale ļudi slove,
a sve dobre vitezove.

99.
Od Difnića Franu i Niku
Baraković časno piše,
ki kripošću svu veliku
svoim didićem ostaviše,
kolonelu vlast Nikoli,
moem vitezu punom soli.

100.
Petar svoga protivnika
ńegda u Palmi bivši ubio,
stražnik faćen[11] za krvnika,
čim se on bieše uklonio,
da ni straćen taj pravično,
sebe prida hrabrenično.

101.
S česa vlastnik vrsni i sviti,
er uzrokom čoeka ubi,
ne hti oba pogubiti,
neg kripčinu Petra obļubi,
i pripasa mačem svoiem,
meu leventam da je brojem.[12]

---

[1] r. Gracij [2] r. esapçie [3] r. Dominixar [4] r. Çihovo [5] r. raduse [6] r. duse [7] r. Ciudalske [8] r. mee [9] r. Misich [10] r. Aqua [11] r. fachien; *f* se dobro ne raspoznaje. [12] r. broiem.

102.

Imao bi slavit vića,
koja veća star[1] plemenik,
vriednih ļudih Verančića,
i u Bosni i u Šibenik,
ćaćka Franu, sina Antona,
prabiskupa od Strigona.

103.

Lodoviko prvih[2] veli,
virnu službu uzdarova,
a Ferdinand pak veseli
dila uzvieši Antonova,
ne mogući platit dosti
ńega hitrost i mudrosti.

104.

Viečńi svitnik, čest poklisar,
k papim h' kraļem[3] i pri carom
viran, umić, bistar, tisar,
i koristan bi cesarom,
da Suliman s ńim zaglavi
mir, kad svita slavu ostavi.

105.

Po kojega smrti odšeta
svitlim vratom i dvorovim
Carigrajskim, da bi opeta
mir potvrdio carom novim,
Masimilian gdi ga posla
najtežega radi posla.

106.

To jest Selimom primogućim,
ki se vladat za ńim metnu,
ter govorom svoim izućim,
pridobi mu silu odmetnu,
pak sebe i ožak svoj nakiti
s plemenitim noviem štiti.

107.

Tizieh Faust, pripun znanja,
od znaocih se velmi slavi,
ki srid mudra nastojanja
od Slavinih dila ostavi,
novi riečnik pet jezika,
pripovidih bojnih slika.

108.

Bi vladalac od Vesprina,
čoek ożeńen, smrt kad šinu[4]
ženu i sinka prem jedina,
časno u Strigon ki poginu,
kadno ga car topim lupa,
u ogrezu srid podstupa.

109.

Htiuć red obrat, da svit pusti,
er koristan svoj opļini,
cesar to mu ne dopusti,
neg svietnika sebi učini,
biskupiu mu pak pokloni,
nevirnike da progoni.

110.

Ko i obsluži, ne hti al viku,
da se boļom biskupiom
vlači[5] dano, ko 'e[5] stadniku
odabirat najstariom,
divno i odpusti zapovide
lipa Erdeļa, pak otide.

111.

Zadńi Karlo otažbini
svojoj prudi čim živļaše,
i svakomu dobro čini,
čim po zemļi zdrav hojaše,
Kazimiro sad im diše,
ki se dobar u svem piše.

---

[1] r. staar [2] r. paruih [3] r. kragliem [4] r. scinu [5] r. ulaçi — koe.

112.
Polikarko mudri Ivan,
Šibenika ki rešaše,[1]
svaštoznanac er nazivan,
i državu prosvitaše,
umri i on za druzima,
vičńe zvizde na svit nima.

113.
Bonifatij Natal vrli,
svietokaznik i upilac,
koga u Rimu skup zagrli
onih mudrieh svaštoštilac,
ki i namini Faustu sliečnom
Slavih kraje slavom viečnom.

114.
Prokulian,[2] Frano Mušić,[2]
Anton Vranić, Stiepo Tresni,
Roba, Flori, Bonis, Kreušić,[3]
i leventi s ńima biesni
Tadia, Toma, Sladoe, Nade,
ke on u pismo svoje klade.

115.
Prokulian Anton, piešac[4]
ńegda Spliske od opļine,
pak i haran Splita uzviešac,
ki mu uzvika hvale obine,
ke dostoji i ke reče,
stari er Solin uń se steče.

116.
Kamo davni Gaļardini,
i Kreševi i Galeli,
Fer, Spingarol, Cedulini,
Karnaruti, Pećareli,[5]
star Ļubavac,[6] Perusići,
Albertići i Ročići?

117.
Detrić, Fumat, Kalcin, Cezan,
Naš, Sop, Beńa, Civalelić,
Grizogon, Fanfogna, Gińan,
Bartolačić, Barbarelić?
svi Zadrani, ke imenova
Pavo Jurjem,[7] kad ih štova.

118.
Metafrasti Alve i Gvido,
glave vridne i hrabrene,
s Vladislavom čudno mido
učiniše; al medene
Bražke otoke, Hvarske, Vise,
čić Rvoja ne imiše.[8]

119.
Pod Novigrad Alve drugi
buduć poslań svoga od vića,
vojevoda na obsed dugi,
stignu pelik tu od dobitća,
svojem Zadru dav[9] gospostvo,
za se uzdržeć hrabronostvo.

120.
Bartolačić kih četiri
zrih past cvieta od mladosti,
a Šimuna, u neviri
vrla trieska od jakosti
na krajini, s vlaške klete
ruke umriet bez osvete.

121.
Neg što Bog ga 'e osvetio,
pokle i brat mu smrt okusi,
naglom bo je omuuio
zloglas izdač s koga busi,
er junaški ne bi vriedan
s ńim se pobit na prav medan.

[1] r. rescasce [2] r. Proculian — Mussich [3] r. Creussich [4] r. Piescaz; mjesto p i s a c, za talijanski c a n c e l l i e r e. [5] r. Pechiareli [6] r. gliubavaz [7] r. Giuriem [8] r. Arvoia ne imise [9] r. d a u u; ne znam pravo kako da se čita i rastavi; moglo bi biti i: d a v u.

122.
Krež i Grgur Civaleli,
tvoi pradidi, moj Dunate,
kraļa Karla prijateli,
kupili su dosta za te,
ćaćko i Frano glasoviti,
da s' ti svitao i čestiti.

123.
Slavna Grgura otca tvoga,
čine i svitle svieh Detrića
izuvidit ko bi moga,
bez pismenih zlatnieh svića,
hrabren Alvo i viteže,
vlasteline deliknеže.

124.
Znam, da kraļi i vlasnici,
er im obran svoj podaše,
i u ńih glavi i desnici
dobietnici er ostaše,
učiniše vaše kuće
sviem za spasno ubignuće.

125.
Tvoj šukundid,[1] blag Zoilo,
vierna skaža srid gotova
kad prinestvo sve svoe cilo
duždu prini i darova,
skladne vlasti kad ga rvahu,[2]
liepu i Padou postupahu.

126.
I ti stope ńihe slideć,
ne ćeš gravran jakno vrani,
gdi mrlinu[3] ležat videć,
da se bacaš na poļani,
neg uzlitaš na visoko,
love loveć jakno soko.

127.[4]
Ostran davna dva M(arina)
i biskupa Krševa(ļa)
svitla od stabla Fa(nfońina)
sbor viteza tocieh k(raļa)
glean, i toke ļudi (obrane)
svom mudrostim (rešit grane.)

128.
Jakov, Ivan i dva Nie(ka),
dvim Jerolim, trim Francis(ki),
Ivan, Petar bojenieka,
zakonieka glas veliški,
Šimun Zadra, Anton Nina,
Domjan knezi od Jakina.[5]

129.
Šimun deli ženerale,[6]
tvoj brat Ante učiteļu,
svi oružnici, koga žale
kaono kripku svu temeļu,
koega sine sbor gospode
diecu učini za vojvode.

130.
Tih ćaćkova smrt nezriela,
ńega i kuće dostojanstvo,
jur malašne jest uznila
na zapovied i vladanstvo;
otci i majke svej plemene
daju svietu take siene.

131.
Plemić, ki se okružuje
tamnom ženom i nišćetom,
svoje porode kuži i truje
svitle kuće viečnom šćetom:[7]
kad se sgaja malokrati,
zoo bor dobar plod da vrati.

---

[1] r. sucundid [2] r. arvahu [3] r. marlinu [4] fali okrajak od lista, ali srećom strofa se nalazi u konceptu, te je po ńem dopuńena. [5] r. Giakina [6] r. Xenerale [7] r. schietom.

132.
Grižogona[1] starih diela,
kad mi nie od poruke,
i Zadarskih svieh vlastela
toke glave, toke ruke,
rit ne moguć učiteļe,
klań Antona srid me żeļe.

133.
Za ńim klańam pak Fedriga,
meu pametnim ki se klade,
prem da svoj mi pravio ni ga
Šibenčanin nego Nade,
mnogu hvalu, ki dostoji,
naše mudre jer pobroji.

134.
Nu mi 'e hvalit Jerolima,
zakonišu ne omrsna,[2]
mudroništvo ki svako ima,
vlastelina kripka i vrsna,
ki vazda u sva svitovanja
zdrak odkriva svitla znanja.

135.
Pavo Paulić[3] plemeniti,
kom se godi vičńa dika,
sponien piesa vrimeniti
knez Trogira i Šibenika,
liep Ilija od Grubońa,
uļud Gabrić od Nozdrońa.

136
Gdi 'e Jakov moj Ferari
s bratom, oba učiteļi
od zakona, a vikari
drugi crkve umiteļi,
ki se inadom ńegda lupi
s mom u Zadroj[4] mudroskupi.

137.
Novi Jordan Ninianski,
piesnik časni uzoritit,
koji složi talianski
svoje piesni, hteć priitit[5]
bridoglasnom uļudnosti
Preta, Testa, Cira jošti.

138.
Grad svoj, ki bi čestit prie,
jedva sliku grada ima,
svoe vlastele, svoe delie,
i on ńegda u se prima,
sad miešte hram, miešte dvori,
nenarice[6] svud i tori.

139.
Ne bi straža od zvonika
uzrok, da otle puk se ukloni,
nego zviezda ńeka prika,
ka gradove kad progoni,
triba 'e, triba u svoem vaju
neuklono da padaju.

140.
Uklonit se bi nevoļa,
prem da od draga miesta rodna,
er metiše[7] svih oboļa
ajerskoga diha škodna;
često grajska ginu obliča,
ne znaduć se uzrok bića.

141.
Pribitionih[8] svitle kuće
Niko i Bernard tu cvatihu,
druga jakosti moguće
kad nad sobom ne imihu,
bojnicari[9] izabrańa
bez bojazni i predańa.

---

[1] r. Grixogona [2] r. omarsna [3] r. Paulich [4] r. Zadroi [5] r. prijtit [6] r. nenarize [7] r. metisc [8] moglo bi se i drukčije čitati [9] r. boinizari.

142.
Tu Kašići i Zapići,[1]
galen[2] Parenc i Pasini,
vitez Crnica[3] i Markiči,
i s Budini, Peruđini,[4]
Ponti mogući i Lantana,
sad svi cvitje od Zadrana.

143.
Nie propustit bez spomena
ni otce znance, ki živiše,
i u ńihova ki vrimena
svoima znoim naprudiše,
sred nastoja bdiem natopom
Iliriške crkve popom.

144.
Metod biskup od Kelmie,[5]
zaedno otcem Rafaelom,
poispraviše psaltir prie,
pak brevial pomļom cielom,
kako ih papa pismom hvali,
u početke breviali.

145.
Svietan Ivo Bandulića,
Poslanice i Vanjelja,[6]
na uvižb[7] svoih Slovinića
prini čieća bogomielja,
kim se užga neka suru se[8]
istim pukom tumaču se.

146.
Mihaļ[9] Jakov za tim paka,
družbe složi Jezusove,
gramatiku i riečńaka,
meu našinci ki dozove
redni nauk sgovaranja
slovinskoga i pisanja.

147.
Pop dum Šimun Budineo,
za spoviedce i pokorne
Ispravnik je liep razveo,
gdi uči lagje i okorne
griehe okoljem razbirati,
i ńih uzle odrižati.[10]

148.
Prini on isti skup i sumu
u naš jazik Kanišia,[11]
nek po ukaznom spasnom drumu
puk hodeći ne rašia,[12]
i u mreže[13] ne udira
djavo,[14] sviet, put,[14] ke nam stira.

149.
Meštar Gvidon pritvori 'e
nam naručnik za župnike,
srid planine Rekorie,
s ńim nek lieči pokornike,
i prikaza ozdravši venac
davno biskupu od Vadenac.[15]

150.
Maur Urbin Dubrovčanin[16]
dušno ogleje[17] nam darova,
Marko a Marul, naš Splićanin,[18]
i u slovinska naša slova
vridne nauke pukom pravi,
ko otac Kašić nam objavi.

151.
Dubrovčanin drugi jošti
otca Ivana od Gondina,
ko se žive i mre u milosti,
nauči sputno krstjanina,
ime al ne znam obratnika,
ki se krie svitovniku.

---

[1] r. Zapichi [2] r. galen ; u konceptu g o l e n [3] r. Carniza [4] r. Perugini [5] r. Chelmie [6] r. Vanijelija [7] r. uuiexb [8] r. suruse [9] r. Mihagl [10] r. odrixiati [11] r. Caniscia [12] r. rascia [13] r. mrexie [14] r. Diauo — puut [15] r. Vadenaz [16] r. Dubrouçani*m* [17] r. ogleye [18] r. Splichiani*m*.

152.
Bartuo Kašić naš Pažanin
Rimski obrati običajnik,
pak načinom izabranim
žievot sdata spasitejnik,[1]
Mariin,[2] dievic, svetaca inih,
božjieh[3] hvala, crkvieh inih.

153.
Ti isti otac narodu ojde[4]
odliš[5] Kempis tomačenja,
sveta piesma, ko ne dojde
vik na svitlo; nemarenja
tako naša dari gube
naših ļudih, ki nas ļube.

154.
Faust Verantij od života
pravi dievic izbraniih,
a zrcalo Anicij prota
svim misnikom, jeda bi ih
on činio izvrsnie
toke i službe dostojnie.

155.
Bošńak Matij Divkovića,
od godišta za blagdane
povelenja složi srića,
svih za nauke i obrane,
a Grličić župnik teški
ukaza nam put nebeski.

156.
Duman Ančić, prem iz Dumna,
na rajska nas prini vrata,
gdi tomači od netumna
svetoskrovstva i obrata,
ki se čini neizretno[6]
u misniško dielo srietno.

157.
I duhovniem naslajenjem
hti vas[7] kripit i zrcalom
Posilović, mirišenjem
svoega cvieta i posalom
dobra žitka, dobre smrti,
o kih vezih spasnost vrti.

158.
Vanđelistar[8] i od spoviesti
Margitić da dobra izgleda,
biskup Florio a uviesti
koludrice službe reda,
Glavinić stad duše virne
i svetaca žitke obirne.

159.
Liepe kńige svitno obra
priobratit otca Stelle
otac Radnić, svieta dobra,
grdna ispraznost ke se vele,
i od ļubavi božanstvene
prudne libre mnoge sciene.

160.
Zadran Brno Karnarutić,
Palikučić i Buretić,
Šismund Đorđi,[9] biskup Brautić,
Gradić, Čubran i Gučetić,
Dubrovčani, s dilim svoma
proučiše diaštvo[10] veoma.

161.
Spliske uvižba popovije[11]
Bianković biskup, kada
Kuzmin sabor obrati je,
da s ńim pomnie redu stada,
a Terzić mu za umiruće
skupi iz otac kripe vruće.[12]

---

[1] r. sdata spasiteinik [2] r. Marijn [3] r. Boxieh [4] r. oijde [5] r. odlisc [6] r. nè izretno [7] r. uas [8] r. Vangelistar [9] r. Giorgi [10] r. diastvo [11] r. popouije [12] r. uuruchie.

162.
Pop Vuletić piesni sdata
od Osipa skladno dosti,
mlad Macukat Jožafata
sveti život, dar milosti,
pravu a u mudrost Seńara oca
preļe u kratko stavi štioca.

163.
Dujma sveta proslajenje[1]
u priproste piesni složi,
i od otajstvih govorenje
Jezusovieh ńem priloži,
liepos duše treće ostavi
Dražić Ivan svoj državi.

164.
A koji su od nas daļe
što narodu svom složiše,
ne umolih, da se i ovd šaļe,
neg i Hrvat[2] pop što više
s ńih bi znao, za spasiti
sebe, i puke, i obiti.

165.
Od pisaca i teftedara
cvit od ļustva ovd se kupi,
Foca, Stalih, Antikvara,
dva Mikela i knez Lupi,
Šipiun, Arner, Tomaseo,
Prod i živ Karalipeo.

166.
Toci davni kih ostavļan,
i koizih pero slavno
čini, da sud bude opravļan
po zakonu svej upravno.
ko i ovizih, ki sam pravi,
kih mladost se sliedit stavi.

167.
Meu kih gledam plemenite
na pisarstvo nastojati
mladce žive duhovite,
i inim mladcem vrhu stati,
Đakońu[3] i Vitanovića,
Toru, Ostoje, Radovčića.

168.
Dumanića, Tisičića,
iz našega ki su grada,
i Alberta Papalića,
pismostrane ki obada,
tokom hvalom i kriposti,
sad počiva u starosti.

169.
Kavgrosović Ivo i Niko,
i oni pored inieh stoje,
znanje i da ńih jes veliko,
boļe 'e, boļe da nastoje
redit kuću, rajat sine,
na ureš[4] svoje domovine.

170.
Ńih bratučed Slavić Frano,
u Korčuli ki sadi 'e,
poče peron pisat rano,
i visoko s ńim leti 'e,
neg što žena ńega ustavi,
sva priprika ļuskoj slavi.

171.
Gorńe, ako prikos ļute
ne obori me smrti pria,
ufam vidit udignute
na čast prvih pisaria,
pera i litat ńih žestoka
od zapada do istoka.

---

[1] r. proslaijenijo [2] r. haruat [3] r. Giakognu [4] r. uresc.

172.

Karalipej[1] bistri Pavo
dostojno je gorńim brojem,
na dobropis er se 'e davo,
za namistće[2] striecu svojem,
ki jedina hti viriti
dice i množtvom zapriečiti.

173.

Ki će biti dviuh vića
još ureha, kneže mili,
da bi i meni tri ditića
gorko srce ne ranili,
veselili b' eškėriski[3]
divan Spliski i Trogirski.

174.

Al ne moguć tvoga znanja
žeļa u tvoj se kući sbiti,
hti prostrit se na izvanja,
i od granie se uvistiti,
da pri Turci i gospodi[4]
mirni i virni mejaš vodi.

175.

Državnici neka znate,
svud da 'e vridnom otažbina,
ko se van ńe ne pružate
velika vam vik svitlina
prit ne more: ko se odili,
boļu sriću hita i sili.

176.

Neka čini jakno zlato,
tko od plemića mlados vodi,
koje ne će bit bogato,
ako iz rude ne izhodi;
daleki ogńi ugod daju.
daļe i zviezde laskataju.

177.

Li se[5] i k sreći hoće jošti,
tko ište uzać na vladanja,
lipša svrha od kriposti
srid svakoga nastojanja,
da kad mudra srića sriti,
umi 'u[6] za pran ufatiti.

178.

Sama sama vil[7] glasnica,
moi mištani, pravo more
kazat ki vam svitla lica
u Oceansko pođe[8] more
i prosinu novoj Špańi[9]
zdrak ugodni prem sunčańi.

179.

Ki od Karla sivat prieče,
srićni uzrok ki bie mu,
a kad Filip kraļ isteče,
hti, da 'e ńegov zdrak u svemu,
neka svieta zapadnega
tepli i kriepi miešte ńega.

180.

Karalipej to 'e don Visko,
nu vaš rodjak, ma gospodo,
ki buduć se većkrat trisko
i hrabreno i slobodo,
i na suhu i na moru,
priat bi u tieh kraļa dvoru.

181.

Koji znajuć, svud da 'e smio
Dalmat bojnik neuklonit,
čim je Karlo kraļ živio,
družbu mu i plav hti poklonit,
pak za ńime Filip peti
armiranton ga učinieti.

---

[1] r. Caralipei [2] r. namistchie [3] r. eskeriski [4] r. Gospodi [5] r. Lise
[6] r. umiu [7] r. Vil [8] r. pogie [9] r. Spagni.

182.

Ov videć mu kraļ prijasan[1]
virne čine prudne oprave,
viteza obra, da 'e opasan
svetim redom Kalabrave,[2]
i u dvoru da svitli mu,
službu od galij odpusti mu.

183.

Ter nek mu je kripkie[3] vere,
priporučje da mu paka
kuć (rečenih) Talavere,
neka svojega sunca zdraka
srid Madrida grada sine
lipša s časti i baštine.

184.

Da li i toj ne biuć dosta
dostojanstvu te delie,
dohodak mu poda jošta
grada i luke Svet[4] Marie,
da svom ļubi, čim dihaju,
obadva ga uživaju.

185.

Napokon ga znauć čovikom
baš koristniem na vladanje,
posla ńega mnogom dikom
za kraļie[5] napridkanje,
tja u Mesik i Alkaldie,
od Gvankata da mu tapie.

186.

Gdi se od srebra vadu rude,
i blagoshran di se sbraja,
zapovidniek da tu bude
za pet godin svoga kraja,
i tu zdraka, ka ne dune,
čini poso slavne krune.

187.

Gdi pedipsa i di sudi,
sebi danom svom oblašću,
svake pravde, svake ļudi,
prem da svite istom čašću,
ter pridaje bistrom svisti
kraļu spomene od koristi.

188.

I nek svak zna, da kraļ pravi
dobro plaća svoje viteze,
i u tefteru ńemu stavi
sve dostoje, sve pineze,
ke za vernu službu prima,
a u grad Kadic[6] dvore ima.

189.

Gdi nimajuć svom gospojom
sina od srca, kripko radi
kneze[7] Pavo tvoim pogojom,
da ti sinka tu posadi,
i u tom vriednu slavim zdraku,
misli er prudit svoem ožaku.

190.

Veseli se kraļ Filipe,
prem da vas sviet na te sune,
Bog s naredbe tvoje lipe
uzdrži ti vence krune;
i da kom ńih trieski biu,
narav im je da dospiu.

191.

Duh od trieska, a što 'e drugo,
nego l' ništo malo dima,
dim ne uzdrži bitje dugo,
za to i triesk kratke ima
svoje sile, i jer naga
veće prieti, nego slaga.

---

[1] r. prijasan [2] r. Calabraue [3] r. kripchie = kripkie mjesto kripčije, krepčije; i danas u nekim dijalektima u Dalmaciji [4] r. suet [5] r. kraglie [6] r. Cadic [7] r. kneze.

192.

Sunce edino, ko u zapadu
sivaš[1] jasne srid vedrine,
nek se oblaci vojstva skladu
svih duhova zle godine,
ne će t' škodit zla ńihova,
ki si viši svieh triskova.

193.

Mnokrat u srid mnoge krvi,
kad naskoče nepriateļi
početak se dobri prvi,
od gospostva utemeļi;
tako u većoj utan smući,
da ti izaćeš kraļ mogući.

194.

Često i ravan put se otvori[2]
meu hridim i liticam,
a oro u naj višoj gori
pića ostane iniem pticam;
more se i sad toj zgoditi,
nie svud dugo lov loviti.

195.

Nu Filipi, ki na sviti
šjaše[3] mudri i hrabreni,
kraļi pukom zamiriti,
jakno sunce u svitlieni:
s ńima i tvoja čast i snaga,
sia daļe Inda, daļe Taga.

196.

Samovlašče,[4] s božje sriće
sviet Ispanski ki posvoji,[5]
tebi liri procvasti će,
zlatne vike i meu boju,[6]
i ko dikla meni pravi,
imaš živit svej u slavi.

197.

Di su i naši ženerali,
i Sinovčić i Fanfoeńa?[7]
Dobroević, Srić,[8] Papali,
Radoš, Detrić. Đurmić, Beńa,
Đelžej,[9] Zaro Posedarski,
knezi i vitezi junaški?[10]

198.

Zavorović, Urban Fenci,[11]
di 'e Šimunić, di 'e Crnica,[12]
i Butković časni venci?
Bencun[13] delia iz Vrańica,
turčin plemić, pak krstjanin,
muslomana svoih dušmanin.

199.

Gdi ostali naši knezi,
i države hrabrenice,
kotoraški gdi vitezi,
Buće, Bižanti i Bolice,
Delimarki, Kulišići,
Vodopie, Markovići?

200.

Kotorane hti Urbin klasti,
kada mudre i hrabrene,
ne mogu bit u priasti[14]
moje piesni neuređene,
ńih slidnikom, ki još sjaju,
i na dide se obziraju.

201.

Grgur Bižant, ki u sva doba
sviti umiestvom ko i zviezda,
i Nikonij[15] Frano, s oba
kih Kotor se ńegda giezda,[16]
rodnom miestu u prilici
još se kažu, er velici.

---

[1] r. sciuas [2] r. otuori [3] r. sciasce [4] r. Samoulascçe [5] r. posuoi [6] r. boiu [7] r. Fanfoegna [8] r. Srich [9] r. Gelxei [10] r. iunaski [11] r. Fenzi [12] r. Çarniza [13] r. Benzun [14] r. priasti [15] r. Niconij [16] r. ghiezda.

202.
Jero Bižant, ki posveti
na čast dužda, na čas viere,
u ogrezu život svieti,
Korčularske[1] srid potiere;
Marjan, koji zadužbiene
crkvi prida toko sciene.

203.
Nieko sin mu, ki prilikom
otca bogšu[2] istu uļudi
Svet Trifuna mnogom dikom,
razlikima srebrim sudi:
da meu oba ima dara
blizu dvaes tisuć toļara.

204.
Vitez Jovo, vitez Nieko,
bus križatih di 'e Bolica?
s Boleslava ki 'e isteko,
jakno i cvitje iz granica,
ki i danas slavom diešu,[3]
za sve na sviet da već niesu.

205.
Od Nikole glavatega
ista slava rekla 'e dosti,
a od Ivana najzadńega
reče Klement Jednadosti,[4]
kad pohvali skrb, ku ima
viernim meu neviernima.

206.
Naslidnika ńim je sada
dužd privędri namistio,
vitezića Buću mlada,
er mu 'e i otac čast imio
kńig otajnik u onom gradu,
za slati ih k Carįgradu.

207.
Braća Buće umićena,
di 'e fra Dome i fra Visko?
ki u dila ńih pismena,
koja svak je ńih pritisko,
i u slavnom pripoviedu
još su živi u svoem redu.

208.
Prvi Priur, stoeć u Splitu,
na priateļsku prožbu ńeda,[5]
u rieč slavsku plemenitu
priobrati kraļ Davieda
sedam piesnih od pokore,
da se srušnie[6] rit ne more,

209.
Drugi ostavi nakon sebe,
ostram inieh svoih diela,
rukopisne mnoge sprebe,
razmišļenja bogomiela
vrhu kńiga Pavla Sveta,
s kim i on k nebu s ńim uzlieta.

210.
Jero Buća mudroznanik
pape od Pia četvrtoga,
zvan svoj svendiv[7] bračnovanik,
scińen nauka radi svoga,
ki, da Papu ni udušńi[8]
tapaļ, i on bi u krimez sušńi.[9]

211.
Er buduć mu poklonio
blags[10] Ivana Statilića,
brž bi ipak nań naslonio
najvišega brime vića,
kad mu način prie postavi
obiližje svoe ļubavi.

---

[1] r. Corçularske [2] r. Boghsu [3] r. diesu [4] mjesto jedanaesti (XI)
[5] r. proxbu gneda [6] r. sruscnio [7] r. suoi suendiu [8] r. udusgni [9] r. susgni
[10] r. blags.

212.
Iza kojega mladi Jero,
bratić čoeka poznanoga,
mrtva dunda živuć pero,
na čast sida Kotorskoga
bi uznesen iz nenadbe,
bez niedne svoje tradbe.

213.
Di 'e Lazari, Jovaneli?
prvi gvardian groba sveta,
bogoslovac drugi veli,
slavan pastir od Poleta,
neg što prvom smrt se opri,
Eurinu prie neg dopri.

214.
Ivanović pop don Krste,
mudar pojnik i uzorit,
koga hvalu toke vrste
talianske piesni, dvorit
bi od mnozieh, al što 'e veće
znan, ga Oliva k nebu meće.

215.
Di 'e Kotoraš Albert Dumi,
Veļski biskup, pun znanosti,
ki tač može i tač umi,
da ga Pio zvani dosti,
hvali i kliče da dostoji
sve, što u crkvi svetoj stoji.

216.
Kaono spremu mudarština,
Sveti ga otac tad razviedi,
kad na molbe mieštanina
pusti da mu pripoviedi
vrhu piesma, ki mu izreče
taj čas isti, kad on preče.

217.
Zamiriti zakončija,
veli kardinal od Luke,
prie nadgovor za svoj prija
sveta Jeru, pak iz Buke[1]
i iz Kotora da svoima
izašo je, pravļa svima.

218.
Istina je da tu ńigda
vlastel Luka kuća biaše,[2]
i jednaka da bieligda[3]
obidviuh nazira se;[4]
sž(e)ļa[5] u toj crkvi groben biti,
svoi ga u svoj grad htiše odniti.

219.
Uz biskupe, ako je skladno,
vrć Mustafu i Korkuta,
silne paše, bitje jadno
carevskoga oštra pruta,
iz Kotora oba izašli,
vriedni na svit, prem da zašli.

220.
Može se uz ńih klast i Asan,
polumrtvi iz Novoga,
musar vŕo, paša jasan,
plavovoju[6] Bnetaškoga,
ki umi strašit, i prisneta
iz Šia tisnut pri vazeta.

221.
Od vlasteoskih, ki su hieža,
Paskval, Vraćen, Pin, Đakońa[7]
Drag, Basisis, Tamih, Meža,
Kluvat, Jista,[8] Luk, Grabońa,
Pelegrina, i ostalih
ńih sinova mnogo hvalih.

---

[1] r. buke [2] r. biase [3] r bielighda [4] r. nazirase [5] r. sxglia [6] r. Plauouoiu [7] r. Giakogna [8] r. Gista.

222.
Hrabri di su Peraščani,
na granicah trovne zmije,
duždu virni i srčani,
caru dušmani i nazlije,[1]
Mazarović, Burovići
Zmajevići,[2] Bujovići?

223.
Di su davni Crnotići,
i ostale ńih delie?
plemeniti Begovići,
i staroste Ćefalie?[3]
ki pod ļutom stoeć planinom
ļuti izhode Turčininom.

224.
Pravo narod Prenestini,
iz Preneste er je iziša,
ki grad Prenet, sin Latini,
unuk Circe i Uliša,
ńegda udignu svoim slidnikom,
nek se uzdrže bojnom dikom.

225.
Kih Doklecian imenova,
jos kad svietom on gospodi,
i hrabrenstvom budué štova,
da im dare i slobodi,
vrh naroda da se dieču,
čim se ostanci ńih pomiečn.

226.
S toga i duždu jesu u scieni,
ki slobode im nove poda,
i dopušta im, da se čieni
od ńih sbora ńih vojvoda,
a obran vitez nosi u rati
stieg duždevac veomati.

227.
Zapovidniek nepristrašni
od Neretve Marinović,
Rico[4] hrabren a opasni,
krepak Stokau i Burović,
na mejaših bdeće guske,
i ogńene smirne puške.

228.
Rico,[5] od koga svojom vikom
vil Glasnica svim otvori,
što on čini mnogom dikom
ovd, u Taliu, i u Mori,
riečju tihom, rukom blagom,
bistriem svietom, jakom snagom.

229.
Di s' Rotonde i Marili?
plode zdrieli od Kastiela[6]
Karuc, Mrńane[7] i Dupili,
Maina, Belgrave i Baćela,[8]
Tanus, Kreokuć, Tanam, Krote,
Arbanasoviću, Imote?

230.
Di ste Đika[9] i Ceklina,
vŕo Slade i Janšiću?[10]
kneže starih od Medina,
Bureticu i Bišiću:[11]
svaki od vas u istoj Mori
hrabreno se s Turci bori.

231.
Braičići, Viskoviću,
stari i mlaji Korponeši,[12]
Grančić, Kaiću,[13] Rajkoviću,
nadvojvojski alaj Beši,[14]
narečeni prikomorci,
naši štiti, turski udorci.

---

[1] r. nazlie [2] r. Smacuichi [3] r. Chiefalie [4] r. Rizo; moglo bi se čitati i Rizo [5] r. Rizzo [6] r. Castiela [7] r. Margniane [8] r. Belgraue, i Bachiela [9] r. Gika [10] r. Giansichiu [11] r. Bisichiu [12] r. Corponesci [13] r. Kaichiu [14] r. Besci.

*

232.
Vrhuvoje,[1] Koloneli,
Vikoviću i Kumbate,
Franiću, Isi, Petriceli,
Markoviću vŕo brate!
vitezovi i glave ine,
ki pružiste svud krajine?

233.
Na otvoru dostojnici,
pod knez Jankom[2] svi Omiški
bojničari i glavnici,
Dvar, Vrgorca i Vrliški,
Furios Frančesk, Pavišići,
Mikel, Jelić[3] Pipinići?

234.
Beztidnoga i nečista
ki Stipana izagnaše,
kad ugrabna ńih nevista
pod posiļen ńega staše,
ter kad s lova prišao biše,
grad mu u obraz zatvoriše.

235.
S ńima plemni Deškoviću,
Bilić, Klarić, Pribeović,
i jakosni Dražkovići,
i leveni Vutinović,
pri Cetini gradac stani,
vojničari kripci izbrani.

236.
Smarić, s iniem Kaštelani,
Vicićević s druziem knezi,
Lučić, Kačić s Makarani,
Kliški i zagraski vitezi,
gorńi primorci i župjani,
Paštrovići i Budvjani?

237.
Di 'e Kulišić i Smiļanić,
Brehuļ, Parać,[4] star Vaniša?
Ivančević i Giļanić,
Janko Mitrov i Saviša,
Vuk ogńeni, zec Vušković,
Peraica i Novković?

238.
Di 'e pop Skorić i Zanković,
pop Baičić i s ńim ini?
Jadrievič, Vodanović,
Pokraicom vlaški sini?
ki činiše čudne love,
da s levenstva jošter slove.

239.
Ki na poļu Zemuniskom,
mrtva videć Vuka svoga,
htiše osvetnom pobiet triskom,
Asam Bega usilnoga,
i sto[5] turak, koji s ńime
još žašgaše im[6] kuće i sime.

240.
Di 'e Masković ńih, ki od kmeta
zaima Hali Age Vrane
potisnie ga, na čast zeta,
bunu, i muža od sultane;
pride i na vrh Selektara,[7]
pak i od paše siona cara.

241.
Bakovići, Buskovići,
ki još žive golem Rado,
neprimožni svi Sentići,
Nakić i ino čedo mlado?
vrući Radnić i Sinobad,
Turkom žestok i ļut obad...

---

[1] r. Varhuuoije [2] r. Giankom [3] r. Michiel, Gielich [4] r. Parach [5] r. stoo [6] r. xascgaseim [7] r. Selectara.

242.
Stari i mladi Črnogorci,[1]
oštri ļudi od planine,
turčininom uvik gorci,
er sve ih mlate, pak u stine
i za klance sakriveni,
bit ne mogu pridobieni.

243.
Pri pod Risan, a ono lani
Milodarom na Cetińe
žgani, u klancih pak stirani,
povališe ih jakno svińe,
kada paša, čić Moskova,
toke žanke[2] biše im snova.

244.
Svi su prošli ni ih[3] na svitu,
proće za ńima i ostalo,
mudre i jake u prolitu
svoem probada smrtno žvalo,
što i nastane pak za time,
poharatje[4] smrt i vrime.

245.
Vrieme gloje, a smrt kosi,
vrieme svaka na tleh meće,
smrt i teške još odnosi,
vrieme prostit nikom ne će;
i sviet isti svitu otima,
što jes, što bi, što bit ima.

246.
Stvari i tuske[5] i kamene,
i svitovna sva lipšaju,[6]
samo mudrih uspomene
u život(u)[7] svej ostaju:
ńih ne more smrt i brime
počemrskat[8] prem sasvime.

247.
Zub vrimenski krimez hara,
smrtni a kosir cviet liposti,
oni ridom[9] sgrade obara,
ova odnosi svom jakosti
vele i male, prave i krive:
dim je i osin sve što ovd žive.

248.
Ginu svaka time kada,
sama a kripos vikoviti,
prianimo jurve sada,
čim živemo ńu sliditi,
nek nas čini ovd čestite,
a onamo viekovite.

249.
Ova trpeć pridobije,
sja, kada se dade bosti,
hrabrenija u sebi je,
kad ne stoji u plandosti,
cvate[10] meu svieh potlače,
jakno liljan[11] meu drače.

250.
Aj ustrpo prihrabrena,
da bi meni omilila!
neka miesta na blažena
s tebe uzletim: ti si sila,
koja puna svih čudesa,
grabiš kraļstvo od nebesa.

251.
Podniet hoću suprotive
i dosade svieta ovoga,
ako i jesu bolestive,
kad su hćeri grieha moga:
jeda bi odni s ńim hrabreno
sve, što u meni bi sržbeno.

---

[1] r. çarnogorci [2] r. xanke [3] r. nijh [4] r. poharatije; mjesto poharaće [5] r. tuske [6] r. lipscaiu [7] r. u xiuot [8] r. poçemarskat [9] r. ridom [10] r. zuate [11] r. lilian.

252.

Čić slavnoga, Bože molim
tvoga imena, hti mi dati,
da na koncu muci odolim,
cielu i sviest budu imati,
neka umre s pokajanjem,
s virom, ļubavi i ufanjem.

253.

Udiliš mi[1] uzdahnuti
s čista srca i odluke,
i kada htit izdahnuti,
Gospodine, u tvoe ruke,
duh, da rečem, naj vrutie[2]
priporučen neka ti 'e!

Svrha sedmoga pievanja.

NADGLASJE.

Tudie gradi i otojski[3]
i ńihovi slide muži,
kih u dvoru i u vojski,
i u crkvi cviet produži,
i srid rodne plemenosti,
zada miris od kriposti.

Hvar, Korčula, Rab, Cres, Veļa,
gradi jesu do istine,
Vis bio je, Braču 'e žeļa,
al s ńegove hudobštine
vik bit ne će, prem da mnoge
u ńem viju poluboge.

PIEVANJE OSMO.

1.

Za gradovim zemļe stavne,
i od ostroga[4] gradi slide,
u kih mnoge kuće davne
i vriedni se ļudi vide,
osvim onih, kih sam reko,
ki su nami prišli prieko.

2.

Koi buduć uvedeni
naša u vieća ńegda osobno,
tim vlastelstvom narešeni,
da se kladu, bi podobno,
meu plemiće, koji svite
grade u kopne plemenite.

3.

Prvi i bliži grad osiski,[5]
glasoviti Hvar se broji,
kim Demetrij priveliški
kraļ gospodi; sridu stoji[6]
meu Bračom i meu Visom,
ki e' slavan Dionisom.

4.

Paro, sinak Paražija,
Farasko je[7] miesto sgradi,
ki Arkadih vojačija
i s ńima se 'e tu posadi:
puci, ki se zahvališe
pri miseca da svitliše.

5.

Živi miesto u slobodi,
čim ga Agron kraļ posvoja,
pak ga od štete oslobodi
Rim srid vruća svoga boja,
čić ńegova slavna Mitra,
potle odmetna i odveć vitra.

---

[1] r. Vdiliscmi [2] r. urutie t. j. vruće [3] r, Otoiski [4] r. Ostroga [5] r. osiski [6] r. sridustoij [7] r. Pharaskoie.

6.
Koji kad se kraļem diže,
suprotan se hti ńem kazat,
izprid Rima al pobiže,
i poče se priobrazat,
da mu i kruna ured[1] pogrubi,
vlast i život kad izgubi.

7.
Pri u naravnoj Hvar žestini
i u svoem puku spasan staše,
za to Rim ga u prihini
vaze i rasu, kad ne mļaše
ńegov Mitar, a vlast lipu
pusti i ubiže kraļ Filipu.

8.
Sad se sahran ńegov broji
svoj gospodin dužd Bnetaški,[2]
i tvrdina ka vrh stoji.
sagrajena ńegda jaški,[3]
koja sve ga gleda i brani
od zasieda nečekani.[4]

9.
Sgradu od Visa, rečenu Isu,
Liburn svoima Liburńani,
na tako zvan udigli su
otok, ki prie Pelašani[5]
Amazonskih sinov bieše,
iz Licie ki tu prieše.

10.
Liburńani puk mogući,
Liburniadi sve ostale,
čineć stojat sebi izući
podložiše na navale,
pak i kmete odlučiše,
ki slav Trogir napučiše.

11.
Posli i stari Dionizi,[6]
sgradi zide i arsanu,
da mu otle put je blizi,[7]
brodit vojske na izbranu
bogšu Delfsku od Apola,
punu blaga čudna ohola.

12.
Vrl usionik klete hlepe,
zlata pripun, što pri dabi,[8]
sva raskošja bogše liepe
i poplini i razgrabi,
ter u grabšah er obič bi,[9]
radi i o toj svetotičbi.[10]

13.
Vik ne mogoh imat traga
od mištana svitlih pridnih,
ki još stoji grada blaga,
za toj rit ću dila vridnih,
ki živiše po pridaju,
nek se po ńih davni znaju.

14.
Paladini[11] plemić Niko,
od galie buduć voja,
sedam fusta razbi priko,
strašļivita sridu boja,
gdi izsieče množ Turaka,
i iznebļušen dojde im haka.

15.
Da ńegova čić hrabrenstva,
toke i plavi er sam svrnu,
dužd mu doda red vitenstva,
pak mu i zlatan plašt ogrnu,
neka bude tizim darom
izgled i strah svim musarom.

---

[1] r. ured [2] r. Bnetaski [3] r. iaski [4] r. nè çekani [5] r. Pelasciani [6] r. Dionisij [7] r. blisij [8] r. pri dabi [9] r. obiç bi [10] r. suetotiçbi [11] r. Palladini.

16.
Za ńim sin mu Pavo za to,
vrh mudrostih, ki se pruži,
skaza da ima čisto zlato:
pop biet koji Bogu služi;
i u kńigah, ke objavi,
što ima pomļit misnik pravi.

17.
A brat ńegov, ko i ćako,
biuć vrhkumit od galije,
s Ligurńani bi se jako,
da priateļstvo vrhdelije
višu slavu pridgovori,
al ga ogńica mlada umori.

18.
Andria Bonin, vrl vojvoda,
virnom družbom svoje plavi,
pokle mnozim smrti poda,
i on pod Kalcid[1] sviet ostavi,
već dobietnik neg pridobit,
od levenstva grom osobit.

19.
Nikolina kripka Miku,
čim pod Lesi[2] Turcim bi se,
kad već svojem smireniku
ne mogahu dolit više,
nadmetnuta posikoše,
puna al slave i ponose.

20.
Jakov Barbiš[3] kad prie pade
Modun silna radi cara,
u sužanstvo i on upade,
i er u odkup kuću shara,
bi od Bnečana vitez čińen
i do smrti dobro scińen.

21.
Petar Bažej,[4] ki korabļom
svom jidreći put zapada,
kada začu; musar grabļom,
da veliki sva popada,
i da u luci sustavi 'e
pod Kartagom tri galie.

22.
Venetiske nu gospode
ńekom strašnom svom đemiom[5]
tisnu, da se oslobode,
ako i plavim mańehniom,
ter ga u vruću boju dobi,
đemiu užga ńega obi.

23.
Vid Gazarić, ki u porobu
dvora Đulia[6] namiri se,
kroti Turke i ńih globu,
al kad već nań navališe,
na ciel tabor ko lav strilan
svu osveti smrt posilan.

24.
Petar Balci,[7] ki se naje
na dobitje Kurcolarsko,
pram kristjanom di izaje
svemogujstvo zaman carsko;
bi se kad svak s ńim hrabreno,
po Bogu osta razrušeno.

25.
Petar Vidal vrhukumit.[8]
zadńi i Jero tolikoje,
bistre loze plod vrlumit,
pored diedi ki žudio je,
al ni mogo uzit gori,
er ga mlada smrt umori.

---

[1] Calcid [2] r. Lesij [3] r. Barbisc [4] r. Baxei [5] r. gemiom [6] r. Giulia [7] r. Balzi [8] r. Varhukumit; Vrhukumit riječ načińena od Kavańina za talijansko-mletački: soracòmito (sopracomito) = zapovjednik bojne lađe (istorij. izraz).

26.
Frano Lupi, ki u rati
od Kandie znan vitezom,
er s Turci umi vojevàti,
bi od dužda stvoren knezom,
dugo i prudno galie vodi,
drag i priat pri gospodi.

27.
Bieše i Lucij[1] Anibale,
i Gazarić Marin siva,
dva sokola mnoge hvale,
ka su i danas na svit živa,
čić ńihova dilovanja,
puna svita, puna znanja.

28.
Jerolime Ivanića,
Tašanića[2] mučat nie,
mudroričja svoega čića,
glasovita dva vetie,
prvi u Bnecih bi obiran,
drug ovd pri neg bi zatiran.

29.
Mihoj Jaža[3] liečnik slavni,
toka dila ki objavi,
navlaš moguć i upravni,
samovlasnik od naravi;
druge Jaže rit ostavih,
u deveto ih petje er stavih.

30.
Mudra Petra Ehtoria
ni mi omučat, ki prinese
vas piesmenik Ovidia
od ļuvene[4] lika trese
u prikladne petke naše,
da ni slovci ne ostaše.

31.
Mihoj[5] opet Pelegrini,[5]
Jero i Visko Priboevi,
Nembri vrhpop, svi umini,
rodnom miestu svi harnevi,[6]
svašto daše, sebi nišće,
dušu a Bogu na svetišće.

32.
Slavni Biond, ki iz Hvara
srićno pojde u Angliu,
ter tu upisa, a ne šara,
onu liepu pravinkiu;
i s Romacieh, ke doteče,
poglavica ńih se reče.

33.
Stasin, Petris, Benkovići,
Buislav, Kiskić,[7] Simoneti,
Skenderbegi, Piretići,
Bertuc,[8] Piažić, Cot,[8] Spineti,
Kandia, Boskić,[9] Zambelini,
što činiše i ńih sini.

34.
Svi vlasteli, rit ne umiem,
er mi svitlos ne bi dana,
ku uprosih samo sumiem
svako dobro grada znana,
ki ni mogo neg rod diečan,
poroditi sebi sliečan.

35.
Sad Korčula nasliduje,
grad plemenit i odavan.
koga ńegda podignu je,
stari Antenor vavik slavan,
kad s Trojanske bigué tiske,
liuke[10] projde Iliriske.

---

[1] r. Lutij [2] r. Tascanichia [3] r. Giaxa [4] r. gliuene [5] r. Mihoi — Pellegrini [6] r. harneui [7] r. Chischich [8] r. Bertuz — Zot [9] r. Boschich [10] r. liuke.

36.

Tako i kaže kratka piesan,
kod vrat morskih ku udignu,
Leun ńegda knez uzviesan,
da starine ne pobignu;
tako i druga vrh davniega
ulazišta nam razliega.

37.

Drugi ciene puci Gnidi,[1]
s Antenorom ki brž biše,
već ostaviv toga slidi,
grad Korčule uvrižiše,
jeda bi tu ńih pristali
duzi puti i pečali.

38.

Treći pleme da Maltesko,
ko Korciru pri posede,
kad pak more Adriesko
iziskova tu u Mlit sede,
ter hti nazvat dva otoka
od dvojega svoga istoka.

39.

Za tim August glasoviti,
svoe vladanje nek uzmnoži,
kad Dalmatiu hti osvoiti,
tad i otoke tej podloži,
da po moru već ne čine
s plavim toke sione pline.

40.

Đurđevića[2] poslie pleme,
za Hrvojem, dvim otokom
gospodova, dočim brieme
zgodno priede, da se sokom
Krkar[3] prida pak Bnečanom,
a Mlit bližim Dubrovčanom.

41.

Čemu drago s svoih grajana,
neg s svoih miera na starasku
grad tvrd odbi nenadana,
er sva vojstva i svu prasku
Federiga i Aragoni,
ki se s ńima nań zagoni.

42.

Braniše ga posli i žene,
buduć u ńem ļudih malo,
mužkim ruhom obučene,
da ga ne uzda carsko žvalo,
kad vři[4] Baša Uluzali
biaše s Turcim nań navali.

43.

U ńemu su redi dvoji
ļudih puških i plemića,
ko se u otocieh[5] inieh broji,
ovi sjajuć posred vića
gradom svoim upravļaju,
podveti su[6] ki ne znaju.

44.

Obrud, Arner, Kanavela,[7]
Cilih,[8] Papan, Rosanea,
Urban, Vidop, Osoor, Stela,
Mikel, Đunih,[9] Bud, Petrea,
Simoneta, Gabriela,
Spanić, Brnov,[10] Ismaela.

45.

Ti i inih kuć svitli bieše
i u oružih i u slovieh:
izuvidit mogla al nie se
hrabros, mudros sva od ovieh;
malih ostaju uspomene,
al tieh malieh čudne sciene.

---

[1] r. Gnijdi [2] r. Giurgieuichia [3] r. Karkar [4] r. uarij [5] r. otozieh [6] r. poduetisu [7] r. Canauela [8] r. Zilijh [9] r. Michel, Giunijh [10] r. Barnou.

46.
Anton Rosan pun razbora,
arkižakan[1] crkve jasni,
grad obrani tolikora
turske od vojske bez bojazni,[2]
Pravļu upisa, a od rodbine
niedan stište 'u[3] čić istine.

47.
Cvate i Frano Nikonicio,
visok meštar zakonovih,
Rafo Cili,[4] Jakov Bnicio,
pun poštenja i darovih,
er potajnik bi petoga
Karla cesara uzvišnoga.

48.
Pak se ukloni i hti umrieti,
u Žrnovi[5] selu malu,
odkle izide čoviek svieti;
nu dostoji veću hvalu,
kad se od dvora oslobodi,
da prost žive u slobodi.

49.
De Tolentis cvate i Luka,
nazvan biskup Šibeniški,
koga Papa biše uzvuka
na slav stepan priveliški
kardinala, na mol[6] priasni
Fedre, ki bi 'e cesar jasni.

50.
Er služeć ga svoim mudarstvom
u polači svietnik dvorni,
a u potribah poklisarstvom,
poslač viran neumorni,
žudi za har čas mu isprosit,
pri ga al priatja hti smrt skosit.

51.
Oda inih, ki sad stoje,
u prihodno rieh pivanje,
i s[7] vridnosti svoe dostoje,
zaliko 'e[8] već priričanje,
grajani su svugdi vrli,
al su živi al umrli.

52.
Grajski pučani i zagraja[9]
meštrici su kamenari,
drivodiļe, ki vrst plavja[10]
mnozieh gradu, a ribari
i težaci svud po školu
rade o mrežah i o polu.

53.
I Pag je imo ļudih hitri,
koga hvali solenica,
neg što sol mu sva izvitri,
kad nemili ubojica
hti porazit otca svoga,
to 'est pastira duhovnoga.

54.
Puše od tad snage plahe,
suhi siver ki ga ogoļa,
noseć drva, noseć prahe
od ńegova biedna poļa,
neg što on sol mu veću daje,
da još bogat s ńe ostaje.

55.
Svoi sveti Bogu ugodni,
kad se svidi, pomoće ga,
a svoj Misul zviezdouhodni,
sviem narodom praviće ga,
s Petra i svoga Split se[11] oholi,
ki mu stadnik bi pun soli.

---

[1] r. Archixakan; moglo bi se čitati i a r ć i ž a k a n, kako se gdjegdje govori po Dalmaciji [2] r. boiasni [3] r. stisteu [4] r. Zilij [5] r. Xarnoui [6] r. nàmol [7] r. *is*' [8] r. zalikoe [9] r. i Zagraija; biće mjesto i z z a g r a đ a (đ = j) [10] r. plauia [11] r. splitse.

56.
Zadar pravde s ńega oteza,
a on se izmaknut Zadru radi,
ali Zadar ńega sveza,
grdi, ubiva, pali, ogladi,[1]
čim ga Ugrić Zadru proda,
i otide mu sva sloboda.

57.
Tim pristaše sve zajide,[2]
svi neskladi i progonstva,
jeropopov brade side,
vrući razlozi od zakonstva;
Zadar ko pas pri nań riga,
sad ko pastir vunu striga.

58.
Deskovića, Mirkovića,
ne daše se strići vune,
Kašić, Spečnić[3] i plemića
novih, ki se i danas bune;
tvrdo bo se ńima vidi
poći na đem[4] s zapovidi.

59.
Za to Pažani i sad s nova
Rimu biskupa upitaše,
ali u tmi sva ńihova
razloženja prikazaše,
er čić stare prokletie
ne stigoše biskupie.

60.
Tako 'e, nebo kad odluči,
da veoma grieha čića
ki god grad se mukom muči,
zaludu su ļuska vića,
triba 'e trpit neveselo,
i obrnut grad u selo.

61.
Grad od Raba sad jedini
od Sardone na otoku,
nedohitan u starini,
pak i ļudim scieńem[5] toku,
vel[6] Sicilie mariskalac,[6]
da u ńem rači doć vladalac.

62.
Za ńim prvi pak vlasteli
Bneški s ńime redili su,
ki su u pravdi tu sidieli,
i duždarski uzliezli su
stol čestiti i visoki,
gdi se uznose mudri soki.

63.
I Kolento grad drug prie
svet Domjana bi na gori,
ki do ńegda produži 'e,
a pokle se već obori,
kogod osta u Rab shodi,
tim sad dvoj puk dvoj[7] križ vodi.

64.
Nie tu selih, neg su stani
kmeta, ribara i pastira,
svud meu poļih raspršani,
gdi u osami svak se šira,
nosi ih gradu ribe, voće,
meso, zece, jance izoće.[8]

---

[1] r. ogladi [2] r. zagide [3] r. Speçnich; može se čitati i Spečnik [4] r. gem [5] r. sciegnem [6] r. Vel — Mariskalaz. — Mlečić Giustiniano u svom Itinerario od 1553 veli za Rab: . . . . Onde si trova, che già gran tempo, il gran mariscalco della Sicilia venne a questo regimento, chiamato dalla comunità d' Arbe [7] r. duoi [8] r. isochie.

65.
Tuste prasce, ki u gaje
tolike se žirom tove,
lipi a šer od Novaje,
podan Paga ki svoj zove,
s Barbadon mu vina boļa
šļe iz plodnieh svojih poļa.

66.
Rabskieh vlastel ko bi skupi
i prikaza dila bojna,
mudrieh, viteza i biskupi
mnoštva malo da nesbrojna,
vlas Črnota,[1] Dominičić,
Nimir, Skafa, Splita, Bičić.

67.
Prvih Jero, Matij, Marjan,
ki bi pastir od Tariesta,
druzih Šimun, Dome, Damjan,
Frano, Nieko, Anton, Kriesta,
Seński stadnik, ki čić vire
pod Klis umri bez umire.

68.
Jakov, koi doba u svoja
sve kolike vojske sine[2]
bi cesarski prvi voja
suproć Turkom na krajine,
Ivan biskup Varadena,
slava i čast od plemena.

69.
Sigismunda ki cesara
Euđeniju[3] četvrtome,
čić utiske silna cara,
pak i duždu Bnetaškomu
vridan glasnik, za staviti
tu gospodu u uviti.

70.
Učiteļe od Nemira,
i polače ńih knezove,
bogoslovce svak razbira,
i država sva ih zove,
ma u koih brata dva (ve. ie)[4]
(os. im)[4] davna kolikčie.

71.
Vrhkumeta, vladaoca
i viteza skupi stare,
Biza, meu kih slavna oca,
prabiskupa Antivare,
kladam, neka kruni kuću,
buduć imao svist izuću.

72.
Ivan Skafa, stareniški
i on rod, sgradi biskupiu,
i u trim božji sidališki
otar diže za tutiu,
pastir buduć grada svoga,
becmi vlastita od razloga.

73.
Vrhkumite, vojenike,
Splita al' ti Spalatina,
i crkvene namisnike,
ki brž ishode iz Solina,
dosta 'e riti, hvale er više
ni, neg didi im[5] da otle biše.

74.
Galciń, Zara, Marinela,
i u crkvi i u dvoru,
vriednih ļudih vića vela,
ki svitiše prie i skoru,
uspomenut meni 'e samo,
mrtvi er živu još̌ter amo.

---

[1] r. Çarnotta [2] r. sijno [3] Eugeniu [4] nije čitļivo [5] r. didijm.

75.
Davni Skafa i Armolaja,
plemske hiže dvi pristaše,
koje ńegda put od raja
rodnom miestu ukazaše,
pastire mu dobre kada
toke daše, za past stada.

76.
Tako i kuće Zudeniga,
kim još ditić živ ostaje,
od kriposti da put briga
i on upravi svoe stupaje,
i pohvalnim drumom slidi,
kud hodiše svitli didi.

77.
Jeropop ih sad Mikļani,
naučiteļ jazovati,
pripoviedac u svem znani,
mnogom pomńom k nebu prati;
i budući tu namistnikom,
upravļa ih svoom prilikom.

78.
On divanom od pridnika
i Seńkim se plemstvom goji,
gdi svoih kneza ladanika,[1]
i viteza skup se broji,
vojstva zlatna i hrabrena,
slavniem dilim urešena.

79.
Tu i u Rab se kriposnici
udigoše ļud mudriih,[2]
al se čoviek veće diči
svom kriposti neg stariih,[3]
i ostav sam živ da se hvali,
skupi kripos svih ostali.

80.
Sam samoga scieni i ļubi
Boga, dobro svih najveće,
i svak da u tom dni ne gubi,
nagovara i kleveće,
i u srce mu skrb uzvire,
slave od božje poda od vire.

81.
Ovakove ļudi svete,
triba 'e, da Rim jur uzviši,
a fratarske zanovete
prama dobriem da ne sliši;
slide opļeno zavidosti,
ko i triesk vrhe od kriposti.

82.
Vrhužakna Mustaćina[4]
viđu[5] uzań gdi se peńe,
Kanonika Spalatina,
Zara, Biza, dva Galcińe,
Dominiša i Nimira,
ki su ufanje rodnieh mira.

83.
Al Dominiš Jero otide,
i zavičaj svoj ostavi,
da u liepom Zadru side,
arkižaknom di se slavi,
čoek procieńen, a najliše[6]
er pinezom svak kloni se.

84.
Ožak dospi inih plemića,
navlastito od Končica,[7]
Pacifika, Radovićih,
kim ne ostaše muška dica,
koih[8] bi mogo prikazati
na čast miesta i ostati.

---

[1] ladanika; sprijeda je *V* prekriženo [2] r. mudrijh [3] r. starijh [4] r. Mustachina [5] r. uigiu [6] r. à nai lise [7] r. Conçiza [8] r. koih.

85.

Od Karikta otek plodni,
na kom ńegda grad sagradi
slavni Kurik kraļ slobodni,
ki i urešit ńega radi
slobodnostim, koa je[1] sreća
svih gradova prem najveća.

86.

Pak narečen[2] grad od Veļe,
pokle ubignu Franđipana[3]
teški jaram i useļe,[4]
meu plemci od grajana
vidi sivat sienstva svoja,
i meu kńigah i srid boja.

87.

S toga upade pod Stipana
Hercevskoga prut nemili,
čim po osvetnih Dubrovčana
ńemu vazet bi po sili;
al vašćinu malo drže,
vlasnik ki se na blud vrže.

88.

Kad ga poslie dužd podloži,
Skerelom ga[5] utimari,
i za spoznat ńim naloži,
da ga brane od Tatari,
i da galiu drže opravnu
na potribe svake spravnu.

89.

Svitao Dujmi bi ńekada
knez i vitez hrabreniti,
iz srićnoga toga grada
koj i svejer vikoviti,
jer ga upisa Madij Mika,
živit hoće tja do vika.

90.

Gledam Purgu i Kordića,
prikriposne crkveńake,
i Venera i Dudića,
zakońane svitovńake,
koih jedan u Barbani
umrie vlasniek uzdisani.

91.

Vrstan Dudić, ki učini
dug pridgovor, al kripostan,
da Tridenskoj svoj skupštini
bi ugodan a ne grostan;
lieoo izrehši[6] biskup naški
što bi trieba, sve dijaški.

92.

Ob istoga grada 'e bio,
i vojvoda ńegda veli,
ki 'e vojske prihodio,
plemić Marko de Spineli,
koga kaže var hrabrenu
Paulić u svoem uspomenu.

93.

Kancelare dobre i pravne
Roze, Stuce,[7] Bonmarine,
i Šitarke[8] veoma slavne,
to 'es Cikute i Zotine,
da bih htio ja pobrojit,
triba bi se i oznojit.

94.

Roza 'e bio poglavica
sve popadi u[9] svoem grado,
tvrde misli, kripka lica,
da nitkor ga ni za bradu
svoih poteza, da bi kako
stvar učini naopako.

---

[1] r. koaie [2] r. na reçen [3] r. Frangipana [4] r. useglie [5] r. Skerelomga
[6] r. isrehxi [7] r. Stuzze [8] r. Scitharke [9] r. popadiu.

95.

Dostojan je od Šitarka,
plate i dila ńih priglasna,
kažu dukle sveta Marka,
i teftere Karla jasna,
kad Aurela slugu svoga
hti viteza Solimskoga.

96.

Kojim klade, da ishode
nu od jasnih kraļa Šitih,[1]
za to rod svoj da izvode
u jakostieh i u svitih,
dobro zdrio, velmi jedar,
što im potvrdi i dužd privedar.

97.

U istom steći koracaju[2]
i Zotini svi slidiše,
kad na moru i na kraju
s Turcima se jadno biše,
da rečene vitezove
još glasnica časno slove.

NB. Strofe *98.* i *99.* fale u rukopisu, naznačen je samo broj i ostavļen prostor; koncepta ovo pjevańe nema.

100.

I mudroga, stiesna dila,
Teofrasta od Cikuta,
slove i danas glasna vila,
i Jakova, slavna pruta
od Zotina, dugo u Pragi
ki bi sudac prav svim dragi.

101.

Koim pisah druzieh čiesta,[3]
ne dodaše obiližja,
ko dodaše ina miesta
meni znana, meni bližja,
ko ne piva skladno pivac,
drugi 'e, a ne on isti krivac.

102.

Znan, da Zkatia,[4] Bora, Aspetić,
Stacis, Kraja, Bortolina,
Sadrak, Aplik, Rinald, Petrić,
Budistavić i Biasina,
Fođet[5] i rod Mekrovića,
bieše cvitje od plemića.

103.

Znam, da ima pet Kaštia,
meu kih Baška, Dubašnica,
sedam mitrih opatia,
s kih vesela ńih su dica,
s dobra vina, s bojih[6] dohoci,
ke im stekoše stari oci.

104.

Znam, da sebi 'e davat hranu
zadovoļan, vrst końica
a goji svoju na poļanu,
ke za diecu poglavica
brodi često, jakno vile,
put Napule i Sicile.

105.

U Osoru što 'e plemića,
er je on grad opustio
iskopnice trovne čića,
i u Tres[7] se je namistio;
svak bo bieži od umora,
priko kopna, priko mora.

---

[1] r. Scitih [2] r. korazaiu [3] r. çiesta [4] r. Zcatia [5] r. Fogiet [6] r. boijh
[7] r. Tres.

106.
Još se travni zidi viede,
praznih hiža još ostaje,
vrla sgrada crkve siede,
još mu sliku grada daje;
popi, fratri, dumne mole,
da se umorna lita iskole.

107.
Svet Gaudentij gospar grada,
ki tu leži, Boga prosi,
i Gaudentij ki mu 'e sada
biskup, da bi blag odosi[1]
jur ajerske sve nezdravi,
da bi se opet grad napravi.

108.
Nek gospoda vića sboru,
šiu[2] zanati srid dućana,
a težaci muče i oru
vrhu poļa zapuštana;
i veća se hvala vraća,
velom Bogu, ki se obraća.

109.
Milosrdan na grišnika,
ki mu odprie brž sagrieši,
i ko liečnik od liečnika,
gre da zdravi ga i da tieši;
nu dopusti milos Boga,
slut da pride pera moga.

110.
I kad sridu gorčie zledi,
i većemu u pedipsu,
čoviek Boga mańe uriedi,[3]
i na kripost skače visu;
daj da oboka ļudi koje
kaže isto pero moje.

111.
Navlastito svitle Sforci,[4]
ki su od banih od Milana,
pravo sime, ne izborci,
ki se izmeću van poļana,
i ki putem od ļubavi,
tu urižiše[5] prut svoj pravi.

112.
Jako ļubav primoguća
nesličnosti sve jednači,
i iz pruta prem izuća
plod se izuć često istaci,[6]
tako i u ove kuće sienstva
nazire se zdrak didienstva.

113.
Vlasteli su Pole i Creski,
i Enrik ńihov knez Cvitani[7]
bi uznešen na viteški
red Solimski svet Ivani:
i on pak držeć dar papanski,
svoe stavi u red Lateranski.

114.
To 'es Ivana Sforcu svoga,
Stiepu Ivana i Antona,
vriedne sine otca toga,
na kih kripost vlast naslona,
biuć oblastam stvarat jošte,
sudce, pisce, meštre, proste.

115.
Plemstva davnoga u svidožbu,[8]
znaj, da jednom ńih bi dana
uzorita hćer za družbu[9]
svitla kneza Savorńana,
sad cviet Jake[10] Kolombine
reši kuću, muža i sine.

---

[1] r. odosi [2] r. sciu [3] r. uriedi [4] r. Sforzi [5] r. urixisce [6] r. istaci [7] r. Cuitani [8] r. suidosbu [9] r. drosbu [10] r. Giake.

116.
Ka gospoja plemenita,
buduć ļubi Dominika,
učiteļa i parca svita,
najprie ńemu stavna dika,
pak i ćaćku, ki diobnici
ńu[1] svoim umom i jazici.

117.
De Kolombis ńe otac Jakov,
pravo golub ki 'e bez zuči,[2]
ļuban, dušan i u sem takov,
da uzlitat svih nas uči,
put nebesa s biednih lago,
teško i da 'e[3] svim svieta blago.

118.
Draža od hiže ni neg jedin,
Zambeli se ki naziva,
zasve i živa da ga viedin,
do kratko grad prosvitliva
s mnogim blagom i milošću,
pop svet ne da er naslidošću.

119.
Ferizolić[4] hrom nogome,
napire se na gospoju,
grofa Androke hćer i s ńome
srićno uzdrži kuću svoju,
plemenitu i obilatu,
u Kaštelu Creskom zlatu.

120.
Bor Boćina[5] jošter plodi,
er čestita Petričića
File svojem mužu rodi
Jaku, vriedna svim ditića,
od koga ufa božim darim
vrhe od ļudih, slične starim.

121.
Ožak[6] Petris uzmnoži je,
i poresta priugodno,
s redrunici[7] nareši je
naskol ono miesto rodno,
koga dohtur Tintinago
reši i Felin, svoe sve blago.

122.
Bartu a Petris, Creski plovan,
čić ļubavi i mudrosti
u otoku imenovan
i procińen veoma dosti,
om bo upravļa svih po drumu
od spasenja u razumu.

123.
Anton Adrar, ki u Rim sriće
vetie zanat dugo tiri,
primjen sini u ono viće
s blagoričja, ko zamiri
glava od svita tad sta u ńemu,
da mu i dare kao svojemu.

124.
Anton Marceo muž od Trasa,
i on pri opjen poslac reda,
pak učińen od Patrasa
jerobiskup znanja sieda,
ki desetim pod Leunom
bi okruńen hvalom punom.

125.
I Sposarić Biaš[8] Creski
sveta reda braće male,
pohoditeļ priviteški
dvaes godin pri Itale,
pak Boeme i Stirie,
i cesarske Austrie.

---

[1] r. gnu [2] r. zuçi [3] r. dae; nije jasno [4] r. Ferizolich [5] r. Bochina [6] r. Oxiak [7] r. redrunizi [8] r. Biasc.

126.
Da obadva s mudra svita,
i s nauka velouma,
dovršiše svoja lita
glasom čudna od razuma;
redu i rodnom miestu jošti
davši izgledi sve kriposti.

127.
Što ću Osorskih od kuć inih
Draža, Šaja,[1] Moise, Gabić,
ali od Cresa rit Boćinić,[2]
Ferizola, Petris, Grabić,
Kolomb, Profie, Perovčića
više, kad ni prosna svića.

128.
Znam, da ovi ostalima,
ki u miestu ta stanuju,
navlaš plemci s duhovnima
svoim kripostim zablištuju;
ali i sunce mańe sjaje,
kad ga zemḷa sridu staje.

129.
I stadniku i druzimi
pisah mnokrat, kad se ore
kipi i kuće, svi su nimi
ḷudi i ne će da govore,
ko ne hvalim skladno većih,
nie moj uzrok neg mučećih.

130.
Što ću od Braća sada riti,
razmislivam svejer dosti,
bi i u ńemu plemeniti
vrlieh ḷudih od vridnosti:
a sad ńeki ki za haru
vraćau nehar i privaru.

131.
Stari Prodi, Žuvetići,
i Simonis i Petreli,
de Filipis, Nižetići,
Mišetići[3] i Mikeli,
Čerinići, Ivelići,
nisu u tom bieli umići.

132.
Čerinića Mihovio,
moj šukundid prematerni,[4]
za Nikola ki 'e bio
de Filipis moj tast vierni,
i ostale kuće davne,
duple ne biše, al propravne.

133.
Er kriposne daše plode,
i kriposnih ḷubili su,
Mikelići piesci i Prode,
i učiteḷi ki zvani su
Fertilići, Jurišići,
de Filipis i Vužići.

134.
Zadńih iz kuć izašo je
Ivan, ko svet biskup Ninski,
i don Anton dobro moje,
živ jeropop Nerežinski,
ki da ne umre u mladosti,
i on bi bio biskup jošti.

135.
Ivan učniek, ćaćko toga,
ko i did mu bi Zandome,
parac svietan, pun razloga,
lak dobremu, težak zlome,
mili šura, koga u plaču
obli vas puk, ki 'e u Braču.

---

[1] r. Scaia [2] r. Bochinich [3] r. Missetichi [4] r. sukundid pre materni.

*

136.
S dobriem Petrom, ki za ńime
brzo otide na svit drugi,
di s dobrote bi obime
spravan život vičńi dugi,
ko će i šuran, ki ostaju,
er ubozih pomagaju.

137.
Blago tebi hižo davna
Filipović plemenitih!
blagom bićeš vavik slavna,
i u mudrostih i u svitih,
blago tebi, er uboštvo
blaga daje nadološtvo.

138.
Ne smuća se, Frano, odveće,
da s' izgubi diete jedno,
s nama Bog se tač promeće,
za se uzimļe što je vriedno,
i nas dražje[1] svoje šiba,
utišit se 'e već potriba.

139.
Ti ga svituj. mudri Dome,
ko svituješ i ostale,
zlo svitovńo vońa zlome,
a zla niesu[2] da pečale;
zla i dobra na ovomu su
svietu štogod, kad zadu-u.

140.
Vi Ivane i Osipe,
blag[3] Vužića ostaviste,
svoim slike vele lipe,
na zapovid kad stupiste
dviuh galia, i u dvi rati
kripko u boju htiste stati.

141.
Jure i Jero Ivelića,
obi mudri i junaci,
živi izgledi svoih didića,
ako budu tim koraci
htit hoditi srid gospostva,
bez tašćadi i ponostva.

142.
Ti opate Martinčiću,
ki Lesandru tvoem sinovcu[4]
hti sagradit višju sriću,
po mogućem svoem tobocu,
kad vas život jahat obra,
da mu otoška tečeš dobra.

143.
Pop jedini koji kuću
veomato svu ļubiše,
al Lehsandrom srićnu izuću
vlastelinu pristupiše
nova dobra mnogociena,
čić rojaka Leporiena.

144.
U Carigrad koji mreći,
gdi biaše turski sužań,
u oporuku hti nareći,
ko cińaše da je dužań
nimajući on dičica,
da mu 'e krv sva baštinica.

145.
Svitli Ivo i Otoviane,
što se dake i vi smucate?
u otažbene kada strane
malo carstvo uživate,
ko vam redi vriedna mati,
dosti 'e na svit to imati.

---

[1] r. draxie [2] r. à zlaniesu [3] r. Blagh [4] r. sinozu.

146.
A za drugi u kriposti
živuć, sticat dobra stavna,
ļuskom ka su srcu dosti,
er vikosta i neizbavna,[1]
ovd smo za hip, a onamo
vaviek vike uživamo.

147.
Ti Zandome moj Barbiću,
ki u Braču ńegda sjaše,
i suprotan Iveliću
prvo miesto uzdržaše,
s tobom budi tvoe nećake,
neka budu svisti jake.

148.
Mladinići slavni di ste,
snagom blagom i s pamećų,
i vi odveć oridiste;
Ante, tebe zabit ne ću,
ni opata brata tvoga,
branenika dobra moga.

149.
A Tifuna hoću hvalit,
ki bi svake dobre ćudi,
i ńega ću s kućniem žalit,
er ni dao druge ļudi
svoem ožaku oženiv se,
i od nas rano odiliv se.

150.
Olimpiću kume Jero,
er si kućnik i štediteļ,
tebe uzviša moje pero,
ko te i kuća i obiteļ,
blago si ńoj, blago meni,
čim ti živeš, moj ļubļeni.

151.
Ti harnostim odgovaraš,
prijateļa mene držeć,
s propasnimi već ne šaraš,
dogovore čisto vršeć,
himbenoga nisi oka,
ako i jesi od otoka.

152.
Kagod duša božja blaga
i po otocih svieh vidi se,
ti si ona stiena draga,
ka po žalih nahodi se,
meu Braške toke žale
najoh ovu mnoge hvale.

153.
Nadalović triuh rozga,
Braški i Spliski er vlasteli,
punih soli, punih mozga
pohvaliti jeda nie li?
prijateļem svoim zamirni,
er ļubezni, plodni, virni.

154.
Žuvetićih ni neg jedan,
inim vrući, sebi mlaka,
ožak ńegda bogat, vriedan,
dospivaju ovdi svaka;
i što mnoziem dosta bie,
ovom jednom dosta nie.

155.
Učiteļu Jurišiću,
i tva mudros bi vrimena,
tvoju kitu ciniti ću,
i govoriš gdi od žena,
prinio sam da bih hvali
s tobom dobre, zle obali.

---

[1] r. ne isbauna.

156.
Tomaseo[1] namistniče,
u svem pamet tva bi višta,
na tvoe miesto ustopice,
Tomaseo se drug namišta,
za otar Dolski ter se broji
ovi drugi još poboji [2]

157.
Ovoga je znanos toka,
da kardinal Barbarigo,
sveti biskup, na sva oka
gleda ńega; al ubigo
on jest k nami, jeda bi te
stavio Braču na prosvite.

158.
Vi Krstići i Lalići,
koji biste vojevoda,
mlad Katarin, Filižići,
mao imaste trak od ploda,
Vidošević neg blag Frane
kaže od Boga sine dane.

159.
Prem od Boga, jer u dici
i u časti ńih odhrani,
ne ko drugi od otočnici,
ki za ludu zlato hrani,
ter ga drži u dno skrine,
da s kriposti ne izgine.

160.
Salamunić koloneo,
i on ostavi beča dosti,
sad knez Juraj mlad veseo
ńih uživa u svitlosti,
i er pamet ima danu,
ne boji se, da ne stanu.

161.
Ja ga scienim, kad u svemu
gospodičić skazuje se,
samo žudim ļubi ńemu,
da već s ńome poštuje se
u ovo miesto, odkli ishodi,
u poštenju i slobodi.

162.
Gorńe klańam, ļubim, hvalim,
ko rojake, priazne šure,[3]
a propasnim pak ostalim
odgovaram vitreć s bure:
ovi s jugom na me dušu,
ja siverom na ńih pušu.

163.
Ki razgoneć zle oblake,
u vedrini mene ostavļa,
prez beteži zledne svake,
dugovita puna zdravļa;
i da na me mnozi graču,
ja se smijem, kad ti plaču.

164.
Ja ih znadem, er sam kruha
blagovao kadgod s ńima,
a tko opļi jednim[4] duha
poznati će što zla ima;
kad je u glavi štogod soli,
zlo prividno mańe boli.

165.
A i zlamen na se imaju,
ki ńih propast osvadiva,
ere na svih lumbardaju,
prem budući oka kriva,
zidotriske ńih ne hajem
i ko žestok grad ostajem.

---

[1] r. Thomaseo [2] r. poboij [3] r. scure [4] r. iednim.

166

Ti uživaju, da su sami,
i samoćom svom se diče,
veleć nek smo meu nami
ļudi, oči kih se mliče:
takni im viće, udiļ šćenci
laju, i bodu ko osjenci.

167.

Pod visoka ńiha krova,
vriedna sebi da priluče,
ako bi ih tko svitova,
ko i čavke svi se uzbuče,
stežuć druge ko i jarce,
puste końa za magarce.

168.

Ne će nitkor moć iznaći,
da s plemićem końem moim,
ja sam radi k ńim uzaći,
rešen grajskim vićem dvoim,
gdi meu ļude od poštenja
ni gońuha paripčenja.

169.

A i pri Brač je[1] bio Spliski,
i rate mu 'e slao teške,
mogo bi i sad čoviek diški
bit uveden, a bez treske,
u uzmišani divan oni,
da bi tmine tu razgoni.

170.

I ko vridne ńih Splićani
meu vlastele primau svoje,
tač ńih vića kmeti vrani,[2]
er Splićane[3] ne dostoje
grustu, a Split, slavom Rima,
za grajane svoe svih prima.

171.

Dilo 'e ńiho sve[4] propasti,
dosti da su puk otoka,
pravo bi i ńih ondi klasti,
hudobnoga kad su oka,
gdi Kandiaše[5] sveti Pava,
ki im jadne pļuske dava.

172.

Kad se na me nabuniše,
ja ne znaduć ništa sprva,
toke prče[6] svi poždriše,
i izgoriše toka drva,
a popiše iz mišine
toke mufe i kvasine.

173.

Piani buduć u neskladu,
navališe ko ušenci,
da ne ostaše ńihom gladu,
ni oćasi,[7] ni govńenci,
i odniše kože rozmi,
za remike i pribozmi.[8]

174.

Ti skup smradnieh opanaka,
kozji i bradaš ki ga vodi,
poriga se tute paka,
i isprdi se svoj gospodi,
i podasran sažan repe
bune ostavi i narepe

175.

Meni ništa ne škodeći,
nego škodeć samu onomu,
ki u lažnoj stavi ih[9] smeći
i u obiestu nesviesnomu,
i ki boeć se svoim jajom,[10]
obrati se pak pokajom.

---

[1] r. Braçie [2] r. urani; moglo bi se čitati i u r a n i; da nije ispušteno koje slovo? [3] r. splichiane [4] r. suee [5] r. Candiasce [6] r. Parçe [7] r. ochiasi [8] r. pribosmi [9] r. stauijh [10] r. ijaiom.

176.
Al ne mareć ńih i orihe,
tomu rekoh vlastelinu,
na načine moje tihe,
ne drži me u tvu scinu,
s laži očrni[1] nepoštene,
ti svoj obraz, a ne mene.

177.
Ne biež, hrabren moj końice
iz otoka, neg htij stati,
er mi osve[2] tej mušice
ne mogu ti dodijati,
pak tvoim gradom pojdi brate,
srebrne uzde di su za te.

178.
Ne dopusti, čim si tuti,
da te oglav i vrv[3] davi,
al da oštar samar ļuti
sramotno se na te stavi;
ko bi te hti prtit, biecat,[4]
smij mu i prdit i prdecat.

179.
A kad gradom tvoim otideš,
ni t' potriba već hizati,
kad vezena sedla viedeš,[5]
dopusti se i jahati,
hrž veselo na grajane,
a huli se na seļane.

180.
Tako će te ti ostavit
ponosita i osikla,
i oni će te časno slavit,
ko da jesi bitra dikla;
ki se svakom jahat pušta
vele trudi, malo husta.

181.
Nek paripi ńihi znoje,
opočivat tebi 'e dano,
końuh češe udi tvoje,
momak grivu česļa rano,
i vodi te jakno vielu
poigravat čistu i bielu.

Svrha osmoga pievanja.

NADGLASJE.

Od kriposnih državjana
prvostole Spliske čele,
misli tašte od Zadrana
podstaviti kom se siele,
majci našoj diete stavo,
sebi a podvrć ńeje pravo.

Od zemaļa i od ploda,
od nemarne slabe sviesti,
vrh sloboštin i inih škoda,
naše od vire, vlaške miesti,
mala straha božiega,
raspustnosti grada moega.

PIEVANJE DEVETO.

1.
A su u rietko posiani
pridńi muži, malo u broju
sad je mudrieh, mrtvi obrani
u pogrebnom stoe pokoju,
ki su živi, ko i bili
zeci[6] su nam oridili.

[1] r. oçarni [2] r. osue [3] r. uaru [4] r. biezat [5] r. uiedesc [6] r. zezi.

2.

Sean[1] u Splitu, sean u Hvaru,
i u Trogiru tolikoje,
šest ki Zadru jesu u haru,
a jedini, ki 'e za dvoje,
Šibenčanin mudar brate,
al i on Zadru lipom cvate.

3.

Govori sam od Splićana
ki su bieli, ki su sada,
i od mojih Trogirana,
kih moć hvalit ni kikada,
stare broih državnike,
sad mi 'e živieh pravit dike.

4.

I naričja imam ticat
bezakonja ńeka i škodna,
jeda bi ih moći smicat
naše iz zemļe, i ća do dna
izkorepit, da se opeta
po zakonih hodi i šeta.

5.

Tvrd Šibenik rečenoga
više četri mudra sdruži,
i vrh tloha broji svoga
dva grajina,[2] a dva muži.
ko i jesu svoih grajaka,
inostrana oba jaka.

6.

Primošćena kneza Obrata,[3]
znana i dobra redovnika,
Vidovića viđu opata
prie stranika, sad tvoa dika;
grade tuine[4] ne zavidi,
i on u tebi svitao sidi.

7.

Zadar ima Fanfońića,
i Kalcinu[5] učiteļe,
Sopu i parca Matiacića,[6]
u mladosti moe veseļe;
sad star stoji u bužaku,
mlaji uskaču veseļaku.

8.

Kitu urešnu učiteļa
još naziran Paladina,
sine i moga prijateļa
dva brajena Pelegrina,
kih izvrsni jer su cviti
rad bi ih zlatom moć obviti.

9.

Nek ko zlato svitlost ima,
blagomiris cviće hrani,
tako i oni meu svima,
srid polača i divani,
sviteć rodom i pameću,
svu mirisnu kripos meću.

10.

Poklońena Transligera,[7]
dobra i vriedna namistnika,
i ńegova slavu pera
nie omučat, kom je dika
u riečniku, ki 'e sastavi,
veću bi imo da ga objavi.

11.

Otac Ardel dalla Bela
drugi stvara veli s nova,
našim Preļom sridu sela
Sučurskoga biskupova;
bit će dobro i u scieni,
Isusovac što učieni.

---

[1] r. Sean; mjesto sedam [2] r. graina [3] r. obrata [4] r. tuine; mjesto tujine = tuđine [5] r. Calcinu [6] r. Mattiacichia [7] r. Translighera.

12.

Velika je mudros ńega,
ko i dobrota velika je,
buduć stranik, od našega
prem naroda reć ti[1] da je;
hoće učit nas naške rieči,
i da 'e vas naš tim se dieči.

13.

Nie čudo da se uloži
slagat riečnik Lirianom,
Sime i Fortun naš je[2] složi
Gramatiku Taļianom;
zajmena su[3] dila ova,
slova vrati on za slova.

14.

Nu tih i inih vriednih trudi
naš jazik su prosvitlili,
da naši su svejer ļudi
s ńih to lipše govorili;
bez nauka i muke se
prilip govor ne snuje se.

15.

U grad Hvara vidim Zene,[4]
i opata i primancira,
Arnirića našieh žene
plod kriposni, kih zamira
svak sred crkve i sred dvora
čića zlatna progovora.

16.

Štogodi se 'e porodilo
od Zenaske plodne vriže,
sve je priko živo bilo,
i pametno sve se diže,
neka kući i inim kite
za napritke i za svite.

17.

Dujma viđu namistnika,
ki dobrotom svih nadtiče,
i u zań parca dva velika,
parba svaka s kih promiče,
od karbenih onih ļudih,
sve na pravdah i na sudih.

18.

Učiteļa Vrańicana,
ki grad reši s ńima skupa,
kanonika i piesca obrana
slavna Asperta, ńih biskupa,
u kom mudros, trieznost, vira,
i lip je izgled od pastira.

19.

Ti Kotore tvoim trim živeš,[5]
trim Korčulo tolikoje,
trima samim Perast i Ves,[6]
hvale svake ki dostoje:
biskupi su i piesnici,
vika i crkve kriposnici.

20.

Zasve gvozden da sada je
vik, i gvozden narod ima,
eto opeta nami daje
ļudi kńižne[7] meu jacima,
neka jakos ovi tražu,
oni ih[8] pivau i prikažu.

21.

Učiteļi Bižant, Vraćen,
rod najviših od vlastela,
na mudrosti drugi obraćen,
prvi u vriedna svoja diela
meu zlata ka je ostavi
ćaćko kripos lipšu stavi.

---

[1] r. rechti [2] r. nascie [3] r. zaijmenasu [4] r. Zene [5] r. xiues [6] zaista mjesto Vis [7] r. kgnisne [8] r. onijh.

22.
Jero Buća, vitez križi,
od gospode hvaļen dosti,
ni rečenih viku niži
i u svitu i u mudrosti,
a gospode cviet nadhodi
u hrabrenstvu i slobodi.

23.
Meu ostale jasno sjaju
Karamanić, Kanaveli,
biskup Drago, ki se znaju,
meni ugodni prijateli,
Antivarski pastir glasni,
Fundra opienik[1] i knez časni.

24.
Čelnik rekoh Antivara,
ki svej čuva skot gospodnit,
uhla Grška, Turska vara,
da ga pod svoj jaram odnit
ne bi smila, čim zaluta,
bdeća uz čuvca vani puta.

25.
I jer ima svit prostorit,
razum jasan, um uznesen,
na Zadarski sid uzorit
skoro od Pape bi prinesen,
da i u on kotar, širok veome,
spasno ispravļa puke hrome.

26.
Ovo 'e pastir, ki pokoje
veće mrzi nego muke,
i da ovce čuva svoje,
srita lave, tlači vuke,
i uživa, kad uloži
istu dušu za skot boži.

27.
Istom dobri neka ostanu
psalit, svetit i prisnika,
a u pogansku ki su stranu
znoili, za steć još virnika,
puni izgleda, truda i soka,
nek se uzvedau na visoka.

28.
Nie zemļa, ka kalužt,
neg je nebo ko prosvita,
ciļ ovoga zato služi,
s dvima stadi nek uzlita
zvizdenoga više kruga,
da da razlog tega duga.

29.
Nu s mudrosti i s milošće,
ako dotle živ pribude,
može pouzdat stepan jošće
viši ovoga da dobude,
ko i ne jednak svoem dostoju,
taki u raju samom stoju.

30.
Biskup Drago, ki od Marina,
Jera i Nike izašo je,
koih hvali sva starina,
i kih Urbin imeno je,
da ńegova mnoga dika
bude ogled poslidnika.

31.
Za toj svoga on ditića,
zakonito koga rodi,
rajne od dikle Markovića,
na kriposti vieše vodi,
od ńegova da simena
cviet prozene od plemena.

[1] r. opienik.

32.
Kako i cviet capti od prie
iste hiže Trifun Drago,
ki vrhkumit od galie,
vrsne Sindike[1] hoti blago
čitat na harč svoj s ļubavi,
čim ih[2] brodi po državi.

33.
Svi zenu se iz korena
davnovietih Dragoslava,
kih vridnosti i imena
pisa u dubju viela Slava,[3]
Kotoraške povrh gore,
hdi[4] još jekau i žamore.

34.
Fundra od koga rekoh sgara,
da je za dva istinito,
čisto piše a ne šara,
piesni slaga svršenito,[5]
i u svoja skazovanja
blago[6] odkriva svoga znanja.

35.
U mladosti od ļubavi,
da bih pivo, mene nuka,
ja rieh, Kupid da me ostavi,
pokle razbi striele luka
na kameno srce viele,
s kih padoše meni kriele.

36.
Karamanić istumaške
latinske je učinia,
svitlie druzih i boļaške
vrhu piesnih Ovidia,
da pri svietu naučnemu
veliko osta ime ńemu.

37.
Britka a pisan, koju složi
nad perivoj Morežina,[7]
još mu više nadoloži,
i vierovstva i procina.
sad na Visu rodnom plodi,
čateć libre u slobodi.

38.
Odluči mu kanuniu
biskup Hvarski, scieneć ńega,
ko bi i da mu biskupiu,
ne bi ga odbi od svojega
nastojanja: prost bogata,
ne pušta se za sva zlata.

39.
Kanavelić koji toke
da na svietlo piesni vrle,
i privede na visoke
slave i dike neumrle,
čića Beča brańenoga,
kraļa Ivana Poļaškoga.

40.
I virnoga ki pastira
u naš jazik milo pravi,
da bi Ivana od Trogira
još čudesa nam objavi,
držane bi ńemu bile
sve slovinske župe cile.

41.
Ko su dužne gospodinu
probiskupu Antivare,
bogoslovjem koji sinu,
i sinoda svoga dare,
ki im[8] posla, nek u dici
duše upravjau duhovnici.

---

[1] r. Sindike [2] r. çimijh [3] r. slaua [4] r. [5] r. suarscenito [6] r. blabo; zaista pisarska pogreška mjesto blago [7] r. Morexina [8] r. kijm.

42.
I po ovom smutnom moru,
punom sika i mrkenta,
svakih bude u razboru,
ko pomorskih višt leventa,
srid valovih brodit buka
gor di 'e svima spasna luka.

43.
I nek svak zna, da vladiteļ
inostranac Kosmi jedan,
neg i pastir naroditeļ,
bie ukazat našim vriedan
tej nauke i bez ńega,
čić poštenja božiega.

44.
Ńeki scine inostranci,
da sridu nas neum sidi,
i da stadnici i da janci
svi priprosti su i svi bidi;
kad do malo svak oplače,
što u pamet ludo začė.

45.
Dvoi biskupi još odavna
moi gospari, Fundra učiteļ,
Kanaveli pera slavna,
Karamanić stareniteļ;
svi dostojni držu, da se[1]
čast i hvala zemļe naše.[2]

46.
Od Kotora pak Korcole,
Dragoslava uz biskupa,
vih[3] i viju ruse ohole
ńekoliko cvatnieh[4] pupa,
ki mirisom udaraju,
digodir se obrataju.

47.
Vrhužakna Đurmetića,
vrhupopa i Đakońa,[5]
kanonika Bižantića,
koji tiši[6] s liepa vońa,
a svojizih triuh pastiri,
svem Kotoru blagomiri.

48.
U Korčuli zamiria
dah sam mila Milovčića,
nastovļivih don Lesia,
don Kapora i Saličića,
kanonika i popova,
lovac lova Isusova.

49.
Jakov Spanić s iniem traje,
dah vitežtva[7] svoga dajuć,
knez od kneza ki izaje,
i ki galiom upravļajuć
kaza, da ima sve načiene
zapoviedca mnoge sciene.

50.
Frane mudri moj Damiani,
ki 'e kruna otažbine,
knez prisvitli poštovani,
zvizdoznanac mnoge scine,
ki dobrotom vazda cilom,
ričju kriepi, veće dilom.

51.
U prividi pun veseļa,
narikuje srićne sgode,
poglavitih prijateļa
Venediške od gospode,
i u mudroskup man di im[8] sienstvo
diže i gojač na umienstvo.

[1] r. dase [2] r. nase [3] r. uijh [4] r. zuatnieh [5] r. Giakognia [6] r. tisci
[7] r. uiteztua [8] r. mandijm.

52.
Svoje kuće uzvišiteļ
bi, knežiom[1] ku naresi,
sad sirota utišiteļ
star se upravļa put nebesi,
sebi u Spasu[2] svoj grob stavi,
da ga on digne k vičńoj slavi.

53.
Dojke i ti plemenite
vrstni Teta nam prinesi,
neka budu glasovite
naše strane i s tve desi,
i viteštvom i mudrosti
tvom nas oprav' slavnom jošti.

54.
Jur je tisuć više lita,
da tve kuće čes se objavja,
po državah kud prolita,
i u gradovieh trag ostavja
od kriposti i od scine,
na urehu domovine.

55.
Napul, Umbria, Basilkata,
Rim, Bolońa tvojih žele,
Kotor i Sik tebi vrata
otvoriše od vlastele,
veli i vedri skup Bnečana,
svoga da ti čast grajana.

56
Poglavice i izvanske
svitim tvoima s' uzdržaše,
i kad šindik[3] bi Padvanske
glasne skule, pripasaše
tebi zlat mač od viteza,
daše ti i štap od markeza.

57.
Er kripostim cvao si svakon,
sve toj tebi pristojaše,
jeda ne bi bi[4] bezakon,
kad ti i pri markio[5] biaše,
dostojanstvu kratit tvomu
što u imenu nosiš svomu.

58.
U velikom, znam, da gradu
i ti velik hvale grabiš,
nu Šibenskom viću mladu
ne čin ļubav da pozabiš;
i Uliše, mudar, jaki,
ļubav nosi svoj Itaki.

59.
Jer razamnu tvoju glavu,
u koj znanja zdraka sviti,
k ńemu prigni, veću slavu
dostignuti jeda bi ti,
ko Ulišu, ki se uzviši,
rodni svoj stan erbo tiši.

60.
Nu tribuje nami ovako
svej žuditi i moliti,
kada lice tvoje jako
more svima podobriti,
čin da i svitlo tvoe rojenje
bude os držav zaštitenje.

61.
U Šibenik i u Zadar,
ki ostaju hvalit ke ću?
a ostalieh kih nikadar
ja ne poznah, pravļat ne ću;
Baraković prvieh štova,
a Splićane ne imenova.

---

[1] r. kneziom [2] r. Spasu [3] r. Scindik [4] r. nebi bij [5] r. Markio.

62.

Tako i Hvarski spivaoci
u Robińi i u Ribanju
mal ticaše naše oci,
kažuć, da su u neznanju;
dakle 'e Jaže[1] naše hvalit,
i Nikolu moga žalit.

63.

Koi biaše svim u svemu
dobar svietnik brez pritoka,
li ko[2] svoga mistu u svoemu,
ni ugodna ni proroka,
tako i ńega ne slušaše[3]
svita malo, ki kušaše.[4]

64.

A sad pokli veće ni ga,
plaču ńega pogrebena,
usdišu ga[5] i svak bi ga
rada vidit uzkrišena;
er se dobro ne poznaje,
izgubļeno neg kada je.

65.

Nu našienci ti vlasteli
traju u mnogom svom imanju,
sve obielni, sve veseli,
u poštenom dugovanju,
da svem sienstvu i svoj braći
ni moć trohe koje naći.

66.

Mihoj liečnik trohe baci,
blagim svitom ńih opravi,
da su mudri, da su jaci,
da su skladni u ļubavi,
misli kripke, znanja izuća,
i junaci srca vruća.

67.

Od Neretve bi u vazeti
Marin galie vrl vladanik,
a pod Novi Ivan sreti,
samohoći ne pisanik;
nosiše se puni smeńa
u ta oba podsedeńa.

68.

Nie čudo da svak ļubi
dake otačbu svoju svaku,
Uliš, Reža ki pogubi,
i on poštova svu Itaku,
Jove ļubi i na nebo
svoju Kandiu, Dela Febo.

69.

Ja Splićanin zato ki sam
imao bi vraćat tako,
al kripostnieh tajao nisam,
nego sam ih slavio jako;
ako li su ki Zadrani
na nenavis još podani.

70.

Jer se hoće podizati
veće razlog neg podnosi,
da Splićani, ńim je znati,
stariji su u ponosi;
er Split svih je prem ohola
našieh gradov prvostola.

71.

I ako meni ne viruju,
Pape piesmo toj ne laže,
nek se na ńem oglejuju,[6]
i nas i ńih ono kaže:
sami Papi, ne vlast ina,
daje pečat od prvina.

---

[1] r. Giaxe [2] r. koo [3] r. slusasce [4] r. kusasce [5] r. usdiscuga [6] r. ogleiuiu.

72.

Papa kraļem, Papa svima
dieli mista od poštenja,
i kruńena glava ima
na ńegova odlučenja
prignuti se, kamo ne će,
snižit se, oho,[1] Zadar veće.

73.

Zato kneže[2] moj Fanfońa,
vlasteline, učiteļu,
tvoj skor slovet cvitjem vońa
tvoe kriposti, ja ti veļu;
al iz cvića zmaj isteče,
ki nas trovnom kudom peče.

74.

Prost' reko si dvi taštine,
ko te korin, mi zahvali,
da je Zadar grad prvine,
starišina vrh ostali;
da nis' stiska što s' govori,
brž ti ne bih odgovori.

75.

Reče u ime svoga vića,
grad priviran duždu da je,
kad od sedam svoih odbića
dilopravnik Bneški laje,
drugim stare ki neviere
i dupline sve razbire.

76.

Štištenica[3] vikoviti,
potriba je rit okosmo,
da se dalo razumiti,
ne bi paka svi kako smo,
i zalagao u tovirne
svietńak črvić[4] za lantirne.

77.

Split duhovnieh koli klapa,
a u svitovnieh Zadar prie,
taj razluka jedna 'e tlapa,
koja mudrieh ne dobie,
ženeralska kuća sama
vrh cesarskieh nie hrama.

78.

A i to da je znan koļena
i poglavstva plemenita,
nazivļu se i imena,
primau s dila glasovita;
novi Solin, Split, i tako
prv je Zadra svakojako.

79.

Ki izhodom i starinom,
ki virnostju od Rimjana,
plemstvom, hrabrstvom, veličinom,
i prvinom od krstjana,
ki cesarstvom svoih se dieči,
s toga i prvi stol zapieči.

80.

Zadar, Solin kad se znao,
buduć jedan gradić mali,
ki se Arvasna[5] tada zvao,
tokom častju ni se hvali;
posli ako se 'e Bnetiem bia,
Split da Grkom sto galia.

81.

Malo je veće trista lita,
kao vaš plemić Pauli pravļa,
kanunikov da se kita
stavi u vaš grad, kad upravļa
vaš Matafar crkvom vašom,[6]
rajni biskup, svitao glasom.

---

[1] r. oho [2] r. kneze [3] r. Sctisteniza [4] r. çaruich [5] r. Aruasna [6] r. uasom.

82.

Veličanstvom od Solina
kažu templi, vodotoci,
oblieč, čudo mramrih stina,
stupi, kipi, luci, boci,
množ nadgrobja i nadpisi
vrsnieh ļudih, ki još tisi.

83.

Nisu li se od razora
Solinskoga narešile
toke crkve priko mora,
kršļavine pribrodile?
toj od niedna grada ina,
nek se odni od Solina.

84.

I da Zadar što gradidbe
kaže da je od starine,
al ne ima toke zidbe,
i tolike čudne scine,
tri istom klonde sebi goji,
Split stotinu svoizih broji.

85.

I oš dva stupa da dam visa,
jeda li su taj dva ona,
Bobsi Jakin u kih pisa
posrid templa Salamona,
bojni u zlamen tvrda kitja,
svoih otaca pridobitja?

86.

Split četiri ima od porfida,
a četiri serpentina,
da ni u Rim nie vida
cilovitieh takmieh stina,
a s četiri templa stara
na Rim isti odgovara.

87.

Masimian kad ponudi
Dokleciana, da se vrati
opek k Rimu, ter da sudi,
ko se i lipši priobrati,
(pravi) ne b' ti u ńem stao,
da Split sam bi razgledao.

88.

Split, kojega slavno lice
u svitlosti svojoj traje,
i čestita ko fenice
Solinskoga izaša je
van pepela, da grad vrli
žive svejer neumrli.

89.

Duša od vlasti sve države,
srce koje stoeć u sridi,
spasnu kripost do Dunave
svoju pruža, a u Split sidi,
držeć duhom u podloštvo
župa i grada toko mnoštvo.

90.

Ako l' i u tom odmetnika
Zadar diči se ime nosit,
Splitu ostaje stara dika,
po koj žive još ponosit;
hćer se od majke premda dili,
trib' da ju štuje i po sili.

91.

Po utopu od pastiri
Iliriskih gorńih kraina,
i slobodan sta u viri,
pišuć Petru od Solina
glavni biskup Antivare,
čas i posluh majke stare.

92.
Kad slobodit Zadar htiše
Bneci od Dujma, mudrovarku
istom Zadru učiniše;
er podložit svojem Marku
i biskupa htiše veće,
da se i on s ńim ne odmeće.

93.
Misli puzne i slobodne
ne kasajte po državi,
komu godir neugodne,
izgubivši trag upravi,
s' kim hodiste isprvice,
put poglavne smirenice.

94.
Ali niesu stranputile
na dalečе misli moje,
neg su slidom sve slidile
prve uboške stope svoje,
svi smo ubozi, svi od svudi,
ke klikovah naše ļudi.

95.
Ere mista svieh opjeno
kolicaju[1] tvrde ļuti,
sve je al tiesno al kameno,
i sve lako sušu ćuti,
i šćurina[2] daje ploda,
er priplanu s kasnieh voda.

96.
Nagli vitri, trusi, gradi,
ki dohode iz zagorja,
sili siver i jug[3] jadi,
metu i mlate na oborja
sidbe i voća, a živine
mru od stidi i od vrućine.

97.
Paše im su meu nami
i dubrave uzvedene,
a mnoge su maslinami
podvornice prikrivene;
ogań i tat onih hara,
cvit maslinski prhne i vara.

98.
Stabla metnuta u neredu
držu ńive u osinu,
i ne grijuć sunce sriedu,
male i sitne žetve činu,
i od nevišta kmeta izhodi,
da još mańe zemļa plodi.

99.
Vitriv[4] Oriun i Plejade
krupnim daždem obaraju,
poždri skoti, zvieri gade,
litine nam obiraju,
i jematva projde mimo,
kad se parimo i topimo.

100.
Od počela u svoem znanju
božji provid naokolo
baci gore, da u tom stanju
svi živemo ne oholo,
davši puku što 'e zadosti,
da 'e obilan u triznosti.

101.
A što se u rat raširilo,
sve se 'e dalo vlaškom sinu,
pravo bi se razdililo,
da se i doda vlastelinu,
ki izgubi svoje nade,
a daju se druzim sade.

[1] r. kolizaiu [2] r. schiurina [3] r. giugh [4] r. Vitriu.

102.
Tujini[1] se na ńih šire,
gospar gleda i uzdiše,
kmet se i novak svud uvire,
ter se vrhu ńega diže,[2]
i sve ima pribig letan,
ki će vazda bit odmetan.

103.
Kom je narav u slobodi,
sad u miru sad u rati,
kad h Turčinu,[3] kad gospodi,
svakiem vitrom obrtati,
ne mogući biti stavan,
ko star plemić viron slavan.

104.
Ne grusti li veoma vidit
glave narav, ke doisto
na visoko stavi sidit,
da steru se na ńieh misto
noge, a glave štoe[4] u blato,
prem nogama miesto dato.

105.
Zapovidnik mudrie cini,
podložnici prišli da se
raskašaju, a svaki ini
da oko sebe muhe pase;
i uzda veće u uzkoke,
nego u stare virne toke.

106.
Ako 'e kripos ka u kemu,
zapušta se u nemare,
kol' 'e[5] mudar, ki u svemu
ne drži se za ništare:
sad su plemstva i kriposti
bez poštenja i milosti.

107.
Zato 'e mudrih malo svude,
vlaš po dvorih ne vuku se,
te takove zlatne rude
sakrivene nahodu se
malo plodne u planine,
kad po gradih nie im scine.

108.
Da prutiva loza meće,
hvala 'e brista, ki 'u[6] gor tisnu,
da po zemļi para kreće,
krivo 'e sunce, ko 'u[7] potisnu,
ne hti i u zviezdu da ju obrata,
sad već nie Mecenata,

109.
Kadmov unuk Bak grożivi
drži al ļude u radosti,
i po ńemu svi smo živi,
er u kršu plodi dosti;
al kada mu ni prodaje,
malo vesel svak ostaje.

110.
Kad je u vlastel obil vina,
i težaštvo dobro stoji,
po tovirnah svak začina,
a trgovstvo beče broji;
ali vino s prikomora
mnokrat krčme nam zatvora.

111.
Zakoni su svi jednaci
u svakomen našem gradu,
da smorko se vino baci;
stojmo dake svi u skladu:
tue ne dajmo da k nam vrvi,
jer ni u nas druge krvi.

---

[1] r. Tuini [2] r. disce [3] r. h' Turçinu [4] r. sctoe [5] r. kolie [6] r. kiu
[7] r. kou.

112.
Bez ove nam nie snage,
nu vladaoci razumite:
što van je imat puke nage,
nevesele, potribite?
ov potvrdjen[1] zakon isti
i vami 'e od koristi.

113.
Puste[2] da puk svoje nade
i prodaje i popije,
da se ovdi sadi sade,
a u vlahiji[3] da se sije;
ne će jedno bez drugoga
spravit stanja čestitoga.[4]

114.
Nu braćice[5] vi vlasteli,
kadgod puste osobena,
svaki od vas ludo želi
veće svoja neg opjena;
mudri hranit svi nastoje
stvari grajske pri neg svoje.

115.
Ka svieh tieču, reše, uzdržu,
neka svaki ńih i haje,
kad se gradi tlače i ružu,
man se blago i čas daje
svoim kućam od grajana,
kad pak mati 'e porugana.

116.
Para, da ajer naški[6] nosi,
da se grajska ostavjaju,
ter čim nehaj dare odnosi,
kad se izgube da se kaju;
ne već tako, dosta stari
propustiše čić nemari.

117.
Čim Rimļani grada glavna,
a ne posla osobita
htiše, bi im traga slavna,
i otažbina stanovita;
boļe 'e tustu mater sisat,
pri mršavoj nego uzdisat.

118.
Godu nam se te nesriće,
er je zviezda nam suprotna,
put sunčane hrlmo sviće,
ona 'e svejer dobrohotna;
sunce svitlost svega puka,
svačij[7] život, svieh razluka.

119.
Sloboština da ne gine,
svoja vića svi većaju,
veće ruke veće čine,
veći ļudi veće znaju;
tiem odlušte[8] skladni skupa,
prid pristoļe da se stupa.

120.
Na Bnetaškom nebu siva,
u gospostvu i u slavi
sunce, i obilne zdrake liva
svim od pravde i ļubavi;
ńemu se 'e uteć i uvit pravit,
i on će istinan poispravit.

121.
On je naše dobro opļeno,
i za Bogom otac drugi,
ne će pustit uhiļeno
vlastelinstvo; ne će dugi
naši uzdasi toko biti,
ćaćko će nas utišiti.

---

[1] r. potuardien [2] r. Puste [3] r. ulahij [4] r. çeestitoga [5] r. brachize [6] r. naski [7] r. suaçij [8] r. odluscte.

122.
Da zahvalit svi budemo,
ko je običaj pravom Bogu,
da najprie ńi virujemo,
pak pod srićnom da podlogu
jesmo vedre od gospode,
ka oblak tira zle nezgode.

123.
Svim ovizim našim škodan
Bog će brzo svrhu dati,
grajski utok vazda 'e plodan,
a u otca je liepo ufati,
bit će slatko čut[1] kadgodi
sve što nam se gorko zgodi.

124.
Sva dostignut rodni grade
hoćeš, ako s Bogom budeš,
ostav griehe i nesklade,
i u svem slavan ti uzbudeš,
raspušteno jur ne plovi,
doće i veći blagoslovi.

125.
Ali vidim još obiesti
po gradovieh priko čudo,
a po selih i po miesti
jesu, ki se sciene ludo
od grajina[2] ništa mańe,
ko rominče da su bańe.

126.
A grajani, braća moja,
na kripost se ne poteže,
neg na htinja srnu svoja,
hdi ih[3] huda narav steže,
traju brieme u radosti,
zabave svim izpraznosti.

127.
Već je malo divojčica,
koje divstvo prikažuju,
mlaci[4] tlape jošter dica,
o ženidbi ter luduju,
mali psalu manastiri,
a svud se igra i svud sviri.

128.
Sitnu dievu ispitijte,[5]
istom da rič izgovara,
usiravo[6] jošter dite
svakom prosto odgovara,
da meu dume ne će stati,
neg hoće se da odati.

129.
Mati ne će na staricu
da se okine, ka ju pita,
nego dajuć potolicu
svoem rojenju, ńega hita,
i zagrļa i draguje,
tere mu se posmihuje.

130.
Ako je majci pak jedina,
i ona joj pravja ovoj:
da ne bi se kuće stina
izvrnula i ńe povoj
ne bi izginu, i u potaje
sve joj piva od udaje.

131.
Da navodno diete mneći,
da je koludric stan najgori,
u naprida sve resteći
potvrdiva, što govori,
i već zrilo tako odluči,
a nek otac viče i buči.

---

[1] r. ciut [2] r. graina [3] r. hdijh [4] r. mlazi; mjesto mladci [5] r. ispitijte [6] r. usirauo.

132.
Ženidba 'e sveta satvar,
sveto i u ńoj svak diluje,
al svetije čini fratar
i koludra, ka uvituje[1]
posluh, ubož i čistoću,
ki razgonu svaku zloću.

133.
Ni l' koludar i koludra
ko[2] i ostali muži i žene?
ni l' odluka dakle mudra
poć u rede ńih blažene?
samom Bogu di se služi,
muž bez žena, tej bez muži.

134.
Čim si u divstvu prikladuješ
nebeskimi anđelima,[3]
a mužem se kad rukuješ,
ko ne grišiš zlim dilima,
vraćaš u koo[4] zlato milo,
zviezdu u čad,[5] dušu u tilo.

135.
A ne znamo l' da tisniji
veoma red je od ženidbe,
ni čovieku protivniji
staj[6] nijedan, tu su sidbe
od nesklada i od truda,
zla, ne zlata biedna ruda.

136.
Toli 'e teško žensko brime,
da pod ńime i jak pada,
kad umnoži paka sime,
u obili prem dopada
ono uboštvo, na ko mrže,[7]
redovništvo kad odvrže.

137.
Plutajuć jedan u pučienu,
za oblakčat plav topeću,
priko bande vrže ženu,
er nimaše tegot veću;
drugi hćercu za prćiu[8]
ļuto smaknu i ubi 'u.

138.
U kolustrieh redovnika
te i take nemilosti
ne kažu se, mučenika
ni od karba, smutnia,[9] psosti;
ne ćeš neslad, hoćeš mire:
bieži ženstvo, htij mojstire.

139.
Blagdani se malo štuju,
i na veće svetkovine
zagraci se povaļuju,
kola, šege,[10] skoke čine,
bake i pivce udaraju,
i u krčmah se opijaju

140.
Vrhovata kad je žatva,
i kad su im bačve pune,
da obilata bi i jematva,
vićeš[11] pane u zubune,
i košuļe u kambrene,
poigravat mlaje žene.

141.
A starice na kominu,
uz bukaru ciela pića,
pokle site dobro pinu,
pivau Marka Kraļevića,
pak kad vidu dno bukari,
jedva otidu na rusari.[12]

[1] r. uuituije [2] r. koo [3] r. Angelima [4] r. [5] r. çiad [6] r. stai [7] r. marxe [8] r. zà parchiu [9] r. smutniá [10] r. sceghe [11] r. uijchiesc; mjesto v i d i(t) ć e š [12] r. nà Rusari — od tal r o s a r i o.

142.

Ka 'e za misom najpriatija
molba u crkvi narejena,
di se slavi najvrstija
i dostojnia stvora i žena,
ka hti svietu, diva i mati,
Boga sina za odkup dati.

143.

Kad zadaždi s groznieh loza
vino slatko, pivo ugodno,
već na svrši[1] kolovoza,
ne ćeš vieđit, ko privodno,
nego cielo da ga pije,
odkle izhode sve smamije.

144.

Ko i šokad vino loču,
i s ńega se pinam hale,
pak i dieca vrč naskoču,
ne ištuć vrbom[2] već svirale,
ležu zaedno, dočim priko
iđe im[3] iz ust rujno mliko.

145.

Svaki vitri i praznuje,
i sbirat se sdruziem hoće,
pak otežuć stvari tuje,
orisima svoim šopoće,[4]
kapom meće, keson zvoni,
riga tlape, psosti roni.

146.

Muži vina tanka čine,
a žene ga pripredaju
nek je jače,[5] ciede pine,
i krmeje[6] nažimaju;
s ńega i mlaje nimau skute,
a oči imau izvrnute.

147.

Ako l' skuša i srdela
pak nalove otočari,
eto smutńa dune vela
meu kmetima i ribari;
dili uļa dosti tvoru,
i pršure[7] sve im progoru.

148.

Razumite[8] vi težaci,
da laživ je cviet masline,
plod iz sebe ne izbaci,
kad ne čisttiš suharļine;
oruć moliš, gnojeć tiskaš,
a haštreć ju[9] plodit stiskaš.

149.

Tako i cvit vaših žena
i plod ńihov ne će lagat,
kad budete ih pune viena
sikiricom vašom slagat,
i ti orisi boļe plate,
kad se štapi vrlo mlate.

150.

Vino kad se pie nalogom,
lene i svraća se u otrove,
kad ga uzimļeš a razlogom,
prudi i čini ļude slove:
nu ne sršte[10] bez razbora
čudno vino čić ukora.

151.

Da ne bivan moim mištanom
zakoniša vikovisti,
ko Likurgo svoim Spartanom,
s opijanja i s obisti,
vinograde sve potuka,
uzrok vaših tocieh buka.

---

[1] r. suarsci [2] r. uarbom [3] r. igeim [4] r. scopochie [5] r. iaçije [6] r. karmeie
[7] r. parscure [8] r. Razumijte [9] r. hasctrechiu [10] r. sarscte.

152.

Grajski mladići i mladice
u susiestvu sbore sbiru,
na sidiļke meu pričice
slaje družbe di obiru,
s kima nocno steć na prelo
čine končac, ne znam dielo.

153.

Da divojke čiste ulaze
u tej skupe, sumļit ne ću,
ali često kad se oblaze,
išćuć prie, gube sreću,
lasno dajuć, čim se upletu,
marokine za vaketu.

154.

Nu koje su i na pravu,
ako i jesu svih najboje,
mnokrati se tu zabravu,
kod mužkih glav kada stoje;
ražiže se i put[1] studena,
goru uz suha i zelena.

155.

Zub otrovni koze škodne
ako mladu kad zahiti
od mindule vojku plodne,
gorka svejer ima biti;
zasve posli gojiš[2] da ju,
ne će steći jezgru slaju.

156.

I od biļe[3] kaono kosti
najčrnija mast ishodi,
tako i diva u svoj prosti,
na sidilke kad se vodi,
gore prima s zle odluke
običaje i nauke.

157.

Boļe 'e, boļe, divojčice,
da u svom domu, van te žeļe,
vunu rabe, predu žice,
i pomļu imau od kudeļe,
Cesar iglom, a Rim hrami,
uzdiči se kudiļami.

158.

Druzi Bogu odrejeno
po dućanih brime traju,
meu karbah gdi smušeno
svoe na karte zaigraju,
di su i himbe, kletve, psosti,
da se i na mač gredu bosti.

159.

Ne bi l' boļe i svečani
dan u posle koje stratit,
neg meu se se da krstjani
gredu psovat, ružit, ratit,
zlimi dili gospodińi
dan čineći hudobińi.

160.

Nu mańe bi svak sagriši.
da se u trudu kom zabavi,
nego griehe tej da misi,
i osvrńat da se stavi,
dan bržeći ki se meće,
a u crkvu se uteć ne će.

161.

Kad već žena 'e dogrustala,
stari zakon dopustiva,
pri neg bi se otrovala,
da se od muža pušta živa:
mańe bo 'e ńu ostavit,
neg životom svoim rastavit.

---

[1] r. puut; dijalektično dugo; i danas u okolici spljetskoj mjesto pūt (u Kaštelima riječ se uzdrži u molitvi.) [2] r. goisc [3] r. biglie.

162.
Tako i crkva mańe scini,
da se svoj dan ne svetkuje,
neg da se u ńem grieh učini,
na igrah grabi, hini, psuje,
mrmļe i stoji u linosti,
radi o tancu i o bludnosti.

163.
Da na tanac surle skviču,
na prošćenja zvoni zvone,
vićeš[1] puke di omiču,
pri u ložu gdi se zgone
neg u crkvu, di 'e podpuno
odpuštenje i mis puno.

164.
Placa i teatr[2] već se scine,
nego božji sveti trimi,
veće sprńe neg istine,
bezobrazni glunci i mimi,
rieči od smrti, neg života,
svaka sminost, neg dobrota.

165.
A vlasteli i grajani
bogoļubnost malo haju,
i na trgu podbočani,
sad se kruže, sad šetaju,
meu ruha i promine,
pravo jedne ženetine.

166.
Osgar im je ugarštica[3]
srebriem pucim pobivena,
sdal sviona dostegnica
lipšim zlatom sva našvena,
klobuk mao, mač do nogu.
život štitit ki ne mogu.

167.
I bez brka i bez brade,
s ništa dlaka na rilici,
tašti život istom slade
u vlasuļi i pustici,
od izutra do zahoda,
svi u lišću[4] s malo ploda.

168.
Ne koo naši otci i didi,
ki strizahu vlase svoje,
mlaji brke, bradu sidi
i mač noseć, ki 'e za boje,
kalpak risi al zerdove,
da se jaci ļudem prave.

169.
Dobre dobre staredine,
nitkor ne će da već mari,
likunica davna gine,
a mlaja je na otari,
pridńi običaj svak uklańa;
a novom se samo klańa.

170.
Nie ko cieni, hudi da su
ti zakoni u svem novi,
kada kripost ļusku gasu,
duhu i nose zle otrovi:
šteti vrsnos krstjanina
misao tašta, meka, lina.

171.
Svit je išo naopako[5]
Hrvat[6] žive jurve Nienski,
a grdije što 'e tu tako,
žene mužki, muži ženski,
i u Franaški način nose.
ženski oborac, ženske kose.

---

[1] r. uijchiesc [2] r. Teatr [3] r. ugarstiza [4] r. lisschiu [5] r. nà opako
[6] r. haruat.

172.
Svaki leži u pamuhu,
kože zvirske zimi oblaci,[1]
liti istom tira muhu,
da ga i ona ne pribaci,
zlato i svielu hoće ļudi,
što bi dano ženskoj ćudi.

173
Na trpezah povrh šaga[2]
duge u družbi gozbe slave,
dokle od vina sva im snaga
i sva svist im iđe iz glave,
pak u bludih svu noć tonu,
veoma sliepi proć zakonu.

174.
Ako je ko, ki bi ļubi
bogomio božju službu,
strah ga je s toga da ne izgubi
glas i ugodnu milu družbu;
steče i ukorno ime pake,
prutenice, ļubkršćake.[6]

175.
Svak prokleti taj sram baci,
sami griesi nosu štete,
okol spreme tančaj, skači,
a nek Mikol sprda i blete;
nek te i dica rugom prate,
ko Elisea, Bog je za te.

176.
Plemenita dica dica,[4]
kim pelene jošter smrde,
kada vidu sida lica,
ne ustajuć, ńih pogrde;
svugdi hoće da se peńu,
koo nanare na kameńu.

177.
Sidu starost da ne štuje,
kogod sprļad[5] tu poraja,
a ne uči ih[6] i ne psuje,
neg skotati toj pogaja,
ko i čirom na zadńici,
nisu dobri, nego zlici.

178.
Lipo li ti bi u Sparti
vridnim ļudem ostariti,
svak stajaše u obrti,[7]
za moć ńima pogoditi,
sad običaj ti i nam prista,
udigaj bo[8] jest od ništa.

179.
Strah me iz ovih raspustina,
da ne izniknu ke nesreće,
svies mi trne, srce pina,
sve mi niko zlo kleveće;
Bože naprav boļe plode,
a odreni zle nezgode.

180.
Svak u smihu i obisti
ovd prohodni život traje,
pun mahnistva i nesvisti,
a vikovni malo haje;
vrime 'e plača, vrime 'e smiha,
svak neg plače dočim diha.

181.
Sad je vrime od dreseļa,
za u pokorah poživiti,
pak je vrime od veseļa,
kad se imamo nasladiti,
ko ovd harkišćauć[9] posmihuje,
paka cvilit uvik mu je.

---

[1] r. oblaci [2] r. scaga [3] r. gliubkarschiake [4] r. diza diza [5] r. spargliad [6] r. uçijh [7] r. obarti [8] r. udigaibo [9] r. harkischiauch.

182.

Tko u plaču sije odi,
smih će onamo požatiti,
u raskošah i slobodi
di se imamo veseliti;
i za ustrpom dino nan je[1]
pravo i stavno uživanje.

183.

Zaklińen vas, moji vlasteli,
i ostala braćo mila,
da ostavivši raskoš veli,
prikažete jurve tila
žrtvu živu, svetu, dragu,
našem Bogu, ne već vragu.

Svrha devetoga pievanja.

NADGLASJE.

Slavna će od grada Dubrovnika,
mudrovlastva i gospode,
od ukrasnih svoih petnika,
i mudrika i slobode,
prihrabrenih svoi vojvodak,
ńih ulazak i dohodak.

Od ńih raskoš i od ńih stanja,
od gospoja ńih liposti,
svoga i druzieh varovanja,
kraļa i bana, kieh oprosti
grad pričestit u vladanstvu,
svima viran, drag božanstvu.

PIEVANJE DESETO.

1.

Slavni grade uzoriti,
Splićanin ti venac splita,
ļubnom srcu odoliti
mučno 'e, dužan kad se hita
tvoem gospostvu dar poklonit,
ko ubožak, to priklonit.

2.

Ako ubog a ti ga[2] scieni,
er što 'e od tve slave tvrde,
prikladno je svoj istieni,
i tujini kad potvrde:
hvale svoizih često dunu,
a susiedih hvalu punu.

3.

Pokle po ovoj svoj državi
sbira cviete, nu ne krati
da ih i u tvoj bre dubravi,
gdi 'e perivoj ńih bogati:
liepši venac da nas tisi
tvoga cvitja, tvoi mirisi.

4.

Dubrovniče gospodine,
saznam[3] Split se tebi klańa,
zasve da grad od prvine,
od tebe se ne uklańa,
ki s' Solina svoga slika
i priateļ mu još od vika.

5.

Gdi su i tvoi mudri muži
i hrabreni u isto doba?
kih se vrsnost do nas pruži,
čim se ugasi puška zloba,
ka vlastelom vlas poglibi,[4]
noseć pomoć u potribi.

---

[1] r. nanije [2] r. ubogatiga [3] r. saznam [4] r. pohglibi.

6.
Gdi gospoda pridńa i skora,
tvoga grada pričestita,
koji kićem od lovora
čela imaše sva obvita;
još srid liepe tej dubrave
slovi viela ńihe slave.

7.
Ka ńih goji, ka i sada
druge drži u milosti,
ter jih[1] kruni, ter jim sklada
piesni čudne od kriposti:
svom ļubavim kad jih prli[2]
primau život neumrli.

8.
Viedim jošter u životu
Dinka Rańu, Gundulića,
i Benaše[3] i Palmotu,
Jovu Vučića i Bunića:
Ulfa Cervina ukrasnoga
s davniem spiocim kladenoga.

9.
Ki duhovne i pokorne
nakon sebe ostaviše
skladne piesni, neukorne,
u naš jezik ke složiše
vlast Osmana, krsta Boga,
Mandu i siena rasapnoga.

10.
Gledam Prime i Vetrane,
Zlatariće stare i mlaje,
Drška,[4] Brauta i Čubrane,
gdi Dimitrom ko će slaje
i Bobalom pievat meu se
kaono živi zatiču se.

11.
Ne ću Petra Palikuću
zaudobit, pioca časna,
na Elioskom koji vruću[5]
pi mišļenja veomi jasna,
da inoplemci ńihe pise
lipje s ńima narešiše.[6]

12.
Viju mlajih vlastelina
skup k Parnasu gdi se puti,
prid kih Bonu Serafina,
prava u duši i u puti,
lovorikom ter se kiti,
da k Apolu s ńim dohiti.

13.
I sina mu viju Jovu,[7]
zakončiju duhovnoga,
gdi već tlačeć zemļu ovu
vrh Olimpa čestitoga
s ubozima svoim štap meće:
slavi ga u smrt mudrovieće.[8]

14.
Stegateļa, ki upravļa
na vrh Pinda mielu družbu,
blagi Gundul, čim jim pravļa
Radmilovu tešku tužbu,
i nestavnost čim ļubavi
snažnim perom svim uglavi.

15.
Ki i skoro gradu sklade
cvilni prikaz cara Otuna,
za zabavu na poklade,
nek razumie svak, ni kruna,
ka 'e na višem srićnom vrhu,
da ne boi se[9] past na svrhu.

---

[1] r. gih [2] r. parli [3] r. Benase [4] r. Darska [5] r. uuruchiu; može se čitati i: uvruću [6] r. narexise [7] r. Giouu [8] r. mudrouiechie [9] r. boise.

16.
Vim Binciole, Goce,[1] Buće,
Pocu[2] znana i duboka,
i od Jurjević[3] ki su kuće,
i od Sorgova ki su boka,
ke spomińu Urbin, Raci,[4]
tvoi ńegdašńi dilopraci.

17.
Tuberuna davnašńega,
brazda poviest ki svoih vrimen,
Sorga opata današńega,
Toska od bana ki bi primen
časno skora; scieńena oba,
ti u stara, ti u ova doba.

18.
Viju istoga živa Urbina,
i Kabogu i Lukare,
bistra i Nieku s ńim Rańina,
ki t' čieniše godištare,
i ine, iz Grške ki knižnosti
priniše ti ńe mudrosti.

19.
Navlaš Benaš tvoj Matija.[5]
Stoić,[6] ki bi Arjentinski[6]
najprie biskup, on nasia
prav nauk grški i latinski
Basilski u sbor glasoviti,
kim kti odmestvo pridobiti.

20.
Pak ga viđu uzvišena,
di 'e kardinal iniem dieka,
Nalu i frata s ńim pismena,
uz kojega svej čovieka
vrstni Gaetan žudi biti,
za još veće razumiti.

21.
Kardinala privisoka,
Iliria jošter Janka,
koga hvali pravļa soka
od Pilarih, ku da vanka,
liepa i crkva, ku učini
u Rim svetoj svoj Sabini.

22.
Proslavna[7] Radolovića,
ki probiskup bi od Kieti,[8]
tret kardinal, nova svića,
ka vam skoro grad prosvieti:
sve kriposti ńega odkriva
znani otac Pavo Oliva.

23.
Naravnike, bogosloce,[9]
ine opate i biskupe,
i ostale umne oce,
u crkvene ki su skupe
pohvaļeni svugdi bieli,
plemeniti, mudri, cieli.

24.
Koji s dilom i s pamećn,
riečju, perom i naukom,
svaku zašnieh[10] zlobnu smećn
razagnaše malom mukom,
gdigod mudros tieh privlada
sridu crkve, dvora, al grada.

25.
Ni i Domańa tvoj Bobali,
pun nauka i vištine,
sve u Bosni moćno obali
poluvirce Patarine,
čineć viedit ńih zašastje
ubah smiešno, slabo i taštje.

---

[1] r. Binciole, Goze [2] r. Pozu [3] r. Giurijeuich [4] r. Razi [5] r. Matia [6] r. stoich — Argentinski [7] r. Proslauna [8] r. Chieti [9] r. Bogosloze [10] r. zascnieh.

26.

Domnižarska skupna kuća,
ako upiliš tvoje oko,
priura pravit hoće izuća,
tu u greb kopna na visoko
pritiska ga tvrdi kami,
Boga a gleda duh mu sami.

27.

I u crkvi tieh fratara
od mramora polukip je,
tu postavno od izgara
svoim podpisom kaže lipje
Jakov Boća,[1] ko meu ļudi
hrabreno se nosi svudi.

28.

Jurjevića vim Matija,
poklisarstvom ki Kotore,
buduć priliep jazičija,
svrže puške rogomore,
i izmišlene smutne laži
svoim govorom tebi utaži.

29.

Gotića Helia i Ivanca,
kih Sabelik imenova,
i Benińa Grgu znanca,
jazoviti ki se zova,
tri mudarca prem izuća,
razložiteļa u svem vruća.

30.

Tvoj probiskup Saraka Eli,
hiže plemih[2] od vićnika,
pokli u sbor Rimski veli
nauči znanja svakolika,
kardinala pak Kolonu[3]
steče u priazam ńim zakonu.

31.

Ovi u bielig od ļubavi,
zajmenite meu sobom,
hti, da u svoj štit ńegov stavi,
da 'e zamirit tom osobom,
scieńem prorok miestu u rodnu
svit vam sdeta[4] za slobodnu.

32.

Čića koje Bunić Nieko,
poruk poslie samohoćan,
u najmučnie brieme prieko
hti caru otit veomi moćan,
i pokli u uze Sionske pade,
tu za te umri svietli grade!

33.

S ke jakosti neizrečne
u vićnici ti ńem samu
mramor upis hvale diečne
na spomenak viečni kla mu,
nek se i mlastvo tvoje ogleda
svej poštena vrh izgleda.

34.

Bobal Matij naški prieni
Basilia sveta dila,
opat Gradić umiteni,
ki gradeći bogomila,
da pri smrt ga ne prikosi,
sad bi u Rimu rumel nosi.

35.

Bazil Gradić, iste kuće,
i on izvrsnos razmišļenja
i devstavstva vrati izuće,
svet kalujer pun poštenja,
umri u Mlitnom manastiru,
služeć Bogu, zoreć viru.

---

[1] r. Bocchia [2] r. [3] r. Colonu [4] r. suituam sdeta.

36.
Paziem živa i dom Brńu
rečne loze Jurjevića,
teško doba, težu skrńu
ki imajuć svoih didića,
i svoje duše zabit ne ti
do primina u pameti.

37.
Zaboraviet nie Mikletu,
tokrat ki tvoj knez je bio,
i ki sa mnom u pošetu,
na ufano meni 'e htio
kazat tvoje od slobodi,
pri neg mu se smrt dogodi.

38.
Doli u Zadru, gdi otide,
sam ustištan posobojno,[1]
i gdi stojeć meu zide
da se na otar dobrovojno,
bez nijedne svoe krivine,
posvećenje otažbine.

39.
Hlap pravična ki ufati,
kad gospojon zide[2] iz sela,
ured nepravdu svu zaplati,
er sramotna smrt nemiela
stiže ńega srid tamnice,
radi suzah ńih dičice.

40.
I Grisogon bogoslovac,
male i bratje Visko Lupi,
piesma i otac znam vižbovac,
obi Stonski pak biskupi,
ki ostaviše nakon sebe
svoe mudrosti čudne ždriebe.[3]

41.
Navlaš Lupa dilo ima,
u kom golem pismačija
kaže očito Čifutima,
da je došo Isus Mesija;
i drugoga da zaludi
ufau viedit sliepi ļudi.

42.
Vriedna meštra prigolema
i Pašata[4] da podiečim,
buduć svitla znanja sprema,
pripovieda trikrat Bneciem,
tebi a u trešńi vrh slobodni,
umri i on u Sion čelnik plodni.

43.
Anđeo Goce[5] dominožar,
Vid i Ambroz jedno sime,
prvi složi sveti Rosar
i veliko božje ime,
drug pisaoce reda prida,
tret tri piesni kraļ Davida.

44.
Klement Rańin, reda istoga,
stište izvrsne svoje sloveti,
rasmi[6] korizme i svetoga
Pridošatja, u svih svieti
i sadare ńega kripos,
um, pristalost, sladnos, lipos.

45.
Nieko Sagri, Maro Sketald,
Bene Kotruļ, Anton Medo,
Cervar,[7] Stefan, Dražić, Monald,
svi uzorito tvoje čedo,
Dubrovniče plemeniti,
ki uvik mudre da na sviti.

---

[1] r. ustistan posoboino [2] r. zige [3] r. sdriebe [4] r. Pascata; ne znam, ima li se čitati Pašata ili Paskata? [5] r. Angeo Gozze [6] r. [7] r. Ceruar.

46.
Mnogo ovih se dielo vidi
rukopisno i stišteno,
ńih zamira i ńih slidi
sve općenstvo naučeno,
da je i u tom hvala tebi,
ki si u svem slav grad pod nebi.

47.
Srid otaca piesmenitih,
i u svem znanju naučeni
vidju[1] meu Ježuitih
skup zamirit poklońeni,
vlaš Ragoca,[2] Gundulića,
Mondegaja, Lukarića.

48.
Meu kripostim prvo mu je,
da od ļubavi božje dilo
i da jedno potribuje,
on je složio bogomilo
piesni i duha od tišine,
nov nauk skule i skupštine.

49.
Grada odvitca Biaša[3] sveta
slave ukazat hoti jošti,[4]
kadi oficij ńegov sdeta
mnogom pomjom i mudrosti,
čim da kraļuć Papa šti ga,[5]
krunom hvale okruži ga.

50.
Drugom didstvo sve da svoje
priprostrano i blagovito,
družbi Isušńoj[6] darovo je,
ufauć steći vičńe mito,
božjim svitom on podari 'e[7]
svoga blaga za uzdaje.[8]

51.
Trećem, ere u Napuli
priizgledan život traje,
slatko u piesnah hvali i huli,
a četvrtom, ki umra je,[9]
er glasnica još mu je živa,
pokli Koskim[10] život piva.

52.
Otac Frano de Martini
Rimski u sabor slavom diše,
Anselm Bandur Pariđini[11]
reši i on sabor dokli piše;
ali obiuh sve nimamo
vriedne piese, ke čekamo.

53.
Glas je, Bandur da pismati
iz grškoga u latinske
rieči obrane jes obrati
dilopravļe Bizantinske,
narešiv jih[12] svoim svitlima
iskušanim kripostnima.

54.
Viju Ignatia opet Grada,
gdi u vaš grad svaki petak
grajskim dušam prudno sklada
i izgovara svoj slovetak
Isusovieh od muk slavni,
bogoslovja meštar glavni.

55.
Pripoštovan zakoniteļ
Mikel Anđeo[13] od Bozdarih,
sad sveleni posleniteļ
uboškoga kapucarih[14]
sveta reda, ki prosvieti
svoim naukom svud po svieti.

---

[1] r. uidiju [2] r. Ragoza [3] r. Biasca [4] r. iosti [5] r. stiga [6] r. Isusgnoi [7] r. podarie [8] r. zà usdaie [9] r. umraie [10] mjesto K o s k i *n* (Stanislaus Kostka) [11] r. Parigini [12] r. naresciugih [13] Michel Angeo [14] r. Capuzarih.

56.
Od Ancire čelnik znani
i namistniek Konstantgrada,
Rajmund svietni bdeć Galani
riečim božjom ta oba stada,
slavan polak vučjih usta
pase, i grabit ńih ne pušta.

57.
Vlajo Lužić ali Gođi,[1]
živ poglavnik mudroskupa,
ki u hvale, rečne elođi,[2]
bridoglasjen svieh nadstupa,
i kanonik Bunić s ńime,
s česa ńiho slavi se ime.

58.
Pak i u piesni i u govoru
blagoriestvo kad ko čuje
Petrovića, u istom sboru,
i Ricarda,[3] ko ih ne štuje?
ki nadgrobja i nadpisja[4]
čini druzieh najuzvisija.[5]

59.
Stipan Bašić[6] vladosvitan
bistar tajnik i razboran,
kad je od koga što upitan,
viran gradu premda otvoran,
kaže, što se kazat može,[7]
što 'e izvani, ne podkožje.[8]

60.
Viju Đorđeti[9] i Aleti,
zašto što od vas rekli niste?
er sva hvala hvalu šteti,
za to od sebe ne praviste,
veći s toga dieč vam reste,
neg što naučni i mudri jeste.

61.
Mandaliena sva te al hvali,
ku s' složio slav Đorđeti,
čim pokajna griehe žali
svoim suzama, tvom pameti;
ova kaže tebe u tebi,
glasi i kripos tvu u sebi.

62.
Ko bi u miru s tih grad svietan,
to i u rati i u boju
vazda hrabren i umietan,
dragu bļudeć slobod svoju,
odkad kraļ mu. Pavlimire
hti udignut bie'e mire.

63.
Vrhu Lava oštrieh stina,
da se sila ne uzboji,[10]
i da sdvornieh srid vrlina
u gospostvu kripkom stoji,
odabra mu za grajane
dvoe ishodne Rimejane.[11]

64.
Epidaurce[12] to jest stare
raspršane po dubravi,
i jakosne svoe vojare
za obranu mu ke ostavi,
neka obi Rimski puci
utvrde se u tvoj luci.

65.
Meu luge i trstice[13]
strahļiva se ptica krije,
a na stiene i litice
sivi oro gnizdo vije,
da otle može lovit love
i obranit svoe sinove.

---

[1] r. Gogi [2] r. elogi [3] r. Rizarda [4] r. nadpisija [5] r. nai usuisija [6] r. Basich [7] r. moxie [8] r. podkoxie [9] r. Viu Giorgeti [10] r. usboij [11] r. Rimeiane [12] r. Epidaurce [13] r. tarstize.

66.
Ovce koi su[1] meju skrake
kriu se netom žamor čuju,
ne pristraša a junake
niedna sila, ku srituju,
i da 'e vas svit suproć ńima,
srce i pamet straha nima.

67.
Soldanu se najpri opira,
ki u mogujstvu svom obisan
vojskom tvrd grad u tmi obstira,
kad stre Budvu, Kotor, Prisan:
a iz pod ńega hro se[2] ukrade
na latinske da iđe grade.

68.
Rva se[3] opet u jakosti,
kada Bodim kraļ privrli,
pun porazne nemilosti,
bojnom spravom na nań hrli,
Branislava bratučeda
da biguća prime čeda.

69.
Ne primiv jih, tu se stište,
da od mrzećih ńizih glava
krvno učini svetilište:
nu narugan Branislava,
koga sobom sužna ima,
grdno isieče rukam svoima.

70.
Stipan Herceg man s Brgata
triskovite i goruće
kumbre uń meća, kad mu vrata
i užga toke dvore i kuće,
sam čim se užga bludniem dilom,
sina i ļubu vaze silom.

71.
A prie kraļa Vladislava
vaša oružja i priviedi
varovaše grada ṡdrava,
ńega odbivši sve zasiedi,
čim u potok s lova trisnu,
gdi mreć vrše[4] ćud nesvisnu.

72.
I car Mehmed boj ne pravi,
kad nań vodi, koń pod ńime
er popuznu, hod ustavi,
i buduć ga slatenime[5]
ļudmi sdego[6] grad čestiti,
ne hti s vojskom naprid iti.

73.
On se ustavi, a iza ńega
dojde Nehan Turčin ļuti,
i iz Kouavļa vilińega
hoti na grad da se uputi,
ov se oprie prikoj sili,
čim se od zemļe svoje dili.

74.
Na protivnih zanoveti
i kraļ Uroš jadne rati
vam pripravi, držan sveti,
i dvač na vas vojstva prati,
kad Gundulić Ivo hrabren
potira ih snažno na Bren.

75.
Ivoino[7] i Voisav,
i Altaman i Nikola,
knezi od Kelma[8] zloću slišav,
vas i druge naokola,
kneza i Lazra htiše izdati,
al Nikola za svieh plati.

---

[1] r. koisu [2] r. hrose [3] r. Aruase [4] r. uarsce [5] r. slatenime [6] r. sdego; da nije pogrješno mjesto stego? [7] r. Iuoino; moglo bi biti: I Vojino [8] r. Chelma.

76.

Sve živuće sej dubrave,
vieće zrilo u svem višće,
bilo 'e naše i države
vazda spasno utočišće,
dato i nama u nemoći,
pokiep svieta i pomoći.

77.

Malo harna prie Kotoru,
i za rati tieh mir doni,
i istiranu sudu i sboru,
u najvećoj svoj progoni,
bunu[1] Medoja i Matija
pokle ugasi, ńa se prija.

78.

Ter plemiće izagnane
opet u grad čieni priti,
neka sudce izabrane
kako i prie bude imiti,
ne budući puk u jedu
dobar izgled ni susiedu.

79.

Pak u većoj Spliskoj smući,
vaši vitezi i vojvode,
kada sitni puk mogući
bieše istira na prigode
svoe vlastele, ńih primiše,
vlastim i opet povratiše.

80.

I najprve buonike
po zakonu stratit htiše,[2]
da na svoje plemenike
novom bunom ki ne bi se
navratili, poslie gore
dižuć vahuļ i huhore.

81.

Potle naše vlastelinstvo
osta u staroj svojoj dieci,
i kad skoči koje sminstvo,
progone se niekolieci;
dažd od krvi, led bojazne[3]
rogoborne puke gasne.

82.

Nek se svaki grad izgleda,
što pobune puške[4] sile,
er se ugasle niesu ureda,
u Napul su učinile;
i ko uzroči zlo privelo
jedan huriat Mazanielo.

83.

Kol se neće opotaknut,
da od najhlapnjih[5] podložnika
na opjeni pod bi smaknut,
bes krivine segaj vika,
rukom ružna krvolije,
dobri Karlo, kraļ Anglije.

84.

Tvoj dake ureš i sbor slavni
držati će svej u scini
tvrd Šibenik, Zadar ravni,
Korcul ribni i Hvar vini,
plemen Trogir, Kotor bojni,
a vrhu svih Split dostojni.

85.

Bi i na pomoć s plavim svoima
Basiliu prie cesaru
pak se Alesiu opri s ńima
i Bnetaškom duždu staru,
i kraļ Petrom borio 'e
prama Karlu od Anđoe.[6]

---

[1] r. Bunu [2] r. htise [3] r. boijasne [4] r. puske [5] r. nai hlapnijh [6] r. Angioe.

*

86.

Sad korablje sve upravi
proć Bnečanom za Đenove,[1]
za Bnečane sad se stavi
suproć ńima, razlogove
ńih zoreći, u odluci
svej pravedan svakoj ruci.

87.

I u brimena nam bližnija
bio 'e slavan ništa mańe,
kada mnoštvo svoih jemija[2]
da na pomoć kralju od Španje,
u dvi rati, koje ima
Portogalom i Jerbima.[3]

88.

Za to oružjem tvoih grajana
slav Pidaure bilo 'e visti
Vita Bobal, Nerenćana[4]
vojevoda: ovi isti
plavovojsku tierat uzda
i Kandiana vedra dužda.[5]

89.

Mikle i Nieko Bobalića
dvač razbiše na Tribine
Nemanića i Barića,
kralje Rašie[6] i Bosine;
Volso[7] a užga čić ukletve
Ostoi[8] pazar od Neretve.

90.

Mikle, koi kad zaglavi,
mir Bariću razbivenu
za litni mu harač stavi,
da svoem viću uzvišenu
klańa, pokle bies nasrta,[9]
dvi bedeve i dva hrta.[10]

91.

Poslie plavi i galije
ugrabiše Nemaniću,
s ńima i toke svoe delije
u Police pristališću,
da rasrćen[11] taj ubovnik
vojsku posla na Dubrovnik.

92.

Kad Miroslav brat mu vrući,[12]
s treset hiljad svoih końika
ništa učinit ne mogući,
sva gradičja[13] bojna prika
užga, i poje[14] kad zlim jedom,
nič ne škodi vašiem ziedom.

93.

Jak bad morski stinoviti,
koga vali man probiju;
al nakovan gvozdoviti,
česti udorci koga biju,
grad stanovit sličan sebi,
od nikogar skršen[15] ne bi.

94.

Nieko drugoč buduć voja
vaše vojske u Konavlja,
Oporića Radivoja
razbi, neg se već ustavlja
ban Miroslav miesta uhodit,
i na obsed vam[16] grada hodit.

95.

A to, er kneza Radoslava
vi primiste meu ine,
i učuvaste ńega zdrava,
ki sin kralja bi Dragine,
koga od Zante tri Nemani[17]
istiraše silom vani.

---

[1] r. Genoue [2] r. iemia [3] r. Ierbima [4] r. Nerenchiana [5] r. Duzda [6] r. Rascie [7] r. Volso [8] r. [9] r. nasarta [10] r. harta [11] r. rasarçen [12] r. uuruchi [13] r. gradiçia [14] r. poije [15] r. skarxen [16] r. obseduam [17] r. Nemani.

96.
Maro Resta vojske brodi
na četiri prem otoka,
kad Brač, Vis, Hvar oslobodi,
i Korčulu od žestoka
Rvoje[1] bana i nemira,
koga brambe sve zatira.

97.
I Nikola vaš Kaboga,
vojvodeći tad galije,
musarčiju velikoga
razbi u vodah od Vestije,[2]
pak obori i tvrdinu,
gdi sbivaše čudnu plinu.

98.
Jakov Gundul, Maro Bunić,
čim se ostoja vam protiše,
kad odstupi Šandaļ[3] Hranić,
sva do Rame popališe;
i napokon isti Ostoja
vlast izgubi s toga boja.

99.
Valso Bobal prid rečeni,
ki od cara jaka i tvrda
ńegda uzdrža i obrani
grad priteški Novobrda,
pokle Lazar tiem silovo
bie se i umri na Kosovo.

100.
Pokli i Stipan Balša pade,
Juraj Despot iste kuće
hvaleć Volsu, kliče: „Grade,
ti mi učuva s brane izuće“ ;
Jurja i u grad pak brodiste,
zeta i od cara zaštitiste.

101.
Koi, pri neg bi potaran,
vašem trgu i vlastelom
prikaza se u svem haran,
ovieh dignuv dikom velom
na čast svoga svitla vića,
rasmi Sorga, Jurjevića.

102.
Paskval Sorgo, ki pri ńemu
prvi svietnik prem sivaše,
Dubrovniku i svojemu
pravu ļubav on nosaše,
sobom blago uń odprati,
sebe i blago da zań trati.

103.
Kad bojazan veća udara
i tiskaše Turak zloba[4]
rasrčena[5] ļuta cara
na grad, svoj vam u toj doba
zlatom prispi od izvani,
da se viera i grad brani.

104.
Ne hti, ne hti plemić vriedni,
svoji grajani da izginu,
Bizančani jakno biedni,
Mehmet koim[6] glave skinu,
er za rodno miesto drago
prikratiše svoje blago.

105.
Stiepu i Jurja tej despote
prijat htiste na branidbe,
prem zlotvorni da suprote
ńegda užgaše vaše sidbe;
nu najveće tiem slavni ste,
nepriateļstvo er miliste.

[1] r. Aruoie [2] r. Veśtie [3] r. Scandagl [4] r. sloba [5] r. rasarçiena [6] r. koim.

106.

Zač rečene despot bane[1]
i hercege[2] vi prijaste,
i držeć ih u obrane
od sionstva varovaste;
i kad biehu vam pitani,
ne daste ih grada vani.

107.

Nesmotrni[3] sionici
tej vam rati pošiļahu,
i s vojskami i s końici
grad okolo podsidahu;
take smire vi trpeći,
vieru oskvrnit ne hoteći.

108.

Kad prijazna smija[4] srića,
ponositi vi ne bieste,
kad suprotna toga čića
vaša srca ne razbieste;[5]
neg u brieme svakojako
nosiste se svejer jako.

109.

Ter ko star dub, koji žile
davne pruži u dubravi,
plasieh vitrieh na sve sile
staste kripci, moćni, zdravi;
ne dauć ni svoj da zameće
črv, koji ga[6] na tleh meće.

110.

Amurate, strahat svieta,
kad vam prieti do života
banstvo ne priat,[7] i upieta
navlaš Jurja van despota,
vi da ćete pri i umriti,
neg svou viru potlačiti.

111.

Nu kad mu odviet takov dođe,[8]
car začujen hti slutiti:
Dubrovniče pun slobode,
uviek imaš gospoditi,
čić virnosti neumrle,
vrh ke ne ima tvrje vrle.[9]

112.

Mate i Jovo od Lukarih,
vriednost kojih priļubiše
slavna dva kraļa od Mažarih,[10]
koji obadva uzvisiše;
bi obiuh držav prvi bane,
drug viteške priur Vrane.

113.

Ivo, mlaji[11] brat, oblada
cara od istoga Amurata
grad visoki Biograda,
ki s topovieh tad ne svrata;[12]
ter ga izbavi silne ogńice,
u kriposti svoje desnice.

114.

Jurjevići Maro i Mate,
ne, neumrliše[13] se obi?
jedan razbi kad Hrvate,[14]
a musare drugi dobi,
u boj veli nesgasani
meu Liguri i Bnečani.

115.

Pri cesaru niste i skoro
dičili se s Gundulićem
ženeralom? ki isboro
vrhu bojniem siaše vićem:
cvaste u knigah, cvaste u boju,
zato u mirnom sad pokoju.

---

[1] r. Despot Bane [2] r. Herceghe [3] r. Nesmotarni [4] r. priasna smia [5] r. rasbieste [6] r. çaru koiga [7] r. Banstuo nè priat [8] r. dode [9] r. tuarije uarle [10] r. Maxarih [11] r. mlai [12] r. surata [13] r. ne neumarliscese [14] r. haruate.

116.
Sad Gundulić Franatica,
ženerala bratić vřo,
pri cesaru bojna ptica,
Turci se rva neumřo[1]
u Ugriji[2] zadńieh lita,
svoga dunda sliedeć svita.

117.
Frano Bunić, i on vlastelin
pri Euđeniu[3] od Savoja,
raholeć se perjem bielin,
podženeral i podvoja,[4]
tom ratniku poglavitom
redi vojske novim litom.

118.
Toma Baseļ,[5] tolikora
vojevoda pišadije,
toko godišt služi skora
na ravnicah Ungarije,
hrabrenito suproć caru,
prijat vitez svoem cesaru.

119.
Zatajati nie Ricarda,[6]
stanovita gradjanina,[7]
kripke ruke, svita tvrda,[8]
bistra oka, srca smina,
ki u istoj cesariji[9]
bi ženero meu snažniji.[10]

120.
Vladislavić svitao Sava,
sgodan sobnieh[11] velom caru
Moskoviskom, ki uzmnažava
vist carine[12] svoem gosparu,
skoro od Papę, ki 'e sad dvoren,
zlatokriži vitez stvoren.

121.
Ćaćku i on posla za čas taku
od zamura[13] lihe i črne
dva podmota po ulaku,
svoja svetost čim se ogrne,
toke sciene i liposti,
da ih hvalit nie moć dosti.

122.
Jero Gundul, ovo lani
služeć kraļu Karlu trećem,
u vruć[14] ogrez dol u Špani,
rveći se snažno, većem[15]
u potieru umrie slavan,
svem vojništvu bojnik pravan.

123.
Natalića Jero odšeta
i Moskovskom caru velom
vrsno služi uzopeta
sladnom riečim, snažnim delom,
i ńegove stražbe iste
vojvoda mu je vire čiste.

124.
Šimun Flori i on jakosti
meu Franske boje kaza,
da ga Didak Piro dosti
i pohvali i prikaza,
sad vam Rafo vojstvo vodi,
hrabren Goce[16] s dobrom godi.

125.
I s vašima Konavļani,
i s inima podložnici,
čist vam mejaš svejer brani,
ki, nikakvi protivnici
ne straši se[17] da pribrazdu,
al tuulože koju vraždu.[18]

[1] r. neumario [2] r. ù Vgrij [3] r. Eugeniu [4] r. pod Xeneral i pod uoia [5] r. Basegl [6] r. Rizarda [7] r. gradianina [8] r. tuarda [9] r. Cesarij [10] r. snaxnij [11] r. sobnieh [12] r. uist Zarine [13] r. zamura [14] r. ù uuruch [15] r. uechiem [16] r. Goze [17] r. nè straxise [18] r. urazdu.

126.
Ter opiruć oštro lice
vojevoda vaš kušani,
svim skažuje kakolice[1]
hoće bit se na pojani,
i kako se prislobodno
ima branit miesto rodno.

127.
Luka Barka glamazati,
tvoj pučanin bi ńekada,
pak trgovac pribogati,
ki srid biela Carigrada
prva glava prudi i tebi,
vierna manet na potrebi.

128.
Vrata ohola rastvorena,
kom sve biahu u onom dvoru,
vrstan s carskieh darovštiena,
i on vietez umrie skoru
Papin, ostav dva nećaka,
dragomanstvom svietla i jaka.

129.
Jasne ļudi i gospodu
kad bi vašu svu sbroio?
ko bi vazeo tu slobodu,
jeda ne bi se omrsio?
nie moć broit toke glave
veomate od dubrave.

130.
Ńe vićnici i vlasteli,
i prie i sad vazda česni,
di su, al knezi umiteli,
u vladanju bdi i potesni,
ki držaše vićńom slavom
grad meu Vukom i meu Lavom.

131.
Ko se čuva, Bog ga čuva,
a ko bdi, poginut ne će,
svojom pomnom svak se učuva
od svakakve zle nesreće;
Vuka i Lava svi boju se,
pievca[2] i ogńa ki strašu se.

132.
A što 'e pievac? negol bdenje,
što 'e ogań? neg srčenstvo,
s timi dvima udržen je
u slobodi grad i plenstvo
od gospode tej čestite,
koja cvate meu svite.

133.[3]
S koih grad viek ne popusti
ni raspedaļ zemļe svoje,
a krainom što opusti
čića ratih da se broje
sva[4] na pinez zlatan kupi,
al po daru blagom skupi.

134.
Starih mudros i ńihova
pamet i sviet svendikavi[5]
liepe otoke od Lastova
i od Lopuda vam dobavi,
a pri Raškom kraļu Uroši[6]
Bren i Junket pak isprosi.

135.
Koločepu i Mlit na groše,
gdi Ajezilaj[7] polač sgradi,
isbrojene dotekoše,
di Opian poslie sin mu mladi
složi piesni plovnih riba,
nad jezerom čim se giba.

---

[1] r. kakolize [2] r. Pieuza [3] griješkom u rukopisu ubiļeženo *183* [4] r. suaa [5] r. suendikaui [6] r. Vrosi [7] r. Aiezilaij.

136.
Ke iz pučine mora sińa
tu uletiše na valove,
gdi neishitna ńih sladińa
dobabi ih i dozove,
svaki raskoš gdi sada je,
ko zemaļski raj tu da je.

137.
Na istom Mlitnom ńegda otoku
i svet Pavo na plam vrže
ļutu zmiju i žestoku,
ka se u ruke ńemu trže,
kad ga bieše[1] na ono žalo
topno more dotiralo.

138.
Siva i Silvam kad k vam biže,
Bogoslova[2] sin i ļubi,
er se sionstvo na ńih diže
i braću mu svu pogubi,
s malo pinez i on na dlanu
pusti uz Lopud i Zupanu.[3]

139.
Kneza od Kelma a Stipana,
Ston svim ratom i s otoci,
Bosanskoga vrla bana,
s obi strane koga moči
rieka i more u tišini,
ki 'e plodan kraj u tustini.

140.
Za toj na ti rt[4] ńekada
Retin golem grad sidjaše[5],
vidi mu se jedva a sada
obiližja vrh kieh siaše:
tako brieme, ke od prije
slave biehu, zemļom krije.[6]

141.
Polimorje i Kurilu[7]
od Ostoje poslie kraļa,
a Konavļa župu cilu,
vojevode od Šandaļa,[8]
s kima oni vam produļiše
stanje nek je[9] duplo više.

142.
Da osvem manšieh[10] pet otoka
golema su posred mora,
a od Neretve put istoka
tja do Buke[11] od Kotora,
plodno i liepo sada van je
obilato uzdržanje.

143.
Mnoga 'e sumja meu sloveći,
dostojnije što je hvale?
umiet shranit al doteći?
dat, al branit od navale
svoja dobra? vi u svem časte
vaš cio razum pokazaste.

144.
Pavlimiro ziede osnova,
i liep templo svet Stipani,
više i blago kom darova
ostanaka od svečani,
ka iz Rima doni ńemu,
da prvine da vičńemu.

145.
Prianuće i jer nie
dobro grada nijednoga,
ne počme se ako udie
srićne od časti slavna Boga,
ki ako rukom svom ne brani,
man su zidi i grajani.

---

[1] r. biese [2] r. Bogosloua [3] u rukopisu nije razgovijetno, jer popravļano [4] r. art [5] r. sidiasce [6] r. hrie [7] r. Curilu [8] r. Scandaglia [9] r. nekchie [10] r. mansieh [11] r. tia do buke.

146.
Pak i zakon prave vire
jači 'e od mira i od kamena,
kim se huda zloća stire
a kripos je uzvišena;
(blago) er zakon tebe resi,
čuva a moguć kraļ s nebesi.

147.
Od tad zvanska sva gospoda,
vedri kraļi, svietli bani,
vam su utekli da sloboda
vaša ih čuva i obrani;
i da ih časti i da ih čita,
kad pridoše s priko svita.

148.
Sahraniste vazda harni
poglavistvo prijateļa,
i ńih ženstvo, blagodarni,
zabaviste srid veseļa;
žudeć da grad vaš se uzveli,[1]
raskoš i utok svieh primieli.

149.
Bosne, Rašie, Ingiltere
kraļi svoima kraļicami
biuć pristali, priko mere
vam i vašim vladikami
dužni ostaše, vi ih[2] u hodu
dvoreć, a one u pohodu.

150.
S pridržanja i s priastva
Bošńak Stipan kad se ukloni,
pun kraļskoga blagodarstva
kastio Brenski vam pokloni,
Zaton,[3] Omblu i Gravožu,
velmi dragu, jer uz kožu.

151.
Da, po kraļa smrti svoga,
i kraļica Margarita
pride s straha slavoboga,
i koludra već povita
da vam križa kus pricini[4]
svetih i umri tu u opļini.

152.
Ka i u vaš grad svoem imenu
Svetoj Mari crkvu dignu,
u blaženom kad vrimenu
vi cvatoste, car namignu
na Ciprianski otok kraļski,
koga obsede Selim jaski.[5]

153.
Kraļa od France unuk kada
s velim banom Austrie
vaše kraje bieše obada,
hodeć na put od Sirie,
na obhodu groba sveta,
ńih prijaste častno opeta.

154.
Gospoična Sirmska Urica,
Nemanskoga rod Stipana,
i Isabeta pak kraļica
sinom Stiepe Katromana,
zatirani tu ubigoše,
pridńa i stanja s vaš[6] stigoše.

155.
Kraļ Dragotin k vami sašo,
križ Jesusov da poļubi,
jeda bi mu grieh odašo
čića otca, koga ubi,
činiste i ńem priasti obilne
meu blage gozbe i milne.

---

[1] r. usueli [2] r. uijh [3] r. Saton [4] r. prizini [5] r. iaski [6] r. s' uasc.

156.
I udovica Teodora
Mihoviela Bugarskoga,
i sin Šišman pride s mora,
bižeć strieca nevirnoga,
koga učini Srbski dušman[1]
kraļem, umrie pokle Sušman.[2]

157.
Paleolog cesar Ivan,
bojeći se Bajazeta,
vas prisnećen i snebivan,
pokli u grad vaš došeta,
složi bane od zapada
i ogrez sgubi s ńih nesklada.

158.
I budući s ńim uprca[3]
i Ugarski Šismun vrli,
vaše drievo ńega iskrca
u Split stolni neumrli,
gdi i od nas gosten bi u plaho,
čim je u kraļstvo svoe odjaho.[4]

159.
Sigismundom Vladislava,
kraļe Ugarske opet prijaste,
kad množija turskih lava
ńih primože, kih čitaste
priobielno, oba živa
čim brodiše ih vaša driva.

160.
Ki Sigismund vam darova
srićni barjak Matijaša,
ki vas drugiem svej varova,
to jes vašega sveta Vlaša[5]
slavniem stiegim, pod kojima
dvoje srce vitez ima.

161.
Naskol vaš knez poglaviti,
i ki 'e nazvan vrhuknezom,
ki viekostan vitez sviti
zlatne ostroge slavniem vezom,
ku pria[6] čašću od istoga
kraļa Matie Ugarskoga.

162.
Kad stieg Vlašev rastirete,
najprie Bogu i divici
pukom slavu vapijete,
nek vam su u svem pomoćnici;
posobojno svete odvice,
pak sve svete i svetice.

163.
Vi i Orlanda glasovita,
ki rastira sve musare
ne gostiste l' puni svita?
klańajuć mu toke dare,
dignuv kip mu još kameni,
da je u vičńoj uspomeni.

164.
Tako i prie grad usadi
Pracat Mikli pučaninu
tvrda tuča kip kavadi,
ko dragomu vlastelinu,
i dostojstva čić ńegova
podignu ga srid dvorova.

165.
Od Kamila i Kamilu,
jer u miestu i on priminu,
u malahno hvalu cilu
nadpisa mu u ednu stinu,
zamira se koja vidom
svet Rusara meu zidom.

---

[1] r. duscman [2] r. Suscman [3] r. uparza [4] r. odiaho [5] r. Vlasca [6] u rukopisu bijaše isprva s m n o g o m, a kašńe to prekriženo i poviše drugim crnilom, a rek bi[illegible]i rukom, napisano: k u p r i a.

166.
U istoj crkvi grob udiļe[1]
štitom trage Ohmučević
Petar Damjan bana Hreļe,
di 'e nećak blag Knezović
milo ukopan svoima sini,
ufauć pokoj na višini.

167.
Toga ožaka meu vami
živu braća Domjan Mate,
ki oš uzdrža svitao plami
davna plenstva i bogate
sloboštine; ńim su i dari
bana, kraļa i cesari.

168.
Skandarbega hrabrenoga,
jur kad Mehmed s Albanije
ńega istira, kaono svoga
prigrliste, da nazlije[2]
Turske vam se rasrčiše
i harač vam pridupliše.

169.
Ne ohodim[3] Soderina
Petra, u svoj ki nesreći
iz latiskieh pokrajina
vam pod krilo hti uteći;
dugo 'e bane i despote
broit, shraniste kim živote.

170.
Istieh svita baštinici
i sad živu i živit će,
druži[4] koji čuvatnici
rodna grada vaviek bit će,
u svoevojnoj zapovidi
odlučujuć što im vidi.

171.
A imaju u onoj strani
svoe dohotke od opļine,
s kima drže s' u obrani,
da ne padu u lovine
koga liha, ki brž hlepi,
jeda bi se tu priliepi.

172.
U kraļie[5] pak svitovne
mnoge uživa sloboštine
ńih trgostvo, i darovne
odpustnosti od carine,
odkle vadu svojem miesti
čudne prude i koriesti.

173.
Pak pomorac korabļima,
koje brodi svud po sviti,
što ne nosi vlastelima?
na one beče ke uviti,[6]
na sve morske pogibili,
odkle ishode im blazi sili.

174.
Al ne mogu nijednoga
ni jastreba bistre oči
doseć zlata izdvornoga,[7]
koji teču ńim potoci;
znam da blago im odsvud plove,
kako? nie znat vlastne skrove.

175.
Ńegda lavčić u onom lugu,
kažuć lovit ina zvirja,
radi ulovit slobod dugu,
a po trešńi srid razmirja,
da nu čim se zied pokrpi,
lav ne može da 'u razdrpi.[8]

---

[1] r. udiglie [2] r. nazlie [3] r. Neohodim [4] r. druxi [5] r. V' kraglie [6] r. uuiti [7] r. isduornoga [8] r. dau rasdarpi.

176.
S druge strane razdiriti
napan glavu vuk prežaše,
i da bude ńu zgrabiti,
zube i nohte svoe oštraše,
al meu vukle[1] i zasiede
iston rignu tmaste jede.

177.
Maro Maro vaš Kaboga,
brieme od trusa najbiednije,
iz tamnice zvan od Boga,
dok se pao grad prigradije,[2]
umi uzdržat na beside
kraišne[3] vlasti obe bride.

178.
Ke se htiše pospiešeno
vrhu ńega nadticati,
da svak i da razrušeno
miesto sebi bude imati,
kada Maro dvoećnim[4] rieči
ńih uzdrža i zaprieči.

179.
Ter čim stiene zaklačau se,
i na izvrsnost zide hitre
sgradili u hip, ko da su se
u Tebanske kripos citre,
i on hitar u obrani
kad grad vidi, slobod shrani.

180.
Ne će vile, ke stanuju
u dubravi sve zelenoj,
da se lica druga štuju
neg zemaļska, i poštenoj
divi svetoj od dubrava,
ka tu sidi tamjan dava.

181.
Ne te ni Bog, gospostvima
ki provida i svim vlada,
da se druzieh oblast ima
počepati iznenada;
bez razloga i bez voļe,
da se draga last zakoļe.

182.
I vlašćića[5] da baština
inoplemcem da dopade,
i slovinska ostaština
siobodnosti da se dade,
liep smok[6] lavom i lisicam,
al poždroviem[7] siviem ticam.

183.
Grad, jak, umiet, liep što 'e dosti,
meu snažniema dvima vlasti,
uzdrži se u svoj proti,
pun poštenja i pun časti,
ko Palmira meu Rimjani
ńeda, i Parti Asiani.[8]

184.
Plemstvom, svitom, davnašńosti
more se uprav on takmiti
Latinskima gradim prosti,
koji slove na sem sviti,
a držati svu dubravu
za gradova našieh glavu.

185.
Jakno oro, kraļ od ptica,
reć bi k suncu da diže se,
krilmi dviuh svoih glavica,
meu kih hitro prostire se
od istoka put zapada,
srid Brgata[9] i Vergada.

---

[1] r. uukle [2] r. prigradie [3] r. kraisne [4] r. duoechnim [5] r. ulaschichia [6] r. smoch [7] r. posdrouiem [8] r. gnieda, i Parthi Asiani [9] r. Bergata.

186.
Uzorite ke planine
od poludne i sivera
neprimožne ńem tvrdine
zatvaraju od liscmiera,[1]
da strah ne ima da ga ištete
trieskih topa nagle štete.

187.
Mire ńemu ńegda užesta,
čim ga Papa s vlasti rinu,
Sigismundo Malatesta,
svitli gospar u Riminu,
kad se bieše tute shrani
pamečija izabrani.

188.
Tute para, blaženiti
da on perivoj uzresto je,
poluboga[2] viekoviti
na Elisko ki bi poje;
tu su Anfiuni i Apoli
ļubeznivi, bezoholi.

189.
Reh bi[3] da Orfej tu se rodi
i darova bugarkińe,
neka jazik ńegov odi
lipše piva i začińe,
pače i grob nih[4] da u grad prini
svoih slavića sklad istini.

190.
A da Neantu ni ostala,
nego vami citra čudna,
ńega ne bi razdrpala
zvonukanja čić neprudna,
sržba pasja, er ne umie
vrsno 'u teglit kako vie.[5]

191.
Viedit da u toj Dubravi 'e[6]
slavni Parnas i Elikone
vir, gdi Muse i Gracie[7]
zaedno sbore, da pozvone;
slatke piesni da pievaju,
i da slaje poigraju.

192.
Tu Eskulapij Pidauriti
od liečnika bog[8] pristo je,
kad ozdravni zmaj neubiti
Rimskim drivom doplivo je,
koji brodem priko mora
Rim izbavi od pomora.

193.
Tu i Diana primamjena,
od kad tempo ńe užga je
skrunob Rostrat zla simena,
vikovite dnevi tra'e,
i one gaje srićne i guste
ište, i striela zvieri puste.

194.
Pokli ńe oba oborihu
templa u Efesu i Taurici,
di se odprie posvetihu
čistoj dievi i božici
ļuska tiela nepristojno,
ka sad brani posobojno.

195.
Bliezu u Captat[9] nahodi se
i ona spiela hladna miela,
gdi Latonia pokoji se,
kad dogrusti joj luk i striela,
i svoim diklan lov usmakne,
da tu sede i odahne.

[1] r. lisc miera [2] r. Poluboga [3] r. Rehbi [4] možebit da se n i h ima spojiti sa g r o b, i po tom: g r o b n i h; stih je popravļen. Isprva bijaše napisano: „paçek i grob gnih suoi dà ù grad prini“ [5] r. uie [6] r. Dubravie [7] r. Gratie [8] r. Bogh [9] r. zaptat.

196.

Zatvoraju ńu spleteni
rudi jesen, drin žestoki,
joka biela, tis ježeni,
gusti javor, briest široki,
bor, česvina, hrast i jela,
kih vik ne izdri[1] vihra siela.

197.

Po grańenju čuži i gnizda
mnozieh ptieca jato skladno,
ko žuberi rado i zvizda[2]
vas dan u ovo miesto hladno,
babeć na svoe pieve i cviete
planinkińe hitre viele.

198.

Kad sletiše, tu ostaše,
čuvši Orfea petke ukrasne,
i er slišau[3] slaje glase,
ke ih male, ke ih blazne,[4]
tu su za uviek sustavļene,
ko da su i one opańene.

199.

U istoj staji zo kraļ Kadmo
ńegda himben potaji se,
pak družini viknu kradmo,
i u zmaja obrati se,
plineć robje uokolo
sgradi grobje svoe oholo.

200.

Tu i buduć se od drokuna,
koga sažga pri Hilar sveti,
iskotila zmaja suna,
Voaš[5] strašni izopeti,
ki obtičuć poļa i luge
zada miestom mnoge tuge.

201.

Kleta srda, puna gniva,
podrie stabla sva okoli,
i leteći priko ńiva
splesa sidbe i ogoli,
pali trave, trova vire,
pobi stada, kla pastire.

202.

Kad Diva se[6] na puk smili,
i od zla toga da ga izbavi,
luk ufati, ter ustrili
svejer[7] nemilu, ku zadavi,
pak zaļubi miesto ugodno,
ko da joj ’e[8] miesto rodno.

203.

Gogoļajuć čim tu izlazi
tieh hladenac izpod spile,[9]
misecno se[10] priobrazi
puno uń lišce Trivie bile,
ko pod ove (kliče) stine
svej stat ima bez izmine.

204.

Nek Bistonski misec brta,[11]
ovd mu ne dan ja miniti,
druzieh indi neka svrta,
ovd ńegova ne će biti
viku mraka, da sam zdrava,
misec nosi moja glava.

205.

Tu ti u luci Kadma istoga,
srid plandišta rodnieh stada,
daļe ugradi ńegda svoga
Rim Pidaura biela grada,
sad perivoj Esperieda[12]
Dubrovčana svud se glieda.

---

[1] r. isdri [2] r. suizda [3] r. sliscau [4] r. blasne [5] r. Voasc [6] r. Divase [7] r.; mjesto zvijer [8] r. daioie [9] r. iz podspile [10] r. miseznose [11] r. barta [12] r. esperieda.

206.
Kud čestokrat razmi[1] liti
gospojami ishodite,
tu i u pribiv[2] plemeniti
razliko se plakirite,
čim venčace viju[3] curice,
tancau i igrau na slipice.

207.
Pak u družbi svak rodbinom
na otočke svoje dvore
zabavļate se igrom inom,
u plavčicah brodeć more,
kud ribate pivauć piesni
u pokoju i ļuvezni.

208.
Da sve što je ke utihe
u svakomu velom gradu,
i vladike vaše tihe
na seonskom mirnu hladu
dostiguju bez čičeļa,
pod siencom srid veseļa.

209.
Di se ovako liepo uživa,
blaženost je tute prava,
dika puna, mlados živa,
zdrav radosna, radost zdrava;
što se žudi sve se ima,
drago srcu i očima.

210.
Tu blizu i Ombla potoči se,
ka u bistrom prima krilu,
pokli loveć izmori se,
gor rečenu čiestu vilu,
ku opere i rashladi
od vrućine i od čadi.

211.
Tu s ńom blude i igraju
u skrovito ńe divice,
ke za mlace nič ne haju,
časne bo su lovčarice,
i lipotom svom sunčanom
svejer[4] ne ļude strilau ranom.

212.
S duga teka skupne a trudne,
svaka s lisca znoj otira,
i vam vari odpoludne[5]
svukuju se polak vira,
gdi meu vode i meu lišću
senja[6] traže, vitrice išću.

213.
Drobnu rusu dikle ohole
svom bilоćom dobivaju,
i jur buduć nogom gole,
niče cvitće[7] di stupaju;
nu ogole kad sva uda,
procvasti će cvieće svuda.

214.
Sumļe nije (kliče) Diana,
da nas kogod ovd zateče,
zato družbo ma izbrana,
stavte oružja na daleče,
i u ovoj hladnoj vodi
plovaj svaka u slobodi.

215.
One tada svaka svoje
vrši[8] na stran luk i strile,
na ļuvene perivoje
svoe odkriše lire bile,
i niedna im strana ne osta,
ka ni naga, ka ni prosta.

---

[1] r. rasmi [2] r. pribiu [3] r. uiu [4] r. sueier [5] r. odpoludne [6] r. senija
[7] r. cvitchie [8] r. uarsci.

216.
Jakno zvizde, kad u miru
more stane, u ńen sjaju,
tako i dive u onom viru
svom lipotom laskataju;
a Lucina u istoj vodi,
ko misec im kolo vodi.

217.
Vrh svieh liepa srid jezera
prevodica ńih se ukaza,
ńoj iz bielih prsih zora,
misec sinu iz obraza,
a iz veselieh bistrieh oči
svitlo sunce od istoči.

218.
Venere joj smisi uda,
stvori a obraz joj nje brat Febo,
meu ostala svoja čuda
kad ostavi treće nebo,
Jove a u dažd priobraćen
da 'oj[1] vrh čela pram pozlaćen.

219.
Vik se ko ova ni ukazala
perivojna sridu cvića,
al na zemļi, al na žala,
al nebeskih posrid svića
lipša, oblia, svitlia, mila
rusa, perla, zviezda, vila.

220.
Tu prem lovit da pristanu
zvirje od planin i od luga,
meu sobom slaji[2] hranu
novi način lova duga,
svaka lovit oko sebe
radeć drugu dražu[3] tebe.

221.
Ti bi reko da u te vode,
ne, ne vile vihrieh gora,
na vrućini tančac vode,
neg smigive[4] sińa mora;
neg što su one sve lustrate,
a ove niesu ni kosmate.

222.
Na megdanu tiha vira
pričaju se i prigone,
u rvańi[5] srid potira
bez oružja sve gaone,
čim jurišem na družice
napru meu se zatočnice.

223.
Jedna drugu hitro tira,
kad uhiti tad potisne,
slatko u ńu oči upira,
i celiva kad pritisne;
opet tira ako ubigne,
drugoj druzi čim namigne.

224.
Jedna srne, druga štiti
dragu drugu posred voda,
plovom slidi, valom priti
ńeka, a ńeka batkom boda,
s snigom biju, srebrom plaču,
a uzigrane vode skaču.

225.
Opet ova onu slaga,
onu ova tiem upire,
kad slatko se prinemaga
ova, ona slaje umire,
koja drži, koja škropi,
kad prigrli, tada topi.

[1] r. daoi [2] r. slaij [3] r. draxiu [4] r. smighiue [5] r. aruangni.

226.

Priskakuje ona ovu,
ova onu priskoraca,
da dobude ńu u plovu,
ispod ńe se iskobaca;
kad taj stiska ńu zatvorom,
ona se u dno baca noron.

227.

Ńeke jašu, jahat nike
puštaju se svoj pribiloj,
ka kroz smihe privelike
pada u ńedra druzi miloj,
gdi na biele metke[1] prsi
san uhiti i dovrši[2].

228.

Rekoh biele i rumene,
blaga narav ke joj stavi
za blazińe dvi blažene,
i meden sat od ļubavi,
neteknute paček raje[3]
dvi jabuke svih najslaje.

229.

Ńeke iz nova pribacuu se[4],
ka će koju moć povalit,
ńeke škakļen podrazuu se[5],
da ih nie moć odvalit:
viečù ostavte boke nage,
dušu ispustih, duše drage.

230.

Koja priteć prst zagriza
i hoće se da osveti,
ka dobietnu vil ugriza
i otiska svoima peti:
noge 'oj ova raskorači,
a ona rukom sram oblači.

231.

Vrućim krison u svoe vede
hladi ih[6] voda, poji[6] i plaka,
ter čim prima na oglede
dievičanska uda svaka,
vlažna struja svih celiva,
s česa veću slas dobiva.

232.

Kroz maskare mile i drage,
od hitrine sve vrst novu
isnahode dikle nage,
čim u kupeļ hitro plovu,
gdi rastrie u ļubavi
svaka lipos od naravi.

233

Ter se gladu, ter se plešću,
i grle se meu ńima,
sad se ļube, sada mlešću
mile dojke liepim svoima,
sad zatvarau, sad otvore,
skrovna mista s kih nas more.

234.

Najposlie slatke rati
htiuć dovršit zaedno ureda,
počeše se celivati
u načine skladna reda,
da kad ona, kada ova,
ne osta niedna bez celova.

235.

Ko u rusi počivaše
sred ńih usti ļub vesela,
i u te celove ispivaše
mede ugodne ko i pčela,
vele bilie, vele slaje,
nego Ibla ke nam šaje.

---

[1] r. metke [2] r. douarsi [3] r, Raie [4] r. pribazuuse [5] r. podrazuuse [6] r. hladijh — poij

236.
I lovčari i lovine
one su iste meu sobom,
jedna drugoj meu pine
krie varke niednom zlobom[1];
sve naskake, sve navale
ńih su igre, šege[2], šale.

237.
Luk su obrve, oči strile,
jaka mreža drago lice,
a gvozja su i putile
biela stegna i mišice;
osca[3] i vesk zlati prami,
oštro kopļe podsmieh sami.

238.
Na iglendiše[4] tieh izbrane
nasmija se kraj oholi,
dubļe od slasti skloni grane
a sletiše ptice doli;
voda romon da, nek stane
i ne more da ne plane.

239.
Vir u mliko vaše[5] obrati,
srebrom krajse hti prikriti,
poče manom lug kapati,
a ptičice žuberiti,
trava cvitjem procva i sinu,
da nań dikle opočinu.

240.
Ńegda Ateun hoti siono,
sam sakriv se meu hraste,
nasladiti oko smiono
nage pirleć dive časte,
kad od lovca jelin[6] nasta,
sva mu i višļad[7] život rasta.

241.
Kada stegnut od svoe desi,
Kadmov unuk uzoriti
dragu żeļu čim utieši[8],
svoim razdrićem, joh, nasiti
pse Melampa i Hektara,
ne štediše ki gospara.

242.
Nu ako je ka krivina
razgledati stvari liepe,
neka vičńih tmin pokrina
bione oči da osliepe,
jeda uzroci ne bi bili
tiela i duše pogibili.

243.
Plenkińica tej dubrave,
i sad ko neć[9] s ńih umrieti,
časne hvali sve zabave,
i nemoj se[10] supazieti,
i steći ćeš dobrostvore,
ke ti ugrabit sviet ne more.

244.
Ako ukras koji vidiš,
da bludnosti duh zanosi,
ne čin dugo da posidiš,
pozri razlog kako prosi,
vij[11], al oči ne upili,
er porazom viela strili.

245.
I sad u tom slavnom gradu
vrh svih liepe hitre vile
i stranikom srca kradu
kroz nikakve skrovne sile,
ter kad već se odpravļaju,
tu im srca ostavļaju.

---

[1] r. slobom [2] r. sceghe [3] r. osza [4] r. iglendise [5] r. uasce; moglo bi se čitati i v a s c e da „vas se" — ? ako nije trag cakavizma (s = ś, š), i po tom: vaš še = vaše [6] r. gielin [7] r. uiscgliad [8] r. utiesi [9] r. nech [10] r. i nè moise [11] r. uij.

246.

Ako i zaman, srce er tuje[1],
plemenitih od gospoja,
nit se mari nit se štuje,
sama er ļube srca svoja,
srce a svako, ko 'e izvano,
tu ostaje samostano.

247.

Časno ih je svieh dvoriti,
dat im poklon i pozdrave,
misli a zlobne 'e[2] ukloniti,
ko žudi imat kosti zdrave;
zaman ńegda tu i ja znobih[3],
dojdoh, viedih, sebe dobih.

248.

Lavu[4] staro imeonstvo
još Dubrovnik, još uzdrži,
himbenikom vratolonstvo
jošter nosi, jošter prži[5],
hrid ima obraz, da oholi
čim peńu se, padu doli.

249.

Tako pravih, a vil kliče,
iza mene mudra Klio:
Liep i uzorit Dubrovniče,
uvik živio, uvik bio,
i gledalo tvu dobrotu
svejer sunce u životu.

250.

Epidaura biela grada
svitli rode, jasni istoče,
ne ćeš tvoga viet[6] zapada,
slavan bićeš, ko si i poče,
rasti, rasti u kriposti,
na daleko sve silosti.

251.

Rasti rekoh, beskončane
neďospitne pripun sreće,
uzviš vrhe, raśir grane,
ma Dubravo svejer veće;
neka svak zna, da uzmnaža
grad, komu je nebo straža.

252.

Dokli zviezde vrhu svieta
stanovite stati budu.
i tva doba i tva lieta
večna i jasna tebi uzbudu,
i vlasteostvo tvoe obrana
bit će svoga rodna stana.

253.

Sa svieh kraja robovati
tvoe susiestvo i da gledaš,
grabni isti car gonetati
hti, da s ńega ti ne predaš;
kad se uzdržat s tvoe virnosti
hoćeš na stol slobodnosti.

254.

I lieporik Split ti grade
sluti, sieneć[7] tvoju diku,
da kako odprie, tako i sade
i u sve duge vieke viku
imaš bit zdrav, živ, slobodan,
ļuden viran, Bogu zgodan.

Svrha desetoga pievanja.

---

[1] r. tuie [2] r. zlobnee [3] r. znobih [4] r. Lav [5] r. parxi [6] r. uiet [7] r. sienech; biće mjesto s c i e n e ć.

NADGLASJE.

Bnetaškoga kraļna od grada
bogoļubstva, jacieh svitih,
mudrovlasti, liepih sgrada,
kuća i ožaka plemenitih,
jasnih ļudih, gospoj, srića,
slave, slobodi i dobića.

Svoga od Lava, svoe mudrosti,
hrabrenosti, pravde, viere,
dievičanstva, vične prosti;
tim zaglavjam, da se umire
svietom Pape krstne vlasti,
krenu i putem veće časti.

PIEVANJE JEDNADESTO.

1.

Grade krunom okrunéni,
Split podložan po kom žieve
svom državom, dopust meni,
da upravim slabe pieve
visokonstvu tvoje vlasi,
prie neg život moj ugasi.

2.

Blago rači darovati
milost, da te i ja mogu
Slavskom svietu prikazati,
ko san držan po razlogu;
sve ńegove kraine silne
nek tve čuju slave obilne.

3.

Neka svoja sminost sklonu
i mogustva i gospostva,
i pristoļu tvoem poklonu
svi jazici i narostva,
kad tva mudrost neizrieta
veće 'e mogla neg dil svieta.

4.

Er čim bridom na te srnu,
moćno ńemu kad odoli,
svu vrloću stegnu i svrnu
na tvoj venac mnogom soli,
i uz kripk kamen tve mudrosti
stavi adamant od jakosti.

5.

Koi se ne da udarati
i udorce s sebe odbiva,
ter gdi biju nań svi mlati,
pod ńima se ne razbiva,
i u svitlosti dočim sjaje,
snage kršeć, ciel ostaje.

6.

Kamo i tvoi nam glasoviti
ženerali bani veli,
ki ļubavim podložiti
srca umiše svej veseli;
gdi 'e Moresin, a gdi Civran,
di Valierac, di li Griman?

7.

Bernard, Donad, Riva di 'e,
Molin, Dolfin, Mocenigo,
ki još živu tri delie,
Kanal, Pisan, Barbarigo,
Zen, Paskvalig, Kontareni,
Priul i Barbar prihrabreni?

8.

Molin, Norin ki obuja,
Dolfin, Čitluk ki prigradi,
pak obadva vojstva tuja,
protna i škodna u zavadi,
sustaviše po svoem svietu,
u Italiu tiem poplietu.

9.
Marin Zorzi, Marin Zane,
ki skazahu mudrost svoju,
Korner glave veomi znane,
vrl dobietnik u svem boju,
ki krajinu svu razmače,
tursku i naglos ki potlače.

10.
Koji bojne družbe u rede
umijaše sporediti,
i ńih s hitre svoe besiede
po ravnicah taboriti,
i pod gradim i na poļu
vojske im razbit na svu voļu.

11.
Siń, Knin, Napul i grad Novi
snagom, varkom duždu ufati;
Atlagića pašu ulovi,
pak u Brešu ńega odprati,
da na mejah trovna guja
ne bi opeta rate bluja.

12.
Novi, Tvrtko koga sgradi
tvrda mnogo polak mora,
i u troj objat ki ogradi
tabiome od izgara.
hvasta nimauć da ke slike,
ne će odrvan bit u vike.

13.
Napuo, žešćad vrlovita,
s kadrom stienom sridu poļa,
dvoje kraļstvo ki zaštita,
ńegda odpustit bi nevoļa
žešćem caru radi mira,
smut da veću ne zadira.

14.
Vendramini kamo pridni,
Memo, Beleń[1], Loredani,
Zorzi i Molin, dužd pak vridni,
Badovari i Grimani,
Venier, Lordan i ostali
slavni mnozi ženerali?

15
Di su Foskol, Foskarenac,
ki se rvaše prama Klisu,
i dočekav na Dračenac
Turke, ubiše ih dobru isu,
pak oteše vrlo misto,
ko zlo stiska Split zaisto.

16.
Tu ženeral od końika
Smion Zorzi Turkom se opri,
k vojsci našieh kad piešnika
jur smetenih paša dopri,
i Alajbarjak pokle mu ote,
razbi ga i s ńim guse[2] prote.

17.
Providiteļi i šindici,
u oštrini ki sidiahu,
dobre s dari, a zle s bici
pravom pravdom pedipsahu,
i gradove i otoke
uzdržaše bez utroke.

18.
Blag Soranco, mudar Nani,
ki metnuše meje s cari,
zadńi i Ivan bdeć Grimani
na granicah Komisari[3],
ki protegnu i zaglavi
trojni mejaš u svoj slavi.

---

[1] r. Belegn [2] r. guse [3] r. Comisari.

19.

Jak[1] Mocenig Leonardo,
ki u prvi obsed od Kandije,
na Martineng stojeć tvrdo,
odbi uzašle jur spahije,
i svoim mačem i izgleti[2]
grad izbavi od vazeti.

20.

Kamo i vrući Moresini,
ki podloži kraļstvo More,
i uja, popali i poplini
turske grade i šatore,
kom zavidost ne zabrani
da se dužki rog mu hrani.

21.

Srid slobodna i velika
grada taji se[3] često zloba,
da komu je slave dika,
kripost, blago, čest osoba,
glogazi se[4] s nenavisi,
jer se kaže mnozieh viši[5].

22.

Što i on čini vrh Kandije
s ostalima vlastelini,
pri i poslie pismačije
tvoi ti kažu po istini,
Bemb, Sabelik, Moresini,
Nan, Paruta, Kontarini.

23.

Za tvu slobod, tvoe uzmnoštvo,
za uzdržat tvoja stanja,
tvoje kraļe, tvoe gospostvo,
čast i diku od vladanja,
za braniti pravu viru
kopnom, morem, ratu i miru.

24.

Što Hipati[6], Calvi, Orceoli,
Troni, Ciani[7], Kandiani,
Zeni, Cigońe[8] i Dandoli,
Griman, Korner, Đustiniani[9],
Landi, Koki[10], Kontarini,
Dolfin, Sagred, Foskarini?

25.

Kapel[11], Pisan, Mocenigi,
Soranci, Emi i Parute,
Loredani, Barbarigi,
Lece[12], Foskari i Sanute,
Mule, Erici[13], Lipomani,
Zorzi, Bolani i Civrani.

26.

Trevisani, Mauroceni,
Kalbi[14], Duodi, Badovari,
i s Molini, Vandramieni,
Ruzin, Minoti i Barbari,
Korer, Diedi, Bembi, Priuli,
Basadone, Fin s Tiepuli.

27.

Što Bencuni[15], što Venieri,
Đusti, Baroci[16] i Kanali,
Muaz, Pezari i Valieri,
Malipieri i Kavali,
Gradenigi, Savorńani[17],
Mori, Ori, Gritti, Nani?

28.

Sto Marcelli, Riv[18], Garzoni,
Longi, Mosti, Mini, Zani,
Batae, Mikeli, Ottoboni,
Balbi, Mańi[19], Memi, Miani,
Martinengi[20], Navaeri,
Donad, Bernard i Falieri?

---

[1] r. Giak [2] r. isgleti [3] r. taise [4] r. glogazise; u konceptu: toga slide nenavisi [5] r. uisi [6] r. Hypati [7] r. Ziani [8] r. Cigogne [9] r. Giustiniani [10] r. Cocchi [11] r. Capel [12] r. Lezze [13] r. Erizi [14] r. Calbi [15] r. Benzuni [16] r. Giusti, Barozi [17] r. Sauorgniani [18] r. Riu [19] r. Magni [20] r. Martinenghi.

29.
Vianol, Basei, Bondumieri,
Baffi, Ponte, Bragadini,
Celsi, Zagur, Goz, Renieri,
Vittur, Polan, Soderini,
Paskvaligi[1], Manolessi,
Kavatorte, Valaressi.

30.
Što Kalerđi[2], Gabriel, Boni
Grion, Brian i Kverini,
eleń, Labia, Salomoni,
Vidman, Korei, Premarini
Farset, Suriań, Cako[3], Angaran,
Boldu, Baffo, Mez, Beregan?

31.
Papafave, Pii[4], Manini,
Feramoske, Zanobii[5],
Orolođi, Past, Rubini,
Gambar, Leon, Primold Stacii,
zapoviednici i vlasteli,
bojne sriće kim Bog dieli.

32.
Ki su se oviem uzdružieli
Ferro, Albrici, Barbran, Sandi,
Bressa, Bonlin, Điovaneli[6],
Kont, Gal, Rota, Nau, Berlandi,
Tofet, Mamfrot, Manzon, Gedin[7],
hrabren Flanđin[8] i Bonvicin.

33.
Beton, Bencon, Karminati,
Frakaseti, Jerardini,
parci, otajci i bogati
trgci i gradov vlastelini,
s iniem daše ki sva blaga
u potribe dužda draga.

34.
Ko će izvanske bane i kneze
i vojvode rit, najaste
ke, gospodo, na pineze
kad protivne s ńima rvaste,
ki živote ne štediše
vas i vaša čim braniše.

35.
Osvim kitu vašieh sina,
kojih pravi dila jaka
činopravļa[9] Foskaria,
i Garzona za ńim paka,
gdi se kažu blagoshranja
velih ļudih na rvanja.

36.
Moresinu uzdržaše
slavnom venac prijateli,
ko Šipiune pomagaše
ńegda u Rimu dvoji Leli,
kad velike sriće moći
ne produže bez pomoći.

37.
Cetri[10] pape s Ottoboni
dade Rimu tvoe gospostvo,
kardinala seeset doni
crkvi, a vriedno velo mnoštvo
svoih paćara[11], vrhbiskupa,
i po svietu sviem biskupa.

38.
Ne čine se od plemena
hrabrenosci svakojaka,
ko svakoga ni od kamena
gorustasna kipja jaka;
sami oni obiru se,
ki su tvrdi i lašću se.

---

[1] r. Pasqualighi [2] r. Calergi [3] r. Zacco [4] r. Pij [5] r. Zanobij [6] r. Giouanelli [7] r. Ghedin [8] r. Flangin [9] r. Çinoprauglia [10] r. Cettri; i u konceptu sa *c* mjesto *č* [11] r. Pachiara; = paćara, cfr. u Vuka p a ć a r š i j a mjesto p a t r i j a r š i j a.

39.

Ovca s lavom, oro s draļom[1],
viku družtvo dobro ne da,
ni kmetnica more s kraļom
sine plodit, slike dieda:
rajaju se zmije od zmija,
a delije od delija.

40.

Vrsni kad se već virite,
dobre ištete, tirauć hotne,
plemeniti plemenite
uzimajuć da' tegotne,
pune časti, pune dike
svietu daju herojnike.

41.

Nije čudo da divjači
kigod plemen i izlazi,
sve ne kripki[2] i nejači,
kad se vriednos žen ne pazi,
mieste i slične virenice
primaju se kozarice.

42.

Vim neizbrojni broj piesnika,
naravnika, bogoslovac,
vladoumitieh, pismenika,
zvizdoznanac, kolikovac,
duhovnika, zakonika,
travaržija[3] i liečnika.

43.

Godišnika, dilopravac,
pismačija, esapčija,
vrhkućnika, tlokazavac,
pripoviedac, govorčija,
moroumitih, zemļomirac
i svakoga znanja zbirac.

44.

Tieh kripostac zamirieti
nigdir ne ćeš nać na svietu,
svi hrabreni, svi umieti,
i u poslu i u svietu;
da ni Sparta, ni grad Rima
ńih mudrije ļudi ni ima.

45.

I grajanke i vladike
meu mudrostih htiše sivat,
mužmi iđu[4] ńih prilike,
a vrh mužih znau veživat
dvojim načinom ļusku prošću:
sad govorom, sad lipošću.

46.

Vrh ńih gizde i uresa
ni, er vladike vaše sjaju
jakno zviezde vrh nebesa,
i dragostim odsivaju,
biele u puti, svitle u dici
jasnom suncu i danici.

47.

Meu vaša vim gospojstva,
Enrik Dandul gdi hrabreni,
oda svega bojna vojstva,
i od svih bana sadruženi,
bi uzvikan bez pritoka
za cesara od istoka.

48.

Pak visoki vrhsidinac,
a glasnik bi u isto doba
vaš Navajer i Dolfinac
otca pape, koja oba
na Tridentskom skupu slavnom
svojom sjaše zdrakom glavnom.

---

[1] r. s' Dragliom [2] r. nè kripkij [3] r. trauarxia [4] r. igiu.

49.
I gospoje gledam vaše
čić razuma i hitrene
za kralice gdi se obraše,
na pristola uznesene
Cipra, Rašie[1], Ungarie
i Toskanske velbanie.

50.
Poslie tizieh, ki vas blude,
ludi od mira i od boja,
gradu i svietu koji prude,
nie im moći iznać broja:
pamet smeta se u obili,
ne će se izreć viku cili.

51.
Paflagonie od ohole
s Antenorom diel ih pride,
pak od Talie, Rima, Pole,
s ńima plemić množ uzide;
vrh vodenih da otoka
stavu grada prìvisoka.

52.
Pri Trojani, pak Rimjani
dakle vaš grad zastaviše,
pokle Antenor s bigućani
prvi kamen hitio biše,
da tu udigne s dvima puci
nov Paladij svakoj ruci.

53.
Cvit je od ludih, ki iz mora
izresto je svom kriposti,
i ki solu od razbora
napridkuje u mudrosti,
držeć snažno u obranu
sebi svaku svoju stranu.

54.
Od srebrne morske pine
Adriaska diva slavna
porodi se i da sine,
dobrostive još odavna,
ne božica ko lubavi,
morskom silom ka se opravi.

55.
Er i ona biv stvorena
iste od pine mora siona,
primi naglos i korena
slidi silu ubiona,
kad sve smiče svom zlom ćudi
zatravlene biedne ludi.

56.
A ova puke u milosti
i u pravdì uzdržaće,
podložnieci jakno prosti,
u lubavi uzmnažaće:
er pod strahom i nemilom
vlastim, služi svaki silom.

57.
Sama lubav svitom vlada,
podstojnika kroti smienstvo,
tvrdà 'e vlasti svake zgrada
puka i vladac dobrohtienstvo:
nima bole al vridnije
ni obrane, ni tutije.

58.
Slavno viće i gospostvo
posred Bnecieh pravdom cvate,
trkma[2] biečem svako zlostvo,
dostojanstvu dava plate;
svietom istim produglíće[3],
er pravedno vaviek biće.

[1] r. Rassie [2] r. tarkma [3] r. produghlichie.

59.
Plaća i mudre i hrabrene
svoje vićnike i gospodu
častim, neka uzvišene
ńih kriposti većma plodu,
na urehu večne lasti
i napridak mudrovlasti.

60.
Vrsnost dužda meu ńima
ko ganutće nebo ushodi,
šļe svu kriepost ortacima,
a podložniem dobra godi,
svojim gibom svaka kreće,
kripi, plodi i zameće.

61.
Sbori su mu ko planeti,
a mož sudac i sudbina
ko ine zviezde, s kima svieti
na pristolju[1] srid višina,
jasan dikom i vedrinom,
svitao pravdom i milinom.

62.
Nebo je deseet triskovieto,
četrdeset razložļivo,
velo vieće odlučieto,
senat, kolej milostivo;
i napokon svi sabori
mudri, jaci, dobrostvori.

63.
Druzi vlasteli i gospostva,
kavadon se ki pokriju,
na nebu su ina mnoštva
zvizd, koje se pomičiju,
svoim ganutćem noseć spravan
dees, sad gradom, sad državam.

64.
Od sivera do poludna,
od istoka do zapada,
znam ńih dila prikočudna,
vil glasnica vieče i sada;
meni se je utažiti,
kad sve zviezde nie sbrojiti.

65.
Sveti Tomas od Akvina,
svitlim perom svoim čiesto,
čić vladanja triznoumina,
nariče im vikoviesto;
drže bo se u svoj prosti
sridu pravde i milosti.

66.
Pravda sveta i milina
podložene svete stvara,
a nepravda i vrlina
u nemirstvo često obara;
bez milosti pravda sama
paklo 'e[2] stanje meu nama.

67.
Vlast ki drže podsebarnim
imau mislit dobrostvore,
i cvietom se milosrnim[3]
rešit, svoga da ne umore;
nikor krune ni dostojan,
ako i prostit nije vojan.

68.
Gdi mudrovlast zapovieda,
pravi jesu svi zakoni,
svit pogaja, svim provieda,
dobrost ļubi, zlost progoni,
kruni vridnost koo dostoji,
da u časti stanje stoji.

---

[1] r. pristoliju; u konceptu: pristogliu [2] r. pakloe [3] r. milosarnim.

69.

Blago gradom i državan,
kojih zriloj u pameti
vlada mudrieh ti skup slavan
dobrieh otac plemenieti:
ti vladaju ko se ima,
nie bo s' varat mudriem svima.

70.

Toliki se ne varaju,
nit se mogu privariti,
podložnici uživaju,
gdi upravni jesu sviti
tieh babajka, koji ļube
sve svoje sine ako i grube.

71.

Ere grubost svake zloće
pedipsanjem ti dobiju,
a pravici miesto hoće
neka puci usplodiju,
meu strahom i ļubavi
čić pedipse i čić pravi.

72.

Molmo Boga otaca ovih,
ki s' pastiri, a ne vuci,
glave da se po gradovih
šļu, gdi ubozi jesu puci;
mudar, bogat, a ne gladat
svej državom bude vladat.

73.

Vladau mudri i bogati
i poglavit grad svoj glasni,
zato ukrasno ńih pievati
hti Sanazar piesnik blazni[1],
uzvišujuć ńihe izuće
slavne Bneci stolujuće.

74.

Kad ih takmi i razluči
s velim Rimom, glavom svita,
sve i da more na ńih buči
živu t' priko viečńih lita,
Rim bo ļudi sagradiše,
a ovih bozi zastaviše[2].

75.

Neptun i Adria bozi l' niesu?
ki srid morske svoe pučine
udigoše ih; veći i kie su,
Bog i sveti od istine
kruniše ih pod svoim desom
veličanstvom i uresom.

76.

Ter ne htiše da lipotu
krivim zieda okoliši,
neg da prostu tieh slobotu
bez zidova boļe liši
od zasieda svih izvanih,
tvrd od prsiuh svoih grajanih.

77.

Petar svieh se prie objavi,
pak Rafael i Krstiteļ
da grad ńima crkvu stavi,
poslie Maria i Spasiteļ,
i Justina s Apostoli,
da skup svetieh zań se moli.

78.

Da i on u skup svoga vića
cvate pravdom i poštenjem,
bdi čuvaotnik svoga bića
tim blaženim zaštitenjem,
i zlotvori posred smuća
gledau ga prez rasuća.

[1] r. piesnih blasni [2] r. zastauisce.

79.
Bogoļubstvom uzdrži se,
ko gospostvu svoem dostoji,
s nepriateļi kad bori se,
kad li u miru tihom stoji,
prost, duševan, svim zamiran,
kao prav ļudem, Bogu viran.

80.
Ovi i Alfons kraļ Ragone,
zajmenito Boga štujuć,
silan srdite od Belone,
i zlotvorstvu se opirujuć,
dostignuše u jačini
sva dobitća s tiem načini.

81.
Vrhu mora ki ga klade,
zrnom[1] soli toj učini,
mudrost slaga ńemu grade,
i korabļe i boj čini,
more sva je svoa tvrdina,
vode, miešte klaka i stina.

82.
Kastor vama i Poluče
plavovojske upravļaju,
na najteže kad poruče
od držav se odpravļaju;
al kad grete dat pomoći
kom krstjanstvu u nemoći.

83.
Sbori, svieti, svoji gosti,
vikovne su vas zabave,
a jakosti i mudrosti
čast vaših ruk, vaše glave,
gvozja u boih van su obrane,
rieči u sborih s druge strane.

84.
Tieh izvrsnih govornika
slavoričje samo 'e dosti
za sustavit silenika,
grad uzdržat u svoj prosti:
blenu, blazne, pridobiju,
pamet, srca, svaku zmiju.

85.
Vire u krilu porodi se
kraļska Amazna i Jordana[2],
prie s vodom sva obli se,
nego l' morem Adriana;
pak u nokte svoga lava
vanđeo metnu nek jo' e[3] slava.

86.
Ki mir zove; rieč pricina,
ka se u tri vaši slove,
troja Boga i jedina
ka tomači i ka zove,
od kojega mir ishodi
podložnikom i gospodi.

87.
Pravo lav je od nebesa,
ki privodi svom jakosti
dvi dievice pune uresa,
jasne zdrakom od mudrosti,
gori jednu, ovdi drugu
po vikovńem putu dugu.

88.
Ne će diva da udara
na krstjene virne duše,
s nohtiem lava neg obara
snažno svake škodne guse;
koļe s kazni[4] osmuruke,
pse troglave, zmaje, vuke.

---

[1] r. zarnom [2] r. Giordana [3] r. nekioe [4] r. s' kasni.

89.
Svoj mač prvo stopi u krvi
nekrstnika prinemilih.
crkvu obrani steć u rvi[1]
hudieh cara tvrdosilih,
kada na ńih vojske vodi
i đemije[2] svoje brodi.

90.
Adriu, more naše, osvoji
i danas ga prstenuje[3],
ter pod Marta ga oblast stoji,
nek ne pušta plavi tuje
priko ńega da prihodu,
za dat virnim krajem škodu.

91.
Nerenćana i uskoka,
pak razbojstva Barbarije,
i musarstva inieh toka
ńe korablje[4] i galije
raspršaše, da zlotvora
malo 'e tizieh već vrh mora.

92.
Belisariu i Narsetu
posla liepu pomoć svoju,
Longobardom iska štetu
izagnavši ńih po boju
iz Ravene, na izruku
i Grgura priporuku.

93.
Kraļ Pipinom boreć rati
i s ńime se vruće bijuć,
ki Malamok bieše ufati
i na Rialt opet iđuć[5],
raščini ga tol hrabrenski
u žļeb nazvan sirotienski.

94.
Zviri Afriske, Saracene
istiravši iz Italie,
posla vojske svoe hrabrene,
vas gospodu, svoe galie,
da dobave zemļu svetu
s inim kraļim u obetu.

95.
Da križatom vojskom i vi
izbavite od nekrsti
vieru braneć veoma živi
grob spaseni Isukrsti,
i otvorite putohodnu
slavnu šetńu oslobodnu.

96.
Di tolikrat odpraviste
srićnu pomoć vašieh plava,
i dvakrati razrušiste
u levenstvu vašieh glava
pod Ptolomad i pod Jope
Saladina i Jejope[6].

97.
Gdi dužd Mikel pak uvieti
starišinam od Solima,
svih pritetak i dobieti
treti dio da se ima
vami davat bez priprike,
za har i čas vaše dike.

98.
Zatim vojstvom inih dužda,
Dandulovim navlastito,
Zadar petoč ki zauzda,
Grško carstvo smetam splito
podložiste Franskim bani,
zle Anđele[7] davši vani.

---

[1] r. arui [2] r. gemie [3] r. pristenuije [4] r. korablie [5] dijalektično mjesto iduć [6] r. Ieioppe [7] r. Angele.

99.

Ki pod silu svoju mnogu
u Kostantgrad stolovahu,
i odmetni viri i Bogu
pod krut jaram sva držahu,
na cesarsku kuću riepeć
sine 'oj izdav, biuć i spliepeć.

100.

Ptolemaida, Bizanc, Tiro,
nek pravļa in tva dobića,
Jonij, Eđee[1], more Širo,
razligaju tvoih srića
veličinu i Pisani,
Grci, Turci i Normani.

101.

Dalmatie svee slobođu
sbi ti i stavi pod svoje krilo,
pak ju prija samohoću;
s Grci, al Ugrić[2] mnokrat silo
čim vojskami na ńu lupi
brani 'u, priote, pak i kupi.

102.

Galih, Hunih bukaļia
slavna divo na se ne da,
a Ligurskih množ galia
razrušena od tvoih gleda,
kih pak posla da osvetu
Alesandra progon kletu.

103.

Koji tiran od cesara
Federiga brade rije,
čića toga nań udara,
i ote mu sve galije,
sina i Otuna mu usinžiri,
da se svetim Papom smiri.

104.

Ki došavši pokloni se
Papi i tebi na sramotu,
i od tada utoli se,
ne čineć mu ku suprotu,
Papa a k Rimu kad se opravi
blage darit nadostavi.

105.

Darom pape Benedeta,
ki u tvoj grad pri došo biaše,
da pohodi Marka sveta
slavno tielo, gdi čim traaše,
hti mu crkvu da oblasti,
haram mnogoj tvojoj časti.

106.

Ugrovlašku kroti plinu,
davnu dobiet čini i skoru,
i Otmansku veličinu
razbi na kopnu i na moru,
i tva mudros u nemare
ima kraļe i cesare.

107.

Kad sva Europa na te riepi
strašnom silom sa svih strana,
da te satre i iskoriepi,
i da slava tebi dana
zagasena već ne sviti,
kako odprie na sem sviti :

108.

Ti u tokoj pogibili
po ļubavi podložnika
više skoči i grad mili
brani, i osta ti veća dika,
tebe i u tiski[3] toj ne skvrni
Pivac, Nimac, Maurac crni.

---

[1] r. Egee [2] r, Ugrich [3] r. tischi.

109.
Korcularske pri otoke
cielih plovnih dubrav mnoštvo
i Sultane turske toke
skrši i užga tvoe gospostvo,
s kimi drža puk poganski
u zlom strahu sviet krstjanski.

110.
U srditoj kad zavadi
lav srid voda ogńem gori,
vanđeo rastri, mač izvadi,
i Odriske vojske obori;
i u tolike zle načine
satarisa im korabļe ine.

111.
Na niku se plamom pusti,
i osta u vodah užežena,
nika moru u čeļusti
pade topim probivena,
ńeke vozeć da ubignu,
smrt i robstvo i ńih stignu.

112.
Ka izvrtna, ka polutna,
izgubļenoj svoj družini,
već utopna i rasutna,
od dna svoga grob učini;
a skorupaj žganieh plava
svoih peče vrh žerava.

113.
Druge zgodom strahovitom
razrušene, rašiane[1],
potonuše jazovitom
u ponoru zakopane,
ńeke, ke se rveć vrte,
strene ostaše i razdrte.

114.
I u mańe od trenuća
prah sioni, ki u ńih planu,
odni u aer do rasuća
svako ufanje i obranu,
ļude, oružja i odare
jidra, povraze i litare.

115.
Malo ih bižeć polak kraja
razbiže se smetńe čića,
mnoge ostaše pune vaja
za čas veću od dobića,
oštre u panže bojna lava,
neka mu je večna slava.

116.
Ureši opļen slavodobit
Ivan Austrie vojvoda izuć,
glavara inih duh osobit,
množ sužańa, trieset tisuć
mrtvieh Turak, bezi i paše,
ki se ukletim robi daše.

117.
Srićna zgojaj[2] glasovita
od rvanja najvećega,
tu srid mora valovita
učini se posli onega,
koga Cesar stignu prije,
Mark' Antonia kad razbije[3].

118.
Kveve[4], Toleda i Osona
tajne i prike svim zaside
suproć gradu izazna ona,
i uklońi ogńa liepe zide,
i sebe i grad kad svoj shrani,
slobod Talie sve obrani.

---

[1] r. rasciane [2] r. sgoiai [3] r. rasbie [4] r. Queue.

119.
Na Sulmane, Bajazete
ti diviečkom nogom kleca,
tlači Seline i Mehmete,
i okrvavi ńih miseca,
i za kraļstva ka ti uzima,
ista kraļstva ńemu otima.

120.
Moru opet tvoju prija,
slavna Amazno prihrabrena,
brzo i Cipar i Kandija,
bit će tebi povraćena,
da te trojna kruna resi,
ko dostojna u svem jesi.

121.
Neka i ti vraćaš zatim,
ko si obiečna, hvale Bogu,
ki ti 'e dao protiva tim
da odoliš, i da mnogu
rasut činiš ńih alaja,
kako od prie, to i sadaja.

122.
Ako bi opet trieba bila
trista vlastel posvetieti,
čudnim zlatom posvetila;
ko si od prie, za branieti
samu Kandiu za tri krune,
neć[1] htit da skrb tva podune.

123.
Još je Riva, Moceniga,
još je s ńima tvoih Marcela,
svak nek na cara ogńi riga,
i grlo mu Dardanela
stisne ko oni, da leprca[2]
jedva, kamo tuja prca[3].

124.
Jošter živu u svoj slavi
hrabri Venier i Garzoni,
ke kerojnike nek dobavi,
des vavičńa vrh ńih sgoni
tope i sgodi ih klupko ogńeno,
velim mreće da ni opjeno.

125.
Još je Korner živ Kataren,
ki ovd nam snova nove ziede,
i ki od vedra vića odberen,
snažno h Kandii pak otide,
il da obseda ńu izbavi,
il da i on život tu ostavi.

126.
Ter ko ćaćko, ki umro biše
tu za vieru i otaštvo,
da i ńegova slava diše
dočim bude mudrovlastvo,
da ova kuća il darova
kraļstva duždu, il varova.

127.
Kad i liepa Katarena
iste hiže, biuć kraļica
ńegda od Cipra, ponižena,
sebi krunu udovica
skinu s glave, ter ju stavi
duždu u bielig od ļubavi.

128.
Al zamani ļuska pamet,
ļuska snaga opire se
velom Bogu, ki na pamet[4]
držeć griehe, osvete se,
fata i pušta, da gradovi
cvilno ginu s ńih grihovi.

---

[1] r. nech [2] r. leparza [3] r. parza [4] r. nà pamet.

129.

Podau gradi i kraļestva,
prominiva srića slike,
igra i nie 'oj stanoviestva,
kolom vaļa i velike
gradbe vlastih i plemenih
gori i doli u vrimenih.

130.

Pade Kandia, Cipar ide
s grieha i ļudih, Musulmanin
ima svršit, kad se skide
misec i s ńim zoo poganin,
Otmanović car istoka,
goned bo je od proroka.

131.

Za zvizdami i misec past će,
ki nestavan u sebi 'e,
kripke zviezde a opet stat će,
nu kripčine u ńem nie,
sad veličat obao blisti,
tankorogat sad se oništi[1].

132.

Prem tribuje da u oblini
isti misec pomankava,
i u najvećoj svoj svitlini
da nezgodno pomrčava,
ter kad sunce srit ga ostavi,
da svitu se ne objavi.

133.

Er se uspe, kloni i pada,
er isteče, hoće i zaći,
kraļ visoki Carigrada,
gońač pridńi ima izaći;
potegne t' ga[2] stoo pristoli
veličanstvo isto doli.

134.

Na najvećih gora vrhu
ogńeniti triesk udara,
tvrd i kripk dub ima sfrhu
s crva ki ga grieze i hara,
i on er poče i dospiće,
sriće slidu i nesriće.

135.

Imbreim i Osman bi ostavļen,
u najvećoj svojoj vlasti,
skoro i Mehmet a postavļen
na istočski pristol časti,
drugi, u ńiom ki oboru,
ustav s tmine viedi zoru.

136.

Koja jasna i rumena
ukaza še[3] ńem po temu,
svitla dana i sunčena
čes noseći dobru u svemu;
ali i te hti božja smira
strit čić sile i nemira.

137.

Niesu turska kopļa vita
toli snažna po svoj moći,
neg se činu vrlovita
po velikoj našoj zloći;
s griha i tumban past će otmanski,
veći uzbude neg krstjanski.

138.

I s Otmanstvom Mahomesto
hoće grohnut ured u stiedu.
a krstjanstvo ńega miesto
vladaći će[4] carstvo u redu:
kraļa od kraļev ta je odluka
za virnoga boļe puka.

---

[1] r. onisti [2] r. potegnetga [3] r. ukazasce; mjesto u k a z a s e [4] r. uladachichie; mjesto v l a d a t i ć e.

139.

Ortodoši znau bo svieta
vlasti i čete da pristaće,
kad Bog puke prorešeta,
jedan pastir da nastaće,
jedno stado, jedna viera,
jedna crkva pravoviera.

140.

Meu toke ka rasciepi,
nu jedina jest i sada,
kraļ ko jedan kraļstvo kriepi,
pastir pase jednost stada;
jedna sama 'e golubica
vojna svoega virenica.

141.

Podvratiće vas do kraja,
vučji plemen Otmanović,
hram razbludni od Saraja,
i nečisti Han Carović;
Faraun će od istoka
jadno bubnut iz visoka.

142.

Taj Bimelek[1] i Irud krvni
bez osvete ostat ne će,
kad na otar klet potrvni[2]
brastvo i sinstvo toko meće,
da je prascem boe živiti,
neg mu al brat, al sin biti.

143.

Pašće ovi kip pristrašni
kraļa Nebukdonozora,
ako i tvrdom rudom jasni
glava, prsi, sve što 'e sgora,
kada mu su od glieba noge,
stat ne more liti mnoge.

144.

Er progoni, ere tlače
puk sad Bogu izabrani
i pod žide[3], kopļa i mače
ńega slaga, bije, rani,
a stieg slavni križa muče
po vrpinah gadnieh vuče.

145.

Razrušiće vrata ohola,
kim se klańa vas sviet nice,
ne će Trivia u okola
krivim bojem grabit lice
svake zemļe, puti svačie,
i ńe Endimiun bludni tlači 'e.

146.

Ki istom veće na višine,
da čapļami vuk uzide,
razlog, zakon neka gine,
vira i pravda na tleh ide;
istom siti da razbludu
nek jańice[4] grabne budu.

147.

Al ti, gospo, sva u časti,
kad pribavļaš tvoja stanja,
po misecu opet masti
bez opreda i kršmanja[5],
čim dobaviš opet sebi
sve što carstvo ti pohlepi.

148.

I u sadašńe rati klete,
i meu toke prominosti
jadne Italie, di su uklete
toke krune od vridnosti,
Tiesk ti u svoe zvizdoznanje
vičńe obita uzdržanje.

---

[1] r. Bimelech [2] r. potaruni [3] r. xide [4] r. ijagnize [5] r. karsemanija.

149.

Tim kraļica i oko usti,
da joj mašu godbe smirne,
ne hti lava da opusti,
da inieh loče krvi virne:
u harč veći niednostrana
bi neg da u očit boj 'e rvana.

150.

Nie vojska svoja šarna[1],
nie oružje svoe hrabreno,
ni za Italiu, ni za Turna,
od Venere nakaļeno;
ne hti u sumnah porodice
krv prolievat postopice.

151.

Nisu kopļa, nisu strile
toliko joj otrovane,
za svojega da ustrile,
neg narode za pogane,
svoju shrani da slobodu,
vieru, crkvu i gospodu.

152.

Slavna Adrio okruńena,
pravovirnost koja dvoriš,
ne ćeš biti ostavļena
viku od sriće, koju zoriš:
čavlom kolo tebi ustavi,
er te drži u ļubavi.

153.

Hoće da sve više skačeš[2],
i za kraļstva tebi uzeta,
krnu zviezdu kad potlačeš,
uzimļeš joj kraļstva opeta;
gledaš Kandiu, rat zamećeš,
k Carigradu iznova krećeš.

154.

Kraļ od zvirja, lav krilati,
pazi misec s gledom krivom,
i da bi mu cara smlati,
reži i stresa zlatnom grivom,
s zubi i s nohti da nań skoči,
dok pod ńime dug mu[3] iskoči.

155.

Rog mu skoro jedan skide,
i drugi mu slomit hodi,
uz trag biegom nek otide,
svitlo sunce odkle ishodi,
da podložan suncu pravu
već ne diže rognu glavu.

156.

Hvala 'e, gospo, al ne mari
da pomińem, nu kolici
bani, kraļi i cesari
klanaše se tvoj prilici,
neporočna ka se tiesta
na pristoļu od diviesta.

157.

Tač da pohot kraļa izvanih,
ni poganska sila kruta,
ni razbludnost cara užganih
ne priči da s' netegnuta;
ciela u tocieh prigledanju
i u distvu i vladanju.

158.

I budući nebu draga
čića toga veoma dosti,
nie čudo svačja snaga
da zemaļska tvoj milosti,
prigibļa se i gre pasti
na skut pošten i pun časti.

---

[1] r. sarna [2] r. skazesc [3] r. dugmu.

159.
A i oni isti ki te dvore
tvoi vićnici i svietnici,
gospodujuć kopno i more,
ko bani su i kraļnici,
meu kih sidiš ti odavna,
kripostnima svimi opravna.

160.
S kraļim, duždim, knezim, bani
side bo oni u istom sboru,
koji biše upisani
mnogom dikom pri i skoru
u vlasteostvo toj najviše,
samodržci ko želiše.

161.
Ko su duge i široke,
ni potriba navistiti,
tve države plodne toke,
s kim ćeš vazda gospoditi,
kripos tvoga podniženja
trga žicu govorenja.

162.
Na drugo sam reko misto
tvoe mogujstvo i tva stanja,
ovd tvojizih taknuh listo
slavnu urehu mudrovanja,
i kriposti ńih ostale,
ke dostoje vičńe hvale.

163.
Dika 'e tvoja, Bneske ļude,
inoplenci i kraļije,
da odbiru neka im sude
veće pravde i mučnije.
i da idu na pristoje
četrdesetice[1] tvoje.

164.
I da ištu, slava 'e tebi,
mudros tvoju posridnicu,
zlatnu, a haznu u potrebi,
pouzdanu pomoćnicu,
ova da im 'e[2] brana izuća,
a ona smernost u svoih smuća.

165.
Tva je uzdržnost pineznica,
gdi cekine i dukate,
s ogńih punieh midenica,
obličuješ obilate;
i gdi manet sprema čudnieh
čić prigodba vrže u dnieh.

166.
Ova i arsana glasovita,
di sve gradiš plavi nove,
i gdi od tuča liepo slita
toke stuke i topove,
i oružja spravna ima;
đem[3] ustegni vlastim tujima.[3]

167.
Blagoshranja tva velika
man je svitu otvorati,
blagodarstva i tolika,
s kim vlasnike s otirati
pria u tvoj grad na obrane,
pak dobavi im ńihe stane.

168.
Man je riti ke kraļice
u veseļih ti zabavi,
i visoke cesarice,
kad projdoše po državi,
čini pratit tvom oblastju
mnogom dvorbom, čudnom častju.

---

[1] r. çetordesetize; u konceptu çetardesetize = četrdesetice [2] r. damie; zaista griješkom mjesto daime = da im 'e [3] r. gem — tuima.

169.
Vlaš kad Otun i Fedrigo
s cesaricom Leonorom
pride, di vas grad se digo
vedrim duždom, svietlim sborom,
da ih sriti, da ih čita
svakim čašćem segaj svita

170.
Ne mogu se u skup klasti
tvoih dila prihrabrena,
ni poštenja, dike i časti,
s kima ti si narešena;
toke slave čoviek jedan
viku izriet ne bi vriedan.

171.
Za svieh spievat ne imam kripos,
ispoviedam moje uboštvo,
sunčena bi trieba svitlos,
za prikazat ńih gospostvo,
orlovo se hoće pero;
meni 'e dake mučat smiero.

172.
Do sto vika, znam, kad bude
brime u zabit zakopati
čiembam vridnim vriedne ļude,
tvoe će ime svitlo sjati,
i tvoih tvorbe privelike
živļiti će uvik[1] vike.

173.
A bogastvo i ostalo,
što 'e u gradu, ko bi upiso?
boļe 'e ostavit, neg rit malo,
nu t' nadhodi svaku miso,
dragokami, blago i zlato,
nad svim gradim obilato.

174.
Koe li plate i poštenja
davaš koim te verno služe,
da i ńiha pak rojenja
bez tve hrane neć da tuže,
kad su izgibli navlastito
za te u bojih hrabrenito.

175.
Silno a mnoštvo svetih tiela,
krsta i inih ostanaka,
ke si u grad tvoj prikupiela,
ma rieč izrit nie jaka:
sbor tvoih mudrih čuva tebe,
a blaženieh u potrebe.

176.
Justiniane svete izbrane,
Điorđih,[2] Balbih i Kornara,
Memih, Minot, Sagred, Miane,
Sanud, popov i fratara,
koludara, koludrica,
ko će sbrojit rajska lica?

177.
Nove zviezde s vas nebo ima,
poluboge, a sviet nove,
Veneru vam morska plima
nosi, a s vami stoji Jove,
Feb vam, Merkur, Mart mogusti
kruni glave, ruke, usti.

178.
Osvim templa duždarskoga,
ki se skladno zlatan zove,
vrsna i templa paćarskoga,[3]
ki vam nose blagoslove,
Marka i Petra svud se stava
broj i lipost od crkava.

[1] r. ù uik [2] r. Giorgih [3] r. Pachiarskoga mjesto „patrijarskoga" (crkva S. Petra u Mlecima); cfr. u Vuk. Rječ. paćaršija = patrijaršija.

179.
Navlaš Đurđa i Nikole
s Markom, vašieh odvitnika,
Spasiteļa, Ivan Pole,
Frar, Stipanik,[1] službenika,
životvorna Gospoe trima,
div i redov kih čudo ima.

180.
Ko bi inieh množ sagrada,
i pengači i diļati,
i čudesa ina grada
tvoga mogo pripisati?
ter ne bi se zamrsio,
boļe 'e umuknut moja Klio.

181.
Vedra dužda hiža sama
čudesima gorńim sviti,
nie nadzidja, nie hrama,
ki bi se da ńoj takmiti;
svu polaču sunce ostavļa,
da ovu sdracim svim pozdravļa.

182.
Pune pune tih izgleda
jesu pravke stare i nove,
nek se na ńih svak ogleda,
mnozi ih kažu, mnozi ih[2] slove:
prigaziti sam ne more
toli obilno velo more.

183.
Kraļska divo, eto scieni
najmanšega tvoga sluge,
svedben narik ki ti čieni
od tvoe iste slave duge,
s kon ćeš žievļit priko vika,
nedospietna da ti 'e dika.

184.
Druzi sada nek pohitu
sve ostale tvoje pame,
ter ih stave u ednu kitu,
er ta milos nie već zame:
meni 'e dosti da ih taknuh,
svetu istinu i da odahnuh.

185.
Velika je tva dobrota,
ko robuje svak te hvali,
svi da imamo sto života,
za te bismo svu sto dali,
i za slavnu tvoju diku
krv prolili svu koliku.

186.
Nu kraļice tva vedrina,
namagnuti nam ne štedi,
strimenitost sieh planina,
ke nas pašu, zapoviedi
ne ustručaju viku tvoje,
našu viernos, duge moje.

187.
Svrn prilikom mee gospoje,
Nimški[3] orle dvoglav moguć,
k Carigradu, krune dvoje
pokle nosiš, tute izuć
slavodobit tebe čeka,
i istočni si cesar neka.

188.
Tamo ti 'e otit boļe,
gospodine navlaš sadi,
nek na staro Drinopoļe[4]
tvoj dobietni stieg se usadi,
i Traciju pri obteče,
Konstantnopo neg drug steče.

---

[1] r. Stipanich [2] r. mnozijh kasu, mnozijh; u jednom od dva koncepta ovoga pjevańa stoji k a x u = kažu [3] r. Nimski [4] r. drinopoglie.

189.
Tu svou vojsku nebrojenu
tisni i kitu tvoih junaka,
di na końu ti ogńenu
glavu moreš svieh Turaka
jednim mahom odvaliti,
drugo i carstvo posvojiti.

190.
Nemoj kasnit, neg se odpravi,
na stran baciv druge rati,
nek u hvali i u slavi
primeš pelik pribogati;
jedin cesar neka ti si,
o dlaci[1] mu tumban visi.

191.
Priko crna mora doni
Osman ćordu vrh krstjana,
priko istoga mora goni
sad Ahmeta ti sultana:
siverske mu zviezde prite,
kad vrh ńega staviš svite.

192.
Bog ti upravļa take sreće,
i on te zove na osvete,
nu svih virnih naprav veće
sve izgube i sve štete:
gori 'e odredno, moj cesare,
da s tve slave pade care.

193.
Požđri, znaš, vuk[2] da ugrabi
tries kraļestva i dve carstvo,
i sve preši, podbio da bi
tebi istom tvoje cesarstvo,
za to i skoro Beč podstupi,
ne prašćaj mu, još nań lupi.

194.
Opjenoga pram pastiera
i opjena nasrtanja,
i ista zloća od sivera
ne more mu dat skončanja;
ne će vražje laži vieku
nauditi tom čovieku.

195.
Ki vrh Petra stavne odveće
žive stine utvrjen je,
koga svalit viku ne će
svih vitara silno dmenje;
i da vas sviet nań se pruži,
stanovit se Rim uzdrži.

196.
Er gospodin svemogući,
ki mu stupaj na svoj kame
stavi, upravļa hod mu izući,
da se uzdrži, a ne hrame,
i u vik tetur[3] grad ne dava,
svoi[4] četirit svieta glava.

197.
Akol ga odprie kogod plini
i vlast svetu usprogoni,
u ne[5] dobar toj učini,
er svoa gora ne ukloni:
pridńe svrhe kogod vidi,
stare sile već ne slidi.

198.
Isus ki mu nugal klade,
ki je temeļ temeļština,
ne da da ga vlasti oblade
kih svitovnih gospoština,
neg da glavi glavu klone
svake vlasti usione.

---

[1] r. dlaçi; zaista griješkom mjesto dlaci; u konceptu pravilno [2] r. Vuk [3] r. tetur [4] r. suoi [5] r. ù nè.

199.
Božja duha nadahnuće
bez pristanka s ńime vlada,
sve jačine i moguće
smienos nimau s tiem ikada:
i paklenieh vrata moći
ne mogu mu vrha doći.

200.
Diva Majka i Gospoja,
odvitnica crkve svete,
i ona tira svih vojvoja
izmišļene nagle štete,
i upravļa otca i sine
putom pravde i istine.

201.
Rim je sunce ko svim sviti,
i jednako kriepi svude,
znaš stramputni da su sviti,
ki uzbudiu sumļe hude;
svim je ćaćko po ļubavi,
za pivca orla ne ostavi.

202.
Berečintia i Cibele
crkva 'e, dava kad bogove;
a Medea vlasti siele,
ni da vara svoe sinove,
ako i rad bi da se ļube,
u tom nie klast ke pogube.

203.
Viruj sinko otcu tvomu,
ko su i diedi bogoļubi,
u razboru svitlu tvomu
vij da t'[1] scieni i da ļubi;
otac sinu strunit ne će
liepi lovor pod kim kreće.

204.
Poznao si da u svemu
ugodi ti po razlogu
Rimski cesar, ako s' ńemu
ne mož držat u podlogu
roditeļa duhovnoga,
koga 'e častit čića Boga.

205.
Od ńega su vlasti svake,
i on cesarstvo diedom poda,
on kraļije[2] toke jake,
Bog, kraļ, cesar i vojvoda,
kući uzdrži, ke udili
suproć svakoj ļuskoj sili.

206.
Zato i ti, ako ć' produžiti
u životu i u slavi,
vrat' što htiše ugrabiti
vojnicari[3] svej nepravi,
vrat' što crkvi naglost ote,
i što uzdržiš brž nehote.

207.
Franski kraļu, zlatne lire
i ti u zemļi tvoj uzgoji,
a zapadu daruj mire,
virni narod da pokoji,
i krstjani da tolici
mreć ne ležu na ravnici.

208.
Razlika je srića u boju,
i na strane sve obraća,
tko dobude dobit svoju,
često krvim mnogom plaća:
hilne majke, cvilne jube
plaču s ratih sve[4] izgube.

---

[1] r. uij dat [2] r. kraglie [3] r. uoinizari [4] r. suee.

209.

Qgań užeć vrhu slame,
ako i mao, lasno 'e svima,
al kad veće pusti plame,
ko zna, gorit dokli ima?
gdi li će se udunuti,
kad se bude protegnuti?

210.

Nu razlogom sve se vlada,
a ne ufaj se u tvoe moći,
jako i snažno tielo pada
jake i snažne u nemoći;
mogu i kraļstva sadružene
vojske skršit i vlast žene.

211.

Kad imate oba ždribi,[1]
toke boje, deh, ne bite,
neg po kući i ženibi
sviet Ispanski razdilite,
a Rim, Taliu i gospodu
opet stavte u slobodu.

212.

Ter složiv se s iniem bani,
hrabren kraļu i viteže,
trećom se odprav na štovani
grob Jezusov, gdi te steže
slavnieh dieda sueta[2] smiona,
gledauć Tabora i Siona.

213.

Blagoslovom glave Rima,
da se u tursku krv umasti
mač križati, i iz Solima
već smakne se misec tmasti,
a Cedronske polak rike
rediš końe i vojnike.

214.

Pak Idumea pokle ubereš
plodne paome mnogom časti,
i u Jordanu čim se opereš,
svitlia slava bude t' cvasti,
da velika, ko ti ļudi
ime daše, Bog dosudi.

215.

Od poganstva da otme i steče
tvoj mač Bogu miesto rodno,
čoečnim stupom gdi sve teče,
i umri za nas pak slobodno,
kud se oš vlažan potok vidi
spasne krvi, ku iscidi.

216.

Tad će Europa i Rim sveti
pram vam rešit lovorikom,
kad strunite misec kleti,
većom častim, slavom, dikom;
kraļstva vazam pograbļena
crna od mora do crļena.

217.

Ki kraļuje sinci Papa
šļe milosti s Vatikana,
i svoim klučim svim odklapa
blagoshranje svoga Albana,
s koga dažāi ne grad stenja,
neg mast slatki od kripļenja.

218.

Liep troklunac, ki dostojno
sja na mudroj ńega glavi,
crkvu rvatnu[3] dragovojno
dobietnivom sklada u slavi,
dok u boju i ona svetnom
bude dobit slavom sretnom.

---

[1] r. sdribi [2] r. sueta [3] r. arvatnu.

219.
Zlamenuju svakojako
tej tri krune oblast kluči,
s kim za zemļu i za pako
i za nebo što odluči,
potvrditi Boga steže,
što odrieši, al što veže.

220.
Iste krune pridobiju
tri zlotvora jedovita,
ki krstjanstvo kruto biju
djavla, puut i segaj svita,
da svi nice grohnu doli,
kad se za nas Bogu moli.

221.
I virne uči ćaćko znaati,
po molitvi kom nas puće[1]
stavnie Boga virovati,
ufat kripkie, ļubit vruće,
i to žešće, ko podoba,
kajati se od svieh zloba.

222.
Klańati ga ko počelo,
a kao svrhu želiti ga,
dobrotvorca hvalit mielo,
a kao parca vapiti ga,
da mooć brani, um upravļa,
milos kriepi, pravdu upravļa.

223.
Misli da su sve put ńega
rieči od ńega, a po ńemu
dila svaka; čić vičńega
i ustrpe su naše u svemu,
da svak htide što Bog hoće,
i dokoli i kako će.

224.
Da nam razum on prosvieti,
hoću[2] užeže, čiesti tila,
a svou dušu sam posveti,
i pokle se 'e oskvrnila,
da grieh plače, napast tira,
želu svisti, kripost sbira.

225.
Da udili ļubav sebe
mriskoć našu, skrb bratinsku,
grjav[3] svieta, a u potrebe,
posluh i var starišinsku,
da dam pomoć muu nižioncem,[4]
svit priateļem, prost zlocioncem.[5]

226.
Još da oštrinom sbiu dragosti,
tihžom gnive i sržbine,
blagodarstvom lakomosti,
bogoļubstvom mlakoštine,
da u srićah sam i u pogibi
svit i ustrpan, ko je tribi.

227.
Da sam pomļiv pomoļiteļ,
trizmen jidač,[6] kripk u odluci,
sve nastojan nadariteļ,
a pravičam svakoj ruci,
kažuć vani pitomštinu
i u opļenju i u činu.

228.
Sve bdim trkman[7], da naraostvo,
milost zorim, zakon branim,
biežim svako a djavaostvo,
da dostojno dušu shranim,
i naučim koliko je
črna zemļa, raj svito je.

---

[1] r. puchie [2] r. hochiu [3] r. garijau [4] r. nixionzem [5] r. zlocionzem [6] r. gijdaç [7] r. tarkman.

229.

I o tom misleć da bih moga
smrt priteći, sud treptiti,
i od jaza paklenoga
uklonit se, a uzletiti
pravom Bogu nebeskomu,
ki 'e svrha i uzrok duhu momu.

230.

Otce[1] prosi, plač, udiši,
ko s' naučan, da odrene
Bog pedipse i usliši
molbe tvoje ponižene,
i krstjanom mir, jedienstvo
poda slavno sveto htienstvo.

231.

I ńegova milost da ti
po tvoj prošńi, da odstupa
bieč od glada, kuge, rati,
nesmiļeno ki nas lupa,
čim se crkvi obratimo,
ńemu i hvale povratimo.

232.

Sveti otce, čini, čini,
da s vedrine od istoka
isti misec k noćnoj tmini
bieži s drage tvoga oka,
i da Isuse tu uresi
pravo sunce od nebesi.

233.

Zlamen križa da svetoga,
i s ńim vira istinita,
slavno uzleti od jednoga
do drugoga kraja svita,
i jedan sam Bog kada je,
jedna i sama vira da je.

234.

Čin' da majka i divica
opet brani onu stranu,
u koj bieše odvitnica
Konstantgradu izabranu,
i stieg krieža svih da tiši,
vrh miseca kad se uzviši.

235.

Čin' da suncem opravļena,
kolom zviezda po vrh glave,
bude iz nova tu častjena,
sva nebeske puna slave,
i da ostane misec tami
opet divi pod nogami.

236.

Jejupaški kipi tresu,
padau Api i Oziri,
Apol, Amon veće niesu
govornici krivoj viri;
da se peńe Dagon ne će,
gdi 'e Arka[2], neg trepeće.

237.

Čin' da svitla tva danica
tu dovede dan zamierni,
nek se klańa sveta Trica
od pukova tvoih vierni,
a Muhamed i mečiti,
ne[3] štovani budu biti.

238.

Tva se upravi misao svaka,
Hamalia da umukne,
koja s munar ne halaka,
i sva oholos turska pukne,
i da u skvrne crkve stare
gradimo opet nove otare.

[1] r. Otze [2] r. Arca [3] r. nè.

239.
Turski misec tebe svoga
svitla sunca veće prima,
Persian ogań rad bi s tvoga
zdraka planut, a Solima,
Memfi i Tiro tebe čeka,
spasiteļ si ńihov neka.

240.
Neumrli Bog i ukaze,
ko ne usti, desnicome,
doistite u prikaze,
ovd na zemļi tvoe pome,
a na nebu ne otrunu
vikovitu tvoju krunu.

241.
Nie se strašit Carigrada,
ni velike turske moći,
mnokrat ona čić zavada
mogla 'e sebi vrha doći:
pogibil joj čestu sije
janičarstvo i spahije.

242.
Nu talianske dvi najveće
mudrovlasti sad se ļube,
Bneska ostan caron meće,
Jena Afriske skazni grube
kroti, a obe Taliu brane,
da 'u ne zgrabe vlasti izvane.

243.
Čin' da s tvoih triuh glavica
dive Gratie tebi usprosu,
i da na čas tvoga lica
sva trie bieča gorńa odnosu,
pri tvoem Rimu, glavi od svita,
pak svem svitu s tvoga uvita.

244.
Srićni i narok tvoje duuge,
po potopu toke krvi,
čin' da kraļem mire duge
već daruje, neka vrvi
med i mliko po svieh strana,
na čestitost svih krstjana.

245.
More ļubav toj tvoriti,
a ne mańe pero tvoje,
kom je dano gor letiti
okol sunca, za moć boje
razabrati sve potrebe,
kim je pomoć veća triebe.

246.
Prid pristoljem[1] tvoim stati
viju skupne sve kriposti,
proseć vlas tvu da povrati
zemļe i kraļstva da oprosti,
i razlupi s triuh brda
turaškoga jarma tvrda.

247.
Viera, ļubav i ufanje
tebe mole na siditki,
pravda, trieznos, mudrovanje,
da daš odviet celobitki,
a obita meu ńima
jakos, dobit krstjanima.

248.
Ko razmišļaš, da opjeni
svega svita ti si ćako,
užež i duh tvoj ogńeni
i pripravi srce jako
na prigode uzdisane,
srećne i svrhe tebi dane.

---

[1] r. pristolijem.

249.
Stvar je mučna, al prem to je
poufat tvoim krstjanima,
er najveća dila stoje
odmińena velicima;
privelik si i prisveti,
do ti 'e dosti Bog pameti.

250.
Ti si, ti si gospodine,
vrstan Alban naše ruke,
kako mnozi skladno scine:
slav tvoj narod i pri puke
i divjači ukroti 'e
i usionstvo podloži 'e.

251.
Vidi Iliria, kraļa Pira,
s ńima i čudna Kastriotu,
ter s istoka tvoga tira,
i s baštine na sramotu,
u[1] hrabrenstvu zviezdu Odrisku,
da ne čini po nas trisku.

252.
Podan Asie neg pobigne,
i Antipodon neka prieti,
a danica tva se udigne,
da istoku svemu svieti,
kramar i opet krstnim dade
Solim i bio Kostantgrade.

253.
Ako orle od sivera
Inocentij skupi sive,
strilovita tvoja pera
moće[2] veće kad sve žive
vlasti makneš na boj sveti,
a s upravom tvoe pameti.

254.
Ti nam dobro toj donesi,
složiv kraļe u pogodu,
neka mudre tve slovesi
skupe krsta svu gospodu,
Mahomestvo da udare
i turaške svrgu care.

255.
Trikrat, petkrat blaženiti,
oni hip se nazvat moće[2],
kad na nekrst naskočiti
sve krstjanstvo skladno poće,
čime s vedre zorne strane
misec pavši ne ustane.

256.
I tad, i sad dila svaka
tvoe mudrosti ko bi htio
uspivati, pri bi plaka,
neg bi ih[3] pravi stoti dio,
pivajuć ih bi se smeo
s obilnosti isti Orfeo.

257.
Usliš, ćako, glas mlohavi
tvoga roba, ki t' nariče
sve tej časti i ki slavi
tvojoj pivke svoe pritiče,
ke dila tva proglasit će,
a moj jazik odzvek bit će.

258.
Ki priko ovih vihrih gora
do sivera zuk ponesu,
i vrativ se priko mora
velo ime tve uznesu,
nek sva zemļa klańa tebi,
ki s nebeski štit potrebi.

---

[1] r. *à*; u oba koncepta *u* [2] r. mochie; mjesto m o ć(i) ć e [3] r. bijh.

259.

Tat će t'[1] cedre Liban sveti,
paome Kades, Jerik ruse,
Sinaj ogńe, Oliveti
maslinove mirne buse,
lovorike a ne trune
slavni Idum donit krune.

260.

Sliš me Hermo i Karmelo,
Saro, Hipone i Betsame,
nebu ugodni ti Esdrelo,
i ti nebo uslišaa me,
ki mi sklada piesni ove,
da se sluti me sgotove.

261.

Al što slab moj razum trče
velikoga put oseka?
tvoj ga Ocean da posrče,
i da hroma čić poteka
moj koń trčuć potepe se,
pri neg dopre u tve dese.

262.

Nie moć diela zatvoriti
vrsna Herkula u liest drobni,
nit je uzmnožno izmiriti
tvoga Olimpa krug osobni
moga pera setkom malom:
nek te veći kruže hvalom.

263.

Er da bi usta ma imala
toke glase i jezike,
koliko je sitna žala
i zviezde su prem kolike,
tebe ispuno i razlogo
ja dohvalit ne bih mogo.

Svrha jednadestoga pievanja.

NADGLASJE.

Od Severa i Solińana,
Rvoe i inih, ki u Split bieše,
vitez, vojvod, kneza, bana,
herceg, despot, ki se prieše,
gospodujuć na krajini,
s Slavi, s Rimjani i s Turčini.

Vedrih kraļa od Iliria,
vlast Filipa i Lehsandra,
Pira, Agruna, Zvonimiria,
Svetopleka, Bel, Kašandra,
i od Nemani i od Stipani,
i onih s ki smo Slavi zvani.

PIEVANJE DVANADESTO.

1.

Od vridnosti ļudi stare,
i u miru i u rati,
bane, kraļe i cesare
već mi 'e brime prikazati;
al je mučno iz starine
vadit svitlos od istine.

2.

Strmenita[2] stvar je odviše
dugu starost pomladiti,
i iz pod tmina, ki izkoliše,
pridńe vike navistiti,
dat prosašniem[3] pravu miru,
i davnenim imat viru.

3.

Li kada me ļubav zani,
od države slavne muži
da poviedan, svak me brani,
a ne proprav[4], a ne ruži:
kažu sebe, ki svitli su,
zasve na svit da već nisu.

---

[1] r. Tatchiet; mjesto Tad će t' [2] r. Strimenita [3] r. prosasenie m: mjesto prošasniem [4] r. à nè proprau.

4.
Kamo dakle Sever stari,
ki po raspu Solinskomem
k Splitu ostanke sve brodari,
tu i grad prini s blagom svomem;
zva vlasteostvo iz otoka,
di 'e bi uteko s toga uzroka.

5.
Odliš onih, koi bižaše
put istoka i zapada,
u Dubrovnik ki ostaše,
pod razide i Biograda,
ńeki i hlepeć riku Jadra
daše ime gradu Zadra.

6.
Di 'e Spliski dužd Rvoje,
ki privari krała Ostoju,
jadne i čini s Ugri boje,
bana i Pavla razbi u poju,
Sigismunda družtvo dieli
Vladislavski vihar veli.

7.
Knezi Šubić[1] gdi Brebieri,
od vladanja umionstvo,
nikad s nikim pravovieri,
ki vlas svrnuše u sionstvo,
i dolame čim braćaše,
s Rvoem u svem svučni[2] ostaše.

8.
Pavo i Mladin, ki ne mńaše,
da je ban drugi viši ńega,
ki i beztiedno svim jagmaše
čas i pratez[3]; crkvenega
dobra istoga ne bi strašan
grabit, veleć gospar ja san.

9.
Sam Jablanić, ki osnova
Stipan, na čas krała Bele,
ter ga od gore imenova,
daa i Rabjanom da ga sele,
miri a grade polimorke,
meu se neskladne i prigorke.

10.
Rvoe silni čić nesklada,
Split ki složi i otoke,
kąd se al krałe varat klada,
s vrha pade u nizoke
rupe i osvetłiv[4] ne smi veće,
da u mih voluj Ugre meće.

11.
Kadi 'e[5] Gargan knez primudri,
zakonima ki Splićane
biuć uredi, pak s ńima udri
na grabšate Omišane,
Ozra ufati, razbi in[6] guse,
i sve im plavi hti u kuse.

12.
Klis i Mosor ki stiskahu,
našieh dida kotar mieli,
połem čineć plinu plahu,
prignu na mir priveseli,
pak k Jakinu kad svom ide,
Spliske časne ima slide.

13.
Svoim vladaocem vazda haran,
Split se kazo, i ako koga
ni dvorio, s toga ukaran
bi od pastira stranputnoga,
ki ga jadno pańkat radi,
pod zlom zvizdom da se sgradi.

---

[1] r. Subich [2] r. suuçni [3] r. pratez [4] r. osuetgliu [5] r. Kadije [6] r. rasbijn.

14.
Drugi vlasnik ki za time
Bernard biaše, i on Trogiru
rat zavrže i sasvime
stisnu ńega, da u miru
i u priazni s nami ostane,
nit posida naše stane.

15.
Svetogrdnieh al s grihova
poslie toga dogodi se,
Trogir s Ugri da Splitova
sva varošja popališe,
čudno otevši in driva boļa,
da zaplate posik poļa.

16.
A Ugarske pak posade
Bog istuče bez milosti,
čić ponostva i zavade,
bičen Tatar ļutieh dosti,
i rad bluda triuh biskupa,
u ust mača ńih polupa.

17.
Tač da Bela kraļ mogući
jedva k Splitu mogo 'e doprit,
i u ńem malo počijući[1],
ne biuć jaki ńima se oprit,
u otočac mao sakri se,
kraļski i danas ki veli se.

18.
Kadi pristaa, čim opusti
nagli poplav puka smina,
ki Dunaju biše ogrusti,
hteć da loče krv svoih sina,
gat i nosi uda krna,
tja do krajih mora črna.

19.
Vode koega usprenuše,
i ledena pune straha,
svu nazada ustegnuše
biegnu hitros teka plaha;
krv prolita na svoe žale,
da ih ne bi ogorčale.

20.
Nu naravno ļuske svake
bieč nebeski zlobe slidi,
a krivine priopake
usprogoni gdi ih vidi;
triesk nijedan nebo ne ima,
ako od zemļe ńih ne prima.

21.
Pravda božja svakom daje,
il na svietu, il onamo,
kaono svaki dostojaje
grieha pedips da kušamo:
blago onom, ki se obraća,
i za svoj dug ovdi plaća.

22.
Erbo ne će pak bogacem
sve naplatit gorko odveće,
i ogoren i potlačem
rigat gozbe, blude, smeće,
sve što izi, uze, grabi,
vara, grli, ļubi, babi.

23.
Naši Spliski di mladići,
ki ufanje imauć Bogu,
usionike smiše sići,
slavodobit čineć mnogu,
posikoše pri Releže
nekiem[2] vìna za kaleže.

---

[1] r. poçijuchi [2] r. nekijem.

24.
Pak Budmira Cetinskoga,
i brata mu Bratislava,
i Vuletu hrvaskoga,
i Domalda otimļava,
koji u Klis po neviri
dvaes vlastela usinžiri.

25.
Ali i on i knez Jure,
ki za ńima Split plińahu,
ubićeni jedva sture
za biedni odar svoj imahu,
na suhu on brien za sramotu
i postavļen na ugotu.

26.
Knezi od Knina gdi Svadići,
ki brez svadbe ke krvave
držaše ga, gdi Gusići,
tolikojer od Krbave[1],
i banići Ostovice,
Pribivoji pohvalice[2].

27.
Poglavnici gdi ostali
žitorodne od Cetińe,
i od Zahuma i od Kanali,
Ļubomira i Nevesińe,
i ini Kosta car proslavit,
ki u Dalmatie them hti stavit.

28.
Knezi od Zante i od Klusih
i mogući knezi od Seńa,
Kliški *Vargio*[3] Petar Krusih,
gospar Hvarski i Karpeńa[4],
sveta Save, sveta Vida,
knezi i bani veli ńida[5].

29.
Od Tribińe i od Popove
Vukašini, Radosavi,
Miklevići od Dubrove
i od Žaba[6] Milosavi,
Markočević od Bregava,
gdi 'e Kopčića Vladislava.

30.
Tolenović jaki Petar,
Zarko bistri Marosića,
Senko, ubiže ki jak vietar
u Dubrovnik Turak čića,
Dervan, Amor, bani Slavski,
ki se rvaše svejer lavski.

31.
Juras Ilić ńega sini,
Nieko Altaman Krvavičić,
ki u Gaskoj, ki u Rudini
stao je ńihov gospodičić,
ki u Lubini ki u Vetnici,
sjaše i pićnoj Dračevici.

32.
Kamo knezi od Grahova,
gospodari od Klobuka,
Ļubuškoga i Kosova,
al Bilaća vrhu kuka,
inieh gradac i ravnica,
gdi didići svitla lica?

33.
Kamo Stipan Crnogorac,
i ostali Črmenići[7],
Kobilović carski oborac,
i od Huma Vlatkovići,
Srebrnica di 'e Dabiša,
di li Kačići od Omiša?

---

[1] r. karbaue [2] r. Pohualize [3] r. [4] r. Carpegna [5] r. gnida [6] r. xaba
[7] r. Çarmen chi.

34.
Kobilović, oko orlovo,
i cviet viših od junaka,
ki hanđarom[1] na Kosovo
smrtno rani cara opaka,
i usionika puna varke
radi ubiti iz nevarke.

35.
Branko stari Mladinović,
vojar Mirko i Ugliša,
Dragas zrio, vuk[2] Branković
Varda, Praska i Grabiša,
Svileović, Deanović,
sio Musiević i Rusković.

36.
Tubomirski knez Mirońa,
Žanko Kneznić, Ugrin Kućić[3],
i Subieski vrl Mrmońa,
Radibratić, Vlatko Vukić[4],
Bošńak Steńić, Duvna Rilić
i od Hlivna Mihovilić.

37.
Gdi Klušići, Mrńavčići,
Vilić, Kartić, Kositori,
Budisaļić, Senkovići,
Kopeić, Petar Zelengori,
svi gospoda, vitezovi,
katunari i knezovi.

38.
Vlatko i Radič[5] Senkovići,
koji šakom svoih junaka
razagnaše u ogrez vrići
osamnaes tisuć Turaka,
ke isikoše na poļani,
da ih se ma'o i sahrani.

39.
Gdi 'e Pribina i Svetoslav,
ban Godimir i Kuzmica,
Posetare i Gojoslav,
Stipan sva mu[6] i Marica,
ki Krstavlju u Zadru ravnom
trim sgradiše dikom slavnom.

40.
Porga, Borna, Vaard, Lelidrag,
Prusna, Praska i Lubomir,
Kriako[7], Pribiz i Zelidrag,
Gojzo, Mikac i Radomir,
Cuprian[8], Leskov, Nalipezi,
Kroaski bani, knez vitezi.

41.
Nie već spana Dukaińa,
i od Musačić nije Karla,
Gospařićić[9] blizu Osińa,
kih nadima ponos vrla[10],
ova i ńih ured raspuha,
propasnoga jakno duha.

42.
A hercega i jupana[11]
Iliriskih kamo starih
Despotnika i Bogdana,
osvin bana, kraļa, carih,
do istoka ki se steru,
i u črno more udieru.

43.
Ki pružiše svoje skoke,
i rieč svoju do Baltika,
da služe in zemļe toke,
i množ bojnih podložnika,
i po druzieh stranah svieta
sja in jedros mudra svieta.

---

[1] r. hangiarom [2] r. uuk [3] r. Kuchich [4] r. Vuchich [5] r. Radiç [6] r. suamu [7] r. Chriaco [8] r. Zuprian [9] r. gosparichich [10] r. uarla [11] r. Iupanà.

44.

Kraļ Krunoslav ki dobiene
primi pod vlast mnogom dikom,
bez harača i cariene,
samo Slavskim da jazikom
svi govore od ovega
tja do mora ledenoga.

45.

Di 'e Ļubidrag i Milestok,
i Dragovit, Radič, Rajsko,
pod velikin Karlon žestok
ki imaše rat, i jasko[1]
tri padoše, a siļena,
dva ostaše oslipļena.

46.

Bana Gińi[2] di 'e Nikole,
Macedoniu ki ulivši,
sve barjake turske ohole
i vojske im raščinivši,
rodno miesto pri izgubļeno
primi u krilo svoe hrabreno.

47.

Bani koji Smederevo
privladaše ńih vojvode,
Janko i Mihaļ ki Kosovo
obraniše turske škode,
i sabļami svej u ruci
rvaše se tima puci.

48.

Kraļeviću kamo Marko,
Palikućić Pavo mio,
Ugrin Janko, sunce žarko
Biogradu ki je bio,
er rańena cara istira
izpod svojih bielih mira.

49.

Ogńen vitez Kraļevića,
Ugrin žestok vojevoda,
kih se pieva bojna srića,
jakos, sminos i sloboda,
prv[3] ki ļube čić svoe dike
smaknu i kume ńih hotnike.

50.

Stipan di 'e Cernovića,
gospar ńegda od Žabjaka,
Jurad Despot Viskovića[4],
štit nemili od Turaka,
ki er hćercu da Muratu,
zań poteza svej u ratu.

51.

Jurad opet Cernovića,
čoek oblastan meu Slavi,
ki od Bneskoga vedra vića
sinu isprosi i ostavi
Erica[5] Ante hćer divicu
za dostojnu zaručnicu.

52.

Juraj Despot drugi mili,
koga sine car osliepi,
Stipan Herceg ki posili
siensku ženu, cviet priliepi,
koji Bnečanom, Turke bižeć,
tad za strah ńih proda Vižeć[6].

53.

Pak priviri čića toga,
i u zo čas se 'e[7] poturčio,
iz gospostva hercevskoga
er je dicom prognan bio;
a otca mu svim mrzeća
dostignuše smrt i smeća.

---

[1] r. iasko [2] r. Gigni [3] r. paru [4] r. Viskouichia [5] r. Eriza [6] r. Vixech [7] r. çasee.

54.[1]
Lazar despot od Servie,
ki u svom dvoru bieše odabra
za svoe liepe hćeri dvie
dva viteza veomi hrabra,
to 'es Miloša Kobilića
i Vuletu Brankovića.

55.
Mlaju Maru dade Vuku,
od ke rečen Juraj shodi,
ki Raškomu svemu puku
zapovieda i gospodi,
kom pak rodi i Jerina
opet Maru i dva sina.

56.
Ovu buduć zaļubio
veli care gospodine,
i caricom ńu okrunio
rad liposti i hitrine,
čim braća idu 'oj u pohode,
sejmeni im[2] mieta uhode.

57.
Ka car čuvši da su obilna,
a tast Juraj ko star pada,
hti udiļ saļa svoja silna
bezakono da ih popada;
i da kuću svu iskoriepi,
sina mu oba taj osliepi.

58.
Ter na konaku i na viri,
ter na soli i na hlebu,
tako in se izneviri,
za utvrdit svu pohlebu;
i vrže ih u ponore
od tamnice svoe najgore.

59.
Carko[3] srce ļutje zmaja,
nije čudo da toj čini,
ali sestra da isto skraja
svojoj braći u vrlini,
ne gledajuć krvi i vire,
čudo 'e, čudo izvan mire.

60.
Ali čudo nije, nije,
da turkińa učińena,
svoju istu krv prolije
čića vojna poļubjena,
slidi i tursku narav hudu
za svu korist i razbludu.

61.
Jakno glavor sil gorući,
ļuton zmijom krilaticom,
vik ne prašća ni u svoj kući,
tako i car svom caricom,
ne hti prostit tvrd u svemu,
ni ńe braći, ni svem plemu.

62.
Pokli tako bratca oba
na pohode svoe primami,
i dva slipca i dva roba
sebi učini tvrdi kami,
majku izagna s Smiderova,
ćaćka a s stola despotnova.

63.
Ovi k Zadru s Dubrovnika,
gdi se ukloni pak se uputi,
da b' na zeta ļuta i prika
mogo Ugra podignuti,
ki iz Budina vojsku odpravi,
cara i razbi pri Muravi.

[1] u rukopisu ispod broja 54 stoji: Vedi in fine A. i na koncu pjevańa pod A nalazi se ova strofa, koja je po svoj prilici u prepisivańu bila ispuštena [2] r. seimenijm [3] r. Zarko.

64.

Ali despot ne priteče
čića toga svoje stanje,
ni dva slipa sina izlieče
tako silno stolovanje;
carsko druziem vik ne grabi,
povratio opet da bi.

65.

Tako i pas ki se oblazi
i na krvi i na mesa,
što je podbi vrlo pazi,
drži, reži i obiesa,
i da ga štap ki zamlati,
vik ne pušta što ufati.

66.

A i rieč je gdi kopito
jednom stavi koń turaški[1],
miesto, grad li 'e, vikovito
već bit ne će kauraski:
sam Bog zakon taki more
podvratiti na obore.

67.

Ļubdrag poslie ki Jerine
i Jurja se praunuk klade,
tužan otac već jedine
Sunčanice lipe i mlade,
er od dvanaes svoih sinova
ne osta mu neg hćer ova.

68.

I on star bivši oslipio
s groznieh suza, koje roni,
štapac drugi ni imio,
tešku starost da nakloni,
drugu očih svoih zenicu,
nego istu Sunčenicu.

69.

Od sve stare despotie
ne imadiše neg livada,
gdi u miru trajuć dnie,
sva pasiše krotka stada:
pastiri mu biuć dvorani,
ovce vojske, psi stražani.

70.

Visokoga miešte hrama,
kolibu ima tlehusticu,
služi a metka suha slama
za uzglavje i ložnicu,
pića ugodna vir vodeni,
slatko mlieko, sat medeni.

71.

Sudi i čaše zlatom slite,
za obiede i večere,
ruke biele plemenite
milostive svoje hćere,
s kom pokojno vodeć vrime,
ne zavidi svoim pridńime.

72.

Nu slip starac da bi od ove
slatke unuke pri vidio,
sebe i mrtve svoe sinove
u ńe rodu ponovio:
hteć uzbudit od ļubavi
častnu żeļu, igre 'oj stavi.

73.

Ter čim ona hrla i živa,
da posluša babu svoga,
tančac sbire, piesni piva,
Kazlar Aga, za veloga
cara išćuči najhitriju
lipos, prispiv upazi ju.

[1] r. turaski.

74.
Videć čete izborite,
zabuši se i odstupi,
i meu vile uzorite
kriuć se na očin skutac lupi,
odkli 'u kadum pak zaplini,
da caricom ńu učini.

75.
Obigoše 'u ine dekle,
i junaci ostaviše,
ti pristrašni, one utekle,
često tako dogodi se,
da od gospara momčad šmigne,
gdi ga zla čes ka dostigne.

76.
Kad se od otca tužna dieli,
otac goru tminu primi,
a odni u istok dan veseli
svoim očima prisvitlimi;
i kom jasne Sunčanice
crnom Agi svanu lice.

77.
Otet bi se mlada htila
Arapinu ki 'u fata,
golubica jakno bila
maurom orlu iz nohata,
ter čim otac bradu kida.
man se odlipie i odkida.

78.
Tin mu kliče: zli gusaru,
vajmeh meni, ne drži me,
što nečasnu kroz privaru,
svoe junaško grdiš ime:
sramotne su tvoje moći,
er nevirom hti k nam doći.

79.
Nije rukom to hrabrenom
na vitezki mehdan biti,
draga gosta pod imenom
neg divojku posiliti;
teci kogod, za me opri se,
hro aramia[1] ustavi se.

80.
Nis' ti kadum, hud tamnjače[2],
nit si vitez svitla kraļa,
nego smradni końuh, pače
rug i prikor svi zemaļa;
više himben duh pakleni,
ostavi me, joh si meni.

81.
Ne vodi me na zlu sriću,
er obetah divstvo Bogu,
viriti se viku ne ću,
i caricom bit ne mogu,
nisam vojna dušom svojom,
pust, da umrem rukom mojom.

82.
Di si ćaćko moj primili,
di ste slatke me družice,
di ste Ugarski snažni i sili
zatočnici, zatočnice?
evo otimač, pritecite,
ne dajte me i izmaknite.

83.
Ali oboj s niedne strane
na pomoć mi još ne hode,
ki vitezi da me obrane
i tužnu me oslobode;
i da sebar, ki me fata,
svojom glavom grabšu plata

[1] r. Aramia [2] r. tamniaçe.

84.
Viknu: jaoh majko moja,
što lipotom mene odi,
da u vik živem bez pokoja,
a bez otca ki me rodi!
i u to prosu srid zauza
dragi biser groznieh suza.

85.
Na bolesti ńe velike
požalenja bielig daše
bližja mista, i sve rike
svoim vodama proplakaše,
a združiše 'u gore i luzi,
razligajuć na ńe tuzi.

86.
Ne pristajuć naricati,
sva u plaču i u jauci,
bridan kadum ńoj se obrati
i reče joj: nu već muci;
dosta vapi glasovito,
zamuknula kamenito!

87.
Meu vašim Slovinima
grabit mlade virenice
čast je vridnim vitezima,
bojnom sabļom srid desnice;
a ti mene grdiš s psujem,
er vaš zakon obslužujem?

88.
S druge strane kad umuče
hćer, sliep ćaćko meu uzdasi,
kaono studen mramor puče,
i jedva se živ oglasi,
ter šikajuć gorke plače,
i on ovako kajat zače:

89.
Joh si moje diete drago,
di te odvede jar ulaka,
da me ostaviš, sve moe blago,
slipa, stara i nejaka;
bez pomoći da u greb padan,
pri vrimena sirot jadan.

90.
Srićo vajmeh prinemila,
vlast i sine čin mi odnosi,
trpih, al sad odveć sila
isti život moj prikosi,
kad mi kćercu ne ostavi,
moe starosti naslon pravi.

91.
Razgovore ah moj mili,
ah ļubavi ma jedina!
ko te ukrade, kud se odili,
da otac cvieli srid svoih tmina,
što ga ovako pusti slipa,
da tapajuć sam potipa?

92.
Jako i siečak[1] dub u gori
najprie ga rvat gvozdjem[2] teče,
i kad grane sve mu obori,
hoće i koren da isieče,
nek ne bude zebat moći
suh krek pustoj u samoći.

93.
Tako i car biednom meni
najprie ćordom sine u rati
smače, a sad u vrleni
jedinu mi hćer ufati;
i da siti s ńe svoe blude,
nek sva kuća ginut bude.

---

[1] r. sieçak [2] r. aruat guozdiem.

94.

Tako tako žudom tvrdom
samosiļe cara zloga
sieče i ori svom pogrdom
sad jednoga, sad drugoga,
ti mu zakon hud lukavi
vrhu sabļe Muho stavi.

95.

Ti naredi da od svieh strana
krstnici se grabu mali,
da vojnica bude izbrana,
kom car krsne puke vali;
nitkor ne ima da što svoega,
neg svak što ima da je[1] ńega.

96.

Ti mu ostavi sa svih kraja
čistie dive i liposti,
silon mu iđu[2] put Saraja
na razbludne nečistosti;
da, ka bude prvorodna,
ostane mu ļubi ugodna.

97.

Ti da blude zvirske tira,
kako hoće Turčin svaki,
i da žene toke obira,
koliko ih je hranit jaki,
svoi narodi da uzmnažaju,
množ viteza za boj daju.

98.

Ah nesrićni starče hudi,
ah žudjeno slatko diete;
ka me na ovo zviezda sudi?
ka te sreća zla susriete?
teško zlo se nami zgodi,
zlobni i udes nas gospodi.

99.

Bište, bište na daleče
liepše vile svih krstjana,
da vas silni zmaj ne peče:
er što je vela[3] bit Sultana,
carstvom vladat, cara ļubit,
kad se duša ima gubit?

100.

Srid razblude car udesan
kad i rukom svom ubije,
vojstva malu za bodesan,
žene sebi najmilije;
ko ispuniše dva Memeta,
krvolije oba kleta.

101.

Tako cvileć Ļubdrag pravi,
bez pomoći ostav veće,
da do malo svit ostavi,
a dobavi veće sreće,
koje rajno virovati,
sad mi 'e ine klikovati.

102.

Hrabri Vlasi[4] Karavlasi,
ki se zovu Rimski sini,
Ardeļani[5], Maurovlasi,
crni i crļeni Latini,
di 'e vojvoda ńih Unia
Korvin Turkom ki dodia.

103.

U kojemu Biond cieni,
da se izvrši proročaustvo,
ko se ńegda Probu učieni,
da ńegovi uzdržanstvo
do tisuć lit hoće imati
od cesarstva, s kim će sjati.

[1] r. daie [2] r. ijgiu [3] r. Vela [4] r. ulasi [5] r. Ardegliani.

104.

Di 'e *Sepusio*[1] kraļevinu,
ki Ugarsku stište silom,
al pridobit u skupštinu
bi opļenu dikom cilom,
obran buduć on ogrustan
Ferdinando cesar vrustan.

105.

Šišman Bator, ki u glasu
još velikom žive i stoji,
da otmanske vojske rasu,
kih nebrojni bihu broji,
Tekli, Budian, Nadažd i ini
osvetļivi Ugarini.

106.

Nikadašńe gdi slipote
od Abafa, ki složit se
Turkom htiše, paka hote
svoem cesaru za i odaprit se,
ki milostiv vas u slavi
pod krilo im sine stavi.

107.

Di 'e Skandarbeg triesk ogńeni,
Topia, Bethlen bojne sreće,
knezi Zrinski uzvišeni,
Ragoc[2] sin se koga oš kreće,
kih ki caru, ki cesaru
malon vojskom čińi taru.

108.

Dalmatie bani di ste,
Juraj Rubek, Cubretiću[3],
Mislenović, Pavo Biste,
Lenkoviću, Nalipčiću,
bane Vasić, Butko kneze[4]
jedan i drug vŕi viteze[5].

109.

Od Dobruće do Trnova,
Nikopoļa do Plovdine,
množ ban, kneza, vitezova
Podunavske pokrajine,
simo i tamo Babieh gora,
s Meuričja[6] do dva mora.

110.

Što 'e od mora Joniskoga
poć put Save i put Drave,
tja do mora Baltiskoga,
priko Mare i Dunave,
još da b' htio dugļi biti,
ne mogu svieh poviditi.

111.

Di su opati od Rogova,
Krševaļa[7], Stipe, Ivana,
Lucie, Sabe Hercegova,
Marie, i inih Dubrovčana,
ki činiše mirne uvite,
sudbe prave, godbe svite.

112.

Od Trimida Priuri die su,
ki na otoku mora naših
uzrestoše, ako i jesu
bliži kraja Taliaših:
tu davnivnom[8] našim dvoja
kraļstvo Diomed grški voja.

113.

A vitezi gdi templari,
i ńihova tvrda Vrana,
priporučja i timari,
veličanstva izabrana,
vojske, końi i barjaci,
perja, kopļa, križi, mači.

---

[1] r. [2] r. Ragoz [3] r. Ciubretichiu [4] r. kneze [5] r. uari uiteze; mjesto v r l i v i t e ž e [6] r. Meuricia: u konceptu M e u r i ç i a = Meuričja [7] r. Karsceuaglia [8] r. dauniunom.

114.
Pontio Plisna priur li[1] dieli,
prvi gospar ki bi od Klisa,
veli meštri, križi veli,
koih diela slava pisa
sveta u miesta od Sirie,
s kih se biše tieh delie.

115.
Redovništva već ni toga,
jedna vlas ga pri potvori,
bez krivine i razloga,
pak ga i druga vlas obori;
sumja i blago pribogato
ńega obali sunovrato.

116.
Gdi Bnetaški vlastelini,
kih država naša doni,
Beli, Ipati, Bragadini,
Stređi[2], Sagredi i Guoni,
Ragužoni[3] i Sazelli,
Siriani, Suzenelli.

117.
Valaresi, Em, Karosi,
Renieri, Vidilici,
koje srića nam odnosi,
a darova Bneskoj dici;
pače i nam ih dade srića
veće časti naše čića.

118.
Baton snažni ki Tiberu,
kad mu uoči dila smina,
i toliku svu nevieru,
odgovori: tva je krivina,
er šļeš čuvat ove stade,
ne pse, nego l' vuke glade.

119.
Bridi Baton i Pinete,
priizvrsni vojevode,
ki Rimļanom čineć štete,
pridaše se na pogode,
pak ufaćen sužań prvi,
pri se hti oprat u ńih krvi.

120.
Deorise, Desidiate,
ki se oprište već neg briedom
Rimu, u gore klisurate,
braneći se ńihom gredom,
i kih često tvrd utvrdi
Klis ne uzašni i uzbrdi[4].

121.
Verso i Teutin hrabreniti,
i oni voje Dalmatinske,
ki hotiuć pridobiti
pod Augustom vojske Rinske,
s ńih ostaše podložene
sve ove naše pokrajene.

122.
Eleskare i on vojvoda,
Kaim Kalife ki 'e dobio,
i našega biuć naroda
vas je Eđipat podložio;
u Kariu[5] crkvu odluči,
i Afriku svu napuči.

123.
Duc[6], Dal, Slavi i ostali
na oboja koji mora
plavojske su postavļali,
cielih dubrav, cielih gora,
i u zapadu i u istoku
dostignuše dobiet toku.

---

[1] r. priurli [2] r. Stregi [3] r. Raguxoni [4] r. ne uzasni i usbardi [5] r. Cariu [6] r.

124.

Slav ženeral Klaudia,
Martio Bartul Herkulani,
ki rasprša i rašia[1]
sto tisuća oružani
pustih Niemac bez glasnika,
ńegda pri lokvi od Bomika.

125.

Di 'e pristupan Rus Talovac,
ki Pompeon priuć se[2] velim,
ti u pogovor vr̂o lovac,
priti ga uzmóć ratom sielim,
al na bojnom pravom sudu
zahvala mu bi zaludu.

126.

Kom Rus priuze taštih hvasta
dosti ovd nie misto ńima,
kaže vitez komu basta
vrsnost dilim ne ričima;
vitar nosi rieči tapḷe,
malo stvara ko odveć klaplje[3].

127.

I Sveropil ban Dalmatie,
Saracenske vojske smine
ki izagna iz Italie,
pokle ih stira iz planine
od Gargana, gdi nemile
biahu se taborile.

128.

Davno svitli, davno hrabri
cviet Dalmatih od junaka
i on bijuć se u Kalabri,
za ńim složi i ńu paka,
i poside do nikole,
ḷude snažne i ohole.

129.

Gdi 'e Cekropij[4], ki Galiena
nepodobna silom svrže,
Klaudia a svoga Dalmatiena
na cesarski stol podvrže,
koji mnoziem kripostima
sja meu inim cesarima.

130.

Veli Iliri, Kadma sime,
Iliriskoj kraḷevini
ki od istoga sebe ime
vikovito nazva i čini;
Viti, Bori, Dobroslavi,
od koih se zvemo Slavi.

131.

To jest slavni i bojniški
narod, koji u hrabrenstvu
sta svoih ruka hrabreniški,
a ne u noga zakovanstvu,
ko neskladno ńega para
lud Latinin da ukara.

132.

Di 'e Galauro Tauliski,
Arđeon[5] kraḷem koji biše,
Glaucia Iliriski
kraḷ, Kasandru ki opri se,
di su Daski Decebali,
Perseo ki Medusu obali?

133.

Di 'e kraḷ Filip Macedonski,
mudar svitom, bogat blagom,
Alehsandar sin mu gronski,
mao tielom, a jak snagom:
toko velik da ni moga
vas svit jamit kraḷa toga.

[1] r. rascia [2] r. priuchse [3] r. klaplie [4] r. Cecropij [5] r. Argeon.

134.
Prvi koih liepu slobod
grških gradov uzoritih
hti podložit pod svoj obod,
i krun druzieh glasovitih
vrći slavu bez obrane
pod svom ćordon na poļane.

135.
Što mu se ote nepravedno,
priote opet sinu i sebi,
sinu kojem kraļstvo jedno
na sem svietu dosta ne bi,
neg hti vas svit da posvoji,
al pri ńega smrt osvoji.

136.
Drugi trikrat ki pridobi
kraļa Daria od Persie,
Šite, Mede, Jupke dobi,
Pora i kraļa od Indie,
složi Irkane, Batriane,
i sve Afriske mnoge strane.

137.
Koji prvi svih vojnika
projde stupe Erkulove,
probi mora privelika,
išćuć sebi svite nove:
ne moguć bit svoj blagosti
vas poznani svit zadosti.

138.
Tač da u deset i dva lita,
već s dobieti, negol s boji,
po svoj zemļi hrabren lita
i nadvlada i posvoji,
što 'e meu morem Adrianskim,
Ganđem[1], morem i Indianskim.

139.
Jak godinom nebo kada
vrh zemļe se ori i buci,
tako i on svit vas stre tada,
svud noseći smrt u ruci,
muńu u gledu, grom u viku,
a trisk nemio u posiku.

140.
Piro di 'e Arbanaški,
ki se Rima ne uzboja,
i s vojvodam ńih junaški
ti se rvat sridu poja;
i ki smaknu grad poglavni
Tebe i kraļski Iliun slavni.

141.
Poželinja koi čić svoga
na isti Rim se vojskom krenu,
da bi i Taliu složit moga,
i Siciliom Kartađenu,
pak počinut; Cine al viran
kliče i sad mož biti miran.

142.
Ter se hvali podstaviti
da bi smio vas sviet lako,
kad bi mogo uzimiti[2]
za svou vojsku pleme jako
od Rimļana, a Rimļanim
da bi on kraļem bio izbranim.

143.
Koga i buduć svoi navdari
nazvali orlom čić hitrasti,
reče ńima primam dari,
vaše hvale, vaše časti,
drazi al vi mi krila jeste,
na najviša nu me uzneste.

[1] r. Gangiem [2] r. usimiti.

144.

Kraļ Bardilas, ki se uvuče
Macedonie u dio dobar.
od kojega Klitu svuče,
pak kraļ Filip u nedobar
krut ga er stisnu da ostavi
i povrati plin nepravi.

145.

Gdi 'e Iliriski kraļ Pleurat,
ki i Dalmatiu svu gospodi,
i uživa ju u mir i u rat,
dočin mu se smrt dogodi,
pokli stanja lipo upravļa,
istok našieh prvieh kraļa.

146.

Sin mu Agron plodne i vine[1],
Krkar i Hvar ki posvoji,
i ovoga porod Pine,
priedobitnik u svih boji,
di 'e Demetrij Hvara istoga,
Dioniž Visa ribetnoga?

147.

Agron, biuć snage jake,
uzdržanje svoe raširi,
a Teuta hrabra pake,
svoa kraļica za ńim tiri,
granicare nu najviše,
ki poticat ńu hotiše.

148.

Ne straši se ni od Rimļana,
er ńihova poklisara
smaknu čića Liburńana,
Rimskih plava sva potara,
ki išćući morski pokoj
smi propritit ženi tokoj.

149.

S česa čudne svoje vojske
Rim prvi put na nas brodi,
kad ravnice plodne pojske
satarisa pak pogodi,
kraļskoj dikli dae se hrana,
ka ubignu put Risana.

150.

Dikla ka se častju hvali
s uzdržane svoe čistoće,
kojom česti pak navali
Hvarski Dimitr pun vrloće,
i na grade i na poļa
Arbanaska i Etoļa.

151.

Kraļ Dimetrij Istriane
i ine puke ki podjarmi,
pak Filipon na izvane
trčeć boje smrt ga strmi[2],
vrla kraļa Rimu odmetna,
pod kim bihu svaka sretna.

152

Ńeki neuprav kude ńega,
da na grabše bio je davan:
nu je l' kraļa vik kojega,
da ni s toga na sviet slavan?
velim grabša i pobliba
ni sramota neg potriba.

153.

Kraļ Svetoplek, ki na poļu
Delmanskomu krst prijavši,
Dalmatinom sriću boļu,
crkvenikom vlast podavši,
hti da sude duhovanja
bez kraļeva svitovanja.

---

[1] r. uine [2] r. starmi.

154.
Nek svitovne vlasti svake
od oca se svej spomińu.
i on mneć dobro na svoe šake
padnu uzdrža[1] božju skrińu:
a Diakov[2] biuć to dilo,
s neba ga ubi trisk nemilo.

155.
Jak Tomislav ki Atila,
pedips božji ki se reče,
često odrva i nemila
bridon mača svoga sieče,
tira od zemļe svoje vani,
držeć svaka u obrani.

156.
Kraļ Budimir i Svetonik,
otac i sin otca toga,
svetih kraļa slavni ponik,
jedan boļi od drugoga,
Polislavi, Kresimiri,
Nimski šatori i potiri.

157
Kamo i Uroš ki sagradi
četrdeset manastira,
Stipan drugi ki se radi
zvat veliki, ļube izbira,
pak se netkom, ku zamiri,
Dandulovom srićno viri.

158.
Uroš ki i u Jeruzolim
Svet Mihaelu crkvu osnova,
i mramorom prioholim
i srebrom je svu okova,
pak knižńicu vrsnu 'oj skupi,
kalujerstvo da ne tupi.

159.
Bistra pamet gdi tribuje
meu puci nevirnima,
neg Bog pravi kad se štuje,
mogu uzrok dati ńima
bogoštovja ńihovoga,
stavnim putom od razloga.

160.
Neman drugi, ki u Stipana
biuć ime prominio,
Ugre, Bubgre, Grke izvana,
naroda je ukrotio:
zri podložce u ļubavi,
kraļ ki pravdom još se slavi.

161.
Blagodarni Stipan peti,
jak i staza uzorita,
da ni mogo tada bieti
viši čoviek segaj svita:
raskočnom se dvorbom dieči
i cesarom sebe rieči.

162.
Smlati Ugre, Grke, Turke,
golem bojnik i hrabreni:
za ńegova dila surke
niesu, lovor neg zeleni:
on sastavi i Stipani
red viteški poštovani.

163.
Kamo Stipani i ostali,
ki takovim od poštenja
narečenjem su se zvali,
rešeć s ńime svoa simenja,
Luiđi, Flavi[3] ko cesari,
kraļi i svieta gospodari.

---

[1] nije razgovijetno [2] r. Diakou [3] r. Luigi, Flauij.

164.
Vele glave, vele krune,
er Stipani krune jesu,
na čast kojih neotrune[1]
zelenike uzresle su,
i slava tieh meu lovori
još se čuje i žamori.

165.
Vladan, Kagan, *Ieti* i *Ini*[2],
ki države sve plińahu,
ńihi otci, ńihi sini,
ki posiļen stolovahu,
do Svetmira ki živiše,
i krstjanstvo progoniše.

166.
Ratmir i ļut Ciceslao,
ki su otce podložili,
prvi nemil, drugi zao,
er su oba sid sidili
očin, otčeve u živote,
s česa umriše u sramote.

167.
Potopļeni oba u rike,
da pogreba ne imaju,
kraļevićem svim prilike,
da na svitu sej ostaju;
drugom više na tleh buši
ženska ruka nos i uši.

168.
Er on smivši pogubiti
Vladislava, žena srića
hti svom rukom osvetiti
muža mlada Ugričića,
kad staviv se u busiju,
sgnavi i smaknu tu đdiju[3].

169.
Tako stvori, ne priliče
tužbe ženske smionstvo di 'e,
žena suzi i nariče,
kad se osvetit vridna nie:
nu vojnicam Slovinima
bojna snaga i srce ima.

170.
I Pridislav ki globjaše
podložnike bogatije,
vinu i u bludu kad plovaše,
od Bosanske bi delije
smiren; rika i ńega odni,
blud i vino da razvodni.

171.
Di 'e Prokopi ki za ženu
hćer Eringu do 'e Abelu,
drugu Eringu pak ńe sienu,
koi vladaše Špańu velu,
on ostavši samovlasni,
kraļ bogati, moguć jasni.

172.
Dobroslavo di li je vrjan[4],
koji sabļon Grke svrati,
i biuć krvim vas obrjan[5],
ńegov sin se nań obrati,
da ga isieče, kad ga svrže
s końa, oglasi da s'[6] nie brže.

173.
Ovi uzgoji šest sinova,
ki rodnikom čast noseći,
jakno bistrih šest orlova,
svoju i majku ki dvoreći,
niedan kraļ se hti nazvati,
nek čim žive vlada mati.

---

[1] r. ne otrune [2] r. [3] r. gidiu [4] r. uarian [5] r. obarian [6] r. das'.

174.

Branislavo i Sebeslav,
ki pod Skadar razbi Gote,
i Cepemir veome slav,
grdeļivi[1] na suprote,
Pleurat drugi, Đencia[2] ćako,
dugast čoviek, zvierče jako.

175.

Đencio, koji Iliriana
svojih slobod da povrati,
dozva treći boj Rimļana,
kad Anicij župe svrati
pod ńih oblast, a usili
Persea kraļa roba Emili[3].

176.

Koi buduć skup i ovd neviran,
pokle grade uharači;
priav harače uzopiran,
svih poplini i potlači,
s česa mnokrat stari naški
svrć hotiše jaram vlaški.

177.

Kraļ visoki Boruk kamo,
i Sorabi Dalmatinski,
i prid ńime slavni Samo,
Bilug, dušan[4] kraļ Slovinski,
Godeslavom koi kad primi
krst, povida pak ga inimi.

178.

Beel uzglasni, ki iz Rima
prista u Grušje[5] i uzgoji
liepi Laus[6], pri neg ima
kraļevinu dida svoji;
sad Dubrovnik od dubrave,
pravo dika sve države.

179.

Srbski vrsni Vukašini,
i Demetrij ban kroaski,
Grgur kraļem koga učini,
i zamini prem otaški[7]
zlim Herigom, koga svrže,
da poslušna na stol vrže.

180.

Pristal Gojzo[8] i Gojislav,
ista zemļa kih uzgoji,
Dircislavo i Svetoslav,
ki se i puške ne uzboji,
bani i kraļi, ki po krstu
tad ne imaše svoju vrstu.

181.

Di su zadńi Kresimiri,
Mihaļ, Kolman i Slavica,
najpokońi Zvonimiri,
duga uzresta, mila lica,
jadovito koga smlati
silna naglost od Hrvati[9].

182.

U čas oni ki štijaše
Papin liestak umieti,
i besidon svom nutkaše,
da se otide na grob sveti,
i otme se već iz ruka
Saracenskoga zla puka.

183.

Ńeki čuvši tu navišću,
da ne ostave misto, obiteļ,
učinivši bunu trišću,
veleć: ti s' toga uzročiteļ,
nasrnuše nań prie oni,
pak ostali svi smioni.

[1] r. gardegliui [2] r. Gencia [3] r. [4] r. duscan [5] r. Grusije [6] r. [7] r. otaski [8] r. Goizo [9] r. haruati.

184.
Dmenje od vitra siverskoga,
jak kad tiho more smuti,
tako i kraļa na dobroga
dignuše se uzbunuti;
ter osvetom prinepravom
rastaviše ńega glavom.

185.
Mreći hti im navistiti,
da s proklete tej odluke
ne će nigdar već imiti
mila kraļa svoje ruke;
toj izustiv lipšon se odi
krunom, ńim se a tako zgodi.

186.
U bazilci sred Solina,
gdi bi stojat svoih pridnika,
krune svoih kraļevina
prija od rukuh biskupnika;
a kad umrie bez ostanka,
kraļ Ugarski dojde vanka.

187.
Svet Vladislav, brat kraļice
na ńe misto ki se stavi,
koga božeć jasno lice
Stipan, ki rod ne bi pravi,
pusti da kraļ i slidnici
budu ovih stran stolovnici.

188
Ter čim bane i vikare
htiše za se namišćati,
i Bribire i Templare
tim vladanjem uzvišati,
Bnečani se uvedoše,
naše i kraļstvo posedoše.

189.
Navlaš kad mat kraļa Andrije,
Morezinka Tomasica,
bi kladena da dodije
banom, vrh ńih duždevica,
i Vladislav hti im sva dati,
za sto tisuć dukat zlati.

190.
Bani, knezi i vitezi
pridńi naši sada di ste?
ki vojniškoj u potezi
vašom snagom pridobiste
poļa tekom, brda skokom,
rike plovom, grade okom.

191.
Druzi knezi Dalmatienski,
i sednici i vojvode,
di ste i mudri i levenski,
plemeniti svitli rode,
di 'e grad Pidaur, Norin, Delma,
Skradin, Solin slavni velma.

192.
Žene di ste mužke snage,
i mužkoga di ste srca,
ke braniste muže drage;
iz Solina ženstvo frca[1]
živim ogńen, da Rimļani
ostaše od ńih zatirani.

193.
Poslie dikla ruke naše,
da se i jakos ńe zamira,
sužńa turska kad bijaše,
skoči iz vrh gradnieh mira,
da se sdruži krstnom sboru,
ki izvan staše u taboru.

---

[1] r. farza.

194.

Di ste i gradi od otoka[1],
i kih rike obstirahu,
i na stieni koji oka
i pameti zanišahu,
Biograd, Retin, *D*vor *P*rimorski[2]
Sik[3], Epetij grad prigorski.

195.

S posadami Ptolmei, Strabun,
od kih da su glasne bile,
sad ne drugo, neg prah sabun,
stienske ripe i gomile,
u kih čoviek ne stanuje,
nego miš, puh, gušćer, guje.

196.

Svi su prošli, nie im[4] traga,
di su bieli i ne zna se,
svačja kripos, svačja snaga,
s duzieh lita izgriza se:
tvrd i tuča i kamena
raščińa se[5] od bremena.

197.

Krune koje stolovaše
zlatorodna srid Solina,
Bladin s druziem ki se rvaše
vojskom Stroila veomi smina,
opiruć se[6] inostranu,
čim grad pade na połanu.

198.

Kralem Istrie Gotu plienu,
družbeno se ki odapriše,
zasve u boju da ogńenu
prve tabore izgubiše;
naše i ovd Lučić u tmi ukara,
kad ih visti[7] ogovara.

199.

Solin veli pade, pade
s nepravice, s nerazloga,
s sjieda[8], s nesklada i s zavade,
s potisnosti od uboga,
s nemilošće, s gruba bluda,
s raspusnosti grieha huda.

200.

Pade gvozdjen[9], ogńen, moren,
ki svoe rani, gori, nori,
sičen, topłen i izgoren,
bez pomoći ke ozgori;
nesklad tare i velike,
nebo a ne će čut[10] tamnike.

201.

Łudi, žene, star, starica,
i imanja sva se žežu,
i u povojih mala dica
rastrgnuta na tleh ležu,
smrt svud silom i sramotom
dae se častim i životom.

202.

Nie već zieda, ni polači,
nie zlamenja od ničesa,
Gotska noga, ogńi, mači,
sve pohara i poplesa;
a obiližje ko osta ńime,
požderivo odnie brime.

203.

Mart hrabreni bog[11] od boja,
meu Slave[12] ki se rodi,
od potisnih tieh nevoja
ni grad svoih ne slobodi;
bog od bozih kada rańa,
svaki drugi bog se klańa.

---

[1] r. Otoka [2] r. [3] r. Sick [4] r. niem [5] r. rascignase [6] r. opiruise [7] r. uistij [8] r. s' sgieda [9] r. guozdien [10] r. çiut [11] r. Bogh [12] r. slaue.

204.
Nu cesarske tvrde stole
zub izgrize vrimeniti,
da u hrame ńih ohole
sad stanuju zimi i liti
grde sove i seļine[1],
zmaji, gušćeri i guje ine.

205.
Besiediše gdi mudarci,
i gdi cesar zapovije,
tu zaglušni črčak črci,
i gladeni vuk zavije,
a obtiču zvieri druge
kud dvorani i kud sluge.

206.
Di gospostvo prutom vlada,
puk neka bi uprav ora,
sad ostanom vole obada
gorjak orač priko dvora,
tere miša tleh ki siaše[2],
neka samo plodi glase.

207.
Tu kozari koze pasu,
ke peńuć se ore zide,
neka sgrada[3] ke se glasu
raskošnie i trag ide;
da se jedva znati more,
kraļ di ima grad, di li dvore.

208.
O ocireńih zida vise
divļe smokve i crikvine,
dino ńegda svioni se
ļudi sriše mnoge scine,
zlatni krovi već tu niesu,
neg kolibe slamene su.

209.
Mudros, lipos, snaga, dika
uzdržat se vik ne mogu,
nego biežu jakno rika,
sniezi i daždi ku primogu;
snig je, san je, sen je[4], siena,
što bi i bit će, sve je miena.

Svrha dvanaestoga pievanja.

NADGLASJE.

Od Vladmira i Kosare,
Samuela i Vladislava,
s kih nevirne zle privare
Vladimiru pade glava,
i od našincieh kraļa inih,
Bugrih, Ugrih, Tatrih sminih.

Od Boemskih kraļa i Leških,
ńih Ivana neumrla
od nikoli kraļa Zveskih,
i od Moskove cara vrla,
naših cesara, i Amasnih,
kripkih žena, papa jasnih.

PIEVANJE TRINADESTO.

1.
Jošter mi je, drag štivače,
krune opusne ine riti,
za moć pak se na pritače
i uzdržanjem upraviti,
koe po daru božanstvenom
još su u bietju svoem zelenom

---

[1] r. segline [2] r. siase [3] r. sgradá [4] r. senije.

2.

Kih poharat ni nikada
mogao vihar od sivera,
trovna magla od zapada,
al godina svim neviera,
od istoka i od juga,
ako i nagla, ako i duga.

3.

Plemenito Slavsko pleme,
ko 'e da ne zna na sem sviti,
s kraļi i s cari viteškieme
da ko[1] i nebo zvizdam sviti,
i vik ne će moć zapasti
žarko sunce ńihe časti.

4.

Za hrabrenim Vojislavom
ide i Mihaj, ki stol drža,
i donikle bistron slavom
množ sinova ńemu uzdrža,
Bodin ki se nazva caron,
Vladmir ki se smaknu varon.

5.

I Tišemir utišiteļ,
po smrti otca ki se rodi,
i Prelimir sin streniteļ,
brat Kresimir ki se rodi
krunom Bosne srebrnite,
Stipan majke zakonite.

6.

Koega Leglet, zlo kopile,
bratića mu i Boleslava,
smaknu s kućom s mnoge sile
s sedam sinov, sedam lava,
sam sakriv se za glasnika
Silve u *Silti*[2] Dubrovnika.

7.

Bratoubojstvo Bog ki grusti,
i pohlibe ne će duge,
tej do malo žive pusti,
er umriše svi od kuge,
ka pomete do jednoga,
da simena nie zloga.

8.

Di 'e ban Kuļen, kraļ Ostoja,
Toma ki se Turci brati,
on se druga ne uzboja,
a ov družtvo glavom plati;
nie ortaštvo s lavom[3] imat,
sam jer dobit svu oće primat.

9.

Kraļ Grubiša i Dragińa,
sveti i čudni Vladimiro,
i ravnoga srid Tribińa,
ki sidjaše[4] Dragimiro,
koga izdavstvo Kotorana
u crkvu ubi na sto rana.

10.

Svet Vladimir vrh planine
ńegda zmaja ki ukroti,
da otrovno sebe i ine
ujedati ne bi hoti,
koga Samuel kraļ Bugarski
himbom sveza ne junaški.

11.

Kad ga iz ļuti od glavice
zva, gdi biše se utvrdio,
da bi sašao na ravnice,
nek bi se s ńim sgovorio,
da oba mirne kroz beside
razlog svači izuvide.

---

[1] r. dakó [2] r. [3] r. slauom [4] r. sidijasco.

12.
Kom rekoše svoji bani:
Gospodine, ustav hode
iz tvrdine di te brani
cviet viteza i gospode;
privara se koja krije,
i oružanu vire nije.

13.
Ako o miru Samuel radi,
poklisarstvo šaļe neka,
a zastave nek ne gradi
vrhu tebe odveć meka;
gdi pogodbe budu prave,
tvoih svitnika htiće ih[1] glave.

14.
Tvoja mudros more znati,
da ni došo vojskom mani
iz nenatke vojevati,
neg da bi te vrgao vani
iz pristoļa bez razloga,
ne bojeć se pravde Boga.

15.
Grci trage himbene su,
a mejašnik on je s ńima,
ćudi i vire jednake su,
nie se ufat pametnima,
Laomedonte i Sinone
jesu izgledi varke sione.

16.
Vlast je više hlep velika,
a taji se čestokrati
pod prijaznom izdat prika;
kraļu u kraļa ni se ufati:
ko bojnikom lak viruje,
bukaglijam[2] sam se kuje.

17.
Al kraļ dobar misleć dobro,
banom svojim odgovori:
sam otiti ja sam obro,
vi ostante u ovoj gori;
ja ću u ovoj maloj smeći
prsi opriti, vas štedeći.

18.
Kliče, i iz vrh tvrde gore
Samuelu mio pospieši,
a on ga sveza i u ponore
tamnicarske ńega sbieši[3],
tu ga dugo meu druge
sužńe drža u veriuge.

19.
Al mu liepa hćer Kosara
milosrdno pohodeći
množ nesrićnih tamničara,
i oči u kraļa upireći,
bi od roba ufaćena
i osta s ńega sva ogńena.

20.
Tim razabra: ni dostojno,
da pod zemļom sunce grije,
i da blago neizbrojno
zakopano svim se krije;
zatvara se zvir nesvisna,
ne stvar liepa i korisna.

21.
I rvuć je nepokoji,
da plemena puut kraļeska
u dno tmine jame stoji
u okovih gvozdja teška,
i da žeļna biela danka
cvili robstvo bez pristanka.

---

[1] r. htichieih [2] r. bukagliam [3] r. sbiesci.

22.
Ter bit mirna ne mogući,
sama u sebi zahvali se,
pustiv ogńen uzdav vrući,
da zań otcu uzmoli se;
kliče: er niednoj razmi meni
ne dostoji rob ļubļeni.

23.
Netom viđeh[1] obraz mili,
netom rieči čić medene
ćutih ļubav da me ustrili,
srce i odni me da od mene:
al da skrivim časti tebi,
pri me udrio tries od nebi.

24.
Sin orlovi po ničemu
svoe ne kaže plemstvo veće,
neg što drago 'e oči ńemu
put sunčane uprit svieće:
tako i dikla, premda umira,
na svitlu čas sve se obzira.

25.
Razlog hoće, plamom svakim
da ne gori duša vela,
mire i narda skupom jakim
sklapa i sbie pań veseli,
da uń sgara ptić feniski,
drugi i prime život diški[2].

26.
Zna ļubovca da ni vriedna
skrit plam na obraz koji teče,
mio pogled, smiehca medna,
i mučeći dosta reče;
srce 'oj lepti, glas postaje,
oko 'u svadi[3], lice izdaje.

27.
A i kraļ strilan tolikora,
kad tu lipost sri sunčanu,
u onoj tmini od ponora,
primi u srce smrtnu ranu,
s koje bi mu bilo umriti,
da se ne ufa s ńom viriti.

28.
Muku (reče) znam dietetu
ne razumi ni ista mati,
plam potajan nosi štetu,
rani a skrovnoj nie lik dati:
ļubit a ļub ne odkrivat,
sebe 'e rukom svom ubivat.

29.
Imao bi ogań moj zaprećat
sridu srca ko u pepelu,
prst na usta žnižno a mećat[4],
i klańat se suncu mielu,
ko Elveci[5], al ne moren,
držat[6] velik plam zatvoren.

30.
U poslih se od ļubavi
sminos hoće i sloboda,
ko nie smion vilu ostavi,
smione slidi dobra zgoda,
strašivu e se[7] viku kraju
gradi i medan ne pridaju.

31.
Dievojčica sramna 'e svaka,
bieži, a želi bit ļubļena,
ako se odkri brani, a paka
klańa kad je uzmoļena;
ako čekaš da ona lasta
pri se odkrie, miso 'e tašta.

[1] r. uigich [2] r. diski [3] r. okou suadi [4] r. prist nà usta xnixno à mechiat [5] r. eluezi [6] r. dirxiat [7] r. strasciuuese.

32.

Rad bi dragoj da izusti,
ko mlajahan mre za ńome,
al mu sahne rieč u usti,
i ostaje mramorkome[1]:
oči obima al tumače,
što u srcu svaki zače.

33.

Meu to sniežno prid nogama
svoga ćaćka liepa pade:
hćer jedina (kliče) sama,
virenika prosit sade,
ki drugi 'oj ne će biti,
neg kral, tvoj rob plemeniti.

34.

Ako želiš, ma utroba
da ti usplodi drage unuke,
prosti ćaćko, prosim roba,
i zań moleć primam ruke:
milos tvoju duša pita,
što mi 'e dražje svega svita.

35.

Čuvši Samuel govorenje
od prislatke svoe lubavi,
nek se ispuni ńe smišlenje,
zapoviedi, da se izbavi
Vladimiro, kom se obrati,
i celovon stol mu vrati.

36.

Gdi obetno već služeći
velon Bogu što moć bole,
i Kosaron uzdržeći
skladne misli na pristole,
čińaše se božjem slugi,
da će s raja poć na drugi.

37.

Brat Kosarin tim kralujuć
Radimiro nakon oca,
srićno i s Grci boj bojujuć
najde u svojti izdaoca,
navedoše koga Grci,
da se u svoju krv omrči.

38.

A toj biaše Vladislavo,
koji ubi Vladimira,
kako pravo tako zdravo,
svim je škodna sva nevira;
ne bi dosta grubost ove,
jedna drugu opet zove.

39.

Videć dake zoo usionik,
da ostaje Vladimiro,
muž Kosarin i baštionik
pravi on da je, ne hti smiro,
što privaze uživati,
neg se i ńemu zapovrati.

40.

Ter poznajuć da ne more
očito ga uloviti,
izumisli dogovore,
da se 'e dobro sadružiti,
i za oplene ńih potribe
da 'e na mejaš izać tribe.

41.

Za stavit se svitovati
tu skrovito meu sobom,
ko se tribue opirati
poganskomu puku obom,
jedan drugon na izruku
da da[2] pomoć pram tom puku.

---

[1] r. mramor kome [2] r. dà dá.

42.
Al Kosara draga vojna
ne hti pustit da obide,
neg k rojaku jur povojna
pripravļa se, da sama ide,
ako i krvcu[1] brata svoga,
da ga svrže s puta zloga.

43.
Reče: muž ti neć tamo,
da i tebe ne pogubi,
ufati se nie kamo,
sumļi i preda kogod ļubi,
što prie ne bi, čas svršuje,
često vara ko kraļuje.

44.
Ja sam žena ka umije
pokrivati svoje misli,
tko zna da moj neg tvoj prije
svit iskuši i domisli,
što on snuje, što li želi;
srce ostavļan, stup se dieli.

45.
Tim urešna kad se vidi,
i dvorkińe kad napravi,
neustrpļivo svoj svit slidi,
i na trudan put se stavi,
ufajući bratučeda
da će obratit s ńe besieda.

46.
Rajska diekla stotiem dilom
svih lipota zdrak nadhodi,
hitrim stupom, riečim milom,
bistrim okom srca svodi,
da nemili rojak jošta
tokoj giezdi sužań osta.

47.
Al prokleti zakon stanja,
ki ni svomu vik ne prašta,
i zoo razlog kraļevanja,
s koga svaka 'e molba tašta
okrutnika jaku sìlos
potvrdiše na nemilos.

48.
Kad Kosara k ńemu stupi
blagomilo pria kraļicu,
i u veselja čudna lupi
dajući ńoj dobrodošlicu;
i gosteć ju sve to više,
na ńe muža ustuži se[2].

49.
Kažuć, da se čudi čudom,
da kroz ńeke sumļe tašće,
ne viruje ni svoim udom,
ko i oni ga da izdaće,
i ko Isusa Juda kleti,
dati će ga na križ speti.

50.
Ter cvileći bratučeda,
svoim prirokom izgubļena,
ja se kleti vrhu čeda,
sebi od Boga namišćena,
da bi sebe pri ubio,
neg već druga privario.

51.
Tudie[3] (kliče) kraļu tvomu
križ ću poslat za tutiju,
u pečatu viediš tomu;
pravu ļubav timari ju[4],
ter odpravi Vladimira,
i reci mu, da je vira.

---

[1] r. karuzu [2] r. ustuxisce [3] r. Tudije [4] r. timariu.

52.
Pak sgrozi se i suzama
obli obraz prinemili,
da Kosara ista sama
virova mu čim se dili,
križ noseći dva biskupa,
upućena s ńome skupa.

53.
Ka došavši k vojnu uredo,
prikaza mu sciene dare,
ke joj poda bratučedo,
veleć: u ńem već ni vare;
ne mogu izreć ko nam kaže
dobrohtinstvo: kako laže?

54.
Virenice[1], zato otidi,
vira 'e tvrda, ne boj mi se,
dva biskupa oba sidi,
kažu 'u, s ńima pridruži se;
a u prsih križ ki shrani,
od svakoga zla te brani.

55.
Uz biskupe i ti moćeš,
neka dvorbu tebi činu,
sobom odvest, ako hoćeš,
plemenitu ku družinu,
što je dosta za srititi
dikom kraļa, ne usumļiti.

56.
Skupi dakle, moj ļubļeni,
više viteze i gospodu,
u podobnoj neka scieni
k bratučedu s tobom hodu,
da i tvoje veličanstvo
ima slide i čuvanstvo.

57.
Ako i kraļi, ako i sveti,
jesu i mudri i mogući,
od izdavstva uklonieti
ne mogu se ovd budući;
krije izdajnik svoe podjame,
čim izvrši vratolame.

58.
Družbom greduć kraļ blaženi,
križem na smrt ki posla mu
Vladislavo kraļ himbeni,
bielig vire da u ńem da mu,
kad ulieze grad poglavni,
u crkvu ide gdi 'e Bog slavni.

59.
Neka mu se tu pomoli,
običajan kako bieše,
tudie čuvši kraļ oholi,
da biskupi s ńim dopriše,
i da živ je vas prisneten,
hti, da je smaknut i on čas smeten.

60.
Zatoj za ńim ulizoše,
koji ga su i pratili
ter mu glavu odsikoše,
ku na putu niesu smili;
er ga brani Bog čudesi,
da s bogše ide na nebesi[2].

61.
Neka otole ńegov bojnik,
držeć krstov križ u ruci
k ńem dotegne, a ubojnik,
komu tada kraļ naruči[3],
čeka osvetu i s biskupi,
koe na muku svoju skupi.

[1] r. Virenize [2] r. dà s' Boghse ide nà Nebesi [3] r. naruci.

62.

Tako im se i dogaja,
a najlišje ubojici,
ki večerav mrtva kraja
di mu priti u šibici
vidi, i vapi čim dvorane,
pade od ruke nepoznane.

63.

Svoi vitezi, ki se u skrovo
miesto tega ne staviše,
svetogrdje kad čuše ovo,
na svoj dom se povratiše,
smutni u crkvi di ubinu
smiše skrivit lopašćinu.

64.

A Kosara ļnbi mila,
ko grlica, pire druge
grusteć veće ni jih htila,
neg prikaza guke duge,
u jednomu manastiru,
Bogu i svojem Vladimiru.

65.

Držeć kripko jurve ļuba,
da učińena blaženoga,
vrimenita čić izguba,
ima priati služeć Boga
slavu, i u miru priko dugom
uživat će dragim drugom.

66.

Srićna til' su i čestita
na ovom svietu umrlomu
stara zlatna biela lita,
kad živļaše svak o svomu,
čim u ļubavi i u miru
čoviek staše zoreć viru.

67.

Od varanja, rati i gniva
ne biaše uspomene,
ne brodihu smiona driva
valovite morske piene,
svit ne biaše još izbata
rude od gvozdja i od zlata.

68.

Izumila još ne biaše
moje i tvoje nagla żeļa,
kad pri toga svak živļaše
srid pokoja i veseļa,
ne znahu se otme, odire,
himbe, izdanja i nevire.

69.

Ti požudo od tujega,
mir odagna, nesklad stavi,
i za poraz ļustva svega
kova oružja, vojske spravi,
nek čoek hļiban[1] nepravima,
svej to veće privazima.

70.

Nie, da razlog i istienu
već ko ļubi na sem svitu,
neg svi u grabšah i u plienu
nastoje višja da zahitu,
i ne pomje[2] i ne haju,
da zakone pristupaju.

71.

Proje i Vladmir dobri treti,
Bodinove žene omraz,
priļubota koj' išteti
svitla muža, crn joj[3] obraz,
man Jacinta svim nazvana
cviet razloga mirisana.

---

[1] r. hgliban [2] r. i nè pomie [3] r. carnioij.

72.
Čim bi mlada sve živeći
u razbludi mnoziem blaga,
ako i *maura*[1], ńim veleći
taka Cefea Perseu draga
da bi, a golub biela lica
ļubi i črnieh golubica.

73.
Paka buduć u starosti,
di već rusom ne cvati se,
pokle obliedi i okosti,
sva u nalip obŗati se:
biedna kraļa s kim okuži,
krunom sina da okruži.

74.
Kom kad otrov duh tiskaše,
u skrovito od ńe mu dana,
Dobroslava uzročaše,
er rojaka škodna vrana[2],
ki pravičan bi oslipļen,
i od srama svoga ocipļen.

75.
Sva nečasna, sva himbena,
neka joj se rep ne vuče,
ko 'e prokleta ćud zlieh žena,
blud i izdanja stvori muče;
išću tamnos tamna dila,
gdi 'e dobrima svitlos mila.

76.
Hrid pod vodom sakrivena
veće krati hini i vara
višta, znana i umiena
pomorskoga gospodara;
a kad kaže svim vani se,
svak lako od ńe ukloni se.

77.
Liepe, obiesne, skupe i siele,
zemļa ne krie al hotime,
Ane, Ivane, Jezabele,
trubelike ko i[3] zlo sime,
s kojih kraļstva često gredu
na nazatke cvilno uredu.

78.
Ne bi imale svitle žene
Mesalinom na blud dat se,
nego na one ke poštene,
čast dvoreći, izgledat se:
ńih prilika 'e diečna sveja,
Artimisia, Ispikrateja.

79.
Žena uklon' se ke ne haju,
svoga muža kad izgube,
pasa koji vik ne laju,
mora i smutnih kad ne trube,
riku ne gaz' ka ne rika,
i mukla se boj čovika.

80.
Al se ne ufaj dobri ļude,
ni u prigorke ženske plače,
nek ti Efeska moma bude
izgled, koja na opače
mrtva muža i obisi,
za vojnika ki 'u utiši.

81.
Nepriateļa i od mučeći,
straže kad te častu odviše,
er te peńu da izdeći,
pak te dubļe satariše;
kad čast nije po razlogu,
krie pod sobom izdat mnogu.

---

[1] r. [2] r. urana [3] r. koi.

82.
Juraj, koga mat nečista
na sid krala mrtva sede,
brzo bubnu s tuja mista,
koga krivdom zlom posede;
i istom majkom robne sluge
otidoše na veriuge.

83.
Liepi srame, u kom žena
liepa lipju lipos stiče,
čas je lipos neprociena,
teško tko se ńe odriče,
er s ńom i sram vas će pasti,
duša od tiela, čas od časti.

84.
Ļubit ka ima svoga vojna,
da pak ine sebi mami,
stvar je veomi nedostojna,
najliš svitliem gospojami;
i ona ka se pušta ļubit,
nepedipso može se ubit.

85.
Rod, ki začme tuim čovikom,
razložita pak nie sinstva,
svi zakoni viču vikom,
da se gubi što 'e očinstva;
materinstvo i ako ima,
brzo projde ko trak dima.

86.
Tako i ova s Jurjem sinom
s nečistoće svoje pade,
otidoše hitrim minom
s stola u falak i u klade,
plačni izgled ostav jesi[1]
smionim ženam u obiesi.

87.
Stipan, gorńe kraļ Mesije,
koga himbom car uhiti,
ter ga odri neka nije,
ko prie himbom otca hiti
iz pristoļa, koga ostavi,
di se kožom svom rastavi.

88.
Druzi kraļi glasoviti
Bugarije izabrani,
ini i Kremski gradobiti,
kim nište osta Tatarkani,
Raske[2] krune i ostale,
ke pod turskim jarmom žale.

89.
Albag[3] kan, kraļ od Tatara,
Paravana izdajicu
pokli ufati, ki ga vara,
pripila ga na policu,
pak kuhana hti izisti
na stol svoima poglavisti.

90.
Bugri, koji siono smiše
na grad Konstant udarati,
i ki Trahču podložiše,
da se mogla ni ustati
do sto godin, čim cesari
mir složiše s poklisari.

91.
Bugri kripci, slavokruni,
Jasen, Buris, Miho, Orbato,
Samuel, Petri i Simuni,
od kih piesmo brimanato
od crkvenieh godištara
sve vrsnosti izgovara.

---

[1] r. ostauiesi [2] r. [3] r. Albagh.

92.

Kruna nie mi[1] zaudobit
Nicefora, ki od cesara
buduć stigao slavodobit,
pokli glavu ńemu obara,
čašu od lupje mu[2] učini 'e,
i iz ńe vino svejer pi 'e[3].

93.

Trebelia mańe omučat,
ki kraļestvo poda sinu,
htiuć se u pustoš sam zabučat,
jeda uredu ne bi izginu;
al kad sin mu krst potlači,
vrativ se u dvor sina baci.

94.

Gdi su ostali kraļi znani,
u svitlini ki živihu,
i Ilirskoj ki poļani,
sa svih strana gospodihu?
i ki liepo svud cvali su,
dokli ko cviet opali su.

95.

Kraļstva Ugrie i Boeme,
u kih toci stolovaše,
i protivno svako pleme
u ust mača nadvladaše.
čić nesklada i čić cara
pak ki idoše pod cesara.

96.

Leški kraļi, ki se oprihu
Otmaniću po ravnicah,
Moskvi cari ki razbihu
ńemu vojske na granicah,
i uzdrže se bez kih škoda
svej na stolu svoih sloboda.

97.

Cek[4], Lek, Ruš[4], tri brata mlada
Dalmatinska, grusteć jadno
nemir grajskieh od zavada,
odjahaše poļem skladno,
i srid ńiva punih sije[5]
sastaviše tri kraļije.

98.

Prvi Boemsku, to jest Cesku,
Rusku drugi, sad Moskove,
treti odabra krunu Lešku,
i podvrgu da kmetove,
nadrvaše toke puke,
prem tri plemca naše ruke.

99.

I od Zvecie[6] kraļ Biorno,
koji toke zriuć[7] nezgode,
s kipoklańac ki ukorno
oni siver svoj zahode,
odlučiše s' ńim pokrestit,
da 'e i on s Karlon s krsta čestit.

100.

Zveski Otokari i Gustavi,
triski od ļudih i od boja,
ki stupajuć jakno lavi
popliniše grade i poja,
i vazeše u Boemi
pritvrdi Prag, stol golemi.

101.

Što imam pravit, a dostojno,
od Krstine[8] pak kraļice,
ti me nauči zadovojno,
ma primudra pievalice:
muk tvoj kaže, da na sviti
vridan nie ko ńu hvaliti.

---

[1] r. niemi [2] r. lupijemu [3] r. pie [4] r. Czek, — Rusc [5] r. sie [6] r. Zuecie [7] r. sriuch [8] r. Karstine.

102.
Dosta 'e reći, s pravom vierom
Isukrsta da dobude,
vrže krune s poluvierom,
i raskoše sve ńih hude,
tlači žembu i kraļiju,
slavu i slas ovd najmiliju.

103.
Ini u Stokom ki stoluju,
i u Danii pri siveru,
velmi slavni ki se čuju,
Kanut, Samo, Valdemieru,
i ki, er su na daleko,
nie ih ovd ciel glas poteko.

104.
Boemski kraļi hrabri i sviti,
za Rujerom ki sidihu,
i svoim bani još čestiti
toke slavne boje bihu,
i er jih Nimci već ne taru,
virni ishode svoem cesaru.

105.
Rekoh svojem, er od svojih
jasnih kraļa izajdoše,
tri cesara, ki u razbojih
cesarstvo isto pomogoše;
svoj[1] er pušta da obrane,
i oružja svoa ih brane.

106.
Otokari i Venceslavi,
Hedvige i Gertruda,
kraļi jaci jakno lavi.
kraļevične prava suda,
kojih kripost ńegda sinu
u Boemsku pokrajinu.

107.
Podegracij[2], dušńom lašću
ki one puke najprie vodi,
pak domišļom i oblašću
hti, da ih složi i gospodi,
kao mu se i doisti,
ovu stranu godin dvisti.

108.
Joize[3], Bele, Kolomani,
Vladislavi, Lodovići[4],
Andrie, Sismundi i Stipani,
Krunoslavi, Ugričići,
ki da uzdrže svoju staju,
protiše se turskom zmaju.

109.
I viteški kad čuvahu
svoe ledeno Podunavje,
hleb i voda piću im dahu,
tloh posteļu, stiena uzglavje,
a rominča, sva gvozdena,
čaša bi im zlatom sliena.

110.
Di bdeć cile duge noći,
za hip kratak na štit spaše,
i ńegovoj silnoj zloći
britkom sabļom se opiraše,
divokoza kad nebesna
bluje snigom s liva i s desna.

111.
Gdi 'e Drašković Pet Crkava[5]
biskup, poklis ki cesara
biuć, a sobom vrla glava,
čudno znoi se i prikara
sbor Tridenski, da bi pusti
Nimcem pričest obe vrsti.

---

[1] r. suoij [2] r. Podegracij [3] r. [4] r. Lodouichi [5] r. pet Zarkaua.

112.
Svito Ugarski sdraku slika,
Petar Pazman kardinale,
bramba kraļstva privelika,
ka mu svieti meu ostale;
da ga hvali, nie mu dosti,
biskup Tomko u svetosti.

113.
Višta kraļie[1] svih zakona
nie Koronic[2] privisoka
kardinala od Strigona,
probiskupa puna soka,
ki u kriposti i u razumu
puti on narod k spasnom drumu.

114.
Ki tolike nie *Szescena*[3],
sgradi crkvu, nemoćnice,
manastire muži i žena,
kńižna sborja, simenštice,
svoim pinezi grade tvrdi,
caru i sveti rat potvrdi.

115.
Kaunic[4] biskup od Ļubļane,
skupa i vlasnik toga grada,
žive i Kranjske puke užgane
gasi i tokom ričju vlada,
a prilikom svoe kriposti
žeže ih na ļub uzdržnosti.

116.
Al meu Ugri i meu Ninci
sbudiše se zle zavade,
zakovani od kad sinci
velikoga Uniade
biše, i stariem Vladislavu
odsikoše rusu glavu.

117.
A Matiaša, koga slave,
da je tokrat pridobio
vojske Otmanske i od Dunave
da bi cara bi odbio,
privarili da ga nisu,
s ńim u uvitu ki bieli su.

118.
Skladno Ugarska sva gospoda,
za krstjanstva svega boļe,
uzvišise osloboda,
iz tamnice na pristoļe,
ki despoton Vukon koļa[5]
turske vuke posrid poļa.

119.
Koga Fedrig cesar htijuć,
da istira iz kraļije,
a on smion i jak bijuć,
ured mu vaze Austrije
Beč i Neustat, malo i mańe,
neg didinsko sve vladańe.

120.
To se sgaja većekrati,
van razloga tko nastoja
na tuja se nadticati,
miešte steć ih, gubi svoja;
Bog, u kom je pravda sveta,
grabče i hlepce pači i smeta.

121.
Lauš, koji zagrļenu
na štit drža Vislom Savu,
i dostojno narešenu
dvima krunam ima glavu,
u Budinu i Krakovu,
gdi mu oš bojna dila slovu.

---

[1] r. kraglie [2] r. Coronitz [3] r. [4] r. Cauniz [5] r. koglia.

122.
A jer Nimac sve to veće
na gospodu sile 'e pridńe,
svoe zančice stere i meće
nepriateļske, nenavidńe,
da sinovi kuća stari
držani su ko oslari.

123.
Ona svitla vlastelienstva
videći se uhiļena,
često bude odmetienstva,
da u svem nisu obaļena;
i što 'e gore, kad lov lovu,
na svou pomoć Turke zovu.

124.
Nu nitkor se ne oduruzi[1]
od vlastita gospodara,
kraļem nohti jer su duzi,
kim dosiže i obara
glave, i uzimļe još živote,
sramotnije srid sramote.

125.
Vrst najviših podložnika
zna, da mogu sva zla ina
oprostit se od kraļnika,
samo vela vik krivina
da ne može bit prošćena,
veličanstva uvrijena.

126.
Omašćena krvim ruka
nikadar se ne oplaka,
a obsičena neć vit[2] suka,
da ne meće sagranaka;
žielom odmetna iskoriepi,
ko neć da opet na te riepi.

127.
Ako ka vlast samo priane
glave ļutim zmijam klati,
a ostavi ne plesane[3]
kude, one će ju otrovati;
triba 'e s glavom i rep smesti,
ako u miru hoćeš sesti.

128.
U zapovid sve produže
Nimci, a mraču na Mažare,
kuće i žene ńim se ruže,
i za svih se malo mare;
a cesarom ne dadu se
bune znati, ke dižu se.

129.
Tako 'e, pobre, poslenici,
dvoreniski meu *glaze*[4]
drže kraļie naviesnici,
da ne projdu ke omraze;
primau glazi svitlos samu,
a ne vitrieh naglos tamu.

130.
Biež daleče od dvorovieh,
kad se u ńih zla ne čuju,
u pustoših boļe 'e ovieh
pristat, himbe gdi ne truju;
Petar jednom u dvor poje,
a trieč meštra zatajo je.

131.
Toj se zgodi Apostolu
nečma ne će zlom čojeku[5],
stablu i ako toj oholu,
kako ne će trstenieku;
kada cedar i hrast trese,
vez i sita rastire se.

---

[1] r. oduruzi [2] r. uijt [3] r. nè plesane [4] r. [5] r. çoieku.

132.

Kraļ Poļaški kamo prvi
Miceslao, od zlieh žena
ki ni mogo svoje krvi
nijednoga rodit siena,
čim krstjanku nije viri,
i on krstiv se Bogom smiri.

133.

Koji živu još u slavi,
kraļi ini izabrani,
Jajeloni, Stanislavi,
Leži[1], Kazmiri i Šismani,
kih hrabrenu pravi obranu
mio Gundulić u Osmanu.

134.

Ki prikaza osobita
Vladislava kraļevića,
mladca u cvietu hrabrenita,
pod kim stre se[2] carska srića,
ćorde kršeć, kopļa lomeć,
okom sikauć, glasom gromeć.

135.

Ki ne uzmače, neg se tište,
prid svim vitez vrloviti,
turskom krvju da tu ište
žednu sabļu napojiti:
i iziska sve svoje poļe,
da se istim carom koļe.

136.

Šismund, sile mnogo plahe,
Turke i Moskve ki okoli,
mnokrat razbi, rasu Vlahe,
a Livore sve utoli,
Pomorana jošter stisnu
na harače ćud nesvisnu.

137.

Sva Poļaška s ńim gospoda,
i inim kraļi vojujući,
hrabra, smiona i sloboda,
kripko srce imajući,
na ravnice sriše s mači
i plemiće i divļači.

138.

Druzie[3] jaci kraļi Leški,
živi zaklon od krstjana,
slavni Ivaniš i Sobieski,
ki množiju od pogana,
pod cesarskim razbi Bečem
svoom gospodom i svoim mečem.

139.

Koi gospodi reče tada
veseo: slavna ma družino,
ki se rvaste s mom dosada
u hrabrenstvu svugdi smino,
brime 'e skazat sadarice
kripost srca i desnice.

140.

Nepravo se vojnik svaki
vitez zove, sabļu paše,
koga stine strah opaki,
smrt i vojske koga plaše;
koji čića svete vire
dobrovoļno ne umire.

141.

Eno turski car sioni
naš cesarski Beč podstupa,
i odsvud vojske nań nagoni,
da na drugo carstvo stupa;
nań tisnimo, drago 'e Bogu,
sila a slaba 'e pri razlogu.

---

[1] r. Lexij [2] r. strese [3] r. Druzie.

142.
Nu ma braćo i junaci,
slidite me svi jednako,
kad nam glava bude u šaci,
pod nogami udo 'e[1] svako;
Kara Mustafu ufatimo,
s ńim dobitće da učinimo.

143.
Reče i družbom jakno striela,
zaleti se put Dunaja,
Biograda i do biela
istočnoga tira zmaja,
di se vezir jedva shrani
priko mrtvih na poļani.

144.
Ovi i banom od Lorena,
biv[2] pomoć mu došo prvi,
u prilici triska ogńena,
udri u more turske krvi,
bridkom sabļom srid tiskote,
trga i snage i živote.

145.
Svih on srita i zatieče,
svačia ćorda nań se sdružja,
rani, vali, mlati, sieče,
ļude, końe, stiege, oružja;
gdi 'e potreba svud prispije,
i biguće paše bije.

146.
Simo tamo sabļom lupa,
ori lahte, perja, ruha,
tom odvali glavu s trupa,
tom razlupi do trbuha,
probada vrat, pleća, prsi,
svih strmoglav na tleh vrsi[3].

147.
Kosi vojsku ko livade,
kad k Oseku bieg obrata,
puk ki od mača da ne pade,
sam u Savu sunovrata,
ter čim topi se i izdiše,
rika ječi, kraj uzdiše.

148.
Tiem na krilih od vitara
po svoj zemļi glas mu odni,
ko svu silu kruta cara,
naš satriteļ oslobodni,
i rasprša i raščini,
i u svitu i u vrlini.

149.
S druge strane ban Lorenski,
ki rog lievi vojske vodi,
kao i Gofred did levenski
i viteškoj svoj slobodi,
s Kalamberga neton krenu,
turske čete natrag[4] renu.

150.
Meu age i jańičare,
pak usurnu izpod Beča,
pokli odagna, ko oslare,
u ust mača bi ih[5] i sieča,
knez Starimberg čin ga ustavi,
gradu pomoć da pri stavi.

151.
Nakon tih dviuh ban Baviere,
živ na końu prignuv kopļe,
u ogrez isti Saraskiere[6]
motri, tira, po ńih tropļe,
kih dostiga, tim napada,
i kroz pleća ńih probada.

[1] r. udoe [2] r. biu [3] r. uarsi [4] r. nà tragh [5] r. bijh [6] r. Saraschiere.

*

152.
Najļutja zvier od planine,
i sivi oro u svoje vije[1],
zube i oštre nohtetine
okrvavio nikad nije,
ka ova tri svojih ruka
u turskoga tiri puka.

153.
Juraj Sasson triskovitu,
dva d' Olsteim, dva Neoburga,
Anat, Bareit u prolitu,
Euđen, Kaprar, dva Vidburga,
Valdek, Badem s Paladini
posikoše ih u vrlini.

154.
Knez Potoski, Ginloviski,
ženerali od Poļaka,
mlad Sobieski i Lubomiski,
Marci, Haisler srca jaka
vři[2] Kuniski svoim Kožaci[3],
i Lesczinski s plemeńaci,

155.
I Senovski, Rodoviski,
Samosch[4], Seńask i Kenenski,
i Borovski, Maroniski,
Hotievići[5] i Smolenski,
svi knezovi i gospoda,
Poļaškoga svitla roda.

156.
Plemene su vojske ńima
vojevod[6] časnih i vlastela,
čudo nije prema tima,
da 'e isprazna svačja siela,
svaki za čas i za slavu
prie se[7] i meće živu glavu.

157.
Mnozi ini kojih glave
sviet i kruna odivahu,
i kih čudne bojne slave
toka pera pripisahu;
štioca moga da ne grustim,
neka ih ište, daj da pustim.

158.
Stanislao bistri Hosio,
ki er bio 'e vrl[8] mudrenik,
i kriposno er se 'e nosio,
bi postavļen nadsidenik
vrhu svega svelenoga
sveta sbora Tridenskoga.

159.
Proje i prvi poglavieti,
moguć Leški kardinale,
ki Augusta kraļa ne ti,
ako i bana svake hvale,
ki napokon bi okruńen,
a on ki proti s ńim, otruńen.

160.
Saptia jasni ožak gdi 'e?
ćaćko i toka vrsna sienstva,
ki htiše imit tej kraļie
sva poglavna starišienstva;
pade s ńima vlast i srića,
s nenavisi od plemića.

161.
Nitkor ne ushod na visoko,
da ine plemce tlači al hili,
zavistvo ima mutno oko,
i opire se mnogoj sili,
dil vladanja ka priprika,
navlaš kriposti od bojnika.

[1] r. uie [2] r. uari [3] Koxaci [4] r. [5] r. Hotieuichi [6] r. Voijeuod [7] r. priese [8] r. uarl.

162.
Skupštinice toke ostavit
triba 'e tebi zemļo Leška,
i ako davnom slavom slavit
hoć, posobna svrzi teška;
za opļinu vića sbori,
a neskladne čete obori.

163.[1]
U ugojaju i u skladi
i malahne stvari uzidu,
a u nemiru i u zavadi
i velike na tleh idu:
i zamašit s malo dima
neizrečene štete prima.

164.
Ne moj imat toke sudbe,
kolike imaš plemske glave,
tve su odluke poprav[2] ludbe,
žlit[3] dvi vlasti srid države:
prominuju mudri svite,
kraļa obrana za sad htite.

165.
Moskovie nie mi proše
kazat stari vrsnieh cara,
ki iz plemena izajdoše
slavna Augusta od cesara:
dila ih kažu prihrabrena,
mora od črna do ledena.

166.
Davna Ruša nie mi pravļat,
ki vladanje tu zastavi,
veličanstvom ki se opravļat
hoti i carstvo tu napravi,
slava meu ine slave
Dalmatinske od države.

167.
Olku ne ću ka navali,
čića muža ubivena,
ter požeže i popali,
živim ogńen učińena,
da osveti ńega rane,
sve nesrećne Dreveļane.

168.
Pod kima se zemļa nova
u siversko more otvori,
i toliko imenova,
svoje vlasti nagovori,
velo carstvo neizmirno,
kad u boju, kada mirno,

169.
Nie Ivana mudra i jaka,
koga hvaleć Lukan pravi,
ni poslidńe toga paka,
vil glasnica kojih slavi,
ki dobiše Tatrih kane,
Bugar, Kazan, Astrakane.

170.
Nie Ivane i Vasiļe
spomińati, al ńih pridne,
prikazaše er praviļe,
te takove cari vridne,
i kad hoće svak ih ima
u kartijah[4] prid očima.

171.
Vrsta kraļa Basilia,
poklisarstvom koji radi
Demetria Erasmia,
da bi kako crkvu skladi
Rimskom crkvom, o čem[5] laska
Papa carom sve i danaska.

[1] u rukopisu griješkom napisano *173*. [2] r. pò prau [3] r. xlit [4] r. kartiah
[5] r. *ò çem* (vidi se *z* popravļeno u *ç*).

172.
Demetrie, Gabriele,
Teodore, al Boriće,
Zojtke[1], ali Mihoviele,
Federo, Mikeloviće,
Tatre i Leke koi pobihu,
i na harač podložihu.

173.
Koji banstvo Novogroda
opet sebi privazeše,
er nepravo srid prigoda
Zvek ga[2] sebi vazeo bieše;
prioteše Rusin, Razan,
i Smolensko i isti Kazan.

174.
Neg je meni davoriti
sad od Petra Velikoga,
ki 'e plod velmi uzoriti
Alešia otca svoga
i ki od mlada car proslavļen
bi na bratov stol postavļen.

175.
Bistri oro s te višine,
koji gleda svoja stanja,
i kad zviri kraļske ine
gredu ih grabit prez krzmanja,
s nohti i kļunom na ńih sune,
čim im svrže iste krune.

176.
Jakno i skoro kraļu Zveku[3],
u najvećoj svoj ponosi,
strese s krunom naglos prieku,
i nadjača i prikosi;
i kad kraļa hti da stiže,
jedva Turkom sam pobiže.

177.
Koga na dom da vraća se,
mio dobietnik zva[4] u miru,
Turak al s ńim ne ufa se,
i potlači ńega viru,
ka na mańe u životu
svoem ne doje[5] ni priprostu.

178.
Zatoj caru od istoka,
ki ga primi rat zameće,
i pristoļa put visoka
radi vojskom da svom kreće,
da se dlakom vuka lieči,
pokle ga u tom vuk ugrieči.

179.
Nie, cienim, duha živa,
ki se takmit ńemu more,
mudros, jakos s ńim pribiva,
sve kriposti zań govore:
i glas ńegov već prihita
sve kolike kraje svita.

180.
Imajući viteoske
sve načine jasna cara,
svoe Sterlice šļe i Moske.
da Turčina kleta obara:
zna bo da vlast carih dvije
vik na zemļi dobra nije.

181.
Jur kad već si, Gospodine.
drugim carom u zavadi,
šļi na ńega vojske smine,
britku i sabļu tvu izvadi:
nit je meći u nožnicu,
čim ne bušiš ga[6] u tamnicu.

---

[1] r. Zoijtke [2] r. zuekga [3] r. Zueku [4] nije razgovijetno napisano [5] r. nè doije [6] r. busisga.

182.
Čim nemili sioni plenac
ne učini se tebi rabi,
čim ne struniš ńemu venac,
svom nepravdom ki ugrabi,
i koj tebi starih boka
pristoji se brez pritoka.

183.
Stanovita je tvoja voļa,
i uzmnožna tva odluka,
da već zauvik[2] van pristoļa
tetivom se davi od luka
Turčin; i ko sunce 'e jedno,
jedno i carstvo bude vriedno.

184.
Vik golema rika nije,
ka se rastaje u dva traka,
tva vedrina čin' najprije,
da osvane bez oblaka;
pak ńe pusti da zdrak ini
tvojem suncu svitlos hini.

185.
Na krstjanski put se stavi,
da s istoka Mahumeta
baciš, i tvoj mač krvavi
tamni misec koji smeta
dosle zori da krst časti,
i tvojem suncu samom sjasti[3].

186.
Da jasninu[4] od nebesa
svojom zviezdom već ne črni[5],
mora smuća, svit ne stresa,
stojeć silnoj u obrni[6],
da ne slaga puke jače,
i na križe ńih ne tlače.

187.
Tvoi bojari, tvoji puci
povaliće Otmanića,
slavodobit tva ti 'e u ruci,
a vrh tebe leti srića,
ka ti odavna hti slutiti,
da i istočni car ćeš biti.

188.
Viju Alesia[7] sinka mlada,
gdi ogńenim końem vije,
svito u slavi, ter se klada,
zmiju otrovnu da probije:
niedan vitar, niedna ptica
hitri tek mu ne pritica.

189.
Slidi, slidi, kraj ledeni
tisan ti 'e, tva vlast mnoga
hoće da s' ti car rojeni,
a Turčina carstvo zloga
pade, i u Stambul, gradu jaku,
da stol kladeš i ožaku.

190.
Neka i naša vide doba,
poda slavnom tvom udesu,
dupla sunca, svitla oba,
ko i stara vidilie su[8]:
što s' ti sada i tvoj jedini
sin, dva sunca u vedrini.

191.
Svemogustvu vidin tvojem
da svit jedan dosta nije,
tiraj dakle slavnim bojem,
u Asiju čim se zbije
Sultan, i opet końuh črni
bude, a misec obao krni.

---

[1] r. plenaz [2] r. zaů uik [3] r. siasti [4] r. ijas*m*inu [5] r. çarni [6] r. ů obarni [7] r. Alessia [8] r. uidiliesu.

192.
Mahumetski taj[1] podpuni,
zdrakom ne vitri od miseca,
s tvoim se stiegom jur nań suni,
i tvoih kitom od viteza,
strašni mrak ga da dopade,
čim prid tvojim stiegom pade.

193.
Nie ogńenih jańičara,
kih desnica bi moguća,
i istočnoga koji cara
bihu brana tvrda i vruća;
već za ńega nisu obiečni
mrit, za imat život viečni.

194.
Spahoļani plemeniti,
već pogibni vuci nisu,
nego lihi vukoviti,
ki nevirnom nevirni su,
već im od ran krv ne kapa,
čić tabanstva tešcieh štapa.

195.
Već drviši har ne imaju,
Mule i Mufti mazulu se,
Hoje i Ulami ne klańaju,
neg mu prvi odmeću se;
mala i buna tim je dosti,
da ga svrgu u naglosti.

196.
Ritko Krimci[2] i Tatarkan
s nehrabrenstva s ńim vojuje,
a s lakomstva Kajimekan[3],
da ga udavi, navaļuje,
s kapiziami[4], Beglierbezi,
Kadleskieri[5] i Alajbezi.

197.
Tebi 'e s neba odrejena
slavodobit mnoge scine,
Diva Mati šaļe siena
na tvu pomoć do istine:
poteži se na boj sveti,
er prid tobom sreća leti.

198.
I pri rajska diva sidi,
odvitnica Konstant grada,
i prijasni tvoji didi,
slavnim križem ki svud vlada,
uzdržaše cesarije,
i ńih ufat i tebi je.

199.
Čin', cesare svih cesara,
ki s' primudar i svemoguć,
da ti budeš car od cara,
tu se ustoliš i u svem izuć
da se ukazeš[6] tvoima sini,
nek se oš slave Konstantini.

200.
Znaš, Konstantin da bi veli
naše ruke, tvoje trage,
on ti ostavi grad veseli
za kršćene duše drage,
za tvu milos, za tve puke,
ne za zmaje, ne za vuke.

201.
Tu cesarske izvrsnosti,
i vlast svita svega ima,
neka jasnost tve svitlosti,
ku ne dune mrazna zima,
vrh pristolja visokega
posadi še[7] miešte ńega.

[1] r. Taij [2] r. krimci [3] r. kaimekan [4] r. s' kapiziami [5] r. Kadleschieri [6] r. ukazesc [7] r. posadisce; biće griješkom mjesto posadi se, ako nije trag čakavizma gdje se s često izgovara kao *ś*.

202.
Zlatni Orle od sivera,
koji letiš sunca više,
pošaļ meni koja pera,
ako žudiš da se piše
tvoih posala dio koji,
ko držanstvu moem dostoji.

203.
Ter ćeš slišat, podniženi
da rob tvoga visočanstva,
uvit ti hoće sve zeleni
venac svoega od pievanstva,
i pravļat će, steć u Splitu,
tvoje slave svemu svitu.

204.
Kraļi, barisi i gospari[1]
gdi su našieh od kraļestva?
svega svieta *bdi*[2] cesari,
puni svita i viteštva,
Galer, Filip i Marcivan,
Pape, Gaj, Šist, Alban, Ivan.

205.
Gajo, koga imauć slavit,
i povidat meu svetima,
od ńega mi 'e sad ostavit
besidenje, kad meu ńima
boļe stoji gor u raje,
neg meu pape i meu kraje.

206.
Mili Ivan, koji iska
otačbnike da odkupi,
slavske i ruke da natiska
s pinezima, koje skupi,
nek s obilna dugovanja
puste čeļad na sva stanja.

207.
To jest bliezu Solin grada,
ki razoren vas budući,
i liep ko prie već nikada
bit prigrajen ne mogući,
žudi otažbe časti i česti,
sve bare u Split lip privesti.

208.
Sist, našega ki po diedi
iz Kruševa istok vodi,
i ki papom biuć poviedi,
da ožak ńegov meu nas plodi,
i da u ńem je četvrtina
ļuta i snažna Dalmatina.

209.
On progoni i obiesi
guse škodne razbojnika,
Rim raskošniem sgradam resi,
dobra a crkvi da velika,
i u naredbah i u blagu
koi da u kratko čudnu snagu.

210.
A da 'e narod svoj i u Rimu
častan, kam i crkvu dignu
sbornu svetom Jerolimu:
i da brzo ni pobignu,
i kolej bi[3] nam dogradi,
Klementini nazvan sadi.

211.
Alban, koji na pristoje
svete crkve sada sidi,
da od našincih izašo je,
blagostivo ispovidi,
i da svoi mu biše stari
vojske vojači[4] i serdari.

---

[1] r. Barisi i Gospari [2] r. [3] r. Collegbi [4] r. uoijaçi.

212.
To jest svojih Albanasa,
s kim na Bnesku pomoć skoči
svoe mu didstvo, ruka naša,
odkle reče da istoči,
poklisaru te gospode,
kad na prvo slištvo dođe.

213.
Nie Pia Boemskoga,
nie Konuna od Tracie,
Serđa[1] papē Slovinskoga,
al Grgura iz Karbie[2],
držav slavskih ki izajdohu,
i sid Petrov posedohu.

214.
Ni cesarih od istoka,
Manlia drugih od zapada,
Ilirskoga ki su soka,
ni Kostanca, ki se klada
veļoga otac Konstantina,
pravo roda Dalmatina.

215.
Ni Glicera, koga svali
s cesarskoga Julij trupa,
ter ga ovdeka pak uvali
za našega prabiskupa,
buduć cesar ki veliki,
nasta i dobar pop toliki.

216.
Kvintil, Klaud, Krisp, Aurelian,
Numerian, Prob, Kar, Karin,
Dioklecian i Masimian,
Decij, Sever, drug Kostantin,
dvoi Masimin, dvoi Masini,
Masenc, Dalmac, Rom, Licini.

217.
Jnstinian, ki zakone
utemeļi svega svite,
zvoniem[3] skladi i nezvone,
ter ih stisnu u tri kite,
neka mirnom tom upravom
svak se vlada Rimskom glavom.

218.
Iliriski svi sinovi,
ki za godin dvisti i više,
redeć liepo vas sviet ovi,
na cesarski sid sidiše,
pravi, kripci, mudri, vierni,
čudnovati i zamierni.

219.
A pokle se kruna stavi
u siveru cesarita,
nisu l' bieli Boemski Slavi
tri cesara glasovita:
Sigismund, Vinceslav, Karlo,
troje ļustvo neumrlo[4].

220.
Svi ki od tira[5] Jafetova,
sina Noena izajdohu,
i ki kraļstva mnoga ova,
i cesarstva dotekohu;
u vrlini puk mogući,
bojan, prostran, stolujući.

221.
Kripke žene i Amasne,
Slavske trage jeda l' nisu?
ke u bojih da su lasne,
obriezahu desnu sisu,
da iz luka vrļe biju,
i razmiču tim kraļiju.

[1] r Sergia [2] r. Carbie [3] r. zuonijem [4] r. neumarlo [5] r. Tira.

222.
Te vojevostvom svoih kraļica
mnogo svita podložiše,
i svendivih dobietnica
u Efežu sid staviše;
gdi i hotiše raskošani
trin[1] sagradit svoj Diani.

223.
Boemska kneginńa Metide,
hrabra, časno, bogoštova[2],
koja u Rim kad otide,
blagodarno podarova
svu onu župu, ka biše ove,
Petra očinstvo sad se zove.

224.
Mudra Libe, ka gospodi
bana otca pokrajine,
i Valaska, ka vojvodi
plemenite dive smine,
sedan godin tlačeć ļude,
sloboštinu da svu bļude.

225.
Gdi se svraća, s desne al s liva,
sad s oružja, sad s lipote,
po jednako pridobiva
svačja srca i živote;
poraziva paček redom,
sad desnicom, sad pogledom.

226.
Slavna Alcina, ka uzvlada
drugo brieme Boemske puke,
i zatravi vila mlada
silne delie svake ruke,
kad pod svoju ih oblast stavi
teškom silom od ļubavi.

227.
Lipa Šarka, neukrotna,
ka stirana da pogubi
mladca svejer ńem suprotna,
ki biše ju jur zaļubi,
hti nemila da ńe varka
smrt mu zada, pravo Šarka.

228.
Vojstva voja Teta[3] uzvišna
kraļa Aralda od Danije,
stegateļka silna Višna,
kojoj barjak da podbije
Velnog Starčat, pri dopusti
ruku odsići, neg ga pusti.

229.
Slavska kraļica Tomira,
zgled[4] levenstva srid vrlina,
koja smaknu kraļa Cira,
i da osveti mrtva sina,
glavu mu u mieh krvi hiti,
da se krvi žedan siti.

230.
Svitla diva i Alcieda,
musarica[5] od svih prva,
ka bez straha i bez blieda
s drugam plieni morska drva,
pak na misto kapetana
bi plavojske uzvišana.

231.
Aleksandra[6] velikoga
Macedonska sestra Cine[7],
koja puka Ilirskoga
kraļicu ubi mnoge scine,
Kariu[8], redeć ine sestre,
ko Maspasia, ko Talestre.

---

[1] r. Trin [2] r. çasno, Bogoscto**u**a [3] r. Teta [4] r. sgled [5] r. Musariza [6] r. Alexandra: ne bih rekao da se ima čitati A l e ž a n d r a (prema x = ž), jer tako nijesam nigdje čuo da narod izgovara; prije bih kazao A l e š a n d r a i za ovo mjesto. Držim da je ovdje *x* po latinskome [7] r. Cijne [8] r. Cariu.

232.
Nosi kopļa za vretenca,
za iglice zlatne strieļe,
a rominču miešte venca,
tvrda oklopja za kudieļe,
za zrcalo štit pereni,
a za cvietak mač gvozdeni.

233.
Vela Olimpia, Kleopata,
red i lipost svega svita,
toka sina, toka brata,
mat i sestra ponosita,
žena vrsna, žena usila,
rod Erkula i Akila.

234.
Slavske toke zatočnice,
kraļevična Captislava,
Sokolice, Bisernice,
Korenskoga Krunoslava,
gospoe, dive i udane,
ke se bieše na medane.

235.
Svaka kojih posrid boja,
Pantašilea ko s Ahilom,
prikaza še[1], kadno Troja
bi rvana Grškom silom;
ko Belona i Palada
trka końe, kopļa vlada.

236.
Ter pod šiškom[2] sakrivene
hotiše se odapriti,
za viteze poļubļene,
i istu za ńih krv proliti;
da im ļubav svu odkriju,
al na smrti, al kad se biju.

237.
Sin Iliria snažni Akile,
i Mart isti, bog od boja,
jesu naše krvi sile,
slavske i slavne obodvoja;
nu meu puke i jazike
moreš li iznać veće dike.

238.
Veriug[3] svieta Kumonica[3]
rodno miesto Martu 'e bila,
gdi 'e vičńa gvozdovica,
ka se u pukle gore zbila,
grad nazvani Samokovo,
gdi 'e u gvozden stan stanovo.

239.
Narod koji Traču istoku
plodnu zemļuu[4] pri posvoji,
i imajuć snagu toku,
tu isprazan ne pokoji,
neg se pruži na sve strane,
sad divjačne, sad težane.

240.
Narod koji nadoloži
sebi svoje toke ruke,
i nadrva i podloži
toke zemļe, kraļstva, puke,
da od mora Baltiskoga
gospodova do Jonskoga.

241.
Da od Skandie, odkle izide,
s pod pojaza[5] ledenita,
malo mańe ne otide
do pojaza vrutenita,
mora, gore, tleh probijuć,
trčeć, plineć, pridobijuć.

---

[1] r. prikazasce; zaista mjesto prikaza se [2] r. siskom [3] r. Veriugh — Kumoniza [4] r. zemgliuu [5] r. poijaza.

242.
Narod koji najposlie,
er na pisma ni se davo,
nego u sabļi prosvitli 'e,
ni mu svoj ki upisavo
dila pridńa i davnena,
veomi slavna i hrabrena.

243.
Al se znade kako jadne
sve pomlati svita strane,
istočane i zapadne,
siverske i poludane;
da pod mačem svoim ne osta
nijednoga kraja prosta.

244.
More rit se da dotegnu
tja od zemļe do mejaši,
vas okoliš ńem se pregnu,
pak umuknu i pristraši;
i sve slavnom streniteļu
daa svoe kluče na kupeļu.

245.
Zamni[1] vas svit u okoli,
i raznije po jazicih
toka smienstva zuk oholi;
i opļih šteta privelicih
glasnica je[2], brža od strile,
navistila varke i sile.

246.
Tiske uzmnožne i obilne
Aleksandra i Persiana,
pak ogńene veomi silne
i Turaka i Rimļana,
streno vrže pod ohola
svoa oružja, końe, kola.

247.
Aleksandrom koji paka
tieh hrabrenstvo poznao biše,
di god sunce dni i mraka,
svit vaskolik ukrotiše;
a s Rimjani ńihe čete
prlmogoše opet sviete.

248.
Dunaj, Višla[3], Sava, Drava,
Neper, Nester, Bulga, Varna,
Krupa, Tisa, Brut, Murava,
Oder, Baba, Drina, Tana,
Vitoš mrazni, Kunovica,
Don, Neretva i Marica.

249.
Naše ruke dila smina
sve žamore i pravļaju,
a rataci im[4] od planina
skladnim glasom odzvekaju,
priko Slavskih noseć gora
toke slave na tri mora.

250.
Narod koim se August dieči,
kad opańka Mark' Antona[5],
i u vićn ńega slieči
čoeku nišću bez zakona,
veleć: pod moj mač složene
vlasti jače su, a ne žene.

251.
I Tiberij kuša dosti,
brieme svoga od vladanja,
da puci su od jakosti,
bojniškoga puni znanja;
i da težak boj sasvima
i on bio je ńegda s ńima.

---

[1] r. Samni [2] r. Glasnizaie [3] r. Viscla [4] r. à ratazijm [5] r. Marc' Antona.

252.

Zato cesar ki znadiaše,
ko su ruke snažne i prike
Dalmatinske, tu šaļaše
na nauk svoje oružnike,
neka bi se tot svitlali,
a u pokoju ne zarđali[1].

253.

A prilikom ńih haļena
kraļi i papi s' oblačiše,
i otara vrh crkvena,
kada svetbe posvetiše,
u obući slična ruha
s nebes zvaše božja duha.

254.

Marko Tulij, ureš Rimski,
rad vridnosti svoje vele,
i on narod Dalmatinski,
ćića bojne vrle siele
skladno hvali, slavi i dieči
mudroglasjem svoje rieči.

255.

I kalifi Jejupaški,
za uzdržje vladavštine,
kako slobod i junaški
narod zvaše Dalmatine,
i ńihove krajičnike,
kaono puke bojne dike.

256.

Isti Pompej ńih se služi,
i veliki tej velike,
Mitridata kad okruži,
tisnu viteze i bojnike,
i podvrže ine puke
u oštrinu ńihe ruke.

257.

I sad dieca tih hrabreni,
turaškoga gorka cara
samosiļu podloženi,
činu ńemu jańičara,
vrlu vojsku kojom bije
grade, i zemļe pridobije.

258.

A i *Odriski*[2] cari l' niesu
naše ruke po matera;
ńih očinstvo u obiesu
za[3], svoe ļubi kad istiera,
lipše dive Bosankińe,
despotnice i knegińe.

259.

Suliman se od ńih rodi,
i vrh inih carevića,
er kad carstvo hćeri vodi
slavna Ivana Palkozića[4],
Jurja Despota i Lazara,
zenu iz tizih cvitje od cara.

260.

Zato prvu veziriju
ima Sokol, čoviek naški,
a Delasku vič[5] kraļiju,
kmet Ivaniš Dubroaški,
nek se čuje, da i sriedna
naša 'e čeļad zapoviedna.

261.

Nu Ćuperli[6] vezir prvi
ni l' i skoro srićno vlada,
hrabren plemić naše krvi,
srid biloga Carigrada;
i pridobi svojim rodom
Kandiu i kraļstva slavnim vodom.

---

[1] r. nè sargiali [2] r. [3] *za* vaļa da je glagol (od z e t i = u z e t i) [4] r. Palkozichia [5] r. uiç [6] r. Chiuperli.

262.
I Bnečani svisti tanke,
ovu ruku čineć[1] svoju,
nek opanci krote opanke,
ńih se služe sve u boju,
da se biju jańičarom,
i dodiju istim carom.

263.
Znadu bo oni, kad svoj svoga
tira i hoće da obori,
da čestokrat čića toga
gospodi se mir otvori:
zlo 'e kad na oko oko plače,
i kad narod svoj tko tlače.

264.
Da sam sebe ni obali
jaki narod na zavade,
još bi s ńega svit požali,
kraļevo bi jošt i sade;
nu ke ostaju naše vlasti,
nek se čuvaju te propasti.

265.
Sklad uzmnaža stvari i male,
a neskladom ore i vele,
kraļevine sve su pale
čić ridanja i čić siele;
veličanstvo svako opusta[2]
s nepogoda vele pusta[3].

Svrha pievanja trinadestoga.

[1] r. çinech [2] r. [3] r.

NADGLASJE.

Od izvora i početak
besidi se ovd prigodno,
od otajnih slavnieh štietak,
s igrokopļa ki se plodno
prie vitezom daše jacim,
gradom, kraļstvim, pak i ožacim.

Bieližnica Iliride,
i inih držav pak se klada,
kih k siveru krepost ide,
od istoka do zapada:
ter prianuh od Bnecie,
a dovrših vrh Kandie.

PIEVANJE ČETERNESTO.

1.
Kad već kraļa i vladaocih
Ilirskih držav dila,
toko duzieh i širocih
pravih, dopust Klio mila,
neka skažem srid oružja
ńih štitnice i okružja.

2.
Znanoželniem nek razberu
obiližja slavnih strana,
i ko strane svake steru
štite osobne od obrana,
kim kazaše ńegda u plemu
sminost, vlast, čest svietu svemu.

3.
Neka dojdu u poznanje,
što li bieše, što l' su sada,
i ko triba 'e, na padanje
da dohodi svaka sgrada,
svačja traga, svačja snaga,
kih dariva sreća blaga.

4.

Koja vaļa i privraća
svojim kolon ko 'e ńe voļa,
uzvelične vlasti obraća
na nazadke do ogoļa,
čim učini kroz svoe svite
opet kraļa nago dite.

5.

Stiega običaj počet ima
od našašća[1] spivanieka,
i od Romula, kraļa Rima,
ki rukovet sena meka
drža svoim na barjaku,
kupeć pod ńim vojsku jaku.

6.

Ja nahodim od Eđitja[2],
da taj zače vele prije,
opļiše oni na zaštitja
slikat zvieri najstrašnije;
i dobieše kada is[3] bojim,
daše uzrok zvierim svojim.

7.

Paček s istom da naravi,
meu davnima i narodi,
običaj se vriedan stavi,
ki na hvale kripke uzvodi;
ni bo Latina ali Grka[4],
granza spioca, ki ik ne vrka[5].

8.

Pod Mariem pak se stavi
svim vojnikom i Rimjanom
oro viti, da u slavi
uzviše se vrlom branom;
August okrug sabra rukom,
ko da 'e vas svit pod tiem pukom.

9.

Kostantin daa križu marnu[6]
miesto, a orla na hram metnu,
pak dvoglava ńega obrnu,
da mu glave sriće sretnu
i u zapadu i u istoku,
stolu dignu gdi visoku.

10.

Pod cesarstvom velikoga
Karla štitke zlamenite
prostriše se na svakoga,
ki 'e ke hiže plemenite,
ter ih svaki upečati
svoj podveti[7] i ostati.

11.

Kad gospoda i levenstvo,
na rvańah šaļivitih,
pokazaše ńih hrabrenstvo
u igrokopļih i žilitih,
i u kom dilu kad izbranu
pridobiše na megdanu.

12.

Kad prilike od ńih štieti,
svilnim tracim nakićene,
uspočeše svitle bieti
prid vladike zaļubļene,
i prid kraļim, da za diku
ostaše im već u viku.

13.

Darovani ti bo traci
svoim vitezom od gospoja
potvrdiše ih, da su jaci
s ńih poklonih na sva boja;
ko da sriće da su im dane
tej ļuboke zamirane.

---

[1] r. nasaschia [2] r. Egitija [3] u rukopisu nešto je popravļeno iza *kad*, kao da je *kadais*; *is* možebit da je dijalektično mjesto *ih* (što sam čuo u narodu,) ako se nema rastaviti *is* na *i* (= ih), i *s* prijedlog s istrumentalom *bojim* [4] r. Garka [5] r. granza spioza kijk nè uarka [6] r. marnu [7] r. upeçati suoij podueti.

14.
I nek znadu, da srid svoje
desnice će im kopla stati,
za moć svejer svoe gospoje
svake od sile varovati:
od tad bludeć na sve strane
prostriše se s ńih obrane.

15.
God Martasie i Marfiže,
mušku al snagu nadtičući,
za vitezim pak podiže
svitlih gospoj broj izući,
da se i one mužim bore
na megdanu ništar gore.

16.
Tudie svitli zatočnici,
naše i ruke zatočnice,
dragim lišcem u *kasici*[1],
nepoznane srid ravnice
vidiše se rvat sile[2],
sad u šali, sada zbile.

17.
Naprid s końim svoima teku,
grad udorac silnih ore,
lupau, cipau, bodu, sieku,
svitla oklopja plamo im[3] gore,
rek bi druga za satrti
da 'e smrt u plin, plin u smrti.

18.
I ko sokol kad udara
oštron čaplon na grlicu,
ovi onu da obara,
noseć kopla u desnicu,
sada srne, sada bieži,
znoj čim daždi perje snieži.

19.
Koli liepo i sada je,
vrh polane otvorene,
gleat na końih zaticaje
tej gospode narešene,
gdi gvozdenieh sridu štita
mlate, a kršu kopla vita.

20.
Gdi potiere srid viteške,
iskršili bivši kopla,
radu mače silne i teške,
i oru ih vrh oklopja,
ńeki rvu se, ńeki bludu,
da zaplatke sve dobudu.

21.
Navlaš u igrah i u šali,
na blagdane, ke ovd se slave,
nek vitezi boe bi znali
poslie bit se u na sprave[4],
posrid bojih kad jih tiska
vira i lubav Venetiska.

22.
Obiližja prikladita
tako i gradom svim nastaše,
i zlamenja vikovita
krajinam se darovaše:
kral ih doda kralstvu svoemu,
a cesarstvu cesar svemu.

---

[1] r.; tako je sada u rukopisu popravleno, jer prije bijaše: u kasizi pa je *zi* prekriženo a dodano *ci* poradi rime za oko. Taj se isti popravak nalazi i u prvom stihu na kraju, u riječi zatočnici, da ne bude u sva četiri stiha u rimi slovo *z*. Prema tome biće nominativ kasiga (= kaciga) mjesto kasika [2] r. siglie [3] r. plamoijm [4] r. ù nà sprane.

23.

Staroj tako Iliridi.
majci kraļa i država,
stieg se stavi, ki se vidi
ne ravnici plamenava
neba, misec po kom jezda,
više a ńega Jove zviezda.

24.

U prilikah puk se kaže
pod misecom, a pod Jovom
dobra sreća, kad se a traže
i sastaju česti novom,
bogoštovje zlamenuju,
zdravļe i život prodiļuju.

25.

Zatoj puci ove strane
Boga časte, kraļe ļube,
ogńenito viru brane,
iskrńega ne pogube;
zdravi, snažni i visoci,
čisti srcem, vriedni s'[1] skoci.

26.

Ali i prem na visoko
da ih uzni srića mila,
čestokrat je na nizoko
dovela ih ļuska sila,
mnogu i čast joj pri Rimjani,
pak skratiše Busromani.

27.

Ki sadriše 'oj i miseca,
i sebi ga posvojiše,
zviezdu udesnu ka priteza
ńega, za svu odrediše,
večer koju čim ne vidu,
hihtar igdar svoj ne jidu[2].

28.

Od zapada prianut imam,
ko me uče spivaoci
gdi su Eliska poļa ńimam,
gdi su srićni ńih otoci,
tu mi 'e oči obrnuti,
za na desnu pak svrnuti.

29.

I da niesu zapovidi
mudrieh glava toj žestocieh,
vaļalo bi moje vidi
da upravim put otocieh,
da prianem od otoka
Bnetaškoga privisoka,

30.

Jer ko sluga i podložnik
ja sam ńega veličanstva,
tako držan i prikaoznik
bitju moega poštovanstva,
i posluha i virnosti,
ke će uzdržat i u greb kosti.

31.

Ter kad idem s svita ovoga,
i umrlos budem svući,
da me odvede, molim Boga,
na otoke sve od živući,
gdi ću otoku tom priduge
i neumrle imat duge.

32.

Šimbuo[3] sveti slavna grada
jedan lav je krilovisti,
ki s nebeskim gor se sklada,
dan svoem Marku Vanđelisti,
tar u livoj prvoj ruci
vanđeo tišti[4], da ga uči.

[1] r. [2] r. nė gidu [3] r. Scimbuo [4] r. tisti.

33.
I dodade svoem držanstvu,
ko na dugo i široko,
ńem se klańa ko božanstvu
zemaļskomu, prem nizoko;
er je u ńem pļemstvo, lipost,
dobrost, pravda, milost, kripost.

34.
I na kopnu i na moru
vlast ńegova je privelika,
i svoih kńiga na otvoru
čest se mirna ńem narika:
a za viru svom odlukom
oruža se desnom rukom.

35.
Rukopisom Marka istoga,
u *Groo*[1] pisat koi poče,
ko da mu je slan od Boga,
vire svoje u svidoče;
prie Tudora stieg držaše,
i na Jurjev er skladaše.

36.
Ki na barjak Đenoveški
buduć pengan, dogodi se,
da bijuć se svi viteški,
Bneska vojska poplaši se,
scineć, ńihov da stieg biaše
oni, koji odstupaše.

37.
Mudrovlast od tad Bnetaška
Marka sveta odabraaši,
hti da vojska sva junaška
nit se smeta, nit se plaši,
ter tiem stiegom bi se[2] boļe
i na moru i na poļe.

38.
Prigodno mi je ovd praviti,
ko poklisar ńihov nieda
hti se u Beču osvetiti,
kad odgovor drugom prieda:
da tu raste lav krilati,
dino i oro dvoglavati.

39.
Osvim Talie, Lombardije,
Dvora[3] Julia, taj gospoda
vedra ima sve Istrije
stoj veliški, ona poda
počet starom Iliriku,
koga imam skazat sliku.

40.
A u Dalmatiu i Albaniu,
i što uzdrže u istoku,
čini i ako daļehniu[4],
opet ńima stojat toku:
ovim šaļu pomoć ranu,
da vrimenom sebi ih[5] tranu.

41.
Gospostvima ugodan je
sklad razlicih od jezika,
prostire se ńih vladanje
vrhu Talie, Ilirika,
Grške, i zemļe Arbanaske,
odkle im iđu[6] brane jaske[7].

---

[1] r. [2] r. bisse [3] r. Duora [4] r. dagliehniu [5] r. sebijh [6] r. igiu [7] jaske u rukopisu može se čitati i jaške, a tako isto i Arbanaške (*s* vrijedi za *s* i za *š*, a često i za *z*). Jaške ili jaske biće da je u rimi mjesto jake (brane = obrano); a moglo bi biti i mjesto jačke dijalektično jaške u istom značeńu. — Vidi pjevańe VIII. strofa 8.: jaški u rimi mjesto jački = jako.

*

42.
Poglaviti moi vlasteli,
što sam reko dos bi[1] bielo
i trim kraļem, nu veseli
slavno uzdržte pod vas krielo
tej države veličate,
i moguće i bogate.

43.
Istria vaze za obliečnu,
od zadńega ńeje kraja,
jednu tustu kozu mliečnu,
ka jer plodi i jer raja,
stavi 'u na kraj svoj vihreni,
polu modri, po zeleni.

44.
Budnć izgled od mirnosti,
ne za bit se, neg za pasti,
dobro joj je bilo dosti
u plandište toj upasti,
gdi su luzi i livade,
poļa travna, vode hlade.

45.
Kroaska zemļa na komade
kaže tleh svoj bio rumeni,
zvanske podni er inade,
paražicim je isičeni[2]:
proje po ńoj čest razlika,
kada sgodna, kada prika.

46.
Na biliške[3] razdiļena,
biaše bana i župana,
sad cilasta učińena,
brazgotine davnih rana
kaže, i uzvišnom svoem cesaru
zori biloć[4] vire staru.

47.
Marka Slavska i Japode
s klobukom se črnim štitu,
poda ogań ńegda ode
smioni Fetont svemu svitu:
puci plama još boju se,
zato od sunca sakriju se.

48.
Pokrajina hridoboka
Liburńana orla tije[5],
pri prostrta i široka,
a sad manša u sebi je,
ńegda Adriasko more vlada,
sad se stiska, jer opada.

49.
Zlat je oro, a sin[6] tleh je,
sinstvo davno al ostavi,
podložniku er utek je,
samo zlatnu oknu stavi,
dužd Bnetaški čestit, slavan,
na odlete da ni spravan.

50.
Celtha ńegda stanoviti,
Iliriskih srid posada,
dvoj sil aždaj[7] kriloviti
za štit bojni slično klada,
er poskakuuć na sve strane
ždera i ļude i poļane.

51.
Ako se aždaj ima iskobit,
triba 'e da zmaj poždre zmaja;
tako i ov puk svim suprotit
primi narav od aždaja,
kom je držat sasma drago,
na ko hlepi, svita blago.

---

[1] r. dosbi [2] r. paraxicimije issiçeni [3] r. biliske [4] r. biloch [5] r. tie [6] r. à Sign [7] r. asdaij.

52.

Ti i templo boga Apola,
ki u Delfu zamirio je,
od bogata, naga i gola,
s Avarima učinio je,
s koega grabše Bog rascini[1]
s trusi, s gromi, s pedipsi ini.

53.

I krań[2] Jova sińu pticu,
rastni i misec po ńe sridi,
klade sebi bieližnicu;
bio i rumen ov se vidi
zlamen, da mu restu sreće,
kada k nebu oči meće.

54.

Karint mrkla tri sva lava
šļe put Austrie pasa bila,
neka im je veća slava,
neg pod banim kad su bila;
snaga i virnost sadružene
čine ļudi poļubļene.

55.

Panter bio plam s ušiju,
s podoćasa[3] i iz ust kreće,
zvier kojoj se druge sbiju
Stiria na tleh zelen meće;
biloć[4] i plam ńoj se sklada,
čist duh i ogńen ima kada.

56.

Lodomeria na silene
modre trave rike upravļa,
biele pristave i krvene
obi imaju, s ńimi opravļa,
svoe bielige kažuć svima,
da se ne uze mik s krvima.

57.

Vadi bilo i črveno
zlamen mira, zlamen rati,
nu za miesto otažbeno
triba se je sve rvati;
zan je, zan je učińena
zajedno ļubav i vrlena.

58.

Po pržini kraļ[5] Dunaja,
dino 'e stara mati Slova[6],
teku upored tri psa laja,
da zahite štogod lova,
i odnese vrla družba.
svoem gosparu virna služba.

59.

Drokun silen od Baltika,
krila, nohte, čeļust stere,
da mu i on svakolika
pri pokloni neg poždere,
koja plieni na poļanah,
izašavši s mraznieh stranah.

60.

Sad Slavonski puci ostaju
u *meurikje*[7] Drave i Save,
još hrabrenstvom pridńim sjaju,
i u Slovinu slavon slave[8],
stištenicu im rike vrte[9],
zerdav zvirka, zviezda Marte.

61.

Panonie ravni krvne
četri rike prikohode,
valim bistre i srebrvne[10],
nek litinom zlatnom rode,
Dunav, Tisa, Drava, Sava,
s kim vrši se ńe oprava.

[1] r. rascini [2] r. kragn [3] r. s' podochiasa [4] r. biloch [5] r. kragl [6] r. sloua [7] r. [8] u rukopisu popravļeno radi rime; pređe bilo s l o v e [9] r. uarte [10] r. srebarune.

62.

Neg što mnokrat krvim i one
s čestih bojih otangaše,
tako na svit vlasti sione,
u nemiru kad trajaše,
krvju svojih zle i hude
naplatiše sve požude.

63.

Križem dvakrat prikriženim
zemļa Ugarska lipo siva,
virnim prie se tim zlamenim,
al prikrižje 'oj[1] ne dospiva;
križe i u ov viek zle pripati,
i u miru, nečma u rati.

64.

Vlaš kada ju turske biše
i divjačne ćorde druge,
u mir kad joj odcipiše
gorska uda, i veriuge
spraviše joj nevireni,
priokorni svojoj sieni.

65.

Nu čestiti kraļi ini
druge štitke odabraše
svojoj snažnoj klaļevini,
kad u slavi svakoj sjaše,
i sad srićna 'e zemļa lipa
u cesarstvu slavna Osipa.

66.

Kojoj zasve da Franaškim
kraļem sve je na rvani,
oštrim kļunom svoi oraški[2]
i ńu drži u obrani,
ter odmetnu ptičad sgoni,
čim se smakne, al pokloni.

67.

Stara Austria odprie nosi
pet vahuļač za svoj štietnik,
peti a Leopold kad se okosi,
pod Ptolomad 'bi obietnik,
da ima ptaće[3] promininiti,
kad ga od smrti pas zaštiti.

68.

Drugi novi po toj zgodi
pečat Austrii[4] darovo je,
ki po ogńenoj ravni vodi,
mlieč put kim ńu opaso je,
da sviet u ti mejaš bieli
Jove i cesar napo dieli.

69.

Moravio vele črna,
lipa ti l' si orla srila,
dosti s' lita s ńim obrna
leputala, nu suzbila
mudro ga si najposlie
na put mliečni Austrie.

70.

Na Boemsko rujno poļe
bio lav kruńen propińe se,
ne da male zvieri koļe,
neg da jaku ku rastrese;
lav nebeski, pod kim vlaštvo[5]
ono stoji, da mu snažtvo.

71.

Cek[6] sazdateļ kraļstva ovoga
uči ļude hrabrenosti,
a biloća lava istoga
nadotiče im pak virnosti;
prama Bogu navlaš vira
bez trohe se ńih nazira.

---

[1] r. prikrixijeoij [2] r. suoi oraski; vidi se u rukopisu da je između ove dvije riječi nešto popravļeno [3] r. ptachie [4] r. Austrij [5] r. ulastuo [6] r. Czek.

72.

Šileski[1] oro oči upira
mrk[2] u sunce dańom triebom,
a noćno se vas rastira,
da razmišļa zviezde nebom,
ter dohodi u poznanje,
štogod priti zvizdoznanje.

73.

Nie mu dosti da ga paše
jasni misec priko pola,
nek se diže da uzjaše
vrh zvizdenih istih kola,
kih uhodi: za toj toke
daa zvizdane privisoke.

74.

Dalmatia svitla kaže
tri krunate lavske glave,
ke i danas gledon straže,
da obļude svee[3] države;
broj od triuh vazda je srušen,
da ne može bit razrušen.

75.

Zato i danas uzdržena,
Bog ne pusti da Odriske
bude biti posičena
britke od sabļe, vrlotriske,
koja u tmi zamahova
na tri oštra lava ova.

76.

Rušten, Mustaj, Durak bezi
zaludu u Split utapiše,
i u Zadru tim u vezi[4],
lipše hiže i uzviše,
da ńih imau posedarstvo,
kad grade uzme silno carstvo.

77.

Kripost stara i levenstvo,
plemstvo i mudros još joj sviti,
a sadašńe umiļenstvo,
er se hoti podložiti
vedron duždu samohoća,
od ļubavi prima voća.

78.

On bo ko otac svoim vladnikom
nepristano zapovieda,
da se upravļa lahkim tikom,
i ugodnieh med besieda
da 'oj se daje ko kraļici,
u poštenju i u dici.

79.

Vište[5] glave vlast i snagu,
krune zlate ńe svitlinu,
broj trojiti Bogu dragu,
viru, ļubav i čistinu,
tloh nebesan pako 'oj brani,
a rajsku joj slavu hrani.

80.

Dubrovnika rujna ravan
triuh rieka Adrii[6] šaļe
dobrovoļan harač davan,
da bi od ńega stala daļe,
i da ne bi valim sila
nań iznenad navalila.

81.

Priblihavkom svoje kopni
i rike iste ogorčala,
svoe otoke i kraj topni
trovnim slakom oblivala,
nek po sebi plodan rodi,
a tujin ga[7] da ne škodi.

---

[1] r. Scileski [2] r. mark [3] r. suee [4] r. uuezi [5] r. Viste [6] r. Adrij [7] r. tuinga.

82.

Sam bo biuć prost na vodi
morskoj ovoj vlast mu bļude,
sva gospoda da u slobodi
miloj danke vodit bude,
i svoj mu se ne bi opińa,
kneza u misec svak promińa.

83.

A ti, svlačnoj u desnici
koja pritiš oštrom sabļom,
što su t' toci *masi*[1] i brizi,
dobila si tvojom grabļom,
da i tebe drugi svuku,
kad ti odri blago puku.

84.

Misec, zvizda i Venere
polak tvoje ćorde sjaju,
tva razbluda mnoga ere
hotme stvara u potaju;
što ćut Hlivnio[2] grieha radi,
suprotive sebi gradi.

85.

Hercegaska pokrajeno,
nagom rukom kopļe držiš,
zlamenuje da 'e slomjeno,
sve levenstvo, zašto mrziš,
tvoje stanje da je i golo,
i skršeno kopļe oholo?

86.

Ogoļena veliš da si,
a da kopļen razbijenin
uzvojevat neuzmnažna si:
i ja to vidim, i ja to scienim;
ko se većim sebe bije,
man se i većkrat šip[3] razbije.

87.

Tvoj križ črven, plodna Bosno,
clanat[4], trudļiv[5], druge 'e bio,
a sad kriv se 'e priokosno
tebi u muke obratio,
tve Arapke okruńene
cvile vlasmi rastresene.

88.

Što 'e zlatieh štit ravnica,
ke u srcu rude nose,
kad te brižna prierica[6]
na podložtvo dovedoše;
tvoj ban Kuļen ne ima sreće,
prokide se i on veće.

89.

Kristić kraļ ti tvoj Ostoja
nenadane križe sgradi,
Toma i on za ńin nastoja
dovest križ ti zle čeļadi,
kad s pobrastva Mahumeta
bie ti uzrok večnih šteta.

90.

Kļučen ti su zubi opali,
er ko ih vrti svis malu ima,
tim su ulazi tvorni ostali
Turkom pobratimom zlima,
novo kraļstvo ki vazeše,
koim ga vladat ne umieše.

91.

Rama, Bosnu koja pazi,
i druzih se ne bojaše,
još oklopnom rukom razi,
siče i ćordom svojom maše:
Rama 'e Arma programaški,
to jest oružan puk junaški.

---

[1] r. (držim da se ima čitati m a z i) [2] r. sctochiut Hliunio [3] r. scip [4] r.
[5] r. trudgliu [6] r. prieriza.

92.
Sridu Save i Dunave
Sirmsko poļe Bakunt moči,
neka jelin sbire trave
i vodice hladne loči:
er pohlepan guca zmije,
čića kojih ožedni je.

93.
Zmaj i jelin u prilika
kažu mudrost s ke dopade
ļudem u boj pripast mrika:
tim o poļu samom rade,
gdi ni straha neg od Boga,
svim i vazda svemogoga.

94.
Stipan veli Nemanića
samom sebi i svoem carstvu
daa bila orla kraļevića,
dvim glavama na obrstvu[1];
i jer Franski 'e rojak bio,
i dva 'e lira posadio.

95.
Svojoj Srblii[2] nadostavi
druga kraļstva, nu junaški,
i cesar se više slavi
Raški, Grški i Bugraski;
Servia, ka bi cesarica,
sad potišna je robińica.

96.
Srbski zaman kraj pak nosi
križ sičina[3] i četare,
križ mu pade kad podnosi
tvoje križe silni care:
tleh se ńemu još rumeni
čića krva[4] proliveni.

97.
Nekripka je srića u bojih,
što dobietnik ne mladiaše,
nu pak u krv i on svojih
vas pogibno omrļaše;
ko se odveć na krv sgoni,
najposlie i on svu roni.

98.
Kraļ Vukašin s ostalima
kraļmi boje s tebe bihu,
al tvojizim sičivima
krešuć sinžir ne razbihu;
što bi čestit udaranja,
kad ni iskre od ufanja.

99.
Bieli kastio na modrini
pečatnica 'e Albanije,
kaže se oblak na vedrini,
ki triskovim često bije:
tva biloća obratna je,
i pogiblin podložna je.

100.
Juraj Kastriot kraļstvo tvrdo
razrušeno ponačini,
sad prid silom biža u brdo,
sad juriše zgodno čini;
Skenderia sva ga plače,
er papuča i ńu tlače.

101.
Epir, rečen Molosia,
lovnim vižlom kla i lovi
lovčar druzih od kraļia,
dočim ńega drugi ulovi,
pri mučeći da ujie[5],
sad na carskih vratih vije[6]

[1] r. obarstuu [2] r. Sarblij [3] r. siçina [4] r. karua [5] r. ugię [6] r. uię.

102.

Pas veliki i hrabreni,
ki na lave i medvide,
kad su na boj pripravjeni,
a ne kad spu sam otide;
pak misečni zdrak ga obsieni
i misečna ńega učieni.

103.

Tribalia divļim pracem
i glavom se ńega odi,
puk ńe strielom i koracem
hitriem u lov zvirja hodi:
što u čelo strila 'e stala?
nu di 'e snaga, svist je mala

104.

Trim srebrnim podkovima
i Rasia[1] štit bieliži,
plodna końim plemenima;
al se i koń s ńom poniži,
kad Turkom se jahat pušta,
i na žvalo poda usta.

105.

Bogata se Dacia plaši,
prem da u ratih naučena,
i dvim lavim vlasti straši,
al je i ona izgubļena,
Rim i Sitia pri 'u[2] striže,
sad Turčin joj glave riže.

106.

Srca snažna nima veće,
kamo kraļa al glavara,
Decebalih di su sreće?
satrta je sva od cara;
slava kamo ńe *nuglista*[3]?
vržena je na buništa.

107.

Vlaški narod vrana obire,
i vrh modra klade tleka,
zlamen križa kļunon sbire,
a nogama krunu pleha;
dava križ mu još kršćanstvo,
križ i kruna podnožanstvo.

108.

Moldav glavom bivolovom
mni narešit tleh svoj zlatan,
al prilikom grdom ovom
učini se vas oblatan;
Turak sebi i ńega složi,
prem da tust se obaloži.

109.

Transilvania plodna plaha,
sedam knezi[4] svojih scieni,
mrkla i orla črnovlaha,
ki 'oj s krilmi strihač čieni,
jasnom suncu i misecu,
da snažniji[5] ńu obtiecu[5].

110.

Neka zemļa dava soli,
rude *kukne*[6], srebro i zlato,
neka prudni oro doli
ne zahodi[7] na bogato
miesto, neg ga s goru bļusti,
da ga tuj ki ne zausti.

111.

Sastao se oro s druziem,
ter obliću sve krajine,
da se ne bi s nohtiem duziem
vlasti vukle[8] u ńu ine,
vlaš[9] Otmanstvo popadivo,
al odmestvo vuhlo i krivo.

---

[1] r. Rassia [2] r. priu [3] r. [4] r. knezij [5] r. snaxnij — obtiezu [6] r. [7] r. sahodi [8] r. uukle [9] r. ulasc.

112.
Pruska ptica il Boruska,
črni oro zlameńiti,
s kļunom tuska[1], čapļom suska[1],
i po bielom poļu liti,
setka mu je srid kreluta,
na dno vrata kruna žuta.

113.
Črnos stavnost ńoj obita,
setka mudros i poznanje,
kruna s vrata ne odlita,
kļun i zlati nohti obranje;
obruč krune vas na vrhe,
ne nahodi sebi svrhe.

114.
Okruńeni bieli ora
na Poļašku svu poļanu
sleti Slavskih izvrh gora,
da tu lovi svoju hranu,
ter tom stranom rastri krila,
er mu biaše omilila.

115.
I sad rujnih srid ravnina
traje ptica plemenita,
ne će oštrieh povrh stina
da svoje slavne noge skita,
drago joj 'e ovo·poļe:
svak ko može gre na boļe.

116.
Svoje plemstvo, svies, hrabrenstvo
Turkom kaže na krajini,
snažna ptica na bienstvo,
spravna u viri i u vrlini,
kraļ gospodom na boj lete,
da s ńom višju slavu srete.

117.
Bešia[2] glave tri pengava,
ali Gotske i Jejuske,
božji rabi ńim se dava
sveto ime, jesu l' ļuske?
al paklene? Bog sam znade,
ki u skrovito misli sklade.

118.
Al na obličju ko ih sudi,
vražji rabi pri će biti,
dila sila tacieh ļudi
mogu svakom navistiti,
da su izašli pri od vrage,
neg od ļuske koje trage.

119.
Štit zlateni *rusim*[3] lavom
Macedonia hrabra s' reši,
ńegda opravna svakom slavom,
a jedva se sada tieši,
ako i čas joj sva opade,
sama u robstvo da ne pade.

120.
Ko bi reko kraļ Filipu
i Lehsandru, da ima doći
ńih kraļestvo na tač slipu
i posluhu i nemoći[4]?
nie pod suncem nikom riti,
da će u vike velik biti.

121.
Tko bi cieni, da najviša
ne će slava svejer sjati,
i urešna ńih Lariša[5]
nepoznana da ima ostati?
tako oblasti, tako blaga,
tako opada svietna snaga.

---

[1] r. [2] r. Bescia [3] r [4] r. ne mochi [5] r. Larisca.

122.
Teku rike četiri zlate
po svoj zemļi Grškoj siňoj,
zlato i nebo biše plate
primudrosti ňeje priňoj[1],
mast nebesna ňu[2] kazaše,
zlato i svašto 'oj podlagaše.

123.
Li sad nije, ka je bila,
svita svega meštrovica,
umna, svitna, snažna, sila,
tocieh držav vladalica;
mudrovlastvo sve joj pade,
neum, priprosta, robstvo 'e[3] rade.

124.
Privazima, robi i šara,
u slobodi kad cvatiše,
lakomija i privara
ňu tolikrat pridobiše,
čim s opada i s nevirstva
pade u negve, i u sinžirstva.

125.
Sada ležiš bez vladanja,
dobro ti 'e sve oteto,
niti oružja, niti znanja,
samosilje tursko kleto
hoće, da si na po[4] pusta,
kļasta bez ruk, ako i tusta.

126.
Razumnika slavnieh sedam
ti si imala, kojih svaki
vas sviet vladat biše vriedan;
već nie ufat, da ki taki
tebi će se poroditi,
za svih znanjem nadhititi.

127.
Izašle su sve kriposti,
prem izašle iz Grecije,
indi su išle; nu mi prosti,
u tebi ih veće nije:
stvarieh ļuskih ni od tega
na svit sgleda jadosniega.

128.
Sasvim tizim i takova
imala bi bit čašćena,
radi vlasti i jacih slova,
s kima 'e bila narešena;
Rim ju štova čim ju drže,
car nezgromni svim čast svrže.

129.
Što se 'e u zemļi tvojoj gorňoj
surli oro raskrilači?
Tesalio, što li u doňoj,
gdi imaš striele, tebe tlači?
drugi sgrieši, bode, kosi,
a ti od grieha pedips nosi.

130.
Sit Rimļanin prdeco je[5],
ti podložna biče prima,
tve centaure tko iznašo je,
nie ni malu pamet ima;
da tej držiš ne bi bila
sad robiňa, nego vila.

131.
I Mesia gnivna[6] hvalu
svojim daje krunam dvima,
jedna izvrtna[7] ňe obalu
prirekla 'e ļudim svima,
još pšenicom ňive rode,
a druzi ih[8] jidu i brode.

---

[1] r. prignoij [2] r. gniu [3] r. robstuoe [4] r. napò [5] r. pardezoije [6] r. gniuna [7] r. izuartna [8] r. druzijh.

132.
Ńegda Grkom bi za hranu,
vlaš pod Trojom kad pristaše,
sad o sebi gre k sultanu,
ter ju goni što ne mńaše,
podložnica usiļena,
bez krunica i plemena.

133.
Prie puk drža sriće kolo,
i na kolih sriću nosi,
ova al vrteć s ńim okolo,
sad mu doni, sad odnosi;
i na svrhi potisnuta
dignu, a tisnu udignuta.

134.
Uz klisuru oštru tiska
Rus leveni svoga lava,
nek mu bude mučnos kliska,
uzrok od najviših slava;
tvrdos stienska, jakos lavļa
hrabrenstvo mu bistro pravļa.

135.
Žutim lavom oružana
Vulgaria prie se diči,
i črvenih srid poļana
štit i mejaš svoj obliči:
Rimskoga orla ńegda skloni,
misecu se pak pokloni.

136.
Vuolga rika ime 'oj dade,
lav a pukom grabšu i snagu,
nohte u druzieh i ova pade,
svoim nohtima čineć slagu:
po čem na svit svit sagriša[1],
po tomu se i pedipsa.

137.
Dardania rusa lava
hvasta u panžah kom je žida,
ka Priamu ńegda dava
rodna od Boga vriedna dida,
sina Jove velikoga,
kraļa grada Trojanskoga.

138.
I ona poslie bi kraļica,
er Konstantin da joj krunu,
sad je veće ovčarica,
muze mlieko, strieže vunu:
tako gredu stvari od svita
tko pri sidi, sad se skita.

139.
Romanio Romo nova,
mnoziem krunam svitla ti si,
obieligda[2] što joj ova,
ku joj daše naši grisi:
toka kraļstva ko snemože,
da ih vrati, Bog sam može.

140.
Može i sreća, ka uživa
sva promińat svako u doba,
i tebi istoj bit puziva,
i učinit cara roba,
neka pusti svit ki stiže,
u svoih krvi, ki inim diže.

141.
Tloh Kumanski razlik pake
vuka sebi odabra je,
vuk promińa sebi dlake,
al mu narav sve ista je:
liepo gošten[3] puk potiran,
opet Ugrom bi neviran.

---

[1] r. sagrisa [2] r obieligda [3] r. gosten.

142.
Er prem s Tatri da se složi
suproć Ugrom, jedva duhat,
bižeć ńim se pak podloži
da ga primu, ali vuhat,
i nesaznan tieh izrani,
kad kraļ Bela bieše vani.

143.
Moskoviski dvoglavati
zlatan oro svit razgleda,
protivnike čapļom mlati,
a pod krilmi svoje gleda:
nie mu dosti stojat Moski,
ako ne ima svit istoski[1].

144.
Vidin cara di na końu
u srid[2] srca ptenca jezdi,
i sulicu svoju bojnu[3]
u najļuću zmiju drežđi,
ter probada zvier ku grusti,
dočim pod ńim paru pusti.

145.
Tako će se i dogodit,
vridnom caru velikomu,
kad se bude vencem odit
Konstant gradu u slavnomu,
pokli grabnu zvir zakoje:
nie ustrpit carstvo dvoje.

146.
Zlatom, snagom i s pameću
i druge je kraļe dobi,
neka svi se nań nameću
i kažu mu svoje zlobi;
iztom[4] huli svačja vića
kom se hoće Bog i srića.

147.
Nek oholas Turska klada
u svoem štitu mač dvobodi,
put istoka i zapada,
neka Traški misec vodi
silne vojske, nek mu sviti
noćno i zvizda, man će biti.

148.
Nek se hvasta da Rimskoga
lava 'e Turčin obalio,
travni i misec istočnoga
da je svita posvojio;
nie srića svej zelena,
i na misec doće siena.

149.
Jańičarska nek pristola
vrh perčinih kieča lapje[5],
neka siečna i okola
po bedrih im ćorda klapje;
nek se diče, neka vitre,
žarkule[6] će doć na mitre.

150.
Bridam obraz triuh medvida
Šitiaski[7] led podnosi,
medvid s ledom jadno ujida,
i s pogledom samiem kosi,
u dubravah tih kotu se,
pak po zemļi prostiru se.

151.
I ļudik je sličan ńime,
i u vrlini i u grabišćih,
ļubi medvid mutno vrime,
da se sune vrh ulišćih;
i Šit meu mutna boja
plini kuće, gradi poja.

[1] r. [2] r. ù srid [3] r. bognu [4] r. [5] r. chieça lapije [6] po Stuliću (Stulli) žarkula znači jańičarski klobuk [7] r. Scitiaski.

152.
Kreta a sad Kandia nosi
Minotaura na po[1] štita,
na višu po oro okosi
ogńenite triske hita;
er tu visok grmi Jove
ima i zibke i grobove.

153.
S buzdohanom na ramenu
Minotaur šetauć blazi.
kad osmoruk u plamenu
iznenada k ńoj dolazi,
i sadri joj davńu diku,
krunu i oblast svukoliku.

154.
Plemenita robińice,
sad poznavaš ko boravit
slaje biaše na divice
Bneske krilo, neg se javit
tvrda srca Buslomanu,
da podsede tvu poljanu.

155.
Ti ni s' kriva, nit te krivi
za neviru tva gospoja,
ljudi u himbi tvoi oživi
izdaše te srid pokoja,
ter te odniše na veriuge,
veoma teške, veoma duge.

156.
I danas te ona plače,
razbirući sama u sebi,
ko nečisti Turci tlače
po tvoj viri i po tebi;
i izjednači tvu da oboru,
doteče opet liepu Moru[2].

157.
Jeda bi te mogla s ńome
od Turčina zaminiti;
al časnije na svem svome
čudnom zlatu odkupiti:
moli sa mnom krstjanskoga
Boga pravoga i veloga.

158.
Od ńega bo er ishode
sva ova, ka zla vam se vidu,
koja svitu nič ne škode,
ako i strahom ljustva blidu;
od prie veća zla bieli su,
ova kažu se, a zla nisu.

159.
Bog je pravi Bog od boja,
veći nego l' Traški Marte,
on osvetit može tvoja
bezakonja, i posrte[3]
tve[4] udignut, a pobolje
utvrdit te na pristolje.

160.
I tvu štetu osobitu,
ku odmetna za bieč puka
on dopusti tad na svitu,
more ispravit silna vuka,
da istočnoga grabna i brida
svak se učuva unaprida.

161.
Prid tvoe oči, Gospodine,
nose plačuć sluge tvoje
svekolike ńih krivine,
i sve rane tolikoje,
ke nemilo svi prijaše
s propastnoga grieha na se[5].

[1] r. nà pó [2] r. moru [3] r. posarte [4] r. tue [5] r. nase.

162.
Ko mislimo, ka činismo
zla u našoj svoevoji,
vele 'e mańe što podnismo,
vele 'e veće što pristoji:
težje 'e veomi što skrivismo,
lagje 'e štogod protrpismo.

163.
Pedips grieha svak nas ćuti,
tvrd se al grieha ne odvraća,
slab straši se bieča kruti,
a zloba mu li povraća,
nelagodna svist se roni,
tvrdovrastvo[1] a ne kloni.

164.
Život uzdiše u bolesti,
a u dilu se ispravit ne će,
ako čekaš da obiesti
stanu, one nam restu veće,
to l' se odlučiš osvetiti,
ki će t' Bože odoliti?

165.
Ako karaš ka tvorismo,
tebi ih, Vični, spoviedamo,
za pohodom što cvilismo,
opet lasno pozabļamo;
i na svietu koliki smo,
sad smo tvoji, sada nismo.

166.
Ako l' pružiš mač desnice,
obitamo taj čas svaka,
nu ga ustegneš akolice,
obetanja naša mlaka
ne plaćamo, i nas veći
ne stide se oporeći.

167.
Ako raniš, vapiemo,
prosti, prosti Gospodine;
to li oprostiš, ne hajemo,
i nesvisne na tvoe sine
striele uzopet tvoje lete,
er potiču na osvete.

168.
Imaš krivce, ki sagrihe
tebi Bože povidaju,
milno odpusti ńima grihe,
da se u vik drug ne skončaju,
svemogi Otce[2] udil' tako,
nedostojnim slugam i ako.

Svrha četernestoga pievanja.

NADGLASJE.

Od svetaca našieh ruka,
koli bližih, toli davnih,
ńih jakostih, čudes, muka,
i kripostih svih poglavnih,
redovnika ne istom trudih,
neg kruńenih žen i ļudiń.

Od spoviedac, mučenika,
dievic, vojnic, udovica,
remet, pravac, devstavnika[3],
pustińaka, koludrica,
kajnih, naučnih, koludara,
biskup, popova i fratara.

---

[1] r. tuardourastuo [2] r. Otze [3] r. deustaunika.

PIEVANJE PETNADESTO.

1.
Slavni sveti pridńi gdi su
naših kraina i naroda?
nezauhitno množtvo ki su,
kraļevskoga osvim[1] roda:
dio od ńih sad mi 'e rit prigodno,
svih bo 'e pravit nelagodno.

2.
Pokle tizih kazat buden,
i dobitja i čudesa,
ne čin' vielo da zabuden
svete ostatke i telesa,
po gradovih ke častimo,
i za odvitce[2] svoe držimo.

3.
Ako opļenim sagrišenjem
uzveliča turska slava,
tim blaženim zaklońenjem
naša ostaje još država;
mołiše bo i ne daše,
da poganstvu taj prida se.

4.
Nastoem Pavo prie svoime
Ilirsku crkvu sgradi,
i svoim mnogim čudesime
tu gospodni saad posadi,
za kim Luka Vanđelista
poispravi naša mista.

5.
Paka vieru utvrdiku:
Androniko u Panoni,
Herm ovd, a Klemt u Sardiku,
Cesar u Drač, Macedoni
Urban, a Karp Tracii[3] biše,
Marko Karnii, ki 'u[4] doniše.

6.
A Dujma ću ki u Solinu
rasplodi ju poslie stavit,
Solinskoga kad vrlinu
Diokleciana budem pravit,
ki u životu svemu svomu
prot bi puku kristjanskomu.

7.
Od ńegove krvi, svete
ki se Isusu obratiše,
i usionske misli klete
s idolovim ki tlačiše,
isprvice ja pomińem,
od svojizih da počińem.

8.
Gaja papu mećem prije,
ko dostoji visočanstvo,
Rimske crkve gdi sidi je,
držeć Petra naslidanstvo,
bratučedo priplemenit,
svoj cesaru, znan, pismenit.

9.
Ki rodbinu svoju s krstom
i s naukom (ćaćko uzorit)
hti i Kromacia istom vrstom
bogočašća nagovorit,
i po izgledu ki mu on klade,
da svoje blago krstniem dade.

10.
Ti mogućim vladauć kļuči,
redu u svetom svoe crkovne
oslobodi, kad odluči,
da prid vlasti ke svitovne
potezani bit ne mogu,
ne budući drago Bogu.

---

[1] r. osuim [2] r. oduitze [3] r. à Carp Tracij [4] r. Carnij kiu.

11.

Tri brajena Gaja slide,
crkve Rimske pop Gabinij,
mučenici svi se vide,
Klaudij drugi, tret Masinij,
vrhu puka vladaoci,
sini svetac, svetaca oci.

12.

Prepedińa[1] bi im mati,
Gabiniova hćer Susana,
Klaudiovi sini, a brati
Lehže i Kucia[2], oba dana
na duševnost s kom živiše,
i u Isusu pak umriše.

13.

Svi proslavni rvatnici[3],
kipoklanstvo ki odmećuć,
božji upisani vojnici,
sva raskošja na tloh mećuć,
samo krunu puni smienstva
zagrliše od mučienstva.

14.

U Rim kojih svete slike
držu[4] i danas, naziru se
sridu crkve Iliriske
Jerolima, i s ńim štuu se
Domniun, Ciril i Metodi[5],
stadničari Bogu ugodi.

15.

Domniun ki bi Masimiana
pri postelnik prijati[6],
zaštititeļ al kristjana,
kad se objavi, er ne ti[7]
izdat, krive i on bogove
klańat, vaze časti mu ove.

16.

Pak satnikom svoim naredi,
živa il mrtva da uhite,
gdi ga stigne ko al vidi,
da mu na tleh glavu hite,
ku osičenu nosi u ruku,
hodeć rikom ko po suku[8].

17.

Metod pastir od Morave,
ki Cirilov brat nazvo se
i on jebiskup[9] zemļe Slave,
koje s kraļmi dovedoše
na krst, znaduć di vojvode,
da i puci onde hode.

18.

Sveta Artemia mučenica,
i Serena virka obrana,
dobra hćer i virenica
Diokleciana[10], zla pogana,
koga krutost da dovoļe,
daše i svu krv s drage voļe.

19.

Žena virnim ka obranu
smi u naglost od progonstva
dat, i uklonit svou Susanu,
Galerieva siona domstva,
a po bratu sestra umriti,
za u poganstvu ne živiti.

20.

Er Susana, Gae bratana,
biuć rodica muža prika,
ne dopusti, da vincana[11]
bude od svoga namistnika,
s česa smućen sin nazvani
dievojčicu smrtju rani.

---

[1] r. Prepedigna [2] r. Lehxe i Cucia [3] r. Aruatnici [4] r. darxiju [5] r. Metodij [6] r. priatij [7] r. ne tij [8] r. kó pò suku [9] r. Iebiskup [10] r. Diokletiana [11] r. uinzana.

21.
Ova buduć veomi lipa,
i od mnozieh glav žujena,
hoti uklonit svoega kipa
zaručnika od vrimena:
tim objavi svemu svietu
čudo od čudes, liepos svetu.

22.
S kima svitlih Valeriović
osmericu ubie cielu,
baci i tocieh Cesarović
glave na glib pod svu sielu;
s gliba al k nebu odletiše,
vične i zvizde se učiniše.

23.
Koih[1] cesar, sam otvrnut,
u vrlini i Gaja smaknu,
er Susanu netku obrnut
ne nastoja, neg ju odmaknu
od udadbe Masimiana,
sina sebi odabrana.

24.
Rih otvrdnut, Anian sveti,
koga živa prie zakopa,
na odar negov živ opeti
buduć došo pun konopa,
od vire mu ja besidit,
jeda bi se htio svidit.

25.
Prirodit se već u krstu
s iniem[2] trage od negove,
obratit se k Isukrstu,
ostavivši idolove;
al ne viruuć ni uskrisnu,
ne hti odvrći pogan bisnu.

26.
Blažen mučenik Adrian,
porod Proba Augusta,
i hrabreni svet Marcian,
ki se s vedra s nim sida usta,
za cesarski plašt bogati
boe svom krvim otangati.

27.
Pri krstjanska hćer Cirila
Decia veloga cesara,
ka uzleti jakno vila
krunom muke put dobara,
i prikaza vrat zaklana
nebeskoga srid divana.

28.
Trifonia i Licida,
ļube Decia Masimina,
Valeriana hćer Placida,
bogoļubna i umina,
kih za ženske pridobiti
hti Bog vencom okruniti.

29.
Kvirin Julih *mlaz*[3] plodeni,
Filipov sin ki se klada,
Bažiliov poniženi,
Stipan pastir Konstant grada,
stol cesarski ki odvrgoše,
križ Isusov da podnose.

30.
Domic[4] otac koji čuva
Carigraski stražak isti,
Prob, Metofran ki ga učuva,
jedan dobar, drugi čisti,
od Licinia nemiloga
troj trut stabra i ov rečnoga.

---

[1] r. [2] r. siniem [3] r. [4] r..

31.
Glicer hiže i on cesarske,
ki probiskup bi od Splita,
poniženstvom side carske,
ako i rodne segaj svita,
malo mari, i za ovim Spliskim
nareši se viekoviskim.

32.
Kako 'e spasno virovati,
ere čoviek svet i dobar
ne će plačno posrtati,
vik u paklen rovni obar,
na kriposti koji slidi,
čim ishodni dan svoj vidi.

33.
Veli Kosta mat Jeliena[1],
i Kostanca ńiho dite,
kim neumrla svej zelena
do tri venca čela kite;
ńih bo uzviš križa sveta
priuzvieši k nebu od svieta.

34.
Kosta u krvi ki dičice
ne hti se oprat, neg se krsti,
guba opavši vr[2] rodnice,
pak križ ize Isukrsti,
prvi cesar viropravi,
ki slidnikom krst ostavi.

35.
Koga Eraklij pak na sebi
odni u grad Kostantinov,
zahvalila da se ne bi
sila kletih Saracinov,
Jeruzolim kad nam uze,
da i križ sveti stavi u uze.

36.
Zlamen koega u višini
hti se Kosti prikazati,
rehši[3] da će u vrlini
s ńim sve dušmane odrvati,
kako mu se i dokobi,
Masenca i ine er pridobi.

37.
S česa saznan u harnosti
isti zlamen na stieg stavi,
Rimske a orle srićne dosti
od vojništva svoga odpravi,
prini u istok cesaridbu,
a u Rim svete vire sidbu.

38.
Pak glavna oba grada uredi
polačama i crkvama,
vieća složi i naredi,
gostilnice s kńižnicama;
blagodarno svieh darova,
i krstjanstvo obarova.

39.
Pria uboge, pria sirote,
i udovice podušene,
biednim divam poda dote,
nek se ļudi s ńima žene;
uzviši ga sbor Niceona,
pravda, ļubav, ćud priklona.

40.
Sveta Irene dievičica,
Licinia od Tracie,
Mare i Žabe udovica,
Ugarskoga kraļa Andrie,
martirica prva ona,
ova ubozieh svih zaklona.

[1] r. Geliena [2] r. uar [3] r. rehxi.

41.
Margarita kraļa Bela,
cviet čistoće prem biserni,
druzih sestar kih su biela
zatvorena u grob verni
nad Sudujam[1] dva telesa,
treća zviezda od nebesa.

42.
Ugarska opet Margarita,
lir pribili od divica,
u onom dvoru ki procvita
i svitli se ko danica,
rešeć sobom bez utroke
svoje dnevi i istoke.

43.
Sveti Stipan i Vladislav,
vedri kraļi ruke Slavske,
prvi aposto, drugi prislav
izgled zemļe Ugrovlaške;
Stipan krunu nosi sobom,
ka se pravo dade obom.

44.
Stipan, Enrik cesar koga
s Kunegundom svojom ženom,
ka prem da ńem bi podloga,
u divistvu steć blaženom,
svimi Ugri pokrstiše,
i sveta ga učiniše.

45.
Stipan svojem imeniku
Stipanu u Rim crkvu sgradi,
a u Strigonu priveliku
vičńoj divi dospiet radi,
da vriež[2] ńegov od krstjanstva
oni brane od poganstva.

46.
Množtvo divnih Bog čudesa
po svojemu sluzi tvori,
boli ozdravļa i telesa
uskrišiva mrtvieh gori;
bolna kńegińa i Metide
zdrava s groba sveta otide.

47.
A Vladislav kraļevine
svoje vičńe oslobostvo,
višje krune cesarštine
ukloni se, i kad vojstvo
pria Solima zemaļskoga,
stan ufati nebeskoga.

48.
Đisla[3] dumnieh opatica,
časna, mudra i hrabrena,
Stipanu i taj domaćica,
dvim krunami narešena,
vrže prvu brimenitu,
za ufatit viekovitu.

49.
Svet Emerik, sin Stipana,
Maura[4] sedmkrat ki celunu,
i u Veprinski tempo zvana,
Boga moli da bi udunu
put mu[5] rosom svemoguća,
cviet da žive ustegnuća.

50.
Ki kraļicom priuļudnom
zaedno hoti vitovati,
što 'e primučno mladcu bludnom
bez milosti uzdržati:
ti a srid ogńieh živili su,
dvor, puut, mladost ogńi l'[6] nisu?

---

[1] r. Suduijam [2] r. uriex [3] r. Gisla [4] r. [5] r. putmu [6] r. oghgnil.

51.
Masimilian i on našinac,
pri Panone svoe branitel,
sada Austrie dobročinac
i odvitni sahranitel,
ki kao Decij za ńu u boji
dobitnivo svejer stoji.

52.
S tim se za ńu odapire
i Leopoldo sveti svakom,
koi bi ńe ban, neizmire
pun kriposti, snagom jakom,
i ki danas čudesima
siva svetim meu svima.

53.
Kazimiro kraļ Poļaka,
rod drugoga Kazimira,
s kim uzraste snaga jaka,
sve poglavstvo da potira,
vidiono i nevidiono,
vieka ovoga priusiono.

54.
Drug Kazimir koji stupi
s kalujerstva na pristoļe,
al od sebe ne odlupi
kripos, koju goji boļe
srid napastih od polače,
lir *snizani*[1] meu drače.

55.
Koji puke Polumorja
Leškim kraļom, ki s ńim hodi,
uklonivši pakla oborja[2],
svetom vodom priporodi,
gdi od tada bez ustave
pivaju se božje slave.

56.
Stanislava dva Poļaka,
od Krakove dva čelnika,
ki u rvańi oba jaka
skazaše se mučenika,
i ki u kripkoj svojoj muci,
odjidriše[3] k gorńoj luci.

57.
Jednoga od kih čoviek zao
istom rukom svojom smaknu,
kraļ usilni Boleslao,
i uda mu da razmaknu
zviri od gore u dubravi,
isičena pak ostavi.

58.
Al Bog posla svoje orlove,
ki čuvaše uda i puti,
i u svoj crkvi od Krakove,
ko da nisu ni tegnuti,
sastavļeni svi meu se
i cilati naziru se.

59.
Stanislavo Koska treti,
reda družbe Jezusove,
u zatvoru ki se sveti,
nič raskoše mareć ove,
na kih sikah znadijaše,
da se ļustvo razbijaše.

60.
Premislavo čestitanstvo,
ki uzdržeć od vlasnika,
ļubi pravdu, a uzdržanstvo
puznih dvornih vrh prilika
svoe ne pusti da izgara,
čist, neuskvrńen, snig[4] glavara.

---

[1] r. [2] r. ob*a*rija; u konceptu oboryа [3] r. odgidrisce [4] r. snigh.

61.
Ginga[1] uzvišna i blažena,
ka dobrotu ne opusti,
Bolesava buduć žena,
i na molbe ke dopusti
pak Bog dobiet svoim Poļarom
suproć Rušom[2] i Tatarom.

62.
Jacent reda Domnižara,
Eudiđe i banica[3],
utolišće ubožara[4],
Kunebunda devstalica[5],
Adalberto, Berengari,
mučenici, božji ovčari.

63.
Adalberto u Prušii
svet vladika i on mučednik,
ki Lekii i Ugrii,
bi vanđelja pripoviednik,
i stramputnieh tih prie puka
virom pravom jest obuka.

64.
Kraļ Boemski Vinceslavo,
ki u hiži brata draga,
pokli ulieze živo i zdravo,
bi iz nenadke ubien straga,
al mu prini to izdanje
lipše i dugļe kraļevanje.

65.
Kraļ prislavni ki Boeme,
da ostave Svatovita[6].
strašna idola poda ńieme
častit tilo sveta Vita;
oni mišauć zla s dobrime
Svetovita zvahu ime.

66.
Čim kraļ Slavski, svet poslie,
Janimiro po imenu,
kipočastje to smlati 'e
svoim krstjenjem, zlom simenu
odoliuć im s pripoviedom,
i krstjanskim svoim izgledom.

67.
Sveta kripostna Lutmila,
i ona kraine tej banica,
ka bijuć se pokrstila,
učińena zaručnica
kraļa od kraļev, k nebu zvana,
tu ide krvju krimezana.

68.
Slavna Ańeza[7] i Salome,
hćeri Boeme i Lekije[8],
ke ostavivši svoje dome,
najbogatije, najsvitlije,
po uboštvu i tisnoći
k svojem Isusu htiše poći.

69.
Garbrand, Prokop, obi opati
rečenoga sgor rusaga,
i Ivan, remet pustińati,
sva tri vičńen Bogu draga,
ki na svoja *isdisostva*[9]
priaše penik *svejeostva*[10].

70.
Đilbert[11], biskup Morave iste,
i Prokopij isti sveti,
Ivan Sarkand, kalviniste
koga smiše umorieti,
Oton pastir, ki neprane
krstom umi Pomorane.

[1] r. Ghinga [2] r. Ruscom [3] r. Eudige i Baniza [4] r. utolischie ubozara; u konceptu u b o x a r a [5] r. deustaliza [6] r. suatouita [7] r. Agnesa [8] r. Lekije [9] r. [10] r. [11] r. Gilbert.

71.
Oton pastir po kom janci
tu uzmnožiše[1] božja stada,
i isti ostudni Pomoranci
odrekoše se od opada,
pak vižbana dica ostaše,
pravovirci s kih nastaše.

72.
Sveta Anđela i Briđida,
cvieti distva netegnuti[2],
ke imaše na svit ńida[3]
dar proroški bistre sluti,
pak kad u raj uletiše
svaka u Bogu svom umiše.

73.
Kate Zveska ka ni dala
dojkan bludnieh dojilica,
da 'u nadoje buduć mala,
s česa divi od divica
bi pridraga do umrieća,
s nečistoće ku odmeća.

74.
Kraļa uzvišna zemļe Raške
mudro čedo, sveti Sava,
stare obiti Neumaške[4]
dika, kripost, svetost, slava,
biskup grada poglavnoga,
uzor vrha Atonskoga.

75.
Gdi ubignu još ditetom,
mrzeć himbe dvoreńaci,
postom, bičem i molietom
služi Bogu s pustińaci,
pak imajuć biskupińu,
svrati se opet u pustińu.

76.
Tute pokli svom mudrosti
lipo uredi Rasko stado,
pun dostojstva i svetosti,
u samoć se uvrie rado,
gdi duh prida Bogu jakom,
tielo a mrtvo svoim zemļakom.

77.
Po kom trista duzieh lieta
neišteteno uzdrža se
u čudesih, čim prokleta
od Sivana[5] cara užga se,
dotle slavna dobietnika,
pak prikorna pobiegnika,

78.
Srbska crkva svoja sciene
mučenika slavna lica
Inocencie, Pelegriene,
Jermiu[6], Ižaura i Fenica,
Silvia, Tmotea, Diođenia,
Lekžia[7], Petra i Partenia.

79.
Erast, Cesar i Akile,
Astij, Aberit, svi biskupi,
Kleopa, Lidia, božje vile,
sveti Pavo koje skupi
ruse i biele ko ružice
za Isusove nevistice.

80.
Srbsko i more u se uvali
Pompea, Papia, Luciana,
Elikia, kim se hvali,
Rufa, Zozima i Đermana[8],
s ńimi i utopna Pelegrina,
i druga mu Saturnina.

---

[1] r. usmnoxise [2] r. nè teghnuti [3] r. gnida [4] r. Neumaske [5] r. siuana; (mj. Sinana paše) [6] r. Germiu [7] r. Lekxia [8] r. Germana.

81.
Svet Kanuto, kraļ Daneški,
i mučenik rajni obrani,
Kvintian, Ruski stadnik teški,
i Severin, opat znani,
koji ļusko starišienstvo
zaminiše u božje sienstvo.

82.
Čelnik Daški svet Niceto,
i Anskarij drugi Zveski,
kleto stado ki u sveto
obratihu prem viteški,
i što naglo i krivedno,
krotko stvorihu i pravedno.

83.
Ričju, dilom i prilikom
obratiše dvoje puke,
i mudrosti privelikom
posijaše brez ke buke,
na tleh smrtni od grihota,
vičńe sime od života.

84.
Sveti Erik, kraļ mučeni
Zveske zemļe omrazene,
blaženi Ulfon, drag vireni
Briđide i otac Katarene:
svi umiše dobriem sviti
zemļu nebom prominiti.

85.
Svetos kraļa Vladimira,
koga himbom rojak smlati,
i zadńega Zvonimira,
koga naglos od Hrvati
smače bunom nepravednom,
imenovah goru jednom.

86.
Gdi pobrojih ì ostale
slavne kraļe naše ruke,
skladno pivah tu ńih hvale,
gorko cvielih smrt i muke,
ke mi nie već počitati,
za rane opet ne vriđati[1].

87.
Kvirin biskup Iliriške
zemļe koji stienom topļen,
čudo od stiene i veliške,
bi uzdržan a ne utopļen,
ki sta mnogo na skorupu,
za dat uvišb[2] virnom skupu.

88.
Ter učińen krip mučenik,
kad trpļaše pod Galerom,
bacen strmo ko putenik,
žrnom[3] na vrat al kô perom,
vrh stojeći nagle rike
kripi svoje krstenike.

89.
Da se ne bi pristrašali
s one smrti ku on primaše,
i u viri se potipļali,
zasve sionstvo da nagliaše,[4]
gdi moleći mrie zaduhom,
i uzleti k nebu duhom.

90.
Eleuterij i on vladika
iste zemļe, majkom svojom,
Antion, sva tri mučenika.
dovršiše slavnim bojom,
i Got Saba s ostalima
svoim narodci mučenima.

---

[1] r. urigiati [2] r. uuisb [3] r. xarnom [4] r. nagliasce.

91.

Alehsandar[1] i Polion,
mučenici opet sliede,
i Agriko slavan i on
vedre kuće od Sagrede,
Đerard[2] pastir umoreni,
Ugrie aposto ki se učieni.

92.

Alehsandar bdenik pravan,
mejdan vire ki braneći,
glavu poda vazda slavan,
ne htijuć se ńe odreći,
s česa Bog gà zlamenima
dari, i mnoziem čudesima.

93.

Svet Irenej i Andronik,
ki pasoše virna krda,
Bene i Andre svoj učeonik,
Ivan Kampi, vira tvrda,
svet Demetij, drugi Ivan,
svaki krvim cviet zalivan.

94.

Nu Irenej čelnik sveti,
u tamnici najprie tučen,
ne moguć ga al uklonieti
Prob od vire, da je oš mučen
zapoviedi, a zaludu,
pak mu odvali glavu rudu.

95.

Sveti Kristin, sveti Isac[3],
sveti Matij, ki s gorńime
od progonieh nenavisac,
osvadjeni[4] za božje ime,
kripko u mukah krv proliše,
za potlačni uzać više.

96.

Sveti Ursicij, Masim, Prokol,
Flor i Laur stinodiļe,
čim ńih meštar ko i sokol
k nebu otide, i ti udiļe
uzletiše iz gustirne
na pokoje vičńe i mirne.

97.

Ki Uršicij[5] mnoge vrsti
od mučenja snažno podni,
dok Aristit nań se uzgrsti,
i glavu mu s trupa odni,
nek Isusa svej ne vieče,
kada mu se već osieče.

98.

S ńima i Rutil i Lid sveti,
ki se u krvi prikrstiše,
Antigonoj, Seroneti,
ki Rutila druzi biše,
Masimilian čast pastira,
pun nastoja i ozira.

99.

Siđifrido[6], Gotski brietnik,
s ńim Gotebald biskup miran,
sve Slovinske zemļe odvietnik,
Kvirin slavni mlad a opiran,
Ilar koji užga živu
Epidaursku zmiu poždrivu.

100.

Sveta Stošia, koju Flori,
Iliriski zapoviednik
Doklecianov[7], plamom gori,
ko i cesar nenaviednik
virnih, al kad s ogńa im pade,
pojde uživat rajske hlade.

---

[1] r. Alebxandar [2] r. Gierard [3] r. Isaz [4] r. osuadijeni [5] r. Vrscicij [6] r. Sigifrido [7] r. Dokletianou.

101.
Množtvo druzieh mučenika,
na dva lipńa kih Usari[1],
i seamdeset kih velika
sila umori od Tatari.
na dva srpńa, kih dobrota
u kńigah je od života.

102.
Ivan porod Gotumila,
gostna kraļa Dalmatiena,
komu dvor bi tmasta spila,
podglav i odar tvrda stiena,
piće slatke i užive
dvi košutske dojke žive.

103.
U remestvu Boemskomu
bio mu je križ braniteļ,
prama vuštvu[2] djavolskomu,
ki mu ńegda do 'e krstiteļ,
čim mu miesta pričestenje
doda i pojde u spasenje.

104.
Štioce[3], slišaj nu kako se
drži blago u nescieni,
vlasti, žembe i raskose,
s dvorovima uzvišeni,
od gospode i od kraļa
našieh Slavskih od zemaļa.

105.
Ču i čućeš unaprida
od svetaca druzieh mnoštvo,
u jakosti ko se prida
na mučenstvo i ubožtvo,
za uklonit se svieta ovoga,
a za posest nebeskoga.

106.
Domjan s osam mučenikov,
na svit tašće[4] ki boj biše,
pak ńegovih jaranikov,
ki s ńim krunu dohitiše,
Jezusove viere čića,
vikostoga od dobića.

107.
Naš mučenik sveti Dujam,
prv stadničar od Solina,
Arnir slidnik ki obujan
od pohliebnih Kačić sina,
nek mu drže što sgrabiše,
nań gomilu navališe.

108.
Filiks[5] biskup, Staš blaženi,
ki zanatom prać[6] bijući,
čim u utop sta vodeni
sama sebe opirući,
neoskvrnut i pričisti
u raj svitao hti ulisti.

109.
Peset Dujmom mučenika
kripko na smrt otidoše,
i s jednoga usionika
svim se glave odsikoše,
bez uzroka, bez razbora,
pri planini od Mosora.

110.
A pri toga osam tisuć
virnih život prikazaše,
i posnikom izgled izuć
od kripčine ukazaše,
dobrovoļno nek za viru
Isusovu svi umiru.

---

[1] r. Vsari [2] r. uusctuu [3] r. Sctioze [4] r. taschie [5] r. Filix; držim da se ovdje *x* ima čitati po latinskome [6] r. prach.

111.
Da Dokleciau, dost je riti,
vladauć, hiļad sedamnaes
u edan misec čini ubiti,
a u dan jedan jediuaes
stotin virnih i mučeni:
što u sva lita pak ne učieni?

112.
Ne bi miesto, skup, posada,
kuća, varoš, koli selo,
kraļstva, države, ali grada,
progoniteļ prinemielo
svud uhode da ni stera,
da se smaknu vierni i viera.

113.
Dvanaes svetaca i biskupi,
veći dio Solińana,
kojih tiela sveta skupi
var i blagos pape Ivana
četvrtoga, ter ih prini
u krstionik Kostantini.

114.
Gdi u tempo metnu ih vlastit,
i čini ih priličiti,
da se i oni budu častit
od virnika obetiti,
ko ostali ispovieci,
sini i božji baštinieci.

115.
To est Venancij[1] ki da ime
novom trimu sagrajenom,
Domniun, Maur i Setime,
Paulian, s Antiokenom,
Kajan, Celij i Astersidi,
i tri od kih se ne besidi.

116.
Marin, Leo, Rabjani obi,
ki se sveti objaviše,
kad u Taliu skupnosobi
služit Bogu s' odpraviše,
i dvim gradom po za[2] ńime
ostaviše svoje ime.

117.
Ki budući kamenari,
kad se zida grad Rimina,
hrańahu se *ubozari*[3]
s ńihi žuļi, na Marina[4]
čim naskoči vruća[5] žena,
biesno djavlom obsedena.

118.
Sveti čoviek s' uzopira
ńoj u molbi i u žežinu,
ter kad djavla iz ńe istira,
i ogań joj[6] vas izginu;
pak ta obadva ļubeć diestvo
prigrliše redovnieštvo.

119.
I u samoći život trajuć,
podrestoše im čim kriposti,
sama Boga tu klańajuć,
dovršiše u svetosti,
i skočiše iz pustińe
na raskoše gospodińe.

120.
Dominižar blažen Splieti,
Grgur meštar od zakoni,
kom Dominik otac sveti
sklopar rukom svom pokloni,
da u države prvom gradu
redu stavi prvu sgradu.

---

[1] r. Venantij [2] r. pò zà [3] r. [4] r. marina [5] r. uuruchia [6] r. oghgangoij.

121.
Ko i svrši, er udignu
ov manastir šesti[1] reda,
mnoga i grišnih kad zla ubignu,
k Rimu otide potle ureda,
gdi ostav mrtav hrl[2] dovrvi
k Isukrstu reda prvi.

122.
Kladam Pavla i državjane,
apostole zemļe Ugarske,
kipoklance ki Kumane,
i opadnike ki Abiarske
obratiše, jeda bukom?
ne, neg tihim svoim naukom.

123.
Misec zatim do nikoli
potopiše ih u dno rika,
stramputnieci ti oholi,
do triest i dva redovnika;
čineć se u dni priminuća
ńiha prikaz svieh goruća.

124.
I mučenik priur Adrian
od nemilih Abiezih,
ki na kolac uznabian
s dvaeset i šest svoih vitezih,
drugi Pavo i on na suku
kopļem probien svrši muku.

125.
Milinović blažen Nieko,
sgrajač redna manastira
slavna Križa, ne daleko
u otoku od Trogira,
di 'e izdiļan na grob s zdrači[3]
i di obsidan strahom tlači.

126.
Ivan Dražjak, odabrani
biskup ńegda od Kotora,
pokli puut svu bieči izrani[4],
život dospie srid pokora,
Bnesku u crkvu sveta Dome,
gdi ugrabi slavu pome.

127.
A Pistorio Ivan blažen,
ki s ufanjem i s žežinom
izagno je, neporazen,
kugu svojim Kotorinom,
i u grad Luke, gdi priminu,
čudesima mnoziem sinu.

128.
Anđeo Spliski, anđe u puti[5],
dubok meštar bogoslovac,
devostavnih koji sputi
tielo, da ga djavo lovac
ne bi ufati, biskup sveti
pun čistoće i pameti.

129.
Sada mi je Agustina
imenovat Trogirana,
sveta Tome od Akvina
učenika poštovana,
rod blaženi i čestiti
od Kasota plemeniti.

130.
Najprie stadnik od Zagreba,
pak prinesen u Noceru,
ki i danas izpod greba
svoje svetińe cilu veru
prikažuje čudesima,
ka još i živ stvarat ima.

[1] r. sescti [2] r. harl [3] r. s' sdraçi [4] r. i srani [5] r. Ange ù puti.

131.
Blažena je i Jožana,
Dominiška koludrica,
blagoshranje Kotorana,
er ńihova kotarnica,
sveta Pavla u skrovišće
leži grajsko utočišće.

132.
Dar ulieti božanstveni
znanja prija u životu,
tim na sudńi dan sveleni
moli, da Bog svu sirotu
ne istira, i od tad blažen
da oj[1] bude vid prikažen.

133.
I za milost toku doseć,
puut svu prutim pedipsava,
bdeći, posteć, harar noseć,
tielo sasma iztaštava,
žudeć u očist da oj 'e[2] stanje
svega svita do skončanje.

134.
I misleći o ta doba,
svoje izgrdi puti biele,
siono mori lahta oba,
mlateći se gorko vele,
da joj stokrat pade od muke
snagon oštar bieč iz ruke.

135.
Svetodušni Ivo i Đadre[3],
prabiskupi Dubrovnika,
Dome pastir tvoj liep Zadre,
kom dostoji svaka dika,
sva tri stvora izabrana
Bonifacia i Urbana.

136.
Paskval, Jakov, Kvincij Spliski,
Albert, Ivan Črnogorci,
Tudor, Pribev Hvareniski,
Buće[4], Baska i Kotorci,
Visko Andriaš Trogiranin,
i dvoj Ivan Šibenčanin.

137.
Svi mudrioci prihrabreni,
progoniteļi odpadnestva,
bogoslovci umieteni,
obratnieci Mahumestva,
meštri štioci od opļina,
kniešci i slošci duhovina[5].

138.
Blaženi su i Franciskari,
papa Nieko četveriti,
istočnime pri cesari
poklisarstvom uzoriti,
koga prini dostojanje
na crkveno stolovanje.

139.
Bonagracia[6], drug Nikolin,
reda opjeni zapoviedac,
Flor (a naški[7] zvan Cvitolin),
Franin tovariš[8] i sliedac,
koga u Pašman opočiva
tielo, a duh mu raj uživa.

140.
Oto, Ivan i Anđeo,
i probiskup Anton Draški,
Filip, Creski Mihovieo,
Julian i Adam Kotoraški,
blažen Andria iz Bribira,
Monald, glavar Sumistira.

[1] r. daoij [2] r. daoe [3] r. Giadre [4] r. Buchie [5] r. kniesci i slosci Duhovina [6] r. Bonagratia [7] r. anaski [8] r. Touarisc.

141.
Mitar, Albak, Buka Ivan
Nieko i Grgur mučenici,
Jakov, Grifo, Vitalivan,
dvoi Šimuni porednici,
Tomas blažen iz Osora,
slavan Martin iz Kotora.

142.
Dvaes četire prem se broje
toga reda naši oci,
prid pristoljem[1] janca stoje,
narešnima kripciem boci:
svaki stolom bielom sviti,
i pelikom[2] svoim se kiti.

143.
Peeset druzieh kažem diku,
ki se Kuzmi pridružiše,
Urbanovu poslaniku,
ki s ńim Slave obratiše;
Blaž, i on poslan u Vlahiju,
občaka ju i ispravi ju[3].

144.
Guļelm Nikolin priglasnik,
ńegda kraļu Bugarskomu,
Nieko i Grgur Kotorašnik,
Bosanskomu i Raškomu,
Skandarbegu Ivo plahu,
Anton Spliski Karavlahu.

145.
Osvim inih Kotorana,
ke ću u slidno rit pivańje,
kada pamet razabrana
dovede me u poznanje;
nu Kotore ńegda sveti,
opet, opet k nebu leti.

146.
Petar Spliski jerobiskup,
drugi Nieko od Skradina,
Bartuo hrabren, koji višt kup
vojstva vodi na Turčina,
Bone i Andre gvardiani,
Sionski, Napuski izabrani.

147.
Druziem koje pobroi je[4],
Otav[5] Zadran meštar reda,
i moe pero ustavi je,
kad se mogu u poreda
svi razgledat po prilici,
u rečenoj gor daštici[6].

148.
Blažen Nieko Tavilića,
pripovidauć srid Solima
viru Isusa, toga čića
bi izmučen druzim dvima
od Turaka, ki smaknuhu
mučenike braneć Muhu.

149.
Rit ću i Ivana Rabjanina,
redovnika dobra i sveta,
kad ne mogu znat svetina
našieh reda Benedeta,
i doprit ću do Istrije,
er se i svetost ńiha štije.

150.
Zojel, Servil, Felic, Silvan,
Diokla, Pelađi[7] i Nazarij,
Maur, Demetr i Julian,
Niceforo, Polinarij,
Proeht, Akolit i Elia,
Tekla, Justina i Fomia.

---

[1] r. pristolijem [2] r. pellikom [3] r. isprauiu [4] r. pobroije [5] r. Otau
[6] r. dastici [7] r. Pelagi.

151.
Priurešni popi, djaci,
mučenici, spovidnici,
dievojčice, dievostaci,
i biskupi odvitnici
Justin grada[1], i ostali,
ki su brane ńih obrali.

152.
Od svetaca druzieh slovih,
za sad ne ću besiditi,
ki počiju po gradovih,
ere iman bugariti
za naš odviet ńih zoranje
u prisašno popivanje.

153.
U pustoši Tebaiske,
odliš Pavla i Antona,
gore i svete Iliriske
kolika se čuu romona?
ne od zvirja al od lišća,
neg od ļustva i svetišća.

154.
Sveta zemļo od Solina,
pokle se u te tvoj zavrati,
da bi mogla tva ravnina
i tvoje vode povidati,
ńihov žamor koliko bi
pravi krstvo ko[2] pridobi?

155.
Neizrečene strasti i sile,
ke od ńega je pritrpilo,
i ke smrti prinemile
na čast vire jest primilo,
more rikom da ih ćuti,
kad se krvju do dna smuti.

156.
Svetih mnozieh gospojina,
vlaš Trsate i o Love[3],
upisaše pera ina
i čudesa i darove;
Gospa kućom bi u Trsatu,
ka sad časti se u Loratu.

157.
To stanišće potišteno,
u kom diva zače Boga,
leteć zasve da kameno,
od naravi van razloga,
pomisti se veće krati,
da svak bude virovati.

158.
Prava po tom velom čudu
Isusova da je vira,
i da van ńe svak zaludu
druge vire sebi obira.
i ište[4] dasku neutopa
lud nevirnik sliepa topa.

159.
Braškom vinom u otoku,
ako i mistne ni svetosti,
u jednomu samom soku
on se dieči veoma dosti:
sok, iz zida ki ishodi,
blagoslove ńemu godi.

160
Odlučivam dake za toj
obratiti misli moje
Divi od Humca čudnovatoj,
pomoz mene ma Gospoje,
da bi čudo pravo pravi,
slavna znoja ne otavi[5].

---

[1] r. Giustin Grada; današńi Kopar u Istriji, u starini Justinopoli;
[2] r. kó [3] r. oloue [4] r. iste [5] r. nè otaui.

161.
Pak dopusti da koliko
stratin kapaļ črna moga,
ako i tmasta, da toliko
primem mita nebeskoga,
koim te hvale, ko obeta,
bez svoe tašće, Divo sveta.

162.
Da tva crkva je u mokrini,
er prikladno ńeki sumje,
er ni ona u dolini,
neg vrh brda i na hum je[1],
gdi ńu toko uzoritu
vitri suše u prolitu.

163.
Na dan kad se Fabijani[2]
svete slike otvoraju,
jedno lito bih urani,
tu da od grieha moih se kaju,
suhi i siver premda dmaše,
zidi znoem svi se opraše.

164.
S mnozieh lita slike tame
na zied jedva razbiru se;
a u to doba puku same
očigledo objavu se,
da u toj javi svi skupjeni
mnogo ostaše prisnećeni.

165.
I Andriašić pastir bditi
ima sumńu od otavi;
al kad vidi znoj očiti,
srebrn svitńak ńoj ostavi:
nu bi i zlatne srila sude,
da taj čudnos drugdi bude.

166.
Stvar naravska da to nije,
već se uvisti o virniče!
i Baronij pravi ti je,
da znojiše krstionice
na sem svitu; Bog zna i vidi,
zašto iz zieda znoj se cidi.

167.
Ispros milost, Gospo draga,
da ja budem uzdržati
sve što crkva sinka blaga
svietu prida virovati,
i da na čas smrtna ziha
oprost primem moih sagriha.

168.
A ti Isuse, na mučenja
kad ne diže moe slabosti,
daruj tvoj dar pobolšenja,
i kajanu već oprosti,
nek poklonim srcem cilim,
što ne mogu dat ti s dilim.

169.
Joh! da ne bih viku bio,
dobrostivi Bože od nebi,
tvoje zakone pristupio,
i u ničem sgrišio tebi,
koliko bi sad mirnije
živio, i ufao najkripkije.

170.
Al pokle rieč istina je,
ku isti nam ti izusti,
da bied grišnik prav ostaje,
skrušen uzdah kad ispusti;
nu uzdišen i bijem se,
tebi i Bogu utičem se.

---

[1] r. Humije [2] r. Fabijani; (usred zime, 20. januara).

171.

Odlučujuć stavno od sada,
da pri hoću i umriti,
neg kim grihom tvoe nikada
veličanstvo uvriditi;
neg sve tratiću u pokaje,
što vrimena još mi ostaje.

172.

Ćućenja ovih glas skrušeni,
i srčenu boles pravu,
Spasiteļu moj ļubļeni,
prim na veću čas i slavu,
a pomoć mi tvu ne krati,
i tvojega ti obrati.

Svrha petnaestoga pievanja.

NADGLASJE.

Od svetaca koe gradovi
sebi obraše odvitnike,
i ki božji biuć darovi
ciele uzdržu telesnike,
ali u udu, koiem štuju,
da ih brane i varuju.

Pravļat uzeh od istoka,
ka tilesa država ima,
i ostatka slavna toka,
s kih milosti mnoga 'e prima
s ńih tleh srićan dalmatinski,
malo mańe neg svet Rinski.

PIEVANJE ŠESNESTO.

1.

Pokli svetce naške ruke
stavih štiocu prid očima,
molim, Diklo, priporuke,
jeda piesnim dostojnima
dalmatinske moj proslavi
gospodare glas mlohavi.

2.

I za ńime sveta tila,
ka po gradih poč vaju,
raspadna li[1], ali cila,
i grade iste varovaju,
pak ostala sva svetišta
udieh, kostieh ostališta.

3.

Sve što 'e sveto i blaženo,
čudnovato al čestito,
što 'e poznie, što l' davneno,
i krštjanstvo što[2] opļenito
sveto scieni i viruje,
i za Isusom spasom štuje.

4.

I kad, Diklo, jur doleti
s kruga Askrea[3] visokoga,
mislim grada uspočeti
od Askrivia istočnoga,
o[4] prihodbi da ne[4] blude,
kad se svetost pievat bude.

5.

Nie podobno da o tomu
grad niedan ni promisli,
kad se Bogu velikomu
opravļaju moje misli,
ki 'e u svetih svoih čudan[5],
da neli ohol bi *osiudan*[6].

---

[1] r. raspadnali [2] r. karsctianstuo sctò [3] r. Aschrea [4] r. ò — dà nè
[5] r. çiudan [6] r.

6.

Svak pri Bogu i svetosti
h' tlehu se ima ponižiti,
i po slavnoj toj kriposti
držan se je on ništiti;
poniženje najnižie
i grade iste uzvišie.

7.

Nu Kotore! ki na kraju
ńegda naše kraļevine
miran siediš u potaju,
meu visoke dvie planine,
dno Rizonske metnut luke,
ko u dragi sad jabuke.

8.

Ku virenik sgor nebeski
čestokrati obahodi
u svitovnoj vrućoj treski,
jeda jurve cviet izvodi,
plode i daje jošter prińe
od kriposti i svetińe.

9.

U tebi bo sveta Osana,
cvit čistoće, uzgoji se,
plod triuh braće Kotorana,
Sagurović[1] kieh smlatiše,
blažen Adam, Maren, Gracia[2],
kih ispusti van Dalmacia[3].

10.

Ali i prem da ti nimaš
neg Osanu od tvojizih,
jošter dare božje primaš
po kriposti od tujizih,
stat u tebi ki obraše,
da te od zla svega maše.

11.

Trifunovo zoriš tilo
u zatvoru srebra i zlata,
koga si obrao bogomilo
odvietnika za priata,
i Masima velikoga
miešte sbora gor rečnoga.

12.

Kraļ Vedimir, vrl, kojega
četirima još krstjani
ko zločinca najgorega
muči izmaknu[4] pokli izrani,
kad kraļujuć na kraini
dalmatinskoj to učini.

13.

Sveti Trifun, ki dietetom
sinu mnoziem čudesima,
i ki odoli paklu kletom,
a po muci Kotorima
prini snagu tiela svoga,
da mu 'e vraštva bran turskoga.

14.

Častieš križa Jezusova
u prikaozih dva kušćića[5],
kamen, kim skup zlieh židova
hti ga udarit, da ti 'e srića
i obrana u potribe,
u kih ufat tebi 'e tribe.

15.

Imaš i vlas dive[6] svete
Jeremie, puti ńešto,
s koima ona Turke klete
zavežuje na tvoe miesto,
da k ńem ne iđu zli dušmani,
il da otiđu[7] rastecani[8].

---

[1] r. Sagurouich [2] r. Gratia [3] r. Dalmatia [4] biće griješkom mjesto i s m a k n u [5] r. kuschichia [6] r. Diue [7] u rukopisu kao da je o t đ u (otgiu) [8] r. rastezani.

*

16.

Držiš i zub Polonie,
i svetice druge kosti,
u srebrne kih shranie
bogoļubno častiš, prosti
da Bog grieh, i u dici
tebe uzdrži na granici.

17.

Ti u jakosti zaštitenja
tvoga svetca, ne imaš straha
turaškoga podsedenja,
ni carskoga vrla maha,
ki i pri u tmi srnu na te,
da te ugrabi, i rani da te.

18.

U istoj luci i grad Novi
suproć buci objavja se,
koga vlaštvo[1] toko lovi,
ako i žestok zatvara se,
s trim ogradam, ke ga brane,
s tvrdištima s obi strane.

19.

Ali i prem Riobradac[2]
čudniem vojstvom na pridanje
da ga stisnu, Korner vladac
skoro učini da i nam dan je,
već neg silom svom hitrosti,
Kotor žvala a tiesna oprosti.

20.

Sve svetosti ke grad pri ima
Buslomanstvo rugom uruže,
a sad časti Jerolima
za nebesko svoe oruže,
er on u svoj blagdan sveti
grad odrva, kraje osveti.

21.

Dubrovniče u slobodi
sad se h tebi ja obraćam,
svetilišta tvoja odi
da razvidim i privraćan,
ka s tve sumje nie moć znati,
premda i molih veće krati.

22.

Li imaš blago pribogato,
i u dnu svetih kojih kriješ,
peeset udieh svieh u zlato
i u srebro kih odiješ[3],
i u crkvi ke Stipana
držiš jošter punih rana.

23.

Meu kojih dvanaes glava
svetih ńekih mučenika,
paome križa po kom slava
tebi rane, čas[4] i dika
Serja, Baka i Stipana,
svieh mučenih kapetana.

24.

Arkilea[5] i Pankraca,
Petronile, Petra hćere,
dońi kosir s nič zubaca
Apolonie, paka Nere[6]
svete lupie[7], s kimi tute
prikraćuješ zlobniem pute.

25.

A Pankracia pak prstioci
u crkvi su Biaža tvoga,
niki ńega i kusioci,
da te čuva zla svakoga
Lovrom, Petrom i Andriom,
ki tu jesu ńekim diom.

---

[1] r. ulastuo [2] r. Rijobradaz [3] r. odiesc [4] r. cias [5] r. Archilea [6] u rukopisu nije jasno prvo slovo; čini se *V* popravļeno u *N* (vidi: Skurla, Moćnik, str. 26, broj 148.) [7] r. lupije.

26.

Prst[1] je jedan sveta Dome
srid ńegova templa lipa,
Grižostoma i sumna Tome,
s kim Isušńe rane pipa,
ruku da ti[2] kraļ Stipane,
lakat Mande, glavu Ane.

27.

Dumne tvoje plemenite
svete Klare glavu pazu,
i jedne dive osobite
Orsulice, i s ńom kažu
Andrieve kus mišice,
i Mande iste pokornice.

28.

Sidališki[3] templo veli
velkom samim obogati,
s kim Jesusa Šimun mieli
prija, kad ga diva Mati
prini u crkvu, da ga diže
i zakono da ga obriže.

29.

Kad proroči obedvima
star napuńen duha sveta
bielig Isus suprost nima
da će ostati a[4] probieta
čista duša Marijina
na dar smrti svoga sina.

30.

Pri sididba tva bogata
bi i kad križa Isusova
shranu imaše suha zlata,
sad mišica Ivanova,
ako i liva, ńu uzdrži
pravovirna da produži.

31.

Mogoste se jaoh skrušivat
čim glejahu vaše oči,
di Isukrst krv prolivat
poče, i pak svu istoči,
čudno blago, čudno uzdanje,
duša i mista varovanje.

32.

Tri ima tiela i brajena
mučenike Kotoraše,
kih objavi ona žena,
ku Kotorci ne slišaše[5],
Petra, Andriu i Lovrina,
kad ih ne hti otažbina.

33.

Ima i glave sveta Blaže,
er sva bi vam ukradnuta,
ako starac što ne laže,
vašoj posadi ugodnuta,
s koje brane vazda prosta
u slobodi lipoj osta.

34.

S kuge, s trešńe i s užgadi
za toj crkva plemenita
trikrat mu se lipša gradi,
čić ńegova slavna odvita,
i bojniška kuća se odni,
sam vaš bojnik ku ne podni.

35.

Sam bo on hoće vitez biti,
i uzdana vaša nada
uzdržanstva ovd na sviti,
i čuvaotnik posrid[6] grada.
u kom, i bez oružnika,
smirit se ima vaša dika.

---

[1] r. prist mjesto prst [2] r. dati [3] r. Sidaliski [4] r. à [5] r. nè slisasce [6] r. pò.

36.
I krstiteļ s vami stati
i vas čuvat obrajo je[1],
od Toskane ban bogati
prenda trikrat radio je
lakat mu imat, a za mani,
ki ne daste ikad vani.

37.
Ni na molbe, ni na sbroje,
veleć Toski veli bani,
da meu virnim mirno stoje,
a da vaš grad pri pogani
biuć jema[2] potribite
vazda svece, ki ga štite.

38.
Jaka trusa i požega,
cvilno lito, lakat sveti
bi ugrabļen, i od istega
bana prijat, doletjeti[3]
hoti čudno vami opeta,
da vas čuva svakih šteta.

39.
Sto jednaste svetih stata,
svi u srebru okovani,
na dan Biaža od opata
i od fratara ńeko lani
iste iz crkve bi izneseno,
i po gradu proneseno.

40.
Još ostajuć druzi ostati,
ne biuć toko redovnika:
Dubrovniče htij[4] ufati,
da takova i tolika
vojska, i množ od svetosti,
branit te ima u jakosti.

41.
Na Korčuli nie telesa
doistitih, da ti ih pravu
sva kraļia[5] od nebesa
i kraļicu ļudi slavu
i u prilikah posvećeni
i tu su[6] gorńi priličeni.

42.
Glas je podan da 'e ostroga
Luci u veloj pod gomilom
svet Bažilia velikoga
zakopano košće tilom,
i da svak ga vadit žudi,
nitko al ne će da se usudi.

43.
Sveti Marko, sveti Roko
jesu ńeje braniteļi,
bdi obiuh bistro oko
vrhu miesta i obiteļi,
da ne bi umor ki nastupi,
i iznenada na grad lupi.

44.
Ńekoliko ńim biskupa
darovaše svetih stata,
bogomilos koje skupi,
navlaš slavnoga Dunata,
ko ńim plemić Španić[7] doni
biuć stadnik ńih pokloni.

45.
Žude koga sveta tila
s katakumba Rimskih primit,
i biskupa draga mila
prose, da budu i oni imit
ko im[8] čuva i o tom rade
na osiku slavne ograde.

---

[1] r. obraijoije [2] r. ijema — mjesto ima; i danas u Kaštelima [3] r. priat doletieti [4] r. htij [5] r. kraglia [6] r. tusu [7] r. Spanich [8] r. koim.

46.
Meu to im Drag[1] opeta
mučenika doni glavu
svet Klementa, ku ispieta
od Albana pape u slavu,
da bi oni bogomili
ńu pristojno uzdvorili.

47.
Od fratara malieh brata
na škoļ je[2] Isus dobrostvorni,
mati i svoja čudnovata
tu i u crkvi gdi 'e saborni
sidiliški skup popova
sve prilike mnoga štova[3].

48.
A u seonskom miestu od Kcara[4]
ima ikona Gospoine,
uznesena srid otara,
a izdiļana vrhu stine,
ka dopliva na skorupu,
plav pridav se morskom lupu.

49.
Sve su slike tej zamierne
zaedno čudne i obetne,
ke varuju puke vierne
od svakoje štete svietne,
i milosti dieli svejno
ki se utiču ńim snižejno.

50.
Koe Antenor već bigući,
žgane od Troje kad pobignu,
i ošte[5] svitao i mogući
na ovi pićni kraj podignu,
čim se od ńega pak odieli
i Patavij sgradi veli.

51.
Ostrognoga grada Hvara
sidna bogša[6] i velika
Stipana ima gospodara,
zaedno pape i mučnika
svetieh kostieh, a[7] Prospera
cilo tielo kih zamiera.

52.
Kusca lupaj mučeniko
i Grgura i Seria,
i od gnataa ńekoliko
Eusebia i Klaria,
Kanturiensa prst[8] Tomaša,
ko čist[9] Viska, Justin, Staša.

53.
I križ čudni tu se časti
na kom se Isus propet vidi,
ko i rubje toko omasti
krvju iz rana ku iscidi,
da se uklone plemeniti,
prem sad godin sto će biti.

54.
Kad puk udri na vlastele
i smionim zliem načinom
porazi ih dosti vele
ogńem, drivom, gvozdom, stinom;
za sviet se Isus jednom boli,
a dvač za Hvar svou krv proli.

55.
Nu vlasteli kriež držite
za drugoga spasiteļa,
i k ńemu se utičite,
da vas brani od spiteļa[10]
sitna puka, i propasna,
k zlu pospiešna, k dobru kasna.

[1] r. Dragh [2] r. nà skoglie [3] r. stoua [4] r. Kzara; današńe selo Kčara (na Korčuli) [5] r. oste [6] r. Boghsa [7] r. à [8] r. prist [9] r. çijst [10] r. spiteglia.

56.

Jedna iglica božje krune
Jesusove i vami ima,
kom blag taži drugi bune,
srid Markova ka jest trima,
ne more se ńoj opriesti
ako i oštar puk nesviesti.

57.

Ima i ńešto križa spasna
ki raščińa nenavide,
paka obisna i propasna,
i brani vas od zaside
ńih i druzih protivnika,
križu 'e[1] kripos privelika.

58.

Druge crkve držu ostata
Erkulana, Venancia,
Beniń[2], Kandida, Dunata
Kasetia[3], Simplicia,
mnozieh druzih pri ostaca[4]
navlaš svetieh mladovaca.

59.

I u onom svitlom gradu,
i po selieh od otoka,
liepom Viesu, di se mladu
trsja, i gdi su plodna boka
za ribańe i za sade,
o kih ona čeļad rade.

60.

Obi one pučne župe
Gospodńega hrane križa,
čudne im se ribe kupe
udarajuć srid ńih mriža,
nu kad dobri, kad trišćeni[5]
s nelovom su uhiļeni.

61.

U Brač svako miesto slavi
svoj ostanak sveca koga,
koih Ivan biskup stavi,
da od oblaka čuva ih zloga,
a Pia sveta štuje Stivan[6]
dobrom česti tu uživan.

62.

On bo čudno u onoj strani
od zlieh godin, grada, krupa,
vinograde štiti i brani,
da ih virnim ne izlupa;
ali vira dosti nie,
kad se hara i grabie.

63.

Splite, slatka otačbino!
daj o tebi da govorim,
pero moje ne bud lino,
ļubom leti, kojom gorim,
de blaženstva piši ohole
i ove moje prvostole.

64.

Najprie tempo svim poglavan,
posvećeni Gospojini,
srebrnicom ima davan
liepu obeti i u procini,
ki dvim udmi svetac sije
stran Isusa i Marije.

65

Prvi Jovu bi sagrajen,
pak namińen Divi majci,
drugi na otar nov posajen,
kovaše ga[7] naši grajci
na priliku bogatoga
slavna ikona[8] Bnetaškoga.

---

[1] r. krixue [2] r. Benign [3] r. Casetia [4] r. pri ostaza [5] r. trischieni
[6] r. stiuan [7] r. kò uascega [8] r. Icona.

66.

Za parčicu svoga grada
Split dake ima Gospoinu,
pod svim krilom puke sklada,
i štiti ih da ne ginu,
oni u svietnoj poplavici
teku tihoj golubici.

67.

Sridńi u proviżd svih susrita,
netom stupi tko na vrata,
i trpeza mramorita
na kou božji dom laskata,
di se Isusa shrańa tielo
u kršļino svakoj[1] cielo.

68.

Vrhu u ajer izdiļano
kazolište[2] liepo ushodi,
hitro rukama uzdržano
dviuh anđela u slobodi,
od drveta cipresnoga,
rukočina izvrsnoga.

69.

Simo i tamo oblićaju
goli, er vrući, Serafini,
a nebom se naziraju
čudesa osam, ka učini
Poncun[3] pengač[4] glasoviti,
koih mučno 'e prociniti.

70.

S desne i s live pak se vide
dvi prilike vrh otara,
ke na rakah stienih side
dviuh svetih gospodara,
Dujma i Staša, ki počiju
u ńih tilom za tutiju.

71.

Nad ńima se još višinom
vrhu stupieh udignute
dvi crkvice istom stinom
na razlike, veze i prute
pružau nugli i nuglišća,
kipe uzdržu povrh[5] lišća.

72.

Plemstvo, lipost i priliku
skazat trima uzorita,
i izvrsnomu a nać zvoniku
takmu pamet ne dohita;
dosti da su sgrade uzvise
Doklecana Kolafise[6].

73.

Srebra glava Jesusova
i križ zlaćen otar resi,
prvi a strane dviuh lahtova
i dviuh ruka *rudatiesi*[7],
ne govoreć od sveštnaka[8]
srebrnitih i sudaka.

74.

A na više svetkovice
križ od križa izabrana,
i trn slavne od krunice
spasiteļske s blagoshrana
za urehu veću slide,
ki u prikazeh dviuh se vide.

75.

I dviuh manših svih srebrnih
zub se kaže Polonie,
Dujma i sveta u otarnih
caklieh lipos lipša nie;
blaga i nik Maričić dvime
da kov a ja[9] dvim za ńime.

---

[1] r. ù karsglino suakoij [2] kazoliste — tako u rukopisu; biće pisarska grieška mjesto kazalište — kako se nalazi u strofi 76 ovoga pjevańa [3] r. Ponzun [4] slikar; od glag. pengati lat. pingere [5] pò uarh [6] r. Kolaffise [7] r. [8] r. suestnaka [9] r. kou à ija.

76.

Kazalište velo od srebra
u dan Božji[1] i osminu;
s anđelima na oba rebra
ki uzdrže zlatu skrinu,
dae se vani ostia sveta
blagoslovom puk da odšeta.

77.

Tri srebrna polutiela,
napletena zlati cvieti,
ima oš[2] crkva Bogu miela
svakim stinjem gradobieti,
kroz klo lupie[3] puk prozira
Dujma, Staša i Arnira[4].

78.

Dvih drži ona tiela sveta,
a Arnira koludrice,
koga Kačić kuća kleta
kamenova u Poļice;
tu je i bovan gdi s koļeni
pavši obieļig upri u stieni.

79.

Spasiteļu u tom sliči,
i on pod križem er kad lupi,
svaa koļena zabiliči
na tvrd kamen, ki ulupi:
omekčaju s svetih stine,
grišna a srca tvrdja[5] čine.

80.

Naš prabiskup Dujam prvi
Petra učenik apostola,
ki se za puk opra u krvi,
od poganstva da ga ohola
priobrati k Isukrstu
u pripovid i u krstu.

81.

Od ovoga čudes truda
moja Klio ne klikuje,
neg dva sama čudes čuda
za sva štiocu prikažuje:
mrtva uskriši majci sina,
žednim provri suha stina.

82.

I ko Moizes Izraelu
iz ńe prutom vode šinu,
utiši Isus majku cvielu
davši život ńeje sinu,
tako i s dvima on čudesi
sklada s Bogom od nebesi.

83.

Arnir ńegov ki posledac
za svu crkvu hti umriti,
ne moguć se pohlibedac
vrh crkvenih s ńim sgoditi;
Staš, ki pride od izvani,
da ga utope tu pogani.

84.

Felic mučenik s druzima
leži u pratar sveta Frane,
koga riečmi propasnima
crkve da se[6] Spoletane
kad radiaše[7] osvojiti,
hti ga Tonko[8] nam braniti.

---

[1] Božji dan = blagdan Corpus Domini; i danas po Dalmaciji [2] r. os [3] r. lupije [4] Sancti: Domnius, Anastasius et Reinerius [5] r. tuardija [6] r. dasse [7] r. radijasce [8] Tomko Mrnavić u djelu: S. Felix episcopus et martir, Spalatensi urbi dalmaticae croaticae metropoli, primatialique et veritati vindicatus. Romae 1634.

85.

Družba ovoga i Dujmova,
i inih moćih gradu daje,
ako imena i ńihova
još drže se u potaje,
opojenje poganovi[1]
kažuju svetih Solińovi.

86.

Nu viteza taj četiri
Viskom, da nam ki svou glavu,
učuvaše naše miri
i Turašku smeše spravu,
Pole i Dujam zube kaza,
kada Turke pse upaza.

87.

Oni stojeć vele nie,
gledaše se na pridvraću,
di se svaki rugom smie,
kada Turci vojske svŕaću,
da grad biju s topovima,
ke vodiše meu ńima.

88.

Felic isti ne dopusti,
strahļiv pratar da ga budi,
smorske vitre kad nań pusti,
da ga iskrca nek slobodi,
i ona zemļa da štiti se,
di krv svoju prolio biše.

89.

Knez nadahnut baš od tie'[2]
sve države plavi skupi,
paša držeć da se sbie
u Split vojska da nań lupi,
ovim putom tabor jasni
noćno dignu pun bojazni.

90.

Polutilje[3] Nikolieno,
glava Ivana i Bartola,
Mare, Pavla[4], Mandalieno,
trupje i dvanaes apostola,
Diva sinkom u naručje
nami dobro 'e priporučje.

91.

Prsti[5] Kuzme i Jakoba
obi srebron okovani,
i oni srićna nam su koba,
jedan ovi duhovani
tempo, i brastvo drugi drži,
da nas božji prst[6] uzdrži.

92.

Misaa anđeo[7] rukopiesni
Dujma Sveta na ovcadi[8]
plastmi od srebra okoliesni
dvoj nosića jednogradi,
i gostare dvi sliduju
ńegove se ke viruju.

93.

Srebrnitih kadionica,
kandea, pihžid[9] i kaleži,
tokih križa kazionica,
i ostale sve prateži,
prvocini ka pritoi[10]
toke crkve množ se broi.

94.

Križ u crkvi svojoj slidi
na dvi daske pengan milo,
gdi propeto svim se vidi
Jesusovo slatko tilo,
ko dopliva s mora davno
dosti čudno, dosti slavno.

---

[1] r. opogenije Poganoui [2] r. tije [3] r. Polutilije [4] r. Paula [5] r. Pristi [6] r. prist [7] r. Angeo [8] r. ouzadi; riječ napravļena za talijansku c a r t a-p e c o r a [9] r. Pihxid [10] r. pritoij.

95.

I ko na otar pristavļeno
ńeki kartar, joh prokleti!
svoe pineztvo izgubļeno
plačuć jidan hti ga udrieti,
ter ne moguć prsi doseć
stegno probi smaman odveć.

96.

U kom još je rat gvozdeni,
ki izvadit ni se dao,
odkle izvri[1] vir spaseni
svetom Marku ki 'e ostao,
(ko ovd govore) čudne krvi,
ku kad kaže, vas grad vrvi.

97.

U fratara Kate svete
iglica se draga hrani
krune srebrom opoviete,
ka nam staru slavu brani,
i sad poglav veća reće[2]
di Isus veće krune meće.

98.

Ovo trnje Spasiteļa
Splitu gradu plot učini,
ki mu odbie neprijateļa
i tišti[3] ga u tvrdini,
ko i kruna Francu brani
kraļu dana od Bnečani.

99.

Jest i ńiha sveta oca
prst[4] u srebru Dominika,
Pole kotar kusioca
druzieh svetih mučenika,
vlaš pravičnih mladinaca,
sbietih zlatom u *zakaza*[5].

100.

Pratri drže Franciskari
osvim File i drugova
okovane u srebari
poštovana kusca ova:
dilak s globe mao Lovrine,
divske i glave Krstinine.

101.

Pratrom drugim redovniekom,
male braće obsluženja,
Poļudara ron pridjakom[6]
daše kostieh ulomjenja
svetieh Festa, Luciana,
Pegatia, Luciniana.

102.

Gospa mańega od zvonika,
vrh vrat glasne od polače
Doklecianske, srid kazlika,
tišti[7] i svete pokrivače,
u okovu srebra bila,
čiestu divu ka 'e prikrila.

103.

Tempo i nova molidbeca
Supilipa[8] bogomila
ima krvi svoga sveca,
prsieh kud mu puče žila;
kus košulje[9] Ignatia,
i skrabioce Ksaveria[10].

104.

Maińa[11] Klara Vitorina[11],
Bonventure i Lucide,
Barbar, Justa, Saturnina,
Fedel, Kolombe i Placide,
prikazaoci kosti im[12] hrane,
ke se vidu na blagdane.

---

[1] r. izuri [2] r. rechie [3] dijalektično mjesto drži; i danas se čuje u okolini spļetskoj glagol tiščat u značeńu držati u ruci ili rukom [4] r. prist [5] r. [6] r. pridijakom [7] r. tisti [8] Sv. Filipa [9] r. kosculye [10] r. Xaueria [11] r. Maigna — Vittorina [12] r. kostim.

105.
I u gospe od Poišana[1],
koja sidi vanka grada,
dva lakta su pokazana,
koje u srebru slavna sgrada
od Florence i Dunate,
grišnu puku na ogled date.

106.
I na otaru bogše manše[2],
bratimštine sveta Karla,
sveca istoga kusac kanše[3]
siva na odvit puka umrla,
svak bo ogńica koga gori,
k ńoj se utiče da ne umori.

107.
U Omišu[4] di se baca
rika (u more) od Cetine,
ima svetih svoih kusaca
Censorina i Marine,
Teodora i Potinta,
Aurelia i Jacinta[5].

108.
I Isusove paome svete,
u kazlistu ka se štie[6],
Ezekiela kus profete,
mučenika i Esaie;
svete Ańese, svete Marte,
oko paome ki se vrte[7].

109.
K tebi stupan sad Trogiru,
zavičaju od ļubavi,
jeda bi i ja na protiru
tvoga Ivana štogod pravi
veličanstva od svetińe,
ko 'e[8] bez kraja more sińe.

110.
Diomedske krajen stine
lit' ko kaleb moje pero,
davno odleti u pučine
Kanavelić sokol Peero,
nit se osvraća[9] na poruke
al se ugńizdi vrh Jabuke[10].

111.
Tute naćeš od svetosti
Ivanove bielig slavan,
di plav čudno on oprosti
od topi, i puk vas oplavan
ote valom, ote puhu,
hodeć morem ko po[11] suhu.

112.
Ako odletiš put zapada,
čućeš di kraj jošter buči
Zadarskoga biela grada,
koga shranit ńegda odluči
strahovita vrla obseda
Ugarskoga kraļa brieda.

113.
Koga i smiri pak po obsedu
Kolomanom kraļem časniem,
ki upazi glavu siedu
Ivanovu vidom jasniem,
golubica di mu sleti
s neba misu dok posveti.

114.
Ako obratiš se[12] pak k istoku,
čućeš žamor Trogirana,
i u onom srićnom boku
odjek[13] biskupa Ivana,
ako ustrpiš, mož dobavit
što bi pieva, što ćeš slavit.

[1] r. Poisana [2] r. mansie [3] r. kusaz kansie [4] r. U Omissu [5] r. Giacinta [6] r. stie [7] r. uarte [8] r. koe [9] r. os urachia [10] r. Giabuke [11] r. kò pò [12] r. obratise [13] r. od ijek.

115.

Znaćeš molbe i žežine,
nastoj ńegov, ļubav, bdenje,
tisnost skrepne sparažine,
kostre, i drugo pedipsenje
plemenite svoje puti,
gojne u[1] rudnoj mekoputi.

116.

S kima prope tielo svoje,
grad pomaga, duge rati
pučne gasi[2], i pokoje
hti svojem stadu darovati,
biednos tiši, mili uboštvo,
crkvu redi, dieli almoštvo.

117.

A tiesnoga ńegda lita,
kad krup pobi vinograje,
od po badńa gradobita
čini čudno da izaje,
božjim darom, vina vele,
da[3] tri bačve puni ciele.

118.

Po tom tizih mrtav ležeć
mnoziem sinu čudesima,
hudobnieci na grob režeć
prosti ostaše, nemoćnima
poda zdravļe, hromi staše,
slipi divno progledaše.

119.

Nakon godišt nikolice
našast tielom, na prinose
stienu jači od kopnice
htiuć odklonit ne mogoše,
samom starcu Teodoru
da se maknut na otvoru.

120.

Za tim mnogo kad Markoci[4]
grad Trogirski popliniše,
shran stražeći ńeki *Groci*[4]
sveto tielo okļastiše,
i ruku mu čić prstena[5]
ocipiše od ramena.

121.

Poklisari ku Trogirni
za tim proseć od Bnečana
odposlani ričma mirni,
ruka ali ne bi im[6] dana,
ka najposlie na svoe side
u svitlosti sama pride.

122.

Cielu dakle ima shranu
čudna sveca velikoga,
ki sam da se za obranu
Trogir grada čestitoga.
Ruko moja, pero ustavi
kad množ pera ńega slavi.

123.

Nemu ću se ponižiti
ko su moji običaji,
more bo bo[7] lako biti,
da moi mukli poklonaji
draži budu, neg piesnika
bučna hvala sva kolika.

124.

Na bišicah[8] još sažgano
Lovrinovo tišti rebro,
ime crkvi odabrano,
okovano sve u srebro,
ko za zaklad tvrd drži se,
grad da izginut ne boji se.

---

[1] r. ù [2] r. gasi [3] r. dà [4] r. [5] r. parstena [6] r. nè bijm [7] r. morebobo [8] r. bissizah.

125.

Toma rebru slavnom svetom
i ńegovoj crkvi dana
mnoga darja biše ukletom
od verneuih Solińana,
bogat Kvirin zlaton radi
svu okovat kad prigradi.

126.

Milinović dominikar
ńeki i jaran[1] sveta Frane,
prvi i drugi jakno likar
rastiruju magle rane,
da grajanom ne naude
i da vozduš[2] čist uzbude.

127.

Kasotića[3] Agustina
rodno miesto nesaznano,
sveca tvoga vlastelina
niemaš kosti neg ti·'e dano,
da s Lucerci i s Hrvati[4]
mož ga i ti svetkovati.

128.

I prid ńegov otar steći,
ki mu Dujam kuće svoje
stavi, nek se greš uteći
u potribe svake tvoje
svem grajanu, koga teški
slavi Palma Vene*tie*ski[5].

129.

Imaš Neria su Filipa
ništo svetieh unut*a*rna[6]
polutiela, ka srid lipa
držiš zlatna i srebrna[7],
Severina ostanaka,
Pia, Leuna, mučeńaka.

130.

Dumne jedne bogomole
slavna Petra prst uzdruže[8],
druge biskupa a Nikole
kuse caklon[9], srebrom kruže,
Gnatia[10], Klaudia, Epifana,
krstiteļa i Ivana.

131.

Mihovilke dumne traće[11]
stegno časte Kresenciane,
Postolaši[12] male braće
kosti Dińe Jiveliane[13],
Kasta cava[14] Deodata,
srićna Anđela Fortunata.

132.

Redovnici Dominika,
ki u gradu život traju,
Petra svoga mučenika
i Ivana prste imaju,
a oni, ki su na Čihovo,
propeće imaju Isusovo.

133.

Koje klańat svako lito
trču puci državjana,
jeda bi ih osobito
priala u otvor svoih rana
milostiva taj i prika
puna spasenja duš'[15] velika.

134.

Luke i Tome sumļivoga
tišće[16] oš vridna dva ostanka,
Petra i Tome opet svoga
dva ručena desna članka,
lahte Leuna, Mladinaca,
moći i druge od svetaca.

---

[1] r. ijaran [2] r. uozudsc [3] r. Casotichia [4] r. haruati [5] r. [6] r. [7] r. srebarna [8] r. prist usdruxe [9] r. zaklon [10] r. [11] r. trachie [12] r. Postolasi [13] r. Giueliane [14] r. caua; biće dijalektično mjesto č a v a o (cava[l]) [15] r. Dus [16] r. tischie.

135.
U crkvici Korliana,
ka je u starom svojem selu
od Krpeńe[1] biuć ńim dana
glavu Entimia drže cielu,
i od Lelia svete kosti
Kuparića[2] po milosti.

136.
Plemstvo grada da prikažen,
velu crkvu i sahranu,
gdi sad leži Ivan blažen,
ne imam mudros ulivanu,
ka bi biela potribita
za rit sva ova uzorita.

137.
Pravo 'e pravit vrh sahrane
od diļači[3] čudo da je[3],
i da na sve četri strane
srebrom, mramrom obsrta je
raka, i kom ńe kip dvanaes,
dosta 'e da te zasniećaes[4].

138.
Šibeniče i Skradinu,
ńegda grade od vridnosti,
nekrst šibon tebe šinu,
a onoga Bog oprosti,
svetieh erbo toke ruke
zań se rvaše na izruke.

139.
Ni sad nie ti skrbi s toga,
da u tiehoj stojeć luci
na klimenu grada tvoga
imau podbit turski vuci,
i bez čuva i bez bdenja
da te razdru bez smiļenja.

140.
Noprimožne dvi tvrdine
s kopna i s mora tebe brane,
Ivanove, Niekoline,
a u sebi ti obrane
bastiuna jačje kružiš.
ńim ogńeno da opružiš.

141.
To su tvoji ustavjaci,
šarampovi[5], bandurice,
zid bedeni, turni jaci,
meterizi i prigradnice,
i hrabreni braniteļi
tvoi su sveci, prijateļi.

142.
Nova crkva liepa ka je,
poļanica i šetlica
pohvalu ti mnogu daje,
a najveću svetbenica,
ku uzdržiš mnogom časti
i ne da ti na tleh pasti.

143.
Sveti Jakov koga dvoriš
za tvojega gospodara,
Krste stegno koga zoriš
Lovre, Basil, Kristna, Klara,
kih uzdržiš svete gnate[6],
da stražuju tebi vrate[7].

144.
Glava Matie apostola,
i jednoga od mladenac,
Luce, Bare i Orsola,
u kušćićih[8] Karlov venac,
nič Cesaria, Liberata,
Aniceta i Dunata.

---

[1] r. Karpegne [2] r. Cuparichia [3] r. digliaçi — daije [4] r. date zasniechiaes
[5] r. sciarampoui [6] r. ghnate [7] r. urate [8] r. ù kuschichih.

145.
Sveta Justa i Rufina,
Krisostoma, Juliana,
Akvilina i Kvintina;
po[1] Nikoli priostana,
i Stipanov jedan bovan,
s kim je bio kamenovan.

146.
Ńešto krvi ka se proli
iz propeća davno jošće,
Diva Majka ka se boli
i proplaka od milošće,
skoro umora čić kužnoga
moleć za te sinka Boga.

147.
Utažte se Šibenčani,
Isus er vam krv svu toči,
a Gospoja da vas brani
vir obraća svoje oči;
nisu duzi božji biči,
kad jih šaje[2] da vas liči.

148.
Moj drag Siku uzdrži se,
tako nazvan suh bez vode
žive jer si, i o[3] tebi se
Trogiranin pun slobode
Lučić mrsi opiravi[4]
veleć, da nis' Sik ti pravi.

149.
Vodice ti, selo tvoje,
vode nosi, suh da nisi,
a Sikom te imeno je
od Lučića čoviek viši
s iniem, ke on sad suprota
. . . .[5]

150.
Nek te mistiv[6] Lučić misti
i klade te kod Trogira,
ti si grad Sik stari isti,
u Lučića nie sva vira,
kao ko scini klast bi rada
posli i tebe rodna grada.

151.
Živi Siku, grade odamni,
i ne dopust velu luku
da posede tvu car tamni,
Dalmatinskom prudna puku:
dae jenguļe spasne i trave,
i zubatce krunoglave.

152.
Strane od Srimca slaja vina,
Morter uļa, mora ribe,
poļa sidbe, Krka mlina,
a Vrisovac[7] kad je tribe,
ne skaša ti svu utišu[8],
male braće fratri di su.

153.
A da nekrst, Bože ne daj,
ńu posvoji, teško nami;
er bi imajo[9] tihi pristaj,
ki plavojsku svaku jami,
bliezu a gaje i paklińe
za gradidbe i načińe.

154.
Zadre grade plemeniti,
u državi dosti slavan,
tebe peri nevištiti
upisaše da s' poglavan,
ko sad jesi veličinom,
ako i niesi starišinom.

[1] r. Pò [2] r, kadgih scagie [3] r. iò [4] r. marsi opirani [5] u rukopisu nema ovoga stiha, ali je ostavļen prostor; koncept ovoga pjevańa nije sačuvan [6] r. mistiu [7] r. à Vrisouaz; t. j. Visovac [8] r. utisu [9] r. imaijo.

155.

Prav Simune, u tebi 'e
starovito oporučje,
koga Jesus odredi 'e,
kad ga primi na naručje,
tebi, i pusti da iđe miron,
čim uń upri svoim poziron.

156.

A to ere oči svoje
vidili su već spasenje,
i nebesku svitlost, s koje
prit imaše objavjenje
svim pukovom, i u tom plodu
Izraelskom slava rodu.

157.

Šimun starac, svetac glavni,
leži u crkvi osobitoj,
ciel u tielu, premda davni,
sbien u spremi srebrnitoj,
di meu zlatu i mramoru
objavja se na otvoru.

158.

Ovu Ugarska Lisabeta
blagodarno ńemu posla,
dar svoj kraļski čić obeta;
a ti Zadre u ńoj dosla
dar veći imaš vikoviti,
ki moć nije prociniti.

159.

Pet sat godin da zakopan
u tvom žalu tebi osta,
kada našast i odkopan
tva posada biaše prosta,
ter ti siva čudesima
već neg srebri i zlatima.

160.

Meu koih govori se,
da buduć mu prst[1] skršila
kraļska hćerca, ucili se[2],
tielom, čim ga pristavila
biaše opet na svoe miesto,
črvno ńedro da 'oj 'e[3] čiesto.

161.

S kih zlamenieh začujena
zdravom diklom tad otide
Lisabeta mat rečena,
li milosti svejer slide,
blago tebi Zadre grade,
ne spi, neg bdi tebe rade.

162.

Biskupiti Anastaže
uzoriti tempo veći
u mramornoj raci kaže
martirice 'trup ležeći,
tu i drugdi zatvorene
ona, Agapa, Kiona[4], Irene.

163.

U svetištu templa ista
lupie Jurja i Jakova[5].
Leonarda, Urse, Sista
Mande, Marte, Oroncova[6],
rame i Marka Vanđeliste,
što 'e u srebro prikaziste.

164

Kosti Zoila i Dunata,
tvoj svet čelnik ki se veli,
i ńegova oba gńata,
Krstiteļa članak celi;
gńat Eufemie, Isidora,
i svet Zoila tolikora.

---

[1] r. prist [2] r. uzilise [3] r. çaruno guedro daoije [4] r. Chiona [5] r. lupije Giurgia i Giakoua [6] r. Oronzoua.

165.
Tišt' se[1], Zadre, na kraini,
nu ni vrata ne zatvori,
tišt' se tvojoj u tvrdini,
ne mogu ti nič zlotvori,
kad te brane u oprave
toke ruke, toke glave.

166.
Još ostalih moćih blago
od svetaca i od svetica,
po inih crkvah držiš drago
u srebrnih prikaznica;
ovih ne ću skazovati
bogoštovno 'e virovati.

167.
Grižogona ufaš tielo,
Krševaļem koga veliš,
u skrovitu da ti 'e cielo,
s kalujerstvom kako peliš;
ali sumļa nie dosti,
kad se ne zna di su kosti.

168.
Kušćić[2] križa, mrva krune,
i Isusova štogod stupa,
malo spuge jošter pune
zuči[3], s kom ti sve zastupa
suprotive i nezgode,
s svieta al s pakla ke dohode.

169.
Marijina nješto mlika,
koga veliš da još imaš,
ako 'e tako, ti velika
oprošćenja s ńega primaš,
dare zdravļa i jakosti,
majka bo je sve milosti.

170.
Glavu slavna Krstofora
Rab ustišta[4], miesto oteško,
i obra ga za gospara,
svetočašće čineć teško
dvač velikom tom čovieku,
pri vrimenu, sad vavieku[5].

171.
I Ananie i Azarie,
dviuh ditića glave hrani,
i Ermolaja i Abundie,
da ga svetih glav obrani
broj zamierni i petati,
biečih, kuge, glada i rati.

172.
Kripke Tekle mučenice
uz rečene glave stavi,
sveta Pavla učenice
lakat, da bi i on izbavi
grad od inieh suprotiva,
ka nalipju svej na živa.

173.
Stegna sveta Saturnina
za spasenje moć imati,
i svojega svet Marina
uprav ga uče koracati;
a Polonie zub divice,
grizńom svraća bludne zlice[6].

174.
U trim fratar obslužnika,
cilim tielom pogrebena,
leži kńegińa i vladika
od Zerova Mandaliena
Budričić, ka božja raba
dignu dumnam klostr srid Raba.

---

[1] r. Tistse [2] r. Kuschich [3] r. zuçi [4] r. ustista [5] r. uauieku [6] r. zlize.

175.
Meu ostale moći okove,
ke još broji u sidbieči[1],
ima i trn krune Isusove.
najviše se s koega dieči:
er ostanci muke die su[2],
najveći otar gradih jesu.

176.
Svet Gaudencij u Osoru,
Kotoranin ki se piše,
i ki grada svoga u sboru
dobar pastir učini se;
u sidilsku crkvu živa
brana sad mu opočiva.

177.
Opočiva ńemu a bļudi,
još dobrostiv i još mio,
dviuh otoka svoje ļudi,
budué mu Osor opustio,
i ne hoće da se toti
skot od zmija trovnih koti.

178.
Paček do je zemļi milos,
da nošena u ine strane
i prosuta tira silos
svake zvieri otrovane;
Istri brode ju, er moguća,
i sipļu ju okol kuća.

179.
I svidoče, da ļuteca
viku zmaja dolist ne će,
da kojega kužno peca
di se Osorska zemļa meće;
trovni a aer zač ne zdravi?
Bog mu kripos tu ustavi.

180.
S koga grieha ki ne *znase*[3],
al s visoke ke odluke
božanstvene koj klańa se[4],
i ka često hoće puke
da pedipsa ovd na svitu,
u spasnomu svojem svitu.

181.
Sidbicu i us tu[5] još bogati
shran mnozih glav i mišica,
sveta stegna, sveti gnati,
mučenikov, mučenica,
ki u pozlatnih spremah stoje,
ako i ne u svem, ko dostoje.

182.
Šest glav družbe svet Maurica,
jedna i dive Ursuline,
gnat Kostaca i Klarica,
glava a osma svet Sabine;
lakti Eustakia i Kornelia,
Celestina i Silveria.

183.
I svetoga Teodura,
s ostancima zlameniti
svet Romula i Grgura,
ki Isusovi hrabreniti
biuć vojnici, kripko umriše,
sad se u raju slavom više.

184.
U sabornu bogšu od Cresa
svet Židora ima glava,
s ostatcima od telesa
Dorotea i Vidava;
družbe Orsule glava opeta,
kus stadnika svoga i sveta.

---

[1] r. sidbieçi [2] r. diesu [3] r. [4] r. koi klagnase [5] r. ustu.

185.
Svet Vitoria i Fedela,
i svojega nič Marina,
Viska, Maura, Teofela,
Honorato, Faust, Paulina
daše 'oj kosti, ke telese
da i ti od sniega Gospu rese.

186.
A u crkvi Franciskara,
osvin mnozieh svetac stati,
slavna križa vrh otara
doni Isukrst, Diva i Mati,
svoga križa, svoga trna,
svoga mlika neoskvrna.

187.
Svet Silvestar i Sebastian,
Osip, Bartuo, Blaž i Luka,
Roko, Felic, Staš, Đencian[1],
svoim kostima i Abakuka;
a Anton i Ivan Vanđelista
kascem[2] svoih haļ daše mista[2].

188.
Tako Ursula i Agata,
Marta i s ńom Katariena,
Eufrasia, Hipolata,
Flautila, Mandaliena
svoih ostanak dar staviše,
da virni puk s ńih odiše.

189.
Tilo ostalo Silveriovo
Nerezine miesto klińa,
Lošiń Mali Romulovo,
Veli stegno svet Benińa:
glavu Grgura i Teodožja[3],
mučenika oba božja.

190.
Plodna časti Lubenica
Irinea ostan svita,
blaženoga a Felica
Kavisole[4] selo čita;
sih tieh svetac moći a toke
parču šere[5] i otoke.

191.
Ter pristoļem prid vičńime
nepristano svi mole se,
da nezdravi i nad ńime
kužne ulege[6] ne pruže se,
a odnese se duga mora
svoga od grada i Osora.

192.
Privisoki kraļu od nebi,
ki sve oda zla čuvaš puke,
i u rukah sve su tebi
ļuske misli i odluke,
i ki s grieha na potare
šaļeš kraļe, mećeš care.

193.
Poniženo molimo te,
da prostivši nam krivine,
ne dopustiš s tve dobrote
da država naša izgine,
da 'u ne složi turska sila,
neg bi milos tvu zorila.

194.
A vi sveci od svakoga
grada osobno gor rečena,
pomolite i vi Boga,
da od naroda nesmiļena
ukloni ga proži[7] mimo
čim ńega u vas mi častimo.

---

[1] r. Gentian [2] r. kaszem [3] r. Teodoxija [4] r. Cauisole [5] r. parçu scere [6] r. uleghe [7] r. proxi.

195.

Otac našieh Gospodine,
grieh na pamet ne postavļaj,
a sadašńe nas krivine
milosrdno zaboravļaj,
i ne čini da nas smete
bieč tvoe pravde i osvete.

Svrha šesnestoga pievanja.

NADGLASJE.

Moje se pero već povrati
na ciļ s naše osobine,
gdi ga zani i uvrati
ļubav mile otažbine,
u uboštvu nek pokaže
ko 'e sve dobro duši draže.

Vire, ufanja i milošće,
triuh kripostih bogoslovnieh,
i triuh druzih vridnieh jošće
od četiri poglaovnieh,
pravde, trizme, jakosnosti
uze pievat izvrsnosti.

PIEVANJE SEDAMNESTO.

1.

Pero moje već ne prši
okol zviezda sih država,
neg na miesto sleti i vrši
bieližnica di ti 'e prava,
gdino 'e tvoj ciļ poglavisti:
bogat škodan, ništ koristi.

2.

Oblitao si priko reda,
tražeć stara veličanstva,
nu ne bludi, vrat se ureda
na ubožka ponižanstva,
pomļi dobro, hotij znati,
da ti 'e od ńih pripivati.

3.

Ke su ubožke već kriposti
bistro pravļaj i očito,
ke su i čudne tih priprosti
i ustrpļenje vrimenito,
neka ļudim skladno petje
skaže obilno ńih dobietje.

4.

I ako ne bi piesni moje
toli vridne mogle biti,
dosti 'e meni da na[1] boje
budem život obratiti,
i da pojke meni budu
i iskrńemu za naprudu.

5.

Na Aganip priblaženi
svaki lako ne dohita,
nit okuša vir sladeni
Pegaški izvri[2] stup kopita,
a u divanu Meonida
ritko 'e vidit starca sida.

6.

Misli ujedne mrazna tila
ne teplu me živim plamom,
biži od mene liepa vila,
zabave joj nie bo sa mnom;
vile, i ako dive jesu,
vode mlaje na Parnesu.

---

[1] r. nà [2] r. Peghaski izuri.

7.

Gdi jih teplu, gdi jih poje
bistrom vodom Elikone,
ter ih blaznu da uspoje
dila Venere i Belone,
vencau[1] cvićem, ko ne vene,
taj već slava nie za mene.

8.

Tromo 'e pero, bil je prami,
nie ih črnom od razblude
mrčit veće, al silami
ogariti vojske hude,
neka od boja i od ļubavi
snažnie i hitrie pero pravi.

9.

Ja sam skršio triske davne,
i razdrio[2] bdenja mlada,
u kih pisah od nestavne
sreće, časļih[3] od naslada,
ter se bolim da izmine
zani i mene duh lahščine[4].

10.

Sada mi su težje misli
prišasnega od spasenja,
smrt je bliezu, brž su prišli
i brimena raščińenja;
rad bih moć rit istinito,
da se rvah hrabrenito.

11.

Da seļanstvo ispunio sam,
i težanje ne opako,
a da viru sahranio sam
srcem, dielom, ako i mlako,
zato da ufam krunu opravde
na dan veli božje pravde.

12.

Prie uboštvo ki ļubiše
svaki i vieru ispovida,
i ko trubļom svi 'u[5] proniše,
svud po zemļi s' pripovida,
kažuć kamen temeļiti,
za svu sgradu da će im biti.

13.

I ovu stienu ku odvrgoše
zidaoci sega sviti,
bi obrana da dovrše
grad duhovni boļim sviti;
ter za podlog služi im stavni
i za nugla kamen glavni.

14.

Perivojnik najpomnije
redi i goji žilu vojke,
tu sve gńoji i zalije[6],
i u najdubje ńu nabojke
da je kripko zakopava,
izvrstniji plod da dava.

15.

Ćoek bez vire ni neg oni
upraviteļ svin ogrusti,
ki na moru glavu kloni,
i kad zaspi pravļač pusti,
poginućen sebe i driva,
sebe er topi, plav razbiva.

16.

Tako i žitka sve vladanje
redi čoviek i upravļa,
kada svoje virovanje
u najvišu pamet stavļa,
i što od vire sliša, slidi,
ako očito i ne vidi.

---

[1] r. uenzau [2] r. rasdaryo [3] r. çasglih [4] r. lahsçine [5] r. suiu [6] r. zalie.

17.
Bog je viru odredio
na svidožbu svoih milostih,
ričju svom je 'e potvrdio,
da je koren svih kripostih:
on ne vara, nit vara se,
što zna uči, da i nam da se.

18.
Virovat je dakle Bogu,
u Boga i u sveto trojstvo,
prem razumiet da ne mogu
jedno bievstvo, troje sojstvo,
u Isusovo uputjenje,
život, smrt i uskrišenje.

19.
Da kako Otac i Sin tako
nestvoren jest, vikovičan,
jednodušan, Bog svakako,
Ocu i Duhu vas priličan;
dobar, mudar, velik, moguć,
s Otcem, s Duhom u svem izuć.

20.
Bez počela da Otac pren je,
koga nitkor ne porodi,
Sin od Oca porodien je[1],
a od obiuh Duh da ishodi:
Sin da je svitlost od svitlosti,
Bog od Boga pun milosti.

21.
I otajstva obsluž jošti,
ka uzdrži virovanje,
svetbe i milost obilnosti,
crkvu i ńeje pridavanje,
Rima uredbe pribiskupa,
i svelenih svetieh skupa.

22.
S tiem i božje providanje,
neumrlost duše naše,
sveta piesma nevaranje,
vićńu slavu ku nam daše:
ako dobri u životu,
zli li muke i sramotu.

23.
Teško virnom da dobrota
božja, kod svih ki grih skvrni.
nit se izapra za života
očist klala s kim raščrni[2],
čist da otide čista u Boga,
kad izstrapan ne bi moga.

24.
Za to[3] i čistnik virovatće
i ńegovih muk gorčinu,
koja tada dospivatće,
kad se plati Gospodinu
dug po sebi u tiplami,
al t' bogļubnih molitvami.

25.
Sini, unuci, svi baštnici,
oslobodte od zlih muka
otce, dide, brate, strici
blagodarstvom ust i ruka,
moleć za ńih, dauć im mise,
već tužili da ne bi se.

26.
Ko[4] ostaviše dobra vami,
s kih na svietu uživaste,
a ostave ńih jiduć sami,
dušu im biednu zapuštaste,
Bogu i vami ka vapije:
milosrdje gdi je, gdi je?

---

[1] r. porodienije [2] r. rasçarni [3] r. tò [4] r. Kó.

27.

Viruj i na vire dila,
ka pridaše dva oca umina,
i svis u svem slavna i zdrila
Kausina i Arzdekina[1],
ki na izvrsnost štioca svoga
pute drumom od razloga.

28.

Ko Bog jedan jedni dusi,
to i nam vira 'e jedna prava,
ku Isus božji sin izkusi;
sve ostale, ļuska glava
ke iznahodi, za nas nisu,
er zablude ńih misli su.

29.

Ko zašastje, al ke vari,
u viri ako s' neistine
svoe virnike ti privari,
najprie ričju Gospodine,
pak zlamenim, ke nikore
neg ti sam Bog čienit more.

30.

Ako li se zorit ima
rieč istina tvoe ļubavi,
viru čudniem zlamenima,
ku potvrdi, pokle pravi,
ludo 'e nam ńu ne primiti,
lud je u ńoj steć zlo živiti.

31.

Virujući drag sam Bogu,
jer virujuć ńega štujem,
gore u more stegnut mogu,
čim dilujem ko virujem;
vira al sama mrtva ostaje,
kad k ńoj poso[2] ne pristaje.

32.

Ovo je bojnik, ki prem da[3] ima
štit žestoki svete vire,
ako i snažnu ruku ne ima,
na dobieti ne dopire:
jedno 'e ništa virovanje,
kad ni i uzań dilovanje.

33.

Ovo je kripos sva u dilu,
raj od duše, duša rajna,
sih[4] nebesan u tamnilu,
svitlos prava, ako i tajna,
zora kaže ka meu tminan
sunca Boga zdrak istinan.

34.

Zapovieda vira svaka,
svaka može kagod želi,
sva su uzmnožna, śva su laka,
virujućim Spas nam veli:
što god pitat virni budu,
moleć primu i pribudu.

35.

Korist duše al pitati,
a nie k nebu dizat ruke,
i u molitvah praznovati,
za dat tielu priporuke:
išt kraļestvo i prav božu,
i k ńoj sva se nadoložu.

36.

Ńegda u Špańi mač udieļe
svi vitezi van vadjahu[5],
čim bi štio pop vanđeļe,
kažuć viru da brańahu,
er na čas ńe ni kratiti
isti život izgubiti.

---

[1] r. Causina i Arzdechina [2] r. posò [3] r. dà [4] r. sijh [5] r. uadijahu.

37.

Pravovirni mučenici
vas svit s ńe su pridobili,
Isusovi naslidnici
ka čudesa ne činili?
s ńom stari oci sva vršiše,
puške i grihe pomrsiše.

38.

Samartanke, Mandaline
ni li Isus grieh odrišio?
kraļske, udove, stotnieh sine
nie li s tvrde vire uskrišio?
sliepce, gubce, zdravio nie li,
i klinitca[1] drhat sieli?

39.

Svaki dake u životu
pravom virom nek se štiti,
ako hoće svu suprotu
nepriateļsku pridobiti,
i s ńom budi oružani
kogod misli da se shrani.

40.

Đruga kripos bogoslovna
u ufanju kripkom stoji,
posred srca gńizdi skrovna,
i ubozima prem dostoji;
ne će l' bo oni viekoviti
s ńe i uboštva raj dobiti?

41.

I prem ubog da ne[2] more,
ovdi doli nimauć zlata,
kupit dobra gori more,
gdi 'e ciena i gdi 'e plata,
ne od zlata, neg od dielih
virnih, trpļih, bogomielih.

42.

Ufau dobri da trpeći
uživatće duše svoje,
i u ubožtvu ovd živeći
dostignutće sriće boje;
mučno bo je pogoditi,
iz raja u raj prohoditi.

43.

Putom mnozieh tugovanja
obrani su milost stekli,
zviezda i sidro od ufanja
u tom da je svim su rekli;
tim složit se istom lavu
bi potreba za svu slavu.

44.

Lav s korena Davidova
kraļevskoga ki isteče,
i od kolina Judinova,
ki se i jaki Bog nareče;
i on na muke da[3] čoviku
sebe, sluge na priliku.

45.

Po trudniem putom time
u kraļestvo svoe hti iti,
nek stupaji takovime
svi ufamo tamo priti,
gdi se inako ne prihodi,
neg po ogńu i po vodi.

46.

Da bi se Isus bi rodio
plemenitu na posteļu,
da bi s nami bi živio
u pokoju i veseļu,
da bi umro u ponostvu,
a[4] ne svučen u[4] uboštvu.

---

[1] r. klinitza: u konceptu bilo pa prekriženo: „i drhtavac trešań sieli" [2] r. dà nè [3] r. daa [4] r. à — ù.

47.

Cienim da bi bio posveti
segasvitna sladovanja,
hteć put rajski vas prikrieti
platnom dragomirisanja,
neg po rusah i po žiļi
k ńemu bismo prihodiļi.

48.

Di bi al bila, i u ku hižu
muška snaga od kriposti,
ku upisa on na križu
peron slavne svoje jakosti,
i precienom svoje krvi,
da smo u boju svej na hrvi[1].

49.

Porodi se u pojati,
i u jasle meu slami,
ter iz mala hti drhtati,
da podade izgled nami:
ko ostavi svoe polače,
da se ovd šika[2] i da ovd plače.

50.

Gostinica bie mu spila,
velak povoj i peleńe,
ki mu zaja majka mila,
da od studeni ne skrepene:
vuo[3] ga[4] i oslić tepli dahom,
blatan pastir prikri prahom.

51.

Koga on videć u ubožtvu
tokom velmi potištena,
navisti on čas svemu množtvu
kraļa Boga porojena,
gdi u ponižni krov odkrije[5]
svoju slavu najmilije.

52.

Slavu jedno|rojenoga[6]
Sina od Otca ishodeća,
ki s posluha krotka svoga
učinio 'e sebe mreća,
poniživ se do ništine,
pun milosti i istine.

53.

Ti od gorńih kraļ država,
pak budući diete mlado,
sad je[7] majci primotava
klubka, a ćaćku sad priklado
pilu i teslu, kom diļati
hti i s ńim ruke nažuļati.

54.

A čoviekom kad se učini
vin ga[8] križem na plećima,
gdi potipļe pod težini,
veće Atlanta brime er ima,
noseć grihe svita 'ovega,
svaki teži svita svega.

55.

S vrtla se u raj ne podiže,
čim ne uzide na Kalvarje,
biče, drače, čavle, križe,
čim ne primi, ne ima uzdarje
krune i pruta nebeskoga
od vičńega ćaćka svoga.

56.

Nagost poda plašt svitline,
venac duge oštri trni,
slavu kripos od krodčine,
jerarkie tati odrni[9]:
bieči i strasti svoe povoļe
Kerubine za pristoļe.

---

[1] r. harui [2] r. xijka [3] dijalektično mjesto *vo(l)* [4] r. uuoga [5] r. od krije [6] u rukopisu rastavļeno; biće radi odmora [7] r. sadije [8] r. uijnga; mjesto: v i d i m g a, v i m g a [9] r. taati odarni.

57.

A zločesti čoviek ludi,
ki iz gńile izašo je,
ne će na sviet saj da trudi,
nego glavu podigo je,
kaono i mak meu cviti:
črv i pepeo ponositi.

58.

Ter se ufa da praznujuć
on se hoće sahraniti,
i kriposti ne dilujuć,
da u visok raj može otiti,
kad se ni Isus ne uvali
tu pez[1] muke i pečali.

59.

Pravo ufanje nahodi se
u milosti najprie Boga,
pak najboļe uzdrži se
dostojanja srid mnogoga:
umiļenstvom svetim sklada,
a šteti ga samo nada.

60.

Ko bo more, joh, doseći,
naše ugodne jesu l' pravde,
vičńem kraļu ko li izreći:
ditić ja sam od opravde:
stvari i dobre svim su trośne[2],
jakno i rub krvotośne[3].

61.

Nie strioca viku bila,
ki se uzdo na sem siti,
da doisto svoja strila
ima u bielig udariti:
da 'e udari samo znade,
kad mu srićom toj dopade.

62.

Tko da hvali upravnika,
kad mu još ni plav u luci?
nie spasena rit čovika,
ki se oš na ovom moru muci:
čin jidrimo u[4] put plahu
sve smo utopa u zlom strahu.

63.

Al neuzdanca čić grihova
neuklon utop da'e svakomu,
jer najgora zloća ova
truni smiono Bogu svomu
milosrdja slavne vrhe,
ki u svem dobru nima svrhe.

64.

David nutka: prikažite
žrtvu pravde na otaru,
i ufanje kripko imite
Gospodinu po tom daru;
Jezusova to jest muka,
jedno ufanje svega puka.

65.

On je postio, on je bdio,
moli, trudi, znoji, plaka;
rugan, bičan, propet bio,
propetnikom prostio svaka:
dostojnosti tej nebeske
grihe kriju[5] naše i teške.

66.

S vire ufanje nam pogaja,
jakno svitlos sunca lice,
i tu kripost nam poraja,
jakno i cviet iz granice,
da mirisom u milosti
zadajemo čim smo gosti.

---

[1] mjesto prez, bez [2] r. s [3] r. s [4] r. ù [5] r. kriu.

67.

A najveće kad primamo
Isusovo slavno tielo,
kom neredno pristupamo,
kad ufanje nie cielo;
kad ni vire, kad ni straha,
izkušanja kad su plaha.

68.

Aleksandra[1] velikoga
bi ufanje priveliko,
al svetaca kataloga
bilo je stokrat još toliko;
on darova kraļevinu,
za se ufajuć svu zemļu inu.

69.

Sveti ubozi veće ufaše,
er zemaļska sva prohodna
tlačeć ništar ne hajaše,
jadnoj duši er su škodna,
na nebesih kojoj gori
lipši i vičńi jesu dvori.

70.

Darovaše svoje sreće,
prem što 'e ništa na sem sviti,
za ufatit vele veće
što će i vavik produgliti[2]:
nie nesvisno slidit štene[3],
meso ispustit, grabit siene.

71.

Što 'e[4] uzdržat blaga dosti,
ne[5] dilit ga a[5] koim prose,
što 'e okušat sve sladosti,
kad kušane smrt nam nose:
boļe 'e sve ovd dat, a[6] ufati
da će nam se veća dati.

72.

Sam Armenim Jakov sveti
lip je izgled od ufanja,
kom kad krvnik ńegda kleti
sieče uda, pun poznanja
kliče ńemu: Nu tako se
loze riežu plod da[7] nose.

73.

Isti Epikur ki je učio,
ovd blagujmo u svoj tmini,
misto pak je učinio
pravoj krstjanskoj istini,
koj se klańau i pogani,
i obiesni ļudi tanci.

74.

Om[8] bo 'e[9] reko: Tribi 'e bižat
svako i drago nasladjenje.
kad se ima na nas dižat
većih muka porazenje;
a zagrlit triba 'e muke
za naslade mnogostruke.

75.

Nasliduje sad milošća,
ka iz cvieta od ufanja
plod nam zori dobra voća
a božjega zapoznanja[10]:
kad ga čoviek poznat bude,
za ļubit ga sva zabude.

76.

On je opļeno svih skrovište,
otažbina sve naravi,
nas putnika pristalište.
početak dospitak pravi;
velo dobro s koga svi smo,
i bez koga viku nismo.

---

[1] r. Alexandra [2] r. produghliti [3] r. stene [4] r. Sctoè [5] r. nè — à [6] r. à [7] r. dà [8] mjesto *on* (*m* i *n* često se na kraju zamjeńuju, a ovdje biće i radi slijedećega *bo*) [9] r. Omboe [10] r. za poznanja; u konceptu sastavļeno.

77.

Dušu živu do je nami,
da ga dušom svi ļubimo,
a da tielom i rukami
svoje zakone obslužimo:
duh oživļue put[1] bez duha
nič ne plodi ko stvar suha.

78.

A što 'e duša od čovika,
i ńegova ļubav to je,
meu ńima nie razlika,
er je isto obodvoje:
mož rit: Ne ću svej živ biti:
al živ ne mož neg ļubiti.

79.

Kad je tako, što ne ļubi
živi čoviek dušu svoju?
neg se u taštu ļubav gubi,
stojeć u svejnom nepokoju,
a ostavļa ļubit Boga,
ki 'e sam pokoj duha svoga.

80.

Ļubav božja u se[2] mota,
ļubjen vrh svih da 'e Bog veli,
i naravna sva dobrota,
i vas plamen da se upeli,
dobrohtinstva samom ńemu,
a čić ńega iskrńemu.

81.

Ćića sebe da ļubi se,
i zašto on je ki se u sebi
navlastito da slavi se,
s milosrdja ko da i tebi,
najskol griešit kad si htio,
da te 'e milno potrpio.

82.

Zašto t' poda oproštenje,
i obilne sve milosti,
život, zdravje, odkupļenje,
pomoćih[3] zadovoļnosti,
s kima i mnokrat da si pajo[4].
opet te ustat pomagajo[5].

83.

Još da sliša se i da štuje,
nitko da mu ne privridi,
a vaš[6] zakon se obslužuje
od ńegove zapovidi:
ko bo 'e prijat[7] na oprošće
brez kieh diela od milošće?

84.

Ovi ogań ko i opļeni
u čińenju svom se hvali,
reste u pići plam vatreni,
brzo gasne, kad se omali;
dilo mu je užeženje,
a nedilo zagasenje.

85.

Gospod isti po Ivanu
liepo nas je učit htio,
da ki primu i sahranu
od naredba svaki dio,
ti ga ļube po prilici
s dili, s srci i s jazici.

86.

I još duša bogoštovna
cielim srcem da uznosi
dobrom stvorcu svoja skrovna,
nit od ńega milost prosi,
čić ufanieh al strašivih,
neg svoih svrha dobrostivih.

---

[1] r. oxiugliuee puut [2] r. use [3] r. pomochih [4] r. paijo [5] r. pomagaijo; mjesto p a o, p o m a g a o [6] r. à uasc; mjesto *vas* dijalektično, ako nije pisarska griješka; u konceptu *uas* [7] r. koboe priat.

87.
Naravska bo[1] ļubav sama
vičńe plate ne dostoji,
vrhunaravskoga plama
sebi radeć vik ne goji,
ki pokoju svom se diže,
tleh ne brieči i ne liže.

88.
A ļubezan k iskrńemu
sve nastoji da se nosi
dobrohtinstvo isto ńemu,
ko i nami; da se prosi
zań ko i za nas Bog Ilija,
priateļ ti 'e al nazlija.

89.
Narav sama er nas steže,
da se ļubi dobročinac,
milos gorńa al priveže
da časti se i zločinac;
prvo čine i pogani,
drugo dobri neg kršćani.

90.
Nepriateļa da podložiš,
htij mu prostit, jer vrh glave
živi ogań ńemu ložiš,
i izpraznivaš skup žerave;
da pridobien veće ne će
krit podpletke, siati[2] smeće.

91.
Jezusove zapovidi
krstjen čoviek neka sluša,
ńemu zlotvore on providi,
neka mu je čistia duša;
za dar božji neka ih ima,
er s ńih dobra mnoga prima.

92.
Što 'e prut haļi, lušia rubu,
turpia gvozdu, stiena mlatu,
uzda końu, vietar dubu,
liečnik rani, ogań zlatu;
to su pravcem sve progone,
dušmani se kad ńań sgone.

93.
Dobro duše i spasenja
žudi drug bratu svaki svomu,
i pnitišta[3] i poštenja
kaono rad bi sebi istomu:
ter zaļubi brata svoga,
k Bogu u[4] Bogu i čić Boga.

94.
Što već traci nabrazgani
od koliša otisknu se,
to već meu se pritiskani
hodeć k sridi približuu se:
tako i oni ki ne odide
od svojega k Bogu ide.

95.
Vičńem[5] bo je ļubav ista
i milošća ugodnija,
nego ļuskih svetilišta
prinosenja najblagija;
posluh hoće, milos pazi
već neg žrtvu sviem prikazi.

96.
U prud svetim mučenikom
bieše ovd na svit nepriateli,
koji vrh ńih mukom prikom
svoje su żeļe ispunieli:
kad život im pogubiše,
živu a dušu uzvišiše.

---

[1] r. Narauskobo [2] r. sijati [3] r. pnitista (?) [4] r. ú [5] r. Viçgem; zaista grješkom ispušteno *n* iza *g*.

97.

A Isukrst Judi nie li,
svom neharnom izdavniku,
vratio pozdrav i veseli
podao obraz zlom čoviku
na celove? ni l' pokriepi
i svoim tielom ko nań riepi.

98.

Bud ustrpļen, budi viran,
razdil' svoja ubozima,
bud ponižan, krotak, miran,
prines' gore vrsim svoima;
a kad nimaš pak milošće,
sve je taštad, ništar jošće.

99.

Ona dilue, ona[1] trpi,
a nikogar ne navidi,
hoće pravdu, a ne drpi,
ne oholi se i ne jidi;
virna, ufana i ļubeća,
al svih triuh ļubi 'e[2] veća.

100.

Ovo je kripos od kripostih,
od ostalih svieh kraļica,
plod i svrha od živostih,
i mejašna ńih granica,
s ke se čoviek priobraća,
i k uzroku svom se vraća.

101.

Ovo je kruna ku držaše
sveti ubozi na vrh glave,
kad u službi svoj imaše
konac veće božje slave:
sobom ļuti, drugom mierni,
sebi sioni, Bogu vierni.

102.

Krunu slide plemenite
druge lipše sve kriposti,
najskol četri poglavite,
za naš nauk ke su dosti,
ove dvorbu sobom vode
svih ostalieh ke iz ńih hode.

103.

Prva je pravda od ke mnoga
u milošći povida se,
sad ko u ńoj sva podloga
kraļevina sastavļa se,
i pod mača ko ona vlasti
kroti ļuske sve propasti.

104.

Kako s ńe se red uzdruži
i od naravi i od puka,
i vladanja ko produži
ńe oružana desna ruka,
s kom prisieca i pridaje
uprav svakom svoje staje.

105.

Kako miri miron virnom,
što zlu i dobru pristoji se,
terezijom neprokirnom
dieli platu ka hrani se:
i za krivca i za pravca,
za moguća i mlohavca.

106.

Er kad ne bi bilo tako,
pravda ne bi prava biela;
oblina je svakojako
svoim razlogom vazda ciela,
il' je u malu il' veliku,
sobom nosi svoju sliku.

---

[1] r. oua; bitće griješkom mjesto ona [2] r. gliubije; može se čitati i ļub je veća.

107.
U mrak s očim nevidnima,
ko i sudci Areopaga,
svaka pravda sudit se ima,
biedna, uzmnožna, mrska, al draga,
đa ne gleda neg samo ona,
ka su razlozi od zakona.

108.
Što 'e da pravda mreže suka,
za ufatat ko zlo stvara,
kad su mreže od pauka,
a za muhu i komara,
grabni a kraguļ kad razmakne
mrežna oka s kih se odmakne.

109.
Seleuk sudi sud pravedno,
i zakoni da ne ginu
sebi izvadi oko jedno,
priļubotnom drugo a sinu:
kad ga hoti pustit živa
na glas puka milostiva.

110.
Likurg, zvan kraļ grada Sparta,
neviesta ako ne porodi,
hteć ova izbit sina umrta,
mneć diveru da pogodi,
zakoniteļ ne hti pravi
s ńega da mat diete davi.

111.
Nego grusteć jar pakleni
naruči 'oj: tvoje sime
ti ne duši, var bo 'e meni
diete smaknut na svoe vrime;
a odkriv čedo puku slovi:
živi istina kraļ vaš je ovi.

112.
Kraļi istinu vire sebi,
lav i oro glave zvirja,
ko lisice i jarebi,
ne služe se licimirja;
ni potribno tko oblasti
da se krije, al da masti.

113.
I kraļ Filip jedinoga
Karla sina hoti smaknut,
za tišinu kraļstva svoga,
koga mladac smi potaknut,
cineć da mu 'e umrit boje
bez poslitka, neg da zo je.

114.
Na stožera dva podpori
svake vlasti dobroduša,
usna sputno ka govori,
uho zgodno koje sluša;
jedno i drugo da ne stine[1]
u potrebah od opļine.

115.
Prava pravda slavna 'e kripos
državnika i grajana,
ko danice jasne lipos,
jutra i večer zamirana,
ka prid suncem nebo obtiče,
s ńim zahodi i ističe.

116.
I Merkuria istoj zviezdi
Aristotel još priklada,
ki po nebu suncem jezdi,
nek razumie kraļ ki vlada:
da sva[2] družba po[2] sve liti
pravda i mudrost ima biti.

[1] r. nestine [2] r. suaa — pò.

117.
Timi rastu i veliču
i gradovi i opļine,
bez ńih dile se i razmiču
svake i snažne veličine,
a razbojstvo cielo ostaje
prav dil plina kad se daje.

118.
Namiesnica taj se riče
milosrdja i milošće,
paček istih ńim pritiče
svoim razlogom neuskvrnoće;
pravda je uprav milost duga,
a milošća pravda 'e druga.

119.
Tri zakone zapovidi
ńeje čine upravļaju,
časni žitak ne uvridi,
i da se sva[1] svakom daju,
pak da se uvik sam ne sluša,
kad ni onoga kim se buša.

120.
Sudac da ima najposlije
ne osudit nijednoga,
ko ńegovu slišao prije
ni obranu od razloga:
kom može se ogovorit,
i krivinu svu oborit.

121.
Svitnike ima svoje sreće
sramežļivstva i sporanja,
ova krati tratit veće
neg je mira od saznanja,
ono sramom voļe usteže,
zla i tuja da ne preže.

122.
A uzdane pomoćnice
ńe su milost i ļutina,
milos moli pravde lice,
da smili se kom vrućina[2]
čini griešit, a da umire,
druga sgrieši ko izvan mire.

123.
A obedvi da ne stine
milosrdje u siliji,
i nemilo da ne izgine
ko je višt u koj meštriji,
a plemenit da se kroti,
al ne umire u sramoti.

124.
Tim kaže se da pravedan
kraļ vrhu svih ima biti,
on je živi zakon jedan,
iz kog opļe ishoditi
svi ostali u[3] porede,
koji s ńime svitom rede.

125.
Bog kraļeve zemļi odredi,
i vladanje poda ńima,
cile pravde da su izgledi
pucim sebi podložnima;
nu ako od ńe kad strampute,
šļe im rate teške i ļute.

126.
I ako toj nije dosti,
da se izvrši božja voļa,
virne rote puk oprosti,
i diže ih iz pristoļa,
da ne uče mlaje opake
zle nauke svakojake.

---

[1] r. suaa [2] r. uuruchina [3] r. ù.

127.

Kada stvara zlo Gospodi,
i puk za ńim zlo diluje,
ko kad bolest s glave ishodi,
cielo tilo s ńim boluje:
kada glava smradom daje
tielo ne da mirisaje.

128.

Al ni dosti zdrava glava
da je, kad ni zdravo i tilo,
kraļ da mu 'e prava slava,
neka čini bogomilo,
da i puk s ńime pravdon hodi,
da grieh puka ńem ne škodi.

129.

Proklet nauk što se haješ?
Julia mužu cesarstvo imaš,
ti ostalim zakon daješ:
a od koga ti ga primaš?
ti sve možeš, a ostali
pod tvu oblast nisu l' stali?

130.

Nu svidi se, i čin' tvoja
put razloga da svist ide,
tebe lipos svih gospoja
i sva dobra zajedno slide:
ti si cesar svih i svudi,
zašto[1] niesi tvojoj ćudi?

131.

Nu svakako čin' i moćeš,
kad je biće tve slobodno,
tebi 'e zakon sve što hoćeš,
i časno ti 'e što 'e ugodno:
čini očito, kad činiti
puk te vidi, što ima biti?

132.

Otac ńe August lipše al veli,
s pravde kraļ se da priliči
velom Bogu: li Bog veli
sve ne može l' po svoj riči?
ali ne će sve zaisto,
nego naše dobro listo.

133.

Kraļ je zakon od zakona,
i početak pravde svače,
slavni uzrok od zaklona,
duh i sunce od polače:
ne ima hotit što je gore,
neg što 'e dobro ki sve more.

134.

Ako zakon inim do je,
on ga 'e držan obslužiti,
tko podaje za se boje,
radi dile ostaviti;
a ne more dat inima
onu kripost ku sam nima.

135.

Zašto ubozi dielili su
druzim plode pravde svoje,
prikazani pravedni su,
i na sudu stat dostoje:
gdi po[2] tanko sude diela
dvanaes kolin Izraela.

136.

Prigodno je već dopriti
na brigove od triznosti,
h kim mučno 'e uzletiti
svitovnikom veoma dosti,
ki imaju vrh ramena
sve težine od brimena.

---

[1] r. zasctò [2] r. pò.

137.

Ńeki ženu, ńeki sine
trudno nosi na sobome,
ńeki grajske starišine
u vladanju ugodnome,
tko raskaša i blaguje,
a tko kmetom potribuje.

138.

Kako bit će zagrļeni
trieznom divom svietni ļudi,
ki su u poslieh zapleteni
noseć snopļa težieh[1] trudi,
u kih traju dni godišta,
da uřate višja mista.

139.

Ki borave tom požudom,
nije triznos ńim podana:
oni živu svetim trudom,
koji išću bezkončana,
krote żeļe u potribi,
da su redom što je tribi

140.

Da priprosti i voditi
u netriznost hoće danke,
kako moće zaminiti
na obilnost sve obranke,
malu scienu ki podnose,
prem da tešku ki ih nose.

141.

Sveta triznost nas postavļa
na zapovid svoga mesa,
s malo brašna dosti zdravļa
darije[2] nam u tilesa:
koga malo mi primamo,
bez bolesti uživamo.

142.

A netriznost sobom nosi
teške zledi i nemoći,
hćercu Gutu ku ne prosi
nitkor, i ku ne ćeš moći
viku odat, još da bi ju
svim svoim prikrio za prćiju.

143.

S te prikladni, vajmeh, jesmo
nerazbornom zvirinčenju,
kad u puti triezni niesmo,
i neuzdržni u jidenju:
rojačimo stabli opeta
živim najgorim od svieta.

144.

Nie dostojno ki čuvaju
narod kraļi da se ogńuse
zvierskim dilom, pomrčaju
plemenštinu najskol duše[3];
ki su družtva anđelskoga,
namistnici Boga istoga.

145.

Sva maknuća triznost steže,
unutrńa i izvańa,
čim k razlogu nas uveže,
mireć ćutih okušańa,
voń, sluh, pogled, rieči probod,
misli, dila, srca slobod.

146.

Da ne hoće što 'e odviše,
nego što 'e zadovoļno,
često voļu da ne tiše[4],
koja srne svojevoļno
na obiečna sva želinja,
i razbludna pohotinja.

---

[1] r. texijeh [2] r. darienam; prezenat od d a r i v a t i, i danas dijalektično [3] r. duse [4] r. dà nè tisce.

147.

Da[1] i srcem i jezikom
samo prose u triznosti,
što se more primat dikom,
duhu[2] i žitku štono 'e dosti;
što 'e[3] vele, da[3] biži se,
što 'e malo, da drži se.

148.

Da mire se običaji,
i telesna uda svaka,
neka budu s pomičaji
dilovanja ne opaka;
(ko Apostol) sve upravno,
i na dužnu svrhu spravno.

149.

Na tu kripos nas dovodi
apostola trizna govor,
s kim je reko da pogodi
svim ńegov čin i razgovor;
tih kažuć se i s žudieli,
sobom svakom svaka dieli.

150.

Na tu kripost i upravļa
svit primudar gospodińi,
koji na svit sva upravļa
u broj, miri i težini;
neka i mi slideć ńega
red shranimo čina svega.

151.

U ime otca, kom je mira,
sina, kom se broj pristoji,
sveta duha, s koga izvira
sva tegota s kom svit stoji;
u ime Trojstva s kim počije
svit kad sebe pridobije.

152.

Odvodi nas s te kriposti
zla netriznost Ismaela,
koga zloba u sminosti
prema svakom vazda 'e biela,
a svih ruke suproć ńemu,
er zlo stvara iskrńemu.

153.

Vazda u svem i svakime
trizan način obslužuje,
samo s Bogom velikime
kad se ļubi, časti i štuje,
triba 'e način da se stire,
i ļubi se priko mire.

154.

S brigov još na više stine
snažno jurve priskočimo,
di su škripi i planine
od jakosti, ku tražimo;
h' koj nitkor se ne uputi,
neg kroz mučne oštre ļuti.

155.

Meu tvrdim jadniem hridim
ova žive i stanuje,
a strahļivim mladcem blidim
nit se kaže, nit viruje;
zrilom mužu snagu vrši,
nek s ńom baca[4], lomi, krši.

156.

Kaono triznos voļe upravļa,
da ne žude priko reda,
tako jakos duh pripravļa,
da od straha ne uspreda,
nit boji se smrti iste
kada i smrt razlog ište.

---

[1] r. Dà [2] r. Duhu [3] r. sctoè — dà [4] r. baza.

157.

Ńe su meje nemistive,
tuge, bolesti i progonstva,
nemoć, rane, suprotive,
smrt, nesriće svoga donstva,
kim ako ko odolije
u istinu prijaki je.

158.

Svi se jesu očastili,
ki su take suprotivi
kripkim srcem susritili,
i smrt istu buduć živi,
zakon čineć od potrebe
slavu višu samih sebe.

159.

Veća jakost i junaštvo
ni, neg dobit našu voju[1],
i naravno svoe mlohavstvo
u vlastitom żeļa boju,
kad put srne na razloštvo,
da ga vrže u podloštvo.

160.

Blaženi oni govore se,
koji trpe zle napasti,
koji (moguć) uzdrže se,
nit hotiše dilom pasti,
nasrtanja ki podnose,
i dobietnu krunu odnose.

161.

I starima meu pogani
slavni ki za otažbinu
krv prolišo, sad krstjani
na[2] čast vire koji ginu,
kad za[3] dobro svih opļeno
život meću prihrabreno.

162.

Mudroļubci od starine
misto daše im gor na nebo:
mučenika veće 'e scine
sveta jakost; drugi nie bo,
ki po božjoj pri odluci
u raj pride po[4] svoj muci.

163.

Prava je jakost dospivenja
zapoviedat svojem duhu,
da ne hlepi naslajenja,
nit pristaje na odluku
za ćućenjem, koje sbira
sve što tiče i nazira.

164.

Tko svoim duhom gospoduje,
i s oglavom ńega veže,
da bezredno ne skakuje,
k svakoj pazi ka ga steže,
svoje zeleni ka prostire,
da ga tiska i upire.

165.

Ter ga uzdrži da ne[5] teče
po[6] livadah od grihova,
slavu veću ti doteče,
neg svladiteļ od gradova,
er ga učuva da ne traska
po[7] svem glibu, po[7] svih gaska.

166.

Pak ne činit, neg trpiti
jakosti je[8] najboe dielo,
duh tu ti 'e hrabreniti,
ne istom uda ali tielo;
a tko u duhu pridobije,
ti vridniji i jači je.

---

[1] dijalektično mjesto voļu — i danas [2] r. nà [3] r. zà [4] r. pò [5] r. dà nè [6] r. pò [7] r. pò [8] r. ijakostije.

167.

A najviše od jakosti
dilo 'e sniežit sržba naši'[1]
silni ogań pun sminosti,
koji mučno čoviek gasi,
kad se diže na[2] plemene,
da[3] požeže drva i stiene.

168.

Nie duh jaki, nie dah veli,
koga svaka psost prigińa,
ko te uvriedi čovik sieli
prosti sebi, ko te ogrińa
smionos čoeka mlohavoga,
prosti i ńemu za[4] čić Boga.

169.

Tim u našem rasrdjenju
moć zauzdat jazik pusi[5],
da u svojem govorenju
ne probada i ne kusi;
to je jakos hrabrenija
svih ostalih izvrsnija.

170.

Svih najhudjih trkma[6] živih
jedan čoviek, a ne[7] more
svoih rieči nekrotivih,
pren da narav u zatvore
toke stavi jazik pusan,
i od zubieh i od usan.

171.

Ruke, noge, uši, oči
dvoje nam narav ista dade,
a da mańa zla uzroči
jedini nam jazik klade;
sama Boga nek bi hvali,
a iskrńe ne bi hali.

172.

Na obsedu od Siviļe
prijateļa tri viteška,
kad črnaca[8] množ udiļe
na ńih prispi, da ih posieška,
opriše se ne jedino,
neg vrimeno i izmino.

173.

Prvi, taj čas kad ih vidi,
vrlovito na ńih riepi,
drugi, malo čim razvidi,
prema ńima snagu ukriepi;
treći čeka, dok nasrnu
nań, tad i on se k ńima svrnu.

174.

Uzbudi se meu vitezi
kavga toli plemenita,
tko od triuh boļe *prezi*[9]
tmih ogarih protna svita,
koli jačje[10] tu se vlada,
kad ih Mauri[11] sriše iz grada.

175.

Zbor viteški parbu sudi,
da se treti jačje nosi,
er kad Mauri svi od svudi
navališe, on podnosi
za vrimena, dok opazi
svu prigodu kom se opazi.

176.

Prava je sudba učińena,
er on treti umio je
sebe ustegnut i vrimena
duplo veća trpio je,
boj i sumļu priveliku
od drugova *s' k' ima*[12] priku.

---

[1] r. nasi [2] r. nà [3] r. dà [4] r. zà [5] biće mjesto pusti radi rime sa kusi [6] r. naij hudijh tarkma [7] r. à nè [8] r. çrinaza [9] r. [10] r. ijaçije [11] r. mauri [12] r.

177.

Sram ki 'e zakon od vojnika,
ne dopusti da pobine,
a jadovnih množ krvnika
sunovrato da pogine,
i u tokoj pogibili
bezufano[1] da se sili.

178.

I smionstvom da nestidnim
pri svoje dobi na ńih udre,
kad se 'e mogo mačem vridnim,
na počeke stojeć mudre,
podnos trgnut bez kih škoda,
ko je[2] veći svit vojvoda.

179.

S varkom[3] jakost od jakosti
ukripite ļubav i obet
velom Bogu od milosti,
a uzdržat svoju sobet,
da ne smuća se u nesrićah,
a ne uznosi se u svoih srićah.

180.

A slabost je od slabosti
smiti mnoga i velika
prema Bogom sve dobrosti,
koji trpi i grišnika,
dokle kajan obrati se,
i na jakost povrati se.

181.

Ne odnosi, neg donosi
veću snagu bogoļustvo,
dušu oruža, i kad prosi
božju pomoć svako ļustvo,
i vojvostvo pridobije,
nek zo[4] plaska sumļe nije.

182.

Pravu jakos ne imaše
Lehsandr, Cesar, Sansun, Davi,
za sve da[5] oni primagaše
zvirje i lave u dubravi,
er steć bludnoj u podlagi
skok smetoše svojoj snagi.

183.

Kraļ Gofredo glasoviti
neporočne rad čistosti,
bio je junak jadoviti,
mao, al velik svom jakosti,
i desnicom, kom što[6] hudo
ni činio, moguć čudo.

184.

Ne mogu se hrabreniti
rit u jednom svoem plamenu,
kih na zatoč zameniti[7]
vidiš srnut ko živienu;
i ki s rieči, al s zle žene
gube čast, raj srid kriviene.

185.

Moj plemiću, ako bi ti
zatok posla ki *diavodan*[8],
ne hod na[9] mač, neg mu odviti,
da svud gredeš ti slobodan,
gdi ako skoči naripima
branit se imaš nohtim svima.

186.

Nu krstjanski vitez time
zajedno mudar i jakostan
ostati ćeš pri vridnime,
a od pedipsa mnozieh prostan,
Bog i kraļi s kim progone
ubojice tej smione.

---

[1] u rukopisu rastavļeno: b e z u f a n o [2] r. koije [3] r. S' uarkom [4] r. zoo [5] r. zà sve dà [6] r. sctò [7] r. sameniti [8] r. [9] r. nà.

187.
A osmrtiti sebe istoga
najveća 'e nelagodnost,
ki se ubi nije moga
postrpiti ku nezgodnost,
za[1] toj oni zabludiše,
Lukru i Bruta ki hvališe.

188.
Podnit muke i umrieti,
ko činiše mučenici,
prava 'e jakos, h koj doprieti
ne će od vika svi bojnici;
prem da[2] i oni smrt primaju
i za[3] kraļe umiraju.

189.
Ako 'e dilo od vridnosti
mriet čić kraļa umrloga,
koli veće od jakosti
dilo 'e umrit čića Boga.
čić zakona i čić vire
kraļa od neba, kom ni mire.

Svrha pievanja sedamnestoga.

NADGLASJE.

Pak mudrosti ovd razbira
kripku kripost i umienje,
i ko se ova baš nazira
u kraļevsko ustrpienje,
i svima je potribita
vladaocem segaj svita.

Kalujerstva za tim slavi,
i obeti ńihe troje,
redovništva sveta pravi,
i duhovne tih nastoje,
srid uboštva i priprosti,
druge i ńihe čestitosti.

PIEVANJE OSAMNESTO.

1.
Pievačice ustan' verna,
evo otvorat zora ide
vrata korajna i biserna
žarkom suncu da izide,
i da upravi putohodna
drumom vedra miesta rodna.

2.
S brdovitieh jurve 'e strana
kroz pustošne putovati,
priko plodnih od poļana,
za[4] i gradom se prikazati,
pak i uliesti u[5] gradove,
gdi nas slavna mudrost zove.

3.
Svudi, u svem i vazda je
ona u har umrlima,
jakno i sol potribna je,
i potisniem i velima;
nek začińau svaki poso[6]
s ńom izvrstan da bi došo.

4.
Učiteļka svih kripostieh
prudno siedi u razumu
meštrovica od priprostieh
ńih poteže k boļem drumu,
svitlost odluk ka im sviti,
da ne budu zabluditi.

---

[1] r. zà [2] r. dà [3] r. zà [4] r. zà [5] r. ù [6] r. posó.

5.

Ne su misli upravǉati
naša diela i ostalih,
dobrim redom opravǉati
sve što 'e velieh, sve što 'e malih,
što uboškoj obitili
pristoi, kali lasti u[1] svili.

6.

A ńe sviti potribuju
u svakoga dilovanju;
nu bez ńe svi napridkuju
vazda u sumńi i u krzmanju[2],
ko i sliepci bez vojavca,
plavi i plutve bez vladavca.

7.

Dielovanje da je i malo,
sva objavja ona tu se,
ko se objavja i zrcalo,
razbiveno kad je u kuse,
ko i u kusu svakom dielo,
svako objavja ko da 'e cielo.

8.

Ńegda Kokan od ovaca
biv složio dosti uredno
svoj mao snopić od drvaca,
Demokrit ga sriti, i uredno
na[3] nauke ga hti udignut,
er na mudrost s toga[4] prignut.

9.

Tri ima dekle na izruku,
koje pri ńoj svejer stoje:
svit, razuma i odluku;
pak i druge tri gospoje:
živu narav i kušanje,
i srčeno nastojanje.

10.

Prva triuh vriedno izvodi
svitovnosti sve načine,
druga lipše iznahodi
pridńih vika nam primine;
zapovieda treća dila,
svitom ka su se odlučila.

11.

Prva a[5] gospoj pak pritiče
u naučnom govorenju,
drugoj za ńom red dotiče
u vištini i u štivenju,
treta hrlo svoim hlepenjem
vrši posle dospivenjem.

12.

Vrime pak je meu ńima,
ńe znan cvietnik izabrani,
ki nastoji da ne otima,
svoja samo neg da brani;
dni ke on gubi u mišleńu,
pak ih najde u svršeńu.

13.

Ima mudrost dake stvarat,
što 'e brieme procinilo,
al na dugo vejma parat,
što se 'e šavom produǉilo,
da[6] namira ne[6] odbigne,
kruna i svrhe ńoj se digne.

14.

Prava mudrost za[7] vrimena
prigodu je ufatiti,
i obrat dobra što opǉena
može spasan uzrok biti:
hitaj sreću čim vlasiva 'e,
ere šmigne[8] kad plašiva 'e.

---

[1] r. kali lasti ù [2] r. krizmaniju [3] r. nà [4] r. stoga [5] r. à [6] r. dà — nè [7] r. zà [8] r. smighne.

15.

Naučene jest pameti
stvari znati mimošasne,
a mudrie je prividieti,
ke imaju bit došasne;
razumno je dobro i obrańe,
kad razmišļaš što je sadańe.

16.

Svak dilovat ima jošti
svoem u svakom rukočinu,
za[1] sam žitak štono 'e dosti,
i što rad bi na[2] priminu
svoiem[3] da je satvorio,
i kripostim dovršio.

17.

Ruke slamau, ruke krše,
i od Boga nam su dane,
dobre posle neka vrše,
duh i tielo neka brane,
neka i svaka ńih čińenja
vodu na[4] svrhu od spasenja.

18.

Meu svetiem i Aristotil,
da[5] ne uzmože (reče) mudar
bit tko zo je i pohotil
griešnik od svih luji ludar,
ki ako će sva žuditi,
triba 'e dušu uvriditi.

19.

Bog svu mudrost ne[6] ulije
vazda u svačju ļusku glavu:
puni koja prikazije,
na ńegovu veću slavu,
sve svoje misli u[7] dobrosti,
toj dar klańa sej kriposti.

20.

I prie svitlos od mudrosti,
ku usprosi Salomunu
poda, ali s nesvisnosti
s ńe opade, kad zamunu
za ženami, s kih se bludi
je l' se shrani al' osudi.

21.

Vazda je bielig od mudrosti,
ne[8] prikladat sebe u[8] scinu
neizmirne tej kriposti;
er tko može dubočinu
ńe doseći na sem siti,
ko li[9] od ļudih k ńoj dopriti?

22.

Sokrat ńegda mudri klade,
meštar od mudrosti iste,
jedno samo da[10] on znade,
da ne[11] znade nego l' nište;
kako dakle znat će svaka
drugi čoviek, pripun mraka?

23.

Svaka pamet, koja hoće
ovdi mudra da nastane,
obilate od ludoće
najgolemie nosi grane;
ne da zemļa plode urihe[12]
prez betega i prigrihe.

24.

Od mudrosti 'e prianuće,
kad se od Boga svet strah ima,
pake dilo je ńe najvruće
stiditi se prid ļudima:
ti strah, ti stied jesu uresi
i od zemļe i od nebesi.

[1] r. zà [2] r. nà [3] r. suoijem [4] r. nà [5] r. dà [6] r. nè [7] r. ù [8] r. nè — ù [9] r. koli [10] r. dà [11] r. dà nè [12] r. urihe.

25.

Ti su mudri ki razbiru
što 'e zlo činit, dobro što li,
ki do[1] miesli svoje miru,
i stupaje od postoli,
u[2] ko blato da[2] ne bi se
omrļali grubo odviše.

26.

Ti su i ki razmišjaju[3]
što će dobriem i zliem biti,
doli u paklu, gori u raju,
gdi se ima dogoditi;
tiem u vike dobro sretno,
a[4] zlo oniem nedospietno.

27.

Ti su i opazni armelini,
ki čistoću da ne[5] skvrne,
ku u većoj drže scini
spreme zlatne i srebrne,
veleć: pri ćemo i umriti,
neg ćemo se ogaditi.

28.

Ti su i časni stanogorci,
ki dni traju u pustoše,
jakno ńegda Pitagorci,
bižeć grajske sve razkoše,
gdi naudne mlade a[6] side
vile občinke svud se vide.

29.

Ke u pepel Ciprianski
kriju zlato od pramena,
ter potežu iznenaski
k sebi srca i gvozdena,
rujnin maste obraz mili,
neka većim ogńen sili.

30.

Boga poznat da je svašto[7],
a[8] nestarstvo tvoje kazati,
to je obilnost i bogasto
od mudrosti uzdržati,
to je znanos dospivena,
i toj mudros priblažena.

31.

Sebe poznat tko napravļa,
mudrie radi, neg ki znaju
vlas[9] naravi, moć od travļa,
kripost zvizda ku imaju;
ludos pravo je polak Boga
tašta mudros svieta ovoga.

32.

Ne popuzni u[10] govoru,
malo reci, puno muči,
a u[11] ļuskom kad si sboru,
odkrivati ne odluči,
svim virujuć, tvoje stvari,
er ćeš ostat u[12] privari.

33.

Tvoja tajna i skrovena,
navlaš ženi ne[13] hti riti,
slaba i mučat ne naučena,
ne mni pri ih[14], er praviti
propovida što god čuje,
lakom vitru prilikuje.

34.

Jaki pečat od mudrosti
drugo nie neg mučanje,
a bielig je od ludosti
prinetrizno glamazanje;
jezik ključ je ki zatvora
skroviet kraļskih i od komora.

---

[1] r. dó [2] r. ù — dà [3] r. razmisgiaiju [4] r. à [5] r. dà nè [6] r. à [7] r. daije suasto [8] r. à [9] r. ulasc; mjesto v l a s (= vlast); u konceptu v l a s [10] r. ù [11] r. à ù [12] r. ù [13] r. nè [14] r. prijh.

35.

Petar kraļ veli Aragone,
papa Martin hoteć znati,
kud upravļa vojske sione,
hti mu liepo poručati:
ma košuļa kad bi znajo[1],
da ište moj svit, bi 'e razdrjo[2].

36.

Kad otajna mudar snuje,
nije ńemu muk pozabit,
po uprašanju niti mu je
rapice[3] za rebce babit,
i gdi 'e teži koji posa,
nie mu izet črv[4] iz nosa.

37.

Koim side na visoko,
dostoji se mudros veća,
vrh podložnieh bdi im oko,
neka im je boja sreća,
razmišļavci svih se[5] zovu,
ki varuju zemļu ovu.

38.

Sami za se nek uzdržu
od milostieh blagoshranu,
ne[6] puštajuć da se vržu
svoi[7] podložu na[7] poļanu,
al ko drugi grihe hari,
neg on ki 'e kraļ samo dari.

39.

Jako Merkur s Graciima[8]
u isti tempo klań primaju,
neka svojim milostima
kraļi svita, ki imaju,
navlaš dare slovne muže,
da ih slave, a[9] ne ruže.

40.

Ter istina može bieti,
da se oni porajaju
svi razumon i s pameti,
i s ńima se da vladaju;
nek pokažu taki da su
veće u[10] dilih. neg u[10] glasu.

41.

U ploči su izdiļani,
na[11] uspomen vikoviti,
mali slovi ki izbrani
Alehsandru meštar hiti,
neka svitom priobraća,
kraļ i razum jesu braća.

42.

Boe će[12] redit stanja svoja,
kad brat budu cviet prohodom
Aonskoga perivoja,
i Aganipskom poit se vodom,
koju imaju bez kaniti
Jejupaski ko[13] psi piti.

43.

Ko li[14] veli čoviek stanja
toke ne ište da[15] mudrosti,
neka začme veća znanja,
veće i daju da jakosti:
nisu stablom teški cviti,
ni orlom peri brimeniti.

44.

Ali kraļu ni zadosti
mudrost sama, ako ne ima
štit hrabrene ustrpnosti,
kim se opira podložnima,
ne naučiše ki, da vaļa
obļubiti i zla kraļa.

---

[1] r. znaijo [2] r. rasdarijo [3] r. rapize [4] r. çaru [5] r. suihse [6] r. nè [7] r. suoij — nà [8] r. Gratijma [9] r. à [10] r. ù —ù [11] r. nà [12] r. Boechie [13] r. kó [14] r. Koli [15] r. dà.

45.
Koj kripostju bude hodit
biće ko ju nenavidi,
mučno 'e puku svem ugodit,
a naravno zloba slidi
u slobodi i u prosti
kraļske mnoge čestitosti.

46.
Milostive ako 'e ćudi,
da svakoga ispuńa żeļe,
ko zločesta šaļu ļudi
s blagim ženam na kudeļe;
i one bo pogajaju,
ki od ńih mole i pitaju.

47.
Ako ko od ńih pravdu upravļa,
nek svak żive tom kriposti,
za[1] usionstvo to se pravļa
bez smiļenja i oprosti,
i pravedna krv nań viče,
ako pedips ne[2] uzmiče.

48.
Ako l' haznu štedit haju,
od lakomac stiču ime,
toli slugam dare daju,
razmetni su pri svakime;
toli otajni ńim su sviti,
tleh se zakle ńih praviti.

49.
Zato[3] plemci Nove Špańe
na izbor svoga poglavice,
staviv ńega meu ostane,
kušaju ga ima l' lice
od jakosti u trpļenju,
a[4] od mudrosti u[4] svem bdenju.

50.
Kad bi hotio od sna spati,
boli bi ga, govoreći:
jeda ciniš da vlada ti
pokoj nosi, al drimeći
da ćeš čuvat puk ki vodiš?
ne ćeš tih spat, dokle hodiš.

51.
Imaš znat, da zapovidat
jedna 'e služba i sužanstvo,
bditi, branit i povidat
nosi tvoje dostojanstvo,
podložnike ti imaš pazit,
i isti žitak tvoj s ńih mrazit.

52.
U vladanju nitkor cieni
nać života mirna i slatka,
kraļi u pomnah zamišļeni
tiha nimau hipa kratka,
za bezbrižnih[5] znoju i trude,
i za onih se ki spu bude.

53.
Misli, brige, puci, stanje,
sve te tuku, sve te griezu;
a mir, počin, uživanje
na daleče tebe biežu;
selo ti 'e[6] puno plača,
a na glavi kruna drača.

54.
Okolišu na visokom
nahodi(š) se[7] ako sade,
otvorenim imaš okom
gledat grade i posade;
ogań stoji tute gori,
ako svieti, zaedno gori[8].

---

[1] r. zà [2] r. nè [3] r. Zatò [4] r. à — ù [5] r. zà bez briznih [6] r. selotie
[7] r. nahodise [8] r. goori.

55.

Tako i ti u svitlilu,
ako vodi se život časni,
ogńenitu imaj silu,
živi, gori, a ne gasni;
narav ti 'e dilovati,
a ne[1] drimat, spat, ležati.

56.

Za uzdržat sama sebe
kripost malu stvari ištu,
ali vladat vani tebe
prosi kripost vele vištu;
narav raja sebe prie,
pak se vrši za druzie.

57.

Ako jedan ne[2] umije
sebe vladat, i što 'e u ńem,
to jes dušu, kako smije
puk, ki 'e pod ńim kako muńem:
kad ne pravni sebe živa,
ko[3] će upravnit mnoštva kriva.

58.

Puk je kaono i murtila,
ku ako takneš miris meće,
ali ako ńu ka sila
guli, trepje i zameće,
obrovane štipce[4] raja,
ki navalu sa[5] svih kraja.

59.

Neka kraļi i vojvode
pirle u kńige od pravjenja
pridńih kraļa srićne sgode,
i nesrićna promińenja,
jednih kripos da zagrle,
k zlobi druzieh da ne[6] hrle.

60.

Traže dobro, zlo odmeću,
i po smrti živiti će,
kraļ ne stiže lipšu sreću,
neg kad dobro umriti će;
liepa smrt bo liepo zlati
vas naš život prem da krati.

61.

Nije sreća, nije sama,
ka privraća samovlasti,
zo[7] izgled kraļih krši i slama
sve najjače svita oblasti,
tom pomoći povaļije[8]
i cesarstva i kraļije[9].

62.

Ako kraļ pak ne[10] izbire
svoe svitnike od vridnosti,
nego ki su male vire,
smine a[11] vele oholosti;
tim vojači slipmi odveće,
u[12] jamu se i on meće.

63.

Pri počimje ko sirene
slatkim glasom bugariti,
al na timun kad se uspene,
radi druga obaliti,
ter nastoji prvi povod
svim obratit pak u sprovod.

64.

Naravni otrov ńegov kisli,
vas pokriven ričju milom,
jedno obita, drugo misli,
a svršiva treće dilom,
svih ričima oblećuje,
malo dava, puno štuje.

---

[1] r. à nè [2] r. nè [3] r. kó [4] r. stipce [5] r. sà [6] r. dà nè [7] r. zó [8] r pouaglie [9] r. kraglie [10] r. nè [11] r. à [12] r. ù

65.

Ti dvoranski poslenici,
puk sučiaju, ne[1] ozdravjaju
dobriem mlikom, neg liečnici
kad se učine, gore truju,
usnom samom škodna daha,
i bez pitja i bez praha.

66.

Za livadu kosit boje
većin stablom slamau vrhe,
u dan i u noć ne pokoje,
čim ne pridu na sve svrhe;
druga briga ni im u svisti,
nego svoje od koristi.

67.

Po[2] dvorovih kad se pruže,
tute snuju sto[3] privara,
licimirstvom kletim kuže
i dvornike i gospoara,
vićnik gori zloga kraļa
ńega i stanje doli vaļa.

68.

Ko[4] čineć se pomičivo
stanovištvo[5] gubeć svoje,
bit će brzo prominivo
svakim skosom klateć boje,
i ako u Ovnu uzrest ima,
u Mirilah[6] pada s ńima.

69.

Ke bi imale veće vode
hodit u jaz blagoshranja,
tih[7] zavraćau na[7] dohode
svoe prudnosti bez krčmanja[8],
kraļi a ki sve svim sgajaju
susi bez vod osekaju.

70.

Nek vam Enrik treći pravi,
drugi i Rikard; nu[9] ńihova
ko[10] razmetnost čić ļubavi
svoih priatnih sgodnikova,
bi uzrok desni tocih smuća
ńih promine i rasuća.

71.

Vik ne pada kip kameni,
kad nogami temeļ tlače,
tko ne masti po[11] stepeni
ne ushodi, i harače
ne će uživat tvoje duge:
svak poda se drži sluge.

72.

On bo 'e sluga po naravi,
koga mudros ne uznosi,
a ono je gospoar pravi,
koga razum svoj ponosi;
taj priklada umrloga
živućega miešte Boga.

73.

Svitovat se 'e dakle prije
svojom dušom, svojim Bogom,
svitnika u viek boļih nije,
ti ne varau himbom mnogom,
niti lažu, nit izdaju,
istine u ńih počivaju.

74.

Ova 'e stinjen[12] kruna zlata
pokovana dragoscienim,
sviona čoha od skerlata
narešena hitrim čienim,
prut kraļevske zapovidi
veličanstvo sve ko slidi.

---

[1] r. suçiau nè [2] r. Pó [3] r. stò [4] r. Kó [5] r. stanouistuo [6] r. ù mirilah
[7] r. tijh — nà [8] r. karçmanija [9] r. nù [10] r. kó [11] r. pò [12] r. stingen.

75.
Ona 'e kruna vrh svih kruna,
čast vladanja i poštenje,
hvala, ureš[1] i podpuna
kripos, jakos, prosvitļenje,
uzvišenje, dika, slava,
čela[2] milos, pravda prava.

76.
Već pokle su izmorene
s duga puta noge moje,
tučuć miesta, brda, stiene,
vidih rajske perivoje,
ko na zemļi još ne ginu,
tu[3] uliezoh, da[3] počinu.

77.
Tu je Marko prem žestoko
pustińaka temeļ stavi,
Pavo i Anton na[4] široko
pak ga osnova i zastavi,
Benedet, Dominik, Frane
prostriše ga na[5] sve strane.

78.
S druzima oci ki za ńima
svete rede nardiše,
i obilne prude s ńima
svud po[6] svietu učiniše,
vadeć iz svoih manastira
cviet sinova, plod pastira.

79.
Tu još žive u pokoju,
i ugodno prima društvo,
dosta u scieni i u broju
Adamovo praunuštvo;
tu i ja šaunuk[7] ńegov ki sam
stupih sebe da utišam.

80.
Tu Agatopol grad je uredni,
dobri ļudi gdi stanuju,
čisti, istini, trizni, mledni,
er čas[8] i stvar ne će tuju;
pravda i vrsnos svaka tu je,
a ispunito Bog se štuje.

81.
Tu u zaklonoj mirnoj strani
kalujerstvo izvan svita
mirisanu goji i hrani
živu kitu svoga obita,
ka da[9] i stidi sridu zime
svako dava cvitja sime.

82.
A to je sime od kripostih,
i od nauka krstjanskoga,
s koim restu u[10] svetosti
voń zadajuć žitka svoga,
ki vičńega do[11] Solima
podiže se mirisima.

83.
Ti, da sputno služit mogu,
puti, časti, žud i imanja
prikazaše svojem Bogu
učinivši tri vitanja,
sva tri vriedna od čistoće,
od posluha i od priprošće.

84.
Navlaš redi, ki su ubogi,
i prosinstvom svoim se diče,
u kom jesu vriedni mnogi
otci, ki nas riečju liče,
sagrajujuć[12] s pripovidom,
ozdravļajuć s ispovidom.

---

[1] r. uresc [2] r. çela [3] r. tù — dà [4] r. nà [5] r. nà [6] r. pò [7] r. scaunuk [8] r. çaas [9] r. kà dà [10] r. ù [11] r. dó [12] r. sagraijuyuch.

85.

Neka prva slaga tilo,
oči druga bude krotit,
treća žeļe u[1] putilo
stisne, i u zakon ńih uplotit,
da ne[2] lete na[2] taštine,
ke su vika veličine.

86.

Er ko tri su zla korena,
ka otrovnim sokom more,
tri i lika izvrstena
protu ńima da se otvore,
svit je Isusov, to je dosti,
ki 'e sam liečnik od vridnosti.

87.

U uboštvu reste i cvate
skrovna priazam i milina,
spornost mira ke se prate,
vira, ufanje Božja Sina,
glada i goli ustrpienje,
post, molitva i bdivenje.

88.

Svit privarļiv i himbeni
što[3] svim može pak klańati,
ni se tebi, ni se meni
uń nikakor pouzdati,
er se od ńega svej davalo
malo malim, i do[4] malo.

89.

Što 'e on ļudem po[5] razlogu
neg stvar, ka sad jes, sad nie,
ku ne uživat lasno mogu,
i ka gine najposlie,
i da udieli više sreće,
s tih se 'e strašit vele veće.

90.

Svim propastan er ne dava
što istim ļudem obetaje,
kad se smije, tad skončava,
kada blazni, tad izdaje,
nosi, i u zlatnom sudu lipu,
smrt skrivenu u[6] nalipu.

91.

A u[7] čistoći rednim busom
cvatu i capte tolikoje
dievstvo lirom, a stied rusom
meu dračami[8] ki se goje;
a to od postih i od biečih,
i od pedipsa puteniečih.

92.

Posluh zatin plodi i daje
poniženstvo i krodčinu,
svojevojstvo kad ustaje,
meće ńega u tišinu,
da ne htide što mu vidi,
neg što mu se zapovidi.

93.

Vela 'e kripost umiļenstvo
i uhodište prvo reda:
papa Bene materienstvo,
čim bi uresno, ne[9] pogleda;
kraļ Primislav, kmetske kuće,
ne hti kriti pridńe obuće.

94.

U posluhu slide Abrama,
ko[10] i sina jedinoga
hti posvetit vrhu plama,
da[11] posluša Boga svoga;
posluh pravi, posluh čeli
ne[12] ište razlog: je li, nie li.

---

[1] r. ù [2] r. dà nè — nà [3] r. sctò [4] r. dò [5] r. pò [6] r. ù [7] r. ù [8] r. draçijami [9] r. nè [10] r. kó [11] r. dà [12] r. nè.

95.

Slide i svake nu stvoreti,
koje ńega uzvišuju,
i bez niedne zanoveti
rič ńegovu obslužuju,
tvrdovrati ne ko[1] ļudi,
svojevojni sasma ludi.

96.

U hrabarstvu svoem nebeskom
slide Torkvata[2] i vojvodu,
u[3] hrabarstvu ki viteškom
ne hti prostit ni svoem rodu,
bez očeva kad testira
protne vojske on potira.

97.

Jerolima lava[4] i slide,
ki poslušan bi za[5] haru,
da oslića čim pojide[6]
čuva u gaj svom gospoaru,
biv se a[7] jednom izgubio,
on mu 'e drva zań gonio.

98.

Nije svoga starišine
lipi posluh vrć na[8] stranu,
ko[9] neć gori životine
imat obraz, i Natanu
i Abirunu bit priluka,
kih poždri tleh s neposluha.

99.

Ni Adam pao ni čić bluda,
čić ubojstva, al čić krade,
nego čini žena huda
s neposluha da[10] i on pade;
sluhom[11] diavla dobiemo
kriposti inim s ńim se biemo.

100.

Starosta se odabire
meu dobrima navlaš duhom,
da svim dava svoje mire,
kao ko[12] pri bi pod posluhom,
bi podložan i zna sada,
ko se sliša, ko se[13] vlada.

101.

U naredbah poniženi
krotkom ričju zapovide,
izgled fratron učińeni
hoće od svih da se vide;
kaono Isus uvišti ji[14],
veće sluge, neg stariji.

102.

Redovnika humiļenih[15],
s toga vazda Bogu mio,
sluga i slug božanstvenih
stabar tu se 'e ukripio,
ki se uzviši tom kriposti,
noseć jaram od mladosti.

103.

Osipa opet slide u[16] puti,
ki bi bistar, cklo čistoće,
i ki, er se lasno muti
duhom čić žen, bieža od zloće
svoe gospoje, ka zaludu
cvit mu divstva iska u bludu.

104.

Er se ukloni i pobiže
od ńe vrućih[17] vukovanja,
plašt ostavi, sebe diže
od prigodnih nasrtanja:
tu pogibil pridobije
sam ki bieži, al se krije.

---

[1] nè kó [2] r. Torquata [3] r. ù [4] r. Laua [5] r. zà [6] r. pogide [7] r. à [8] r. nà [9] r. kò [10] r. dà [11] r. s' luhom [12] r. kaò kó [13] r. kose [14] r. uuistij [15] mj. umiļenih; biće griješkom radi latinskoga humilis [16] r. ù [17] r. uuruchich.

*

105.

Isukrstu drag je tola
od čistoće cviet ne mreći,
da on čist Mater i Apostola
rad čistoće priļubeći,
hti na križu pri primina
ńemu mater, ńoj dat sina.

106.

Čistoća ima u[1] skrovitu
i u[2] kolustru najmilije
pribivanje, stanovitu
svoju lipos najmirnije
tute hrani, sakriveno
tve to blago neizrečeno

107.

Meu raskošja časti venu,
blagom šteti poniženstvo,
meu dobitci lako gienu[3]
bogoļubstvo i trizienstvo,
tope istinu lažne rieči,
svu dobrotu svitovnieci.

108.

Ki su u[4] uboštvu i u[4] redu,
ti i rede uzdržnosti,
lašje obslužę u[5] opredu
starišienstva i priprosti,
oštri ruhom, spornim hlibom,
tiesni klostrom i potribom.

109.

I da otara vrh božjega,
odkud nimau zlata dati,
ńiho uboštvo miešte tega
ńemu svejer prikazati,
gre srca dar, ki 'e slobodan,
veće od zlata Bogu ugodan.

110.

Zdravi u[6] duši i u[6] tilu,
uzdržanja svoga čića,
krote puti biesnu silu
puni slave i dobića;
er kad se ova k zlu obraća,
sveti 'oj[7] usteg zdravļe vraća.

111.

Ńih tisnoća na[8] daleko
drži i veća naslajenja,
ka postavi narav prieko
putenega srid ćućenja;
u[9] zatvoru ko 'e ko[9] visli,
i o[10] bludu triezan misli?

112.

Tu u uboštvu reste veća
božja milos izvrsnije,
nit se sgaja tu nesreća
lakomoga Ananije,
Jude al Tata[11], ki zlo umriše,
er vlašćinu oba htiše.

113.

S posobajci zlo pinestvo
tegod grieha sobom nosi,
hoće uboško redovnieštvo,
da se klapa, da se prosi;
i po kućah od krstjana,
da se ište sebi hrana.

114.

A da stvari svake ine
od Boga se popitaju,
koji ne će svoje sine
zapustiti, kad ufaju,
ki svim živim hranu sipļe,
črna i vrana pita pipļe.

---

[1] r. ú [2] r. ù [3] r. ghienu [4] r. ù — ù [5] r. ú [6] r. ù — ú [7] r. suetijoij
[8] r. nà [9] r. ú — kó [10] r. ò [11] r. Tata.

115.

Stvori zviri čić čovika,
a čovieka čića sebe,
kako milost sva velika
more zabit paka tebe,
i kad zvirje svako hrani,
svoga tebe vrže vani?

116.

Tu u[1] zaklonu redovnici
bižeć ńege[2] svita opaka,
apostolski namistnici
divno tlače dobra svaka;
slide otce u[3] pokore,
slave Boga na[4] sve kore.

117.

Ter u[5] citri deset žieca,
to jes deset zapoviedi,
prikažuju dar uzieca[6]
rajskom kraļu da ih viedi,
ko[7] svih su oni bogomili
u[8] uboštvu obslužili.

118.

Ko[9] upravom tieh naredba
mole dobra iskrńima,
i u spomenak[10] svoih svedba
uzdržanje krstjanskima
svim vlasnikom, ko[11] dostoje,
vlaš s pogani kad biu boje.

119.

Množtvo popov i fratara,
za[12] sve da ih je vele veće
dvi sto tisuć kao ko šara[13],
rasap kraļstvim biti ne će,
ko ni dosle, ni u naprida,
Bog bo semog[14] tim provida.

120.

Ti u tom bistrom ogledaju,
što je stvarat al bižati,
a u Gospodńoj molbi znaju
što potribno im jest pitati,
što l' virovat svaki ima,
šimbuo[15] članim kaže ńima.

121.

Tu su fratri razmišļavci,
ki i posleni život traju,
početnici napridkavci,
i izvrtnici ki nastaju,
dumenici[16] starišine,
puni izgleda i svetine.

122.

Razmišļavci veličinu
božjih dila sve razbiru,
i u neizmirnu tu pučinu
jidra[17] misli svoe rastiru,
povitarce čim nebesko
tisne u višja[18] drivo im teško.

123.

Bogoslovci, duhovnici,
ki naukom plodnim tišu[19],
mudri i liepi govornici,
s pripovieda vridni ki su;
kih ću taknut kripostanje
u[20] naslidno pripivanje.

---

[1] r. ù [2] r. gneke, u konceptu gneghe [3] r ù [4] r. nà [5] r. ù [6] r. usieza [7] r. kó [8] r. ù [9] r. Kó [10] r. uspomenak [11] r. kó [12] r. zà [13] r. kaó kò scara; u konceptu koscara [14] mj. svemog; u konceptu: suemogh [15] r. Scimbuo [16] u konceptu stajaše isprva: Rodovnici pak prekriženo i popravļeno u Dumenici [17] r. gidra [18] r. ù uisija [19] r. tiscu [20] r. ù.

124.

Tu poslušni Cenobiti,
ki su u žitku opjinome[1],
Nakorete, Serabiti,
ki stanuju pustińome;
a[2] sad rede manastire
vani, i grajske meu mire.

125.

Ki podaše sva[3] ohola,
sliodnici dospiveni
Jezusovi i apostola,
svitu i puti izgubjeni:
tek ki počmu, ne[4] ustave,
da ih svrhe teka slave.

126.

Tie su ki su prem obseli
kraļevinu od nebesa,
ter su silom ńu oteli
u[5] pogibil svoih telesa;
sve u[6] boju ne[6] dospitom,
svojom puti, diavlom, svitom.

127.

Sebi silu sve čineći
i svojemu pohotienju,
ko bo može vik doseći
više miesto u[7] lińenju:
od dobiti grabe krunu,
ki sile se, ne ki hļunu.

128.

Ti su, ti su ke imasmo
u posmihu našen mnokrat,
i bezumni, ke držasmo
u sličnosti ruga stokrat;
evo jesu božji sini,
ždrib se[8] i svetih ńim namini.

129.

Sveti su, erbo sve držaše
svetu kripost u pameti,
a[9] sred srca zakopaše
svoje pravde osobeti;
ugajajuć s time Bogu,
ki im podaje platu mogu[10].

130.

Ovo su oni pravednici,
kih u[11] božjoj ruci jesu
čiste duše, smušenici,
o[12] koih tlape, umrli esu;
a[13] oni živu, i u[13] mirnosti
rajske uživaju čestitosti.

131.

Ti prez posteļ i prez stoli
u ništarstvu svašto imaju,
i ko isti apostoli
odgovore proste daju
meštru, da im nesta ništa,
gdi ih posla, gdi ih tišta.

132.

Ne[14] lepete dusi črni
u taj mista, ka su sveta,
nie tu trohe, nie tu skvrni,
ako li 'e što popleta
poispravi se, dilo a hudo
izvede se, kad skni čudo.

133.

Tu je stabar od života,
ki se pruža[15] polak kraja,
nedosiežan čića plota,
a od znanja sridu raja;
ou živote vikoviti,
skraća ih ovi, kada siti.

---

[1] r. opijnome [2] r. à [3] r. suaa [4] r. nè [5] r. ù [6] r. ù — nè [7] r. ù [8] r. sdribse [9] r. à [10] mjesto m n o g u [11] r. ù [12] r. ò [13] r. à — ù [14] r. Nè [15] r. pruxija.

134.

Prvo stablo uzorito
vodi oka na[1] višine,
drugo granjem priklonito
rastire se put doline:
neg je[2] triba znati veće
nosi smrtno potepeće.

135.

Zato mnozi vele tepli,
ki su htili odveć znati,
lasno su se i potepli
svaka hteć iziskovati;
poluvirci znamo ki su,
meu nama taki nisu.

136.

Prvo stablo plod i listi
svim donose duge zdravi,
stablo križ je plod koristi,
Jezus čovik i Bog pravi,
a lišće je ńega prudno
sve prislavno ime čudno.

137.

Mista hrabarstva anđelskoga,
puna gdi se u istinu,
svejer Janca pravičnoga
svetla čini Gospodinu;
tu[3] kļast i sliep ne[3] prima se,
vuk poždrivi[4], gadno prase.

138.

Tu se u[5] obličju kruha i vina
božji Jańac prikažuje,
ne[6] istom glava i sridina,
neg se i kuda posvećuje
redovnikov od vridnosti,
ki umiru u[7] milosti.

139.

S toga raja prohodi se
lašńe u[8] raj od nebesa,
tute stupna nahodi se
puna vidi i čudesa,
od ke Jakov reče krasno,
neba je uliez miesto strašno.

140.

strašno miesto, tiesna vrata,
kroz koja se ne provire
pritil čovik i pun zlata,
i oholi ki se šire:
lačan i go[9] lašje ulazi,
ki žežina[10], ki se mrazi.

141.

Tute rike tekuć moče
na četvero drag perivoj,
i plodenu kripost toče
zaedno strani desnoj, livoj:
nek korenje, travļe, cvieće
za[11] naš počist lipje meće.

142.

Tu oblaci pravednoga
vrhu zemļe rose milo,
a[12] zemļa ista plodi svoga
Spasiteļa sebi u[13] krilo;
tu[14] primudros kuću skupi
vrh mramornieh sedam stupi.

143.

Ki darovi Duha sveta
meu virnim govore se,
blago onim kim dolieta,
i milosti tej donese,
povitarcem svoim blaženim
svetim ļudem utišenim.

---

[1] r. nà [2] r. neghije [3] r. tù — nè [4] r. posdriui [5] r. ù [6] r. nè [7] r. ù [8] r. ù [9] r. goó [10] žežinati = postiti (i danas po primorju u Dalmaciji); od latinskoga jejunium [11] r. zà [12] r. à [13] r. ù [14] r. tù.

144.

Siromaštvo zato je peti,
i na zemļi i u raju,
gori vraća stare odmeti,
a[1] kad živo 'e na[1] ovom kraju,
u pučini naše 'e jidro
srid valova tvrdo sidro.

145.

Jako sidro od ufanja
pravde ļubi i jakosti,
a[2] upravļač virovanja,
povraz[3] druge sve kriposti:
ove saj svit mornaruju,
i s ubozim svej vojuju.

146.

Dumne svete i koludre
srid zatvora[4] samostane,
da[5] ih čoeski dah ne[5] udre,
zaručniku božjem hrane
distvo u molbi i u čistoći,
bdeć u[6] piesmah duge noći.

147.

Ter kad znadu da jańicam
stat ni zdravo vuka blizu,
ni uz zmaja golubicam,
od svitovnih svej se dižu[7];
Penelope ne[8] bi mańa
od Uliša s uzdržańa.

148.

Krst ih je obra uprav sebi
ne[9] varanom po svoem svitu,
da kako ima otca s nebi,
a[10] syn mater ovd na svitu,
tako i hćere na višini
i ovd bude imat svoima sini.

149.

Tim podoba mnoga slava,
er na svietu božje vile
od himbenih mužkih glava
cviet liposti su uklonile;
i s[11] bludna oka da ne[11] vene
kriu u[12] mreže ti gvozdene.

150.

Iza[13] koih iste žene
s ńima u[14] riečnik kad besidu,
er su i velkom pokrivene,
ritko ih nazru, nikad vidu;
svoim i ļudem posvećenim
zdrak svoj kratu, kamo ne ienim[15].

151.

Sviću časti svoe da[16] sviti,
i na[17] vitru da ne[17] gasne,
niesu htile pronositi
u[18] fenere, neg opasne;
zatvoriše 'u neka gori
samom Bogu, ki ih stvori.

152.

I sebi Isus kad ne[19] sveti
dievostavstvo tila sama,
neg i duha i pameti,
živim plotom i dračama,
vrto[20] i lire svoje gradu,
da u[21] svem čiste ńem pridadu.

153.

Da se uzdrži snig planina,
triba ga je sakrivati,
i neka se ne[22] raščina,
ima u mračnom mistu stati,
ere kopni i rasciedi
sunce al vozduš[23] kada viedi.

---

[1] r. à — nà [2] r. à [3] r. pouraz [4] r. zatuoraa [5] r. dà — nè [6] r. ù [7] r. dizu [8] r. nè [9] r. nè [10] r. à [11] r. i s' — dà nè [12] r. ù [13] r. I zà [14] r. ù [15] r. nè ijenim [16] r. dà [17] r. nà — dà nè [18] r. ù [19] r. nè [20] r. uartò [21] r. dà ù [22] r. nè [23] r. uosdusc.

154.

Tu[1] izborita blagoshranja
zlata puna su i bisera,
ka za zaklad odabranja
i vičńega stoje miera,
kih će u[2] Bogu dostignuti,
htiše er svit zań odbignuti.

155.

Mat biserna netom čuje
da[3] ima perlu liepu u sebi,
s ńom se u[4] dno zabučuje,
izgubila da ju ne bi;
i pohlepni da lovčari,
ńoj ne[5] otmu na[5] privari.

156.

Da[6] veliča svoje bisere,
ako se opet iz dna vrati,
svud sumļiva oči stere
pri nebu se neg obrati,
samom ńemu otvorena,
a[7] svim inim zatvorena.

157.

Zlato koje trohe ne[8] zna,
biser ki je zgled čistoće,
postavļeni srićno s desna
bit će na[9] dan od tisnoće;
mirni i sudca vrh statire
primu t'[10] cienu svoje vire.

158.

Čiste dive, ko[11] kńegińe,
čista janca[12] pak okruže,
kim vlastite bugarkińe
dano 'e pievat s kim ga druže;
inih pievat ne mogući,
lir od distva nimajući.

159.

Od uboštva i posluha
pak kad uvit uzdržuju,
i svetoga pune duha
zapoviedi obslužuju
reda opatic i starijih,
nie moć nać ńih dostojnijih.

160.

I da su u[13] svem izvrsnije,
s posti i s bieči svoje tilo
pedipsaju najposlije
u[14] skrovito prinemilo,
da na[15] nebo najdu mita
čić odmetne puti i svita.

161.

Veselte se, me deklice
take, kad vam nepristano
uživat je rajsko lice,
vireniško obećano;
dobro svako pribogato,
gdi se uživa obilato.

162.

Veselte se, i izprosite
vaš nevistac[16] priugodni,
da s anđelim mene srite
na dan strašni moj ishodni;
i paklena vitoglava
pridobudu žerna lava.

163.

Koji na smrt većma reži,
i hudobne duhe kupi,
na[17] svu pomoć s kima preži
da[18] kršćenu dušu sdupi[19],
ka[20] budući božja slika,
da pogine ni prilika.

---

[1] r. Tù [2] r. ù [3] r. dà [4] r. ù [5] r. nè — nà [6] r. Dà [7] r. à [8] r. nè [9] r. nà [10] r. primut [11] kó [12] r. ganza [13] r. ù [14] r. ù [15] r. dà nà [16] r. neuistaz [17] r. nà [18] r. dà [19] zdupiti = zgrabiti; i danas u Kaštelima [20] r. kà.

164.
Nu[1] ako sgrieši, i ako pade,
on ju može podignuti,
sebe istoga za ńu dade,
kako će od ńe odbignuti?
i u najvećoj ńu tisnoći
kraļu ostavit vičńe noći?

165.
Digni dušu, digni koje
teško je[2] brime griha svoga,
ona er ruke tve dilo je,
i božanstva slavna tvoga
zdraka mila i ļuvena,
tebe od Boga uzvišena.

166.
Zlih pogiblih nada svime
obstiraju mnoštva čuda
najpokojne smrtno vrime,
jaoh grišnika tvojega huda!
ńim ne[3] može odoliti,
koga ne ćeš ti braniti.

167.
Grih je velik, mal a[4] odveće
gorak plač mi 'e na[5] očiju,
da svidoči boli i smeće
kajno srce, koje biju;
zadovoļan ni u[6] sebi
takoj zlobi, kamo tebi.

168.
Ali i jedna suza može
steći milost tvu jedinu,
kada ti ju, slatki Bože,
primeš mnogu za[7] krivinu;
i dobrota 'oj tva nadmetne
Isusove muke sretne.

169.
Daj da[8] rečem u[8] toj doba:
man oružja opružiste!
svit, put moja i hudoba,
dušu mi ubit s kim radiste;
ka porazom tvoga siena
bi od smrti obrańena.

170.
Ufan, ufan po kriposti
da[9] svojega smilovanja,
priće[10] tada da mi prosti,
i od djavolskih zasidanja,
da[11] oslobodi dušu moju,
za[12] sve da[12] zlu, ali svoju.

Svrha osamnestoga pievanja.

NADGLASJE.

Jezusove družbe sreće
stabar kruńen svakiem cvitom
duševanja ovd se meće,
paka pero samo litom
rede i fratre u[13] državi,
ki cvatoše, skladno pravi.

A peneznu osobštinu
kudi fratara i biskupa,
i svim prudnu uboštinu
nepristano fali, i stupa
na[14] izgled Isus, kim ostavi
da[15] i viteški red proslavi.

---

[1] r. Nù [2] r. teskoije [3] r. nè [4] r. à [5] r. nà [6] r. ù [7] r. zà [8] r. dà — ú [9] r. dà [10] r. prichie [11] r. dà [12] r. zà — dà [13] r. ù [14] r. nà [15] r. dà.

PIEVANJE DEVETNESTO.

1.

Stablo družbe Jezusove
istim cvitjem lipo kita,
nosi zdravi, a[1] otrove
svita i djavla na[2] tleh hita;
i odbitja[3] naše puti
krote otci, u[4] svem sputi.

2.

Sveta otca Ińacija
obslužuju zapoviedi,
koji svitom pismačija
toko častno ńih uredi,
da su obilig od svetińe
sridu plačne sej dolińe.

3.

Od viteza i dvornika,
miešte mača i skerleta,
voj se učini redovnika,
vrićn[5] i štap kad pohieta;
i ostavi mnoštvo gusa,
podav[6] kraļa za Isusa.

4.

S česa i Isus ńem obiti,
redovnicim i svojima,
da će odvitnik vikoviti
ńihov biti sridu Rima;
gdi šteć redbe im Pavo treći:
„Prst je[7] ovd božji", hti izreći.

5.

Cvit od ļudih i gospode
u prisvitlom tomem redu
kripostima svimi plode,
držeć svoje u[8] opredu,
da ne bi tko stramputio,
i ispadništvom red smutio.

6.

Mnoga blaga, ka[9] imaju,
ne[10] dopuštaju da[10] ńih fate,
neg jih samo uživaju,
da u[11] korist se duša trate,
i na[12] veću slavu Boga:
nie ih pańkat čića toga.

7.

Isusovi redovnici
blagomiris svietu daju,
apostolski poslanici
svitom istim providaju;
er ga često poisprave
i na[13] put ga boļi stave.

8.

Sedmolične ńim milosti
Duh je božji udilio,
i zamirnoj tieh mudrosti
narode je podložio,
novu zemļu i Indije
ńihov Žaver[14] ke krsti je.

9.

Koga izgledau[15] i Gonzagu,
Kostku, Borđia[16], Bernardiena
i apostolskih ļudih snagu,
i pisačij'[17] bdenja sciena,
nastoe vršit sve napridtke;
nie moć zbrojit nu kolitke.

10.

Puci Cineski i daleki
ńim i nauku ńih viruju,
er običaj stari ńeki
htiše ńima da[18] varuju;
i Konfusia naravnika
da[19] ostane davna dika.

---

[1] r. à [2] r. nà [3] r. odbitija [4] r. ù [5] r. urichiu [6] r. podau [7] r. pristije [8] r. ù [9] r. kà [10] r. nè — dà [11] r. dà ù [12] r. nà [13] r. nà [14] r. Xauer [15] r. isgledau [16] r. Borgia [17] r. pisaçij [18] r. dà [19] r. dà.

11.

Koji običaj da[1] ni škodan
viri mnozi iskušiše,
Dominižar kad ubodan
pram nauku tom proti se,
da bi triba da[2] sid sveti
sva utaži svom pameti.

12.

Nu[3] potrebno da[3] i prije,
da ko[4] i Klement sad jednesti
velu karbu razmirije[5]
meu dvim redim Pavo pesti[6],
vrh milosti, ku imahu,
nepristano[7] s ke se priahu.

13.

Po[8] naredbah i da[8] oni
u[9] zemaļska kraļstva i svieta
usudit se nisu smioni
gdi nie posla duhovieta;
u[10] tom ļudi, ki su umiti,
ne[11] mogu ih potvoriti.

14.

U ime slatko od Jezusa,
koga u[12] pečat srce i usta
svejer drže svaka duša,
ńih poštuje, a ne[13] pušta
ńem s ńih klicat sve koleno
neba, zemļe i pakleno.

15:

Tu je stabar od života,
primudrosti kuća jaka,
pridrag biser, ki trgota[14]
za[15] kupiti proda svaka;
stieńe u zlatu okovano,
blago u[16] ńivi zakopano.

16.

Dosta 'e da su Jezusovci,
svim tribuje ńih sliditi,
er su izvrstni ļuski lovci:
ne[17] more se nesakriti
grad na[18] brdu, ki 'e sagraden,
na[19] svićalu svitńak kladen.

17.

Za[20] stieg krstov kogod rene,
svoj nek vazme križ na[21] pleće,
otca, majku, braću, žene,
sine i sebe nek odmeće;
istu dušu mrzi i gubi:
nać bo će ńu po[22] izgubi.

18.

Zato[23] kraļi, vrhši[23] krune,
toliki su red primili,
i raskoše knezi trune
tom su utihom zaminili;
er meu blaga srid polače
zakoni se božji tlače.

19.

Po naših se zemļah četra
prem nahode reda sveta:
Agustina (osvim Petra),
Dome, Frane, Benedeta;
Dubrovčani Ježuitare
i zbor ńihov svitno mare.

20.

Sva četiri prisvitli su,
navlaš manših pripovidac,
ki napridke čienili su
Isusovih slavnieh slidac;
ni moć izreć svetińe su
tizih bile kolike su.

---

[1] r. dà [2] r. dà [3] r. Nù — dà [4] r. dà kó [5] r. razmirije [6] mjesto peti (sic!) [7] r. nè pristano [8] r. Pò — dà [9] r. ù [10] r. ù [11] r. nè [12] r. ù [13] r. à nè [14] r. targota [15] r. zà [16] r. ù [17] r. nè [18] r. nà [19] r. nà [20] r. Zà [21] r. nà [22] r. pò [23] r. Zató — uarhxi.

21.

Hotio sam istom sgrabit
ńeke, ki su ruke naše,
prem da ne sve; muk i zabit
kad ostale zakopaše,
al pisarci tad ne pravļauć,
al kuga i rat grade stravļauć.

22.

Li i sad fratri i misnici
meu kripostim život traju,
stoju u[1] miru, stoju u[1] dici,
a[2] dreseļa ne[2] poznaju,
čisti, ubozi i poslušni,
svoem starosti ne[3] oglušni.

23.

Meu ostale redovnike
viđu mudre duhom moge[4],
slatke i liepe govornike,
pripoviedat fratre mnoge,
i iziskovat vridne oce,
naravnike, bogoslovce.

24.

Vrhu librih stojeć nieči,
kad istine vire izvide,
pak mogućom božjom rieči
svi griešnici da se svide,
i na[5] vrime već se kaju,
ogńenito ih udaraju.

25.

Ko[6] ovih didi sve nastojno,
navlaš u[7] dan ki 'e svečani,
i rieč božju dobrovojno
sliša, kaže bit obrani:
čuje svaki, ki 'e od Boga,
nauk božji pun razloga.

26.

Znance Cezu Redoviša[8],
i Šutara i Parćića[9],
Difnika umna i uzviša,
bistra mlajega i Babića;
Markovića i Foretta,
i s Bonacom[10] Zenobetta.

27.

Mariniša[11], Ceciliana,
Halat, Petris, Pierotićem,
Paladina i Dudana,
koristnim Polovinićem,
ki za[12] mojstir[13] se ovi tuče,
da[14] prigradi ga i obuče.

28.

Otce pri ńih ki su bieli:
Modro, Pace, Karavanić,
Sirišć[15], Kroce, Nembr, Rafaeli,
Carić, Naložić, Domijanić[16],
Zen, Bodulić, Garibode,
Torkvat, rimske plod gospode.

29.

Vrsni, naučni i kriposti,
dilom, svietom svi spametni,
časni mišļu, ričju prosti,
i dobrotom cilovietni;
štioci sveta iskušanja,
meštri izgledni redovanja.

30.

A starije tko znat žudi,
i stadnike i kńižnike,
apostolske reda ļudi,
poluvirstva progonike;
dobrih libar složiteļe,
zleca[17] i Turak bratiteļe:

[1] r. ù — ù [2] r. à — nè [3] r. nè [4] r. moghe [5] r. nà [6] r. Kó [7] r. ù
[8] r. Cezu Redovisca [9] r. Scutara i Parchichia; može se čitati i Skutara
[10] Bonazom [11] r. Marinisca [12] r. zà [13] mojstir = manastir; i danas u okolici spļetskoj [14] r. dà [15] r. Sirisch [16] r. Domijanich [17] r. zleza.

31.

Nek se nazre i proslavi
plemenita tocih bdenja,
ka je Babić s nova objavi
u[1] sva vrsna zaglavjenja;
na[2] zdrake ńih razdilivši,
tim meni usta zatvorivši.

32.

Apostolske oce zdriele[3]
sveta reda Franciskara,
male braće, ļudi vele,
i biskupe izgovara
pritiskopis Bolońeski,
na[4] daštici vas viteški.

33.

Moga štioca tu poslaću,
neka pomļi i zamiri
u ńoj toku slavnu braću
ki se daše svetoj viri,
da 'u uzmnože, na[5] ńe diku
krv prolivši svu koliku.

34.

A sad mi je u plač ići,
da ne mogu imat tiše,
čić dviuh Bona dobrosrići,
ki se skoro izgubiše;
i s Počrńe jubilata[6],
Splićanina ustozlata.

35.

Ere mali već ostaše
u[7] državi toga reda,
ki se dosle opiraše
Istrianom, i ako ureda
mlaji[8] s nauka ne[8] prispiju,
uz Narciza vlast podbiju.

36.

Stari otci pomrli su
pridńi Andriaš[9] i Mareli,
bdi Difniki[10] veće nisu,
ni već zorit Marineli;
Skaldaferi[11] već ne vruću[11]
kažuć kripost svu izuću.

37.

Mudri Tikva[12] izvitri je,
a ne[13] živu Nikulande,
Haračića sada nije,
Mrnavčića prisne lande;
nie Ferčića Veļaškoga,
bogoslovca visokoga.

38.

Viđu vriednih još Splićana,
dva od Veļe[14], dva od Sibe[14],
i uzrečnoga Šibenčana,
Pasca i Kresca na[15] potribe;
Bonu iz Zadra, Bonu iz Brača,
i nastojna tri studiača[16].

39.

Vi Petriši ki ste u scieni,
Fermapace moj Andriašu,
dajte, da se red simeni,
i rastire po[17] mejašu;
svitli i ļudi od vridnosti,
Franciskari cvatu jošti.

---

[1] r. ù [2] r. nà [3] r. sdriele [4] r. nà [5] r. nà [6] r. Poçargne giubilata [7] r. ù [8] r. mlagi — nè [9] r. Andrias [10] r. Difnichi; može se čitati i Difnići [11] r. Scaldaferi — uruchiu [12] r. Tiqua [13] r. à nè [14] r. Veglie — Sijbe; Siba mjesto Silba (tal. Selve) i danas na otoku i okolnim mjestima [15] r. Pasza, Cresza nà [16] r. studijaça [17] r. pò.

40.

Er prem da[1] vi cvieti časti
jeste kriposti izabrane,
ne[2] more svud vas dopasti
dah duhovni mirisani;
nu[3] vi sami dosta niste,
mnoga 'e žetva, pomoć ište.

41.

Svi zrcalo i kripjenje
jeste zemļe i državе,
svega puka sagrajenje,
puni mnoge hvale i slave,
i mudrost je uprav vaša
život duše i čas naša.

42.

Al svi živi gor rečeni
pri sto godin ne će biti,
a[4] nakon ńih ki pismeni
ļudi će se prominiti?
zovte i učte mlastvo lino,
ured dospiva što 'e jedino.

43.

Meu otcima sve se bude
bogoslovni prigovori,
ter da svaki pridobude
to lipšima odgovori,
meštra svoga nauke prota,
al Tomasa, ali Skota.

44.

Vrhu kih se prisiguju,
kad u redu svom uču se,
i s ńimi se oružuju,
kad na sidu s kim priju se[5]:
ńihi al rati svi su sveti,
ne[6] zlohoće neg pameti.

45.

Ter s upravom od mudrosti
ištu svitlost od istine,
i načinon svoje znanosti
naravske uzrok veličine,
s kih pak vruće srce žeļa
dobro iznaći stvoriteļa.

46.

I ko[7] pričanje istočala,
kad jih[8] narav redi i vodi,
čine na[9] svit sva pristala:
to[10] i razuma boj ńim plodi,
kad je voden od kriposti,
sudbe upravne od mudrosti.

47.

Iziskanja ni in[11] uložit:
kojom nogom vrh Talije
stupi Enea? al razložit:
je li Albana, al Kandije
slaje vino? svile ove
mekje vune neg segove.

48.

Nego mi je zaglaviti:
zašto stvori Bog čovika,
dobar i zo[12] gdi ima iti,
svaka kripos ko 'e[13] velika
u istom Bogu, i osudit
sva ka mogu dušam prudit.

49.

Od ńihovih pridstavaka
radu izvest za to[14] svrhe,
ne ćerļivih[15] od čavaka,
neg razbornih ļudih vrhe,
ki razbieru duhovanja,
gdi 'e najviši stepan znanja.

---

[1] r. dà [2] r. nè [3] r. nù [4] r. à [5] r. priuse [6] r. nè [7] r. kó [8] r. kadgih
[9] r. nà [10] r. tò [11] r. nijn [12] r. zoó [13] r. koe [14] r. zà tó [15] r. nè chierglinih.

50.

Svaki žudi nadgovorit
zatočnika spametnoga,
i ńega bi rad oborit
britkim mačem od razloga;
al kad cieni, da je po[1] veće,
razlukom se nań nadmeće.

51.

Isusovci, da ih razmire,
novi nauk sridoznanja
meću, i viečn da'ić potire
svitlim meštrom mudrovanja;
svi se opeću[2], gombau, sjaju[2]
svitom, kim se opiraju.

52.

Zato[3] ļubav tih hrabrena
meu karbah vik ne[4] gasne,
žeļa je dobit od plamena,
al zasiedi sve su časne;
sve se rvati[5] rade skupa,
laž i djavo da se lupa.

53.

Razliko 'e s Epifanom,
i Krisostom pisma tica,
a[6] Jerolim s Agustianom
i kara se i zatica;
i anđelske dvi delije
Grške branci i Persije.

54.

Svi ti sveti sa svim time
u[7] milosti božjoj bihu,
i suprotni meu ńime
zajmeno se priļubihu;
tako i redi sad koji su,
kad se opiru, tad se tišu[8].

55.

Gore ni stat, neg isprazno,
i svakim se htit povodit,
a[9] ni boļe neg opazno
štiuć i učeć se danke vodit:
djavo isprazne lako svrta,
a[10] trudļivim ne[10] nasrta.

56.

Navlaš onim koji stoje
svojim duhom u[11] nauku,
i pametno ki nastoje
nać istinu u[12] pobuku;
i govora ki srid ravna
dobra iskuše ńim objavna.

57.

Ki posluhom svoim se diču,
red i zakon obslužuju,
putenosti ne[13] potiču,
da ih zlim dahom ne[13] otruju;
i u[15] uboštvom ki obetu,
samo traže vičńu sretu.

58.

Nie zaludno u[16] tišini
stat, ko[17] stoji mrtvo more,
ko se smradno svejer čini,
er se kretat sam ne[18] more;
nagle vitre a[19] odmeće,
ki s inima mori kreće.

59.

Šteti al fratre i koludre
zla vlašćina i posobstvo,
i naravce iste mudre
vara pinez hudo robstvo:
naravske su tme mudrosti,
dani skupi i praznosti.

---

[1] r. pò [2] r. opechiu — siaiju [3] r. Zà to [4] r. nè [5] r. aruati [6] r. à [7] r. ù [8] r. tisu [9] r. à [10] r. à — nè [11] r. ù [12] r. ù [13] r. nè [14] r. nè [15] r. ù [16] r. ù [17] r. kó [18] r. nè [19] r. à.

60.
Kvari onih, ki se oblače
kožicami od jaganca,
a u[1] nutra ko[1] zli pače
vuci jesu silna aganca[2];
izvan susi, bliedi, mrazni[3],
pak iz nutra vrući[4] i krasni.

61.
Poste dvakrat u[5] subotu,
bde, plaču se, pokore se,
da[6] učine veću botu,
kad svetińom oprave se;
licimirci hudi ti su,
mučenici vražji ki su.

62.
Metu kuge tri jadove
svit okolo: oholija
mori fratre, a[7] popove
kuži vrla lakomija;
blud pak ļude sve pobiva,
da[8] malo ih se i shraniva.

63.
Svim kolinom Izraela
tuste zemļe dil se dade,
a[9] popovom zemļe diela
ni se dalo, nek svak znade,
da[10] ako ovd ńim dil dopane,
ne će zemļe gor bećane.

64.
Ali para, da[11] popovi
s toga uhilni hlepe veće
na dobiti, na[12] darovi,
ki su kuća ńih nesreće;
er pineztvo smrt nemila
najpri 'e duše, pak i tila.

65.
U Petrovoj plavi ako je
križ udignut da ju resi,
na kruni joj mnokrat stoje
kipoklańci slave i česi,
ki da plavca k ńim obraća
nič ne[13] haju da[13] izvraća.

66.
Opiruć se prem da[14] krate
toj Petrovi namiesnici,
hoće plavcu da[15] obrate
na[16] oblas ńeki najmenici,
s ńom motajuć čim pristane
zlim dobitci pod ńih stane.

67.
Prav dobitak tim nie dosta,
i u obilnoj da su žeti,
gdi ih domaćin naja jošta
stekli mnoge rukoveti
od pšenice i od žita,
osem plate, osem mita.

68.
Er nastojeć ti grabļači
i u kup gumna nokte umišat,
zli lupeži, ne[17] težaci
nazvaše se, ke upisat
na[18] liberih otac ne[18] da
živućega svoga čeda.

69.
Ko se meće na pineztvo
tira od duše svu svetinu,
Juda dav se na lupežtvo,
s apostolstva sebe ukinu;
toj se sgodi učeniku,
ne će a[19] drugom duhovniku?

[1] r. à ù — kó [2] r. aganza [3] r. mrasni [4] r. uuruchi [5] r. ù [6] r. dà [7] r. à [8] r. dà [9] r. à [10] r. dà [11] r. dà [12] r. nà [13] r. nè — dà [14] r. dà [15] r. dà [16] r. nà [17] r. nè [18] r. nà — nè [19] r. à.

70.

Ni se blagom raskašati
Isusovim redovnikom,
dom i odar imat zlati,
i živiti mnogom dikom;
jist u[1] srebru, gojit ptice,
lovne pse i końuštice.

71.

I popovi i biskupi,
svaki jurve spomeni se,
da ako jednom zlimi skupi
ti Isusovu krv proliše[2]:
nije im jošter i nešvenu[3]
dielit sukńu narešlenu,

72.

Ter pastiri ako sviste[4]
množ ovaca gdi van vrvi,
muste mlieko, vunu striste,
ne do[5] kože, ne do[5] krvi:
a[6] čuvajte na[6] kusove
ńih ne[7] razdru vuci i love.

73.

Kad pastiru 'e hrana mliko,
i kad vuna ńega odije,
kada stada još veliko
blago daju, pomna di je
pastirskoga oka glasa,
kape stake kom raskaša[8].

74.

Pusto mliko psi ako loču,
s ńega ovcam ļubav nose,
i za vuci laju i skoču,
da im ovce ne[9] odnose:
bleče ovca, a[10] ovčar najat,
da i vuk vuče, ne će lajat.

75.

Za[11] biskupa ni se klasti,
ako nisi zvan od Boga,
nimaj misli ni od časti,
ni od dobitka nijednoga;
ako u[12] tumban neć' zaminit
mitru, i crkvu dućan činit.

76.

Ne more se nikakore
dvim gosparom ugoditi,
a[13] popovstvo kako more
trima izvrsno pak služiti:
Bogu, blagu i svoj kući,
u[14] pastirstvu vladajući?

77.

Svak u[15] uboštvu meštra slidi,
ki uboštva da[16] izglede,
rodi se i umri go u[17] stidi,
zva ribarstvo da[18] s ńim grede;
ne[19] ima glave da[19] naklonit,
kuće harač čim poklonit.

78.

Bogat biskup u triznosti
ima stati, a ne[20] želit
neg za žitak što mu 'e dosti,
a što 'e veće biednim dielit:
uboška je crkve sprima,
koi tim daju blago s' ńima.

79.

Ako se Isus ne[21] povrati
i iz crkve zle trgovce[22]
ne[23] istira, i podvrati
opet stole i toboce,
nie poufat da[24] crkveni
svi ostave trg pakleni.

---

[1] r. gisti ù [2] r. prolise [3] r. nescuenu [4] r. suisto [5] r. nè dò [6] r. à — nà [7] r. nè [8] r. s [9] r. nè [10] r à [11] r. Za [12] r. ù [13] r. à [14] r. ù [15] r. ù [16] r. dá [17] r. goó ù [18] r. dà [19] r. nè — dà [20] r. à nè [21] r. nè [22] r. targoze [23] r. nè [24] r. dà.

80.

I kraļevske i biskupske
sve komore prahom meću,
niedne vrsti nisu ļuske,
ke životom ovim kreću,
u[1] kih kigod da ne[1] najdeš
ali beteg, ali majdeš.

81.

Oblog koji, ńiva ka li[3]
brez svakoga raja[4] tega?
da[5] ni triba motik mali
za[6] izvrć travu kojom riega,
ko će žito, puno sniti,
bez rešeta čisto biti?

82.

U pšeničnoj rukoveti
i umišan većkrat stoji
hudi ovas i ļuļ kleti,
s ńom ki uraste i uzgoji;
ńih je vrć van, a[7] pšenicu
hraniti je u[8] žitnicu.

83.

Pod kim nebom ne[9] zače se
udna zdraka ke komete,
zato ostavit zvizde će se
suncen ki je[10] svačie biete;
zato poļe brazdom dugom
i ne će se orat plugom.

84.

Gaj pun trńa i drač zalije[11]
u[12] perivoj obraća se,
kad ga ogań pri opali je[13],
pak maškliuon povraća se;
pomja iz duše tako divje
neplodeno vadi drivje.

85.

Posvećene i na[14] skerlate
pada griska ter ih kosi,
na[15] kaleže iste zlate
suhi siver prahe nosi:
kako čoviek, ki 'e od praha,
ne će prahom mećat paka?

86.

Ako crkva jes korabļa,
bi potriba da[16] u se primi
krotkim živom koje sgrabļa
i nečisto meu čistimi;
ako se udo ko[17] ohalilo,
nie halavo cielo tilo.

87.

Božje slave kolnik viti
ne[18] sam čoviek ki govori,
ali oro striloviti
potezaše nebom gori,
nego s ńimi i vo[19] i lav,
ovi srdit, oni linav.

88.

Činit gredu al od zbice[20]
ne[21] pristoji čić zla koga,
i planinu od stinice
za svih korit čić jednoga,
da[22] pastiri odveć deru,
i ko vuci ovce žderu.

---

[1] r. ù — dà nè [2] r. maijdesc [3] r. kali [4] r a j a dijalektično mjesto r a đ a; — u rukopisu je pogrješno napisano sa velikim slovom — u konceptu sa malim *(r)*; — o b l o g = ledina (u Stulića uzeto iz Belina rječnika) [5] r. dà [6] r. zà [7] r. à [8] r. ù [9] r. nè [10] r. kie [11] r. zalie [12] r. ù [13] r. opalie [14] r. nà [15] r. nà [16] r. dà [17] r. kó [18] r. nè [19] r. uoo [20] r. sbize [21] r. nè [22] r. dà.

*

89.

Slušmo dakle duhovnike
i glas božji od ńih čujmo,
ako i u[1] svem ńih prilike
nisu ugodne, sve ih štujmo:
ni dostojno ńih psovati,
i na[2] Isuse tej pļuvati.

90.

Ako kadgod tko zabludi,
nije stoga crkva gruba,
mudre ļube muž zaludi,
a[3] ostaje mudra ļuba:
iza[4] oblaka sunce, zviezde
lipše kažu svoje giezde.

91.

Sunce 'e papa, a[5] zvizde su
okol ńega kardinali,
ovi s neba crkve niesu
popuznuli, ko[6] ti mali,
neg s Olimpa svoga zdrake
steru i tirau zle oblake.

92.

Pačem sunce 'e, a[7] okolo
zrake jesu ploda pune,
kardinali ki okolo
ńega kruže, ńega krune:
i Oceanu 'e mnoge dike,
ne[8] osušiv slit se u[8] rike.

93.

Od duhovnih ko bi opjeno
htio ovd svu zemļu oplaviti,
neka čeka to[9] dospieno
gor na[10] nebu opraviti;
što 'e na[11] zemļi, zemļom črni,
samo u[12] raju ne[12] ima skvrni.

94.

Ko li od crkve odagnati
htio bi dobra sva vrimena,
ne bi mogla živa ostati,
ko ni stabla olušćena[13],
koim žile prem da[14] ostaju,
triba 'e suha da padaju.

95.

Rim i crkva da 'e sadare
veličanstvu u[15] toliku,
nie se čudit, kad na[16] dare
i malu ćeš viedit riku
gdi veliča; dojde a[17] strašan
velohipca[18] sin malašan.

96.

Crkva i papa al od kada
imau stanja i obiluju,
kraļi snažnie er se vlada
svi ih slišaju, svituju, štuju:
vrh brigova mnoge al vode
Nilu prude, Tebru škode.

97.

Ako li ko[19] bude sprdat,
svoe da[20] papi tim bogate,
nie svakom tud žmeći mrdat,
ne htiuć gledat izagnate,
i sinovce van iz Rima,
gdi nisu izgled dobar svima.

98.

Ako li i tu ima blaga,
svak se uprav' s ńim na[21] kriposti,
nit daj da te blago slaga,
ne[22] bud rob mu, neg u[22] prosti
sve slobodan ńega drži,
da[23] on tebe ne okruži.

---

[1] r. ù [2] r. nà [3] r. à [4] r. i zà [5] r. à [6] r. kó [7] r. à [8] r. nè — ù [9] r. tò [10] r. nà [11] r. sctoè nà [12] r. ù — nè [13] r. olu$x$chiena; biće pogrješno napisano mjesto o l u š ć e n a = o l u š t e n a (ako nije x = š) [14] r. dà [15] r. ù [16] r. nà [17] r. à [18] r. velohipza [19] r. A*t*koli kò [20] r. dà [21] r. nà [22] r. nè — ù [23] r. dà.

99.

Ċin' da 'e blago sluga tebi,
a[1] ti gospar blagu istome,
da ti on služi u[2] potrebi,
a ne da[3] ti služiš ńemu;
duševno ga htij kupiti,
duševnije razdiliti.

100.

Blagoshranja bogatiega
nie al naći na sem svitu
od ubožtva; nek išt ga[4]
čoek osobit ki 'e u[5] svitu,
i sva svoja podat teče,
spasno uboštvo da[6] doteče.

101.

Diođen[7] reče svoim Cinici,
Solun, Pikur[8], Demokrito,
Sokrat, Krate s naslidnici:
da 'e ubožtvo pričestito;
i vrag isti ispovidi:
blažen da[9] jest Aglao bidi.

102.

Krate, nekrst ki je bio,
za[10] nastojat na[10] kriposti,
řpu 'e[11] zlata utopio,
za[12] neka se ńega oprosti;
ere i on znadiaše,
da[13] dobrosti s ńega gase.

103.

Paminondi najvridniemu
Tebanskomu vojevodi,
siromaštvo ko[14] bi ńemu
jeda pači, ali škodi?
ki sta u[15] kući bez promine,
čim se operu ńem haļine.

104.

Jeda i ubog pridobio
nije toke protivnike
Rimski hrabri Menenio?
pun najveće slave i dike,
prem za[16] mrtva ukopati
bilo 'e triba zań pitati.

105

I Rim isti najslavnije
ni l' se vlado kad vojaše[17]
svitli ļudi svoe delije
i svitnike iz srid paše?
i kad s vića i s dobiti
slaše ih ralom teg činiti?

106.

S kopļa ijuć[18] na[19] ostane,
s zlatna stolca na[20] trupice,
a[21] s kolnika na[21] poļane,
s svitlih poma na[22] hrasnice,
blažen život tad trajahu,
veće neg kad gospodahu.

107.

Milosrdnim Bog obita
milosrdje, a[23] ubozima
kraļstvo svoje, di ih[24] pita
nebeskimi jistbinima;
prvim dobra kao prodaje,
a[25] druzim jih tuńe[26] daje.

[1] r. à [2] r. ù [3] r. à nè dà [4] r. istega [5] r. ù [6] r. dà [7] r. Diogen [8] r. Picur [9] r. dà [10] r. zà — nà [11] r. arpue [12] r. zà [13] r. dà [14] r. kó [15] r. stà ù [16] r. zà [17] r. u*a*ijasce; biće pisarska grijeŝka mjesto v o j a š e (= vođaše); u konceptu: u o y a s c e [18] r. ijuch; dijalektično mjesto i đ u ć = idué [19] r. nà [20] r. nà [21] r. à — nà [22] r. nà [23] r. à [21] r. dijh [25] r. à [26] r. tugne; t u ń e vaļa da znači m u k t e, b a d a v a; u Stulićevu rječniku ima t u n e, Lex. r. V. mukto; — nijesam čuo nigdje u narodu.

108.

Ah ļubavi božja slavna!
ka, da[1] male tvoe pomiliš,
višja objavit ńim bi spravna,
i za[2] uboštvo da im udiliš;
i za[3] malo, i za[3] ništa
najsvitlija rajska mista.

109.

A Isus slatki, ki ne[4] vara,
u[5] uboštini dae blaženstvo,
nami kaza kada s sgara
pride, i pria poniženstvo;
i kad u svem svoem živļenju
rič potvrdi u[6] čińenju.

110.

I blaženstvo da[7] dvoe prima
na[8] potisnost ko se stavi,
kuću i blago koje ima,
kad povojno zań ostavi,
er ovd stiče stoti veće,
a na[9] nebo vične sreće.

111.

Ovd nebeski otac ńima,
od nevoļe da ne[10] ginu,
znaduć što 'e[11] triba svima,
dava ruho i jizbinu,
i kad iđu[12] s pravdom k kraju,
sva ta im se nadodaju.

112.

Ovih molbe s' uslišane:
gladni će se nasititi,
Bog će zaodit opraskane,
i svoih dobar napuniti,
i staviće ih, dignuv s glieba,
s gospostvima posrid[13] neba.

113.

Svud sabrańen i čitovat,
i slobodan ubog stoji,
ki kad nima što darovat
ne[14] straši se ni od boji;
sva iz Solima Nabuk[15] vridni
odni, a[16] ostavi ki su bidni.

114.

Bog pukovim Izraela
provri vode, daždi manu,
poji[17] Sansuna ožedniela,
lačnu Eliji po[18] gravranu[19]
posla kruhe, s krusi i mali
siti množtva u[20] pečali.

115.

Zato Jezus: Ptice vite,
ke ne[21] žańu, niti siju,
ter se ufati naučite,
er se i one odhraniju;
male vire, hti izustit,
kako će vas Bog zapustit?

116.

Kako ne će davat hranu
slugam svojim umiļenim,
ki u[22] redu ne[22] prostranu
živu ufanjem tim zelenim,
i ki u[23] svieh svojih żeļa
razmišļaju hraniteļa.

117.

Koga slide, i ki im[24] reče,
da im dade svoje izglede,
i ko[25] on čini i priteče,
da[26] i svećenik za ńim grede
na ovom viku i vrimenu
noseć svoj križ na[27] ramenu.

---

[1] r. dà [2] r. zà [3] r. i zà [4] r. nè [5] r. ù [6] r. ù [7] r. dà [8] r. nà [9] r. à nà [10] r. dà nè [11] r. sctoè [12] r. igiu [13] r. pò s. [14] r. nè [15] r. Nabuch [16] r. à [17] r. poij [18] r. pò [19] gravran mjesto gavran i danas u Kaštelima [20] r. ù [21] r. nè [22] r. ù — nè [23] r. ù [24] r. kijm [25] r. kó [26] r. dà [27] r. nà.

118.
Er i on bivši sin božanski
do[1] smrti se 'e ponižio,
i nazvo se 'e čovičanski,
da[2] ni strihe ni imio,
ni ódara baška svoga
počivati gdi bi moga.

119.
I Gospodin svega stvora
hti od sluge krstjen biti,
a[3] od ribara smradna mora
učenike namistiti,
da[4] oni ńemu budu družba,
a[5] on ne[5] gospar neg im služba.

120.
Blatnim noge hoti prati,
sist na pulcu[6] tovarice,
smrt najgrdju odabrati,
podnit ruge zamlatnice,
bit opsovan i izbiven,
na[7] križ propet i probiven.

121.
A u[8] crkvi kad se izgubi,
pričajuć se s učiteļi,
nauk dade da se ļubi
Bog, za Bogom roditeļi,
i ńim posluh da se dava,
kim podložan i on stava.

122.
Taštu slavu nenavidi,
čineć dobra iskrńemu,
a[9] da se o[9] tom ne[9] besidi,
reče jednom i drugemu;
grusteć da se druziem pravļa,
kad čudesi i ozdravļa.

123.
Kruh ječmeni blagovao je,
za[10] napit se vodu pita,
u[11] pustoši žežinao je,
i istim brašnom druge pita;
prima smoke rib malie,
na[12] sam vazam meso ji'e[12].

124.
Zafalite pri i posli
blagovanja Svemogemu,
ki do 'e družtvom da su prošli
dni u zdravļu najboļemu;
zdrav bo i život i jizbina
dari jesu Gospodina.

125.
Do je i način od moļenja,
i svu kripost ku uči je[13],
da ne[14] bude ostujenja
vrućmi dilma[15] potvrdi je[16];
po[17] svoemu da[17] izgledu
virni upravno k ńemu gredu.

126.
Koga slideć vi nauke
svit propastan ostaviste,
i kripostim na[18] odluke
duh hrabreni pripraviste,
jeda biste dostojnosti
koje stigli srid priprosti.

127.
Odreći se samih sebe,
i druzim se podložiti,
ne htit blaga neg potrebe,
i ženstva se oprostiti;
molit Boga za[19] zlotvore,
trpit zla, svit ka dat more.

---

[1] r. dò [2] r. dà [3] r. à [4] r. dà [5] r. à — nè [6] r. nà pulzu [7] r. nà [8] r. ù [9] r. à — ò — nè [10] r. zà [11] r. ù [12] r. nà — gio [13] r. uçie [14] r. dà nè [15] r. d i m l a; očita pisarska griješka mjesto d i l m a (= dilima) kako je u konceptu [16] r. potuardie [17] r. pò — dà [18] r. nà [19] r. zà.

128.

Toj su svetih prem kriposti,
i to 'e s čašom[1] pit Jezusa,
toj ńegove izvrsnosti
isprvice on okuša:
molte u[2] rednom tom obetu,
da se smrtno ne[3] pometu.

129.

Ter, ko 'e dobro zaedno stati,
i s dobrima sve opjiti[4],
oda zla se uklańati,
snižno i često pomoliti;
stojte i molte ne[5] pristajuć,
slavu Bogu u[6] svem dajuć.

130.

Nek pribivauć u[7] tom raju,
i u[8] vašem tom blaženstvu,
stojeć svejer u[9] pokaju
dospiete u[10] hrabrenstvu,
i primete izabranu
krunu vama obećanu.

131.

Koji gospod od vas slavjen,
po[11] svojemu milosrdju,
svitlim suncem vas opravjen,
ureši vas griha i rju[12]
vrhši[13], uvede na[13] sve ruke
u[14] tišinu svete luke.

132.

Redovništva i viteška
časno 'e slavit meu ina,
ki uvita gorńa teška
čine na[15] čast gospodina;
i u[16] smućah svita ovoga
jakos kažu reda svoga.

133.

Agustina nu red sveti
posobojno obslužuju,
i hodeći svud po[17] svieti,
s ńim se snažno oružuju,
silovite od sramote
braneć dikle i sirote.

134.

Jaram vire Isukrste
vrhu plećih radno nose,
nevirnike i nekrste
sad progone, sad podnose;
pak streniju ńih vrlenu
spasna križa u[18] zlamenu.

135.

Jaram Krstov ki 'e ugodan,
i lak strielno jakno pero,
svaki nosi ńih slobodan,
razmišļajuć nu razbiero,
na[19] ovom vieku da će im sime
bit spasenja sveto brime.

136.

Običaj je ńih nositi,
navlaš ki su svet' Ivana[20],
križ na[21] prsih, kim štititi
ufau život smrtnieh rana,
a[22] izgubit ga kad se sgodi,
život lipši tudje[23] ishodi.

---

[1] r. s' çasom [2] r. ù [3] r. nè [4] opjiti mjesto općiti i danas u Spļetu i okolici [5] r. nè [6] r. ù [7] r. ù [8] r. ù [9] r. ù [10] r. ù [11] r. pò [12] r. ariju [13] r. uarhxi — nà [14] r. ù [15] r. nà [16] r. ù [17] r. pò [18] r. ù [19] r. nà [20] viteški red sv. Ivana na Malti [21] r. nà [22] r. à [23] tudje = odmah.

137.
Er kad meće i podaje
život vitez na čas vire,
on život svoj ne[1] skončaje
niti pada, niti umire;
neg za[2] ńu umriet er bi spravan,
u[3] on vik žive vavik slavan.

138.
Ne umire ńemu duša,
ku ne[4] toče gńusni črvi,
pojde Bogu, ki ga kuša,
i ki ga opra svojom krvi,
za bez konca s ńim voditi
blažen život i čestiti.

139.
Tizim križ je osmorati,
zlato i savat ńega veze[5],
dragokamci meu bogati
zlamenue ih, i na[6] dese
vodih osam blaženostih
mučniem putom od kripostih.

140.
Liepo tač zlamenovani
vrve na[7] boj sa svih kraja,
rajaju se oružani,
ko[8] bojnici Kadma kraja[9],
opasaji svim povibke,
stieg pelena, a[10] štit zibke.

141.
Plemenite krvi svi su,
srcem kripci, s snagom jaci,
velom meštru podložni su,
gospodičići i junaci;
Malta im sad je stol veliki
priporučja po[11] svem sviti.

142.
To 'est baštine, gradi i sela,
krali i bani ka im daše,
sva nevirstva svud nemiela
svom jakosti kad rvaše;
i kad stokrat Saracenstvo
sbi u Eđipat[12] ńih hrabrenstvo.

143.
Saladina im tokrat tiri,
i Afriske črnce proti,
vrle paše i veziri
otomanske opet kroti;
Cipar straži, Kandiu brani,
svoju i Maltu dvakrat shrani.

144.
Posred kopna, posred[13] mora
vojske su im i galije,
s kima rvu jadno s dvora
turske grade i gemije[14],
a[15] s jurišen kad uliezu
bridom mača sva poniezu.

145.
Pomože ošte[16] najposlije
i izdrit iz ust cara siona
Novi, i kraļstvo od Morije,
na[17] očiuh dužda biona;
neka on opet slaje vlada
Gršku bližju Carigrada.

---

[1] r. nè [2] r. zà [3] r. ù [4] r. nè [5] r. ueso [6] r. nà [7] r. nà [8] r. kò
[9] k r a j a mjesto kraļa (j = ļ); i danas u Spļetu [10] r. à [11] r. priporuçija pò [12] r. ù Egipat; moglo bi se čitat i E j i p a t, jer pisac upotrebļava sve naše dijalekte — (a često i pogrješno kao što *ie* mjesto *i*) [13] r. pò s.
[14] r. ghemie [15] r. à [16] r. oste [17] r. nà.

146.
Red Triera tih prislavnih
bi potvrdjen blagovito
od toliko papa davnih,
Urban, Klement navlastito,
ukripiše ńega boļa,
dav mu ostalieh redov poļa.

147.
Osvim meštra velikoga,
ki u[1] glavnom gradu sidi
srid divana viteškoga,
svud po[2] zemļi ńih se vidi
sbor plemeni priurije,
veći križci[3] i delije.

148.
Vitezovi priporuši[4],
manastiri od gospoja,
časni, uredni i posluši,
nečma u[5] viću posrid poja
veličanstva i gospostvo,
tvrdje i blaga silno množtvo.

149.
Vrsni ti ured podobno je
priličati onoj ženi
nenahodnoj, ime koje
od jakosti, ka učieni,
ishodeći s krajih svita,
samo ruka svojih svita.

150.
Ka pripasav svoje boke,
a[6] ukripiv svu mišnicu,
na tvrdjadi staviv toke,
pak sterući i desnicu,
ńu dodade ubozima,
i nemoćnim mlohavima.

151.
Usta koj su od mudrosti,
jazik zakon od miline,
kruh ne[7] kuša ispraznosti,
a[8] od kriposti ima sine;
kućani ju pohališe,
muž i dila proslaviše.

152.
Ka od ploda svoizih muka
liep vinograd hti posadit,
a[9] od prediva svoih ruka,
platno, svitu, kuću sgradit,
koja nije od studeni,
a[10] svića joj ne zna sieni.

153.
Ni ńe lipost varovita,
er u božjoj sve milosti
gospodara plemenita
starca ima vriedna dosti,
ki na[11] vrata s ńom sideći,
veseli se dobroj sreći.

154.
Mnoge žene skupile su
svojom pomńom blaga mnoga,
al priteći mogle niesu
ovu ženu od razloga,
ku 'e pofalit i ńe plode,
na[12] pridočje sve gospode.

Svrha devetnaestoga pievanja.

---

[1] r. ù [2] r. pò [3] r. krixsci [4] r. priporusci [5] r. ù [6] r. à [7] r. nè [8] r. à [9] r. à [10] r. à [11] r. nà [12] r. nà.

NADGLASJE.

Prikažujem smrti strašne,
čas i strašni sud osobit,
pakla i ogńe neugasne,
u kih sgara Gavan zlobit,
ki čić svoga zla živļenja
shara dušu do osudienja.

Pravļa on isti prve muke:
plam, dim, smrade, tmine, pruti,
u ke upade s hude odluke,
i zovu se od oćuti;
i jer mrvu biednu krati,
zabrańenom kapļom plati.

PIEVANJE DVAESETO.

1.

Ah neumolna vrla smrti,
tve dobieti, kite i pleni
čudni ti l' su, kad se vrti
tvoja kosa po[1] zeleni
od svitovne sej livade,
čim sve pod ńom na tleh pade.

2.

Čim prikosiš, joh, okrutno
cviet mladosti i lipote,
i omlatieš ne[2] rašutno
slatko voće od dobrote;
i trupe iste od jakosti,
i od plemstva i od mudrosti.

3.

Teb' nie triba rastavļati
sastavļenih snop šibika,
tva moć more cio skršati,
i tva snaga privelika
vas jedino da ne ostava
ni prutica edna zdrava.

4.

Tvoe mogustvo more, more,
i na idno i na[3] pose,
rasčiniti na obore,
i pod naglos tvoje kose
sklonit jačje sve oblasti,
još velikoj da su u[4] časti.

5.

Ti si kugom, gladom, mačen
toke grade osamila,
Solin i Split s tebe tlačen
u[5] cvil jesi obratila;
i okoliš sve države
s griha hara bez ustave.

6.

Ti smileńe imat ne ćeš
ni od potisna, ni od bogata,
kad na istu rpu mećeš
i koludra i opata;
i kmetice i gospoje
s tebe na stog skupno stoje.

7.

Tva, Lakesi[6], vlas prihuda
s kraļem roba, s dobrim zloga,
s mladien stara, s mudriem luda
baca, a[7] s blagim ubogoga,
da[8] razlike meu ńih nije,
gdi u[9] prah idnak svih vratije[9].

8.

Ti jednačiš svačje slike,
i tvoj kosir oku brani
znat, gdi momke, al vladike,
knezi al kmeti s' ukopani;
ima gospar, kako i sluga
pedaļ mista, šaku luga.

---

[1] r. pò [2] r. nè [3] r. nà [4] r. ù [5] r. ù [6] r. Lachiesi [7] r. à [8] r. dà [9] r. ù — uratio.

9.

Stoje u[1] snopu navrženi
s kudiļami pruti krajski,
s kńigom, s mačem sporejeni
mašklin i lemiš težaiski[2],
pak i više jasne krune
kabanina oštre vune.

10.

Držiš zaedno ti u[3] ruci
zlatne ćorde, drine štape,
a s mitrami i klobuci
kozje sušńe[4], vučje kape;
i istim vencem jasna cara
skladaš strihač[5] tma volara.

11.

Mlados, jakos, plemen, lipos
ničigovu ne razbiraš,
veličanstvo, mudros, kripos
zaedno truniš i ubiraš;
i razbiva svačja snaga
vrhu tvoga tvrda praga.

12.

Ni vremena, dneva, časa,
kad bi htila se ustaviti,
svih gorčilom tvoja čaša
ureda ima napojiti;
a tvoj zakon ne[6] razbira
ļuske sviesti kratka mira.

13.

Er prem da svak iznenada
svaki hip se vidi mrieti,
ļudi s kima saj sviet vlada,
ciene da su vikovieti;
ter ih smuća uspomena,
da će živļit za[7] vrimena.

14.

Lete lita prizelena
u[8] ugodnom primaliću,
zima al hita svih studena,
ka stvara u[9] led što[9] bi u cviću,
i protresa, čim sve pade,
smiehno cviće ńih livade.

15.

Parke predu dni i zore,
ter ih pomno uvijaju,
i dosta ih lit bez skore
na[10] sva klubka primotaju;
ali Atropo već umorna
žicu od žitka trga osorna.

16.

I sto godin da produži[11]
život čoviek, što 'e paka?
neg dospitak, h kojem puzi
stvar svitovna svakojaka,
ki s bolestih to mrži je[12]
ļudem, što[13] već produžije.

17.

Narav svim je upisala
posred dlanih kripka slova,
s kime ih je uvižbala,
da[14] s koracem od olova
smrt ne[15] stupa, neg pospieša,
da[16] živote svim odnieša.

18.

Crkva zatoj u[17] počelo
korimskoga[18] sveta posta
svako lito svim na čelo
sipļe pepeo, i da b' osta
spomen smrti u pameti,
ka 'e[19] ko osin svim pripeti.

---

[1] r. Stoè ù [2] r. texaijski [3] r. ù [4] r. susgne [5] strijač u Kaštelima znači klobuk od slame [6] r. nè [7] r. zà [8] r. ù [9] r. ù — sctò [10] r. nà [11] r. produzi [12] r. tò marxije [13] r. sctò [14] r. dà [15] r. nè [16] r. dà [17] r. ù [18] mjesto korizmenoga [19] r. kae.

19.

S toga naravci i Bragmani
prid ishode svojih kuća,
razmišľajuć dan neznani
od svojega pobignuća,
grobje imaše, neka 'e ńima
smrt svaki čas prid očima.

20.

Ova, kad smo k lipjoj snazi,
i obilni kad smo veće,
opľi činit da smo nazi,
kad nas u grob mrtve meće,
ter s ńom gdi se pridružimo,
da[1] svakoja ostavimo.

21.

Samo sobom da se odnose
torbe od dobrih, al zlih diela,
u kih svaki sebi nose
poputnicu, ne, ne[2] tiela,
ki pogibe, duha nego
dobra čienit, ki se dego.

22.

A pripravit ni htio ona,
ka bi držan po[3] narebi,
neg je stvara bezakona
svojem drugu i sam sebi;
slideć žeľe svieta opaka,
naslajenja meu svaka.

23.

Sto 'e da[4] čoviek svit dobude,
i u[5] blagu žive obilno?
kada dušu škodit bude,
i ńu izgubi veoma cvilno:
ku će[6] za ńu dat zaminue,
kad se najde na[7] priminue?

24.

Ako sin si ti crkveni,
krstnom vodom vas oplakan,
i ako krs ti[8] more preni
svoih milosti, nemoj mlakan
rit: sutra ću — da od žeľe
riba ne[9] umreš van posteľe.

25.

Ne more ona, ńu ne slidi
nikakore progovorit,
tebi 'e razlog s ńim se svidi,
i sada se poj pokorit,
u ispovidi i u pokaju,
da ne izdahneš zlo na kraju.

26.

Bdi, a ne spi, da ne budeš
na tvoj smrti u[10] drim pasti,
čin lupeža da zabudeš,
dilo bo je od propasti;
s ńim se vladat, svak ne more
primit srićne odgovore.

27.

Bog je perom svoe milosti
upisao, da će t' prostit,
kad se obratiš i grihosti
na stran baciš; al neć' prostit,
da[11] oprošćenja tvoga dobo
nigdi upisa prem osobo.

28.

Posred pakla najposlije
otvorienim spravľene su
one muke, koje nije
načina izreć kolike su;
bdi i ti spravan: iznenada
smrt bo kosi pak i sada.

---

[1] r. dà [2] r. nè nè [3] r. pò [4] r. dà [5] r. ù [6] r. kuchie [7] r. nà [8] r. karsti; biće mjesto krs(t) ti [9] r. nè [10] r. ù [11] r. dà.

29.

Ah jednom se 'e odlipiti
škodne od zloće svih grihovi,
pak se i k dobru priložiti,
jeda bi se griešni snovi
zamrsili po[1] kriposti,
kaja pravoga i milosti.

30.

Da se ne bi dogodilo
ko i biednom Epolunu,
ki gojaše meso gńilo
i praše ga u[2] sapunu,
a ne haja da duh skvrni,
da se osmrada i da črni.

31.

On ne smišļa, da 'e smrt bliezu,
za kom sliedu božji sudi,
a za ńima da dosiezu
al obranja[3], al osudi,
dobra, huda ali stanja,
po načinu dilovanja.

32.

Bivši on živio u bogastvu,
sridu svake razpušnosti,
umri jakno živo u[4] lastvu,
pripun svake nečistosti;
čim na božji sud priveden,
u dno Ada[5] bi proseden.

33.

U dno *Vuoada*[6] usrid svieta,
gdi stoji s djavli tko zlo umire,
nu mudrosti nie ti cvieta,
ki bi skazao zle nemire,
i razabrat ki bi smio
čudnieh muka stoti dio.

34.

S kima duše izgubļene
u ogńu se silnom vare,
ke od bolesti zapańene,
veće za se malo mare;
pače kunu u onoj gori
sebe i Boga, ki ih stvori.

35.

Sridu zemļe zatirana
kriva duša di se peče,
u dubinah zakopana,
gleda obrane na daleče;
najdaļi bo neba jesu,
odmetnici neba kie su[7].

36.

Bi podobno da se sniže,
i u dno zemļe ti stanuju,
i najniže, ki najviše
htiše uzaći, posrtuju;
ter da plate oholosti
u najgoroj potisnosti.

37.

Jer grišnika duh zlobnoga
grdnim grihom bi okužen,
razlog hoti, da čić toga
ko time u tim bude uružen;
i dno zemļe svieh zagreza
dino 'e time od gaveza.

38.

Slet Popivko, sleti moja
s kruga Askrea[8], ter doj[9] k meni,
er mi 'e triba pomoć tvoja,
za izrit žestok plam pakleni,
koga i kako nie mi ticat,
ako ga neć' ti poticat.

---

[1] r. pò [2] r. ù [3] r. obranija [4] r. ù [5] r. Aada [6] r. [7] r. kiesu [8] r. Ascrea [9] doj mjesto dojd' = dođ(i).

39.
Sile od tmasti vične noći
kratak moj gled ne dohieta
bez razumne tve pomoći,
koj su i skrovna sva odkrieta;
gdi li ne mož' sva praviti,
htij s mnom paklu se odpraviti.

40.
Polet k Etni, ter se javi
tu Epolunu osujenom,
neka otle tebi objavi
po jeziku isparenom
cvilne glase svoih muka,
srid jekatih adnieh buka.

41.
Tu su, kao znaš, vrata ogńena,
kud se shodi dol Kocitu,
jazici će t' od plamena,
u bucanju triskovitu,
i ona kazat, ka tribuju
meu dimenja koja bluju.

42.
Vilosamju u tom mraznom
još Encelad kad uzdiše,
riga tminom velmi strašnom
smradni sumpor kim zadiše,
i u tom Vulkan ogńu živu
kali bridak mač Gradivu.

43.
Tisuć puta, tisuć vrata
otvorenih ima Dite,
grad pakleni, kud se svrata
puk neizbrojni; kud hodite
na[1] osude bidne duše,
jakno vojske, jakno guse.

44.
Di ih Stiđe[2] blato prima,
kad od svuda ugońuju,
ko i more svieta ima,
rike u ńem ke stečuju;
di 'e nečiestih duha čudo,
ki padoše[3] s neba ludo.

45.
Ako 'e korist, moli i Pluta,
vične strasti kraja sida,
da[4] zla duša tu doluta,
za hip mao tebi prida;
i da onje[5] pri pojavi,
neh ti[6] čudna čuda pravi.

46.
Znan meu bozim i božican[7]
zajmena se milost dieli,
ako on i tvrd i nevician[8]
na lipost se i pri smieli;
nu nie kršmat, nie sumļiti[9],
da će t' żeļu prikratiti.

47.
Dikla me odni strilovito,
čim ju molih, i s mom pride
na toj misto vilovito,
gdi s ogńa se hridi cide,
ter ko na uliz peće stupi,
pas troglavi na[10] nas hrupi.

48.
Ali poznav Vila da je,
ka nosaše dan u licu,
ostavi on čas krute laje,
i čunkami pade nicu,
blazniv repom i propusti,
kad i Karont tako izusti.

[1] r. nà [2] r. Dijh Stige [3] r. padoscoso; očita pisarska griješka mjesto padoše [4] r. dà [5] r. onije [6] r. nehti [7] r. meu ubozim i boxizian [8] r. neuizian (po tal. non viziato) [9] r. sumijliti; pisarska griješka mjesto sumļiti, kako je u konceptu [10] r. nà.

49.

Po[1] obličju i po[1] ruku
niska duša osudjena,
za[2] to t' ne[2] dam črnu ruku,
da si od mene pribrodjena,
priko blata puna leda
k Orku ogńenom, punom jeda.

50.

„Uzpregnuo sam plav i silu,
strašno veslo na tleh mećen,
ne ću tebe liepu Vilu
da[3] ukrcam, al primećen“;
meu to pravi meni ureda:
ka si od vila brez opreda?

51.

Ako li si ka božica,
rec' mi neka mom gospoaru
opovidim, jeda lica
tvoja budu ńem u haru?
Ona priuze: ja Plutuna
molim da[4] šļe Epoluna.

52.

Čim bi ovde Klion vilom
kratkim hipom besidio,
rec' mu, da ga tisne i silom,
ko po[5] voļi ne bi htio;
er bih rada, da mi objavi
davni ov vaš rov jaukavi.

53.

Tad diliv se k nam se skuči,
i propade strmenito,
a[6] pako se vas uzbuči
kroz jektanje gromovito,
i ogńeni jez pritamni
urnebesom strašniem zamni[7].

54.

Poda mnom se zemļa strese,
i nenadni strah ledeni
moju pamet svu zanese,
i utrnu krv u[8] meni,
čim ne moguć većma smeća
pievalici naprih pleća.

55.

Za[9] tom treskom raskoračan
na ogńenoj idnoj stieni,
prikaza se osien mračan,
ki me snebi i ostieni:
viknu Viela, da ju sluša
da bi mrvu s ńe oduša —
duša.

56.

Jesil', reče, ku sam zvala
ti bogatca nesrićnoga,
blaga i zlata ka si imala,
al ga nisi put razloga
upravļala, kad bi krasan
tvoj kip svitao i prijasan, —
ja san.

57.

Prem ja sudih sad u sebi,
da ti jesi oni isti,
ki probira samom sebi,
a[10] Lazaru ne da[10] jisti
ni mrvice, odbi koga
izpod stola bogatoga —
toga.

58.

Bio si bogat, ali biedan
jesi sada, i bit vazda
hoćeš, er nis bio stiedan
kad na blude blago razda,
s toga u ogńu duša tvoja
sad se prži brez pokoja —
koja.

---

[1] r. Pò — pò [2] r. zà — nè [3] r. dà [4] r. dà [5] r. kó pò [6] r. à [7] r. samni [8] r. ù [9] r. Zà [10] r. à — nè dà.

59.

Koja meu gospojami
dobro brieme uživaše,
a[1] otvrnuta jak živ kami,
božji zakon ne hajaše,
čim bogastvo svoje obori,
do[2] zeleni[3] i sviću izgori —
gori.

60.

Znam da[4] gori, a ne[4] more
ufat pomoć ku[5] imiti,
da[6] oslobodi ni nikore,
a[7] ki 'u muče sve će biti,
u gorčini ima stati,
i vaj ne će ńe pristati —
i stati.

61.

Stati ti 'e meu djavli,
obslužnieci božja suda,
meu mači, mlati, čavli,
bradbe, kose, klišti[8], uda,
ki nesvisne čića zloće
tvoa nemilo kidat hoće —
hoće.

62.

Hoće hoće tebi biti
daždi, gradi i gromovi,
a[9] biće ti potribiti,
i braća i brž ńih sinovi;
i oni isti doće u pako,
er si ih na zlo ti potako —
tako.

63.

Tako i slip slipa vodi,
dok u rupu oba padu,
a tko zlima dni provodi,
ko i ovce u tom adu,
na skupe iju[10] s zle prilike
na[11] pogibu svu u[11] vike —
u vike.

64.

U vike, opet dikla reče,
amen, kadi hotio tako,
pak smućena poj najpreče,
meni prikle svakojako;
ter ga i ti priupitaj,
i na dugo s ńim počitaj.

65.

Neka možeš u tve piesni
sva kolika upisati,
ti ga roti, ti ga stiesni,
da ti bude povidati,
nek ih redon ti ńegovim
pridaš sinom Adamovim.

66.

I svojnaka[12] u[13] nevoļi
bude mirno sva ti kazat,
i tebi se odobrovoļi,
hti' mu[14] na čas što prikazat,
kad ni krvi od živine,
za kom žedan duh mu gine.

67.

Tad pristupih tmastu osinu,
ki zariknu jadovito,
kad ga Karont veslom šinu,
da već pravļa svršenito
sve što mu se gore sgodi,
Stiđe[15] lokvu pokle brodi.

---

[1] r. à [2] r. dò [3] do zeleni = do kraja (jer su svijeće bile, a i danas su gdjegdje zelene u dnu na kraju) [4] r. dà — à nè [5] r. kù [6] r. dà [7] r. à [8] r. klixti [9] r. à [10] r. iju; dijalektično mjesto iđu [11] r. nà — ù [12] r. suoijnaka; u konceptu popravļeno [13] r. ù [11] r. htimu [15] r. Stige.

68.

Kom rih: kukav gdi propade?
ko ti 'e družba u[1] toj misto?
kom gospoaru ti dopade,
izgovaraj već mi čisto,
što će od tebe tute biti,
kad li hoćeš otle iziti?

69.

Ja te kunem i zaklińem
da mi pravo sva povidiš,
neka i ja pravim ińem[2]
sve što ćutiš, sve što vidiš,
neka svi mi s tvoih zgoda
čuvamo se tih nezgoda.

70.

Jako dosle, u[3] glas mukli
nerazumna tetka sama,
ko je običaj od propukli,
i od jezerskih slitih jama,
ne prisicaj već beside,
da[4] ciel govor iz ust ide.

71.

I Stiđiem te[5] valon klińen,
da mi bistro odgovoriš,
tvoe da stanje sve spomińen,
i inim pravjam jakno goriš,
ako i jazik pržen bleće,
na zakletve svršen bieće[6].

72.

Iz srca uzdah tad oboriv,
što me stiskaš, joh si, reče,
da[7] ja tebi odgovoriv
kažu, duh mi ko se peče;
i ko u[8] ove dno tamnice
trpi ļute bubalice.

73.

Meu vragovi kako stoji,
i kao staće do sud svita,
glas mi ne bi donio boji,
neg ko bi mi toj obita;
al ću u vike još cviliti,
Bog dočim[9] Bog bude biti.

74.

Tim u srcu smućen svomu,
zapovrnu pun gorkosti:
mučno 'e kazat nevoļnomu
pridńe svoje čestitosti,
nič je[10] plemstvo pribogato
uz ubožtvo vikovato.

75.

Ne ću t' pravļat dakle sriće,
nit ću t' falit moje blago,
cvilni uzrok me nesriće,
s koga mrzim što[11] bi drago,
po[12] svem svitu prše glasi
moih raskoša, moe propasti.

76.

Meni nie već spomińati
mnoga dobra, ka su prošla,
er spomenkom umnažati
zla činio bi, ka su došla;
da bih veće mučen bio,
kad bi uzure me smislio.

77.

Znaš, na[13] vitru ogńen pašuć,
jači ogań da razgara,
i u rani strielon mašuć
veća rana da se otvora;
bielig ranam tiecat ni se,
ranavi bo tičući se.

---

[1] r. ù [2] r. ignem; mjesto iniem — iskrivļeno radi rime sa zaklińem [3] r. ù [4] r. dà [5] r. Stigiemte [5] r. biechie; pogrješno mjesto biće (= bit će) [7] r. dà [8] r. kó ù [9] r. dò çim [10] r. niçije [11] r. sctò [12] r. pò [13] r. nà.

78.

Reću samo, da u svakomu[1]
griehu vodih[2] dnevi svoje,
i mojem grlu dubokomu
raskošnije iska goje[3],
ne štedeć mu skup i liepi
svaki jestoj ki bi hlepi.

79.

Ma bogastva, u[4] kih siva
zdrak dobrosti božje slavne,
ne uložih milostiva
s biednim, blude neg napravne;
vrideći ga svoim darima
zo[5], i neharan nada[5] svima.

80.

Tašta slava i ponostvo
moju glavu nadimahu,
a gamate i trgostvo
zlatom skrińe nabijahu,
s kim lin dobru, zlu pospiešam,
sržbe, grabše, zlobe htie sam[6].

81.

Ko l' bi mi se kad prikaza
darmi[7] sriće al naravi,
taj čas ćud se ma ukaza
nenavidna takoj slavi;
ter nastojah, da 'u[8] obaļem,
neka od svih sam sam pofaļem.

82.

Ako h crkvi zlim uzrokom
pridoh gdi se blagdan štuje,
miešte Bogu misli i kom
klańao bih žene tuje,
da[9] izvršim žeļe hude,
ne[10] smišļajuć na[10] ove sude.

83.

Živih svoima u[11] žeļami
sličan zvirim, slideć koje
naravskima požudami,
ne[12] poznajuć razbor što je:
i učinih se, kad grieh tvorih,
tisuć gori tieh najgorih.

84.

Srićni ti l' su bili oni,
ki ne[13] znajuć griha zlobe,
sriše svoj dan najpokoni
skočiv zibke[14] na[15] tme grobe;
ter pravedni s sama desa
otidoše na[16] nebesa.

85.

Blaga na[17] zlo izvraćena
mene a[18] činiše ovd upasti,
kad mogahu boe traćena,
i mu dušu tute klasti:
veliku ti l' ćutim muku,
za[19] tu samu krivu odluku.

86.

Al kad si me već zakleo,
hoću pravit svietu i tebi
Bog kako me 'e pri prokleo,
i oboriv me osgar s nebi,
ovd mi poda sve poraze,
plod su (dosti 'e) svoje omraze.

87.

Zle tamnice tmine reću,
i u ńoj najprie ke su strasti,
pak djavalske pravitieću
ke su sile, ke l' oblasti,
žestok ogań kom ni slike,
ki se 'e užga za[20] sve vike.

---

[1] r. sukomu [2] r. uodit; pogrješno prepisano iz koncepta gdje se nalazi: s*va*komu i vodi*h* [3] r. goijo [4] r. ù [5] r. zoo — nà dà [6] r. htiesam [7] r. darmi [8] r. dà ù [9] r. dà [10] r. nè — nà [11] r. ù [12] r. nè [13] r. nè [14] u konceptu: s z i b k o [15] r. nà [16] r. nà [17] r. nà [18] r. à [19] r. zà [20] r. zà.

88.

Napokon ću t' poviditi
muku od štete, ka 'e najveća,
kojoj nie moć odoliti,
i ku u[1] srce Bog zapreća,
gdi sama iskra veće mori,
neg vas ogań ki me gori.

89.

Slište dakle svi umrli,
na[2] svit ki ste jošter živi,
što ga muči, što ga prli,
što ga pravda božja krivi,
i ako viru, ka ne[3] vara,
čujte mrtva ki izgovara.

90.

Ki vam hoće navistiti
po[4] gospodńem dopušćeńju,
što ne htiste razumiti
u Vanđelskom[5] svetom štienju,
od istoga tužna ńega,
ki 'e zrcalo svita svega.

91.

Jere i mi s ńim u[6] pako
svi slizimo tja doli u[7] dno,
svitova bo 'e žive tako
okruńeni prorok prudno,
jeda živi kad slizemo,
mrtvi pak ne[8] ulizemo.

92.

Uzdah podri, prianuv opet,
propast je ova priduboka,
al stoji svak nas tican[9] i opet
ako 'e jama i široka,
česte tmine, črni dimi
motau se meu svimi.

93.

Ki nimajuć nigdi odaha
na[10] nas vapam povraćaju,
i s oblaka ńiha plaha
duh nam naglo zabiaju;
ter nam paču i dihanje,
i potrebno naricanje.

94.

Tu u[11] snope navalani
jedan vržen vrh drugoga,
od zaduhe pedipsani
u[12] tisnoći bitja zloga;
stoimo, er zlo uživasmo,
dar slobode ki imasmo.

95.

Ah da mi se micat moći,
ko se[13] miče po[13] ložnici
biedan bolnik, al da 'e proći
ko[14] zločincu po[14] tamnici?
ali božje rasrdjenje
ne da[15] ni toj rashlajenje.

96.

Zida 'e pakla širočina
pet tisuća stanak duzieh,
ere polu debelina
priklapa nas zemļe i kruzieh,
jakno karta tanci da su,
to 'e za[16] slabost dosti našu.

97.

Smrad od sumpra ki se uznosi,
i ki iz vražieh nozdrv kiha,
mrzak patuš ne[17] podnosi,
s kim osudnik svaki piha;
tu[18] zatvorni ko u[18] smradištu
raskončat nam glave ištu.

---

[1] r. ù [2] r. nà [3] r. nè [4] r. pò [5] r. ù Vangelskom [6] r. ù [7] r. ù [8] r. nè [9] r. tizan [10] r. nà [11] r. Tù ù [12] r. ù [13] r. kóse — pò [14] r. kó — pò [15] r. nè dà [16] r. zà [17] r. patusc nè [18] r. tù — kó ù.

98.
Ako jedan duh taki je,
ki Martinu došo biše[1],
u[2] pobigu poznan prije
toli smradno ošuńi se,
kao svi ne će okužiti
svima smradmi grdobiti[3]?

99.
Strašan ogań ki nas sgara,
velmi žestok priko mire,
i od zdoli, i od sgara,
i unutrieh sva zažire,
i u ustih, i u trbuhu
dohodi nam teško vrhu[4].

100.
Nije ogań ko[5] svitovni
ļuden podan da ih kriepi,
on prosvita, ovi rovni,
da[6] nas muči na[6] nas riepi;
blid je i mrkao bez svitline
u[7] komu su guste tmine.

101.
Stokrat gore neg su bile
u *Egiptu*[8] slipe dosti,
Farauna ke su bile
čić ńegove otvrnosti;
kad tolikrat vuklo izusti
puk da[9] otide, pak ne[9] pusti.

102.
Bog je obro, er je uspravan
za[10] odmetnieh porazenje,
na[11] zemļi istoj on je upravan
za[12] najveće zlieh mučenje;
ali ovim lele meni,
ko[13] slama smo svi goreni.

103.
Ovi ogań često staje,
i u sirovih drvih gasne,
ovi nikad ne[14] pristaje
i u zaroskoj[15] pići plasne,
on ko mač je srid nožniece,
a[16] ov ko[16] trgnut praskauć sieče.

104.
On što gori i rasčińa,
i što 'e veći, to 'e kraći,
što ov izgara i načińa,
da uzdrži črnoj braći,
i ko soļen da je buči,
što već sgara diļe muči.

105.
Velik, sumporan i osoban,
vitriv ki se svuda stere,
nagal, silan, ļut, grdoban,
i izgorļiv ki sva ždere,
ni oni ogań ko[17] ov pakleni,
ki 'e pri ńemu lug studeni.

106.
Toli nagal i uzmnožan,
da planine rastopio bi,
u čas jedan kad naložan,
i potaknut od ńih bio bi,
djavo uvisti[18] tim vojnika
i ta u[19] piesnih jest prilika.

[1] r. bise [2] r. ù [3] r. gardobiti [4] r. uurhu; iskrivljeno mjesto v r h u (u konceptu u a r h u); značeńe bi bilo: dohodi nam v r h u t e š k o t. j. preteško [5] r. kó [6] r. dà — nà [7] r. ù [8] r. [9] r. dà — nè [10] r. zà [11] r. nà [12] r. zà [13] r. kó [14] r. nè [15] ù zaroskoij; biće mjesto ž a r k o j da bude jedan slog više (i u konceptu je isto); *z* stoji mjesto *ž* dijalektično [16] r. à — kó [17] r. kó [18] r. uuisti [19] r. tà ù.

107.

Mi smo u ogńu, ogań mi smo,
mozg i kosti, i krv gore,
glava, prsi, srce svi smo
u plamene i u izgore;
u svih kaono u pećie[1],
ogań, joh, ki užgasmo miećie[2].

108.

Ubiva svej, a ne[3] more
po sve vike ubiti nas,
vrime nie nam od pokore,
kad već pravda uhiti nas;
svemogustvo sve šaļe ga,
da i ne stane potiče ga.

109.

Spod pristoļa privičńega
plam umorni teče *tie*[4],
ruka božja loži ńega,
a pravda ga propuhie[5],
i pomno ga svejer stiče,
nek vrlie svih pripiče.

110.

Prohodimo s ogńa u[6] lede,
i izgoreni skrepenimo,
i vode nas kad ostiede,
opet se u[7] ogńe obratimo;
s vod u plame, s plama u[8] vode
osudjene duše hode.

111.

Svaki čas nam para[9] lito,
a u viek lito nam se obara,
miesto čudno ogńenito
iznutrńa ko[10] nam para,
nije hipa kim počima,
gore hipa da[11] svrhu ima.

112.

Kad ja pridoh ovdi skora,
na godišta hipi trčuć,
već ne moguć od umora
žeļa bo me jadna krčuć,
u Abramovu vidih krielu
liepu dušu jakno vielu.

113.

Koju poznav da 'e Lazara,
u[12] nebesa uprih oči,
i na priplam ki me sgara,
molih samo da bi omoči
rat jednoga svoga prsta[13],
da bi ohladi meni usta.

114.

Kapļu jednu zapitati
htih, al što je kapļa sama
za[14] zagasit veličati
požeg ovieh živih plama?
ogań draži, ne[15] dobiva
edna kapļa suprotiva.

115.

Jednu kapļu usprosio sam,
er ne[16] biaše u[16] podobi
prosit veće, kad kratio sam
jednu mrvu u[17] moe dobi
prinevoļnom Lazaru istom,
zato pitah kapļu listom.

---

[1] r. ù pechie [2] r. miechie [3] r. à nè [4] r.; tie biće dativ etični mjesto *ti* — pogrješno razvlačen *i* u *ie* radi ritma i rime [5] r. propuhie [6] r. ù [7] r. ù [8] r. ù [9] čini nam se — po tal. parere; čuje se i danas po primorju [10] r. kó [11] r. dà [12] r. ù [13] r. prusta; iskrivļeno radi rime (pr*u*sta — usta) [14] r. zà [15] r. nè [16] r. nè — ù [17] r. ù.

116.
I od kapĮe mańe žudih,
er ja mańe od mrvice
siromahu ne[1] dav udih;
za[2] toj prosih od kapĮice
jedan dio, ki ne[3] da mi
da se okvasi jazik sami.

117.
Ah da mi 'e[4] moć dostignuti
škropaj kapĮe blagodarne,
ko bih htio ostinuti
sridu peći sej *potarne*[5];
sam stron jedan od milosti
osladio bi sve gorkosti.

118.
Kad bi pravda toj hotila,
ali veće ni uzmnožno,
ere se je razgńivila,
i sve ńoj je[6] sad podložno:
čim smo živi prašća dosti,
al po[7] smrti ni milosti.

119.
S toga Bog me 'e osudio,
i odmetnuo molbe moje,
veleć da sam ja živio
u raskošah, i da to je
plaća meni, a Lazaru
da 'e blaženstvo za[8] poharu.

120.
Ti si uživo (kliče) blago,
gozbe, hotme svita boĮa,
i čini si što ti 'e drago
na ispuńeńe tvoih svevoĮa,
svile nosio, pio u zlatu,
i u tomu si imao platu.

121.
Ov nebavac a[9] što 'e imi?
neg jedan glad i golotu,
žežino je, trepta u zimi,
sveden, rańen u životu;
i ne moguć mrvu imati,
sad mu 'e plata uživati.

122.
KapĮu malu stoga krati,
nu za[10] rike i za[10] mora,
ku iskah u moj[11] zapitati
milom Otcu ki 'e sgora,
al ni oĮku[12] on ne[12] dopušta,
kim bez hĮibce[13] biednu pušta.

123.
Mrvo kapĮo, kapĮo mrvo!
aj što me ste izmučile,
namećuć mi čudno drvo,
pod kim ste me izgorile:
mrva, mrva; kapĮa, kapĮa!
vi ste u paklu moja tlapĮa.

124.
Ti si mrvo ma poguba,
ti si kapjo me skončanje,
mrvo ti s' mi bol od zuba,
a ti s' kapjo ńih škripanje;
mrva kapju meni krati,
kapja mrvu mira skrati.

125.
Ti si mrvo, ka me mrviš,
ti si kapjo, ka raskapaš,
mrvo koja k meni vrviš,
kapjo prsi ka rasklapaš;
ka probiće srcu da mi,
za[14] sve da je tvrdi kami.

---

[1] r. nè [2] r. zà [3] r. nè [4] r. domie [5] r. [6] r. gnoije [7] r. pò [8] r. zà [9] r. à [10] r. nù zà — zà [11] r. ù moij [12] r. oglku — nè [13] r. hglibze [14] r. zà.

126.

Kapļo, ti me kapļom oriš,
s koje svejer mrtav padan,
a ti u mrvi, mrvo, moriš,
zlim paukom, kim se obadan;
i u kapļi, i u mrvi
smrt i otrov k srcu vrvi.

127.

I u[1] mrvi i u[1] kapļi
ćutin muka veličinu,
biežin mrvu u moj trapļi,
svrtan kapļu, da ne[2] izginu;
al se obedvi ńa me krenu,
da me udave kad polenu.

128.

Da bi jaki kus al komad,
a ne[3] mrva kruha bila,
koga proscu ne[4] dah lomad,
ne bi toko veličila
moje muke, kih ni kraja,
ali mrve počivaja.

129.

Da se obilno more meni,
a ne kapļa jedna poda,
ne bi se ovi rov ogńeni
zagasio s tocieh voda;
žednost moja svrhe nima,
a ni kapļu jednu prima.

130.

I sva mora ovd proliti,
da bi mi se dopustilo,
za moj potop ogńeniti,
ne bi ni to dosta bilo;
veći 'e potop, neg sva mora,
ki se razli s nepokora.

131.

Molih otca, al zaludu,
jeda bi se poslat rači
k mojoj braći, da po[5] sudu
ki ńih ne[6] bi se ovd pribači;
ali meni odgovori:
sinko, piesmo sva govori.

132.

Ah dobrote privelike,
još imenon slatkim štuje
od sinova odmetnike,
još ih mili, a ne[7] psuje;
i da[8] pravda to ne[8] pači,
iz pakla bi me izdrļači!

133.

Da[9] Moizes i proroci
sve skažuju Orske srde,
zato nisu zaporoci
potribiti, da potvrde;
svim je ńima virovati,
ako ih će se varovati.

134.

Ne, ne[10], prikleh, sin te moli,
ako ļubav otca ima,
šļi Lazara s neba doli,
da[11] povida mrtav ńima,
što je meni u[12] ovoj plasni,
neka živu već opazni[13].

135.

Ali ne[14] hti udiliti
ni tu milos mom molenju,
kažuć da su stanoviti
božji sudi i u[15] živļenju,
tko ne sliša proročnieka,
ni mrtva će rieč glasnieka.

---

[1] ù — ù [2] r. dà nè [3] r. à nè [4] r. nè [5] r. dà pò [6] r. nè [7] r. à nè [8] r. dà — tó nè [9] r. Dà [10] r. Nè nè [11] r. dà [12] r. ù [13] r. opasni [14] r. nè [15] r. ù.

136.

A toj dilo od milošće
ne bi u paklu, er je nije,
neg i braća kad bi jošće
tu propala, uzcvilnije
izgarao bi svoima drvi,
i s nalogom svoje krvi.

137.

Kao roditeļ videć sina,
a sin videć roditeļa,
proklińu se s ogńa usina,
koga trpe čić zlieh żeļa:
on blagom ga da[1] obogati,
a ov da s blaga ni se obrati.

138.

Ako u[2] kratko tako t' pravih,
ka su miesta u[3] ove jaze,
i prid oči t' već postavih
moga pakla sej poraze,
tmine, smrade, magle, dime,
i silnoga ogńa brime.

139.

Dugļa ostaju govorenja,
ako želiš svaka znati,
al mi 'e vrime povraćenja,
već ne[4] mogu s tobom stati,
zapovidi Neman sila,
da se vratim za[5] vidila.

140.

Dan nagnu se eto veće
hitri końi sunca letu,
put večerńe, ki donieće
noćni pokoj trudnom svietu,
slatkim snom će on zaspati,
meni 'e a[6] sve tugovati.

141.

Sjutra opet na[7] povraću,
kada sine jasna zora,
počekaj me na[8] pridvraću
paklenoga ļuta dvora,
prićn[9], pokle poboravim,
da ti žešća jošter pravim.

142.

Toj začuši[10] sioni brodar,
po[11] vratu ga veslon hvisnu,
on jauke jadne podar,
kričeć se od nas tad otisnu,
strmoglavo i propade
na[12] svoje muke, na[12] svoje jade.

143.

Četiri su najpokojna,
koja čovik smišļao ko bi[13].
ne[14] bi pada u[14] povojna
pomańkanja u[15] svoe dobi:
smrt, sud, pako, vičńa slava,
gdi 'e božja kuća prava.

144.

Smrt je strašna, i veli se,
da 'e dospitak od strašnosti,
nitko ńozi[16] umoli se,
da ga prime na[17] milosti,
svaki živi svej se vrti
okol jake praga smrti.

145.

Streniteļi i cesari
napokon se ńoj pridaše,
a pametni svi likari
za ńu lika ne poznaše;
nie u[18] vrtlih trava bila,
ka bi od ńe nas ozdravila.

---

[1] r. dà [2] r. ù [3] r. ù [4] r. nè [5] r. zà [6] r. à [7] r. nà [8] r. nà [9] mjesto prić(i) ću po pučkom govoru [10] r. zaçusi; mjesto začuvši [11] r. pò [12] r. nà — nà [13] r. kobi [14] r. nè — ù [15] r. ù [16] mjesto ńojzi [17] r. nà [18] r. niè ù.

146.

Buduć dakle red naravi,
da[1] svak gorkost[1] ńe okusi,
nie li boļe, da se spravi
svaki čoviek još u[2] dusi,
prikos prijat smrti ove,
ka[3] život se, ne[3] smrt zove.

147.

Ka iz naše umrlosti
privodi nas k vikoviestvu,
blago onom koji gosti,
i ubozim dava jestvu[4],
i ostala stvara mila,
a[5] čuva se tamnieh[6] dila.

148.

Ovi mrtvi blaženie su[7],
ere mreć u[8] Gospodinu,
virovali u[9] ńem jesu,
ne[10] vrideć ga u[10] kom činu;
zato mrtvi su dihući,
i u[11] zemļi su od živući.

149.

Viku i tielu nismo lini
darovavat[12] toka lita,
Bogu i duši dan jedini
pak kratimo? nu upita
prost, a[13] griehu rat zahiti,
držeć da ćeš pridobiti.

150.

Znadu ki su pravovirni,
da se veći imau shranit,
s ńima i ti ufaj pokoj mirni,
a[14] od djavoskih hti' se[14] branit
svih zasieda, neg dobudeš
paomu, i s inim spasen budeš.

151.

Čin' dakle i ja moj Jezuse,
ki još živem a[15] virujem,
da[16] zliem dili moje duše
a[17] naprida već ne[17] trujem,
neg u[18] tebi da[18] izdahnu,
trikrat Jezus kad odahnu.

152.

Čin' da[19] h tebi jur se obrati,
rob, starošću ki se prti,
ter da[20] bude sad pivati,
ne[21] čekajuć hipa smrti,
ko[22] i labut, žrtvu koga
vrh otara ne[23] hti svoga.

153.

Er se bielim perjem dieči,
pod kim krije črno tielo,
kad umire tada krieči,
i meće se pievat mielo,
što[24] ugodno viku ne[24] bi,
ni u[25] zvirju Bože tebi.

154.

Čini da krv svetih rana,
i spoznanje mojih zloba,
bude Akila šipa[26] izbrana,
rani i liči ko[27] u isto doba,
i da[28] ogań, ki se pravļa,
bude mi uzrok duga zdravļa.

---

[1] r. dà — gorgost; što je u rukopisu gorgost biće zaista pisarska griješka (u konceptu gor*k*ost) [2] r. ù [3] r. kà — nè [4] r. giestuu [5] r. à [6] = opakih; i danas u Kaštelima taman znači opak, zločest [7] r. blaxeniesu; mjesto blaženi su [8] r. ù [9] r. ù [10] r. nè — ù [11] r. ù [12] darovavat i danas bi rekli iterativno u okolici spļetskoj [13] r. proost, à [14] r. à — htise [15] r. à [16] r. dà [17] r. à — nè [18] r. ù — dà [19] r. dà [20] r. dà [21] r. nè [22] r. kó [23] r. nè [24] r. sctò — nè [25] r. ù [26] r. Achilla sci pa[27] r. kò [28] r. dà.

155.

Ako pomast zdrav nè[1] dade,
lieči zeliš[2] ogań paka,
s ńim ako rja sva ne[3] pade,
lagodnosti nie traka;
ako on ranam ne[4] probude,
nelične su i ubah hude.

156.

Ako ogńa paklenoga
prikaz mene ne[5] prosviti,
kus sam kala grumenoga,
blato, a[6] zlato ne, ko[6] sviti;
zlato se u[7] ogań prem postavļa,
da u[8] ńem ime zemļe ostavļa.

157.

Time ogńen čin' da[9] duša,
dobri Isuse, sad se očisti,
da u[10] misli svega okuša,
i dobro se uvavisti[11];
da[12] ako očist ne[12] odluči,
pak se u[13] ogńu vavik muči.

Svrha dvaesetoga pievanja.

NADGLASJE.

Tudje slidi družba omrazna
skupogrišnih osudnika,
srda, vragova i nakazna,
tmasta obraza, grdnieh slika,
ki razdieru posrid plama
rozmi, zubi i čapļama.

Krivac božjih duše zlobne,
ke su u paklu oborene,
i u načine ńim podobne
kužniem ričmi su ukorene
od Plutuna poglavice,
gruba grieha s nepravice.

PIEVANJE *DVAES I JEDNO*[14].

1.

Nepokojnoj u onoj noći,
punoj snenja priomrazna,
dosti straha imah proći
s krabanoric[15] i s nakazna;
neg što poflih[16] kon moe vile
do razvića zore bile.

2.

Ka tirajuć noćne tmine,
da ih sunce ne zaskoči,
i da tajne ńih krivine
ne bi očito zasvidoči,
pri vrimena od razloga,
kad se odkriva grih svakoga.

3.

U to[17] čavši vrlu viku
od plakanja i od jauka,
probudih se videć sliku
jadna osina, ki jur kuka,
a nad ńime zla vozara,
balatrom ga ki ogara.

4.

Hitro skočih, da[18] uzmolim
nesmotrna[19] starca opaka;
al svom srcu da odolim,
potegnu me vila s traka,
da ustavim se u postrpi,
čim brodaru sien se odrpi.

[1] r. nè [2] r. zelisc [3] r. nè [4] r. nè [5] r. nè [6] r. à — nè kó [7] r. ù
[8] r. dà ù [9] r. dà [10] r. dà ù [11] r. uuauisti; u konceptu: ù u a u i s t i
[12] r. dà — nè [13] r. ù [14] r. D u a e s ÿ e d n o; u konceptu D u a e s i o d n o
[15] r. krabanoriz [16] r. sctò pofflih [17] r. U tò [18] r. dà [19] r. nesmotarna.

5.

Koji postavši tad nad ńime,
jednom ga opet zlo prilupi,
kad pomrmļa s ogrońime[1],
ov zaskviknu, on ostupi;
ter dopusti da[2] beside
meu nama druge slide.

6.

Rieh: već pravļaj, črn osinu,
što učer mi ti obeta,
prian' povidat muku inu,
bezvlačno mi kaži opeta;
čim da rieči tve govore
glasom ļuskim, ne[3] od gore.

7.

Gora ļudem odgovara,
ke se izuste zadńe rieči,
čoek a čisto izgovara
svom besidom, kom se dieči;
koga zoveš, on se oziva,
komu pievaš, on ti odpiva.

8.

Jek je u gori tašt[4] zvek mali,
ki se raja na odskoke
rieči ajerske, kad se uvali
meu planinske tvrde boke;
ter ko[5] udari slite stine,
glasom leti niz doline.

9.

To 'e istina; al kad ti sam
jeknom ričju ja besidi,
prikle osin, vilu nisam
nepristojno toko uvridi,
neg joj poda odgovore
jek strašiva ove gore.

10.

I jezerske jame ove,
gdi stanuje jek glasiva,
čim Narcisa svoga zove,
bezpokojna i plačiva,
pokle od ńe odvrati se
i u glas tužni obrati se.

11.

Jer srid cakla vodenoga
svoje lice kad ugleda,
toli uzļubi sebe istoga,
da već na ńu ne pogleda,
i držeć ju u nescieni,
i on se opadni cvit učieni.

12.

Tako leteć i odskačuć
privarena i ona vara,
sad smijuć se, sada plačuć,
na smih i plač odgovara,
gdi ko[6] žamori al jauče,
ona se mori, ona uče.

13.

Reci 'oj da si ti nesrićan,
pun žalosti i nemira,
reće t' ona da si srićan,
i da pun si tvoga mira:
da si ubog, da si osliepi,
reće t', da s' ti bog[7] priliepi.

14.

Taj ćaberi[8], a ja stvari
od istine višt ti kažen,
ova mat je od privari,
ja brat ti sam, ki ne lažen;
ona 'e studen duh bigući,
ja ustavan i gorući.

---

[1] r. s' ogrognime [2] r. dà [3] r. nè [4] r. tast [5] r. kó [6] r. kó [7] r. Bogh [8] r. chiaberi.

15.

U ogńu sam tužan mećan,
da ne mogu ni žmignuti,
u žeravi vas zaprećan,
kako moć ću pobignuti?
vezan, badan, gońen, vrćen[1],
ko[2] magarac ki 'e prćen.

16.

Natovaren priko reda
tešciem brimi od grihova,
jaoh! stanujem uporeda
sridom raznih moih drugova,
s kima hude grihe tvorih,
božji zakon kad ne[3] zorih.

17.

To mi 'e družba prinemila,
ka me koļe u[4] propadi,
to je grižńa moga tila,
to su strasti, to su jadi,
na[5] naprtna koji srnu,
da me u ništa već obrnu.

18.

Buduć ovi meni krivci,
a ja krivac ńimi opeta,
sad u ogńenoj ovoj rivci
meu nami 'e gorka smeta,
i neumrli nesklad sika,
ko zavadna meu dva *pika*[6].

19.

Kao dilnici prije bismo
od časnoga naslajenja,
to[7] nesrećni sada svi smo
vikovnoga porazenja;
razlog pravde toj podoba,
čić zajmenih našieh zloba.

20.

Ona moja priateļica,
ka bezredno mene ļubi,
sad mi 'e šara zmija zlica,
ka me ugriza oštriem zubi;
zviezdom blene, tekom tira,
i hoće me da[8] poždira.

21.

Mili ureš[9] i ukrasan,
hitrost hoda ponosita,
oči, zviezde ke prozva san,
pram, shran zlata ponosita;
raj, perivoj draga lica,
dikla, vila i božica.

22.

Sad grdobna mene vali,
pram od zmija srce para,
iz očiuh muńa pali,
iz obraza trie*z*[10] udara;
nie već život moj blaženi,
ubojnica neg je meni.

23.

Boļe 'e ļudem pribivati
u[11] pustoše posrid lavja,
hudom ženom nego stati,
kad se siedi i napravja
oči, srce, jazik, usti,
da te ždrokne i zausti.

24.

Stvari tri su, ke tiraju
bajne[12] ļude svoga iz doma:
dim i slime na podaju,
i karļiva ļuta moma;
al pobiga ovdi nije,
ni meu lave, ni meu zmije.

---

[1] r. uarchien [2] r. kó [3] r. nè [4] r. ù [5] r. nà [6] r.; biće mjesto bika; u konceptu je bilo isprva *b* pa je popravļeno u *p* [7] r. tó [8] r. dà [9] r. uresc [10] r. [11] r. ù [12] r. bajdne pogrješno mjesto bajne: u konceptu stajaše isprva bajne, pa je kašńe *d* umetnuto; — bajan u Kaštelima znači bijedan.

25.

Svi ovi truju mene vidom,
a[1] ubodom oštrim more,
progonu me svoim slidom,
nije meni srde gore;
djavla nie mi od ovijuh,
ki su zbica u[2] očijuh.

26.

Množ velika izgubļenih
k ovima se nadoklada,
gorkom smećom umorenih,
er u[3] paklu nije sklada;
nije reda, neg' smrti osin,
vičńa groza, ku podnosin.

27.

Gdi susiede toke gledam
steć u sieni ļuće smrti,
kad zo[4] susied dosti 'e jedan,
za dat svakom trudne obrti,
osien smrti pravo je nam,
svi smo mrtvi, a[5] umriet nie nam.

28.

Suprotivna vik konšije
ni bor trpi ne[6] razložan,
skraća žile, grane svije,
da bi od ńega bi odložan;
al se uklonit za[7] mani 'e
meni od zleca tolikie'.

29.

Er ako od ńih bieg pospišin,
taj čas mene stigom stignu,
zaludu se od ńih lišim,
nie mi dano da[8] pobignu;
sve su u za me, s ńih podnosim
smrti vičńe strašni osin.

30.

Nenavisi i dosade
nedospitne sobom nose,
a omraze i zavade
neumrle ńih me kose;
mene i druzih, jao, skončaju,
i ńih grize ne[9] pristaju.

31.

Ko su obrani gor u[10] raju
puni mira i pokoja,
to ovi u paklu svejer traju
srid nemira i srid boja;
ļube se oni meu sobom,
ovi umornom živu zlobom.

32.

Jednim samim osudnikom
ni u raju zemaļskome
nie moć stati zmiom[11] tolikom,
kako u paklu ogńenome?
u ogńu se ļuća pruža,
da me peči i okuža.

33.

Ni zakona, ni razloga,
ki bi ih moga utrkmati[12],
krv, rojastvo, prijatnoga
veza nie ńim spomińati;
mrtva 'e smućna meu svima,
koja svrhe nikad nima.

34.

Stoju kako navrg[13] drača,
ke se bodu meu sobom,
jedna drugu razdirača
zalim časom, gorim kobom,
ter drže se i ubadaju,
većma tad se rastavļaju.

---

[1] r. à [2] r. sbiza ù [3] r. ù [4] r. zó [5] r. à [6] r. nè [7] r. zà [8] r. dà [9] r. nè [10] r. ù [11] r. smiom [12] r. utarkmati [13] r. nauargh.

35.

Ko se smuća rańen bonih,
al gutavac u svoem jidu,
srid bolesti gorke s onih,
koi ga taknu i uvridu;
tač i ovih stoji vika,
prem da 'e to sien ne prilika.

36.

Janci, skuke, i skroćanja,
dogrustiše svim suproći,
er ne daju počivanja
ni u[1] dnevu, ni u[1] noći,
vid grdobon, a voń smradom,
slih zaglušnim rańau jadom.

37.

Ona majka u kolici[2]
noćno cvilit svoe rojenje
kada sliša, nań se odriči,
i ne ima ustrpļenje
vrh dragoga, koga grusti,
kad se usplače i zagusti.

38.

Kako ne će dodijati,
gdi meu sobom ne[3] ļubeći
ne[4] jednu noć dadu spati,
neg u vičńoj sve stojeći,
ne[5] pristaju ricat, plakat,
vrapit[6], skukat, škripat, mrakat.

39.

Sveti Tomas od Akvina
uzgovori nam očito,
da osobita muka sina
uzmnaža se jadovito
svakom od nas nevoļnika,
čića množtva osudnika.

40.

Meu kršćani besiditi,
pak ki smiju nahode se,
da ovd ne će sami biti,
ako i ovi osude se,
al muńeni kad kušaju
sami i pustoši[7] uzdisaju.

41.

Svi tada će zapoznati,
da osudnieh veće stoje,
to će veće naricati
i čut gore nepokoje;
što 'e u peći drva veće,
sve iz ńih veći ogań meće.

42.

A tko ne[8] zna u[8] veruzi,
što je veći broj prstena,
da u mnogoj ńe produzi
veća ishodi ńe težiena[9];
tako i pako težje sgara,
što 'e u ńem veće kolobara.

43.

Jednom biednom nesrićniku,
punom jada i gorkosti,
i drag obraz priveliku
tugu nosi u jednosti[10].
pune jesu rieči i slaje,
s kim svak grize i svak laje.

44.

Kako ovi će, lele ńima,
ko i sad je meni lele,
moć meu kužniem obrazima,
kih je u paklu prikovele,
priat utihu, al rashladu
u[11] neizrečnom raspa jadu.

---

[1] r. ù — ù [2] r. ù kolizi; mjesto kolivci [3] r. nè [4] r. nè [5] r. nè [6] r. urapit [7] r. i pustosci [8] r. nè — ù [9] r. texijena [10] r. uijednosti [11] r. ù.

45.

Tovariśtvo[1] od vragova,
toli svin je pak mrzeće,
er je od poždrieh zlih vukova,
ki nam uda sva razdrieće,
sad zubima, sad čampragom,
privelikom vajmeh snagom.

46.

Da[2] od boli i od straha
prinemagamo u[3] mrtvilu,
nasrtanja toko plaha,
i toliku podniet silu
ne[4] mogući słabstvo naše,
snaga i mala kom ne da se[5].

47.

Grde svim su obrazine,
da gledat ih moći nije,
svi beštinske[6] glavetine
i repate svi su zmije,
na glavi im rozi brču[7],
kude sviju kad, a[8] kad prču[8].

48.

Obraz ļuski počimaju,
a na čunku[9] pak dospiva,
pasje uši ki imaju,
ti i zube izciriva;
kostruši se, na[10] nas ježi,
čim razdrma zlom vieži[11].

49.

Ki gubicom vučjom prite,
i ogrońon od domusa,
ki čeļustim jasnim svite,
ki s kopiti końskim kļusa,
kom su kļasti poskoraci[12].
kozja stegna, krmski paci[13].

50.

Velnozi su tu oholi,
doli ribe, gori žene,
sprida muži, zada voli,
idre i kuške nesmiļene,
dvoobrazci, psi troglavi,
polu ļudi, polu lavi.

51.

Strahoviti frunćelaši[14],
perčinari nepodnosi,
repom zmaji, glavom prasci,
zuboviti, dugonosi,
morske žabe, ježi drački,
vrani[15], mune, divļi mački.

52.

Grabne ptice, poždri vuci,
topirice, zli bumbari,
ļuti štipci i pauci,
muhe, obadi i komari,
noćne strašne uvedine,
svake i gnusne gadeline.

53.

Na oblake tej zagluhe,
oko svih se vrte i breču
topirice i bodne muhe,
koje jadno po nas kreču;
gdi se kote črvi prosti,
ki nas toče ća do kosti.

54.

Huču, skuču, zveče, vieču,
bleču, rieču i kakoću,
zvižju, graču, kriče, skvieču,
višću[16], muču i krakoću,
ńauču, ruju, reže, laju,
rovu, hroču, zaviaju.

---

[1] r. *s* [2] r. Dà [3] r. ù [4] r. nè [5] r. nè dase [6] r. bextinske; mjesto beštinske, od beštia (i danas u Spļetu i po primorju) od talijanskog bestia [7] r. barçu [8] r. à — parçu [9] čunka = rilo; i danas u Kaštelima [10] r. nà [11] r. uiexi [12] r. poskorazi [13] r. pazi [14] r. frunchielasci [15] r. urani [16] r. uischiu.

55.

Tripavicam krvnim svraću,
a zakatau zubmi i rogi,
ter ružno se rašćapaću,
bendoguzi, sendonogi,
obraz beče, jazik plaze,
i razroko svih nas paze.

56.

Raspuhane kom su nozdre,
vrućim dimom koje dišu,
kriva usta, oči odre,
krv i ogań s koih pišu,
a[1] iz rosnoga peči rila
kužni pomor, vražja sila.

57.

Svi ǉiǉanska nose krila,
na ramenih oštra odviše,
kad lepreau ko[2] i pila,
rastavǉau nas priko na ise,
grustiva nas svih sgrozuju,
bodežǉiva probuzuju.

58.

Razlike im o[3] kosiri
brade visu strahovito,
ka je tisna, ka se širi,
a ka shodi strmenito,
oštre struńe koja svraća,
i pihnim se nozdram vraća.

59.

Ka guńava zapuštana,
na buǉuke[4] ka strohasta,
ka zle ženska[5] čepustana,
ka lasasta i borasta,
kozja i devska kostretine
vuče i trče na šćetine[6].

60.

Ćulum brada ńekom stoji,
ńekom brada metlom mete,
ńeki u bradi smriće goji,
ńeki u ńoj sprte plete,
koja kriva, ka na ćosu[7],
ki jidinsku[8] splita kosu.

61.

Ńeka vitri, ńeka prči,
ńeka smudi, ńeka prašći[9],
ńeka pari, ńeka mrči,
ńeka rudi se u rep prašći[10],
ńekoj reči svaka žieca,
ko[11] dlakavim psom guzieca[11].

62.

Pogledon nas krivim straše,
čudnim vikom zaglušuju,
mrakom predau, zviezdom plaše,
glasom kuže, riečju truju,
stupom mandau, hodom viju,
a[12] poletom izraniju.

63.

Rozi od glave, nohti od ruke
rańaju nas još to dubǉe,
a nosu nam jačje muke
oštre kǉuke, i trozubǉe,
plamne glavńe, zubǉi suci[13],
ke prema nam nose u[14] ruci.

64.

S papci, s nohti i s kopici
hizau, rańau, čeprǉaju,
a čeǉusmi i jazici
griezu, gloju, ujedaju,
zubmi drpe i razdiru,
rozmi bodu ke podiru.

---

[1] r. à [2] r. leparzau kó [3] r. ò [4] r. nà bugliuke [5] r. kà sle xenska [6] r. nà schietine [7] r. nà chiosu [8] r. gidinsku [9] r. praschi [10] r. praschi [11] r. kó — guzieza [12] r. à [13] r. suuci [14] r. ù.

65.

Biu dilon i pozoron,
i prisikom i s ubodi,
gledom, pritom i udoron,
učińeni manigodi
božje pravde ponaravni,
nepriateļi naši glavni.

66.

Svet Francisko, biv vidio
jednoga od ńih, svoem drugu
kliknu: čuj me Eđidio[1],
ne bi imao kripost dugu
za[2] ustrpit ti prikazan,
da mi od Boga ni prikazan.

67.

A redovnik drugi mreći,
ko dva od ńih i on ugleda,
očitova, da u[3] peći
pri bi gorio, neg pogleda
već nagrde ispoline,
i kļunate riličine.

68.

I od Siene Katarina
za[4] ńima je potvrdila,
u prigovor božja sina,
da pri neg bi već pozrila
velu grubos duha kleta,
hodila bi do sud svieta

69.

Sve po putu ogńenome
dobrovoļno bosonoga,
meu živom žeravome.
Tolika bo 'e grubav toga,
da pri svak bi umriet htio,
nego bi ga ustrpio.

70.

Ako toli 'e jedan moguć,
i jednoga 'e grdobina,
što[5] tisuća ne će tisuć
moći vražieh upirina?
što paklenih množ čavaka
satarisat[6] ne će paka?

71.

Vojskam štetnih kobilica
što će živo moć ostati,
kad se sunu vrhu klica
i sva budu poharati:
tisućine i da vraga
more istirat mala snaga.

72.

Kim nie dosti izvrtiti
jedarnice[7] nas sujenih[7],
kad su htile naskočiti
ńegda i tila pogrebenih,
pri neg opļen sud ńim pride:
toliko se na[8] nas jide!

73.

Što razčinit neizbrojno
ne će množtvo zlih duhova,
kad nasrne priubojno
s obadjenjem[9] od grihova
na[10] nas biednih, ter se izbeče,
s prirocima[11] kad nas peče?

74.

Kartar oni, ki na stolih
miede svoje ludo sfriga,
ne mori ga izgub tolih,
ko ga mori gorka briga,
kada mu se poruguju
svoi dušmani ki ogńem bluju.

---

[1] r. Egidio [2] r. zà [3] r. dà ù [4] r. zà [5] r. sctò [6] r. satarisijat [7] r. ijedarnize — suijenih [8] r. nà [9] r. s' obadijenijem [10] r. nà [11] r. *z*.

75.
Meće karte i razdira,
trepļe nogom, grieze usne,
rad bi na[1] svih da[1] napira,
i zaside im[2] stere pusne;
i mi sržbom s' užižemo,
al se osvetit ne[3] možemo.

76.
Crkva sveta prigińe se
muža ženom razlučiti,
kad meu ńima užeže se
ki god nesklad nesgasiti,
er ustrpit ni uzmnožno
družtvo, sržbi ko 'e podložno.

77.
Da bi i nama moć nositi
sobom muke pakla svega,
a djavalske ne viditi
družbe i obraze čića tega,
paralo bi, ah joh nami,
ni smo u[4] paklu, buduć sami.

78.
Svieh ostalih poglavica,
kraļ oholi vičńe noći,
zmaj priļuti tmasta lica
pridobiva svih u[5] zloći:
zviezda ńegda najsvitlia,
a[6] sad neman najgrdia.

79.
Kakodemon, razgrd[7] vela,
odprie anđeo lip na nebi,
u[8] dno pakla ka se ńsela,
strašnodržac, duše sebi
ki sve rad bi podlagati,
za[9] moći ih pogucati.

80.
To 'e Lucifer izgometi[10],
zla sotona vrla odveće,
vraški narod ki išteti,
i sada ga na zlo meće;
oho, himben, Bogu odmetan,
nami usilan, svitu štetan.

81.
Ki će navlaš škodan biti,
Pridisukrst[11] kad ustane,
s kim će, vajmeh! pridobiti
sve četari svitą strane,
i Enoka kad ubije[12],
ni svoem otcu prostio nije.

82.
Ali i ńega smire smiru
Gogom silnim i Magogom,
kad se kraļi svi umiru
prid velikim pavši Bogom,
visočanstvom ki će priti,
za[13] zemļu ogńen popaliti.

83.
A to uzbit će, kada grisi
netrpļivi, čudni, kleti,
i najveće zlobe i bisi
uskraļuju na[14] sem sieti[14],
kad osvetnik ogań vrli
daždeć s nebes sva poprli.

84.
Kad Bog dobre bude uzniti
meu osmera sva blaženstva,
a[15] od zlieh sud će učiniti
čić ńihova nehrabrenstva,
da oni uvik vesele se,
a ovi s djavlim dresele se.

---

[1] r. nà — dà [2] r. zasiedim; u konceptu zasideim [3] r. nè [4] r. ù [5] r. ù [6] r. à [7] r. Cacodemon razgar; u konceptu razgard [8] r. ù [9] r. zà [10] r. isgometi [11] za talijan. Anticristo [12] r. ubie [13] r. zà [14] r. nà — sieti [15] r. à.

*

85.

Satarisan u[1] dubine
tamnom gusom slidnieh duha
stoi silna ogńa srid pučine,
ki mu obilno sva raspuha
oholija najvitriva,
ka ga uzdrži svejer živa.

86.

Sedmostrašno od bivola
i storoga čelo ima,
rila i usta lava ohola,
nozdre pune vitra i dima,
i svih očiuh, i svih ušan[2]
plah mu pišti plam zadušan.

87.

To 'e Belzebub nesmotrni[3],
silan hudič grda stvora,
sve kom iju plasni[4] črni
iz čeļusti, i iz prozora,
nit mu more sve umrlo
zajaziti strašno grlo.

88.

Kip je stepnast i uplesan
prsi i glava naježena,
para velik pań neotesan[5],
ruńave uši do ramena
prostiru se, i po plećiu
trepte, klapau i klepeću.

89.

Šarovitih kolo zmija
zatvara mu puste[6] bliede,
razdraženo kose svija
sa svih kraja da ujede,
krmski zubi van se vide,
i zelenu pinu cide.

90.

Ko[7] rastvori spiļe od usta,
i razglobi na[8] kosiere
skvatalice[9], paru pušta,
pakliem smradom ka udiere,
sope, hrope, hroče, reži,
i da[10] požđre svih vas preži.

91.

Zamršenih[11] prļetina
zmajoviti vlasi pušu,
a izpod nozdrieh čeļupina
dah zabije nami dušu,
s prvieh ni moć počinuti,
s druzieh nie moć odahnuti.

92.

Strahoviti črnobrci[12]
pruže mu se do[13] ušiju,
a brada mu smudna prči
i dosiže do očiju,
s kimi muńa ko da[14] lasne,
iz oblaka u[15] nas prasne.

93.

Nos nezgromni na[16] sto brada
iz hripeļa slike grubi,
na[17] čeļust mu grdno pada,
ter s ńim hrka[18] i s ńim trubi;
ima udi gorustaste,
zagasene usne i tmaste.

94.

Izvrnute su mu vije,
s kima derļok[19] tripa i mlati,
iz kih žute suze lije,
da ga 'e velik gnus gledati,
a[20] iz krmeļih razdrieh oči
sukrvičan jid mu soči.

---

[1] r. ù [2] r. uscau [3] r. nesmotarni [4] r. iju plasni; u konceptu igiu [5] r. neotexan [6] r. satuaramu puste [7] r. Kó [8] r. nà [9] r. skuatalize; u konceptu: sguatalize [10] r. dà [11] r. s [12] r. çarnobarçi [13] r. dò [14] r. kó dà [15] r. ù [16] r. nà [17] r. nà [18] r. harka [19] r. derglioch; držim da bi se imalo čitati drļok = krmeļiv, drļan [20] r. à.

95.

A toj s plača, s kim neutišno
raj izgubļen gorko žali,
s ogńa i s dima kim potisno
ražiže se i pečali,
i prvo oko ko u[1] ponosi
grih bi zače bieč podnosi.

96.

Iz razgrdnieh jasnih usta
sve čemerne rieči bluje,
i žeravni pisak pušta,
da[2] nas bije i otruje;
rieč i pogled, glas i romon,
triska triskom, gradom, gromon.

97.

Drokunova krila ukrili,
priko po nas ka[3] pilaju,
a[4] nohti i kļun ńegov sili
tielo i srce razdiraju;
za[5] rasut nas ti su dosti
jednim časom u[6] gorkosti.

98.

Na[7] krvavne trohe kuda
biečnim dračam tlehom kuca,
rozmi obraća glava huda,
i gre da nas već probuca[8],
žgrafi[9] od orla i od čapļe
bije, lupa, rańa i trapļe.

99.

Vrh pristoļa gvozdenoga
u pritvrdoj sidi sili,
i dvozubja ogńenoga
vlast i poraz prinemíli,
hvasta krećuć livom rukom,
priti desnom, kriči bukom.

100.

Kuk[10] od vitra, tres od trusa
ma 'e[11] pri viku strašnom toli,
i kad svitom veće trusa,
tiho trese trus oholi;
stresaju se svi ponori,
ko[12] zagrmi, kad govori.

101.

Kao kad Etna s ogńi gori,
laje[13] kad Karid, i kad Šila[13]
plamom besid pri ukori,
pak i naglost sva nemila
hoće da[14] svih poždre u[14] zlobi,
i u jezerskoj topi utrobi.

102.

Grohoću se strašniem tresom
na glas ńegov noćne jame,
i velikim urnebesom
razligaju spile tame;
a zli dusi u[15] onom vaju
drožde, motre, gromińaju.

103.

Kravosaca od krilati
u[16] stog jedan za[16] sidilo
sebi sbuba i umlati
grume otrovno i nemilo,
pak za[17] naslon ruk i pleća
svi zmajivo[18] tri najveća.

---

[1] r. kó ù [2] r. dà [3] r. prikoponas kà [4] r. à [5] r. zà [6] r. ù [7] r. Nà [8] r. probuza [9] r. sgraffi [10] mjesto huk (kako je u konceptu); ako nije pisarska griješka mogla bi biti dijalektična natruha *(k* mjesto *h)* što se čuje u Trogiru [11] r. mae [12] r. kó [13] r. lae — Scilla [14] r. dà — ù [15] r. ù [16] r. ù — zà [17] r. zà [18] r. sui zmaiuo.

104.

Nadimeno vrhu stoji
od čadļive črne saje
nadsidište, ko[1] pristoji,
i k rogatoj kruni staje,
na[2] mosure i na[2] rese,
ko[3] nad ńime šebeće se[3].

105.

Na[4] magnuće zla silnika
naglim tekom na nas srne
ognih[5] srda[6] vojska prika,
da u ništa nas svih obrne;
on ih zutka[7], ter zamlieči
u takove jedne[8] rieči:

106.

Zaisto ste već upali
naše u[9] nohte, tamni ļudi,
izdaicam ste virovali,
odveć lasni i odveć ludi;
kupili ste mašku u[10] vriću,
ku ste stekli, drž'te[11] sriću.

107.

Boļe bieše povratiti
čast i pratež iskrńemu,
i od srca se poboliti,
pokajav se prem u[12] svemu;
onu uzmu odpravivši,
a Bogu se[13] obrativši.

108.

Vam je bilo obećano
oprošćenje za[14] grihotom,
tako dobro nie nam dano
našim rugom i sramotom,
veće 'e imo čovik *prasan*[15],
neg andio duh ukrasan.

109.

Guso vražieh od đidia[16],
otrovani zmajski rodi,
time[17] od ļudih najgrdia
izmeči, isporci i izrodi,
od nečistih nas duhova
gori, i puni[18] svih grihova.

110.

Mi smo jednom sagrišili,
jedna vrst nas grieha obali,
svaki grih ste vi motrili,
i do[19] smrti grihovali:
veće od nas dostojite,
veći i pedips vi primite.

111.

Grieh naš misli samo bi 'e,
a[20] ovi mišļu, ričju, dilom
množ zloćinstvih[21] najgorie
počiniste vašom silom;
za[22] toliku skupnost zloba
veće i trpit van podoba.

---

[1] r. kó [2] r. nà — nà [3] r. kó — scebechiese [4] r. Nà [5] r. ògnih [6] u konceptu stajaše isprva „svih vragova vojska prika“ pa je kašńe poispravļeno kako gori [7] r. onijh zutka; u konceptu trutka [8] r. ijedne; u konceptu giedne [9] r. ù [10] r. maxku ù [11] r. daste; u konceptu stajaše isprva vazda pak popravļeno u daxte što je zaista mjesto držte [12] r. ù [13] r. à [14] r. zà [15] r.; (?) da nije mjesto prašan u smislu „koji je od praha = zemlje“ [16] r. gidia [17] r. time [18] r. punij [19] r. dò [20] r. à [21] r. zlochinstuih [22] r. zà.

112.

Pravedno bi za[1] svakoga
vas se novi pako sgradi,
nisu ogńi pakla ovoga
dostiviti toj čeļadi;
tribova bi ogań veći
za[2] taj narod prismrdeći.

113.

Ali s nebes ki nas rinu,
i ki nam hti odrediti
miešte sunca ovu tminu,
i u paklu nas progoniti,
meu nami ńemu odmetan
stavi i ovi ļudih smetan.

114.

I da u[3] smradu prem začetiem
u[4] niedno misto i doba,
dusim vazda plemenitiem
stat zajedno ne podoba.
trudno nam se 'e opirati
kraļu, ki nas jednom mlati.

115.

U velikoj sja višini[5],
svemogustvom prijaki je,
sve što hoće, to se učini,
sve zna, sve umi, primudri je[6];
a[7] prikladna ne će sebi,
s česa i ja, joh, padoh s nebi.

116.

Za toj pokle tako odluči,
uklonit se 'e, ne[8] poklonit,
i vas pako da napuči,
već nam ni se nań zagoniti;
vičńi 'e zakon što on hoće,
sve a što smisli, uviek moće.

117.

Sam odredi da kraļuje,
ni drugoga od potrebe,
u[9] vladanju tko druguje
vlast otmini[10] i sam sebe;
dviuh cesarih teško 'e ime,
ni se takmit navlaš s ńime.

118.

Kad to izjada nagrundi se,
tresnu glavom i zahuka,
pak prigorko raspizdri se,
i ko uboden bivol muka;
svit se strese, ponor zamni,
dim pobliedi, plam potamni.

119.

I zapahujuć[11] dahom žutiem,
nadmen pakle nemilosti,
kriča glasom zakrknutiem,
hteć nas jošter veće bosti;
škripa zubi, riga plame,
i raskreči se opet na me.

120.

Ja se ustresoh vas u meni
na[12] razdriće to od straha,
kako u gori bor pribieni
siverskoga dmenja od plaha,
ne čekajuć zatim drugo,
neg sažganje vičńe dugo.

121.

Priuze: kad ste slizli dakle
ovd po[13] božjem sudu pravu,
okušajte naše pakle,
priklonite tvrdu glavu
samosiļu oštre krune,
u[14] ovi ogań ki ne dune.

---

[1] r. zà [2] r. zà [3] r. dà ù [4] r. ù [5] r. uiscini [6] r. primudrie [7] r. à
[8] r. nè [9] r. ù [10] r. ò tmini [11] r. zapahuuć [12] r. nà [13] r. pò [14] r. ù.

122.

Nepriateļi i najglavniji[1]
vi za Bogom, ki ste naši,
a mi opeta nesmilniji[2]
i najļući kad smo vaši,
i od vas kad smo dobitnici,
trpte jaram svi kolici.

123.

Robstva koja grisi hudni
na[3] vrat su vam postavili,
tere su vas brimi trudni
neustrpļivi priprtili;
pod kim ćete vavik klecat,
znojit, trudit, mučit, jecat.

124.

Au da bi me ti nazrio,
mili brače, oprćena,
koli bi se razmilio
na bidnika potišćena,
dobre kuse ki ovd hiha
rob učińen svoga griha.

125.

Meko sedlo plemenito
ne sedla me, neg hrastovi
samar diļan vukovito,
neka pleća i bokovi
bada, a o ńem su priprćene
dvi mrtove krošńetiene[4].

126.

U ńih stoji teško brime
od poglavnieh grieha sedam,
ki utezom po sve vrime
pritiska me, da sam gledam
bezpokojnoj u[5] obrti
sve u[6] potepu i u[6] posrti.

127.

S jedne strane mene zbije
u[7] obličju jidna hrta,
šržba[8] i žaba lakomije,
sviensko i rilo od požrta,
blud u slici biesna prča,
ki me okļasti i ogrča.

128.

S druge strane tovari me
prinemilo linos kleta,
ka obrazom ošļim dri me[9],
i s ńom ptica ponosieta,
očnim perjem ka se diči,
navis medi ka priliči.

129.

Ruke moje spućene su
pritežkima verugami,
ter se vuču i potežu
pribrekujuć za[10] nogami,
a prikriju plačne oči
strune svite kusioci[11].

130.

Vrhu svega pak brimena
u antrseļ[12] sideć maše
vrag grdobni, pun himbena
jida, ki me biča i jaše,
ostrogon me pražnohata,
bode i uzdom silnom svrata.

131.

Tač okovan, uzdan, praćan[13],
bičan i slip bez očiuh,
kļusan, trusan, smucan, svraćan[14],
i tukuć se svud *obiuh*[15],
čim ne[16] moguć već plamene
grlim meni odrejene.

---

[1] r. najglavnij [2] r. nè smilnij [3] r. nà [4] r. martoue krosgnetiene [5] r. ù [6] r. ù — ù [7] r. ù [8] r. scarxba [9] r. drime [10] r. zà [11] r. kusioççi; u konceptu kusiocci [12] r. ù antarsegl [13] r. prachian [14] r. surachian [15] r. [16] r. nè.

132.
Tač navaļen ko[1] magare,
brime mećen i posrtan
na ogńene opet žare
i na poraz svejer smrtan,
pak počimam tako opeta
priko vika i sud svieta.

133.
Eto opeta sunce jezdi
hitrim tekom put zapada,
za[2] dat miesto svietloj zviezdi,
bdeć pomorac kom se vlada,
eto noć se približije
črnim platnom da[3] svit skrije.

134.
To 'e milostne Cinosure[4]
liepoj dikli vrha Ide,
dojilici Jova cure,
ka ga ushranit mala htide,
on pak haran ńu postavi
meu zviezde čić ļubavi.

135.
Tmasti večer izvrh gora
duge osine hrlo stere,
i u krilo sińa mora
sunce topi, hladi i pere
trudne końe svoe ogńane,
da[5] opet sjutra jasnie svane.

136.
Opet mi se odpraviti
od tvoega prigovora,
drugovļa ću t' ja praviti
od pravļenih jošter gora;
kasnit nie mi, moj nebore,
s Bogom tonem u[6] ponore.

137
Toj kad osin dobesidi,
svej usilan i sve mrmo,
pribreknu ga čuvac sidi,
i u pako glavom strmo
s ńim zajedno sunovrata,
ja ostavši tu prid vrata.

138.
Ne[7] daj Bože, ma da[7] pade
duša s tvoga visočanstva,
i nesrićno da propade
u rečena dubočanstva,
i ove jame prinevoļne
čić nesvisti me povoļne.

139.
Ako oblas pravde tvoje
bude grihon miru dati,
ki će grišnik zlobe svoje
moć pri tebi opravdati?
Gospodine nedohitni,
kom vrid svaki 'e nedospitni.

140.
Brž dobrota istočista
shraniti se mogla ne bi,
ka prem da je u[8] svem čista,
pravednosti ke po[9] sebi
za[10] spasit se ne bi imala.
neg bi i ona kriva ostala.

141.
Tim sujeno bit kad ima
dilo svako i prošćeno,
s podobnimi načinima
kako ne će bit sujeno
dilo, i čimba priopaka,
na[11] sud božji težko paka?

---

[1] r. kó [2] r. zà [3] r. dà [4] r. Toe milost nè Cinosure [5] r. dà [6] r. ù
[7] r. Nè — má dà [8] r. ù [9] r. pò [10] r. zà [11] r. nà.

142.

Gospodine, kad pri tobom
plaćaju se svaka dila,
prim' kajanje, ko[1] prid sobom
tebi šaļe duša mila:
hran sadańe prikazanje
u[2] tvoe sveto vikovanje.

143.

Čin' pakleni da nazlija
bieži; na[3] smrt Sveta a[3] Trica,
Isus, Osip i Marija
bude meni pomoćnica,
ter htiuć se iżminovat,
ńih triuh buden imenovat.

Svrha dvaes jednoga pievanja.

NADGLASJE.

Nasliduje u ov dan treći
mrtav, bogat, neveseli,
skazovati razboj sreći,
s kim dobieše virni anđeli
djavaostvo u[4] višinu,
ko oholia s neba rinu.

Čim u pako sunovrata
s ponosite misli odmete,
i svoem stvorcu er se odvrata
s inim krivci poraz štete,
trpi, u[5] ono dno tamnice,
što 'e vik ne zrit božje lice.

PIEVANJE DVAES DRUGO.

1.

Jur Danica svitle zdrake
prostiraše od istoka,
i tirajuć noćne mrake
otvoraše ļuska oka,
da[6] prianu svršno i jako
u[7] ime božje dilo svako.

2.

Kad na[8] pogled biela jutra
biaše zemļa sva sinula,
a studena noć unutra
ovdi u pako ubignula,
dokle sunce svit obide,
s ńe pun slave mrazne stide.

3.

Tim, čim ļustvo hrli svude
na[9] svagdanja sva čińenja,
bogat mrtav meu trude,
da[10] priane govorenja,
prikaza se trećon meni
na[11] obiečni kuk ogńeni.

4.

Tu bivši se podnimio,
ko u sebi da razbira
gorih muka dio po[12] dio,
i vruć uzdah čim podira,
pratižija, ki ga prati,
balabrom ga zalopati.

5.

Ter mu kliče *pasju paru!*
ne ću štedit brodarenje,
haka mi je došlo staru,
i ńegovo zamučenje
što već kani, što 'e trudno
ńemu uskazat što[13] bi sudno.

---

[1] r. kó [2] r. ù [3] r. nà — à [4] r. ù [5] r. ù [6] r. dà [7] r. ù [8] r. nà [9] r. nà [10] r. dà [11] r. nà [12] r. pò [13] r. sctò.

6.

Vučju narav ne[1] ostavļa,
još lisičit ne[2] pristaje,
u opočinku trud postavļa,
i kad žalos uzmakla je
tuži veće i uzdiše,
oćeš li ga vukla[3] više?

7.

S tebe odiše, kad je s tobom
svakojako mańe pati,
počivanje nosi sobom,
kad se tebi zapovrati;
vele mańe muke kuša,
vrag ga ńegov ne[4] zauša.

8.

Miešte[5] tebi zahvaliti,
(pak nadoda) i tvoj vili,
gadeļ čini se moliti,
i peteka ko posili;
silom hoću i pod štape,
da govori Satam Pape.

9.

Pape Satam i Alepe!
psost je ńemu dostoita,
nek mu ije[6] sažam repe
sva oholos ponosita,
mi ne ćemo tvrdoglava,
oholos je naša slava.

10.

Triba se je spomenuti,
ko[7] Bogu se s ńe oprismo,
i s ńim gori boj priļuti
u hrabrenstvu kako bismo;
i da on osta dobitnikom,
mi izgubismo mnogom dikom.

11.

Er čini nas prem da[8] pasti
oborene s neba doli,
ostaje nam dosta časti,
još smo dusi mi oholi;
i po slavnom tom smienju
držimo se u[9] poštenju.

12.

A rjavo[10] ovo izmeče,
ko da ńeki delia je,
poruguje moje bieče,
malo mari ih[11], mańe haje;
zato hoću da s ńih preda,
i da pravļa što će ureda.

13.

Rad bi dugļe s tobom stati,
da bi diļe i počinu,
al ja vrag sam domišļati,
ki glamazat tmu osinu
ne[12] dan, zmaj sam popadļivi,
a[13] brodar sam propastivi.

14.

Mučno 'e zmaja privariti,
er od svega on stvorenja
vruće 'e[14] živo, a[14] primiti
od vozara ni smiļenja:
u[15] brodniku vik se dalo
dobrohtinstva ni nimalo.

15.

Lažiroda ako l' vraga
čine ļudi, eto silom,
ńega slaga ma matraga,
da[16] potvrdiv rieči dilom,
neka svak zna, da se izusti
kad istina s vražieh usti.

---

[1] r. nè [2] r. nè [3] r. uukla [4] r. nè [5] r. Mieste [6] r. ige [7] r. kó [8] r. dà [9] r. ù [10] arijauo [11] r. marijh [12] r. nè [13] r. à [14] r. uruchiee — à [15] r. ù [16] r. dà.

16.

Toj dospivši, pun naglosti
trikrat opet zalašći ga,
ter zanumi: to ti 'e dosti
k rušku ustan', ji ga, ji ga[1],
čim požd rove za[2] večeru
pripravim ti boļu žeru.

17.

On prikleknuv ruke prija,
oprošćenje da[3] uzmoli,
al pakleni ļuti zija[4]
nesmiļene pun oholi,
šinu ga dvač veleć: živu
kaž dilopray boležļivu.

18.

I meni je čuti žudno
što se s griha svim dogodi,
ako i obor veomi trudno
moj mi 'e slišat, ti pogodi;
ti kaž, ti kaž mu obalu,
svoja usta grde hvalu.

19.

U to osin trepećući,
da obsluži misao straže,
mećuć odsvud plam gorući,
što naredi da prikaže,
meu tužbe i uzdasi
obinam se[5] tako oglasi.

20.

Lucifer se uzraholi
božje slike żeļom milom,
i s ńime se puk oholi
zviezd odreče trećim dilom,
ter ki ne hti stvoriteļu,
pokloni se streniteļu.

21.

Kad na krilih vitra uziti
više sunca on se stavi,
za moć u ńem sid siditi
u svitlini i u slavi,
i po sidu takovemu
bit prikladan Privičńemu.

22.

Kad u naglom hti siveru
svoe vladanje postaviti,
i odmetan tvrdu veru
gospodińu potlačiti,
smino i zače misli hude,
da i on klańan tuti bude.

23.

Ko Enzelad gorustašan,
složiv goru vrhu gore,
sve smi rvat nepristrašan
nebeskoga kraļa dvore,
i adamante vikovite
snit plin glave ponosite.

24.

Kad se pripe pun požude,
da bi Jovu nebo ote,
i da ńega pridobude,
snažnom rukom pride tote,
već s jurišem da navali,
i jeda bi ga na[6] tleh svali.

25.

Kada lupjon[7] hti probieti
tvrjad[8] krugov od nebesa,
s zubmi izgriesti, s nohti udrieti
zvizdovita sva telesa,
i na božji pristol isti
uspeti se, za s ńim sisti.

---

[1] r. giga giga [2] r. zà [3] r. dà [4] r. sija [5] r. obinamse; metateza mjesto obima(n) [6] r. nà [7] r. lupijon [8] r. tuarijad.

26.

Al sve jedin ki je bio,
a[1] jednaka sebi nete,
i kom nikor ni se skrio,
znaduć misli tej odmete,
ne dopusti, da se misa
protu sebi ni ta uzvisa.

27.

Neprimožne zatoj četne
od letušćih svoih vojnika
tisnu družbe, da bi odmetne
istirali za[2] uvik vika;
i u kriposti svoe desnice
zbili ih u ove dno tamnice.

28.

Gorńa truba zatrubi je[3],
čim skočiše dusi virni,
a prid ńima Mihovi je[4],
ki potisnu skup nevirni,
učinivši potir vikom,
da se nima prašćat nikom.

29.

Vlast od vašieh poglavica
k Mihovilu obrnu se,
i kažuć mu moć desnica,
soim[5] slidnicim s'okinu se,
kad rajskoga sridu stana
rat se užga sa[6] svih strana.

30.

S jedne strane množ velika
andieskoga vojstva kruta,
s druge vašieh odmetnika
gusa zlobna i tisnuta,
srcem, snagom, riečim, dilom,
jakom rukom, brziem krilom.

31.

Jedna bieži, druga *razi*[7],
taj naskače, ona ostupa,
ter se štiti, ter se pazi,
gdi ova svrta i gdi lupa;
sad pripadna pleća svraća,
opomena sad se obraća.

32.

Ovi ovih potiruju,
odmetienstvo da podave,
a ovi se opiruju,
da sva mista ne ostave;
k ńima se opet gusa meće
put sunčane hrle svieće.

33.

Gdi udignut mliaše[8] selo
od smišļene oholosti,
malo scieneć svoje mielo
rajsko stanje od radosti,
ko početo vernim slidi
po blaženoj božjoj vidi.

34.

Mnogom silom i ļutinom
pobiste se nebom gori,
kada na vas svom vrlinom
naripiše devet kori,
da jurišem rinu time
iz Šiona[9] vas sasvime.

35.

Gdi sja svitlost neumrla,
u[10] koj vi se porodiste,
i čestita srića vrla,
kom blaženi odprie biste,
i koja vam hteć se strti,
rvaste se ća do[11] smrti.

---

[1] r. à [2] r. zà [3] r. zatrubie [4] r. Mihovie [5] mjesto svojim [6] r. sà [7] r. [8] r. mliasce [9] r. Sciona [10] r. ù [11] r. dò.

36.

Da[1] do duga ni se znalo,
koji s toga slavna bieńa
odrvaše, er ni malo
gubitnoga bi zlameńa;
kripko staste svi u boju,
bistvo i glavu braneć svoju.

37.

Kad veliki pravi Jove
prinesvišnu[2] vašu miso
kroz ogńene svoje triskove[3]
oni čas je satariso;
da ne moguć već stat dikom,
daste megdan dobitnikom.

38.

Ter se daždeć zbiste u[4] plame,
i u[5] oblake i u[5] gromove,
i u[6] vodene spile i jame,
i u[7] pukline, i u[7] grobove,
i u[8] somne, i u[8] mečite,
gdi nevirstvo uzdržite.

39.

A najveće guse vaše
u ove peći Hipojeske[9],
di vaš Plutun glavu paše
samosiļen krune teške:
nebu odmetni svejer dakle,
svugdi u griehe, svugdi u pakle.

40.

S toga smienstva jošter slavni
nepriateļi vikoviti,
Bogu opadni, svejer spravni
ńemu se istom suprotiti,
neka van je vičńa slava
oskorežnos tvrdoglava.

41.

S kojom budući već začeli
privisoke tej poleti,
nikadare niste htieli
oholiju ostavieti,
neg držaste grieh u cieni,
u otvrnosti potvrjeni.

42.

Tač da[10] črva hude zloće
toliko se k srcu sliepi,
poniženstvo da ne[11] hoće,
a[12] ponostvo da[12] ushlepi:
nu[13] nekajan a[13] ukostan
grieh kako će moć bit prostan?

43.

S ńime sasvim siedińeni
i saslati skupno isti,
skoro s raja obaļeni,
u raj drugi daste jisti[14]
otcu Adamu, ńega i ļubom
htiuć pridobit za izgubom.

44.

Udignuti s glavom gori
uzdržite veličanstvo,
neg nas jadna misao mori,
da[15] jagmite još božanstvo,
al kipite vičńe glavne
posrid ove peći davne.

45.

Gdi ne[16] pristav čast cvilite
izgubjene pridńe slave,
i mučeni vi mučite
daše[17] naše zle, neprave,
stoeć u jadu bez ufanja
koga godir odisanja.

---

[1] r. Dà [2] r. *sc* [3] r. *z* [4] r. ù [5] r. ù — ù [6] r. ù [7] r. ù — ù [8] r. ù — ù [9] r. Hypoijeske [10] r. dà [11] r. dà nè [12] r. à — dà [13] r. nù — à [14] r. gisti [15] r. dà [16] r. nè [17] r. dasce; u konceptu kao da je „d*u*sce“.

46.

Svih vas klopi i zaprieka
svud okolo zemļa tvrda,
raj gledate iz daleka,
pribivate sridu srda,
i veće ga srid poraza
čić ne[1] vidit Boga obraza.

47.

Ovo 'e muka mojih sieli,
potačnica prinemila,
s ove i moje srce cvieli,
i raspuca moja gńila;
muka od muka, jad od jada,
s koga duša sva raspada.

48.

Piema od štete poglavita
nariče se toj trpjeńe[2],
er pedipsa porazita
božja je lišca[3] izgubjeńe,
to 'e nauda prem najveća,
i nesreća svih nesreća.

49.

Radi štete tej velike
svi smo u vaju prigorkomu,
ovoj šteti ni prilike,
duhu nije dostojnomu
smire viku umornije,
črvotočne al smirnije.

50.

Veliko je zlo ne[4] biti,
ali biti ubah ništa;
al' se 'e[5] boļe ne[5] roditi,
neg pri Bogu nimat mista;
zlo 'e najgore, kom ni slike,
s bogom Bogu rit u[6] vike.

51.

Bit ko pruće osićeno,
u kom soka ni nimalo,
sime na[7] put potlačeno,
kom izniknut ni se dalo,
stvor bez svoga stvoriteļa,
rob a[8] bez odkupiteļa.

52.

Lozje dobro ne[9] za drugo,
neg na[10] ogań za[10] baciti.
sime u[11] zemļi ko sta[11] dugo,
a ne[12] hoti plod činiti;
obodvoje brez koristi
za[13] sam plamen vikovisti.

53.

Prez pravoga ostat dobra,
više dobro priveliko,
ko u[14] sam sebi Bog je obra
duši pačem sve koliko
dobro u[15] ńemu da se izgubi,
cvilni 'e[16] uzrok skrgat zubi.

54.

Dobra veloga izgubjena
vele i škode sobom nosi;
malo 'e siena izgorena,
pri ovoj škodi, što podnosi
jadna duša u[17] ponori,
prem da[18] silnim ogńem gori.

55.

Niemaš Boga, sve ostalo
s ńim ćeš dobro ostaviti;
imaš dušu, al počalo
ne ćeš ńeje zagrliti,
ni svu svrhu neć moć istu
u[19] svem dugom viekovištu[19].

---

[1] r. nè [2] r. tarpiegne [3] r. lisza [4] r. nè [5] r. alsee — nè [6] r. ù [7] r. nà [8] r. à [9] r. nè [10] r. nà — zà [11] r. ù — kò stá [12] r. à nè [13] r. zà [14] r. ù [15] r. ù [16] r. cvilnie [17] r. ù [18] r. dà [19] r. ù — *st*.

56.

Što se 'e diečit božjim sienstvom,
a ne[1] častit otca Boga,
neg ga srdit svojim smienstvom
smamna dušo, nerazloga,
i obraćati ńemu pleće
ko da ni ti otac veće.

57.

Kad postavi svrhu tvoju
u[2] stvorenje vrimenito,
ostavivši sriću boju,
što 'e rit Boga svoje mito,
i potlačit za ńesviestno
vičńe svoje prijatestvo.

58.

Pravda 'e, da[3] i on na te grusti,
i žestoki kaže t' omraz,
u[4] ovih tminah da te pusti,
nek ne vidiš ńegov obraz,
i tolikoj neharnosti
pleća svraća u[5] gnivnosti.

59.

Da[6] već nisi ti puk oni,
koga svoega on zoviše,
a on Bog tvoj, ki te doni
na[7] svit, gdi te dignu više
svega stvora, da s ńim vladaš,
a od ńega se ne odkladaš.

60.

Toj bezreje vraća i plaća
božja pravda u[8] ovom miestu,
kad obraz svoj tebi odvraća,
i tu štetu viekovistu
daje[9] odmetnim, ki ne htiše
ńega častit, čim živiše.

61.

Osuda ova najposlidna
stoji u božjem nevidenju,
i u ńoj strast je priraskidna
u nevoļnom razmišļenju,
da u[10] viek zdraku svoe liposti
ne će ukazat po[11] milosti.

62.

Nedohitnu, neizrečenu
trpļu kar ti[12] čića toga,
stokrat veće raženu
neg peć duša prinemoga;
vik nadajti[13] ove muke
ne će druge božje ruke.

63.

Božanstvena prem odreda
žalost je ova svakojako,
er kad sebe vidit ne da,
dušu udari prikojako,
u ńoj naše sobno dańe[14]
stoi svršeno pedipsańe.

64.

I prem muke da velike
Bog dae grihu svako u[15] doba,
nu[16] ovd pedipsa zle grešnike
mańe neg grih ńih podoba;
mańe i ja patim neg dostojim,
al bez Boga, joh si, stojim.

65.

Miesto tmine dimi što su,
što su smradi, što l' plameni?
vražje slike, grdne ako su,
sagriešnika ružnieh meni,
pri ovoj šteti sve to 'e lako,
šteta 'e ova pakla pako.

---

[1] r. à nè [2] r. ù [3] r. dà [4] r. ù [5] r. ù [6] r. Dà [7] r. nà [8] r. ù [9] r. dae [10] r. dà ù [11] r. pò [12] r. karti [13] r. nadaijti [14] r. dagne [15] r. ù [16] r. nù.

66.

Živi jezik vik izreći
ne će gorkos take štete,
ni ļuska će kad doseći
niedna pamet ńe pomete;
razumiti gospod rajni
mrtvim do je skrovit tajni.

67.

Kako obrani razumiće
priblažeństvo svete vidi,
tako osudni naučiće
prinezgodu ka im slidi,
s nevijenja nesrićnoga,
od vas nikad dohitnoga.

68.

Duše iste izgubļene
kušati će u[1] svoj muci,
da su bile sve smamńene
u zloj misli i odluci,
i da Bog je nepoznano
velo dobro, gorńim dano.

69.

Čim smo tužni u živote
zasliepļeni našon gńilom,
posrtamo na grihote
i sramote slabim tilom,
ki ćućenjem svoim ne vidi
što 'e Bog, što l' su božje vridi.

70.

Pomoć, pomoć ne[2] želimo
kad mislimo o propasti,
ako i otca sve molimo,
da nas čuva od napasti,
i da od zla nas oslobodi,
grih stvaramo u[3] slobodi.

71.

Najgore je zlo od griha,
s koga pako nam se hrani,
svaka smrtna, joh, sagriha
dušu gorko na[4] smrt rani,
paček mrtva ured ostane,
ako s griha ne[5] ustane.

72.

U potežnom pokajanju
i stvoreni grih se ubije,
ne odmičuć u gračanju:
sutra, sutra; neg udije
svrži[6] od sebe morna jada,
ne do[7] jutra, sada, sada.

73.

Milos, ku si izgubio,
radi opet da pribudeš,
ne će, ki te 'e pri stvorio,
da od rova požđren budeš;
on je griha odpuštenje,
i opjeno svih spasenje.

74.

Naučeni na[8] daleko
stat od božje, joh, milosti,
čini nam se da je meko
stanje naše otvrnosti,
u[9] kom smimo svako delo,
ne[10] razbiruć dobro velo.

75.

Jakno bistri oro ne će
da se makne iz putila,
neg se sune, neg se meće
na[11] ictušća trda[11] krila,
kad upazi dragu piećn[12],
h kojoj srne u[13] hlepeću.

---

[1] r. ù [2] r. nè [3] r. ù [4] r. nà [5] r. nè [6] r. suarxi [7] r. nè dò [8] r. nà
[9] r. ù [10] r. nè [11] r. nà — barda; u konceptu t a r d a [12] r. piechiu [3] r. ù.

76.
I kad veće ńu dostigne
gre uživat svoga uhita,
ko ne[1] ima kad ne[1] digne,
letne od zemļe da pohita
brašno ugodno. ko zaludu
ište u[2] kući steć u[2] hludu.

77.
Tako i duša uvezana
svojim mesom, svojim tielom,
kad se vidi opuštana,
ne ko ogań pod pepelom,
neg prost krilmi gori plane,
sridinom se svom da[3] stane.

78.
Kad ne[4] dade ni gledati
lica, koja dušu siete,
kamo da se uživati
od neharne duše klete,
ka sagriša bez oziera
ne znadući što je viera.

79.
Bol je trudna veoma dosti
s jedne sglobe ištetene,
al je težja sve da[5] kosti
zajedno budu izmištene:
taka al bolest ni neg siena
dobra duši izgubjena.

80.
Er ko ona je više tila
plemenitia u svoem stanju,
to tribuje da je bila
viša u svoem pedipsanju,
i da sama veće truda
trpi, neg sva zaedno uda.

81.
I ko bol je vazda veća
gdi 'e veće sastavjenje,
tako 'e gora nam nesreća
duše s Bogom rastavjenje:
ponaravno s ńim se staje,
al se silom s ńim rastaje.

82.
Što će grišnik tad zaludan,
Bog mu bude kada riti:
Otid' proklet, već si osudan,
otid' u ogań vikoviti,
od mene otid' tvoga Boga,
kad ļubit me nisi moga.

83.
Ki bih dobro tvoje pravo,
ki te stvorih od ništare,
ļubih, čuvah, držah zdravo,
spasih i dah toke dare,
ke razmišļati nisi htio,
čim se nisi osudio.

84.
Nego si iska i slidio
miešte stvorca, tebi mili
stvor, u[6] ki si lud stavio
svu tu ļubav, i gomili
mrtvoj pusti, da se hiti
liepi razbor ki pohiti.

85.
Ostavivši vrućak živi,
hti sagradit razrušeni
sebi bunar, u[7] kom livi
svih su voda propušteni,
bez ńega eto ostat hoćeš,
a[8] bez ńega biedan što ćeš?

---

[1] r. kó nè — nè [2] r. ù — ù [3] r. dà [4] r. nè [5] r. dà [6] r. ù [7] r. ù
[8] r. à.

86.

Majci i kćeri dogaja se,
neizmirna da[1] čić jada
meu sobom rastavļa se,
jedna od druge mrtva pada;
kako u[2] vik mriti ne će,
tko u[3] vik oca gubi[3] veće?

87.

Oca koji ni me sudi,
neg osudih ja sam sebe,
van razloga kada bludi,
žeļno iščući smradne grebe;
milostni a[4] otac često zva me,
da od te gńusi otiska me.

88.

A ja slidih ńih gńusoće,
već odmetan ocu momu,
cvilno i stupih na[5] sve zloće
speć na[6] glasu očinomu,
s čega izajde da[7] pogubih
dušu i draga oca izgubih.

89.

Kako ne ću dostignuti
nedospitne vičńe smrti,
s kima htio sam izginuti,
ko me[8] ne će one strti,
ne[9], ke svaka zla raščińu,
neg ke slide kad počińu.

90.

Ko u[10] pripuklom sirotienstvu
ne će ispuštat svakim hipom
duša uzdahe, i u[11] biedninstvu
probivati oštriem šipom[12]
srce, koe je razdilila,
ne[13] dajuć ga Bogu cila.

91.

Hoće on za se srce samo,
zato ogńena sebi stvori,
ne da bieži simo tamo,
neg da uzlita ko ogań gori,
a s nikime ne dvoji se,
nego u[14] ńemu pokoji se.

92.

Ali pokoj svoj ostavi,
put stvorenja kad se uputi,
i stravno se ńem objavi,
ter se na po[15] raspoluti,
davši gńili ne[16] usio
sama sebe boļi dio.

93.

Čića česa razdiļeńe
i Bog čini srcem milim,
da od sebe odvržen je,
i požežen ogńem silim,
neka razdvoj hudi plaća,
na[17] stvorenje kad obraća.

94.

Ter svoj tempo po[18] sve vike
ojde[19], jakno zapustinu,
da ne ostavi već mu dike
ni najmanšu jednu stinu,
vrhu stine sgradu i bilu
svu raščini u[20] gromilu.

95.

I orla, pticu plemenitu
Bog Moizesu svetit ne da,
erbo srcem u[21] prolitu
dvoja on hlepi priko reda:
svitlost jasnu i sunčanu,
i umrnoga[22] mesa hranu.

---

[1] r. dà [2] r. ù [3] r. ù — gubi; u konceptu kubi [4] r à [5] r. nà [6] r. nà [7] r. dà [8] r. komo [9] r. nè [10] r. Kó ù [11] r. ù [12] r. s [13] r. nè [14] r. ù [15] r. nà pò [16] r. nè [17] r. nà [18] r. pò [19] r. oijdo [20] r. ù [21] r. ù [22] r. umarnoga.

*

96.

Stvorac ne će kako uredit,
što 'e grišnik razredio,
i svom rukom usporedit,
što 'e taj tamnik zamrsio,
da mu od pravde slava ostane
i u[1] neredne ove stane.

97.

Erbo zlobe dvoje struke
ima u sebi grih nečisti,
pravo 'e da ima i dvoe muke
duša, s ńega ka se ovd misti,
čić stvorenju obraćenja
i čić stvorcu odvraćenja.

98.

Od oćuti mučna 'e tuga,
i obraću odgovara[2],
a[3] od štete trudnia druga,
osudnike koja hara,
i odvraće stvoritesko
nadoplaća veomi teško.

99.

Svi smo ondeka pedipsani
čić stvorenja ćućenime,
er u[4] ad ovi zakopani
meu smrade, ogńe i dime,
a čić stvorca ostavjenja
stvorca plačemo ocipjenja.

100.

Stoga slidi, da kako je
veća zloba s kom se odmeće
stvoritelu, tolikoje
mańa k stvoru, kom se meće,
tač čić štete pucau srca,
a[5] oćut ina uda frca[5].

101,

Paček slida, da budući
ti bezakon prez dospitka,
nepristani bieč mogući
daje božja pravda britka,
puna oštrine i probodi
duši u tisnoj ńe nesgodi.

102.

Stoga jošter, vajme, slidi,
da u[6] tužnom razmišlenju
svoga izguba duh se jidi,
i u[7] zlom kopni rascvilenju,
i ima stoga priizuće[8]
svakim časom spomenuće.

103.

Slidi, slidi, da obinos[9]
dae se sudnim mnoga znanja,
da ko u paklu zlim je tminos,
spasnim u raj svitla stanja:
tako ovi su priblaženi,
a oni u svem uhileni.

104.

Da[10] sve u[10] svisti griska im biće,
koja ne će vik umriti,
ježi a srca im rastočiće,
ki će se u ńih ukobiti,
nek ih obi raščińaju
u[11] vikovnem svojem vaju.

105.

I ako u paklu svaki grišnik
svoe pogube škodu plače,
ki 'e veći bio sagrišnik
i većekrat ki potlače
u kom sveti, neka znade,
da će podnit veće jade.

---

[1] r. ù [2] r. obrachiu od gouora; u konceptu odgouara [3] r. à [4] r. ù [5] r. à — farza [6] r. ù [7] r. ù [8] r. prijzuchie [9] r. obijnos [10] r. Dà — ù [11] r. ù.

106.
Er poglavja i razlogi
težjih griha, težje muče,
i grieh grubi, i grieh mnogi
gore bije, gore tuče,
svak u[1] tašći, i u[1] broju
dublje topeć dušu svoju.

107.
Ko se od Boga veće odriče,
i dobrotu ńega ostavļa,
ti se dubļom ranom smiče
i gorim se trovom travļa;
dugļe i grje pomankanje
nosi i žešće[2] pedipsanje.

108.
Veličanstvu bezkončanom
i muka ista odgovara,
bezkončana u izvanom
paklu duh nam ka izgara,
a čić štete božje vidi,
sve uzdiše, grozi i bidi.

109.
Ali što li su, lele, i temu
sve sagrihe, ke od gnile
čoviek smisi protiv ńemu,
što li kad su naudile
i velike zlobe svake
veličanstvu božjem pake?

110.
Čim smo živi, da na[3] žile
ne bi s'[4], pomļu svu stavļamo,
težke ruke približile,
liečnik, kada krv pustjamo[5]:
ne[6] hajemo pak nebeski
božje ruke probod teški.

111.
Koji čića mnozieh zloba
meće silos jake ruke,
i napréa, ko[7] podoba,
svakom razlog svoje muke:
jedan pako ko jedini,
trostruk ko troj grih učini.

112.
Pravo smamni dakle vele,
jesu krivci, ki nastoje
sagrišivat, paka vele,
da se osudi tolikoje,
on ki jednu al sto zloba
stvara u paklu kad su oba.

113.
Zato, zato nahode se
na trista mist pisma sveta,
gdi smamjeni govore se
svi griešnici, zato smeta
grieh propasni ńihu glavu,
da ne sciene rajsku slavu.

114.
Koju tlače i podaju
za malahno produžanja,
velo i dobro ostavjaju
čić kratahna uživanja,
prem mahniti, kim ni druga
boļa uza neg veriuga.

115.
Tako da bi Bog i misli
te im iz tikve izvadio,
da nesrićni ne bi išli
di će suzbit svaki dio,
svake muke za grih svaki,
il je mao[8], il je jaki.

---

[1] r. ù — ù [2] r. xexchie [3] r. dà nà [4] r. nebis [5] r. pustiamo; u konceptu pusctiamo [6] r. nè [7] r. kó [8] r. maó.

116.

Di će kušat, di će znati
male i grihe, ke činimo,
kako Bog će pedipsati,
kako i mańe ke mislimo,
govorimo l' u[1] taštini,
u gospodńoj što su scini.

117.

O griešnici! znajte, prika
da 'e pripravna muka vami,
i da će vam bit tolika,
koliko ste sagrihami
prodiļili, onoliko
bit će jadih, zloć koliko.

118.

Ali veće prigińući
treći dan se opet k noći,
hti me osin jaukući,
puna smuti, trećom oći[2],
obećajuć, da[3] iz nutra
dano mu je još doć sjutra[1].

119.

Pak da[5] izit nikadare
iz ponora zle tamnice
ne[6] ufa, da ostav[6] sve izgare
nazre kogod ļucko lice,
neg da mu je srid propasti
zlobnim vragom za uvik pasti.

120.

Kad dovrši, odprati ga
i odvuče stražnik sioni,
i voznicom opari ga,
pak prosede ov i oni
u bezdavno[7] jezerište,
meu ogńe i utište.

121.

Ja osamjen ostav tuti,
ježen drhtat naskoči me
i grozive pripun smuti,
ka u mrtvi znoj obrati me,
čim se blanuh i oči lupih
na[8] nebesa i zaupih:

122.

Odrejen si, Gospodine,
vrh svih zloća sudac meni,
s česa od straha duh mi stine,
da ne[9] paden u[9] pakleni
i ja propad, ter me smama
uspomena, joh si, sama.

123.

Da bih tada izgubio
i ja tebe, dobro velo,
jer se nisam obratio
moega vika u počelo,
da bih samom služio tebi,
a u[10] zlobe srtao ne bi.

124.

Da i još bude ma pokora,
da pedipsa dušu vruće,
ogńi, uzdasi, plači, mora,
oči rieke sve tekuće,
ne bi sva ma griešna dila
tim se ispuno očistila.

125.

Razlog biaše, da u[11] mlade
danke grih sam moj parjao[12],
a ne[13] parjat sada, kade
grih je mene odpuštao;
kad već nimam, star sasvime,
neg za[14] cvielit malo vrime.

---

[1] r. ù [2] r. ochi [3] r dà [4] r. siutra [5] r. dà [6] r. nè — dà ostau [7] r. bezdauno [8] r. nà [9] r. dà nè — ù [10] r. à nà [11] r. dà ù [12] r. parijao [13] r. à nè [14] r. zà.

126.
Nu što[1] rekoh? vrime kasno
od pokore niedno nije,
skrušen uzdah more lasno,
kada s pravom ļubavi je
sdružen, odnit sve krivine,
s tvom milosti, Gospodine!

127.
U ovo ufan i ufat ću,
dušon dihat dokle buden,
i na pomoć tebe zvat ću,
ako bih kad bio zabluden,
i imat hoću bez krsmanja[2]
ovu sidro od ufanja.

Svrha dvaes drugoga pievanja.

NADGLASJE.

Ovd se odkriva scieno brime,
ali kratko ko prolita,
dobriem prudno, škodno zlime,
kad se mudro ne uhita,
ńih bo meće iz vrimena
u stan plačnih vikovštiena.

Tih najveće Gavan cvieli
nesvršive sbirauć vike,
nit nahodeć razlog čeli[3],
kaže samo na prilike
strašnu vikost: dosti 'e rieti,
da[4] ikad ne[4] ima ke[4] dospieti.

PIEVANJE DVAES TREĆE.

1.
U nebeskom okolišu
mladi misec kad se mieni,
sunce jezdeć prama krisu
bieše uzdupli mrazne sieni,
i leteći kroz oblake
srebrńaše stvari svake.

2.
Bezpokojnoj ńe u[5] obrti,
razmišļajuć noćnu sviću,
svanu meni dan četvrti,
kada rekoh: vajme! di ću?
kada me je ostavila
ovd pri paklu moja vila.

3.
Ovd pri paklu, ki 'e prilika
od miseca neustavna,
gdi vrti se sva kolika
u okolo vikost davna,
u koj al ni poznat moći,
ka je dugost vićńe noći.

4.
Vas ogrnut ogńen živim,
meu to osin k meni stupi,
ki razmećuć okom krivim
u jauke jadne lupi,
i u najzadńe prigovore
hti mi kazat, što 'e najgore.

5.
Paklenoga tu stražnika
tada s ńime ne bijaše,
i ńegova sila prika
trudno nań ne nalipaše,
zato pravļat uze duļe
vikovanstvo pakla tuļe[6].

---

[1] r. Nù sctò [2] r. s [3] r. çeli [4] r. dà — nè — ké [5] r. ù [6] r. tuglie.

6.
Kliče: na[1] uliz sami eto
kad smo užgane ove peći,
ostavivši vraštvo kleto,
hoću t' pravļat što će reći
bit osujen ovd u[2] vike
samo niske kroz prilike.

7.
Er anđelske da govore
i mudrosti ko[3] imo bi,
ne bi dugļu[4] sej izgore
mogo izreć, smislit zno bi:
Privičńega jedno znanje
doseć more vične stanje.

8.
Slabi čoviek ne razumi,
i vik ne će moć začeti
svom pameti i svom umi
što je u vike bidan bieti,
stoga na[5] se griehe prti,
ne[6] razbiruć što 'e po[6] smrti.

9.
Zato na čast ko je uzaša,
i našo se u obili,
pritil hiza i raskaša,
a drugove jadne hili;
nerazbornom i u čińenju
sliči smamnom *z*ivinčenju[7].

10.
Al kada bi razumio
što će uviek reć plakati,
ne bi zakon božji smio
tako lasno pristupati,
svoju voļu ne bi slidi,
nit počelom zlim se vridi.

11.
Tim te hoću uvižbati
s ovim jednim vikovistom,
neka moreš posijati
spasni nauk sebi istom,
i pridat ga iskrńemu
u[8] piesnaku smišļenemu.

12.
Zatim hoću t' prikazati,
kad smo ovde sameniti,
što 'e rit *uoadom*[9] pribivati
kroz raspukaļ kameniti,
i koliko tu osudieh
nahodi se ļudih hudieh.

13.
Tad se uspe na[10] kuk hridac,
da mu boļi slih podadem,
ko dae jedan pripovidac,
i da nauk vas popadem,
viknu iz glasa, tere[11] kliče:
slišaj, slišaj, živ čoviče.

14.
Tim kad jedno vaj ispusti
tja iza dna srca svoga,
utopie mu rieč na usti
more plačna neutišnoga,
sklopi ruke, vas se strese,
i kuk na kuk učinie se.

15.
Jedva rekši[12]: čin' probije
da tve srce ma besida,
podat misto istini je,
ne čin' da se grad prosida
ļuske duše plemenite,
u[13] jaze ove vikovite.

---

[1] r. nà [2] r. ù [3] r. kó [4] r. dughgliu [5] r. nà [6] r. nè — sctoè pò [7] r. *z*
[8] r. ù [9] r. [10] r. nà [11] r. terre [12] r. rekxi [13] r. ù.

16.

Paka smućen vas u[1] sebi,
ne[2] moguć se utažiti,
bole 'e čovo, bole tebi,
za[3] malo me postrpiti;
i obilne roneć suze
ovako opet tužit uze:

17.

Čoviek i ja nigda bi sam,
sad čoviekom ne[4] zadajem,
osin ja sam, pače nisam
ni osin, kad se vas skončajem;
ogań vični sve pohara,
u ńem i osin isti sgara.

18.

Nu uvadina[5] ku razgledaš
nerazlučnom u[6] pomraku,
s koje para da uspredaš,
nima uvidi ni ku dlaku,
i ona ista krat govori
u[7] ništa se sva obori.

19.

Al ako u[8] ogńu ostah ništa,
još uzdržin glas od tužbe,
težki jaram moj ne[9] prista
priokrutne vražke službe,
s kom se na me svakih muka
ore striele božja luka.

20.

Bila bi odveć prinemila
svaka pravda u[10] svoem sudu,
kada ne bi dopustila
slobod tužbe krivcu hudu:
zato tužba kad ostaje,
ne ću tužba da pristaje.

21.

Vikovistvo bez kraja je,
i brez sride, i brez konca,
sva u[11] sebi oblina je
ko priklopna tuča lonca,
obiližja koji nima
gdi dospiva, al počima.

22.

Pridńe i zadńe vikovistvo
samom Bogu vlastito je,
bez početka je slavno bistvo,
bez dospitka tolikoje,
svoga on uzrok od prostora,
svrha i počet inieh stvora.

23.

A vikovstvo zadńe paka
luskom bitju pristoji se,
kad s ovoga dignut mraka
u stan svitli pribrodi se
čić ustrpe, ali bude
u[12] vik mučen čić razblude.

24.

Ako 'e globiš[13] svud pristao,
biv postavlen na[14] ravninu,
samim puntom tu bi stao,
a[15] vas digo bi u[15] višinu
put čestita svoga desa,
to 'e put kruga od nebesa.

25.

Koli 'e[16] venast, sve priklańa,
i ista oblost ńega steže,
da se zemli istom klańa,
po[17] zemli se da[17] i poteže,
na[18] pokon se čim ukine
u[19] zemalske tme sridine.

---

[1] r. ù [2] r. nè [3] r. zà [4] r. nè [5] r. uuadina; može se čitati i vuadina [6] r. nè — ù [7] r. ù [8] r. ù [9] r. nè [10] r. ù [11] r. ù [12] r. ù [13] r. globisc; globiš od lat. globus [14] r. nà [15] r. à — ù [16] r. Kolije [17] r. pò — dà [18] r. nà [19] r. ù.

26.

Ne ću vrć te u[1] pučinu
oceana nedospietna,
gdi ne more svu dubinu
dostat pamet' tva umrietna,
stvar ka u se svrhe nima,
zaman svrhe miru uzima.

28.

Prije smišļat nego more
tek od vrutak, potok, rika,
ki se trudno mirit more,
ta 'e od dana, godin, vika;
i vode ove mučno 'e popit,
kako more ne će utopit.

28.

Vrime 'e starac sid al hitar,
sve se vrti na[2] okolo,
krilma leti jakno vitar,
i rasčińa prioholo
ļudi, grade i sastave,
snažna kraļstva i države.

29.

Tako piesnik a[3] naravnik
daje mira od ganuća:
kako tako? ako slavnik
Đožue[4] čini da goruća
svitlost stane, sasvim time
lećaše i tad hitro brime.

30.

Brime nije dakle drugo,
mnozih vrimen neg složeńe,
koje sklapa sve u[5] dugo,
prišastnoga sadružeńe,
s onim koji pri odade,
s jednim hipom ki je sade.

31.

Ovo 'e skazan ka nastaje
s dvim nebistvom u[6] nevitku,
žive, kada pomankaje,
i počima na dospitku,
kad se skraća, tad prostira,
kad se raja, tad umira.

32.

Ńeko je[7] duļe, ńeko 'e[7] veće,
ńeko kraće, ńeko mańe,
vik svakako boļe meće,
neg godište, nego dańe
kratko vrime, ko prohodi
jednim suncem ko zahodi.

33.

Al koliko je vrime svako,
prem je ništa, bilo 'e, biće,
ńega iznać nije lako,
razumit mu čudno biće,
ni neg hip sam, ki sada je
nazad, naprid drugo ostaje.

34.

Koe je bilo, već ga nije,
isteklo je u[8] prohodi,
koe je sada, pobignije,
samo ostaje ko dohodi,
drž'ga vrime čim je tvoje,
čim ne pride božje koje.

35.

Čim je tvoje, ko ti miri
žarko sunce u[9] svitlosti,
prosvitli se, i uviri,
da su dnevi od oprosti,
koje čovik tu provodi
u veselju[10] i slobodi.

---

[1] r. ù [2] r. nà [3] r. à [4] r. Gioxue [5] r. ù [6] r. ù [7] r. Gnekoÿe — gnekoe [8] r. ù [9] r. ù [10] r. ù ueseliju.

36.
Bog nie parac u[1] svojemu,
nego sudac pravde sudi,
lele meni! težko temu,
ki isprazno na[2] svit bludi,
gubeć svoje vrime scino
u[3] tašćadih, ne[3] dobro ino.

37.
Tko ovd pade, ne ima veće
hip vrimena za[4] ustati,
čin smo tamo ko se meće,
ovd se paka gorko plati,
u[5] vikoston ovom vaju
sva vrimena lokveć staju.

38.
Ter ne prudi već nikome
od nevoļnih osudnika,
iskat jezom dubokome
od vičaństva privelika,
vrime, koje uń topi se
i u[6] neizmirnos tu gubi se.

39.
Zato, ako ti još ostaje
kogod brieme, već se blani,
ne čin' da ti na[7] vrat staje
smrt najgora, koj se obrani;
tvoe zaštitje isto je brime,
ko ti ostaje još za[8] time.

40.
Lipje stvari od kriposti,
ni od scine nije veće,
nego vrime u ludosti
i ispraznosti ko se meće,
i u kom čovik zloće tvori,
uložiti u[9] pokori.

41.
Čas vrimena pogibļiva
more tebe oživļiti,
i na dobra nesbitļiva
od blaženstva uzvišiti,
za[10] dobro bo vikovisto
kupit, to ti 'e dosti listo.

42.
Slovnice su prem četiri
u[11] besidi vikovštine,
al se uzdrže neizmiri
u ńoj vici ko pučine,
neizvidļivi[12] prem sasvima[12],
kad nikakva konca nima.

43.
Mudri Platun bez prilika,
reče, mučno 'e da se kaže
meu ļudima stvar velika;
a Agustin, da prikaže
vikovanstvo, ne[13] nahodi
ni prilike na[14] svit odi.

44.
Odgovori, kad te pita
ko vrh sumaļ[15] privelici,
po[16] odgovor do sto[16] lita
neka pride, ko vićnici
Areopaški u[17] Ateni,
kad u[18] grobnoj budeš sieni.

45.
Stavi da ćeš ku nazriti
ti korabļu, ka na vodi
pluta, ne moguć dopriti
koju luku da pogodi,
ere svud je more jedno,
kraj i žalo ni nijedno.

---

[1] r. ù [2] r. nà [3] r. ù — nè [4] r. zà [5] r. ù [6] r. ù [7] r. nà [8] r. zà [9] r. ù [10] r. zà [11] r. ù [12] r. nè — sa suima [13] r. nè [14] r. nà [15] r. sumagl [16] r. pò — dò stó [17] r. ù [18] r. ù.

46.
Čini razlog, da ti 'e strašno
dano viedit jezerište,
i sve gore u ńem lasno
da ti 'e sbacat, ne bi nište
nigdar ńega napunio,
er bez dna se učinio.

47.
Čin' da[1] gledaš hitru rieku,
ka u[2] veliko meće more,
sve je ona ista u[3] proteku,
i ispraznit se vik ne[4] more,
i er sve prima što[5] podaje,
nit pristaje, nit smankaje.

48.
Laberinski zatvor hudi,
vij'[6], nerednom ki u[6] redu
zamršene drži ļudi,
da što veće k vratom gredu:
veće se od ńih otiskuju,
i u[7] sridu se zaplećuju.

49.
Vij' oceansku veličinu,
u kom vode pričudne se
liju, da bi ńih množinu
praznio, dokle sve iscide se,
kapļom lita u hiļadi
bil se ponor ti povadi?

50.
Misli opļinu svega stvora,
vehomastvo svega svita,
što 'e od ńega poć uzgora
ća do neba zvizdenita,
najsitniega da 'e sabuna
taj praznina sva pripuna.

51.
Ter da bi audio zrnce jedno,
tisuć vika kad se svrši,
došo dignut, bili biedno
toj stožište samo smrsi?
kad bi imalo ku god svrhu
u[8] visokom listo vrhu.

52.
Neba istoga stav širinu,
misli u[9] sebi kolika je,
kad u[10] svednu svu oblinu
tocim zviezdam misto daje,
čin' da[11] puna sva mista ova
najdrobnijih budu slova.

53.
Klad' pak, da[12] slovo ovo svako
ima u[13] sebi tisuć vika,
ki bi mogo brojač lako
vikovanja znat tolika,
proesapit al začeti
svojoj tankoj u[14] pameti?

54.
Ocean ima osekaje,
na[15] ostup se rika obrata,
more luke, jezer kraje,
a[16] Laberint ima vrata,
nebesa imau svoje mire,
večnost ne ima ke zamire.

55.
Nima oseka, nima ostupa,
kraja ne ima al pristanja,
vratih, kim bi trka istupa,
al ki razlog izmiranja,
strašna, puna 'e i bezkrajna,
neizmierna, nepristajna.

---

[1] r. dà [2] r. ù [3] r. ù [4] r. nè [5] r. sctò [6] r. uij — ù [7] r. ù [8] r. ù [9] r. ù [10] r. ù [11] r. dà [12] r. dà [13] r. ù [14] r. ù [15] r. nà [16] r. à.

56.

Zaedno malo nedospieta[1],
što su zemļa, vlaga, mora,
neba i zviezde stav' opeta,
i čin' sve da 'e jedna gora
od pritvrdieh dragomanta,
neh ti boļe svis upanta.

57.

Ter da[2] tisuć vika u[2] kom,
čim se na[3] prah sve obrati,
mrav nesnažni svojom rukom
pride, i jednom ńu zamlati,
kad bi se ova razmrvila,
i u[4] pepeo učinila?

58.

Razmišļajuć da bi mora
tako kapļom prisušio,
i sviet pripun više gora
zrncem jednim ispraznio,
kad bi vici ti sloveni
i svit dospio drag kameni?

59.

Štogod bi li pomanšalo[5]
pristrašnoga vikovistva?
veli Agustin: ne[6] ni malo,
od ńegova erbo bistva
da se i vele ocipielo,
uzdrži se vazda cielo.

60.

Ko bezkončan ne veliča,
kada mu se što priklada,
to ništar se i ne[7] smiča,
kada mu se što odklada,
meu ńem i onim ki dospije
ni pritaka nije, nije.

61.

Vikost je ova smrt brez smrti,
a dospietak brez dospitka,
smrt, ka vičńoj u[8] obrti
kosi i nosi novi žitka,
smrt, ka život ne[9] uzimļe,
a[10] dospitak ki počimļe.

62.

Svaki prostor a[11] dospiti
od godišta i od vikova,
vikovanstvu prikladiti,
ki bezvršna jes ukova,
nima se rit da je isto,
kad pri ńemu nije ništo.

63.

Viekoviestvu[12] vazmi i odvodi
količinu od godišti,
kolike su kapļe u[13] vodi,
moren pieski, goron listi,
troh u[14] vlagi, zviezd na[14] nebi,
opet cilo 'e sve u[15] sebi.

64.

David prorok okruńeni
vrimenite pedipsnosti
svoga griha malo scieni,
kad mišļaše o[16] večnosti,
h koj upravļa svoe govore,
vlaš u[17] piesnah od pokore.

65.

Nit se 'e čudit, da[18] s te misli
ti i svet čovik pripada se,
kad s večnosti[19] i uzvisli
poglav brda priklańa se,
i Jožafat vas prisneten
pada, ko da 'e smrtno smeten.

---

[1] r. nè d— [2] r. dà — ù [3] r. nà [4] r. ù [5] r. *s* [6] r. nè [7] r. nè [8] r. ù [9] r. nè [10] r. à [11] r. à [12] r. s [13] r. ù [14] r. ù — nà [15] r. ù [16] r. ò [17] r. ù [18] r. dà [19] r. sueçnosti.

66.

Kad se đake sva dovrše,
ka sam reko tebi ozgora,
sva vrimena kad se izvrše,
kad se isprazne svit i mora,
sva kad budu se ispuniti,
vikovistvo hoće l' biti?

67.

Hoće l' bliezu dospit veće,
ali pristav odilit se
s Bogom sudnim da li reće[1]
hoće l' u[2] svem raščinit se,
neizbrojnih nakon tisuć
tisuć vieka priko tisuć?

68.

Pogas[3] hoće l' privaliti,
al će ostat trećim dilom,
jeda će se obaliti
veličinom svojom cilom,
da se veće ne[4] nahodi
nedospietno skončanje odi?

69.

Ne će vajmeh biti tako,
za[5] tim cielo još ostaće,
ni ga omalit ni polako,
ni za[6] mao hip pristaće;
sva vrimena proletiće,
ovo a[7] vazda produžit će.

70.

Er ko veoma unutrita,
i bez konca griha 'e kuža[8],
to ima biti i prostorita
sva[9] pedipsa, nek produža
bez utihe al počine,
po[10] sve vike ne[10] procine.

71.

Sve će proći, to će ostati,
svit će dospit, a[11] on počeće,
kad budete svi pristati,
on restiće i doseće
tja do Boga, erbo biće
Bog, dokle Bog živiti će.

72.

Potop, koji ne[12] prisuša,
more, rekoh, ko 'e prez žala.
stvar koju tko ne[13] okuša
nima slike ni zrcala,
jezer vavik bezdaniti,
jedan vazda vikoviti.

73.

Dospiu na[14] smrt u[14] poreda
ļuske muke i žalosti,
al ih stigau veoma ureda
digļa veselja[15] i gorkosti;
svak lako onih zaboravļa,
strašnu u[16] večnost kad se odpravļa.

74.

Stelpnik Šimun[17] s biečih opao,
sad ne[18] misli o[18] pokori,
Eliogabal, Sarnopao
o[19] raskošju u[19] komori,
tamo i dobro i zlo prohodi,
a[20] zla i dobra stavna su odi.

75.

Za poznati[21], to ti 'e dosti,
vikovistvom već se uglavi,
ako bih dug meni prosti,
a u tvoj spomen svaka stavi,
od kada me već ne pita,
kada rieč je vrimenita.

---

[1] r. dali rechie [2] r. ù [3] r. Pogas [4] r. nè [5] r. zà [6] r. zà [7] r. à [8] r. kuxa [9] r. suaa [10] r. pò — nè [11] r. à [12] r. nè [13] r. nè [14] r. nà — ù [15] r. dighglia ueselija [16] r. ù [17] r. S [18] r. nè — ò [19] r. ò — ù [20] r. à [21] r. Zapoznati.

76.

Pristup sada i proviri,
kroz pukļinu ove hridi,
i neizbrojni množ zamiri,
ki 'e u[1] kraje i u[1] sridi
priduboke ove jame[2],
toko ļustvo koje jame[3].

77.

Oni, ki su na skorupu,
pravovirni jesu didi,
ki sgrišiše u[4] pristupu
koje godir zapovidi,
ovi ogań i da plovu,
u[5] tmi pomoć s kraja zovu.

78.

Narod, koji krajem plavi,
poganci to jesu stari,
ki razlogom od naravi
upraviše svoje stvari,
pri Jezusa koji biše,
a Moizesa ne[6] primiše.

79.

Ki dae[7] kraja otišli su,
slabi jesu ki padoše,
čić kršnosti[8] razbili su,
na[9] uzroke ke najdoše,
zasve iskale da ih nisu,
nego ńih nać pošli ti su.

80.

Meu krajen i meu sridom
kršćani su i židovi,
ki su kojim godir stidom
pristupali stari, novi
zakon, ńima koji stavi
na vrimena Gospod pravi.

81.

Ki upisa prstmi svoji
vrhu pločne tvrde stine,
vikovitam da se broji,
i nikadar ne pogine,
dan svim ļudem, da ga obslužu,
raj da uživaju, a ne[10] tužu.

82.

Uz ńih pak je skup ostali,
ki svom grlu da[11] pogode
poste nisu žežinali,
a sad nimau hleba i vode;
zaman k jezi svak nasrta
na[12] priliku gladna hrta.

83.

S tima četa smradnieh lotri,
navalice koja ločuć
pusto vino, krčme smotri,
di rigajuć, a[13] di hročuć,
sada srče na[14] sve boke
zuč[15] drokuna, jed poskoke.

84.

Tu igrači, ki na *z*are[16]
i na karte sve didinstvo
zaigraše u nemare,
tišćuć žene i ditinstvo,
gubeć brieme, psujuć Boga,
padau s mača ńegovoga.

85.

Nakon ńih su pedipsani,
i još niže prosedoše,
ki u slavni dan svečani
od svoih poslih ne sidoše;
božji i zakon potlačiše
da bi stekli štogod više.

---

[1] r. ŭ — ù [2] r. ijame [3] r. iame [4] r. sgriscise ŭ [5] r. ŭ [6] r. nè [7] mjesto daļe, da(j)e [8] r. karsnosti [9] r. nà [10] r. à nè [11] r. dà [12] r. nà [13] r. à [14] r. sarçe nà [15] r. zuç [16] r. *z*.

86.

Čudno i množtvo razbira se,
koje u[1] sva dugovanja
s nehajanja rastrovaše[2]
srca i svoja nastojanja,
ter su ne[3] mneć tute išli
s zle nepomļe, i s zle misli.

87.

A puk, koji s nenavisi
živ svom bratu stera mreže,
doli u[4] ogńu glavom visi,
ter još laje, vije, reže;
ali svaki ujid[5] sada
na[6] ńegove udi pada.

88.

Tu božica od osvete
svej teftiši neprostivo
ńihov šaptat, laj i smete,
er grustiše srit[7] pomnivo,
jem[8] i aršin s kim hih[8] pregnut
dila mirit več[9] ustegnut.

89.

Linci mlaki i studeni,
tešci[10] k dobru čić pripasti,
ko olovo utopļeni,
stoje tute srid propasti,
da se miču plamen samo
mlati ih, micat a ni in[11] kamo.

90.

Tu tržniaci krive mire,
ki činiše u dogańe[12],
i držaše dvi statire
za kupostva i prodańe,
i majstori, ki na[13] svitu
krojeć, kradoše inim svitu.

91.

Tu bojnici vrani graći[14],
crkve i distva ki svukoše,
i za malo zlata naći
čriva ļudem provrgoše,
ko se sgodi kod Solima
pukom židov bigućima.

92.

Vladavci otci, zle matere,
ki u[15] hudom svom izgledu
složce učiše[16] sine i hćere
živit svakom u neredu,
i čestokrat nanukaše
na[17] grih biedne svoje mlaše.

93.

Sad se meu se proklińaju,
i najgori ńim su uboci[18],
grje i djavle ne gledaju,
neg sini oce, a sine oci[19];
zajmeno bo potaknuše
jedni druge na[20] izgub duše.

94.

Oci sine ne[21] upravļajuć
svetim žitkom i naukom,
sini a[22] oce ne poštujuć
i ne uzdržeć harniem krukom;
nego svaki silom jakon
pristupajuć svaki zakon.

95.

Slipe obsluži kipoklance,
ki se od gorńih otisnuše,
i nimajuć mudroznance
na poganstvo posrnuše,
boge gradeć u svoj misli,
sad nevojni i okisli.

---

[1] r. ù [2] r. s [3] r. nè [4] r. ù [5] r. ugid [6] r. nà [7] r. srit [8] r. iem — hijh [9] r. uecçi [10] r. tesci [11] r. à nijn [12] r. udogagne [13] r. nà [14] r. grachi [15] r. ù [16] r. sloxze uçise [17] r. nà [18] r. ubozi [19] r. ozi [20] r. nà [21] r. nè [22] r à.

96.

Za ńima opet veće k sridi
neznabošci ini borave,
koji nisu bili stidi
dobru narav da zadave,
ka ih uči da bi bili
Bogu virni, bratu mili.

97.

Ovi od Boga jedinoga
tisuć boga izmisliše,
zvirju i stablom bez razloga,
i zlatu se pokloniše,
stvornim zvizdam i misecu,
bludnim ļudem, svakom zlecu[1].

98.

Ne klańaše l' Rimski puci
Priapa, Volupu i Smradesa;
gonetavi i Jejupci
nisu l' sunce i udesa;
jeda ni im i bog bio
porac[2], vol i kokodrio.

99.

Tu Demokrit plaća veoma
svoim slidnikom, ki sneć laja,
da od praškaih[3] i od atoma
svit se učini s ńih micaja,
ne razbiruć, da se daje
prvi uzrok ki[4] vazda je.

100.

Bližje sride s' ukinuti,
ki su videć sliepi stali:
Turci, Rkači[5] i Čifuti,
poluvirci, i ostali
svi griešnici, ki uporeda
vanđeo[6] čuše ko da 'e bleda.

101.

Sva ļuska je pamet mani,
ka se odlukom svojom kripi,
i kad ne sja zdrak sunčani
s očima ostaju ļudi slipi,
niti mogu razviditi,
što im proroci htiše riti.

102.

Svak ki obeća tisuć krati,
pokle se je pobolio,
a na[7] grih se opet vrati,
ćuti poraz prinemio,
er privari tokrat Boga
čić obeta tašta svoga.

103.

Svidočanstva koji kriva
izvodiše suproć bratu,
eno daļe s desne i s liva
najmorniji plami ih mlatu,
erbo i oni bez obrane
svieh škodiše na[8] sve strane.

104.

Ki se raduu, ki se diče
s griha, jeda hvalni budu,
ti vrženi doli nice
neru u[9] gnilnom blatu hudu,
svaki i smradom posrid[10] usta
Bogu ogrustne hvaste husta.

105.

Ki i poznani zakon tlaču,
i u svakoj jesu vriedi,
eno oni su koino plaču,
zakopani u[11] onoj sriedi,
godi im se svaka muka,
bi bo zla u[12] svem ńih odluka

---

[1] r. zlezu [2] r. poraz [3] r. dà odpraskaih [4] r. uzroki ki [5] r. Arkaçi [6] r. Vangeo [7] r. à nà [8] r. nà [9] r. ù [10] r. pò [11] r. ù [12] r. ù.

106.
I ja tute cvilim s ńima,
i cviliću do u vike,
brzo mi je poći k ńima,
joh si meni! priko rike;
er pokle izih[1] iz utrobe,
tvorih grihe, mislih zlobe.

107.
Jer sam jio, pio odveće,
i brojen sam meu krivci,
gorńa pravda sad me meće
s Tantalon i s proždrļivci,
mrem od žeļe i od muke
uz potok i plod jabuke.

108.
Želih imat vrat od čapļe,
da ga duļe nasladivam,
i da svako brašno trapļe
uń zamećem ko izivam,
ne[2] razbiruć kako pade
tu, da[3] tu se smrad raspade.

109.
Ne razbiruć, ne misleći,
da ko tamo veće uživa,
tom se ovamo pedips veći
neprostivo naminiva,
i ki se u zlu više dieči,
ti podnosi težje bieči.

110.
Ki činiše trud težaški
dugo stoji da[4] pri ńima,
i kmet svaki ki opaški
teg tegova kad plaću ima,
u[5] ogńu znoje, žuļe miečū,
nit već mogu da[6] lisiečū.

111.
Ubojice tu Kainom,
ļusku prvu krv ki proli,
i svoim hudim ki priminom
mnoge s ogńem sržbe oboli,
krv u[7] ogńenu, ko[7] olova,
tonu u dno sad s tieh grihova.

112.
Pri neg čuvac, još štogodi
nek ti pravim, doje po me,
nek ti kažen, što se godi
pod gorušćom[8] sridinome,
što se čini, pravda što li,
gdi ne[9] vidiš okom doli.

113.
Već me ne ćeš vidit bieda,
drag čoviče; rashlajenje
s tebe nimah u[10] naprieda,
ne[11] dojde mi već prošćenje,
u oni kotal od sažganja
zabošću se bez ufanja.

114.
Reče, i od tuge nemogući
svaka meni dopovidit,
svim se osinom veoma svrući,
pust me, i prikle malo sidit,
dokle odahnem za hip mao,
pri neg bahne brodar zao.

115.
I ako ne bi prispio ureda,
ja ti mislim kroz rasciepi
ove gore, srid nereda,
boe[12] prikazat pakao sliepi,
i u[13] dno plaśne[13] ognenite
ńeke duše osobite.

[1] r. izijh [2] r. nè [3] r. dà [4] r. dà [5] r. ù [6] r. dà [7] r. ù — kó [8] r. goruschiom [9] r. nè [10] r. ù [11] r. nè [12] boe dijalektično mjesto boļe (bo[j]e) [13] r. ù — s.

116.

Tad se baci na[1] poļanu,
i zamuknu mramorito,
ja ga i čekah čim se blanu
na[2] toj misto vilovito,
srid vikostih jeda smeća
kazao bi mi što obeća.

117.

Mrazne i ostav sridu spile,
samenito gdi stojeći,
bez ugodne družbe vile,
i o[3] zlu vidnom sve misleći,
popade me u onoj sieni
znoj krvavi i ledeni.

118.

Dobri Isuse, klikoh, livo
za me s'[4] muke na[4] prikazu
znoj i ti krvav milostivo,
tvojem pavši na[5] obrazu,
čin', i ja s straha muka da[6] ovih
mrzim grubav svih grihovih.

119.

Čin', da život vas se obrati
grozne u[7] suze nepristane,
jeda bi mi moć oprati
moe sagrihe grdobane,
da u[8] spasenu vodu onu
sve se utope i potonu.

120.

Jeda opran moj grih tako
ne bude me ugunuti
za u[9] vike ovd u[9] pako,
di bi imao potonuti,
da ni tebe slavna Boga
milos veća griha moga.

121.

Znam, da s ńega tebe ostavi,
svega dobra vikovita,
smamno srce kad dobavi,
što? neg malo kala sbita,
jeda biser da 'e bogati?
dugo al da ga 'e uživati?

122.

Ne[10], nego se izopači
za smrad živi ma nesvisnost,
i dobrotu tvoju tlači
za biednu jednu ništnost[11],
ti mož mu budalaštinu
smilovati, ļuski sinu.

123.

Ki si za me s neba sišo,
neka budeš ma obrana,
dobrovoļno na križ išo,
i krv prolio s petih rana,
da tom scienom roba odkupiš,
i život mu vićńi kupiš.

124.

Za[12] pet rana svetih rani
tvom ļubavi dušu moju,
s milosrdja tvoga i shrani
ńu, u[13] slavnom da[13] pokoju,
ki si ti isti, opačine[14],
a ne[15] s djavlim da[15] izgine

125.

Probij[16] srce okameno
jakom strilom tvoe milosti,
nek se blane opomeno,
pokle mu si grih oprosti,
prime život ki pogubi,
i samoga tebe ļubi.

---

[1] r. nà [2] r. nà [3] r. i ò [4] r zames — nà [5] r. nà [6] r. dà [7] r. ù [8] r. dà ù [9] r. zà ù — ù [10] r. Nè [11] r. s [12] r. Zà [13] r. ù — dà [14] zaista pogrješno mjesto o p o č i n e [15] r. à nè — dà [16] r. Probij.

126.

Neka s ļubi tej pričesne
tvoem suncu vas lepećuć
ko Fenice gori i čezne,
starih żeļa perja mećuć,
čim u[1] spasni ogań ovi
vas se użeże i ponovi.

127.

Nek na[2] odhodńe tisno vrime
očišćeno, ponovjeno,
u[3] veseli raj ga prime
milosrdje tve hrabreno,
gdi ga uvedeš rukom svojom,
da rashladi trud pokojom.

128.

Vodu i ogań svim ostavi,
neka u prosto dugovanje
svak di hoće ruke stavi,
i odluči svoje opranje;
slaje se umit vodom sada,
neg vrit u ogńu posrid Ada[4].

129.

Dušo Isusa, mene sveti!
tielo Isusa, obrati me,
tva me krv htij opojeti[5],
vodo rebar, operi me!
krip' me, muko Isusova,
i moļenja usliš' ova.

130.

Rane u[6] svoje sakrij roba,
i od sebe ne[7] odluč' mene
od djavoski štit' me zloba,
i od propasti tme paklene,
na smrt zazov' tvoga slugu,
i daruj mu slavu dugu.

131.

Da[8] pokle je ovd pożali
zlobu svoih od grihova,
s anđelima tebe hvali
po sve vike od vikova,
i u[9] pravom tvoem pokoju
cielu najde milost tvoju.

Svrha dvaes trećega pievanja.

NADGLASJE.

Pokli sebe u Aad klade
i grišnike sobom grubļe,
każe Nineuš[10] opet sade,
zakopane ke su dubļe
zļobne duše izgubļene,
veće u muke i plamene.

Štij, i znaćeš pravo ke su,
nie moć broit sve bidnike,
u najgorem vićeš jesu[11]
zle kršćane i misnike;
zri, ko grih se svaki bieča
hudih mislieh, diela, rieča.

PIEVANJE DVAES ČETVRTO.

1.

Ne budući meuto jošće
priko po se dan nagnuo,
eto uza me osin hrošće
na uznak biv se privrnuo,
odkle ustav malo otide,
i na stine gori uzide.

---

[1] r. ù [2] r. nà [3] r. ù [4] r. Aada [5] r. opoijeti [6] r. ù [7] r. nè [8] r. Dà [9] r. ù [10] r. x [11] r. uijchiesc.

2.

Zamahnu mi, pokle skoči
meu kuke uznesene,
nadostaviv: otvor oči,
gdi srid obe ove stiene
razglaba se pl*asna*[1] mukla,
di 'e prosedna propast pukla.

3.

Ukazah ti na[2] skorupu
mnoge duše osudjene,
i u najvećem hudom skupu
požderivca[3] kladoh mene,
gdi izvanske sridu tmine
mirem od glada kod jizbine.

4.

Broj neizbrojni pod nama je
priļubotnih nečistnika,
a[4] kon mene gusa, ka je
nezgromanih osvetnika,
ke meran[5] Bog tute hiti,
krvi i mesa ki su siti.

5.

Tih put rižež na[6] pladnici,
žigerica ko na[7] malo,
i u[8] ogńenoj midenici
ḟriga u[9] smradno svoje salo,
čim prigori vrlo veće,
da se izopet skvrčat meće.

6.

Ki se krvim svojom hale
u osveti i u razbludi,
tu u najvećom smradu žale
okruženi ogńen svudi,
gori nego pazduh pusti,
mat kobila koga grusti.

7.

Žene sbabne vragoduše,
ke potajno bludit smiju,
paka diecu svoju duše,
da se ļudem ne odkriju:
odkrivene, rasporene,
svim su ogńi raženene.

8.

Pedipsa se tieh razbluda
smih, zagrle i celovi,
gled propastni i rieč huda
živa plama zlim valovi,
tminam, dimom, vražjim vidom,
i krilatih zmij ujidom.

9.

Drugih srce puno jeda
oštrim kļunom piļug[10] sivi
razmaknie i raskieda,
ki sve reste i opet živi,
tu neutišno da[11] jauču,
i ticiaše[12] mukon muču.

10.

Ki se blaga napuniše
svakom himbom niže s' oru,
i u ńem se lakomiše,
u ogńenom zlatu noru,
rastopļena srču siti,
i meni se dava piti.

11.

I Sisifon težak kami,
ki od vrh gore doli pada,
stisnuti su vavik sami
vaļat s nova na[13] vrh sada,
sve pečalni i nevojni
steciteļi nepokojni.

---

[1] r. [2] r. nà [3] r. prosderiuza [4] r. à [5] r. kemeran [6] r. nà [7] r. kó nà
[8] r. ù [9] r. ù [10] r. pigliug [11] r. dà [12] r. i Ticiase (?) [13] r. nà.

12.

I Krez[1] s ńima, kraļ bogati,
dvakrat sažgan tute skuče;
tako blaga i imati
na[2] oba svita ļude muče,
ļudi a[3] blaga svejer žudu,
da bez konca biedni budu.

13.

Što 'e ńem Ninu, Agmenunu,
Anibalu i Cesaru,
Ciru, Pompeu, Šipiunu,
Tanberlanu, Murat caru
vlast i zlato? kad bez beča
veli pak se vele bieča.

14.

Nabuk, Nerun, Valerian,
Baldasare i Irude,
Staš[4], Bajazet i Julian,
svi prilike kraļa hude;
i oni ovd s mire vrimenite
gorom vrstom vikovite.

15.

Tu i Ision kolon svrta,
s kim se i mota u obruću,
sad uzida, sad posrta,
i u vičńem pokrenuću
sad je vieši, sad je nieži,
sebe zaedno slidi i bieži.

16.

Niže nesvisni i psovanci
božji i ļuski nasliduju,
kih jezici zli bļuvanci
sami sebe sader truju,
i kad Bogu ne prostiše,
Bog ih truje gorko odviše.

17.

Nemiliji u[5] istinu
Isusovih propetnika
psuju bo ovi, i propińu
ńega i Boga i čovika;
sgrišiše oni ne znajuć ga,
ovi vrļe[6] poznajuć ga.

18.

U Artiskom mračnom glibu
siver, triba 'e, da ovih rodi,
i led stavi im za[7] kolibu,
a da im sisu koja godi
Setetriunska medvidica,
grdeļiva i oštra lica.

19.

Gor rečene napastuju
zoo Asmodej i Beenut,
Mamon Satan vrh ńih bluju
nagle rieči za prokenut
čast im svaku; s ńimi 'e[8] suna
Leviatana, Zabuluna.

20.

Pod ńima u dno pak oholi
zlobniem vragom svej tope se,
koji kugom svom oboli,
i ńih k Vičńem kad uspe se;
ti si ovim svim pako stakla,
oholijo, pakle od pakla.

21.

Koji s veće oholasti
prva mies'a pohitaju,
oni oš niže srid propasti
grdi u lokve prosidaju,
i Lucifer po ńih kida
smrad, ki mu se s čriev odkida.

---

[1] r. Kres [2] r. nà [3] r. à [4] r. Stasc [5] r. Nemilij ù [6] r. uarglie [7] r. zà [8] r. sgnimije.

22.

Ter se ſpota[1]: vi ki htiste
mene priteć u ponostvu,
eto niže mene iſte[1],
i eto šlen vam časnu gostvu
za svakdašńe vaše brašno
u[2] toj miesto veomi strašno.

23.

Ne htih druge pored sa mnom,
ma je slava oholija,
i jezeru stojte tamnom
nek vam gasne taj smamija,
ne ću gledat ni srid *Vuoada*[3],
ko se sa mnom peńat klada.

24.

Uz tieh ki su pripopali
crkvam dobra i baštine,
i u ńih nisu se ustištali[4]
od sprdanja i od luvine,
čineć, templih da je dika
spila smradnih razbojnika.

25.

Prve crkve običje[5] bi
muže od žena razlučiti,
s ke utrohe da se ne bi
tempo oskvrni blaženiti;
ne znam bi l' bi bilo boje,
da razlučni i sad stoje?

26.

Brž bi bole i divice
da u[6] opjeni sbor se vode,
nego često u crkvice,
ako i majkom, da d- hode,
gdi u misto od svetińe
zla starica ńih občińe.

27.

Od molitve ka u[7] kući,
ko da jo' je[8] namraz kašluć,
i k otaru gledajući
očenaše husta mlašćuć,
čim krmelne suze kaple,
na ufano dikli šaple.

28.

Ter pokle se 'e prisuštila,
ruke prima, glavu kloni,
kažuć da se poklonila
Bogu, kada vražju troni,
ili u[9] cvietku ili u[9] riči
daje čistoj divojčici.

29.

Kliza a[10] kliče: vilo umitna,
ovo ti 'e poslao dara
srčenoga, ako i sitna,
oni mladac koji sgara
čić sunčane tve liposti:
prim ga, a[11] majci ne[11] kaž, prosti.

30.

Ne osvadi tužnu mene,
poklisar se vik ne sudi,
primi u[12] dobro zlo stavlene
sej besiede krotke ćudi,
lubovnika ke ti od strane
skrovno nosi glas milane.

31.

S toga zarič[13] svoj tirajuć
vlastelinstvo tvoga Splita,
ńigda a Fokun[14] s' opirajuć,
hteć na misu plemenita
da u[15] dni sveca divstva šaje[15],
kad Rim reče: trp' vičaje.

---

[1] r. *s* [2] r. ù [3] r. [4] r. ustisetali [5] r. obiçije [6] r. dà ù [7] r. ká ù [8] r. kó daijoije [9] r. ù — ù [10] r. Kliza à [11] r. à — nè [12] r. ù [13] r. zariç [14] r. à Focun [15] r. dà ù — saije.

32.
Ako 'e diva gdi plemkińa,
ne uzdaj se ni u skrov stana,
slug koliko je, služankińa,
toliko je i dušmana,
s ńima priazno ne daj opjit[1],
ako ne ćeš ńu utopit.

33.
Baštinici nek vraćaju,
da su u žitku i kripostom,
što im didi pograbļaju,
er unuci (reću[2] prostom)
ginu često s gube očine
rad crkvene uzdrštine.

34.
Neka Kačić bude u[3] Splitu
grajaninom za izglede,
ki baštinu plodenitu
Svetom Dujmu da[4] posede,
Svet' Arnira kamenova;
uze onu, prima ova.

35.
Grabļači tu s ńimi su ini,
ki s gamatam otimaše,
razlikima i načini
krv iskrńu ispivaše,
vrh glavnice kad zajmene
htiše fajde zabrańene.

36.
Paklenoga dno jezera
na[5] gamatne iste zlobe,
s pogojajem bez oziera
stiskaju biedne, da ih globe,
djavli i ńih k lhnoj muci
stežu i deru jakno vuci.

37.
Meu vrazima čarovnici
priastvo staro već ne[6] bļude,
i Šimuna naslidnici,
puni zlata i požude,
ki poštenja rastrovahu
i duhovna prodavahu.

38.
Tih u[7] moru od plamena
duh ogńeni svejer miša;
nije, nije već zlamena,
pako mrmot ńih da[8] sliša;
ne[9] trepeće već da[9] vriedi
prut uzmnožne zapoviedi.

39.
Tu vilozmaj poglaviti:
Polon, d' Alban i Tauston,
sil gromińak strahoviti,
prinišaju k smradnim ustom,
kad ni cińen ni po beča,
da se razdre i nakreča.

40.
Majolice raspasane
livom nogom krug ne[10] trapļu,
i zapadne gledauć strane
psovne kletve svoe ne šapļu,
kada pako pun tih duša
ńih naredbe već ne[11] sluša.

41.
Circi, Medee i Alcine
zakantane u[12] polače,
na najvridnie ļuske sine,
ko na[13] živo, ne[13] korače;
nit već drže ih u[14] ustavi
teškom silom od ļubavi.

---

[1] r. opijt [2] r. rechiu [3] r. ù [4] r. dà [5] r. nà [6] r. nè [7] r. ù [8] r. dà
[9] r. nè — dà [10] r. nè [11] r. nè [12] r. ù [13] r. kó nà — nè [14] r. ù

42.
Tu našega viešca Tmora,
strahovite Sniženice,
paklenoga Strmogora
i vražjale Sivernice,
Odra, Vrana i Babare
poruguu se basne i čare.

43.
Već ka posrid noći siňe,
pokle u lončić pomast kuha,
[1] polita na ditiňe
mlične puti vragoduha,
da ih jede i čni s ňima
novu pomas višćicima[2].

44.
Jašuć na trski i na soske,
već ne odlitau kroz prozore,
tej kopite kotlonoske
na sumišća, gdi se sbore,
i vrte se šegom plahom
Beneventi pod orahom.

45.
Gdi psim, jarcim i s *m*artinim[3]
uživahu gozbe ugodne,
podligahu ňima i inim
hitre, obisne i slobodne,
dajuć hvale jakno Bogu
Belzebubu vitorogu.

46.
U najslajoj već razbludi
dusi osgorňi i podsteći,
zatravljene žene i ljudi
ne zabavljaju s ňima speći,
ni od paklena bluda toga
rajaju se dica roga.

47.
Neg sad muče tej takove
u najvrućoj ogňenici,
živim plamom na[4] valove
ňih lažljivi ljubovnici,
ter ih dave, čin spomiňu
nečistoću ňih opriňu.

48.
Ne[5] raduu se, neg boluju
žanitbeni opoganci,
ke vinčane zavežuju
vražiem riečma i katanci,
da ne mogu tim zapeti,
al ljubit se, al začeti.

49.
Kom ňih piesci, parci, suci,
ki su pravde podvraćali,
spoviednici ki s nauci
nis' pokorne upravljali:
slipi i slipe čim vodiše,
sebe i druzieh utopiše.

50.
Istina je dakle ista
što Teresa, i Kate od Siene
nam objavi, da u[6] taj mista
dažde duše zlo odrišene,
ko najveće kadno plasi[7]
snig u[8] zimi s gora naši.

51.
Doli u[9] dnu najnižemu
zli židovi i krstjani
trpe muke gore u svemu,
neg klaňavci i pogani,
i suzbiju svu slipoću
tvrdovratu, samohoću.

---

[1] r. nè [2] r. uischizima [3] r. [4] r. nà [5] r. Nè [6] r. dà ù [7] r. [8] r. ù
[9] r. ù.

52.

Talmudisti ńihi tu su,
ki krstjane da sve obore
svoih učiše da ih dušu,
i zločinstva im svaka tvore:
trikrat na[1] dan svih proklińu,
kralstva i mole da[2] prigińu.

53.

Tu je goren, mučen, haran
svih naroda pravovirnik,
veće bo je bi neharan,
neg židovski puk nevirnik;
er tko od Boga veće dari
prima, u većo' je[3] i nehari.

54.

Veće on želi, da[4] krstjani
spoznani su u lubavi,
neg puk ńegda izabrani,
koga od robstva tvrda izbavi,
i ište svoje svemogustvo
od vas veće bogolustvo.

55.

U vanđelju obetanja
veća rad bi i poklone,
nego starih prikazanja
Jakudia u zakone;
har ište od vas izvrsniji,
ere ste mu držaniji.

56.

Jakudie biše sluge,
i pod teškim jarmom stahu;
vi sinovi, kim priduge
slobodi se darovahu;
oni kleti i u sieni
vi u[5] milosti i istieni.

57.

Ńim ko slugam meštar do se,
vam ko sinkom sien se dieli,
oni iz mora u pustoše[6],
a[7] vi s krsta u[7] raj veseli;
ńim su vode, ńim je mana,
vam tielo i krv božja 'e dana.

58.

Ńim ječmeni kruh dohiti,
a vam s nebes ki sišo je,
ńih vazmenim jancem siti
s divlom travom, a[8] vam do je
po uskrsu smoke vredne[9],
ribe pečne, sate medne.

59.

Tu Erig, Fedrig s Koradima,
pape i crkvu koi tiraše,
i bezdušniem potvorima
i opańkanim opsovaše,
ženom divu broeć Mariju,
a[10] Isukrsta Jakudiju.

60.

Car Valerian čić smamije
s prave vire kad opade,
kral ga Sapor od Persije
u[11] gozdenu gajbu klade,
i tlačnika hti da[12] tlače
kao podnožje, ko i sad plače.

61.

Tarkvin, Dionis, Cesar Borđa[13],
Zelin[14], Kandian s posilnici
što je cvilnia na oborja[15]
neg kad živi mučenici,
speći strahom od promine
sniše smrti nenadine.

[1] r. nà [2] r. dà [3] r. ù uechioije [4] r. dà [5] r. ù [6] r. ù pustose [7] r. à — ù [8] r. à [9] r. uredne [10] r. à [11] r. ù [12] r. dà [13] r. Borgia [14] r. Zelin [15] r. nà oborgia.

62.

Koih se veće ne nadaju,
nit ih u sni biedni vide,
er ih svak čas dostigaju,
mru ter opet živit slide,
za moć na[1] dan tisuć krati
ńih kosira okušati.

63.

Tu Totila i ostali
bieči božji, hudi udesi,
Spliski vuci pożdirali,
zli Massimi i Manassesi,
koji selo prvostolno
zapičiše[2] nepristolno.

64.

Nerun, Komod, Doklecian,
Troļud[3] krsta opsovana,
i poganin svaki sijan
progoniteļ od krstjana,
svi ki viru da prikose,
svit obratiše u pustoše[4]

65.

Doklecijan, ki pri preče
ruho stieńen gradobitit,
i ki sebe bogom[5] reče,
htec ga oholo pripohitit:
je l' ti izvadi pako iz glave
smušeniju tašte slave?

66.

Gdi 'e sad čoha tva bogata
s napravami raskošnime,
kih izveze vrhu zlata
biser dragim kamicime,
di 'e cesarska sabļa kruta
i zapovid silna pruta?

67.

Jesi l' sada već obašo,
sevestajo[6], Solińane!
da s poganstva tu si sašo,
jer progonit hti krstjane,
baci i tebe da[7] s pristoļa
ovd napokon tvrdovoļa.

68.

Bog odvraća tim takima
za opusnos svoga puka,
da puk vraški vrh ńih ima
oblas gorčih svakieh muka,
neg su silom ti velikom
izmislili mučenikom.

69.

Tu je i Juda i Julijan
Apostate i ostali,
kim je vržen i prolijan
krst na[8] osudu, er su opali,
i otvrjeni srid poznanja
htiše umriet bez ufanja.

70.

Juda celov, ki 'e pri bio
Za sam zaklad od ļubavi,
izgledom ga 'e učinio
od izdauća krvnik pravi,
i krvavo sad suzbije
dug priteški meu zmije.

71.

Koje ńega sve celiju,
i otrovnim jedom kuže,
strašni štipci zagrliju,
kad mu davjen vrat okruže,
baziliski gledom biju,
s nohtim tigre probuciju[9].

---

[1] r. nà [2] r. zapiçise [3] r. Troglud [4] r. ù pustose [5] r. B. [6] r. seuestaijo
[7] r. dâ [8] r. nà [9] r.

72.

Svaki ovih meso svoje
i od ruka i od mišica
grize, i smamne nepokoje
trpi u[1] drugov vidu lica:
Efraima, Manas probi,
ov onoga, Judu obi.

73.

Arianski krivac kleti,
ki oskvrni svita strane,
i ko tračna zviezda leti
od istoka na[2] izvane
župe afriske, ter k zapadu
svud proliuć otrov gadu.

74.

Uzań plaćau srid propasti
Luter, Kalvin odmetinstvo[3],
ponosite puni hvasti,
kad pružiše ńiho sminstvo
meu narode šteteć veru,
i u zapadu i u[4] siveru.

75.

Sad okušau psosti slipe
suproć papi crkve naše,
da izrekoše u[5] zle hipe,
Anćikrston[6] kad ga zvaše;
ńu[7] kužni sid svega opaštva[7],
sbor taština sumna vražtva.

76.

Dugo 'e brojit odmetnike
poluvirske, zlim nauci
ki za sobom jakno rike
potegnuše bludne puci:
zo se[8] nauk radno prima,
er sladosti puti ima.

77.

Al nesvisna put kad cieni,
da je slastim opojena,
tad se u[9] smradan prah promieni,
i vidi se prosedena
ovd u[10] pako, gdi objavi
Bog nevirnim nauk pravi.

78.

Zato amo svi poznaju
ti takovi bunioci,
ko ńih nauci posrtaju,
i ko Rimski sveti oci
sami meštri su od nauka,
vod[11] i prosvit svega puka.

79.

Petru i inim naslidnikom
Jezus do je pasti stada,
ne propastniem odmetnikom,
ki su bieli, ki su sada,
ki navodu na posrte
Priapnici žude smrte.

80.

Ko i Molinos Bekarelom[12]
skoro i Taliu učit smiše,
krotkih duša škodom velom,
da se ženskom igrom tiše,
kad su od Boga nam stvorene
i tujinke i virene.

81.

Ono u[13] dnu prosednomu
od gorušće ove peći,
gore u[14] plamu oparnomu
taki hinci, koji mneći
da će crkvu podvratiti,
sebe baciše ovd mahniti.

---

[1] r. ù [2] r. nà [3] r. [4] r. ù [5] r. ù [6] r. Anchikarston [7] r. gnu — opaxtua
[8] r. zoose [9] r. ù [10] r. ù [11] r. uod [12] r. Beccarelom [13] r. ù [14] r. ù.

82.
Sebe i druzih, koji slidom
ńih slidiše veoma ludo,
sad zajedno neru sridom,
meštru i jazik ki 'e hudo
ńih naučio, griezu i jedu[1]
svej u sržbi, svej u jedu[2].

83.
Ki okrutnim usionstvom
pohglibiše[3] druzieh stave,
tu se udesnim svoim smionstvom
zaedno kolu, griezu i dave;
zadavnici nesmiļeni,
i od sloboda i od plemeni.

84.
Obi ovi zavrnuše
virnu čeļad u[4] privari,
blaznom silom kad stisnuše
novi zakon da se mari,
i da novi Gospod vlada
vrh kraļie i vrh stada.

85.
I sad su obi novalije,
i novine sve im se daju,
kad paklene sve nazlije
na ńih s nova nalipaju,
sad porugom, sad utiskom,
a[5] sad gradom, gromom, triskom.

86.
Bivši uzrok ńih izgledi
od tolicih izgubjenja,
sad bezdušna im duša briedi
ponornoga srid zvirenja,
koje s nohtima, rozmi i zubi
razdiraju u[6] pogubi.

87.
Er su lavi i lisice,
baziliski i drokuni,
metopiri, požđre ptice,
i štipavi skorpiuni,
elefanti i balene,
ļute i zmije propastene.

88.
Nenasitni krvopivci,
gvozdoždери i gravrani,
ježi i vuci požderivci,
velotrupci, dvoiti Jani[7],
tmi jejupci, mači smirni,
smrti i pakli neumirni.

89.
Tu su grčki oci i puci,
koji crkvu razdvojiše,
i poglavni ńih strampuci,
očist ki ne[8] razumiše;
ni da od Oca i od Sina
Duh ishodi, prava istina.

90.
Kojih sveti, mudri opaci[9]
toj su čisto upisali,
Teodor, Basil, Atana*zi*[10],
kih bi slišat svi imali,
na[11] nauke kad su tvrdi
Rimske pravde, ka ih srdi.

91.
S ńima slidni Hebioniti,
i Gnostici s Nestoriani,
Polinarci, Jakobiti,
Patarinci, Joviniani[12],
Helvidiani, Kafarnaisti,
Acefali, Montanisti.

---

[1] r. ijedu [2] r. ù gedu [3] r. pohglibisce [4] r. ì [5] r. à [6] r. ù [7] r. duoiti Giani [8] r. nè [9] r. opazij [10] r. —zij [11] r. nà [12] r. Giouiniani.

92.

Tu su u družbi Kolompad*i*[1],
Mamet, Pelaj, Herberhardo,
Cvingl[2], Hebmair, Karlostad*i*[2],
Donat, Felic, Hus, Pi*k*ardo[3],
i neskladne mnoge klete
stramputnika pasje čete.

93.

Baizonch[4], Hesel, Sturm, *Vergeri*[4],
Jansen svoima Jansenisti,
rečen Molnos hudovieri
svima inima Kvietisti,
ki ńihove čic zahode
smradne i bisne daše plode.

94.

S ostalima prinesviesti,
kim kajanja i pokora
na svit ne bi, hteć uliesti
u[5] ovoga dno ponora,
gdi im srde s mradom time,
ne ko[6] sliedci hvalom dime.

95.

Gdi će i svak ńih razviediti,
ako i kasno, zlo kako je
ćurk[7] Isusov htit dieliti:
bludnom ženom i ne[8] svoje
diete rasić grdeļivo.
pravoj majci da[9] nie živo.

96.

Tu i nevirni Muho plaća
tocieh vira rascipļenje,
obriez, oplak s kim povraća
dušam svoizih očišćenje,
slobod grieha putenoga,
puka u[10] sabļi vlas turskoga.

97.

Gdi u[11] gorčini od plamena
uči bludne da[12] svoje sladi,
i dopustnost tocieh žena
nisu žembe neg ovčadi,
i da varau smradne obiesti.
koje on Turkom *uva*viesti[13].

98.

Da na[14] nebo išo nije
po[15] svoj smrti, ko hti reći,
neg se ružno usmrdi je[16]
črniem tilom u[17] dan treći:
a[18] črnijom dušom pade
u[19] pričrne ove jade.

99.

Marcia, Ovidij ki načine
upisaše od juvezni[20],
i štetiše ļuske sine
i občiniše ih svoima piesni,
sada vruće ńih nauke
stidno plaćaju vruće u[21] muke.

100.

Ateon koji ne[22] zna Boga,
s Epikurei, ki učiniše
dušu umrlu, radi toga
i oni u[23] mrtve s' obratiše:
gore u[24] grobih, mrtve er bili
Boga i dušu s' učinili.

101.

Epikuro, ki objavi,
koga i slidih kužne stope,
naslidnikom kad uglavi
bludom, vinom da se tope.
i u dragostih da se uznose,
kad po[25] smrti nie raskoše[25].

[1] r. *ÿ* [2] r. Zuuingl — -*ÿ* [3] r. *c* [4] r. -*ÿ* [5] r. ù [6] r. nè kó [7] r. chiurk [8] r. nè [9] r. dà [10] r. ù [11] r. ù [12] r. dà [13] r. uua- [14] r. Dà nà [15] r. pò [16] r. usmardie [17] r. ù [18] r. à [19] r. ù [20] r. ijuuesni [21] r. ù [22] r. nè [23] r. ù [24] r. ù [25] r. pò — s.

102.

Ah da ti je moć razgledat,
ko razlike vražje smiere
ovi imaju, htio bi predat,
i od buke i od potiere:
svaki ki je zlo nauči,
pristojno se i zlo muči.

103.

Poslie grdni putenici,
pravda božja kih ustavi,
s sličniem ńima *s*odomici[1],
ki grišiše pram naravi,
i kih s ogńen hti pogubit,
ogań u[2] ogńu da bi izgubit.

104.

Ali mu se čoeska kleta
ćud, najgora svake zviri,
grubim bludom brzo opeta
i iznaravi i izneviri:
da[3] jur para, došlo 'e brime,
da opet smakne gnusno sime.

105.

Ne s povodńem[4], kako prije,
er sve vode dosta nisu,
da se toki grieh izmije,
neg potopi ogńeni su,
za podušit proć naravi
taj blud smradni i nepravi.

106.

Ogńeni bo plam s visoka
srne protiv svojoj ćudi,
doli u dna najnizoka,
da bestinske užge ļudi:
żeļnu i ostavļa svu sridinu,
da ih sbije u[5] dubinu.

107.

Gleam[6] u[7] niski ponor pali
antipape i biskupe,
ki su crkvu zlo vladali
bezakone čineć skupe,
i u pastirstvu buduć kada,
ne[8] upravļaše dobro stada.

108.

Nego sebi nastojahu,
a ne[9] jancem, ki su utekli,
kad du*k*ovna[10] prodavahu,
da bi mnoga blaga stekli,
i da[11] s škodne take sreće
tvorili bi grieha veće.

109.

Ovd Tibur*cio*[12] Rimski hudi
zliem popovi i župnari,
ko prase se ogńen smudi,
i u vrući se kotao pari:
ti bo biser reda ogrińe[13]
potlačiše jakno svińe.

110.

Te još žive pako prima,
Jesusovo sveto er tilo,
koga diva majka ima
u pričisto svoje krilo,
bezočno u[14] usta gadna meću,
s česa anđeli svi trepeću.

111.

I u[15] sreu imauć vraga
zlobnom żeļom na[16] otar srnu,
spasiteļa veomi blaga
griesim svetost da oskvrnu,
i ko krvni Juda smiju
ńega izdat, kad celiju.

---

[1] r. *S* [2] r. ù [3] r. dà [4] r. Nè s' pouidgniem; u konceptu: s' pou*o*dgniem [5] r. ù [6] mjesto gledam [7] r. ù [8] r. nè [9] r. à nè [10] r. *k*: u konceptu *h* [11] r. dà [12] r. -tio [13] r. oghrigne [14] r. ù [15] r. ù [16] r. nà.

112.
Ter ko obiesni smamni hruti,
bez ke misli od pokore,
stvoriteļske spasne puti
griezu, i ištu da[1] obore
ružno u[2] kal trgovišća,
i u[3] smrad svoga smetilišća.

113.
Kad redovnik ki nečisti
nepostidno pripravļa se
sveto tilo i krv jisti,
nebo i narav sva smuća se
za[4] pričestom, i ako ne[4] ori,
za pedips je hrańen gori.

114.
Nerazborne od živine
svak se uč' častit svetoskrovnost,
i na saj sviet znaj da gine
pri neg pride večna otrovnost,
i da Bog, već kad dogrusti,
i vriemene bieče pusti.

115.
Kad naglavnik i podračnik,
pas i stolu na se klada,
vrag najgori, svih potačnik,
sa[5] svom gusom nadań[5] pada,
ter uzjača svoe potačje,
da[6] učini svetotlačje.

116.
Planitom se kad odije[7],
nevirstvom ga vrag obuče,
kad posveti, bieži udije[8],
pak se opeta k ńem dovuče,
čić prismienstva ne[9] opravno
kad vazima tielo slavno.

117.
Prokleto je brašno svako,
koje toli svih tich tila
ovd za[10] črve, pak za[10] pako,
i prokleta ńima bila
sva ćućenja i ganeti,
neba i od zemļe svi prokleti.

118.
I ako grieha pokajanje
za[11] vrimena ne odluče,
u prosedno sej bezdanje
rastepani da se muče,
tribi'e[12] i niže bez obrata
svak ńih od svih sunovrata.

119.
Nahode se redovnieci
zaedno tuti svi bezredni,
zabrańeni sustavnieci
i prokletci vele biedni,
zavežuje ki crkvene
ne[13] hajaše, strašne jene[13].

120.
Što su dubļe tme tamnice
Siraguske i Cilijske,
gdi živ mrtav pada nice
čića smrada i utiske:
ovd mrtav živ sve se ustaje,
da mu se opet smrt zadaje.

121.
Štapi što su, striele, luci,
sikirine, sohe, kolci,
ogńi, češli, kļišći, kļuci,
mači, i nohtih, spruļa[14] ubolci,
sve sionske muke ine
iznašaste od vrline?

---

[1] r. dà [2] r. ù [3] r. ù [4] r. zà — nè [5] r. sà — nà dagn [6] r. dà [7] r. odie [8] r. udije [9] r. nè [10] r. zà [11] r. zà [12] r. tribije [13] r. nè — ijene [14] r. spruglia.

122.
Nagli jesu što l' privodi
Barabanta i Satnika,
ubojice, *m*anigodi[1],
i nemilih strah krvnika,
ki od ļudstva ko od živine
mesariju jadnu čine?

123.
Nemilosti što su Iruda,
razdiolstvo Tamberlana,
Kaligole oka huda,
zla Komoda, Dokleciana,
al Neruna Falaride,
*Sil*l*a*, *Astiage*,[2] Parisaide?

124.
Sve to 'e ništa. Ovd nastaju
vikoviti sudci oholni,
ki na[3] svako zlo pristaju,
sve nemili, sve neumolni:
Minos, Ea(u)kus i Radamant,
tvrda srca ko *d*ragomant[4].

125.
Ni ih kud takmit; ov mekčava
malom krvim od kozleta,
a ovi svaki tvrdji ostava,
što se u veću krv zameta:
ne more ih napojiti,
krv svu ļusku da je proliti.

126.
Sudbe osudnim nesmiļene
navišćuju teškovito,
da u[5] vale svoje ogńene
Fleđetonte i Kocito
prime ih, Lete pak nemala
vrže u[6] zabit svoga žala.

127.
Gdi ih kužne srde truju,
Akerontske kćeri opake,
i zmijam' ih[7] okružuju,
ter ih kroju na[8] otrake,
Tesifone gdi raspiera,
gdi Aleto, gdi Mejera.

128.
I ko[9] tri su hlepe klete,
koje ļude na grih stežu:
bludna sladost, jidne osvete,
žud bogastva mnoga prežu;
tako i tri srde jesu,
kim[10] zubima ogńe kresu.

129.
A Belzebub, glavar vraški[11],
sudbe vikom potvrdjuje[12],
silnim prutom na opaški[13]
kada svaka izvrćuje[14],
ter se hvasta, da sam *z*amni[15]
svom propašću ļudik[16] tamni.

130.
Tu Centauri i Pituni,
Bronti, Meduže i Tifei,
Minotauri, Grifi suni[17],
Svinđi[18], Kimere i Protei,
tu Gorgoni jednooki,
i Cerberi psi troloki.

131.
Mnogotieli, mnogoruki
*G*eriuni[19], Briarei,
sedmovrati Idri stuki,
zmaj Pidavski i Lernei,
grde Šile[20], smradne Arpije,
žene zajedno kučke i zmije.

---

[1] r. M. [2] r. [3] r. nà [4] r. *D* [5] r. dà ù [6] r. ù [7] r. zmiamijh [8] r. nà [9] r. kó [10] r. kijm [11] r. s [12] r. potvrdiuije [13] r. nà opaski [14] r. izuarchiuije [15] r. *s* [16] r. gliudich [17] r. Griffi suni [18] r. Suingi [19] r. [20] r. Scille.

132.

Bliede rilom i okošte[1],
a[2] duboke trbušinom,
glade kažuć svoe vikoste,
nenasitne[3] svom jezbinom,
zubmi i s nohti svugdi deru,
da[4] pri same sva požderu.

133.

Štogod gucnu, to udije
izajde im kroz propade,
di zahite što moć prije,
meću u[5] usta, pak osmrade,
di su one tu je žala[6],
smrdeć smradež, gnus i hala[7].

134.

Tu tisuća 'e zlieh nakaznih[8]
u[9] načine strahovite,
i nemana puk rogašnih[10],
stanac črnieh grada Dite,
tu priļute Stigske Erine[11]
napiraju jakno psine.

135.

Tu je miesto sridu pakla,
ko se zove maleboldđe[12],
di 'e vikovna noć primrakla,
svud strahote, svud nevolje[13];
skuci[14], plači i neskladi,
smetńe, rati, kuge gladi.

136.

Malo 'e sve to što[15] izmisli
spivaoca prvih glava,
svemogustvo božje misli
i ńegove pravde slava
krivcem posrid vikovanja
daje sto[16] većih pedipsanja.

137.

Što su iznašli u ńih kńige
nisu lažno sve pisali,
neg jazikom strigué strige
bogoslovno gonetali,
kažuć što se sgaja meu nam
i šaptanim mornim vuńam.

138.

Pripovist se ńiha svaka
mieša sokom ke dobrine,
pod osinom od oblaka
stoji svitlos od istine,
i da[17] kora je mučna i tmasna,
mozg i jezgra[18] uči spasna.

139.

Nek ti mudri Ориđene[19],
i Salamun boļe pravi;
vajmeh, jezik moj mi vene,
Bog ne[20] hoće da se objavi
ovieh sreća; sliša' čovo,
već mi 'e mučat, stražac ovo.

140.

Tada glasom zakrknutim
silom riknu ter izreče:
Još govorom protegnutim
zabavļaš se zo[21] izgomeče!
pogleda ga krivim okom,
i baci ga doli bokom.

141.

Ter u trbuh zaprdi mu
dvi tri noge: omič s' vragom!
prikle opeta, i saši mu,
ko postolar usta s špagom[22],
da[23] već ļudmi ne[23] besidi,
neg se u[24] vike muči i bidi.

[1] r. *s* [2] r. à [3] r. nè [4] r. dà [5] r. ù [6] r. xalla [7] r. halla [8] r. *s* [9] r. ù [10] r. *s* [11] r. [12] r. malebolgie [13] r. neuolgie [14] r. skuzi [15] r. sctò [16] r. dae stoo [17] r. dà [18] r. mosgh i ÿezghera; u konceptu iezgra [19] r. Origene [20] r. nè [21] r. zoo [22] r. *s* [23] r. dà — nè [24] r. ù.

142.

Dripi i skubeć se obori
zaedno s stražcem osin tužan,
čim pod ńima tleh se otvori,
a[1] ajer smradom osta kužan,
sva se ogńena gora strese,
jaz zatutńa, i razdrie se.

143.

Tu[2] ostavši sam prez vile,
vas zapańen i pristrašan[3],
meu Etniske plame sile,
mraknu ona rekši[4]: ja san,
ne[5] boj mi se, sad sam s tobom,
dielit nam se 'e zaedno obom.

144.

I ne veleć već ništora,
za[6] pram me uze, i odajde
sa mnom leteć priko mora,
i u hip se na kraj najde,
kada da[7] sunce u[7] zapadu
trudnim końem vir livadu.

145.

Kliče: dosle dugo vrime
za[8] tvu sreću služih tebi,
nekripka je ova svime,
daj da[9] mislim i o[9] sebi;
srića ednako svud ne[10] stane,
i s kim smrkne ne[11] osvane.

146.

S Bogom, dake nie noćevat
čistim divam meu ļudi,
mrak i samoć opji[12] skrievat
ku neviru čoeske ćudi:
što[13] ugrabi jedan (prosti)
sto ih za[14] vratit niesu dosti.

147.

Lasnie je[15] obraniti
grad od vojske oružane,
neg cviet distva sahraniti
mužkom glavom sam ko[16] ostane;
nie stat zaedno ogńu i slami,
stoeć obrati sve se u[17] plami.

148.

I prem da[18] tva, moj nebore,
koja huda misao vrla[19],
mene oskvrnit vik ne[20] more,
koja jesam neumrla:
s Bogom sdrak sam, duh sam li ti[21],
ne[22] moreš me ne[22] ġrliti.

149.

Taj dorekši[23] ukloni se,
i sama me tu ostavi,
i u[24] hip opet zaleti se,
ko[25] da 'e viehar, i duh pravi,
ter čim noć se približije
izmisli se, i ne bi je[26].

150.

Pokle čeznuh, predah, blidih,
i pri paklu, i u[27] pučini,
rodni moj grad kada vidih,
tleh poļubih, i s kolini
pavši, hvale uzdah momu
shraniteļu pridobromu.

151.

Pak mu rekoh: kada ti si
moj slavni uzrok i dospitak,
tvoim mogustvom satariši[28]
propast zloće; čin' da[29] žitak
vas se iskoli u[30] naprida
putom pravim tvoega slida.

---

[1] r. à [2] r. Tù [3] r. s [4] r. x [5] r. nè [6] r. zà [7] r. dá — ù [8] r. zà [9] r. dà — ò [10] r. nè [11] r. nè [12] r. opij [13] r. sctò [14] r. zà [15] r Lasnieije [16] r. kò [17] r. ù [18] r. dà [19] r. uarla [20] r. nè [21] r. lijti [22] r. nè — nè [23] r. x [24] r. ù [25] r. kó [26] r. nebie [27] r. ù [28] r. s [29] r. dà [30] r. ù

*

152.

I udilio jur kada si
dar, da[1] pako ja procienim,
svaku iskru grieha ugasi,
mrtav ugļen da se učienim:
taj dušmanin ne dopusti,
ni u[2] misao da se spusti.

153.

Čin' da ļubav tva ogńena
milosrdjem mene stvori,
nerasutna[3] jur ugļena,
ki produži kad izgori;
kripos ti si, ka od rasutna
drva činiš nerasutna[4].

154.

Čin' da[5] i ja na[5] usprosenje
mojih svetih odvitnika,
učiniv se vas skrušenje
izbavim se napastnika,
ko[6] i Trajan ote se ovih
po[7] molitvah Grgurovih.

155.

Koga prikaz pengan srivši,
ko po[8] izućem tisnom sudu
svoga sina pogubivši,
bi pravici za[9] naprudu;
prava krstom da pogana
shrani, zva ga s mrtvieh strana.

156.

Ko[10] i Drikelmo; ki umro biše,
po božjemu dopuštenju
pako vidiv, pokori se,
i u[11] svem svomu produženju
da[12] i ja ko[12] i on kaj prianem,
i do[13] smrti ne[13] pristanem.

157.

Nosim harar i veriugu,
spim na tlehu i bičam se,
i u postu bdeći dugu
groznim plačem oblijam se;
kličem ko bi pomilova,
vidih gora, trpiem ova.

158.

Ne[14] čin' s grieha da me utopi
bezno strašne jezerine,
tvoga i slugu da[15] priklopi
sil čekarak tvrde stine,
vikovnoga od bunara,
na me čeļust ki rastvara.

159.

Lako 'e svakom tu usrnuti
nezagasnom grihovniku,
al ne[16] da se izbignuti
na trak, kada u[17] viek viku
tvrdo s gara zatvara se,
s dala a u[18] dno otvara se.

160.

Meu smrti živućima
ne[19] daj tvoj rod da[19] pogine,
i životom sve mrećima
da se obori, i porine,
neg tvoih muka dugovanje
da mu steče rajsko stanje.

161.

Neka bi te Boga svoga
u[20] vavičńih sve hvalio,
smiernim[21] dusim slavit koga
vik se ne bi nasitio,
svet trikrajuć ne[22] pristavši,
i podnožje tve ostavši. —

---

[1] r. dà [2] r. ù [3] r. nè [4] r. nè [5] r. dà — nà [6] r. kó [7] r. pò [8] r. kó pò [9] r. zà [10] r. Kò [11] r. ù [12] r. dà — kó [13] r. dò — nè [14] r. Nè [15] r. dà [16] r. nè [17] r. ù [18] r. à ù [19] r nè — dà [20] r. ù [21] r. s'm- [22] r. nè.

162.

Tako molih, paka k domu
zdrav i spasen mom se vratih,
obiteļu pozdrav svomu
dah, i u[1] san se vas obratih,
speći tja do[2] druge zore,
s posla, s bdenja i s umore.

Svrha dvaes četvrtoga pievanja.

NADGLASJE.

Žudeć ś pakla uzać k nebu
molih duha stražanina,
da bi steko na[3] potrebu,
i udignu me vrh višina:
ću me; i u svitloj svojoj javi
podmisečna sva mi objavi.

Pak leteći po[4] planetih
nebeske mi skaza gizde,
gdi razgrde ne[5] susretih,
neg korisne svitu zvizde;
tim rieh s vrimen, ne[6] sgatanja,
da su prudna zviezdoznanja.

PIEVANJE DVAES PETO.

1.

Eto umrli već čovieče
vidio si neumrla
Nineuśa[7] vičńe bieče,
di podnosi s grieha vrla,
i di svaka do u vik vike
zla će primat, kim nie slike.

2.

A to er dobra ovdi prima
svakojaka srid gozbina,
a[8] nijeđnih iskrńima
hoti čienit zadužbina;
živi u[9] blagu, živi u[9] bludu,
sebi a[10] bratu prem zaludu.

3.

Slišao si, smrt nemiela
ko[11] svakoga hoće kosit
svoim kosirom; našieh diela
ko[12] i Bog razlog ima prosit;
da bi ti i raj još poznati,
nek ne bi htio grihovati.

4.

Crkvenika mudra misli
hotiše nas uvistiti,
najpokojna tva razmisli,
i neć'[13] nikad sagrišiti;
al ko[14] smišļat slavu ima,
kada nie nam prid očima.

5.

U istinu istina je,
da nam vira sve toj kaže,
pamet lika mlohava je,
žudi, da jo' se[15] još prikaže
svaki nauk po[16] ćućenju,
po[17] kušanju i vijenju.

6.

Virovat ću, i virujem
sve što[18] objavi crkva i pismo,
al pri nego umirujem,
rad bih viedit, dokoli smo[19]
i u[20] duhu i u[20] puti
na[21] blaženstvo udignuti.

[1] r. ù [2] r. dò [3] r. nà [4] r. pò [5] r. nè [6] r. nè [7] r. x [8] r. à [9] r. ù — ù [10] r. à [11] r. kó [12] r. kó [13] r. nech [14] r. kò [15] r. daijose [16] r. pò [17] r. pò [18] r. setò [19] r. dokolismo [20] r. ù — ù [21] r. ná.

7.

Pavo i Ivan, oba sveti,
dostojni, znam, da su bieli
slavu vidit; ja ko[1] smieti
grišnik hoću mojoj vieli
molbe upravit, kaže 'u[2] meni,
ko mi kaza i jez pakleni.

8.

Nu nie vile ni z mļaske[3],
ka bi mogla toj pogodit,
da[4] i ja zdrake videć rajske
živ bi mogao ńih uhodit,
neka došad tim opazen
vid čestiti svima kaȥen[5].

9.

Nije misli kriposnije,
neg razbirat gorńu staju,
koju svim nam pripravi je
Bog ļuveni u[6] svoem raju,
kad o[7] griehn ne vižleći[7],
ļubimo ga ńu misleći.

10.

Sagrišivat zo se stidi
čića mnoge pedipsnosti,
dobar a[8] grieh nenavidi
čića Boga i kriposti;
poboļa je ļub čić raja,
neg vičńega čića vaja.

11.

A svršita 'e radi pravi
velikoga dobra izuća,
ka je Bog isti od ļubavi,
milosrdja pun moguća,
dobro edino, ki sam sebe
raj učini čića tebe.

12.

Blažen raju, ti dopusti,
da u[9] duhu sad te vidim,
i slabošću pera i usti,
što 'e[10] moć boļe da te slidim,
pak za vidom blaženime
prikažem te iskrńime.

13.

Za razastriet tebe uprav[11],
želim nazrit tve raskoŝe[12],
kalaustvom ti me uprav',
tvojim gorńim da bih do se
po[13] razasutnieh već se vući,
tvoj liep obraz razmišļući.

14.

Duhovna se i blažena
prikažuju po[14] blaženieh,
čin', da[15] sajde jedna siena
svitla od letušć tvoih hrabrenieh,
jedva bi se taj računa
k tebi me odnit na[16] sva krila.

15.

Al što mi je iz visoka
čekat pomoć od praćenja,
kad mogu imat u[17] dva skoka
moga strašca[18] upravienja,
ki me čuva, i ki more
tvoim testirom vrć me gore.

16.

Priko vode, priko *ulaze*[19],
priko ogńa i nebesa,
kruga od sunca, mlične staze,
i nakaznieh ńih čudesa,
i na Empirej pak najviši
živa me iznit da me tiši.

---

[1] r. kó [2] r. kaxeu [3] r. zemgliaske [4] r. dà [5] r. [6] r. ù [7] r. ò — uixlechi [8] r. à [9] r. dà ù [10] r. sctoè [11] r. ù prau [12] r. *s* [13] r. pò [14] r. pò [15] r. dà [16] r. nà [17] r. ù [18] r. strascza [19] r.

17.

Đenio[1] božji, moj stražniče,
od milošće gorńe dani,
tebi žeĮa ma se utiče,
na[2] molbe se moje gani,
učuvaj me i upravi,
i u[3] tvoj prosviet mene stavi.

18.

Klańam ti se umiĮeno,
ustmi padam na[4] tleh doli,
objav' dosle ne[5] vijeno
tve obličje, jur se umoli:
ponižih se, da me uzvišiš,
pomolih se, da me uslišiš.

19.

Nizok čoviek put nebesa
kad sam smion krila diže,
boi se stine, i ustresa,
da ne[6] pade još na[6] niže,
zato t' moĮu da me bĮudiš,
i prosvietiš pri neg kudiš.

20.

Ispoviedam pravo tebi
sama žeĮa od viđenja[7],
ni da[8] uzletiš s mom na[8] nebi,
neg je i pomĮa od spasenja,
da[9] vidivši božju spravu,
mrzim svaku tašću slavu.

21.

Tako moleć obastri me
čudna svitlost strane od live,
ka i u[10] dug san obrati me,
da[11] meu mrtve, al meu žive,
znat, jesam li, već ne[12] mogoh,
čim se slatko prinemogoh.

22.

Ter pokle se omramorih,
čuh, da[13] usne moje tače
plamen svitao, s koga gorih,
ki me dignu i potače,
da[14] sve kažem bez opaza,
što mi se u[15] snu tom prikaza.

23.

Po[16] ajerih leteć sgoĮa[16]
vidih grade, kraĮstva, luge,
rike, mora, gore, poĮa,
i zemaĮske slave druge,
ke su sada i bile su,
pogibuju, pogible su.

24.

Lednu stranu, gdi se mrazi
dažd, snieg, tuča[17], ki napiju
zemĮu, i ogań kim se glazi[18],
muńa, tries, grom, ki probiju
tvrdje[19], sgrade i visoke,
na udorce prižestoke.

25.

Priko magle i oblaka,
priko mračne noćne sieni,
zvizd goruštieh strašna traka,
duge urešne i studeni,
vitra, ohlipa, potopštine,
i svih dusih zle godine.

26.

Ki se činu i nahode
pod miseca vrtno kolo,
ter nam sreće sad dovode,
sad nesreće u[20] okolo,
nek svak znade, da ovd niešta[21]
bit ne[22] more stanoviesta.

---

[1] r. Genio [2] r. nà [3] r. ù [4] r. nà [5] r. nè [6] r. dà nè — nà [7] r. uigenija [8] r. dà — nà [9] r. dà [10] r. kà i ù [11] r. dà [12] r. nè [13] r. dà [14] r. dà [15] r ù [16] r. Pò — sgoglia [17] r. tuçija [18] r. glazi [19] r. tuardije [20] r. ù [21] r. dà oud niesta [22] r. nè.

27.

Vrhu leda, ogńa vrhu,
s moga vodca krilovita,
na zavodnom prvom vrhu
pridoh, u[1] kom plemenita
ļustva stoje, s kih se tlapi,
od miseca da su u[2] kapi.

28.

Tuj pristavši, stašne oči
na[3] ona miesta obrate se,
priko kojih anđeo skoči,
veličanstva ka vele se,
a[4] pri krugu širokome
stvoriše se mrvicome.

29.

Nu razmislih, ako s'vega[5]
neba mi se toj dogaja
čudomirstvo, s najvišega
što će? božja gdi'e staja,
otle ostaće prikazišće
svega svieta biedno nišće.

30.

Jednostruka i složena
podnebeska sva telesa,
što će bieti prikladena
veličanstvu svih nebesa,
s kim da bi se otrunila
zviezda, svit bi vas prikrila.

31.

Jedna sama od tolicieh,
ke na tvrjad[6] zvizdenoga
neba blište[7], i ovizieh
obraz gleda umrloga,
pokle sgodno al nesgodno,
da ga u[8] svitlo misto rodno.

32.

Od primnozieh gorńieh svića
zvizdoznanac ako iznajde
uzrok dobrieh i zlieh srića,
malo veće od hiļade,
hoće izumit sve ostale,
ke su u[9] mraku ńemu ostale.

33.

Ko li će uzmoć razbrojiti
neizbrojnu ńih množiju,
da se ne će pobrojiti
u[10] esapu najmučniju,
kad i u svojem broju bludi
da[11] i mańem zvizdan hudi.

34.

Koji rad bi prividiti,
a vara se kud i kamo,
što se ima dogoditi,
što 'e znano Bogu samo:
nu[12] vrimeno zvizdoznanje
ne[13] pritiče vićne znanje.

35.

Čim poglede upiraju
na[14] ovo nebo misečine,
i o[15] misecu gonetaju,
ko se[16] puni, i ko[16] mine,
čim ušćape i četvrti,
i poznaju ko se vrti.

36.

Čim i teke još sunčene
pripoznati oni žude,
kad pomrčaj ńegov krene,
dažd, trus, vitar skočit bude,
ko[17] dva puta na[17] godišće
suncostanje i jednočišće.

---

[1] r. ù [2] r. ù [3] r. nà [4] r. à [5] r. s'uega [6] r. nà tuarijad [7] r. x [8] r. ù [9] r. ù [10] r. ù [11] r. dà [12] r. nù [13] r. nè [14] r. nà [15] r. ò [16] r. kose — kò [17] r. kó — nà.

37.

Čim i sglede od svitńaka
inih skupa sadruženih
obslužuju, i ima taka
prit dogajaj u[1] vrimenih,
od ke nam se 'e varovati,
more im se virovati.

38.

Čim pomorcem nebo umieti,
dilopoļcem čim gataju,
da u ko[2] brieme teg činieti,
a[3] putovat ne[3] imaju,
vladau bo se ti zvizdima,
oprostit se more ńima.

39.

Tako i bojnim i ličnicim,
zvizde im znati er podoba,
nek se učimbam sviem kolicim
u[4] najboļe vladau doba,
i u[5] hip koban neka ih vrše,
svrhom srićnom da[6] dovrše.

40.

Striž, sij, kopaj sad težače,
misečina kad već raste,
ber, gńoj, riži, haštri[7] brače,
škopi[8] živo, trgaj maste,
kad smankava a[9] razvieda,
da u[10] Saturno srićno gleda.

41.

Mornaru a ti na[11] put hodi,
kad se misec dobriem sklade,
koim bieligom a ne[12] hodi,
kad s ńim je Oriun, al Plejade,
i ine zviezde jedovite
vitre sione valovite.

42.

Moj viteže, moļu i tebe,
da u[13] boj ne[13] greš svaki danak,
neg Mart s Jovom gor na[14] nebe
kada budu u[15] sastanak;
protiv vitar, dažd, mrak, gromi
i velike snage slomi.

43.

Ti likaru, lik đijenje[16]
ne[17] daj trapno nemoćnikom,
ko[18] zvizd ne[18] imaš razumenje,
smionstvom liečiš, a ne[19] dikom,
er ke imasmo gorńe uzroci,
s ńih smućuu se naši soci[20].

44.

Uči Ipokrat, vrst vrimena
da ti 'e pomno obsluživat,
zime, krisa, jedna stena
da se 'e dobro odklonivat,
na[21] istok i sklad zviez vrućie
krv nie vadit, da t' čisti 'e[22].

45.

Navlaš ako 'ć[23] spasen biti,
i ubojice ne steć ime,
da imaš ganet prociniti
od miseca, po[24] kom svime
tielom nosu se u[25] bolesti
dni kritiški[26], zli al česti.

46.

Zvizdani ako t' taka kažu,
možeš ńima povirovat;
er ko[27] esapi ńih ne[27] lažu,
od zlih se je obarovat,
ka naravno na[28] nas živih
kaže prit zviezd prignutivih.

[1] r. ù [2] r. dà ù kò [3] r. à — nè [4] r. ù [5] r. ù [6] r. dà [7] r. hastri; u konceptu: haxtri [8] r. s [9] r. à [10] r. dau [11] r. à ti nà [12] r. à nè [13] r. ù — nè [14] r. nà [15] r. ù [16] r. gigenijo [17] r. nè [18] r. kó — nè [19] r. à nè [20] r. sozi [21] r. nà [22] r. çistie [23] r. akoch [24] r. pò [25] r. ù [26] r. kritischi [27] r. kó — nè [28] r. nà.

47.
Al kadno se izopaču,
ter ko[1] jupke nas varajuć
vrh rojenja nami gaču,
smrt dáleku obitajuć;
nije u ńih, nije vire,
neg[2] priprostim ļudem svire.

48.
Neki i kraļa, i gospode,
ńeke kim se prilučuju,
duga lìta, česne sgode,
priugodno narikuju,
i u ńih nebò da rojenju
bi u najboļem namišćenju.

49.
Da[3] pokle su pogodili
čas poroda velikoga,
u[4] ńemu su prividili
slide žitka čestitoga,
i da blagim pod planetom
prihode im sreće letom.

50.
Da[6] obita im i da[6] zove,
s časti, s snage veličnosti,
Sunce, Merkur, Vener, Jove,
zvizde pune ļubeznosti,
nek u[7] vlasti jasnoj sjaju,
svitom jakost sastavļaju.

51.
Da su čić ńih razgledali
zvizdovite veličine,
znanim okom razabrali
ńih najveće sjedinštine[8],
ke su sriće vrh svih srića
pirleć prignut inih svića.

52.
Jasu l' skladne, al suprotive[9],
mlohave li, al moguće,
zvirske, ali čovičļive,
stoeć u[10] tuje, svoe li kuće,
mirne, ali bojne ćudi,
jedne dvostruke li prudi.

53.
Plodue jesu l', al neplodne,
mistom desnim, ali s livim,
prignutive, al obodne,
gledom gledau l' dobrostivim,
nesgodnime četvrtakom,
srićnim trojem, al šestakom.

54.
Ti brž i nos kraļa Cira,
leđa[11] i mudroga Platuna,
hrom *F*ilipa[12], hitros Pira,
stas[13] Lehsandra, brid Neruna,
u[14] kolike izmiriše,
stepne uznosa svak ńih biše.

55.
Glumci, i mamci čepļuskavi,
koji riske[15] razgledaju,
čelih i ruk i u[16] ńih zdravi,
i živote zamiraju,
s duzieh prsta i madeži,
s obrv i s ruń, s kim ko[17] ježi.

56.
Koji kažu smiešne slike,
voske i jajne u[18] gostari,
sane, rike, kukurike,
pomju od ptičin i od zvirari,
bajalice, občieńaci,
vražjalice[19], hudobńaci.

---

[1] r. kó [2] r. negh [3] r. Dà [4] r. ù [5] r. dà [6] r. Dà — dà [7] r. ù [8] r. sijedinstine [9] r. suprotiuo [10] r ù [11] r. legia [12] r. *Ph-* [13] r. staz [14] r. ù [15] r. *s* [16] r. ù [17] r. kò [18] r. ù [19] r. -xij-.

57.

Svi takovi narikaju
duge sriće i godišta,
meu to nam se dagajaju
nagle smrti, a[1] bez ništa
zasluženja[2], s kim bi moći
na[3] sud božji za[3] tim doći.

58.

Ńekom kraļu buđuć žena
prisobita, rit ne[4] hoti,
da[5] kobila oždribjena
tudje pule ńem iskoti,
kom da zvizdan dobru sriću
hti, svom kaže ko ditiću.

59.

Ter radeć ga navoditi,
da se poslie s ńim naruga,
što će liepo moć složiti
od iskota lažni sluga,
znat odluči: a on slavu
sluti, i kruni pulcu glavu.

60.

Kraļ od Špańe veli Filip,
vlasne sviesti mudra slika,
u[7] svoje brieme gonet prilip
razdri Adama zvizdenika,
htiuć ukazat sviem očito,
da[8] virovat kraļem ni to.

61.

Dvaes puta ćuk di čići,
drug Cesariev bivši sluša,
od ńega se izlišiči[9],
da svitovna još okuša,
i pokoru da[10] svu skrati,
al do brzo smrt ga smlati.

62.

Pasavanta starica ošte[11],
zvizdomirče i ti *K*ardano[12],
s zla zanata pogiboste,
koga slidiste pogano;
svet i Agustin nań nastoja,
ki pak da nam svita boja[13].

63.

Er zvizdani kad spoviju,
da[14] narečne ńihe natke[15]
božjim htienjem uništaju[16],
i ostaju tašte gatke:
nie virnikom ńih slíditi,
ko se ne će privariti.

64.

Kad uzroku pri svelenom
podložni su drugi uzroci,
ne pod*a*bau[17] božjim sienom
tej prividi i naroci,
u kih često duh propasni
obetom nas lažniem bla*z*ni[18].

65.

Nek virujuć u[19] tej pritke
budemo se nadijati,
na[20] sviet vodit duge žitke,
i isprazno se zabavļati,
da[21] kad dojde smrt nenada
ne[22] najde nas spravne tada.

66.

Nije nama, Isus reče,
znat ni hipe, ni vrimena,
u[23] kih vrla smrt nas sieče,
neg se 'e molit na[24] koļena,
da nam brieme bude pasti
u[25] očevoj ko je vlasti.

[1] r. à [2] r. zà [3] r. nà — zà [4] r. nè [5] r. dà [6] r. à [7] r. ù [8] r. dà [9] r. izlisciçi [10] r. dà [11] r. *s* [12] r. *C* [13] b o j a dijalektično mjesto b o ļ a [14] r. dà [15] u konceptu n a *d* k e [16] r. ù nistaiju [17] r.; u konceptu nepod*o*bau [18] r. *s* [19] r. ù [20] r. nà [21] r. dà [22] r. nè [23] r. ù [24] r. nà [25] r. ù.

67.

I da[1] naše pobignuće
ne[2] sgodi se na[2] sramotu,
kadno nam je počinuće,
al u[3] zimu al subotu,
nego u[4] dan ki 'e posleni,
dobriem tegom posvećeni.

68.

Dobriem tegom bez viliňa
dila[5] kobna i neviera,
pustolovic, upiriňa,
mora, uroka i namiera,
vištac, vištic, vukodlaka,
ki nas varau posrid[6] mraka.

69.

Pokle postah na[7] prvomu
zvizdeňaka glavnieh sedam,
podignuh se i k drugomu,
i dvim drugim da ih razgledam,
paka petom, šestom, sedmom
pridoh letu u[8] porednom.

70.

Na[9] Merkuriu i Veneri,
Suncu, Martu i Jovedu[10],
na[11] Saturnu, sidoj vieri,
što[12] susritan u[12] pogledu?
jeda zvirje i nakazni,
ke izmisli čoek isprazni?

71.

Na[13] osmom nebu nie zvizdenu
glave Erkula, repa od lava,
nit trbuhu gleam balenu,
čepuraša al vitoglava,
siva orla letušćega,
ni piļuka[14] padušćega.

72.

Pup pegaški[15], brodne side,
Baksko oko, pse dvojite,
ni Plejade, ni Lucide,
ni dievojke klasokite,
vodenova kruta lipca[16],
dno od suda, srce od štipca.

73.

Vrh podnena Emis*hv*ara[17]
nije Arga pomorskoga,
kadionice al otara,
al čovieka paripnoga,
nije rike Eridana,
Nila al vuka poždrļana.

74.

Na polišu[18] ni guslara
siverskomu al kolovoje,
tronugl, striele, al zmajara,
dupina, orla, koňa[19] dvoje;
ni tu Ariadna, Kasiopea,
Andromede al Persea.

75.

Ni Jedeka[20] ni krilasta,
niti okļastih Oriuna,
nije Idra sedmovrasta,
medvidica al Triuna;
kasna Artura, al Boota,
druzih (što[21] znam) ki suprota.

76.

Gori, gori ne[22] zamiram
svu Afriku, ňe razgrdi,
koje čovik zvizdomiran
ovdi hti uspet, da[23] ogrdi
istom lipost od nebesa,
punu svitlieh bdieh telesa.

---

[1] r. dà [2] r. nè — nà [3] r. ù [4] r. ù [5] r. dilla [6] r. pò srid [7] r. nà [8] r. ù [9] r. Nà [10] r. Giouedu [11] r. nà [12] r. sctò — ù [13] r. Nà [14] r. pigliuka [15] r. *s* [16] r. lipza [17] r. [18] r. Nà Pholiscu [19] r. kogná [20] r. Giedeka [21] r. sctò [22] r. nè [23] r. dà.

77.

Vidim tu zviezd jasnih čudo,
ke pruditi ne[1] pristaju,
pogledanje nie im hudo,
ako i ogńem laskataju;
ogań nije raščiniti,
neg ki tepli i ki sviti.

78.

Na[2] deveto, ko 'e[2] cakleno,
sritan gorńe vode hitre,
ke da[3] i strujaju sve zlaćeno,
ni im naglosti niedne vitre;
slatka i mirna 'e sva voda ova,
bez smotrenja zlih valova.

79.

Mudrołubci nek govore,
da vrh neba kojih voda
nikakore bit ne more,
kad jih viđu, gdi im Bog poda
miesto: pisma 'e oblast veća,
neg sva łuska svis bludeća.

80.

Na desetom nie štipavca,
dvojenika, al mirila,
riba, dive, al strišavca,
strašna vooska, lavska rila,
vodeńaka, al ovana,
raka, biesna al kozlana.

81.

Pomno pazim sunca pašu[4],
u[5] kojoj su prietke ńeke,
ko se od listva našieh kažu[6],
po[7] kih jezdi po[7] sve vieke,
i skora*ce* po[8] kih hita,
da[9] dovrši teke lita

82.

Sva je jasna i u[10] svitlini
zamiritoj bli*š*ti[11], i brda
ne[12] vidu se tu[12] osini
od rečenih kih razgrda,
neg zlamenim tim se paše,
da[13] razumi slavstvo naše.

83.

Kaže zlamen od ovana,
da u[11] Vlažaku sunce stupa,
narav bo je ńemu dana,
da[15] pri toru busa i lupa;
tako i sunce zimu busa[16],
da se tepłe vrime kuša[17].

84.

Za[18] ovanom vol napira
i čapajuć s Listonosen,
s većon moću zimu tira,
vas ubodan i okosen,
da[19] početkom od tepline
stabla izmeću lišćavine.

85.

Svibań kaže dvojeniće[20],
er u[21] ńemu sunce dvoji
snažnu kripos, da[22] proliće
teplinom se većom goji,
i da[23] svako mlado travje
reste na obir i na[24] zdravje.

86.

Lipań raka sobom vodi,
er kako rak nazad stupa,
tako i od nas sunce odhodi,
i na[25] dałe strane ostupa,
da se i druziem dugłe objavi,
kakono ga je Bog uglavi.

---

[1] r. nè [2] r. Nà — koe [3] r. dà [4] r. pascu [5] r. ù [6] r. kascu [7] r. pò — pò [8] r. -*ze* pò [9] r. dà [10] r. ù [11] r. *x* [12] r. nè — tù [13] r. dà [11] r. ù [15] r. dà [16] r. busija [17] r. kusija [18] r. Zà [19] r. dà [20] r. Duoenichie [21] r. ù [22] r. dà [23] r. dà [21] r. nà [25] r. nà.

87.

Lavskom febrom veoma gori
misec crčak, Srpań[1] vrući,
kriskom cicom[2] svaka zori,
odolit joj ne[3] mogući,
gore, poļa i livade,
i more isto plod čim dade.

88.

I prem daļe da se otisne
družbom Siria razplanoga,
prži i žeže da okisne
dažden znoja velikoga,
puk ki tad je tužnieh kmeti
u[4] najvrućoj trudnoj žeti.

89.

A Kolovoz divom šeta,
ter s ńom tanca na[5] provode,
ona istom suncu smeta,
ne[6] donoseć igre plode,
buduć diva ne nevista,
u[7] uzdržnosti svojoj čista.

90.

Na[8] mirila dnevi klada
Ruj, er suncu da[9] isteć moći
ne[10] dopušća, nek se sklada
bieli danak mrklon noći,
nek umirna obadva su,
i s vrimeni jednaka su.

91.

Stipac stojeć u Listopadu,
štipalima ļutmi kosi,
listje svaki na[11] opadu,
a[12] uredno ždral se nosi,
jur za[13] suncem da[13] dobavi
tepļa mista, ka[14] ostavi.

92.

U misecu, koi[15] studeni,
već nasrta zima sbiļa,
ter napravļa luk ledeni,
da do[16] srca striļac striļa;
iza[17] oblaka gustieh viri,
da[18] iz luka boļe smiri.

93.

U Prosincu prč s nogami
propińe se, biesni i skače,
kažuć sunce da opet k nami
podiže se i doskače,
meu to k moru svu divinu
tira, i da nam svou mišinu.

94.

Sičań sieče drvo svako
u[19] vrimeni da je boļe,
a[20] dega se kmet polako,
čim okisne vas u[21] poļe;
nosi zlamen vodeńaka,
er sve rosi, daždi, plaka.

95.

Veļača je žensko ime,
i ohlipom zemļu klopi,
prominiva vitre i vrime,
prava žena, ka nas topi:
stale bi u[22] ńoj ribe šmige[22]
zatoj nosi ńih bielige.

---

[1] r. sarpagn [2] r. cizom; kriska cica (dijalektično) ima značiti = žestoka vrućina; najvrući mjesec (srpań) na otoku Visu zove se i danas Krišńók (od kris = krijes), a čīčäk na Hvaru (Starigrad) znači žestoku vrućinu [3] r. nè [4] r. ù [5] r. nà [6] r. nè [7] r. ù [8] r. Nà [9] r. dà [10] r. nè [11] r. nà [12] r. à [13] r. zà — dà [14] r. kà [15] r. koij [16] r. dà dò [17] r. i zà [18] r. dà [19] r. ù [20] r. à [21] r. ù [22] r. ù — smighe.

96.

Sunce 'e šeeset[1] vrh stotine
veće, vas svit kolik neg je,
a[2] vrh četiri tisućine
miļ od svita on dalek je,
pak tisućin vrh dvaest sedan
vrši, obtičuć u[3] dan jedan.

97.

Mislim, ako 'e toka oblina
samo kruga sunčenoga,
ka je inih veličina?
kolika li slavna Boga?
sunce i misec kad pri ńemu
ko[4] bua i mrav priliče mu.

98.

Viđu[5] i sunca eklitiku,
od ke on stravan vik ne[6] odlazi,
i ńegovu jasnu sliku
u[7] misecu čem izlazi,
da[8] i noćni tmasti sieni
budu ļudem prosvitļeni.

99.

Gledan ńega u svitlini
srid polače jakno kraja,
srce od svieta ko u[9] teplini
svim krajinam vruć pogaja,
pun je[10] slave, život daje
svakom stvoru, kom duša je.

100.

Misečinu ko[11] kraļicu
najmilije sunce pazi,
noćno i u[12] ńem se bilom licu
ļubeznivo priobrazi,
kad kružena kolom zviezda
nebom šeta po[13] ńih jezda.

101.

Blagodarnim svoim zdrakom
plamene ine ko[14] prosvita,
ko[15] misec se krije mrakom,
sridustavniem tvrda svita,
ko[16] i na sunce mrak pristupa,
misečni osin kad nań stupa.

102.

Kako 'e sunce od nas daje[17],
kad je u[18] višem apođeu[18],
tako 'e bližje nas kada je
opet u[19] svoem periđeu[19],
bližje i daļe čim peńe se,
dugļe i kratje[20] nam kaže se.

103.

Ko u[21] dvaest i četiri
naših vrimen dan se dili,
ko se u[22] triest dan misec miri,
i sunce se hitro sili,
u[23] ńegova prihodišta
puna ucielit nam godišta.

104.

Ko[24] godišta razlučuu se
na[25] četire još vrimena,
ko[26] i ļuska doba čuu se
na[27] četire razlučena:
od mladosti i čovištva[28],
od starosti i prigrebištva[29].

105.

Dugovika 'e prikostarost,
ka[30] opeta na[30] ditienstvo
šļe čovika, di umarost[31]
približa se, i gostienstvo
već dospiva malom moći,
čudniem zledma i nemoći.

---

[1] r. s [2] r. à [3] r. ù [4] r. kó [5] r. Vigiu [6] r. nè [7] r. ù [8] r. dà [9] r. kò ù [10] r. punije [11] r. kó [12] r. ù [13] r. pò [14] r. kó [15] r. kó [16] r. kó [17] dijalektično mjesto daļe [18] r. ù — Apogeu [19] r. ù — Perigeu [20] r. kratije [21] r. Kó ù [22] r. ù [23] r. ù [24] r: Kó [25] r. nà [26] r. kó [27] r. nà [28] r. s [29] r. s [30] r. kà — nà [31] r.

106.
Prvo 'e brime od prolića,
ko na[1] mladost odgovora,
sve zeleni mlazi cvića,
i sladosti nam otvora;
blagomiris poļie da se[2],
i za[3] cvietom plod čeka se.

107.
Za[4] ńim staje rodno[4] lito,
jačje dobo od svakoga,
er donosi svako žito,
koje hrani umrloga,
teplinom se sviet oliepi,
i obilnom žetvom kriepi.

108.
Zrila stupa jesen paka,
puna blaga i sitine,
kad u[5] vino kruh se smaka,
i voća se zorna čine,
kad se predu nove vune,
i bačve su ravne pune.

109.
Za[6] ńom stara zima šuta[6],
i studena i prišiva[7],
nog mlohavih, rila žuta,
noseć brime suhih driva,
da se ogrije i potvrdi,
da se zaman čoviek mrdi.

110.
U hip brieme da[8] prošlo je
od mladosti do sidienstva,
i da brime prispilo je
potribnoga od rašćienstva[9],
i da u[10] svako dobo mira
smrt nas kosi bez ozira.

111.
Cvati cvitjem od kriposti,
sij u[11] lito ako ć' žati
tež' vinograd u[12] jakosti,
ter ćeš trgat u[13] jemati;
ako dobro ovd ne[4] mećeš
sime, onamo žet ga ne ćeš.

112.
Sij tvou ńivu čim ti 'e vrime,
tež' vinograd dog ti 'e[15] dano,
da ne[16] izvitri dobro sime,
i trsje ti ni pobrano;
ako vri mast dosle[17] pino,
čin' da[18] dojde bistro vino.

113.
Duše anđelski stražanine,
koga svaki dan ja molim,
čin' da[19] pohlep moj ostine,
neka odmetnoj puti odolim,
da[20] nečiste koje misli
tebe od mene ne bi otisli.

114.
I prem da si dosle grusti
moje zlobe neizrečene,
nikadar me nisi pusti
prez obrane tve blažene;
al već staru veću daruj[21],
i pri smrt me veće varuj[22].

115.
Tvoe mi česti nadahnuće,
i obilatu isprosi mi
božju milost, da me vruće
tielo ne vre, dopusti mi,
mast *opiesni* da[23] pristane,
staro i dobro vino ostane.

---

[1] r. nà [2] r. poglie dase [3] r. zà [4] r. Zà — radno; u konceptu r*o*dno [5] r. ù [6] r. Zà — scuta [7] r. prisciua [8] r. dà [9] r. -sç- [10] r. dà ù [11] r. ù [12] r. ù [13] r. ù [14] r. nè [15] r. doghtie [16] r. dà nè [17] r. dòsle [18] r. dà [19] r. dà [20] r. dà [21] r. darui [22] r. uarui [23] r. opiesni dà; u konceptu: o b i e s n i.

116.

Čim[1], da[2] dobriem vinom lipim
vas vesejo[3] i vinetan,
dobrotom se ńega kriepim,
veće Bogu neodmetan[4],
i na[5] svrhi da[5] i ja boja
dodam za[6] pir vina moja.

117.

Ter priluču da[7] ma vina
k vinu Isusa, ki reko je:
u[8] ovoj čaši neprocina[8]
krv ma[9] sveta doisto je[9];
poputnieška[10] nek mi 'e hrana,
pravi zaklad moga shrana.

118.

Buduć s neba zvizdenoga
s vodcen išo na[11] caklivo,
skočih svrhu desetoga,
ko se zove pomičivo,
ko je okruga nam najdaja,
a najbližja svitla raja.

119.

Nerasutne[12] okruge jesu,
jedna drugu uzdržuje,
a[12] podložne ovoj sve su,
ka ostale pomičuje:
ako bi ova kad pristala,
stvor i okrugja[14] sva bi stala.

120.

Nit su teška, nit su laka,
čim se vrti svako kolo,
a vrtivost[15] čudna 'e puka,
kom obtiču sviet okolo;
kad svendivost zemļe staju,
a[16] složena ńe micaju[16].

121.

Nek Kopernik i ini kroju,
da se zemļa vrti i kreće,
a[17] nebesa smirom stoju,
dat razumit vidnom ne će:
najpri *p*ismo pak i crkva
ti ńih nauk počemrkva[18].

122.

Više nebo od nižega
d*e*set puta veće tilom,
niži dalek od višega
deset*i*nom opet cilom:
viši odmiče najbržie[19],
sva ostala to kasnie.

123.

Nu[20] da je moć mlin obaliti
samo od kruga zvizden*o*ga,
devedeset ne bi u[21] liti
dopro svita do ovoga,
dvisti miļa da u[22] protaku
svoem činio bi uru svaku.

124.

Čoek na[23] końu da[23] opet jezda,
na[24] dan čineć četrdeset
miļ, ne bi tek većih zviezda
u[25] dvi tisuća i devdeset
stotin godin, prem razlogo,
svoim trkanjem stakmit mogo.

125.

Još je čudo nebo daje
od nas, da nas veće kriepi,
neg sva bližja, i podaje
ńim i nama pokrep liepi;
da[26] ńegova nie ganeta,
ne bi se udo[27], *n*i list kreta.

---

[1] mjesto čin' kako je u konceptu [2] r. Çim dà [3] r. ueseijo [4] r. nè [5] r. nà — dà [6] r. zà [7] r. priluçiu dà [8] r. ù — nè [9] r. mà — dò istoije [10] r. s [11] r. nà [12] r. Nè [13] r. à [14] r. okrughija [15] r. à uritinost [16] r. à — *z* [17] r. à [18] r. poçemarkua [19] r. naij barxie [20] r. Nù [21] r. ù [22] r. dà ù [23] nà — dà [24] r. nà [25] r. ù [26] r. dà [27] u konceptu hudo.

126.

A to er anđeo božiem[1] htienjem
ńega tiska, ńega vrti,
koga zovu razumenjem,
i on s ńim drži u[2] obrti,
sva tilesa i sviet isti,
bez koga se ne bi misti.

127.

Ne bi vidio, ne bi sluša,
ne bi hodi, al sidio,
živi, vońao, ticao, kuša,
i ne bi se rasplodio;
ne bi činio promińeńa,
ni rasuća, ni rođeńa[3].

128.

Svako e[4] lipše, ko je više[4]
nesienastoj u[5] oblini,
i da[6] ļudi mnoga miše[6]
o[7] prozirnoj toj višini,
svak bi s Ikrom pri dol pao,
neg let misli tu uprav klao.

129.

Plemenitu podobi se
tielu i lice plemenito,
a[8] onom licu, ko vrti se,
da je[9] i tielo svršenito:
a[10] oblina to opravļa,
nie bo nugla da[11] ustavļa.

130.

Ļuska misli, ustavi se,
ne hti'[12] letit po[12] nebesi,
od Fetonta spomeni se
i od ńegove neudesi:
i on na[13] kolnik očev stupi,
al nesrićno s ńega lupi.

131.

Ne čin' da se vik govori,
smieh i ništa čoek da je,
kad se peńe odveć gori,
da nevidna razgledaje,
tad reć mu se more udiļa,
da je božji posmih zbiļa.

132.

Boļe ih je zamirati
steć u kutu i u kraju,
neg se k ńima propińati,
htiuć razumit čudnu graju:
ni ih[14] razgledat uznačice,
neg je pasti dol ničice.

133.

Nije odveće znat potriba,
nie svud ńuhat, nie svud plendat,
nauči se što ti 'e triba,
a[15] nemoj se više pendat,
let visoki i ponosit
vratolomstvo opļi[16] nosit.

134.

Nevidina božanstvena
samo po[17] onih ka vidimo,
a ka[18] od ńega su učińena,
po[19] razumu razumimo;
dosta toj znat tebi bieše:
mańe znade, ko[20] išće vieše[20].

135.

Nu razlikost stoji mnoga
meu stvorcem, i meu stvore,
meu Bogom, ki 'e svemoga,
i onom koji malo more;
meu jednom ki svršije,
i onom kojem svrhe nije.

---

[1] r. Boxijem [2] r. ù [3] r. rogiegnia [4] r. Suakoije — koije uisce [5] r. nè sienastoij ù [6] r. dà — misce; u konceptu mise [7] r. ò [8] r. à [9] r. dae [10] r. à [11] r. dà [12] r. nèhti — pò [13] r. nà [14] r. nijh [15] r. à [16] r. opgli [17] r. pò [18] r. à kà [19] r. pò [20] r. kò — uiesce.

136.
Rec' s Davidom: nu nebesa
božju slavu raskažuju,
i ńegoviħ ruk čudesa
tvr*dj*avine[1] navišćuju,
kažu i dila tolikoga
činite|a svemogoga.

137.
Ako ne[2] znaš, kud se uzlita
na[3] nebeske visočine,
majku crkvu nu[4] upita',
ona će ti rit istine;
s ńom se svituj moj nebore,
put ti pravi kazat more.

138.
Veli da se k svetom gradu
grede putem poniženstva,
potisnosti, ka je u[5] gladu
pravde, jakosti i trizienstva;
s mudrieh dila i s molenja,
s posta, i s česta pričestenja.

139.
Poniženstvo nas podiže[6]
priko vode, vlage, plama,
a uboštvo tiska više,
pravda, jakos, trieznos sama,
gdino misec suncem šeta,
i ostalih vrh planeta.

140.
Pravda s mudrieh našieh dila
postav|a nas meu zvizde,
post i molba naša mila
na kristalske gorńe gizde,
na ganuće nebo paka,
pričest i |ub božja svaka.

141.
A na[7] nebo od Empirja,
di je božje kra|stvo davno,
di ni skazni, di ni zvirja,
neg otaca miesto slavno
i anđela, i obrani
liep perivoj raskošani.

142.
Na sid slave i milosti
podaju nam stolovanje
bogoslovne tri kriposti:
vira, |ubav i ufanje,
gdino ćemo kra|evati,
i u[8] vike s Bogom stati.

143.
S Bogom dakle tašti svite,
u višine već se dajem,
s Bogom zviezde meni svite,
nizočine tve ne hajem,
s Bogom, s Bogom tebi ve|u,
er sam božiem pri vese|u.

Svrha pievanja dvaes petoga.

NADGLASJE.

Tudje pridoh na najvieše[9]
nebo, i nazrih božja grada,
čelo i mire, ki svieh tieše,
zamirajuć lipos sgrada,
pute, sdvorja, ulazišta,
pri kih svietno čudo 'e ništa.

---

[1] r. -dý- [2] r. nè [3] r. nà [4] r. nù [5] r. ù [6] r. podisce [7] r. nà [8] r. ù
[9] r. naij uiescc.

Četrinuglast stol blaženi
dvanaestim vratim siva,
kame i biser dragoscieni,
i zlato se svud razliva;
stupja, kipja jasnieh zida
raskošnoga svi su uzida.

PIEVANJE DVAES ŠESTO.

1.

Brodoputno man zrcalo
kazalo bi ļudem luke,
vitrih dmenja svako žalo,
za[1] upravjat ńih odluke,
kada putnik ne bi scieni
povrat k dragoj otažbieni.

2.

I andio mene prati
dosle izvanskieh po[2] posada,
al mi pravi veće krati,
da je mili ures grada,
i da[3] varoš liep kada je,
liepost grada još lipša je.

3.

Zato okrugje, po[4] kom slidih
moga vodca u[5] kriposti,
izmisli se kada vidih
rajske urešne priliposti,
ter ko sunce kad prosviti,
drobni svitńak već ne[6] sviti.

4.

Grad pristolni od nebesa,
veli gorńi Jeruzolim,
čudo veće svih čudesa
bedevima[7] prioholim,
podiguje posrid[8] kruga
najvišega vedra duga.

5.

Gdi 'e Empirej viekoviti,
božje slavno sidalište,
izabranieh pričestiti
mirni pokoj, pristalište,
i blaženieh i anđela
kuća svitla i vesela.

6.

Nije čina Doriskoga,
ni Korintia[9], mogli kie bi[9]
prikladit se, svemogoga
ruka udigla 'e kie[10] sebi,
grad na[11] svetoj svojoj gori,
gdi stoluje meu kori.

7.

Bi sagrajen od mudrosti
vičńe, zato vikoviti,
božje znanje (to je dosti),
napravi ga i nakiti
puna dike i uresa
vrh krugovih svieh nebesa.

8.

Gorńi ohlipi rika jaka
tihim valom k ńemu stiču,
ka se iz gore bistra otaka,
i naokolo svega obtiču,
ter grad božji razvesele
srebrom plačuć ziede miele.

9.

Uresni su svi dohoci,
ki se k ńemu upravjaju,
a u[12] pozlatnoj vrh vrat ploči
jasna slova laskataju,
ka ne[13] mogoh razabrali,
čin se anđeo ne[14] povrati.

---

[1] r. zà [2] r. pò [3] r. dà [4] r. okrughije pò [5] r. ù [6] r. nè [7] r. bedeuima; mjesto bedemima [8] r. pò [9] r. Corintia — kiebi [10] r. udiglae kie [11] r. nà [12] r. à ù [13] r. nè [14] r. nè.

10.

Ulazišća tloh pločiti
osmonuglom stienom ravni,
po[1] kom grih je i tlačiti,
čim se iđe u[2] grad slavni:
a borje je[3] sve zeleno,
simo i tamo razvedeno.

11.

Ko ugodnom dalečinom
dobriem stvara put od raja,
kad veseļem i tišinom
po[4] travicah, kim nie zmaja,
stupau duše Bogu drage,
meu rastrte duge prage.

12.

Iza koih su od cepresa
stabla redom posajena,
s kimi vitric tiho stresa,
da se ukažu ponižena,
i visoka sklone čela
drumenika privesela.

13.

Ki nareše*m*[5] kripostima
dostojanstvo sobom vodi,
i čić plaće, koju prima,
lipši od sunca svitla ishodi:
i nebeske dvorne zviezde
slide putom ńega giezde.

14.

Namišćeni po[6] ńima su
sniežni sudi i pitari,
ki mirisnim cvićem dašu[7]:
topol, cedar i rancari[8];
dugim bigom vid zanose,
i razlikost rusa nose.

15.

Rusa, koje na[9] rusaru
perivoja vavičńoga
ne[10] opadne cvatuć maru,
majku kraļa ńebeskoga
i krunicu ńo'zi[12] kitu,
zdrava Marij na[13] sem svitu.

16.

A na[14] nebu krunom slave,
taj kraļica priblažena,
kolom zviezda na vrh glave
od sinka je okruńena:
Diva, božja porodica,
vriedna nas svih odvitnica.

17.

Na[15] temeļke sridu sudih,
svitla tuča pritvrdoga,
stoji kipje jasnieh ļudih,
jedan slaji od drugoga;
svi mramornih gora ciepi,
riez naučne ruke liepi.

18.

Ļudih, koji na[16] sramotu
napastnika, ko[17] hrabrenstvo
učiniše u[18] životu,
pridobijuć hudobienstvo,
ko se na[19] ńih ćesto svrata,
jeda bi ih sunovrata.

19.

Zatvoraju drum raskašni
plemenita dva pritvora,
stupi osmeri, ki su ukrasni
zavodnime luci osgora,
vrh kih stere bulta jaka
drobnieh stinčić zlatna klaka.

---

[1] r. pò [2] r. ù [3] r. à borgeije [4] r. pò [5] mjesto *narešen* [6] r. pò [7] r. dasu [8] r. Ranzari [9] r. nà [10] r. nè [11] *maru* biće dijalektično mjesto *mrvu* = malo; čuje se i danas gdjegdje po otocima u Dalmaciji [12] r. gniozi [13] r. Marij nà [14] r. nà [15] r. Nà [16] r. nà [17] r. kó [18] r. ù [19] r. nà.

20.

Pod kom andio raskreluten
zlo lefańim lukom strįla
duše, koje slavnien puten
hotile bi stupat sbįla;
a[1] nie im osujeno,
nego tlačit dno pakleno.

21.

Vrh pritvorih šetališća
na čardaku[2] liepogledna,
a[3] okol stupci i sidališća,
meu nuglišća cetri uredna,
pascon[4] praga vani danih,
i obrazina izbečanih.

22.

Nek u[5] grubost riličina,
i u[6] čelu take vidi,
zo[7] ostupa ko[7] vidina,
i od grdobe svoe se stidi;
nit smi s dobriem imat stanja,
ni u[8] vrat raja ulizanja.

23.

Pak s obedvi puta strane
perivoji prostiru se,
ki neuvehla stabla hrane,
i neumrli uzdržu se,
i u[9] žilah i u[9] plodu
litoreslim ke izvodu.

24.

Razdvojeni jednačinom,
simo, tamo na ravnine,
krajem rajskim brizgau vinom,
sridom slatka voća čine,
kih kriposno blagovanje
uzrokuje vikovanje.

25.

Razabrane jarulice
cvatu cvitjem u[10] posmihu,
a[11] žamore ńih ulice
mlikom, medom na[12] utihu,
boįim neg se negda kaza
obećane zemįe staza.

26.

S koga voća, s koga cvitja[13]
ižimįe se nehtar slaki,
i ambrožia božja pića,
s kom hrani se gorńi svaki
duh blaženi do sitosti,
u[14] veselju i u[14] radosti.

27.

Načińeni rajskim vinom,
mlikom, medom samorodnim,
pridaiu se božjim sinom
napojenjem priugodnim,
da[15] ostaje duša sita
naslajenih po[16] sva lita.

28.

Ovo 'e čudno ono pitje,
s kim u[17] način neizrečeni,
obrativ ga u[18] svoje bitje,
siti dvanaest svoih įubįeni
Bog i čoviek pun odluke,
na[19] večeri prije muke.

29.

Ter im reče, da[20] već ne će
ploda ovoga od loznoga
kušat viku, čim u[21] sreće
ne[22] otide ćaćka svoga,
dino će i oni s ńim ga piti,
u[23] vik vike pričestiti.

---

[1] r. à [2] r. nà ciardaku [3] r. à [4] r. pascon; mjesto pascom od pasac; može se čitati i pašon dijalektično mjesto pasom od pâs (gdje *s* i *š* izmjeńuju) [5] r. ù [6] r. ù [7] r. zò — kó [8] r. ù [9] r. ù — ù [10] r. ù [11] r. à [12] r. nà [13] r. cvitia [14] r. ù — ù [15] r. dà [16] r. pò [17] r. ù [18] r. ù [19] r. nà [20] r. dà [21] r. ù [22] r. nè [23] r. ù.

30.
A to u' gradu dino staníšće
velikoga kraļa Boga,
svih ufano[2] utališće,
i jedina svita onoga
stola[3] uzvišna, paček glava
svih gradova, svih država.

31.
Nie od stienja mlohavoga
sazdat božji grad žestoki,
ni vrh blata prosednoga
podignut je Sion visoki,
neg vas tvrda planina je,
i u[4] ńem ista tvrdina je.

32.
Vrh klimena stanca živa
u[5] žešćini temeļ mu je,
krepak mramor svud mu siva,
top i podkop ne[6] tribuje:
vas opravan, da[7] nikada
straha ne[8] ima mača al glada.

33.
Kad se Isus priobrazi,
toj bi tvrdom na[9] Taboru,
dino Petar zdrak upazi
slave oblačnom u[10] otvoru,
ter ovd, reče, dobro 'e biti,
i tri mande[11] nam sgraditi.

34.
Ovd, ako i prem u[12] pustoši,
di stop ļuski ne[13] domiče,
di svit rate ne[14] donosi,
Bog ne šaļe svoje biče:
samoćo, u[15] svem blažena si,
i blaženstvo ti sama si.

35.
Dvanadeste stina jakih
podumint mu stanoviet 'e,
dvanadeste to je članakih
apostolske viere svete,
s kih ako ko[16] kad opade,
tu mu se uliez već ne[17] dade.

36.
Četirit je stol hrabreni,
svakom stranom luci gredu,
vrhu kih su postavļeni
alabaskri prazi u[18] redu,
koi riezom hitrim taču,
i van zida vrsno iskaču.

37.
Posrid[19] lukov, reć bi[19], stavne
mučenika da su glave,
s rujne stine prvotavne
i izrańene i krvave;
na[20] stran pak su ispovivci,
kalujeri, pravci, divci.

38.
Sto tisuća stupa nosi,
i toliko kipa cielih,
koji staju u[21] podnosi
okoliša zida bielih,
tere para, vičńe sriće
da[22] sad sada praviti će.

39.
Svaki mistom i ponarom
svom se hvali, i svoe stvore
kaže scienu, a[23] poharom
duzieh lita past ne[24] more;
graja silna ne[25] posrta,
zub vrimeni krši i vrta.

---

1 r. ù 2 r. uffano 3 r. stolla 4 r. ù 5 r. ù 6 r. nè 7 r. dà 8 r. nè 9 r. nà 10 r. ù 11 r. Mande 12 r. ù 13 r. nè 14 r. nè 15 r. ù 16 r. kò 17 r. nè 18 r. ù 19 r. Pò — rechbi 20 r. nà 21 r. ù 22 r. dà 23 r. à 24 r. nè 25 r. nè.

40.

Stupi jesu suha zlata,
kipi od svitlieh dragostina,
teg rajskoga dlita i mlata,
koim moć nije nać procina;
zamirno je svakih bistvo,
čimba, *likis*[1] i velistvo.

41.

Svih podstupje i nadstopje
zablištiva meu pozlate,
a[2] diaspri i piropje,
koraj, ambre i agate
ńih svitle se jasnim tracieh[3],
nazire bo ih sunce sdracieh[4].

42.

Jezus sunce, ko ne[5] grubi,
i ki u svetoj otažbieni
svih prosvita, reši, ļubi,
mili, tieši, grli, scieni,
i zide iste bescutive
svom žarčinom stvara žive.

43.

Okoreni ki svudie su
različinom lašća stieńa;
nu u polačah kraļskih niesu
toli vriedna zamireńa;
nie meu nas te vridnosti,
i od čimbe, i od ridnosti.

44.

Dragocinim svim kamenjem
s dvora sjaju[6] srebri miri,
a zanose svoim svićenjem
jasni smiraldi i zafiri,
rubin, topac[7], s kima izbrana
ograda je pokovana.

45.

Na[8] skorupu svudi tudi
dra*ži* kamen, i da[9] usilan
pripostavļen slatko bludi,
u raskošne skrļe[10] izdilan,
na oblice[11] i zavode
mnogoslike oku ugode.

46.

Navlaš damant i karbohoć[12],
kih tvrdinu omekčo je
božji jańac[13], kad samohoć
krv pričistu prolio je
vrh ļuskoga kamenita
srca, vazam griehe svita.

47.

Neka i on u[14] okovu
svetieh stina Jezusovih,
gizdav reši[15] sgradu ovu
oslobojen od grihovih;
i u[16] raj nosi priveliku
radost svojem odkupniku.

48.

I svem dvoru blaženik*a*[17],
ki se veće tu[18] radoju
vrh jednoga od grešnika,
ki pokoru priče svoju,
neg vrh mnozieh duš dobrie,
kim pokora triba nie.

---

[1] r. [2] r. à [3] r. tracieh [4] r. s' dracieh; t r a c i e h i s d r a c i e h pogrješno mjesto t r a c i (star. instrum.) i s d r a c i (od zdrak, instr. pl.); *ie* na stotine mjesta stoji krivo mjesto *i*, a i *h* nije posvuda pravilno upotrebļen te mu i ovdje nema mjesta [5] r. kò nè [6] r. siaiju [7] r. *z* [8] r. Nà [9] r. *-xij* — dà [10] r. ù — skriglie; = ploče (po otocima zadarskijem) [11] r. nà oblize [12] r. damant i karbohoch; talijan. d i a m a n t e e c a r b o n c h i o [13] r. ijagnaz [14] r. ù [15] r. resci [16] r. ù [17] r. *á* [18] r. tù.

49.

Paziliśće dokle grajsko
i hitrije gledam s puta,
prispi anđeo, diete rajsko,
i tisnu me zabeznuta,
vij[1] (reče) ina sgrade čuda,
ka se kažu liepa svuda.

50.

Uzvelične okoliśe[2]
sa svih strana nu[3] razgledaj.
raja sveti ki slaviśe[4]
lapćuć[5] srcem, a ne[5] predaj,
neg prav' dike sve izvane
pokle ti su prikazane.

51.

Ko[6] zna, ko[6] zna hoć li doći
unutarńe zrit mu oprave,
al hoć ļuskim perom moći
pripisati ńega slave;
de jur reci druge vidi,
ja umaknuh, a ti slidi.

52.

Kucima su[7] ponizani
miri, ki grad odsvud grle,
u[8] kih stoje zavezani
s dragostienci perle vrle,
di meu svitle trake i lubke
golubice sjaju ļubke.

53.

Kuci[9] i pera uzorita
sprieda rijom[10] stinom blište,
meu sobom osobita,
nit odhode, nit se tište.
razbivenom u[11] poredu
boļe tiše u[12] pogledu.

54.

Nad perene još merliće,
u[13] razlicih nadiļane
stinah, litat vim[14] ditiće,
Serafine i užgane,
ti čistoćom svoje vire,
ti vrućinom straže mire.

55.

Na[15] zavodke izdubļeni,
vrh porfida pod ńima se
u[16] piegavoj vidi stieni
gaetan, kim se vas raj paše[17],
i gizdava zariznica
puna paoma i krunica.

56.

Sridu pera počińene
razgleju se ļudne dosti
mnoge slike obrazene,
pune otajstva i kriposti,
koje redom duzim iđu[18]
i u[19] ponarah svojih siđu[19].

57.

Okol ńih je izmišano
hvoļe i cviće na[20] granice,
iza kojih ļubkostano
rude ishode van glavice;
i letušća i zviradi
motaju se meu lišćadi.

58.

Nije moći razumiti
toli izuće ńih prilike.
triba mi je, triba riti,
da[21] nebeske skazat dike,
rajske obraze i svu slavu
zadosti tu ne[22] imam glavu.

[1] r. uij [2] r. s [3] r. nù [4] r. s [5] r. lapchiuch — à nè [6] r. Kò — kò [7] r. Kuzimasu [8] r. ù [9] r. z [10] r. rijom [11] r. ù [12] r. tisso ù [13] r. ù [14] r. uijm [15] r. Nà [16] r. ù [17] r. paso [18] r. igiu [19] r. ù — sigiu [20] r. nà [21] r. dà [22] r. zadostitu nè.

59.

Da sto[1] usta, sto jezika
i gvozden glas ko imo bi,
nikad čudna i velika
vrhnebeska prikazo bi,
smućaju se u[2] povlaki
misao, pamet i vid svaki.

60.

Veličinu, prostoranstvo,
rukočinstvo i rabotu,
od bedenih visočanstvo,
uļudanstvo i lipotu,
Rim, Babilon ni ni siena,
taka 'e božja stoloviena.

61.

Ni sunčeni nisu dvori,
ke Ovidij toko uzvisi,
pri ovih skotski nego tori,
nego gradci, ke omisi
diete od kala za[3] svoe dańe
neuzdržno zaba*va*ńe[4].

62.

Što su Kresa hiže urešne,
Salamunov glasoviti
što li 'e templo, nego l' grešne
hiže i templo ponositi;
sva ńih lipost bi pogana,
er zlim grihom izmišana.

63.

Saporova što 'e polača,
poput[5] nebes uzdignuta?
u[6] ovoj dragi pravo od plača,
nebeskoga neg ciļ[7] pruta;
er do[8] malo minu i pade
u[9] hitrinu svoje sgrade.

64.

Što su sada, kamo li su
veličanstva jasnieh kraja?
na[10] poļanu sva pali su;
raščińena svaka graja
leži na[11] tleh u[11] srid praka,
nie im zna*k*e[12], nie im traka.

65.

Što su svietna sva čudesa:
Babilonski svitli zidi,
gorustasta dva tilesa
Jova Olimpia u[13] Elidi,
sunca u[14] Rodu[15], *t*urna u[16] Faru[17]?
nego sgrade na[18] obaru.

66.

Tempo Efeski od Diane,
Jejupaska što l' nugli*s*ta[19],
Artimisie ļube izbrane
Mausolej? nego l' ni*s*ta[20],
sva raskošja naša što su?
neg prah vitra na[21] raznosu.

67.

Dolina ona puna drača,
po[22] kojoj se obratamo,
što 'e neg uzrok nevoļ plača,
boli i smrti ke sritamo:
tuge, bide i nezgode
sa svieh strana nam se gode.

68.

Gospari se tuže od sluge,
sluge a[23] mrze na[23] gospara,
bogat mukom škaja duge,
a[24] nevoļan s ńim se kara;
nit je niži, nit je viši,
da se ovd srićom svojom tiši.

---

[1] r. Dà stò [2] r. ù [3] r. zà [4] r. -ua- [5] r. pò [6] r. ù [7] r. cigl [8] r. dò [9] r. ù [10] r. nà [11] r. nà — ù [12] r. *h* [13] r. ù [14] r. *S* — ù [15] čuveni kolos na otoku Rodu [16] r. *T* — ù [17] u staroj Aleksandriji [18] r. nà [19] r. *s* [20] r. *s* [21] r. nà [22] r. pò [23] r. à — nà [24] r. à.

69.

Lipa 'e Rake al neplodna,
plodna 'e Lia, al ni lipa,
Naman blaga pripun do[1] dna,
što 'e kad guba ńega cipa?
moguć August baštinika,
Tiber ne[2] ima poslidnika.

70.

Vlasteli se nenavide,
progone se svi dvorani,
a[3] trgovac s strahom ide,
da ga ne[4] odru razboļani,
kńižnik boi se od kńižnikov,
kraļ visoki odmetnikov.

71.

U proliće nie nam ploda,
lito nosi grad, vrućinu,
jesen s zledi tielom škoda,
a u[5] zimi nam uda stinu,
daždi odnose nam baštine,
a[6] kad suša 'e, ni litine.

72.

Uviek oni svim bižeći,
ako i kratki, ako i uski,
obstiraju zli odveći
vas količak život ļuski:
da[7] kad pride, smrtnu ranu
lik mož' zvati i obranu.

73.

Sve je u[8] tužbi i u[8] pečali
od kada se čoviek zače,
sad obilnost mnogu žali,
sad tisnoću svoju plače;
i od Boga što[9] prosimo,
kad da[10], ńega uzročimo.

74.

Narav ļude kad umisti
na[11] svit, da[11] svit ne[11] poznaju,
porodi ih u[12] nesvisti,
da se rodit ne pokaju,
i da znaduć svita zlobe,
ne[13] vrate se u[13] utrobe.

75.

Sva ļuska su na[14] svit krka[14],
tankon žicon obiešena,
sva kršļiva, sva lončarka,
slabom gńilom zamišena;
u pržini 'e[15] trak smršļivi,
vrabeć vao, nestan plivi.

76.

Variu[16] oni ki kladaju
ļusku u[17] kripos blaženosti,
i k ńoj ludo prilagljaju[18]
sriću, zdravļa i liposti,
ke promiču jakno rose,
nit blaženstvo pravo nose.

77.

Ni neg punat gdi brodimo,
punat kuda vojujemo,
punat kraļstva ka[19] držimo,
i mejaše gdi steremo;
vas sviet punat nerazdieli[20],
slipim ļudem drag i mieli.

78.

Stanovito 'e gorńe stanje,
smrt usilna gdi ne[21] kosi:
božje blaženo uživanje
tat[22] i zlotvor ne[22] odnosi;
raj vavičńa nam je staja,
i bez konca i bez kraja.

---

[1] r. dò [2] r. nè [3] r. à [4] r. nè [5] r. à ù [6] r. à [7] r. dà [8] r. ù — ù [9] r. sctò [10] r. dà [11] r. nà — dà — nè [12] r. ù [13] r. nè — ù [14] r. nà — Karka [15] r. ù parxinie [16] r. [17] r. ù [18] r. prilagliaiju [19] r. kà [20] r. nè [21] r. nè [22] r. taat — nè.

79.

U ńu daždi vik ne[1] među,
grom ne[2] priti, niti hara,
nagli vitri s ńom ne[3] kreću,
trus ne[4] trese, nit obara:
silni naplov ne[5] zajazi,
triesk ne[6] triska i ne[6] razi.

80.

Slavna od ńe govoru se,
i slavna joj gledam s dvora,
još slavnija ima u se[7],
i slavu istu sridu dvora:
i skrovitoj imė slavno
zlamenuje mir upravno.

81.

Ovo 'e nebo od ostalih
i najlipše i najviše,
tu se duše navlaš malih
u[8] zabavi božjoj tiše;
udes slavni svih udesa,
nebo ureš svih nebesa.

82.

Tleh podkova suho zlato,
dragi kamen dignu ziede,
priložiše[9] zdrake na to[9]
svitlo sunce, misec, zviede[10];
moć podpuno nie ih riti,
zato bołe bi ostaviti.

83.

Dvanadest viših arkanđela,
stražbenika bdenih, mieste,
svi obraza privesela
čuvau vrata dvanadeste,
ka[11] rastvora zorom ranom
sveti Ćelak[12] troja stranom.

84.

Držeć mače ogńenite,
ne[13] puštaju da[13] ulazu
nego l' duše plemenite,
łuskieh tiela ke izlazu,
koje tefter zasluženja
nose za[14] proć u[14] spasenja.

85.

Ustrpile ke napasti
jesu većkrat u[15] životu,
a[16] niesu htile pasti
u[17] bezrednu ku grihotu:
kušanim bo krunu pravi
svoim łubnikom Bog pripravi.

86.

Ke su mogle pristupiti
ńegov zakon svima pridan,
a[18] pristupit ńega htiti
niesu nikad, i ako ki dan
za[19] slabost su pristupile,
ureda su se[20] pokorile.

87.

Anđelskoga taborišća
i čereza[21] obrejeni,
Mihovil je sva godišća
dvanadestnik prihrabreni,
prvi veli stiegonoša[22],
tvrd u[23] viri, vruć u[23] posa.

---

[1] r. nè [2] r. nè [3] r. nè [4] r. nè [5] r. nè [6] r. nè — nè [7] r. use [8] r. ù [9] r. s — nà tò [10] osakaćeno radi rime mjesto zviezde (*z* je bilo isprva u rukopisu napisano pa je kašńe ostrgano) [11] r. kà [12] r. Chielak; biće skraćeno mjesto Mićelak (tal.-mlet. Michièl = Michele) poglavica od arkanđela [13] r. nè — dà [14] r. zà — ù [15] r. ù [16] r. à [17] r. ù [18] r. à [19] r. zà [20] r. uredasuse [21] r. çereza [22] r. s [23] r. ù — ù.

88.

Tudje[1] svieti kon uliezi
jasna golot od planine,
po[2] koj bistri taču riezi
u[3] gizdave sve načine:
a[4] oni su svi biseri
neprocini, neizmieri.

89.

Golot slaga prage šarne[5],
a šavat jih[6] lipše veze.
vratnic plase sve sre*br*ne[7]
pritvaraju pak ulieze,
s kih izmiču gradobiti
svi kamenci dragoviti.

90.

Isusovi apostoli,
ńih podobnu kažuć platu,
side vrh vrat na[8] pristoli,
opravļeni svi u zlatu:
s desne Petar kļuč držeći,
mačen Pavo s live steći.

91.

Koji rekbi da[10] izgovara:
joh ko će me oslobodit,
tiela smrti ovde sgara
zla se ne će nam dogodit;
ni prikladna mukan svieta
ova slava neizrieta.

92.

Učenika druzieh stoje
kipi orujen od podnesa,
vrh vrat istih na[11] pristoje
pod nadpisom puni uresa,
kažuć svakom da[12] oni sude
dilovanja bajna ļude.

93.

Kipa 'oš[13] tisuć i tisući
prostiru se pak u[14] kolo,
svetac inih broj mogući
svud po[15] mirnih naokolo[15],
dobrostiva svaki paza,
lipa ganeta i obraza.

94.

Rekoh družbi slav'[16] vojvoda:
koga je majstor bi imena,
ki besidu i duh poda
mrtviem slikam od kamena,
ko li[17] umitan toko bi 'e[17],
da[18] zanosi s diļ[18] svoie?

95.

Meu svetim se opet sgleda
od kripostieh kipje slavno,
ko razbrojit sebe ne[19] da,
umišano i postavno
meu onizih ki slidiše
ńih vridnosti čim živiše.

96.

Staju s istim kripostima
i darovi Duha sveta,
svaki bo od ńih misto ima
i vrh neba i vrh svieta,
božja milost sviteć svudi
meu anđeli i meu ļudi.

97.

Svaka kripos obiližje
svoje nosi rešeć mire,
neka pozna tko na[20] bližje
pride svaku i razbire
ńih, i para da kriposti
svoe izreće[21] izvrsnosti.

[1] r. Tudije [2] r. pò [3] r. ù [4] r. à [5] r. sarne [6] r. à scauatgih [7] r. *-bar-* [8] r. nà [9] r. ù [10] r. dà [11] r. nà [12] r. dà [13] r. os [14] r. ù [15] r. pò — nà [16] r. slau [17] r. koli — bie [18] r. dà — s' digl [19] r. nè [20] r. nà [21] r. izrechie.

98.

Reć bi kipe da[1] sve izdiļa
kamenarska svitla diva,
i zubatkom da ih još skriļa
neoprosna, ud*ar*ļiva[2],
dočim duh jim[3] tu uvede,
u[4] svoļ slavi da[4] besiede.

99.

Na[5] četire grada kraja
žestok turan obo ushodi,
uzorita koga graja
živi obran miestu godi,
i četire grada strane
visokima bedrim brane.

100.

U oblinah tieh po[6] sridi,
meu lipima ogradami,
na[7] uznosite side sidi,
ko u[8] prstenu dragi kami,
svaki četrih vanđelista,
ki žarčinom svoom zablista.

101.

Ovima je tute briga
dana čuvat svecem slavnim,
kim je u[9] rukah sveta kńiga,
zapovidom nu poglavnim,
koja kaže kim prihode
odrejene svakom sgode.

102.

Er ako su obslužili
vanđeo, god je[10] dobre česi,
ako l' su ga pristupili,
ńezgoda je zle udesi;
prvim dae se uliez grada,
druzi šļu se, jaoh, nazada.

103.

Otisnuti neka otidu
u[11] pakleno miesto tamno,
di se plaču, di se jidu[12],
i nenavidu pod*j*amno[13],
gdi ih ogńi raskipuju,
diavli a[14] zuba im raskiduju.

104.

Vrh Pernaza ispuznuta,
ki nad gorńim trumom srne[15]
meu sudima zlata žuta
čudne zrake i sreb*r*ne[16],
brazdi ploča od mramora,
napisana hitro osgora.

105.

Dragomanta tvrdmi slovi,
koga vrime vik ne[17] hara,
ka u[18] naredan besid ovi
*s o*čne[19] riči izgovara
dušam, koje ulizuju,
da se većma naslajuju.

106.

Duše obrane zahvalite,
pokle imaste sreći tokoj
priti u[20] raj, nit činite[21],
da će dospit kad vaš pokoj;
vaše u[22] vike veseļe će
produžiti, i pristat ne će.

107.

Hote vi blagoslovļeni
otca moga jedinoga,
ter primite odrejeni
venac kraļstva nebeskoga,
od počela u moj[23] slavi,
ki pripravih vašoj glavi.

---

[1] r. dà [2] r. udargliua [3] r. dò çim duhgim [4] r. ù — dà [5] r. Nà [6] r. pò [7] r. nà [8] r. kó ù [9] r. ù [10] r. godije [11] r. ù [12] r. gidu [13] r. *-dija-* [14] r. à [15] r. sarne [16] r. *-bar-* [17] r. nè [18] r. kà ù [19] r. s' O- [20] r. ù [21] zaista mjesto c i n i t e [22] r. ù [23] r. ù moij.

108.
Er jest lačnu daste meni,
žedna rado napojiste,
zaodiste u[1] studeni,
tamničara pohodiste,
primiste me mnogokrat gosta,
čineć biednim dobra dosta.

109.
K nebu, k nebu moi pridrazi,
obratite zemļi pleća,
ona blazni u[2] prikazi,
a u ovo' je[3] prava sreća:
za[4] ńu, za[4] pram u*f*atiti[4],
nije kamo već kasniti.

110.
Ova uboštvom kupuj*e* se[5],
malokrat je ńe zamina,
blago od svita kad ne sie se[6]
rukom svetih zadužbina,
skoro čuste tko ovih nima,
da u[7] raj se vik ne[7] prima.

111.
Vela uzmite za[8] malašna,
za[9] nevoļna, mučna, teška,
srićna, ugodna, mila, jasna.
za[10] zemaļska vrhnebeska,
za ka[11] biše vrimenita,
primte dobra viekovita.

112.
Pokļe smišļah svaku pisam,
i razbirah srećne rieči,
na[12] okolo četiri sam
strane oba*s*a, i uprieči
u[13] ńih żeļne oči moje,
da[14] sve pravim vrsno što je.

113.
Gorńu al zemļu priblaženu
znaju gorńi priblaženi,
da bi nama istom sienu
prikazati neizrečeni
miesta i duha slavnih amo,
to bi[15] 'oš živu dosta samo.

114.
Gdi nas varau i ćućenja,
da[16] doseći ne[16] moremo
ni zemaļska promińenja:
razastriti kako ćemo
našom sviću[17] sva kolika
gorńa, čudna, privelika.

115.
I oči varau nas zamerjen,
vesla u[18] vodi er slamaju,
golubice lužne a[19] perjen,
premasunjem[20] kad šetaju,
kažu s' zlatom pokrivene,
a[21] toj niesu neg zasiene.

116.
U svitovnom govorenju
nie uzmnožno raj izriti,
sam u[22] dilu, i u vijenju[22]
čudesima svoima sviti,
i kaže se onim listo,
ki su odredni za toj misto.

117.
Pita Isusa: meštre dragi,
ńeki, gdi stoiš nu reć mi ćeš!
on odgovor davši blagi,
prikle: dojdi i vidićeš:
ne[23] u[23] puti dom da[23] pravi,
nie da[24] znat ga put se[24] stavi.

---

[1] r. ù [2] r. ù [3] r. à ù ouoije [4] r. zà — zà — -ff- [5] r. -*ijusc* [6] r. nè siese [7] r. dà ù — nè [8] r. zà [9] r. zà [10] r. zà [11] r. zà kà [12] r. nà [13] r. ù [14] r. dà [15] r. tobi [16] r. dà — nè [17] r. suichiu [18] r. ù [19] r. à [20] r. premasunijem [21] r. à [22] r. ù — ù uijeniju [23] r. nè — ù — dà [24] r. dà — puutse.

118.
Kako u način ja dostojan
moću izreć moim jazikom,
čoek slab, nizok i nevoļan
božju hižu i grad dikom?
ni o ńem kusnut[1] i pesekat,
nego ga je žeļno čekat.

119.
Ne dižete l' gori oka
i nebesa ne gledate l'?
ne[2] znate li i visoka
rajska mista, ne[3] slišate l'?
ova će se vami dati,
ko[4] budete dobivati.

120.
Dobriem rekoh na svojem sudu:
moi blaženi hote k meni;
budim: a[5] vi ki zaludu
vanđeo[6] čuste, osujeni
otidite, Isus veli,
u[7] vik vike neveseli.

121.
Er me žedna ne[8] pojiste,
ne[9] prijaste buduć gostom,
opraskana ne[10] odiste,
al činiste uzna prostom;
ne[11] sitiste mene gladna
u[12] prilici prosca jadna.

122.
Tako uživah grad urešen,
čin postah mu na[13] pridvorju,
vidih, vajmeh, al ustresen
toku braću na[14] oborju,
u[15] dan suda osobita
prid Vičńega gromovita.

123.
Kak[16] razglobnoj pakla jami,
već ed Boga odpravļeni,
vrve, da iđu u[17] ńu sami
ko[18] i lasica zatravļeni,
trovnu u[19] čeļust zapuhače,
gdi im je sila[20] da se bace.

124.
U zabavi s dvorne[21] vidi,
obslužujuć pripun žeļa,
rinuh uzdah da bih slidi
iznutrńa zrit veseļa,
ter priklono, ko[22] dostoji,
rih čuvaocu, ki me uzgoji.

125.
Moj drag voja[23], jur čovika
kad si prini na[24] ove meje
tvon kripostim bez teglika[25],
Tritolema al Medeje,
čin', da buden s tebe uveden,
grada unutrost da[26] razgleden.

126.
Kad smo oba ovd u[27] duhu,
podaj milost gorńa vruta,
da da[28] prosti dobru sluhu,
da se ne bih iz po[29] puta
vratio, kazat ne[30] znadući,
vid blaženski najizući[31].

127.
Lako možeš ti uliesti,
er ti 'e miesto u[32] ovom raju,
i za[33] sobom mene uvesti,
poboravim da u[34] kom kraju,
kad grajanin jesi s sgare,
da[35] propustu, mol' vratare.

---

[1] r. ò — s [2] r. nè [3] r. nè [4] r. kó [5] r. à [6] r. Vangeo [7] r. ù [8] r. nè [9] r. nè [10] r. nè [11] r. nè [12] r. ù [13] r. nà [14] r. nà [15] r. ù [16] r. Kak' [17] r. dà igiu ù [18] r. kó [19] r. ù [20] r. gdijmije silla [21] r. s`d- [22] r. kó [23] r. uoija [24] r. nà [25] r. teghlika [26] r. dà [27] r. ù [28] r. dà dá [29] r. pò [30] r. nè [31] r. naij iz- [32] r. ù [33] r. zà [34] r. dà ù [35] r. dà.

128.

Reče: amen! ter se uputi
k lipšim vratom prida mnome,
gdi arkandio čuvac bļuti
grad cesaru nebeskome,
ti ga čašću mnogom sriti
i takomu hti izriti:

129.

Dokle, dokle, moj anđele,
takon družbom, tokim kasom,
tebi vratnice ove biele
otvorau se svakim časom,
ti uliezi, al se brani,
i da[1] projde ko[1] izvani.

130.

Ti ki 'e s tobom čoek u[2] puti
nek ustavi koracaje[3],
s ńim dat uliest ne[4] mogu ti
u[5] raskošne naše raje:
kada umre u[6] milosti,
i ńega ću primit jošti[7].

131.

Sad ni uzmnožno, neka ostupi,
oskvrńeno ovdi nije;
s dobriem dili ko ne[8] kupi
pri ovu zemļu, ne[9] pribije
meu nas, ni mu oš počivati,
svojem svitu nek se vrati.

132.

Rekoh svojem, er na[10] ńemu
u živļenju[11] još pribiva,
priporojen ni u[12] svemu,
plačen nek još grihe umiva,
nek se očisti svim oplakom,
da ga uvedem s tim pritakom.

133.

Dost je vidi po[13] tvojem daru,
ne[14] da mu se vidit više;
ako mu je toko u[15] haru
viedit ova, neka biše
samom dušom priti s tobom
čistom, i uliez dao bi obom.

134.

Duh sam čisti i razlogi
čoeski more razumiti
po[16] svoj smrti raskoš mnogi,
koi[17] jes isti Bog očiti,
ne[18] stvorenoj u[18] svitlini,
sad nazrit ga nek ne[19] cini.

135.

Pokloni se tad do tlea
moj stražbenik Miehovilu,
i bivši se ńem zaklea,
dajući mu viru cilu,
da ne[20] prosim sad stanišće
rajsko nego l' uhodišće.

136.

I to, i to da ne[21] žudim
istom čića izaznanja,
sebi i bratu neg da[22] prudim,
kad razgledam uživanja,
i u[23] moje bugarenje,
svitu ih pridam na[24] spasenje.

137.

Ti znaš, da s' mi[25] priporuku
i čuvanstvo ńega obro,
neka s tobom na[26] izruku
stražio bi ńega dobro,
i duhovniem moim vrućiem[27]
poticao bi nadahnućem[28].

[1] r. dà — kó [2] r. ù [3] r. ȝ [4] r. nè [5] r. ú [6] r. ì [7] r. ijosti [8] r. dilli kò nè [9] r. nè [10] r. nà [11] r. uxi- [12] r. ù [13] r. pò [14] r. nè [15] r. ù [16] r. pò [17] r. koij [18] r. nè — ù [19] r. nè [20] r. dà nè [21] r. tò i tò dà nè [22] r. dà [23] r. ù [24] r. nà [25] r. dasmi [26] r. nà [27] r. uruchiem [28] r. nadahnuchiem.

138.
Božji jesi ti namiesnik,
i anđela svih vojvoda,
najprvańi srčen liešnik[1]
čovieskoga od naroda,
koga putem rajskim vodiš,
da ga od djavla oslobodiš.

139.
I ja s tvoje zapovidi
čuvanika moga pratim,
dovedoh ga ovod da vidi
božju slavu časom kratim,
neka bude s te prikaze
grustit svietne sve obraze.

140.
Uzleti u[2] duh za[2] hip gori,
ko[3] vezana k koncu ptica,
ka do[4] malo da se obori
tribi 'e, i k vezu svom se utica,
to 'e[5] svoem tilu; meu to bludi,
da bi viedi što[6] zažudi.

141.
Pokle 'e tako, dopusti mi,
da[7] opita gleda al s vrati,
ko[8] raskošni jesu trimi,
sidi i rajski suhozlati,
koje i liepa gorńa sprava,
i blaženstvo i sva slava.

142.
Dobro 'e bacit tila smeti,
i odvrći se smrti siena,
i udignut se u[9] pameti
za razmišļat božanstvena:
ako je ovo koja zloba,
potisni nas na[10] trak oba.

143.
Druga er je požudio,
stvar ne[11] dobru ku[11] izmisli,
mene, er nisam obslužio
tve naredbe i tve misli:
oba jesmo drugovali
i u[12] dospitku, i u[12] počali.

144.
Ako li 'e smišļat spasno
i četvrto najpokońe,
moju družbu primi lasno;
i kad zlo je vidio dońe,
čin' da i gorńa dobra s mome
nazre: otvor sluzi tvome.

145.
Umoli se tad Arkanđeo,
strana se a odpri[13] od vratnice,
kud ulize čuvac anđeo;
meni paka kroz riznice
druge strane zrit obeta
brzo prikup svakih sreta.

146.
Da[14] meuto glavu klinem,
čim sutrašńi dan osvane,
i u[15] miru da[15] počinem,
neka lašńe sve obrane,
i ńihova kraļa Boga
pak razabrat budem moga.

147.
Ne[16] more bo pamet toka,
za[17] velicin trudovanjem,
bez odiha na [18] visoka
uzletiti razmišļanjem;
nu[19] i tako imaš znati,
da ćeš često p tipati.

---

[1] r. s [2] r. ù — zà [3] r. kó [4] r. kà dò [5] r. toe [6] r. sctò [7] r. dà [8] r. kó [9] r. ù [10] r. nà [11] r. nè — kù [12] r. ù — ù [13] r. à dopri [14] r. Dà [15] r. ù — dà [16] r. Nè [17] r. zà [18] r. nà [19] r. nù.

148.

Kad opojen priko mire
neć' moć stati u[1] kripčini,
eto t' pečat moje viere,
u[2] tolikoj visočini
ne bi odoli; al ja radim,
da do[3] moći tebe osladim.

149.

Za[4] jutra ću t' druga riti,
ka[5] tribuju u[5] ovoj javi,
kad se bude povratiti,
k tebi stražnik prigizdavi:
ere bi se prinemoga
bez pokripa ńegovoga.

150.

Miehovilu poklonih se
tja do[6] zemle svim obrazom,
pak od truda razbacih se[7]
u[8] sni, tresom i propa*z*om[8],
došasnoga do rasvića[9],
sneć prikaze dobrieh srića[10].

Svrha pievanja dvaes šestoga.

NADGLASJE.

Zatin[11] kroz riz prvieh vrata
po[12] milosti Mihoviela,
i po kriepu duha brata,
kore uhodih svih anđela,
kih nebeski kral razdili
u[13] devetan red primili.

Čuh blažena ńih spivanja,
i vesela neizrečena,
osobita nastojanja
čića dobra svih opjena,
paklieh *s*mira[14], rajskih slava,
čuva i svačieh luskieh glava.

PIEVANJE DVAES SEDMO.

1.

Opočinuh pokli opeta
na istočnom trimu bilu,
nova zora hrlo izšeta,
svitla u[15] jasnom rumenilu,
ka se bieše objaviela
vencom ružic povrh čela.

2.

Kad pri Empireu sneć radosti
najvedriji dan mi svanu,
protrih oči, prostrih kosti,
kad mi reče da [17] ustanu,
i za ručni tiho palac
podrma me moj čuvalac.

3.

U svitlini čudnoj sjajuć
uzań staše Mihovio,
ki me livom zazivajuć,
darova mi podsmih mio,
desnom kažuć rajska vrata,
kim pospiešan jur obrata.

4.

Tad se i ja opomenut
skočih, zasve da[18] od leda,
i hotiv se k ńemu okrenut,
celunuh mu krilo ureda,
zlaton tkana svoega ruha,
dvorbom služeć slavna duha.

---

[1] r. ù [2] r. ù [3] r. dà dò [4] r. Zà [5] r. kà — ù [6] r. dò [7] r. razbachihse [8] r. ù — *z* [9] r. dò rasuchia; zaista ispušteno *i* iza *u* [10] r. srichia [11] r. Zà [12] r. pò [13] r. ù [14] r. [15] r. ù [16] r. pò [17] r. dà [18] r. zà sue dà.

5.

Kroz onu šup[1], prstom kažuć,
ciče[2] čuvcu, virit ima
drug tvoj dobra, ka ne[3] lažuć
praviše otci odprie svima,
jeda ne bi se u[4] tom redu
trisnom snebio na[5] pogledu.

6.

Proz utlinu one strane,
s koje lipši čavo pade,
nek zamira sve obrane
duhe i duše, ke su ovd sade;
krip' ga, i nedaj da[6] odveć srne,
da se od slasti ne[7] zavrne

7.

Htih kroz rasciep da[8] popazi,
ne[9] kroz vratnu veličinu,
tako sam ga ja opazi,
da se ne bi s ńe ukinu:
strašna i svitlost pasti ne[10] da,
kad kroz mao riz se gleda.

8.

Tako i jasno sunce tamo
ne da[11] na se ni gledati,
providati da se[12] samo
al u[13] vodi, al kroz vrati
ku puklinu, er zasliepi
inako obraz ńegov liepi.

9.

On objavja i u[14] razi
ko običje u[15] sebi ima,
nit zasliepa, nit porazi
tako ļude s druzim svoima;
i da svih ńih blag je ćako,
razgledat se ne[16] da lako.

10.

Ako sunca zemaļskoga
gledi mučnost tolika je,
što nestvorna nebeskoga,
u kom vrsnost svakoja je;
sunce 'e po[17] ńem, i svaka su
u[18] ńem lipša, boļa ka su.

11.

Sva lipota, sva dobrota
u ńemu su svom višinom,
zato se ima iza plota
sgledat štovnom ponižinom;
nima gledač sgrabjat vide,
u[19] jezerstvo da ne ide.

12.

Da ne stegne i ne srkne[20]
božje ńega visočanstvo,
i u[21] jasnim da ne smrkne[21]
primlohavo čovičanstvo,
triba mu je, triba česki[22]
davat pokrip svoj nebeski.

13.

Na prozirak kad otide,
cini[23] očima od pameti,
da[24] razgleda gorńe side
i od anđela, i od sveti;
nic prid božje a[25] pristoļe
nek se skloni, a pomoļe[26].

14.

Ti mu kaži, ti zapleće
pouzdano ńemu budi,
čoviek kazat rajska ne će,
ni razbrojit toke ļudi:
ovd nie gńile, ovd nie glieba,
rič andioska dake 'e[27] trieba.

---

[1] r scup [2] r. ziçe [3] r. nè [4] r. ù [5] r. trisnom s' nebio nà [6] r. dà [7] r. nè [8] r. dà [9] r. nè [10] r. nè [11] r. nè dà [12] r. prouisgiati dase [13] r. ù [14] r. ù [15] r. ù [16] r. nè [17] r. pò [18] r ù [19] r. ù [20] r. Dà nè stegne, i nè sarkne [21] r. ù — dà nè smarkne [22] r. çeski [23] r. c [24] r dà [25] r. à [26] r. à pomoglie [27] r. dakee.

15.
Čim grad, sdvorno i obzi*dje*[1],
stupi, mramri i telesa,
srebro, zlato, biser vidje,
mrtve slike ńih čudesa,
mogo 'e o[2] ńih blabobositi;
nie mu od živieh besiditi.

16.
Eto obilno prikazišće
u[3] prozoru malu otvoran
ńemu (krip' ga) nek se nišće
ne[4] pripada čoviek stvoran,
za[5] ove gorńe slave iste
kad je u[6] pravdi, al kaj ište[6].

17.
Čuvaotnik svetih vratih
tako kliknu, pak ostupi,
a[7] kad se anđeo k meni vrati,
postavi me na[8] onoj šupi,
rekśi[9]: gledaj, kad ti 'e dano,
vidit vije[10] uzdisano.

18.
Kad pristavih želne oči,
unutrastva da[11] proziram,
zavrtica tad mi skoči,
da[12] ostah studen, ko da[12] umiram;
nu me anđeo hitro taknu,
i da[13] virin me potaknu.

19.
Odkrivena eto t' svaka,
zahval' Bogu, već ne uzdiši,
ja ću t' (priuze) samih zdraka,
ti me meu to pomno sliši,
vid potanko[14] povidati,
nu[15] nemoj se potipati.

20.
Već si ukripjen, pozor prvi
svih zablezne, svih pristraša,
redicie[16] ono koje vrvi,
i poigraje i raskaša,
one vojske, ke gleaš gori,
anđelski su slavni kori.

21.
Plemenite (vidi) izvane
sve sionske mile graje,
sad razgledaj unutrane
liepśe ośiti[17], i podpodaje,
kao se zlate i ko[18] sjaju
u[19] anđelskom poletaju.

22.
Zab' zemaļska, bac'[20] ćućanstva,
i pozorom od pameti
razumiva vij[21] sućanstva
u[22] prošetu i u[22] poleti,
u[23] poigri u[23] pievanju,
i u[24] svakom zukotanju.

23.
Rajske obraze sve kolike
pomno vazmi jur paziti,
ki liposti puni i dike,
ne mogu se uhoditi
oka kradon, i zavode
ńihe družbe i vojvode.

24.
Na devet su redih jasnieh
sveti dusi razdiļeni,
puni milošć neugasnieh,
srcem goru ko plameni:
sobom triezni, Bogom virni,
vam korisni, vragom smirni.

---

[1] r. -dijo [2] r. ò [3] r. ù [4] r. nè [5] r. zà [6] r. ù — kaij iste [7] r. à [8] r. nà [9] r. *x* [10] r. uije [11] r. dà [12] r dà — kó dà [13] r. dà [14] r. uid pò- [15] r. nù [16] r. [17] r. s [18] r. kó [19] r. ù [20] r. baz [21] r. uij [22] r. ù — ù [23] r. ù — ù [24] r. ù.

25.

Triezni rekoh; er prem di su
viši i niži ńih okladi,
u zavistvo nikad nisu
popuznuli toga radi,
zoreć svaki božje htinstvo
i ļubeći svoe bratinstvo.

26.

Virni, rekoh, erbo sliedih
nepodobnih ne[1] slidiše,
od odmetnih zvizda stiedih,
ke se s neba oboriše,
smirni, er htiše ńim se opriti;
korisni, er vas obstražiti.

27.

*Š*erafina[2] red viši osta,
pod ńim drugi kerubina,
pak pristoļih, pak gosposta,
dika slidi kripošćina,
vlast mogujstva i moć vlasti,
vrh andiostva, andiostva časti.

28.

Sporedjeńa sva ova kola
u[3] tri se opet sadružiju,
ponižena, bezohola,
tri ednu čineć jerarkiju,
a[4] devet se kad sastanu,
jerarkije tri nastanu.

29.

Svetnačalstva to su od svetih,
najkriposnia svih vladanja,
rastavļena od prokletih,
i zemaļskih okru*ća*nja[5]:
pravo b'[6] redu kori sveti,
što 'e na[7] nebo i na[7] svieti.

30.

Složni te tri, dvi i sedan,
božje stojeć nad pristoje,
svi vapiju u[8] glas jedan:
svet, svet, svet Bog zaisto je,
Bog Sabaot, Bog jedini,
svemogući i istini.

31.

U[9] vavičńih slava tebi,
družbeno ga svi pivajuć,
svet, osana kraļu od nebi,
i uz pivanja[10] svoa sk*r*adajuć[10]
godna zuka, hitre vrsti,
i od daha i od prsti.

32.

Navlaš vrući serafini,
prvi prve troredice,
sridńi sveti kerubini,
zadńi pristo*lja*[11] i krunice,
ki naslidnim udaranjem
bude zvonke rajskim znanjem.

33.

Tu su dipli, trstenice,
skladni psaltiri i sviroke,
tamberlasi, poudrice,
prigudnice, surle dvoke,
tambre, egede, tamberlioci,
borje gusle i guslioci.

34.

Pod zuk bubńih, trubaļ bonih,
i micavic i rožanih
tintilina, dobrozvonih
žicah[12], čemļa i organih,
halati inim od spivanja
sva ugajaju radovanja.

---

[1] r. nè — rė [2] r. *Sc-* [3] r. ù [4] r. à [5] r. *-chia-* [6] r. prauob' [7] r. stoe nà — nà [8] r. ù [9] r. U [10] r. uspivanija — *r* [11] r. -lija [12] r. xiçah.

35.

Ter svi k Bogu obraćeni,
hvaleći ga uzvišuju,
i u[1] vid ńegov opojeni
veseļem ga okružuju,
potopit se svi želeći,
u[2] obraz ńegov blaženeći.

36.

Troredica tako i srieda
od gospostva i kripostieh,
i od mogustva, ka ga sgleda
u[3] napunstvu veličnostieh:
al što veće on joj[4] sviti,
mučnije se ona siti.

37.

Tako treća i najzadńa,
u[5] koj prvi poglavice,
arkanđelstva pak su sradńa[6],
a[7] anđelstva najzadńice;
ti na[8] prikaz božje vidi[8]
ostavļaju svoje sidi.

38.

Ter poglede i od pameti
i od očiuh upiraju,
slatki u[9] obraz ńegov sveti,
iz kojega ižimaju
sve radosti i veselja
svoih misala i svoih željа.

39.

Kolobarstva toko uredna,
bdeć slavnoga vrh pristoja,
završuju[10] vojstva vriedna
duš obranih puk bez broja,
i otvaraju gor najvišje
od blaženstva okolišje.

40.

Di svaki ńih polet pušta
put zrcala božje gledi,
ki se blago ńim dopušta
na[11] raskoše i ogledi;
i da im se vik ne[12] krati
vid svim čestit i bogati.

41.

Svi zajedno i na[13] pose
na[14] tančace tu lepeću,
plešću im ruke, blišću im kose,
noge im se a[15] promeću,
klańau lišca[16], steru krila
oko ogleda svoga mila.

42.

I prem da se svak oblači
zlatnim ruhom, s krelmi bieli,
prvi zadńem vik ne pači
uživanja pogled cieli;
kroz prozirne svak bo kipe
lapćuć gleda stvari lipe.

43.

Koje oni svom ļubavi
rade i vam pribaviti,
prikažujuć vaše pravi,
vaše molbe, ke na sviti
upravļate puni tresa
k otažbini od nebesa.

44.

Ku hlepite ponaravno,
al se od ńe odmećete,
ne[17] živete kad upravno
i naredbe zamećete,
s česa strah vas često fata,
da u[18] pako vam duh ne[18] svrata.

[1] r. ù [2] r. ù [3] r. ù [4] r. onioij [5] r. ù [6] r. sradgna; sradńa biće mjesto sredńa radi rime sa najzadńa [7] r. à [8] r. nà — uijdi [9] r. ù [10] r. *x* [11] r. nà [12] r. nè [13] r. nà [14] r. nà [15] r. à [16] r *s* [17] r. nè [18] r. dà ù — nè.

45.

Zato i ti, kad ti 'e vila
privelikom tvom koristi
pako vidit dopustila,
po[1] zemaļskih ne[1] hti' listi;
tašte kipe ńih obori,
i svu misao digni gori.

46.

I kad Bog je od istine
hti udignut sreću tvoju
na[2] ove časti i višine,
potlačiti nu nemoj ju[3],
er učini tve obrańe
od anđela malo mańe.

47.

Zato ti i ja prikazujem
boļom česti rajsko stanje,
i čoviku jošter tujem
svih blaženih uživanje;
nu[4] ako t' to dosti nije,
vrz' se nazad sad udije.

48.

Zalična je stražba moja
tebi, ako neć' razumiti,
ne ćeš steći vik pokoja,
ko ne[5] budeš se obratiti,
sva su u[6] tmi ma[6] vojenja,
moi nauci, tva vijenja.

49.

Tvoe molitve zaludu su,
i ma toka nadahnuća,
kad nemani na te pušu[7],
do[8] tvojega izdahnuća;
ńim već puhat ne[9] dopusti,
ali mene s mirom pusti.

50.

Neka u[10] ovom slavnom mistu
meu svetim opočivam,
al ku drugu dušu čistu,
boļu od tebe obstraživam;
ne[11] mogu te al pustiti,
još da se imaš osuditi.

51.

Ko ti kažem, pomļi dakle
sve blaženstvo od anđela,
a ne[12] zabud ļute pakle,
kud te proni pivka[13] miela:
ļubav božju ko ne[14] znadeš,
s raja i pakla čin' da[15] znadeš.

52.

Ere i toj kad začeti
pravu božju ļubav ne[16] umieš,
u[17] mlohavoj tvoj pameti
dosti ti je kad razumieš,
da se i u[18] tom stvorac časti
čić ufanja i pripasti.

53.

To 'est, kad ufa bogoštovni
steć ga dobro vikovito,
a[19] straši se grih otrovni,
ki se stae s ńim[20] ļuvenito,
da ga izgubi, i propade
u paklene viečńe jade.

54.

Mi ne[21] tako, eto svršno
u[22] andioska čuj pripetja,
ko se od nas svih ļubi izvrsno
čić dobrote svoga bietja;
naša ļubav pravo 'e sinska,
a[23] vaša je najmeninska.

---

[1] r. pò — nè [2] r. nà [3] r. nù nemoiju [4] r. nù [5] r. kó nè [6] r. ù — mà [7] r. s [8] r. dò [9] r. nè [10] r. ù [11] r. nè [12] r. à nè [13] r. Piuka [14] r. kó nè [15] r. dà [16] r. nè [17] r. ù [18] r. ù [19] r. à [20] r. stae s' gnim [21] r. nè [22] r. ù [23] r. à.

55.

Ako budeš i ti ovako
ļubit Boga, andio bićeš,
i anđelsku slavu lako
tim načinom dobiti ćeš:
ah ļubļenje naše cilo,
i ovom mojem daj tve krilo.

56.

Neka i on bude tebi
na[1] milostih vraćat hvale,
blagi ćaćko, kraļu od nebi,
ki priļubi tvoje male,
rehši spasit da[2] ne će se,
ki takmeni ne[3] čine se.

57.

Ditić, koga spas upazi,
kad toj pravi, ne[4] ima zloće,
malaśan[5] se malin blazi,
i potribna samo hoće;
nije, nije griešno diete,
zla savišńa vi želiete.

58.

I prem zašli ste u[6] godišta,
mukom grete put spasenja,
kad duhovna vam su ništa,
a[7] tilesna naslajenja:
grlo, pripon, oči, glava
van su *bozi*[8] i sva slava.

59.

A nam Bog je jedan sami,
ki 'e vrh svih taśćih[9] boga,
mi ļubavi cieli plami
upravļamo put ńegova
visočanstva, a bacamo
kipove ine, ke sritamo.

60.

Kipoklańat ne[10] moremo,
ni inako sagrišivat,
pravo dobro blagujemo,
što ćemo se opojivat
dobrom drugiem od prikazni,
koje ne[11] nas neg vas blazni.

61.

Tako i ti učinieši[12]
bićeš s nama na[13] nebesa,
gdino nas je Bog uzvieši
vrhu sriće i udesa;
gdi na[14] udes i na[14] sriće,
i tvoj skorac[15] šetati će.

62.

Nu[16] već kad sam tebi reko,
s kim načinom prićeš gori,
i kad san te jur priteko
svim čestistvom od *kopori*[17],
hoću t' pravit i ostala,
navlaš sobstvo ńih posala.

63.

Svemogućstvu božjem i ako
čimbe inieh ne[18] tribuju,
bi podobno svakojako,
da ga anđeli okružuju,
već za[19] slavu veličanstva
neg potrebna pomaganstva.

---

[1] r. nà [2] r. dà [3] r. nè [4] r. nè [5] r. s [6] r. ù [7] r. à [8] r. *Bozi* [9] r. *x* [10] r. nè [11] r. nè [12] r. uçiniesci; iskrivļeno mjesto u č i n i v š i [13] r. nà [14] r. nà — nà [15] r. s [16] r. Nù [17] r.; k o p o r i (?), da ne bude metateza od riječi p o k o r a, jer se u pisca nalazi često čudnovatih metateza [18] r. nè [19] r. zà.

64.

Pren da[1] stoje u[1] pokoju,
ni ispraznost ńima dana,
hoće Gospod da u[2] boju
rvu[3] čete zlieh nemana;
i pokle se ovd naslade,
da[4] svit zatim[4] vas oblade.

65.

Kad je službu obrao sebi,
i banovom svoim ostavi,
naredio sva na[5] nebi,
s kim se časti, zori, slavi,
zapovida, da[6] i ini
zabavu se s koima čini.

66.

Er buduć jih množtvo velo,
tisuć veće neg svih ļudi,
odlučuje jedno dielo,
da ga dvori i grad bļudi;
i da[7] drži to[7] obieļe
vas Empirej u[8] veseļe.

67.

A druzi svi u[9] sućanstvo
da[10] pospiešu i da se stane,
gdi jih zove čovičanstvo
na[11] zaštitja i obrane;
di se najde tih dojedan,
bez sridu proć u[12] čas jedan.

68.

Ganuće bo anđelsko, ko
ni neg niko razumenje,
ganutje jest ńeko skoko,
bržje negol' poletenje;
od dobara svim je hoća,
um od dobrieh i od zloća.

69.

Ponaravno meu se se
ļube oni, a[13] čovika
kad pomogu, uvede se
ńim poštenje, hvala i dika;
Boga ļube, ko je[14] triebe,
ponaravno vrhu sebe.

70.

Troredice digli prve[15]
drže miesta prvih sluga,
okol kraļa koj varuje[16],
noseć dvorna težja pluga,
komornika i svitnika,
i gosparskih namisnika.

71.

Drugo slidi ko[17] troreje
na se nosi jaram sredni,
i upravļa sve kraļieje[18]
svakidańi poso redni;
a[19] toj vrše sudci piesci[19],
vojevode, stareni*eši*[20].

72.

Treći trojlič[21] nasliduje
za[22] drugime ki se stavi,
ti namišća, a[23] dobavļuje
sve što 'e triba koj državi:
meće po[24] ńih bde sednike,
i svelene providnike.

73.

Red, koji se uzvišuje
od anđela meu svime,
i Vičńega okružuje,
da ga ļubko u se prime,
pristoļa su toj nebeska,
ki sidaju ńega te*š*ka[25].

---

[1] r. dà — ù [2] r. dà ù [3] r. aruu [4] r. dà — zà [5] r. nà [6] r. dà [7] r. dà — tò [8] r. ù [9] r. ù [10] r. dà [11] r. nà [12] r. sriduproch ù [13] r. à [14] r. koije [15] r. dighli parue [16] r. uarue [17] r. kó [18] r. kraglieije [19] r. à — piesci [20] r. *-iesci* [21] r. troijliç [22] r. zà [23] r. à [24] r. pò [25] r. *s*.

74.
On težinom svoga bieća
nebo i zemlju stanoviti,
ńemu tvrjad[1] vičńih srieća,
ńoj vrimenom dae ploditi,
žive nek svit, grad, obitel,
težak majstor i činitel.

75.
Tej težine privelike
biše kušao sveti Krsta,
kad na[2] sebi priko rike
prini mala Isukrsta,
ter prikladno hoti reći,
da[3] mu vas sviet bi na[3] pleći.

76.
U svem znanju prihitaju
sve redove kerubini,
er otajna božja znaju,
i što[4] on misli, al procini;
pripovidit viku al ne će
kopauć[5] svaka u[5] mučeće.

77.
Ćim ne[6] čuju božje rieči,
sva ńihova drže znanja,
pravi, verni otajnieci[7],
pod pečaton od mučanja;
a kad poda zapovide,
prvi ih glase, prvi ih slide.

78.
Serafini tepli i vrući
u[8] svoem redu, u[8] svoj stavi,
Gospodinu svom izući
šalu plamen od lubavi,
i priko svih u[9] tom gore,
da se izreći vik ne[10] more.

79.
Rad bi se u ńem rastopiti,
li sve s ńega goriti je[11],
žele se s ńim sjediniti,
ali i to dosti im nije,
čehnu, idu u[12] proreste,
a[13] sve im lipša lubav reste.

80.
Gospostva su, ka[14] razbiru
sva koja se imau činit,
oni poso svačji miru,
ńim je upravit i naminit,
kom odredi gorńe viće:
što[15], kud, kamo, kako li će.

81.
Gorńe viće priblaženo
slavna trojstva jedinoga,
u kom otac, duh i sieno[16]
troje 'e sobstvo jedna Boga,
odlučuje od vik viku,
što[17] ima bit kom stvoreniku.

82.
Red uzvišni od kriposti
pristavla svit na[18] odluke,
da se smakne al oprosti,
al stavi se na ke[19] muke
krivac, ki se ne[20] opravda,
nek je u[21] slavi božja pravda.

83.
Ovi daje svem čińeńu
polamove opravjenja,
i božjemu odlučeńu
prigod način obsluženja;
da se ista pravda cila
gleda u[22] bielig svršnieh dila.

---

[1] r. tuarijad [2] r. nà [3] r. dà — nà [4] r. sctò [5] r. kopauch — ù [6] r. nè [7] r. ç [8] r. ù — ù [9] r. ù [10] r. nè [11] r. goritije [12] r. ù [13] r à [14] r. kà [15] r. sctò [16] mjesto s i n; iskrivleno i nagrđeno radi rime [17] r. sctò [18] r. nà [19] r. nà ké [20] r. nè [21] r. ù [22] r. ù.

84.
Ovi i dila od čudesa
u[1] kriposti svoj imaju,
zviezd, naravi i udesa
moćne čimbe ustavļaju;
viri tvrdi temeļ kladu,
da[2] virnici ńe ne[2] opadu.

85.
I oblasti s iniem daju
moć i snagu opravnikom,
i u taka se[3] ulagaju,
da se svrše s većom dikom,
i da kraļske zapovidi
obsluže se s ńih providi.

86.
Oni ustežu, svrtau, lome
sva gusarstva odveć smina,
zlih djavola grade i grome
s ńima ustavļaju srid dubina,
rasprašav ih s[4] svojom moći,
i hoće im vrha doći.

87.
Ne[5] moguć se odapriti
tim mogustvom nebeskima,
triba im se 'e povratiti
u ponorne jame svima,
udit nikom ne[6] mogući,
gdi 'e odviet tač izući.

88.
Od sedmoga reda ki su
načelnici i poglavstva,
ti duhovne ļude tišu[7],
i pomažu ńih mlohavstva,
da se ne bi prominili
i na[8] ko zlo obratili.[9]

89.
Isti bde i pokripjaju
poglavice od pukova,
u[10] čem da ne[10] pomańkaju,
starišine i od redova,
neka u redu svetom stoje,
napridkujuć sve to boje.

90.
A kad čine sude i prade[11],
svaku misao da[12] ostave
svoe koristi na[13] stran; rade
samo zakon da[14] oprave;
i na[15] božje da[15] poštenje
misli upravu i sudjenje.

91.
Arkanđelom svetim paka,
prisvitla su ki stvorenja,
namińena jesu svaka
većih čudes razglasenja,
oni otajstva sva odkriju,
i dobrim se prikaziju.

92.
Po[16] ńih stari zakon bi dan
na[17] Sinaju Moisiji,
podpepelni pogač pridan
za[18] putnicu i Iliji;
i Abramu i Jakobu
javiše se na[19] podobu.

---

[1] r. ù [2] r. dà — nè [3] r. ù takase [4] r. s' [5] r. Nè [6] r. nè [7] r. tisu [8] r. nà [9] u rukopisu iza strofe 88 vaļa prevrnuti list preskočivši cijelu stranicu (strofe 99—108), da se nađe strofa 89 i ostale, što su u prepisivańu bile izostavļene [10] r. ù — dà nè [11] biće mjesto pravde [12] r. dà [13] r. nà [14] r. dà [15] r. nà — dà [16] r. Pò [17] r. nà [18] r. zà [19] r. nà.

93.
Oni i spasno upućenje
Isusovo navistiše,
i ńegovo porojenje
bdim pastirom proglasiše,
po[1] ńih objav svaki davni
najskrovitii i najslavni.

94.
U najvećom ki su uzvisu
tih sedmero arkanđela,
prid pristoljem janca ki su,
priporučna težja diela
imau majke crkve opjene
i svake ńoj podložene.

95.
Kojih[2] tiše sedmerima
darmi duha prisvetoga,
i sedmerim kripostima
reda glavnoga i dušnoga,
tiem da[3] smetau odmetienstvo,
a[4] uzdrže se u[4] svetienstvo.

96.
Napokon smo mi anđeli,
od nižega kola[5] ki smo,
odlučeni vazda bieli
za[6] čuvanstvo vaše; mi smo,
ki držimo srčnu bļudu,
svakom od vas ne[7] zaludu.

97.
Bi podobno pored niži
ļuski narod da[8] učuva,
kaono koi je[9] svih to bliži
svoga posla, svoga čuva:
i pri zemļi ki je[10] veće,
da i da[11] zemļi dobre sreće.

98.
Er smo na[12] tleh odrejeni,
i u[13] redu najnižemu,
s toga nismo uhiļeni,
kad smo u[14] kraļstvu i mi božjemu;
večńa hoća svim je zakon,
nam poštenje i čast svakon.

99.
Pokle nas je potvrdio
u[15] prislatkoj svoj milosti,
ni nam krivo učinio,
kad prida nam vaše prosti,
kad nam duše vas naprti,
i u[16] životu i na[16] smrti.

100.
Ke su ńemu toli drage,
i nam s ńega tolikoje,
darova nam zato snage,
i pomoći mnoge svoje,
da ih boļe stražujemo,
i od napasti varujemo.

101.
I meu vama obranismo,
dobro nam je i na[17] kraju,
i na[18] zemļi blaženi smo,
digodir smo, tu smo u[19] raju;
svudjerice raj je nami,
milos božja er sve s nami.

102.
Svaki zori dobrovoļno
s toga milošć od naredba,
ļusko i zvirče prinevoļno
vikostoga[20] čuva od gleba,
da ga ne bi lav pakleni
tu zagunu, i zaplieni.

---

[1] r. pò [2] r. koyh [3] r. dà [4] r. à — ù [5] r. kolla [6] r. zà [7] r. nè [8] r. dà [9] r. koije [10] r. kie [11] r. dà i dá [12] r. nà [13] r. ù [14] r. ù [15] r. ù [16] r. ù — nà [17] r. nà [18] r. nà [19] r. ù [20] r. uikostoga.

103.
Koji preži, ter se mota
želeć ńega ufatieti,
kad bi išao izvan plota
svoje viere, naše bdieti;
ali mu se to ne[1] pusti,
sam tko ne[2] ide mu u[2] čeļusti.

104.
S toga odviše odgańamo
i vrimene pogibili
ļudih, koje sve čuvamo,
da jih ne bi ko[3] uhili,
al porazi, ali okļasta,
al životom svoim rasta.

105.
Da ih ne bi ko[4] uvridi,
ki da[5] ne bi sam potepa,
al nastupi, al obidi,
sgorbao[6], sveo se, al osliepa,
nagrandao, obnemoga
od ogńice, al zla koga.

106.
Mi na[7] svitu prihodimo ih,
i kažemo in pakla huda
mnoge globe, a[8] učimo ih
Boga iznaći putom truda,
naslon slabim, dig padućim,
a[9] naš noseć prosviet smućim.

107.
Gledau stražbe naše mile
zaedno majke i ditići,
da ih ne bi poizbile[10]
po[11] kom tegu, al nesrići,
pak ditićak kad se rodi,
naša pomja ńega vodi.

108.
Pri utroba ih neg izgańa,
kod ńih oči naše bdiju,
rodniem ļubav krilo klańa,
ruke hode im ukripļiju,
svit naš uči ih rieči hitat,
i Isus Mariu klańem[12] čitat.

109.
Samo ńegda komu tomu,
kad posrne u[13] koj zloći,
bič u[14] tielo ili u[14] domu,
od nezgode i nemoći
dopuštamo: Bog za[15] boļe
šaļe ļudem sve nevoļe.

110.
Mi smo s iniem, kino kraļe
i ńih kraļstvo produžamo,
glad, rat, kugu od ńih daļe
svaku i zlu kob da[16] tiramo,
i dva od nas najumića
tih upravļa, i ńih vića.

111.
Mi srčeno ńih pratimo,
i na[17] vojsku kad je tribi,
a u[18] polači ńih štitimo
od izdanja, i u[19] potribi
svakoj činom, snagom, sviti
pomagamo ih na[20] sem sviti.

112.
I toko smo im ļubeznivi,
da za[21] ńih se i bijemo,
i na[22] pare jakno slivi[22]
meu nama se odpiremo,
svaki s brane ali s tega
vruće stojeć za svojega.

---

[1] r. nè [2] r. nè — ù [3] r. kò [4] r. kò [5] r. dà [6] r. [7] r. nà [8] r. à [9] r. à
[10] r. s [11] r. pò [12] r. klagnem [13] r. ù [14] r. ù — ù [15] r. zà [16] r. dà
[17] r. nà [18] r. à ù [19] r. ù [20] r. nà [21] r. dà zà [22] r. nà — sliui.

113.
Na ŕvańi[1] pak od smrti,
kadno 'e težja i potreba,
i kad neman veće vrti,
da ih sgrabļa i pohleba,
mi na[2] alaje, i na[2] čete
branimo ih večne štete.

114.
Nepristanom svendivosti[3]
mi stojimo uz misnike,
čim prikažu slavnieh hosti[4]
posvećenja za[5] krstnike,
noseć molet poniženi
svih prid obraz božanstveni.

115.
U razmislih, i u[6] poslatih
blagodarno uloženi,
vrhu kńiga i zanatih,
vrhu kuća i plemeni,
vrhu gradieh i država
bdi naše oko, naša glava.

116.
Mi za[7] svaka čovičanstva
molimo se Bogu vrlo:
Gospodine od vojanstva,
dok se nećeš smilit hrlo
vrh Solima i gradov Jude,
da milost im[8] tva probude.

117.
Tim svi redi povraćeni,
razabrano kažući mu
što[9] upraviše svoima čieni,
i trosvestvo dajući mu
svoje obraze doli meću,
da mu ukažu čast najveću.

118.
Pak kad oči uń suprote,
razmišļaju serafini
vrh ńegove pridobrote,
svako istinstvo kerubini,
a u[10] načine zadovoļa
hvalu pravdu sva pristoļa.

119.
Gospostva mu visočansvo,
poglavice vlast govore,
sva mogućstva spasiteanstvo,
a[11] kriposti kripost zore,
arkanđeli svitlost dieču,
a[12] anđelstva milost vieču.

120.
Dusi anđelski, dusi čudni,
redi od reda i od koristi,
dusi ļuskim dušam prudni,
svietu udesni, nebu čisti,
dusi dobri, dišu dobra
Bog ke uredno za[13] vas je obra.

121.
Što ću t' veće skazovati
naše bdiede i stražanstva,
nadahnuća i obrati,
virnost, ļubav i srčanstva,
kada za[14] sve dosta 'e rieti,
da smo božji dusi sveti.

---

[1] r. Nà aruagni [2] r. nà — nà [3] svendivost riječ dosta čudna, napravļena od Kavańina od sve dni (mjesto svodnivost premjestivši *n* radi lakšeg izgovora); ima u ńega i adjektiv svendiv [4] r. Hostij [5] r. zà [6] r. ù [7] r. zà [8] r. dà milostijm [9] r. sctò [10] r. à ù [11] r. à [12] r. à [13] r. zà [14] r. zà.

122.

Veće tebi nie me slišat,
viđu da si jur umoren,
druge slasti ne ću t' mišat,
odahnuću, i ja ne[1] moren;
vid i pravbe[2] ove slave
i blaženih omlohave.

123.

Ti se uzdrži u[3] tvojem spanju,
i u[4] duhu sve počivaj,
er inako uživanju
ne bi odoli, nu[5] popivaj:
nebeskoga zuk spivanja
blazni, i nuka na[6] skladanja.

124.

Ter s anđelim priveselim
rajskom kraļu vraćaj fale,
da te 'e svoim darom velim
nadario nad ostale;
a[7] to tvoga da[7] umrlenstva
hti udignut do[8] blaženstva.

125.

Tako svrši. Ja ostavši
na po[9] smeten u[9] pameti.
prikleknuvši, pak ustavši,
rekoh srcen: Otce[10] sveti,
daj zenice da me vide
još i svetih tvojih side.

126.

Po[11] prilikah ńihih jeda
mogao bih k tebi priti,
i po[12] putu ńih izgleda
u[13] kripostih poživiti;
ovd bolujem, ovd da[14] tužim,
s ńima da se pak sadružim.

127.

Svi anđeli pomozite,
naskol[15] na[16] smrt dušu moju,
ńu prid licem odnesite
Privičńega u[17] pokoju,
da se s Bogom svoim sjedini,
kad ostaviv sviet primini.

Svrha dvaes sedmoga pievanja.

NADGLASJE

Isti anđeo duh privodni,
dočim u[18] snu moem boravih,
privede me hrlo i odni,
da[19] razgledam ke upravih
svitle stoce[20] od otaca,
božju ļubav, priast svetaca.

Tu zamirih prvo misto,
odrejeno majci Divi,
Krstiteļu protivisto,
pak dvaes četrim starcim živi,
polak Janca kim je stoja
s mnoštvom spola obodvoja.

---

[1] r. nè [2] pravba = pravļańe, pripovijedańe [3] r. ù [4] r ù [5] r. nù [6] r. nà [7] r. à — dà [8] r. dò [9] r. nà pò — ù [10] r. Otze [11] r. Pò [12] r. pò [13] r. ù [14] r. dà [15] naskol (mjesto najskoli) = osobito; i danas po Dalmaciji [16] r. nà [17] r. ù [18] r. ù [19] r. dà [20] r. stooze.

PIEVANJE DVAES OSMO.

1.

U snu zapliet dubokomu,
po[1] duhovnom mojem uzletu,
što je meni, što je komu,
što[2] 'e opꞁini, što svem svietu,
ne[3] znah, sve osta u[3] zabiti,
pokle rajska htih viditi.

2.

O kih tlapeć, pravo 'e tlapa
svaka ꞁuska misao smina,
u[4] jezerstvo ka se utapa
od nebeskih dubočina,
o[5] ńih sam Bog, ki ih stvori,
skladno misli i govori.

3.

Sveti Agustin doseć kuša
nedohitnu tu[6] višinu,
Jerolima kada duša
besideć ga zaośinu[7],
da će stisnut pri u šaku
sviet, neg imat pamet taku.

4.

I ja u[8] mrtvoj steć obsieni,
meu ufanju i strahoći,
drag privodac dojde k meni,
ki me sbudi svojom moći,
kažuć prstom[9] provrtꞁinu,
pri koj biah jur ostinu.

5.

Ki mi žice[10]: nie nam kasnit,
što[11] imaš vidit gledaj brže,
ne ćeš ovdi glavu prasnit
vrimenite stvari u krže[12],
koje taman zaboravi,
kad se u[13] vičńa zaporavi.

6.

Onomadne vidio si
sva anđelstva na[14] ogledu,
i redičja[15] ńih brojio si
devetera u[16] poredu;
svih tieh liepe troredice,
rajske krovne podpodnice.

7.

Sada ti je razviditi
što su ošieti[17], što li strane,
ko su čistiem zlatom sliti
rajski tlosi i poꞁane,
ko na[18] stranah i na[18] hodih
sja broj duša Bogu ugodih.

8.

Na obiečni vrtaꞁ[19] viri,
ter na[20] desnu i na[20] livu
snažnim okom već zamiri
čudna mnoštva mrav i plivu;
znam, da[21] svitom i pamećn
neć' razabrat rajsku smeću.

9.

Smeću rekoh, ne da[22] smeća
nahodi se na[23] nebesi,
neg er pamet svaka mreća
toke u[24] puke, toke u[24] resi
nahodi se u[25] popleti,
da ne[26] zna od kud ni početi.

---

[1] r. pò [2] r. sctò [3] r. nè — ù [4] r. ù [5] r. ò [6] r. tù [7] r. *s* [8] r. ù [9] r. pristom [10] r. Kimi xize; x i z e držim da je pisarska grieška mjesto c i č e (ziçe), vidi pjev. 27, strofa 5: c i č e č u v c u; koncepta nema [11] r. sctò [12] r. ù karxe [13] r. ù [14] r. nà [15] r. rediçija [16] r. ù [17] r. oscieti [18] r. kó nà — nà [19] r. Nà obijeçni uartagl [20] r. nà — nà [21] r. dà [22] r. nè dà [23] r. nà [24] r. ù — ù [25] r. ù [26] r. dà nè.

10.

Ja ću t' dake, stoj pomļivo,
ki su viši razabrati,
ne more se svako livo
ko je u[1] moru iščr*n*ati[1]:
još da[2] mogu, kad bi svrši,
pravļat tebi ki s' zamr*s*i[3].

11.

U malahno nič vrimena,
u[4] kom mi se nu[4] dopušta
čoeka uvest do[5] strimena
u[6] pučinu zviezd gorušta,
da se ne bi pri uduši,
neg ostavi da[7] pazduši.

12.

Ne ću udiļ ga u[8] dubine,
ako i sladne, utonuti,
kraem ga vodim, u[9] sidine
svoe se more obrnuti,
na[10] pokoru pak slobodno
i u[11] dno jezdit priugodno.

13.

Ne prim za zlo, za ba*s*duha[12]
da te držim u[13] starosti,
imam pomļu tvoga duha,
za to te[14] uzdan meni prosti:
gospar ždribca, koga ļubi,
kroči, da ga ne[15] izgubi.

14.

Koń i dragi svoj biča se,
er drži se koje scine;
i Bog svojim rasr*dja*[16] se,
u[17] slobodi da ne[17] gine;
ter ko ne će da se vrati
s kriva puta, ńega mlati.

15.

Tako i ja na[18] izgledu
božanstvene pridobrote
tebe ļubim, kad viedu,
svaka viednost dobra 'e po te;
mudar liečnik gorke trave
dae bolesnim, da ozdrave.

16.

Ko te tičem, ko te vladan,
s toga ni se ni smućati,
da ni s' rańen, črvļiv, smradan,
često ti ću obvijati[19]
moih prikora žuko travļe,
a[20] podpuno za[20] tvoe zdravļe.

17.

Pak ako i to ne bi bilo
za[21] ozdravit rane dosti,
hoću odviše još nemilo
tebe rizat i ubosti,
i parit te ogńem istim,
rane dobro da[22] očistim.

18.

Zdrave jesu i korisne
grišnim ļudem sve gorčine,
vik ne[23] meću posle obisne,
čin bieč pravde ńih ne[24] šine;
*s*viezd[25] od pruta kada čuju,
tad se u[26] boļe obraćuju.

---

[1] r. ù — isçar*n*ati; biće pisarska griješka mjesto iščrpati = iscrpati, iscrpsti [2] r. dà [3] r. *sc* [4] r. ù — nù [5] r. dò [6] r. ù [7] r. dà [8] r. ù [9] r. ù [10] r. nà [11] r. ù [12] r. Nè — zà — zà — *s* [13] r. ù [14] r. zà to tè [15] r. nè [16] r. *dija* [17] r. ù — dà nè [18] r. nà [19] r. obuijati [20] r. à — zà [21] r. zà [22] r. dà [23] r. nè [24] r. nè [25] r. *s* [26] r. ù.

19.

Dovedoh te ovd na[1] nebi,
da ti rajska sva objavim,
ne da[2] samo sgodim tebi,
nego veće da te ozdravim,
gdi imaš like veomi moće[3]
za[4] tvoe gube i slipoće.

20.

Otvor' oči, a ne[2] drimi,
vij što dobrim Bog pripravi,
i od ńegove ruke primi
u[6] nebeskoj spasnoj javi
prem izvrsno očišćenje,
u[7] kom stoji tvoe spasenje.

21.

Znam, da[8] pridńem u[8] proliću
i ti s' brao, ne[9] mneć, zmija
da se u[10] liepom krije cviću,
ka se u[11] obruč ļuta svija,
ka te hudim peči ujidom,
da[12] i danas mećeš jidom.

22.

I ako liečnik od liečnika
ne[13] pristavi svu dobrotu,
ne ćeš viku rani lika
iznać u[14] svem tvoem životu:
on ti ocielit može ranu,
ńega moli, tvu obranu.

23.

On je meštar od ličnikov,
ki ozdravļa sve bolesti,
smradne rane od grišnikov,
gńojne oboti, tvrde obresti;
i obraća sva dreseļa,
kao ćeš vidit, u[15] veseļa.

24.

Provid[16] jasne prisvitline,
ki zenice nam udara,
i ki meu svih većma sine,
ne ću t' pravļat za[17] sadara:
okolišje pirli samo,
ko ga[18] obstire tamo i amo.

25.

Seam[19] duhova najbližnie
božanstvenoga pristoļa,
od koih ti rekoh prie
da su anđelstva svih poboļa,
ovi crkvu straže Bogu,
vrata od pakla da 'u[20] ne smogu.

26.

Ńu odabra Jezus sebi
miešte drage zaručnice,
ku pozivļa milno k sebi:
Hodi k meni virenice,
golubice dođi iz poja,
poļubļena, liepa moja.

27.

Pričisto jest lišce tvoje,
slaje nego l' od grlice,
tvoj vrat bio tolikoje[21],
mil bez zlatne veružice,
kim pod jaram tvoga vojna
priklańaš se dragovojna.

28.

Golubińe svitle oči,
i jednogled ńih gizdavi,
dojke, iz kih vino soči[22],
usti, u kih pčela stavi
med i sate, bit ne[23] mogu
slaji[24], neg su meni Bogu.

---

[1] r. nà [2] r. nè dà [3] r. mochie [4] r. zà [5] r. à nè [6] r. ù [7] r. ù [8] r. dà — ù [9] r. nè [10] r. ù [11] r. ù [12] r. dà [13] r. nè [14] r. ù [15] r. ù [16] r. Pronisg [17] r. zà [18] r. koga [19] iskrivļeno radi ritma mjesto sedam [20] r. dau [21] r. tolikoije [22] r. soççi [23] r. nè [24] r. slaij.

29.

Priugodnim tvoim ustima
poprav[1] mene zanila si,
a[2] pribistrim tvoim očima[2]
sasma srce zanila si;
tvoje dojke mene bile
vinetna su učinile.

30.

Zato ļubo, moja sestro,
dojdi da te prstenujem[3],
da prigledam tebe biestro,
da te vinčam i darujem,
da uveden tebe u mista
tajna majčieh od skrovišta.

31.

Pak i u[4] moja, okruniti
krunom slave imam die te,
tad te hoću napuniti
blaga i dasti[5] moje sriete,
zaručnikom di ćeš stati,
za[6] s ńim skupno kraļevati.

32.

Biće t' život neumrećiv[7],
bez nemoći, daću t' zdravje,
desnom mojom grlit te ću[8],
a[9] liva će t' biti uzglavje,
sve će tvoj steć, što[10] zaželi,
obit slavom duh veseli.

33.

Veli 'oj: ja sam cviet od poja,
u[11] dolini lir pribili,
ki se vazda, duše moja,
daje tebi u[12] obili;
ļubezļiva duńa jesam,
ka se sama tebi otresam.

34.

Zima minu, a[13] prolićе
pride i spomlad nam dragahni,
prikaza se smihno cvićе,
glas grlice ču se uzdahni,
smokvenica jedarni se[14],
a[15] vinograd da[15] mirisje.

35.

Iz spiļatih izid' stina,
klisur šupaļ, škuļ[16] gomilnih,
strambrditieh iz planina,
iz dubravnieh paš obilnih:
ostav' inim o[17] kom radi,
i čuvanstvo vinogradi.

36.

Ustan[18] ma priateļice,
nevistice draga meni,
moja biela golubice,
uļudnice, tvoj ļuveni
duhovno te „pridi" zove,
ne[19] putene na[19] celove. —

37.

Najmednima tač imeni
od ļubavi Isus ziva,
crkvu i duše od blaženi,
da se većma nasladiva,
i on s ńima i s ńim oni,
u[20] ovoj slavi ku im pokloni.

38.

Hoteć tiho da[21] počinu
meu liri mirisnima,
kada slatko ńih obsinu
i zaštiti krilmi svoima,
nek za[22] ratom primu mire,
za[23] dobićem slavosbire.

---

[1] r. pòprau [2] r. à — oççima [3] r. prist- [4] r ù [5] r. dasti [6] r. zà [7] r. nè umrechiu [8] r. gerlitechiu [9] r. à [10] r. sctò [11] r. ù [12] r. ù [13] r. à [14] r. ijedarnisije, [15] r. à — daa [16] r. scupagl, s [17] r. ò [18] r. Ustan [19] r. nè — nà [20] r. ù [21] r. dà [22] r. zà [23] r. zà.

39.

Tim nasladniem progovorom
Bog i čoviek duše tiši,
kojim one odgovorom
oživļu se; nu[1] sad sliši,
ter znaj da u raj virni svaki
ima ugodan jezik taki.

40.

Meu to crkva slavdobića,
srid ļubavi boraveći,
zaručnika svoga srića,
i ona zove za ńim mreći;
ali mrtva ne[2] ostaje,
svoj pridragi s ńom kada je.

41.

Tako i sveti svaki s ńome,
ki su uda crkve iste,
prikažujuć ńemu pome
od dobieti pričestite,
pritrkuju zapańeni
sgledat mu obraz božanstveni.

42.

Na[3] smrt buduć jer otiša[3],
kad uskriši za[4] pogrobom,
stegnu u kripost od mirisja
golubice sve za[5] sobom,
i mladice, koje stoga
priļubiše ńega Boga.

43.

Kita i mire on budući,
lipovońa ako i ļuta,
poda duši dar izući,
da ne[6] uzbude vik rasuta:
i da u kripost i one kite
sve se učine vikovite.

44.

Diže bo ih svom milosti
k sebi gori na[7] nebesa,
od zemaļskih da ih oprosti,
da[8] svit, djavo, put[8] obiesa
ne bi ih doli pritegnuli,
i u[9] dno pakla utonuli.

45.

Tu se raduu i vesele
u[10] ńem samom višem dobru,
ki im[11] spravi sprave vele,
i obilnu nastri im sobru,
da se opoju i nasite,
učińene bogovite.

46.

Gdi već duša nije *v*rana[12]
naravskoga čić išteta,
nek sva liepa uļudana
nebeskoga rad prosvieta:
rajsko sunce koju udara,
nit je črni, nit je sgara.

47.

Stoga ona oživļa se
u[13] ļubavi i u[13] harnosti,
i od slasti raščińa se,
vapiuć: moj drag dosti, dosti!
i uživanja i pohvale,
rasta*pja*u me[14] i tve šale.

48.

Ti si rumen, bio, urešan,
nevista*c*e[15] moj gizdavi,
ja ne[16] liepa; liepa jesan,
kad se zrak tvoj meni objavi;
sva ma lipost po[17] tebi je,
bez tebe mi ništa nije.

---

[1] r. nù [2] r. nè [3] r. Nà — otisija [4] r. zà [5] r. zà [6] r. dà nè [7] r. nà [8] r. dà — puut [9] r. ù [10] r. ù [11] r. kijm [12] r. ur- [13] r. ù — ù [14] r. -pgiaume [15] r. *z* [16] r. nè [17] r. pò.

49.

Zdrak od sunca ne[1] ishodi,
udi od tiela, tielo od duha,
kako od tebe meni hodi
blaženosti vid i sluha;
sluh nasladja vid blaženi,
tvoj mi 'e[2] al raj pun istieni.

50.

Al pri tebi što sam paka,
jeda l' drugo neg tvoj osin,
tve prilike sitna *sdaka*[3],
sam nazirak tvoj odnosin;
kapļu primih od pučine,
iskru od sunca sve svitline.

51.

Al sam bilia sniga lita,
od ružice rumenija,
ko[4] jabuka sladovita,
ko[5] grlica najčistija;
sva sam liepa s gleda tvoega:
ni mi trohe, ni betega.

52.

Iskah tebe moj pridragi,
koga uzdiše duša moja,
i uzdržah te, dokle blagi
podsmih da mi usna tvoja,
dokli oko tve me ustrili,
i podaš mi bušac mili.

53.

Hvale slišan, zuke čujem
od svetaca i od anđela,
i u[6] takih se raskašujem;
al ma[7] slast je privesela,
tebe, Bože, kad prigledan,
u[8] Trojici ki si jedan.

54.

Kapļu, kom me opojio si[9],
šaļem[10] moru tvoem široku;
zdrak ki zemļi zajao si,
i ona vraća svoem istoku;
more i istok u se ih[11] prima,
pak darie se opet svima.

55.

Toli širok i prostaran,
da[12] sve duše jami u se;
milosrdan, blagodaran,
da[13] svih siti, nit mogu se
nasititi u[14] vik viku
u[15] blagostvu svem koliku.

56.

Tako da sve opojene
božjom slavom tlape u sebi,
i vapiju utopjene
srid blaženstva kraļu od nebi,
još još više; on ih sliši,
one sve opet, on sve ih tiši.

57.

Tako da one ko i ledi,
kih silni ogńi raščińaju,
davši sebe zemļe sriedi,
u[16] zemļu se obraćaju;
ogńen božje od ļubavi,
kopne i staju ńe naravi.

58.

Da[17] od duše i od Boga
jedna ista stvar se čieni,
s toga uznesi, liti[18] s toga,
sni borastva i obsieni,
snebivanje sebe u[19] svemu,
rastopjenje duha u[20] ńemu.

---

[1] r. nè [2] r. tuoimije [3] r.; biće pisarskom grieškom mjesto s d r a k a
[4] r. kó [5] r. kó [6] r. ù [7] r. mà [8] r. ù [9] r. opoijosi [10] r. x [11] r. useih
[12] r. dà [13] r. dà [14] r. ù [15] r. ù [16] r. ù [17] r. Dà [18] r. lijti [19] r. ù [20] r. ù.

59.

Sve, ke k ńemu ovd dohode,
što će primit, što li ne će?
primit ne će ke nezgode,
a[1] imat će svoje željeće,
svaka nečas izagnana
biće a[2] časim darovana.

60.

Bit će im radost brez uzdaha,
bistra svitlos brez omrake,
mir, jedinstvo, a[3] bez straha,
prijatelstvo bez potake,
prava lubav bez gorčine,
puna sitost bez grustine.

61.

Tu su duše od svetaca,
redja[4] duha uzoritieh,
množ ponižnieh od srdaca,
i grajana plemenitieh,
ki u[5] raj kraja pričestita
vesela imau cilovita.

62.

Naslajuje ako lipost,
ko[6] i sunce pravedni su;
ako snaga, hitros, kripost,
svi obrani anđeli su;
žudiš miris, pive, jide[7],
sve imaš kad taj slava pride.

63.

Je li drag zuk od pivanja,
anđeli isti ne[8] pristaju,
blago, zlato i imanja
vrh mnozih se postavjaju:
baštinici pak čińeni[9],
promiču se h kralevieni.

64.

Ako hlepe sve mudrosti,
eto Bog im kaže svoju,
duge žitke i radosti
živu u[10] vike, ter se broju
božji sini, i u svoj slavi
ždrib[11] je ńihov, ćaćko im stavi.

65.

Gdi u blaženstvu tom bitivom
vide stvorca[12] i stvorenja,
znadu narav svačju livom
i sva luska počińenja,
svake zlobe i kriposti,
sve nauke i znanosti.

66.

Svece, anđele, osudnike,
ńih i vraški[13] broj koi je[13],
ovih ukor, onih dike,
svit, raj, pako, štogodi je[14],
sve pod vičńom stoji providi,
što se sgodi i što slidi.

67.

Prikoteknoj gdi u[15] miri
dobro 'e tiela, dobro duša,
koje oko ne[16] zamiri,
koje uho vik ne[17] sluša,
luska misao vik ne[18] zače,
lusko srce ne doteče[19].

68.

Gdi izvrsnosti srid te miele
kaže duši rajsko lice,
da[20] milošća veća vele
primat ima negolice[21]
vira može virovati,
a ufanje poufati.

---

[1] r. à [2] r. à [3] r. à [4] r. Redija [5] r. ù [6] r. kó [7] r. gide [8] r. nè [9] r. çignieni [10] r. ù [11] r. sdribije [12] r. suorza [13] r. ivraski — koije [14] r. stogodije [15] r. ù [16] r. nè [17] r. nè [18] r. nè [19] r. nè doteçe [20] r. dà [21] r. negolize; negolice, držim da stoji mjesto negoli.

69.

Di potokom svoe milosti
napaja ju i nasita
spasnim smokom nasladosti,
a[1] nebeskim kruhom pita;
i dilnicu dušu misti
na[2] sva dobra, što 'e[2] on isti.

70.

Neizrečenih duša 'e dara,
a rad bi ju[3] još sitiu;
sita er tone srid dobara,
sita nije, er ne dodi 'u[4];
i sva uživajuć dobra plima,
još sve ih žudi, prem da ih ima.

71.

Tako da[5] sva ńih ćućanja
natope se i napunu
veomata uživanja,
u[6] načinu prikopunu:
uši, usti, nos, zenice,
ruke, kost, mozg, žigerice.

72.

Neka su i u tom naslajene,
sini svoje roditeļe,
ovi sine sahrańene,
obi i drage prijateļe,
hćerca mater, ćercu mati
tu ima grleć celivati.

73.

A onizih, kih ne[7] srite,
premda budu osujeni,
nu[8] ńihove rad nesrite,
jeda bit će ucviļeni?
ne[9], neg puuoj u[9] radosti
s božje pravde i milosti.

74.

Sad pogledaj prid pristojem,
gdino side starišine,
dvaes četiri vićeš[10] brojem
svetih ļudih u[11] sidine
vrh sidionic suhozlati,
zaogrnutih s bielma pla*š*ti[12].

75.

Glava im je narešena
jasnom krunom od dobića,
ka je i inim postavļena
neoskvrnikom pravde čića,
ki iza[13] ovih počivaju,
stari i novi ki se znaju.

76.

S jedne strane dvanaes stoje
redom bistrieh tu prorok*a*[14],
s druge dvanaes tolikoje
apostola kripka boka:
novi zakon navistiše
oni, a[15] ovi svud proniše.

77.

Pavo, ki ļut progoniteļ
bi crkvenih pri prvina,
biuć ga svrnu blag spasiteļ,
kad ga svrata iz višina
na[16] branidbu svoga trima,
miesto uzdrži s dvanaestima.

78.

Pak pristo*ļj*a naokolo[17],
prid kim more ko[18] caklivo
obruči se jakno u[19] kolo,
četvero razliko živo,
puno oka otvorenih
sprida i zada po[20] ramenih.

[1] r. à [2] r. nà — stoe [3] r. à radbiu [4] r. nè dodiu [5] r. dà [6] r. ù [7] r. nè [8] r. nù [9] r. nè — ù [10] r. uijchiesc; stopļeno mjesto vidi(t) ćeš [11] r. ù [12] r. s [13] r. zà [14] r. á [15] r. à [16] r. nà [17] r. -lija nà [18] r. kó [19] r. ù [20] r. pò.

79.
Prvo ima lišce lavsko,
drugo nosi ko[1] voluje,
treće ptičje i oravsko,
a[2] četvrto ļusko obuje;
svaki obastrt od šest kriela,
strilovitih očnieh[3] biela.

80.
S kima leteć dneve i noći,
nimajući opočine,
sve vapiju što 'e već moći:
Svet, svet, svet Bog Gospodine!
živ svemogi tebi slava,
i blagoslov i čast prava.

81.
Ki jes, ki bi, ki ćeš biti
na sve vike od vikova. —
Tim k ńem starci prikloniti,
vrhši[4] krune od zlatova,
klańaju se, ruke priemu,
istim glasom živućemu.

82.
Pak ne[5] pristau sve svetosti,
i blaženi svi obrani,
sva anđelstva, sve kriposti,
i nebeski svi dvorani,
svi, ki nosu sveti zlamen,
viečn: Amen, Amen, Amen!

83.
Svet je Otac, svet Sin ńega,
dobrostivi svih spasiteļ,
svet Duh sveti, ki se istega
od obiuh utišiteļ,
sveto 'e Trojstvo i jedinstvo,
svim je davat trosvetinstvo.

84.
Četri duha eno osgore,
ki piavice i vrtikola
sustavļaju, i u zatvore
ńih svraćaju od Eola,
nek ne[6] ļute se i ne[6] škode
zlamenanim ki ovd prihode.

85.
Vidiš anđeo još jedini,
od istoka ki isteče,
i on vapie, da s' ne čini
niednom ka kvar, ter proteče
noseć zlamen Boga živa,
vihra istira čim štetiva.

86.
To jes svaku suprotionos,
sve nečasti i sve šćete[7]:
rat, glad, kugu, usionos,
bolećice i nišćete[8],
i smrt istu, da[9] ovd gori
nit vojuje, nit već mori.

87.
Patriarkov eno davnih
pri ushod večna sidališta,
sinov, hćer i ńih ostavnih,
s desne množ se veom[10] namišta,
ki Isusa pridućega,
Mesiu tišta mogućega.

88.
Vij Noe*na*[11], vij Adama
i ńih svete poslidnike,
Jakova, Isaka i Abrama,
i Osipa, kom ni slike
u[12] čistoći i u[12] pravici,
s kih pristoļa dva zapiči[13].

---

[1] r. kó [2] r. à [3] r. oççnich [4] r. x [5] r. nè [6] r. nè [7] r. schiete [8] r. nischiete [9] r. dà [10] r. ueom [11] r. [12] r. ù — ù [13] r. zapiçi.

89.
Ono i Eva svačja mati,
ka u[1] jedno voće zdrelo
svih nas hoti rastrovati;
ono 'oj dobri sin Abelo,
koga pus brat s nenavisi
smače i ubojstvom ovd uzvisi.

90.
A mat i otac biuć činili
godin devet sat pokoru,
Bog dobrostiv ńim se smili,
i primi ih ovdi goru;
nu a[2] pokore sad se krate,
misli o[3] tomu, jadni brate.

91.
Noenova eto t' ļuba,
i sinova tolikie,
i tim da se[4] ova żuba,
er su bili od dobrie:
ne more se svakom dati,
ko se i ovd ne će krivim dati.

92.
Šara, Rebeka i Rakela,
i otaca inih žene,
ke po[5] turnu od Babela
daše na[6] svit toke siene,
i jazike i koļena,
da se broje neizbrojena.

93.
Moizes, Aron, Lot, kraļ David,
Job ki bieše Bogu drazi,
kraļ kojega Saulov zavid,
svoja i slabost ne[7] omrazi,
istom Bogu, ki mu uzveli:
čoeka najdoh, ko sam[8] želi.

94.
Gledaj ine Izraela
zaedno kraļe i biskupe,
otce i majke od žudiela,
ńih narode i ńih skupe:
Debore, Ase, Jael, Judite,
Rute, Ane, Ester hrabrenite.

95.
Nut Lazara ubogoga,
ki bi u[9] gladu i u[9] golilu
s nemilošće bogatoga,
Abramovu sada u[10] krilu;
za[11] potribom obiluje,
i uživa i kraļuje.

96.
Er se želi nasititi,
i mrva mu ne bi dana,
sada mu je plemeniti
stol, i jeza priizbrana,
s kom pravedan Bog ga puni,
i slavom ga svojom kruni.

97.
Pravo 'e rekla rieč Očina,
da[12] blaženi jesu ubozi,
i da[13] plata priko čina
ńim se dava; eto bozi[14]
oni ostaju, i velikom
prikladni su Bogu dikom.

98.
Ļubav, milos, prijatestvo
Vavičńega svi imaju,
rajsku slavu i kraļestvo
zaedno s ńime uživaju:
nek se uboštva svak ne[15] liši,
kad se ovim pak dobrom tiši.

---

[1] r. kà ù [2] r. nù à [3] r. ò [4] r. dase [5] r. pò [6] r. nà [7] r. nè [8] r. kosam
[9] r. ù — ù [10] r. ù [11] r. zà [12] r. dà [13] r. dà [14] r. Bozi [15] r. nè.

99.
Vrh svih Boga najbližnija
Isusova majka stoji,
vičńi divstva cvit Marija,
na[1] klup, ki se ńoj pristoji,
hćeri, majci, zaručnici,
i nebesa svih kraljici.

100.
Hćeri Očinoj, majci sina,
zaručnici Duha sveta,
punoj milošć i čistina,
ka vik ne bi[2] zlobom spleta,
u[3] svem liepa i bez trohe,
nimajuć griha ni od istoke.

101.
Od koga ju blag zaštiti
ńe Bog priko sve naravi,
imauć poprav ona biti
vrh svieh žena, što san t'[4] pravi:
mater Boga i čovika,
bezgrišana bi prilika.

102.
Slavnu utrobu ńe kad obra
za dostojni stan Sinožji[5],
svetoshranje Duha dobra
i pošteni tempao Božji,
bi podobno da[6] pričiesto
u svem bude sveto miesto.

103.
Kad ureši ńu u[7] počelo,
pri neg vode sve provriše,
pri neg jezer, sunce mielo,
more, nebo i svit biše;
Adamove pri poždore,
s ńe bolesna bit ne[8] more.

104.
Da u čas isti, kad se zače,
bude oskvrni grieh ńe diku,
ne bi biela draga, pače
mrska vičńem ļubovniku,
ne bi izvrsne ńe liposti
ļubio, i pune da 'oj milosti.

105.
Ne bi pravo, da[9] izbrane
sud vik služi za[10] otrovi,
ni da[11] iz žile rastrovane
cviet izajde Isusovi:
blagodahnost smrad da miri[12],
smrt nemila život tiri[13].

106.
Tilo Marie i začeće
bi izbašno po[14] Isusu
od raspada boli i trueće[15],
kako izbašnu ne[16] hti 'oj dušu
službe od pakla; ko se umisti,
di je[17] čist on, grieh nečisti.

107.
Kaono sunce, kad imaše
isteć u[18] vavičńih Boga,
nikako upast ne[19] mogaše
u[20] zlo grieha istočnoga;
bit u[21] tmini, bit u[21] trosi,
koje sunce ne[22] podnosi.

108.
Kako mogo je[23] Bog trpieti,
da se reče on svemožan,
a da[24] ńegov tempao sveti
pusti djavlu da 'e podložan,
kad mu učini privelika
moć ńegova od viek vika.

---

[1] r. nà [2] r. ne bi [3] r. ù [4] r. sctosant [5] r. Sinoxij [6] r. dà [7] r. ù [8] r. nè [9] r. dà [10] r. zà [11] r. dà [12] r. dà mijri [13] r. tijri [14] r. pò [15] r. truechie [16] r. nè [17] r. dije [18] r. ù [19] r. nè [20] r. ù [21] r. ù — ù [22] r. nè [23] r. mogoije [24] r. à dà.

109.

Moć ńegova, er ńegovo
milosrdje na[1] grih pada:
zato skladno govor ovo,
baš mogućstva rieč priklada,
kad govori od Marije,
u[2] koj majdež[2] grišni nije.

110.

I da u[3] niedno viku doba
uzdiči se božjem sinu,
tvoja mati, zla hudoba,
bila je u[4] mom zaosinu,
me oblasti podložnica
i meni istom robińica.

111.

Maumet isti u[5] Alkoranu
ispovidi, da[6] svi sieni
Adamovi zlom Satanu
biše u[7] rodu podloženi;
samo Maria da bi izbašna[8]
i u[9] dobroti svakoj jasna.

112.

Ovo 'e žena prve žene,
mnoge štete ka[10] naplati,
i ka[11] čudne kroz načiene
smrt u[12] život priobrati,
ļuski rasap ka zaštiti,
i u[13] vriedna Boga priti[13].

113.

Majka i hćer sina svoga,
ćaćka i svoga ka[14] porodi,
koren stvorca velikoga,
prut, cviet vičńi ki izvodi,
koga niedna stvora živa
dat ni mogla, nego Diva.

114.

Cviet, a[15] ona perivoje,
dragokamen, a[16] ona žalo,
sunce nebom jezdi koje
i proide[17] kroz zrcalo,
prosvitli ga, a ne[18] okrni
Bog, duh tanak, neoskvrni[19].

115.

Čišća od neba i od zvizda,
prignutivia nego pama,
hitria neg je svieta gizda,
mirnia balsama i cimama,
od lepena uzoritia,
kitnia maslin, cedra vitia.

116.

Ona izmiri neizmirna,
bezkončiva 'e uzdržala,
ńe korabļa brodi virna
more, koje ne[20] ima žala:
hti rieč, ku moć ni izrieti,
svist i utroba ńe začeti.

117.

To su čuda veomi veća,
neg da ustaran bok začińe,
da se ustavļa sunca svieća,
kosir provre vode sińe,
da[21] lin oslić rieči reče,
Jordan natrag[22] rikom teče.

118.

Eto ob desnoj roda svoga
podviže se vrh svih sveti,
i od ćaćka nebeskoga
prima venac osobieti
nada žene sve ostale,
grih u[23] Adamov ke su upale.

---

[1] r. nà [2] r. ù — maijdex [3] r. I dà ù [4] r. bilaije ù [5] r. ù [6] r. dà [7] r. ù [8] r. isbasna [9] r. ù [10] r. kà [11] r. kà [12] r. ù [13] r. ù — prijti [14] r. kà [15] r. à [16] r. à [17] r. proijde [18] r. à nè [19] r. nè [20] r. nè [21] r. dà [22] r. nà tragh [23] r. ù.

119.
Vidiš ko se ńoj klańaju
svi dvorani od Siona,
i kraļicom proslavļaju
gorńieh držav; svim bo 'e ona
dobrostiva, pomoguća,
a[1] pri kraļu svoem moguća.

120.
Zaštitnica 'e pripadļivim,
a parčica nevoļnikom,
zlatoshranje potribļivim,
otar krivcem i grišnikom:
milos ńe se svim otvora,
kad se božja ńim zatvora.

121.
Ako od nas se Bog odkine,
još ostaje božja mati;
u[2] utopu svoem ne[2] gine
ko će daskom ńe plivati;
ko[3] ńu ostavi, utonen je,
ko[4] ńu ufati, sahrańen je.

122.
Blaženi oni ki ju slide,
i na[5] pragu ki ńe vrati
sve svoe dni bde, čim izide,
er spasenje će iščrpati;
ko ńu najde, ko ńu ļubi,
dušu i život svoj ne[6] gubi.

123.
Diva 'e divic hćer Očina,
mati Isusa, mati naša,
zemļe i neba cesarkina,
zdrak misečni, sunca paša,
raj od svieta, raj od raja,
s kom svak stiska srećna kraja.

124.
Tilom kaono i spasiteļ
uznesena na[7] nebesa,
gdino i svetih vas obiteļ
bit će uznesen pun uresa,
Isusovim dobom miran,
hitar, svitao i proziran.

125.
Sva će tiela od blaženac
nakon suda taka biti,
pokle budu primit venac
i bude im zatrubiti
gorńa trubja, u[8] ko doba
svaka kos tje[9] prit vrh sgloba.

126.
Ko[10] Danica svitla omiče,
lipša neg sdrak od miseca,
hitro sobom kada miče,
suncu 'e slična, a cereza[11]
taborna redan ńu prihodi,
da se časti kud prohodi.

127.
Prilika 'e ńe kraļice,
ka zlatnima haļinami
lašti, a[12] siva suncem lice,
misec tišti pod nogami,
a na glavi večna 'oj reste
kruna zviezda dvanadeste.

128.
Ko[13] i paoma uzrest ima,
glavu ko[14] vrh od Karmela,
sviti i kripi očim dvima
ko[15] Hesebona lokva miela,
vrat jo' 'e[16] turan ko[16] lefański,
a[17] nos turan ko[17] Libanski.

---

[1] r. à [2] r. ù — nè [3] r. kò [4] r. kò [5] r. nà [6] r. nè [7] r. nà [8] r. ù [9] r. kostije; k o s t j e = kos tje = k o s(t) će [10] r. Kó [11] r. à cereza [12] r. à [13] r. Kó [14] r. kó [15] r. kó [16] r. uratijoe — kó [17] r. à — kó.

129.
U Sionu i u[1] Soliemu
utvrjena oblastuje
časnom puku a u[2] svojemu
opočiva i žiluje;
Bog je i svetih napuńenje,
ńe baštinstvo i uzdržеnje.

130.
Hćeri Sionske vidiše ju
svu prilipu i uļudnu,
ter blaženu vapiše ju,
svim korisnu i svim prudnu,
milosrdna očigleda,
slaja od sata i od meda.

131.
Prava mat je od milinstva,
liepa straha i poznanja,
ciļ božjega dobrohtinstva,
bielig vire i ufanja:
Bog rajskoga 'e sunce dvora,
rajskoga ona sunca zora.

132.
Polak Osip star sidini,
ńe virenik poštovani,
Isukrstov ćaćko mnini,
sidi prvi meu dvorani,
velmi prijat sridustanac[3],
zakriliteļ tvoj i branac.

133.
Marijina porodica
kom ńe stoji, sveta Ana,
i Isabeta neplodnica,
blaženoga mat Ivana,
koga zače u[4] starosti,
čudnoj božjoj po[5] milosti.

134.
Zakarije, Joakima,
eno tih žen virenikov,
pop dobrostiv Šimun s ńima,
svi tri cvieti pravednikov:
židovi inim, kih dobrota
u[6] ķnigah je od života.

135.
S live strane eno Božje
sluge, u[7] utrobi posvećena,
Krstiteļa meu kožje[8],
živa uz Janca postavļena,
ki ga prozva netrosita[9]
i odnoseća grihe svita.

136.
Prid anđelmi koj 'e[10] stao,
rieč u puti prihodio 'e,
rojen od žen ni se ustao,
viši ńega Arđeo[11] bio 'e,
koga posla rieč prid sobom,
da[12] put spravi dobriem kobom.

137.
Pukom svima srid planine,
Spasiteļa kad navisti,
prem pritrkač od istine,
i od ńega ih uvavisti[13]
veleć: vriedan komu niesam
šužńe[14] od postol da odriešam[14].

138.
S ke jezerske ponižnosti
Marion ga Bog sporedni,
u[15] koj iste bi kriposti
bogomili uzrest vriedni:
meu sve ļude poniženi,
meu sve svete uzvišeni.

---

[1] r. ù [2] r. à ù [3] r. priat sridustanaz [4] r. ù [5] r. pò [6] r. ù [7] r. ù [8] r. koxije [9] r. [10] r. koije [11] r. Argeo [12] r. dà [13] r. uuauisti [14] r. xuxgne — dà ·s· [15] r. ù.

139.
Niedan ńega veći nije,
ki se rodi ļuskom slikom,
neg[1] sam oni porodi je[1],
ki se Bogom i čovikom;
on ga hvali i osobi,
kad s ńega igra u[2] utrobi.

140.
Uz Ivana eno pake
Lovre i Stipe mučenika,
ki za sobom duge trake
vodu svojih naslidnika,
kih se u[3] crkvi broji scina
jednest tisuć tisućina.

141.
Pod tim pape i dokturi,
naučiteļi crkve iste:
Agustini i Grguri,
Ambros i isti, ki se miste
po[4] sid Petrov, kad za[4] mani
vaš Jerolim osta vani.

142.
Er bez toga on se slavi,
koi je[5] učiteļ priveliki,
koga isti Bog postavi
crkvi u[6] nauk, a u[6] pripriki
bič i progon odmetnika,
koi se smetau od kńižnika.

143.
Tu 'e Silvestar slavni stajo[7],
koi za crkvu toko čini,
Sist, Klet, Klement i naš Gaj [8],
Kalist, Urban, Staši[9] i Lini,
Leun deveti, Pio peti
s ostalima papi sveti.

144.
Kom ńih kola ispovidac
i biskupa kita vrvi,
apostolskih pripovidac,
u[10] Jaganca kino krvi
štole opraše svoe snižene,
ke su im za[11] ureš namińene.

145.
Sva dijaštva[12] i popostva,
kalujerstva u[13] obete,
sva fratarstva i uboštva,
svećenici i remete,
službi u[14] božjoj pomazani,
svitovnici i zana*tja*ni[15].

146.
Skup koludric i sestera,
i poštenih udovica,
gospoj, kńegiń, kraļskih hćera,
čistih ditić i divica,
koe svud navlaš Janca slide,
er kom skvrnom nisu stide.

147.
Novu i pisam izboritu
same u[16] kolu svom pivaju,
i u[17] ńoj hvalu osobitu
pod citaron križa daju,
čistom Jancu, ki na[18] selo
sideć sliša ńih veselo.

148.
Nut očinstva od redova
u[19] tisnoći raširenih,
plod i mnozih svoih sinova
vrhu kńiga zamišļenih,
kojim biše svoi nauci
priešle[20] slave priporuci.

---

[1] r. negh — porodie [2] r. ù [3] r. ù [4] r. pò — zà [5] r. koije [6] r. ù — à ù [7] r. staio [8] r. Gaio [9] r. Stasci [10] r. ù [11] r. zà [12] r. diastua [13] r. ù [14] r. ù [15] r. -tija- [16] r. ù [17] r. ù [18] r. nà [19] r. ù [20] r. priescle.

149.
Prid ńima je sveti Frane,
sveti Dome, ko[1] vojvode,
družbe svitle ki izmnožane
redovništva sobom vode,
ter se diče u[2] družini,
koliko u[3] istoj svoj dobrini.

150.
Frane od reda Serafina
čić ļuvezni srcem sgara,
i srid svojih kostretina
velom Bogu ruke otvora,
i obiližja ńemu obrana
prikazuje petih rana.

151.
Dome upored[4] od čistoće
svoj poklańa lir pribili,
svoima sini srid priprošće,
ki učuvaše cvitak mili
dievičanstva, kih Bog prini
slavno u[5] misto Kerubini.

152.
Sveti Pavo, sveti Antoni,
sveti Ińacio[6], sveti Bene,
svaki u[7] vriže ki sve proni,
svud po[8] svitu rasajene;
i oni otci zaedno s ńima,
kih ne[9] sbroji vik tva cima[9].

153.
Ka[10] budući na[10] dospitku
svoga žitka i svoje dobi,
tu obilnost privelitku
ne će obujat; znao al ko bi
prikazat ńih koliko je,
i ko[11] dike svih dostoje?

154.
Svi dostojni za[12] sve i ako,
svak nima u[13] svit dospivenstva
pojednaka, ovd jednako
svak svoj prima sdrak blaženstva
al je u[14] stepan niži, al viši,
jednoskupno Bog svih tiši.

155.
Ti meu to stoeć na[15] svitu,
ne[16] iziskuj u[16] tančini,
sveci u[17] rajskom ki su mitu,
većoj i mańoj jesu l' scini?
Bog od mira, a ne[18] od parbe,
mrzi o[19] temu svake karbe.

156.
Čuj daleče ko[20] koļena,
i jezici i narodi
Izraelskih pravih siena,
vrh stot tisuć koji brodi
more od svieta u[21] zloj muci,
pride k ovoj tihoj luci.

157.
Toke vij[22] zlamenovane,
blaženosti i sedmere,
kih progone zle pogane,
pogubiše radi vere,
toka ļustva, toka ženstva,
puna jakosti i hrabrenstva.

158.
Vij napokon virna puka
sa svih strana množ i silu,
koje stoje oko luka
Boga i Janca na[23] sidilu,
kojih nitkor sbroit ne[24] more
svih jazika, ki ovd govore.

[1] r. kó [2] r. ù [3] r. ù [4] r. ù [5] r. ù [6] r. Ignatio [7] r. ù [8] r. pò [9] r. nè — zima [10] r. Ká — nà [11] r. kó [12] r. zà [13] r. ù [14] r. ù [15] r. nà [16] r. nè — ù [17] r. ù [18] r. à nè [19] r. mrizi ò [20] r. kó [21] r. ù [22] r. uij [23] r. nà [24] r. nè.

159.

To 'e židova crkve prve
i idolovac obraćenih,
vojske uzmnožnieh koje vrve
od krstjana i od blaženih,
crkve nove puka molna,
ki su daļe luka stolna.

160.

Svi zajedno sgor rečeni
slaveć Janca vapiu opet:
blažen u put[1] ki se učieni,
i ki za svih bio je[2] propet;
Bog hrabarstva, ki u[3] svoj krvi
sve dušmane satri i smrvi.

161.

Ter ko[4] zukon trubaļ mnozi,
vod i većih grmļavina,
sva gospostva i ubozi
hvale u[5] priglas Gospodina,
ki na[6] svoj pir i veseļe
dozva svake prijateļe.

162.

Slava, kripos, mir, poštenje,
Aleluja, Aleluja,
ki od zleca raščińen je[7],
čini Amen, Aleluja,
Aleluja dobietniku
budi božjem u[8] vik viku.

163.

To ti 'e dosti ča san t'[9] reko,
a[10] ti povij tvoem bratu,
što 'e pravedni čoek doteko,
tielom svoim stoeć u[11] ratu,
i ko 'e[12] Lazar u[12] ovom raju,
a[13] bogatac doli u[13] vaju.

164.

Ko je[14] Lazar s prinevoļe
gor skočio na[15] nebesa,
ko je Gavan s svoe svevoļe,
s čuda blaga, s nepodnesa
utonuo u[16] ponore,
kih se bida rit ne[17] more.

165.

Kako bogat svej muči se,
veseli se a[18] ubogi,
nit može otit jedan gdi se
drug nahodi; krsto[19] mnogi
utvrjen je[20] meu obima,
da on ne ufa, a ov skrb ne ima[21].

166.

Tako 'e čovo; nu raduj se[22],
kad si na[23] svit u[23] pečali,
raj dobivau svake duše[24],
kad se ovd pati, kad se ovd žali;
nie ni mnogo ustrpjenje
vridan zamin za[25] spasenje.

167.

Al dobrota 'e božja, brate,
krv i Isusov kupeļ čisti,
ki vas miju[26], žimļu, mlate,
da[27] vas u[27] raj prane umisti:
dakle 'e trpit svim pokojno
sve napastvo dragovojno.

168.

Običava Bog dat svoima
zaedno žalosti i tišenja[28],
da bi omrazi zemļu ńima,
nek himbena naslajenja
ńe ne[29] hlepe, a[29] uče se
żeļe upravļat na[30] nebese.

---

[1] r. ù puut [2] r. bioe [3] r. ù [4] r. kó [5] r. ù [6] r. nà [7] r. zleza rasçignenije [8] r. ù [9] r. çasant [10] r. à [11] r. ù [12] r. koe — ù [13] r. à — ù [14] r. Koije [15] r. nà [16] r. ù [17] r. nè [18] r. à [19] r. Charsto [20] r. utuarijenije [21] r. dà — nè — à — nè [22] r. nù raduuse [23] r. nà — ù [24] r. duse [25] r. zà [26] r. miu [27] r. dà — ù [28] r. tissenija [29] r nè — à [30] r. nà.

169.
Kako kopļe snažna Akila,
ko[1] kad raña i ozdravi,
luk nebeski tako strila,
da[2] i rani lik ostavi,
razbor u[3] svoj srditosti,
a u[4] porazu pun milosti.

170.
Jeda l' niste vi pšenica,
na[5] ovom guvnu vrše ka se,
neka paka srid žitnica
gospodarskih viena da se;
vi ste stieńa s mlatmi biena,
i Ilije kola ogńena.

171.
Ne[6] morete dobra biti
bez udorca gvozda prika,
tempo božji za[7] sgraditi;
ah ne ćete prez kolnika
Ilijina poći uzgora,
puna vitra i razgora.

172.
Ne moj čudit se, ni stucati,
ko[8] kraļ David da[8] grišnici
živu mirni, i bogati,
sve u[9] blagu i u[9] naprici;
er ču što se i ńim godi,
pokle od tiela duh odhodi.

173.
Nu[10] ako su zli oholi,
i ovd korisnie idu im nade,
pedipsanje neba koli
polagje ide, težje pade,
da bi boļe i ovi hlepe
zla ovd, neg dobra da im riepe.

174.
Dobri i zli sreće i trude
skupno od Boga ovd primuju,
obi al dobriem duši prude,
zli a[11] obim se većma truju;
blato i pomas netom miša,
taj mirisi, on zadiša.

175.
Što s' primio, sad probavi,
sutra ću ti kazat višja[12],
s ovima se ovd zabavi. —
Tim dovrši i utiša[13];
ukloni se paka meni,
a[14] ja u[14] pridńoj ostah sieni.

176.
Tad molitvom od pameti
uznesoh se na pristoje
božanstveno: Otce[15] sveti,
rehši[16], prosti smienstvo moje:
ne[17] daj mrtav da[17] ostidim,
čim i tebe ne[18] razvidim.

177.
Očin Sinu, po[19] kom staje
svega svita veličina,
čin' da[20] iz srca moga izaje
svaka isprazuos i taština;
da se puti svoe odrečem,
i: otid' za uvik[21], djavlu rečem.

178.
Paka daruj meni milo
spomen, da te ne[22] sboravim,
razum, da te spoznam cilo;
hoću da te ļubim, slavim,
da[23] sve misli k tebi uzajdu,
pamet te ište, dila[24] najdu.

---

[1] r. kó [2] r. dà [3] r. ù [4] r. à ù [5] r. nà [6] r. Nè [7] r. zà [8] r. kó — dà [9] r. ù — ù [10] r. Nù [11] r. à [12] r. uiscija [13] r. utiscija [14] r. à — ù [15] r. Otze [16] r. rehxi [17] r. nè — dà [18] r. nè [19] r. pò [20] r. dà [21] r. zà ù [22] r. nè [23] r. dà [24] r. iste, dilla.

179.

Ti vitrice[1] Duha sveta,
ki me možeš lako odbiti
puti, od djavla i od svieta,
i u[2] slavu me pribroditi,
zvizda mi u[3] ovoj bud pučini,
Tišitelu svih jedini.

180.

A ti, Majko Božanstvena,
ku proslavih s odvitnici,
i vi od morskih sieh dubiena,
izbavte me pomoćnici,
da[4] i po vašoj priporuci
mirno doprem krajnoj luci.

181.

Da[5] od svih tisnut na[5] čestito,
s ovieh tmina mrkle noći,
miesto rodno, viekovito
Siona uzletit budem moći,
gdi srid zvizda sunce hodi,
a[6] vik vieke ne[6] zahodi.

Svrha dvaest osmoga pievanja.

NADGLASJE.

Boga buduć nemoguće
svakom svietu razumiti,
Andio poče što moć vruće
i od ńega mi govoriti,
neobuhitna veličanstva,
i kripostieh i sućanstva.
Bezposumna jestva od svoga,
pak jedinstva, pak i trojstva
Otca i Sina jedinoga,
Sveta Duha, ńih i svojstva,
rieči i tocih *božjieh*[7] zvanja,
kih su ovd višja razabranja.

PIEVANJE DVAES DEVETO.

1.

Dočim svitli kral od dana
istok zdracim[8] svoim zlaćaše,
pride k meni ma obrana,
ka u[9] jasnosti bistroj sjaše[9],
i od otajstvih prem najveći
tako opet mi ima reći.

2.

Vidio si učerice[10]
Jerozolima novoga,
ko[11] neviestu, ka[11] omiče
s napravami muža svoga;
tu stanuje Bog s ludima,
ńega oni puk, a[12] on Bog ńima.

3.

Shodeć doli, er bi trieba,
da ih u[13] raj svoj pribaci[13],
kaono shodi sunce s neba
s obilnima svoima zdraci[14],
čim kalu*žnu*[15] paru k sebi
stegne i ojasmu[16], kad razglebi[16].

4.

Gdi ni smrti, vražke uze,
muke, jada, ke zle česti,
gdi svim blag Bog otri suze,
griha i odni sve bolesti,
ter im reče: sva su nova,
reče, i biše sva gotova.

---

[1] r. *z* [2] r. ú [3] r. ù [4] r. dà [5] r. Dà — nà [6] r. à — nè [7] r. -xijeh [8] r. s' drazim [9] r. kà ù — siasce [10] r. uçeriçe; u konceptu u ç e r i c e (= učerice) t. j. (j)u č e r [11] r. kó — kà [12] r. à [13] r. ù — pribazi [14] r. sdrazi [15] r. -snu [16] r. oijasmu — rasglebi.

5.

Noć ne[1] stere mrklo platno
a[2] Trivia min ne[2] ima,
Feba ne sja zdračje zlatno,
sunce bo je jasno svima,
Bog a[3] misec neobrni[3],
Jezus Janac neoskvrni[4].

6.

Tempo u[5] ńem ni niedan,
spasna rika sridom stiče,
svih bo 'e tempo sam Bog jedan
sveti, kom se svak utiče;
svim naplovom rika ih poji,
ka[6] i stablo liepo im goji.

7.

To jest stabar od života,
koga duńe plemenite,
na[7] blagdanih od subota,
nepristan ih[8] vikovite
dušan svieh izabrani,
u[9] veseloj ovoj strani.

8.

Tač da[10] punost sve radosti,
sve raskoše, svega znanja
viekoviestva i mudrosti,
i božjega zapoznanja
otle obilno dae se svima,
ko[11] knezovim, ko kraļima.

9.

Po[12] ńegovoj ki milosti
ovd pridoše vrh nebesa,
i uniše sobom dosti
časti, slave i ureša[13],
da[14] raj bude tim nalogom
lipši, a[15] oni pri svoim Bogom.

10.

Od cedara lis su i grede,
a[16] od ceprisa nadložnice,
vrime i črv[17] ke ne[17] jede,
čista a[18] od zlata sidionice,
bez utroke ke, sve zlato
vazda svitlo i bogato.

11.

Di god oko al stup klade,
jasnosti su i vedrine,
svud ugodne gledaš sgrade,
i biserne i dragostine;
pune a[19] sritaš na ulieze[19]
zvizde, sunca i misece.

12.

Sunce 'e svih tih najsvitlije,
trojom zdrakom koje siva,
samo jedno u[20] sebi je,
a[21] sobstvim se razlučiva,
troje sobstvo jedinoga
nerazdielna čine[22] ih Boga.

13.

Viku ne će rieč čovieska[23]
otajnosti te višinu
istomačit, a anđeska[24]
dobro izreć naravštinu,
ka je u[25] Bogu; sam Bog veli
dobro od sebe zna i veli.

14.

Od naravnih Simonide,
kad Đerun ga[26] kraļ upita:
što će rit Bog? tej beside
za[27] odviet mu dat zapita
dana[28] mnogo; pak mu pravi,
da[29] zna mańe, što[29] već glavi.

---

[1] r. nè [2] r. à — nè [3] r. à — nè [4] r. nè [5] r. ù [6] r. kà [7] r. nà [8] r. nepristanih [9] r. ù [10] r. dà [11] r. kó [12] r. Pò [13] r. uresca [14] r. dà [15] r. à [16] r. à [17] r. çaru — nè [18] r. à [19] r. à — nà ulieze [20] r. ù [21] r. à [22] r. nè — çineih [23] r. s [24] r. à Angieska [25] r. ù [26] r. Gierunga [27] r. zà [28] r. dànà [29] r. dà — sctò.

15.

A Agustin, ki bio je
vřo[1] učitelj, velik znadac,
Trojstvo kad znat izisko je,
ožicom je rajski mladac
malu u jarču[2] prianu mirno
paljat more neizmirno.

16.

Ter mu uzveli, da tada će
on božanstvo zapoznati,
kad i on bude na povraće
tako more sve iščrpati[3];
jur zaman[4] se trateć brime
u[5] neuzmnožnu stvar sasvime[5].

17.

Vrh nebesa ki 'e umiesan
u[6] plamene svoje svitlosti,
i ki 'e reko: ja sam ki 'esan[7],
iskušit[8] se ne će dosti
od pameti vik mejašne,
ni nebeske, ni zemljašne.

18.

Zato on isti hoti riti
pak ponižan bogomilo:
ah da mi je razumiti
tebe Bože i tvoje dilo:
pak razumit da mi 'e sebe,
ki sam tvoj stvor polak tebe!

19.

Doće vrieme kad se objavi
i odkrije i vam lice,
i uvižba vas u[9] ljubavi,
ńega i nas kakolice
moć budete razumiti,
s ńega i mudri i čestiti.

20.

Kad vas svaki bude umit,
što je Jehova i Pantalfa[10],
i bude vas urazumit
od Omega i od Alfa[11],
Agia, *Othea*, *Athanata*[12],
i Iskiria[13] strenovata.

21.

Adonaja, Manuela,
Eloima[14] i Mesie,
Davidova sina čela,
Isukrst se ki *nazie*[15],
dobri Jezus, vaš spasitelj,
blagi i ljustva odkupitelj.

22.

Meu to će neukrasno
slab moj jezik tebe učit,
što virovat imaš spasno:
oči[16] sad neć upaučit
u[17] svet obraz božanstveni,
zdračnii[18] vele neg sunčeni.

23.

Ne moš'[19] podnit pozdrak jasan,
ni razgledat svitlo ruho,
glas, koi je[20] odveć strašan[20].
podnit ne će tvoje uho,
ko silnih vod i gromova,
ki se oru od vrhova.

24.

Sve, što t' rečen, istine su,
viri nie šta naknaditi,
što novaci[21] s nova miesu
odmeć'[22], ko se hoć' shraniti;
oporučje dvoje t'[23] ima
a[24] sam meštar posrid[24] Rima.

---

[1] r. uarijo [2] r. ù ÿarçu; jarča = jarak [3] r. isçarpati [4] r. zà [5] r. ù — sà [6] r. ù [7] r. kiesan [8] r. *sc* [9] r. ù [10] r. Gehoua, i Pautalpha [11] r. Alpha [12] r. [13] r. Iscbirija [14] r. -*y*- [15] r; iskrivljeno radi rime mjesto naziv lje [16] r. oççi [17] r. ù [18] r. sdraçnij [19] r. Nè mox [20] r. koije — *s* [21] r. setò novazi [22] r. od mech; u konceptu odmech [23] r. duoijet [24] r. à — pò.

25.

Da t' navisti ko vanđeo
drugi, nemoj[1] povirovat,
i da[2] bude isti anđeo,
slovce ovom ni prikladovat;
i drž' novi da[3] ni istina,
nego upravno prokleština.

26.

Slišaj dobro što t' govorim,
štogod ćućeš što nis' znao,
daj da t' ki god zdrak otvorim
ako i mlokav[4], ako i mao;
ja prianuh, a[5] ti muči,
čim govorim ti se uči.

27.

Rieč privoca[6] anđelskoga
naježi me i ustrese,
a otvor kaza blaženoga,
svist i pamet mu zanese,
u[7] najvišoj kada javi
ovako me s nova uglavi.

28.

On ki sidi sridu raja,
i u[8] suncu svoj dom stavi,
zvizdenita kom je staja,
Gospodin je i Bog pravi;
čelo odiju krunja[9] mnoga,
čoha a[10] kip mu do[10] kraj noga.

29.

Smiraldinska poobla duga
jasno seelo koli*z*uje[11],
nazelena ka okruga
oka obranih pokripjuje,
i u[12] bieligu im tom obita
duge mire, zlatna lita.

30.

Lica svoega božanstvena
zdrak odkriven stoji svima,
i s vijenja tač blažena
punu utihu duša ima,
odabranih kes[13] zahodi:
tebi al nisu jošti[14] sgodi.

31.

Sve stvorenje al stvoritnika
svoga slavi i ispovida,
jedan mučen sam ga nika,
i to u[15] srcu, er se stida
zanikati ga svoima riči,
kim bi očito svak se opriči.

32.

Da bi zemḷa, da bi more,
gavez mogli govoriti,
svi bi u[16] prve progovore
htili bistvo mu oglasiti;
i sva narav na[17] vapaje,
Bog, rekla bi, da se daje.

33.

I da duba planinskoga
mogu lišća bit jezici,
nesumḷivo jestvo Boga
svidočil' bi svi kolici;
al i mučeć svej svidoče,
da ńih i svieh ti si[18] uzroče.

34.

Er ko[19] ni plav bez vladavca,
bez vojvode ni hrabarstva,
ni polače bez zidavca,
al cesara bez cesarstva:
tako bieti i stajat ni moga
svit bez svoga stvorca Boga.

---

[1] r. nè [2] r. dà [3] r. dà [4] r. mlokau [5] r. à [6] r. privoza; fonetski mjesto privodca [7] r. ù [8] r. ù [9] r. odiu krunija [10] r. à — dò [11] r. *z* [12] r. ù [13] r. kes [14] r. ijos ti [15] r. ù [16] r. ù [17] r. nà [18] r. tisi [19] r. kó.

35.
Ni mu kogod u opjanstvu[1],
a s nikin mu ni razlike,
bez prihodnih u[2] sučanstvu
vas količak ne[3] ima slike;
stvar po[4] sebi sva vlastista,
sam od sebe, s tuja ništa.

36.
Svoje rike vrilo živo,
vrh od stvora i satvari,
more sobom obilnivo;
on nič, ńega a[5] svak mari;
rieč, koja je svih najboja,
to[6] jest tvoj Bog, dušo moja.

37.
Sam je jedan Bog osobit,
i da[7] ne bi bio taki.
u[8] čem god bi bio pridobit;
di ih je[9] veće, ima svaki
svoje snage, svoje hvale,
ne[10] sve jedan nad ostale.

38.
Svak bi proste bio naravi,
što[11] edan ne će, drug bi sbira;
ali nie vik Bog pravi,
kom se drugi Bog opira:
što 'e množ *boga*[12], neg taština,
što 'e jedan Bog, neg neg istina?

39.
Nerazdilno 'e on jedinstvo,
bez uzroka uzrok jedan,
komu ne bi vik počinstvo,
al ki drugi uzrok niedan;
kom ni svrhe u[13] vrimenu,
svrha i uzrok stvoru svemu.

40.
Ali je[14] još božanstvenie
rit, da je troj Bog, nego jedan,
sam veli se opļenie,
troj a u[15] viri 'e samoj gledan:
virovat se takmen može;
znat, razabrat ni uzmnože[16].

41.
Ah nu ko će razumiti,
božja narav u[17] jedinstvu
da se dieli, i da biti
hoće u[18] broju i u[18] opjinstvu,
ne[19] odašad od jedinstva
u[20] podpunstvu svoga binstva.

42.
Tko poznati, da[21] tri jesu
sobstva, a ne[22] troje sućanstvo[22],
meu jednaci da koje su[23],
dae se prvo; a[24] brojanstvo,
veće i mańe da ne da se[25],
biedno umrlo slabstvo naše[26].

43.
Istumačit Otca, koien[27]
da je prvi, ne[28] staričan;
Duh da je dahnut, ne[29] porojen,
jednak Ocu, ne[30] priličan,
a[31] prikladan Sinu izuće,
ne[32] brat, neg dviuh[32] ńih dahnuće.

44.
Tko Oca, koem se moć pridaje,
Sina, mudrost koega slavi,
sveta Duha, kom hvala je
vlasna izvrsne od ļubavi;
premda u[33] jednom biću 'e svaki
dobar, ļubven i u[34] svem jaki.

---

[1] r. ù opianstuu [2] r. ù [3] r. nè [4] r. pò [5] r. à [6] r. tò [7] r. dà [8] r. ù [9] r. dijhije [10] r. nè [11] r. sctò [12] r. *B* [13] r. ù [14] r. Alije [15] r. à ù [16] r. usmnoxe [17] r. ù [18] r. ù — ù [19] r. nè [20] r. ù [21] r. dà [22] r. à nè — suçianstuo (pogrješno ç = č) [23] r. dà koijesu [24] r. à [25] r. dà nè dase [26] r. *s* [27] r. koijen [28] r. nè [29] r. nè [30] r. nè [31] r. à [32] r. nè — duiuh [33] r. dà ù [34] r. ù.

45.

Imaše Bog u se imiti
družtvo, da sam ne[1] ostane;
nim da ni, ima govoriti:
jedan velit rieči izbrane,
drugi slišat, treći paka
zapovraćat ńima svaka.

46.

Imo 'e jedan bit ki ļubi,
drugi na[2] ļub ki odgovara,
treći obim se[3] ki priļubi;
tim se trojno kolo stvara
od ļubavi božanstvene,
bez četvrte ke sobstene.

47.

U ednom bietju kola trie su[4],
i tri farbe u[5] položu,
ko[6] tri boje zaedno jesu,
dugu jednu koje složu,
da[7] nazvana 'e duga jedna,
trima masmi liepo uredna.

48.

Jedna vatra neizrečena
u[8] tri svoja svitla plama,
i u[9] tri vira razlučena
jedna bistra rika sama,
koih narav i ishodišće,
živa pamet u[10] tmi išće.

49.

Jedno stablo, ko[11] dovodi
zaedno koren, pań, mladicu;
od korena pań ishodi,
a[12] oba daju ńih granicu;
svi sastavļauć stablo opjeno
s trima sobstvim siedińeno.

50.

Sva rečena nadhitaju
ļuski razbor primlohavi,
neg se iston naziraju
svićon vire ka objavi,
po[13] razlogu, što[13] nie znati,
da se ima virovati.

51.

Meu božjima izvrsnosti
izvrsnost je to[14] najviša:
nizak čoviek nie dosti
za doseć ju, neg utiša,
da[15] Isus manšim[15] svoim uglavi,
da 'e i troj Bog po[16] naravi.

52.

I da[17] niedan veće vierni
tajstvu o[18] ovem sviest ne[18] tupi,
triuh zrnaca broj zamierni
Cklari od Falca[19] u srce upi:
miri ih pose, al zajedno,
u[20] tegoti svi su jedno.

53.

Prvi se Otac izgovara,
ki 'e pri vika ništa[21] svita,
vike i sviet, kad hti stvara
od ništore, a[22] pri svita
rieč porodi sam od sebe,
i prida joj sve svoe *žd*rebe[23].

54.

Neka bude slična ńemu,
samo sobstvo od očanstva
sebi uzdrža, a u[24] svemu
da joj biće od božanstvå,
s ńom izvevši Duha sveta
u[25] božanstvu istom splieta.

---

[1] r. nè [2] r. nà [3] r. obimse [4] r. triesu [5] r. ù [6] r. kó [7] r. dà [8] r. ù [9] r. ù [10] r. ù [11] r kò [12] r. à [13] r. pò — sctò [14] r. tò [15] r. dà — *s* [16] r. pò [17] r. dà [18] r. ò — nè [19] r.; u konceptu Falka [20] r. ù [21] r. *s* [22] r. *s* - à [23] r. *sdr-* [24] à ù [25] r. ù.

55.

Svojim oba narešio je,
a[1] nistore ni izgubi,
i ńih liepe učinio je,
a[2] sam sebe ni ogrubi;
božanstvo bo svoje dosti
bilo 'e za[3] dva i tri jošti.

56.

Bog imaše biti plodan
kaono s srcem i s pamećú,
tim obima bi pogodan,
darovavši im svu svou sreću;
ni u[4] ńem prvost vrimenita,
sva tri bo su vikovita.

57.

Rič vikovna jeda a[5] nije
plod pameti i rieč usti,
ogled u[6] kom se ogledije[6]
Ćaćko i ńegov jek u[7] pusti,
e[8] ino od Oca, prem da[8] ini,
Ocu jednak ki se učini.

58.

Rieč, ku od vika otac reče,
i u ńo'zi[9] reče svaka,
ńu sam sobom ne[10] priteče,
nakon sebe a da ju[11] paka;
s ńom bi vazda on zajedno,
jedna narav, biestvo jedno.

59.

U sve dugo vikovisto
jednu reče svou rič ovu;
začet i rod pri ńem je isto,
svašto zače u[12] jednom slovu:
da bi Otac rieči uprieči,
ne bi bilo Oca i rieči.

60.

Ńu porodi, i sve raja
prez bieliga svoju sliku,
pravu mudrost bez učaja,
pamet, kripost priveliku,
ku blagorič Otac daje,
i reći ju ne[13] pristaje.

61.

Duh od Otca i od Siena
ne iz ust se ńih izvodi,
neg srčnoga iz plamena
obedviuh sam ishodi,
oba dahćuć ńega dišu,
da ne[14] dahću, neživi[14] su.

62.

Dviuh dahnika uzdah sami,
dviuh ļubnika celov jedan,
Otca i Sina srce jami,
Duh istini i duh vriedan,
s kim se Trojstvo dovršuje,
gdi u[15] tri jedan Bog se štuje.

63.

Tako plodnost mila Očina
u[16] rieči se rasplodiva,
a u[17] celovu Otca i Sina
Trojicom se napuniva
ļubeznivi taj okrugaļ,
sridon ostav[18] svet tronugaļ.

64.

Drugo sobstvo ko nas puti,
čoek od Boga, a[19] od čovieka
Bog, što 'e Isus, ki se uputi[20],
čoeka opravda da grišnika;
stište u[21] sebi dvi naravi,
da ga lasnie zla izbavi.

---

[1] r. à [2] r. à [3] r. zà [4] r. ù [5] r. à [6] r. ù — ogledie [7] r. ù [8] r. nè — dà [9] r. ù gnozi [10] r. nè [11] r. à daiju [12] r. ù [13] r. rechiju nè [14] r. dà nè — ne xiui [15] r. ù [16] r. ù [17] r. à ù [18] r. ostau [19] r. à [20] r. upuuti [21] r. ù.

65.

Hoti narav čovičansku,
da izide čoviek dužań[1],
hoti narav i božansku,
da se odrieši čoviek su žań
i da od kuda platit ima
odkup biednom, ki se nima.

66.

Nedospietan i dospieti,
kaono Bog je neumrli,
zaedno nov i vikovieti,
kaono čoviek pak umrli,
kaono Bog se hti smiliti,
kaono čoviek zań umriti.

67.

Dvoim razumom o[2] ńem misli,
i dvojom ga żeļom ļubi,
da ga ne bi djavli stisli
i u[3] vik se ne bi izgubi;
a da[4] prie da[4] prost mu izući
dvač milostiv, dvač mogući.

68.

Svoe kriposti zań uzdvoji,
veće dobar neka mu je,
pri križa se zań oznoji,
na[5] križ svu krv proli mu je;
šta je[6] Jezus, hoć' začeti?
ništo 'e veće, neg Bog rieti[7].

69.

Bezdospitne[8] Bog je uzgoje,
inako bi restao više,
mogo bi i bit štogod boje,
vrh svih dobar ki se piše,
veći bi se opet braja
priveliki kom ni kraja.

70.

Nije samo tiem načini
neizvršiv[9] Bog neg svima,
dobra 'e dobrost i od ini,
boļe i veće Boga al nima:
primudar je za[10] sva znati,
primoguć za[11] sva stvarati.

71.

Takov u[12] svem da ne[12] bude,
štogod ne bi znao, ni moga,
beteg taki tieče ļude,
izvrsnoga a[13] ne Boga:
ovi sve zna i sve more,
samo omrsit se ne[14] more.

72.

Neprominiv[15] prominiva,
nikad vazda nov i stari,
stara i mlada svieta odiva,
s ńim su i s ńega sve satvari,
ke al grusti, al ļubi, al vidi,
da[16] od vika ni ih[16] prividi.

73.

A ne[17] sudi, da[17] osudi,
isprvice ni svakoga,
ne misti se, ki je svudi
kripak svita i razloga,
ne[18] primińa vik, neg vrime,
neprominiv kom je ime.

74.

Sbira čine u[19] vrimenu,
pri vrimena, ke odredi,
nova ka su u[20] imenu
od početa sklada i redi,
i ki svaka učinio je,
svašto od prie odlučio je.

---

[1] r. duxagn [2] r. ò [3] r. ù [4] r. à dà — dá [5] r. nà [6] r. staije [7] r. rieti [8] r. Bez d- [9] r. neizurisciu [10] r. zà [11] r. zà [12] r. ù — dà nè [13] r. à [14] r. nè [15] r. Nè [16] r. dà — nijh [17] r. nè — dà [18] r. nè [19] r. ù [20] r. ù.

75.

Ne[1] išt mu diede, ni starije,
er svoj bitak zna po[2] sebi,
ni kad poče, kad li prije,
vazda bio ki je u[3] sebi;
dida ko ima, did stariji
nasto bi, a[4] unuk poslidniji.

76.

Sam je Otac sve kolienstvo,
nima dieda sam ko 'e[5] davni,
pravu kripos pravo plenstvo
nosi, ki je sam prislavni;
i ki neu*mrl*[6] svojoj slavi
baštinika slična stavi.

77.

Ne[7] ima uzrok, ni početak,
ko 'e početak svake stvari,
ni sam sebi ni začetak,
kamo su mu pridńi stari?
sam je uzrok svih uzroka,
mira vieka privisoka.

78.

Neizmiran i veliki,
puni miesta sva, a[8] puńen
ne[9] more bit Bog toliki,
veličanstvom ki je kruńen;
on sam sebi svita prije[10]
sviet polača miesto bi je[11].

79.

U najviših glava mu je,
prsi, stegna, ruke, bedra,
svud gdi hoće prostiruje
s najviśega neba vedra,
i do zemļe noge pruži,
za[12] podnožje ka mu služi.

80.

I sada je cio svudi,
nigdi gdi je[13] on neće otiti
drugi, i svit kad se osudi,
Bog će u[14] Bogu svejer biti:
Duh priveli, ki slavi se,
lako 'e cio svud, nit dili se.

81.

Mudros kojega izuća je,
a[15] ni hodio na[15] nauke,
ne[16] zna zabit, er vičńa je,
redi neba, svite, puke:
sva minutna, dohodeća
biše i bit će ńega čieća.

82.

Išteš što[17] Bog svemogući
može? može sve što[18] hoće,
može svoj prst[19] primogući
svaka stvarat, al ne hoće
zlo tvoriti; u[20] tom hvala
svemogustva bi iztaśtala[21].

83.

Vidi ih u se[22] i izvan sebe,
skupa gledač i zrcalo,
i poznaje svih potrebe;
boļe 'e[23] velo, boļe i malo
u[24] izgledu božje misli,
neg u[25] sebi, tko razmisli.

84.

Ne će ni sad, ka sad može,
velon meštru dosta 'e moći,
plemenitie način Bože,
nego dila tvoe nehoći;
li kad hoćeš, moreš svaka
bez pomoći, bez potaka.

---

[1] r. Nè [2] r. znà pò [3] r. kie ù [4] r. à [5] r. koe [6] r. -marl [7] r. Nè [8] r. à [9] r. nè [10] r. prie [11] r. bie [12] r. zà [13] r. gdie [14] r. ù [15] r. à — nà [16] r. nè [17] r. sctò [18] r. sctò [19] r. prist [20] r. ù [21] r. *s* [22] r. Vidih ùse; u konceptu V i d i j h u s e [23] r. boglice [24] r. ù [25] r. ù.

85.

Vojnici mu i vitezi
jesu muhe, gušterice,
a vojske mu i cerezi[1]
grusne žabe, skakavice,
kih kad zove udiļ srnu,
da u[2] ništa sva obrnu.

86.

I ništarstvo zań se rve[3],
da[4] uzbude što[4] razviedi,
da se izvrši sve do[5] mrve,
što[6] moć svoja zapoviedi:
ne[7] može grieh kom proti sę
svemogućstvo što je[8] najviše.

87.

Izuvidaš ko l'[9] dobroga,
ki se zlecem svim suprota,
dobra ne ćeš nać do Boga,
u[10] kom ista jes dobrota:
u[11] ovom skup je sve kriposti,
kada 'e dobar, za sva 'e dosti.

88.

Svim trim sobstvom zadostita
ista 'e dobrost privelika,
i od Boga bi razlita,
kad sviet stvori i čovika,
kom da ńe iste dio najveći,
sva izašav, a u[12] ńem steći.

89.

Dobro svakom prizamirno,
ko je izvrsno svim odveće,
i neizumisno[13] i neizmirno
svoe dobrosti inim meće:
more oceansko sve punije,
što se većma rikam lije.

90.

To li[14] radiš iznać jošće
meu božiem[15] kripostima
ļubeznivi dar milošće;
on ju[16] plodnu toko ima,
da[17] od Boga dihće[17] Boga
Otac Sin Duha svetoga.

91.

Dviuh ļubav i dviuh celov,
ki se prima od tretoga,
toli izvrstan, plodan dielov[18],
da upiju[19] Bozi Boga,
i jednače ńega s ńime,
da stae[20] treći sličan dvime.

92.

Al milošća božja mnoga
ne[21] hti u[21] Bogu samom stati,
er i Sina jedinoga
Otac svietu hoti dati;
paček ļubnom sebe poni,
baštinika kad pokloni.

93.

On je istok s koga 'e doći
svitlost suncu, kad dolazi,
on ki cvićem od zviz[22] noći
črni pokrov tka u mraci[23]:
on, nebesa ki obli ti[24],
zori i rusam glavu kiti.

94.

On je ki se svugdi svraća,
duh vrh voda užeženi,
zemļu u[25] nebo priobraća,
ļude a u[26] sbor od blaženi;
sam pridobar vrh svih paka,
u[27] kom, po[27] kom, s kim su svaka.

---

[1] r. Cerezi [2] r. dà ù [3] r. arue [4] r. dà — sctò [5] r. dò [6] r. scto [7] r. nè [8] r. stoije [9] r. kol [10] r. ù [11] r. ù [12] r. à ù [13] r. nè izumisno; u konceptu neizumiscno [14] r. Toli [15] r. Boxijem [16] r. oniju [17] r. dà — dihchie [18] r. dielou [19] r. dà upiu [20] r. dà stae [21] r. nè — ù [22] r. zuiz; u konceptu suizd [23] r. ù mrazi [24] r. obliti [25] r. ù [26] r. à ù [27] r. ù pò.

95.

Kad se kušaju[1], tad se hvale
ugodnosti Gospodina,
nostran[2] način od pohvale,
okušanja, a ne[3] čina;
reče okruńen *p*rorok[4] s tega:
ko je[5] sladak, kušajte ga.

96.

Oštrija bi[6] pravda bila,
svemogućstvo a[7] snažnije,
kad jih ne bi razvodnila
sladost, ka se u[8] ńih lije:
slados trizna svih kripostih,
uzdržnica od priprostih.

97.

S koje ļudi 'e dopustjano[9]
s velim Bogom da govori,
kad u[10] raju neotajno
on se ńemu vas otvori,
s ńim trpeznik, ńem trpeza
piva i ugodna puna jeza.

98.

Veliko je ustrpļenje,
ko se vridom vik ne[11] trudi,
peeset vika uvrijen je
Bog, a[12] svejer griešnik hudi
vriđat[13] ńega ne[13] pristaje,
s česa ustrpnos to veća je[14].

99.

Čeka svieta do[15] dospiti,
neka dotle veće pati,
psosti nisu dostiviti,
zato i muke hti kušati:
put[16] čovičju i pria na se,
po[17] ńoj da i[17] smrt zań mu da se.

100.

Za moć svej mrit, i čudesa
na[18] svoe tilo on naprti,
da se čudu i nebesa,
ko skrovito svej na[19] smrti
jur neumrli on se stište,
za[20] nas živo svetilište.

101.

Moć prostiti i hotiti,
dilo 'e božje najhrabreno,
oružan se ne[21] osvetiti,
i neharna priat smiļeno;
više često nehotećim
dat prost zlecen još najvećim.

102.

Nazivanja kad izvodim
božanstvena, boļi drugi
ńegov način ne[22] nahodim,
neg kad prašća svomu slugi;
hti ga, hti ga satvoriti,
za[23] dobra mu svej činiti.

103.

Čudno i tebe čeka doba
na[24] kajanje i pokoru,
zasve odavno da[25] podoba
grieh pedipsu tvu najgoru;
tolikrat te hti militi,
moguć te on čas osuditi.

---

[1] r. kuscaiju [2] r. nostran; u konceptu stajaše isprva n o u i pa ispravļeno u n o s t r a n (?) — (riječ biće načińena od pisca stopivši n o v i s t r a n) [3] r. à nè [4] r. *P* [5] r. koije [6] r. ostriabi [7] r. à [8] r. ù [9] r. gliudije dopustijano [10] r. ù [11] r. nè [12] r. à [13] r. urigiat — nè [14] r. touechiaije [15] r. dò [16] r. puut [17] r. pò — dà i [18] r. nà [19] r. nà [20] r. zà [21] r. nè [22] r. nè [23] r. zà [24] r. nà [25] r. òd — dà.

104.

Prašća svita od počela,
i nastoji sve prašćati,
prie zna[1] svietna kriva diela,
a[2] odluči ga satvarati;
grih i Adama kad zasinu[3],
u[4] dan sedmi opočinu.

105.

Milosrstva ńega čine
često i opet stvoriteļom,
čoeka vadi iz ništine,
milosrdnom paka żeļom
blag isto ga[5] svejer stvara,
nišć sagrihom[6] kad se obara.

106.

Ne[7] od pravde, neg milosti
ćaćka ime stavi sebi,
posilna mu 'e pravda, a[8] gosti
milosrje sam po[9] sebi;
kako svojom hoć'[10] miluje,
kako silon progońuje.

107.

Krivca i ako smionoga
svoim gromovi kadgod kara,
vas sviet straši, a[11] jednoga
paka ńegov tries udara;
kad se i jedin mrtav gleda,
neka mnozim srce preda.

108.

Sve je u[12] ńem božanstveno,
svaka i kripost Bog je isti,
ne[13] more bit ukoreno
čisto bitje; svim koristi,
vavik jesu svi svoi sviti,
il pedipsa ili miti.

109.

Nįema trpļe sržbe niske[14],
da[15] svih mlati kad sagriše,
nu da[16] udiļe šaļe triske,
kad na[17] sržbu ki ga užiže[17]:
nestalo bi jur triskova,
jur bi izgibla sva zemļa ova.

110.

Malo da ne[18] sebe bidi,
buduć pripun milosrja,
kad grišnika koga vidi,
da[19] produļi grišna rja[19];
grih je od toga, ne[20] od Boga,
i on sebi uzrok stanja zloga.

111.

Blagodaran po[21] naravi,
ište svakom da[22] daruje,
čoviek davat kad se stavi,
misli da se ne[23] svukuje;
malo vrilo prisušiti
mńi[24], kad da se svakom piti.

112.

Raduje se Bog veseli,
da je bogat, za[25] darivat,
i Ocean tako veli
pušta mora svud sva[26] livat,
i diči se da mu jesu
hćeri rike, kolike su.

113.

Daje dobra svim za tuńe[27],
niti čeka da se odvrate,
svoe kite, svoje duńe
darbe jesu, ne[28] gamate;
više dari ļudi osorne
i neharne grihotvorne.

---

[1] r. priezna [2] r. à [3] r. *s* [4] r. ù [5] r. istoga [6] r. nisch sagrihom [7] r. Nè [8] r. à [9] r. pò [10] r. hoch [11] r. à [12] r. ù [13] r. nè [14] r. tarpglie sarxbeniske [15] r. dà [16] r. nù dà [17] r. nà uxisce [18] r. dà nè [19] r. dà — arija [20] r. nè [21] r. pò [22] r. dà [23] r. nè [24] r. mgni [25] r. zà [26] r. suaa [27] r. zà tugne; (cfr. starosl. тоунє = gratis) [28] r. nè.

114.

Blagodarnos je izvrsniva,
kom dariva nehoteće,
kad se sasvim[1] blag razliva,
i sebe im na[2] dar meće;
more bi i ovo iščrpano
bielo, da[3] ni bezkončano.

115.

Zloba pravde znade sliku,
dobar zori ńe običaje,
prem da[4] mrska zlom tamniku,
svi 'u spovidau a ne[5] taje;
a[6] ki 'u drže u[6] nehaju,
pak ju u[7] paklu, joh, kušaju.

116.

Pravi 'e sudac di on pedipsa,
u[8] zakonu ko ga uvridi,
prav Bog digod svoje lipsa[9],
i pravedne plaćon slidi;
plaća zlobe i kriposti,
putom pravde i milosti.

117.

Ko mil ćaćko darovava,
a ko uriđen[10] sudac sudi,
nikogare ne[11] poznava,
ni najdražje svoje ļudi,
da[12] ni hroma, pravda hoće:
venac dobra, poraz zloće.

118.

Kad uznosi i vapije
svetbu Bogu sve andiestvo
pada doli, a sklonije[13]
strašna tiela i nebestvo,
i na[14] ime toli sveto
svit i bezdno trepti kleto.

119.

U svetińi slavna Boga
stoi[15] ńegovo visočanstvo,
ki ga veli prisvetoga,
ti mu daje sve božanstvo;
od svetosti ničje je[16] ime,
samo 'e božje po[17] sve vrime.

120.

Nie prvo Bog, gospar nego,
bio je gospar vavik svega,
u[18] gosparstvu ni se dego,
da ga 'e prija[19] posli ńega;
nima istoka, ni zapada
vikovičńi, kie sve vlada.

121.

Odkad je Bog i *G*ospodi[20],
kraļstvu svojem sva podstavļa,
u[21] svelenstvu što 'e štogodi,
ništarstvo i isto sam upravļa;
meje carstvu ńem ne[22] išti,
meja ne[23] zna, i ne[23] tišti.

122.

Sva gospostva, svi kraļnici
koji bieše, ki su i sade,
živu Bogu podložnici;
jesu i krune, koje im dade,
more im uzet, ko i živote;
sam on ne[24] ima ke suprote.

123.

Niedan čoviek provijenje
svemogoga kraļa nika,
zatajat ga sve stvorenje
ne će, i množtvo svih jezika;
ufa uń rataj, kada sije,
a[25] pozna ga, kad izvije.

---

[1] r. sà [2] r. nà [3] r. dà [4] r. dà [5] r. à nè [6] r. à — ù [7] r. ú [8] r. ù [9] r. [10] r. à kó urigien [11] r. nè [12] r. dà [13] r. à sklonie [14] r. nà [15] r. stoij [16] r. niçije ije [17] r. pò [18] r. ù [19] r. dagae pria [20] r. *G*- [21] r. ù [22] r. nè [23] r. nè — nè tisti [24] r. nè [25] r. à.

124.

Provijenje u[1] svoe krilo
već neg zemļa sidbu prima,
rizač kosi trsje cilo,
a[2] uzdanje u prut ima,
er ga hrani božja pomja,
i brani ga gradja[3] i gromja.

125.

Pastir ovce čuva svoje,
provodistvo i pastira,
majstor zanat iznašo je,
on ga a[4] mudro sve razbira,
i svim krajem puk nalaga,
da im je s puka veća snaga.

126.

Da ne bismo svi ufali[5]
imat pomoć, kad je tribe,
čemu bismo klevetali,
i molili za[6] potribe;
man bi razlog molbe vruće,
da ne[7] slidi dostignuće.

127.

Sve što[8] zemļa, pako, more,
nebo i ajer nam odkriše,
sve su božieh ruka stvore,
i o[9] ńegovoj pomļi vise[9],
i provije svoe razliko
samo uzdrži svekoliko.

128.

Ovi blaga i uboštva
na ovom svietu stanoviti,
bogat blaga da od mnoštva
dade ubogu, nek se siti,
a[10] ov sliša da[10] bogata,
jedan drugom neka 'e plata.

129.

Vij[11] svelena svaka ova,
provid svih je liber veli,
u[12] kom stvori jesu slova,
a[13] zdrakovi kartič[13] bieli,
svak šti u[14] ńem svoje biće
i razlikost svake sriće.

130.

Sgode, česti i udesi
jesu čieni od providi,
ali čoviek, ki se miesi
u[15] slobodi, što 'e zlo vidi,
kad providom i slobodi
more oprit se zloj nezgodi.

131.

Ne[16] kreće se list od gora
prez hotinja bez božjega,
niti strone kapļa mora.
vitar puhom kad ga užiega;
pak bit ne će provid to
nam, ko 'e[17] štogod potribito?

132.

Bog i čoviek skupno čine,
da se u[18] dobro zlo privrati,
Bog čovičje hudobštine
pri prividi, pak zamlati;
što[19] on prividi: privijenje[19],
što[20] on odluči: provijenje[20].

133.

S toga nikor sud ne[21] sudi,
Bog sam sudi u[22] prividu;
ko je po[23] ovom moru bludi,
more upravit luke sridu[24];
višti a[25] mornar s zle odluke
more razbit na[26] jaz luke.

---

[1] r. ù [2] r. à [3] r. gradija [4] r. à [5] r. uffali [6] r. zà [7] r. dà nè [8] r. sctó [9] r. ò — pomgliuise [10] r. à — dà [11] r. Vij [12] r. ù [13] r. à — kartiç [14] r. sti ù [15] r. ù [16] r. Nè [17] r. koe [18] r. ù [19] r. sctò — priuiijenije [20] r. sctò — prouijenije [21] r. nè [22] r. ù [23] r. koije pò [24] r. sride; u konceptu s r i d u [25] r. à [26] r. nà.

134.

Mlajih[1] dana u pucini[1]
tko bi tvrdi trn neplodan,
može izaći neraščini[2]
kripki cedar, Bogu ugodan:
ne[3] išt' u[3] nikom, što 'e pri bio,
neg kako 'e svak svršio.

135.

Sumļi Toma, a[4] zataja
Petar meštra poļubļena:
ov zań umri po[5] svih kraja,
a on ga[6] vika uskrišena;
Pavo vierne pri progoni,
pak za[7] vieru vrat prikloni.

136.

Često al dobri er se odvrate,
svoga su uzrok osujenja,
zli takojer kad se obrate
dopru u liuku[8] od spasenja:
najboļe je i najhuje,
kad zo[9] i dobar prominuje.

137.

Nek svak uzda stanovito
slavno u[10] božje provijenje,
on je u[11] službi našoj mito,
a na[12] putu upravļenje;
sol u[13] gozbah, štit ubogih[13],
pokoj u[14] sni, hlad u znojih[14].

138.

To ti 'e narav i sućanstvo
ļavna i božja pridavanja,
nu, čoviče, u[15] sužanstvo
slobodna me ne[16] drž' stanja;
već ostavi žeļe prendat
dano bi ti ov se[17] uspendat.

139.

Di s' razgledao sva kolišća
od svetaca i od anđela,
ko se redon svak namišća
prid pristoljem Boga miela,
jak gizdava bila rusa,
ka se lišćen reši i busa.

140.

Okol skrita ki je u[18] sridi,
ki ko kruna tu se stani,
i u žutom zlatu sidi,
ko[19] kraļ vedri meu *b*ani[19],
miris lišću svem razlijuć,
a[20] od sebe ga ne[20] odbijuć.

141.

Na[21] blag miris svi blaženi
lete i srnu ko[22] pčelice,
da[23] ispiju med sladeni,
kim se hranu, ter se diče,
da[24] krcate slasti liepe,
kad odhode, opet riepe.

142.

Dosti, dosti, ne[25] već više,
ni anđelska rič ne[26] može
pravit tebi što[27] saviše,
ko[28] podpun si, ah moj Bože;
daj, da na[29] tleh spustim tebe
i stavim te u[30] tvoe glebe[30].

---

[1] r. Mlaih — ù puzini [2] r. ne r- [3] r. nè — ù [4] r. à [5] r. pò [6] r. à sonka; u konceptu on*g*a [7] r. zà [8] r. ù liuku; i u konceptu isto liuku [9] r. zó [10] r. ù [11] r. ù [12] r. à nà [13] r. ù — ù bogih [14] r. ù — ù znoih [15] r. ù [16] r. nè [17] r. biti ovse [18] r. kije ù [19] r. kó — B- [20] r. à — nè [21] r. Nà [22] r. kó [23] r. dà [24] r. dà [25] r. nè [26] r. nè [27] r. setò [28] r. kó [29] r. dà nà [30] r. ù — glebe.

143.

Ti se od tieh kad spomeni,
ko[1] od tvoga svitla istoka,
ne[2] stoj tmastoj sve u[2] sieni,
neg podiži oba oka,
i od tiela i od pameti,
na[3] ov grad rodni, slavni i sveti.

144.

Jeda bi ti Bog i sriće,
po[4] načinu ki ti žice[4]
moja slabos, triuh viće,
dopustili, lice i lice
da[5] razgledaš, ne ko[5] sada,
po[6] prilikah tebi iz jada[6].

145.

Dosti sam te nagovara,
moj putniče, na[7] kriposti,
a[8] što s' vidi, to ti 'e dara
vrhu veće i priko dosti;
shranit mogu najposlidna
tebe tebi dosle vidna.

146.

Rekao sam ti što sam moga,
što si vidi, zapameti,
dove sam te ća do[9] Boga,
daļe i više neć' otieti,
ako ćeš se k domu zdravo
vratit, vrat' se, već ti 'e pravo.

147.

Tin me hvati za[10] timene
i poleti u[11] čas s nebi,
i baci me na[12] kamene
vilovite, gdi ga ne[13] bi;
a[14] ja tu ostah pridńe blato,
jedva živo i duhato.

148.

Al buduć me ta pritekla
visokoga van Mosora,
vrhu sebe opet dekla
Spliskoega priko mora
mene u[15] svem zdrava odni,
di mi 'e kuća i Brač plodni.

149.

Ne hti me odnit k Splitu gradu,
u[16] komu sam dobro vijen,
neg di živem u[17] obadu,
mnokrat veoma nenavijen,
prem da[18] hižu i u[18] Split iman,
i u vlasteoski sbor sam priman.

150.

Tu me vrže, neka budu
siļ[19] otoške nenavisi,
i podnoseć ńu u[20] trudu,
jeda bi se našo viši[21],
i dotekao već spasenja
putom mala ustrpjenja.

151.

Rataļ ako svoj ne[22] dere,
gvozden lemiš svitao nije,
i ako pomļu kmet ne[23] bere,
pak ne[24] gńeči grozd, ne[24] pije;
tač netlačna kripos svaka
biedna ostaće sridu mraka.

152.

Kripkie žile sebi meću,
slaim mirisom a[25] udaru
stabla, vitri kim primeću,
i tamńani ki se taru:
mrtvo more čoviek nije,
bez valova da[26] počije.

---

[1] r. kó [2] r. nè — ù [3] r. nà [4] r. pò — kiti xize; i u konceptu x i z e [5] r. dà — nè kó [6] r. pò — izijada [7] r. nà [8] r. à [9] r. dò [10] r. zà [11] r. ù [12] r. nà [13] r. nè [14] r. à [15] r. ù [16] r. ù [17] r. ù [18] r. dà — ù [19] r. sigl; i u konceptu s i g l [20] r. ù [21] r. uisi [22] r. nè [23] r. nè [24] r. nè [25] r. à [26] r. dà.

153.
Nek zavistvo sve izide,
ne strašim se ni od lava,
da[1] ustrp ni ima veli Alcide,
ne bi sveza psa troglava;
i Kalisto ne bi vila
u[2] zviezdu se priobličila.

154.
Nu[3] pokle se već pojavih,
buduć bio u[4] prisneti,
prijateļe kad pozdravih,
idoh klańat tempao sveti,
doli i pavši na[5] tleh licem,
moim zafalih slobodnicem[6].

155.
Tu razvidiv moe ništarstvo,
radih bacit stare odiće,
i buduć me jurve starstvo
pritisnulo, žudih biće,
to jest dušu samo moju,
privest k vičńem perivoju.

156.
S koga odvrgoh i pozabih
skrb putenih naslajenja,
svieta raskoš, koga babih
pohlep blaga i poštenja;
svaka ovd ime od dobara
nosu, a[7] uzrok su paklieh žara.

157.
Ka ne lahše[8], neg brimeni,
ne[9] pomoći, neg nemoći,
ne[10] plod dobar, neg simeni[10],
prignutivi svakoj zloći,
i napokon duhu škodni
jesu, a[11] Bogu neugodni.

158.
Pak se obratih božjoj kući,
di u blustr[12] svedba sahrańa se,
podar žestok uzdah vrući,
rekoh: Bože, ki ovd klańa' se,
svaka mi uzmi, a[13] dobavim
daj da[14] tebe, i u[14] vik slavim.

159.
Gospodine, bez kojega
ni se nikom shranit moći,
prosim dara da tvojega
osobite od pomoći
meni slugi tvom ne[15] kratiš,
i ti udiļ me da[16] obratiš.

160.
Neka k tebi po[17] milosti,
ne po[18] mojem zasłužanju,
prit bih mogao u[19] radosti,
za[20] uživat u[20] tvoem stanju,
pribivališt di imaš dosta
za[21] i mene primit jošta[21].

161.
Er od moga milost kako
dostojanstva ne[22] ishodi,
i skrušenja ova tako
milosti su tve privodi,
ne[23] mogući ja po[23] sebi
taj dar imat, ki 'e po[24] tebi.

162.
Poznajem se za grišnika,
prsi udaram, ronim plači,
da sam moga stvoritnika
tebe uvridio i potlači:
suza prave od pokore
sve mi oprati griehe more.

---

[1] r. dà [2] r. ù [3] r. Nù [4] r. ù [5] r. nà [6] r. z [7] r. à [8] r. Kà nè lahxe [9] r. nè [10] r. nè — sineni; u konc. simeni [11] r. à [12] r. ù blustr [13] r. à [14] r. dà — ù [15] r. nè [16] r. dà [17] r. pò [18] r. nè pò [19] r. ù [20] r. zà — ù [21] r. zà — s [22] r. nè [23] r. nè — pò [24] r. pò.

*

163.
Da 'e takmena Otče[1] podaj,
to bo možeš kao Bog stvorit,
i učinit da[2] nikadaj,
već jednokrat grieh oborit,
opet sune na[3] grišnike,
čineć mrtvieh rańenike.

164.
Dosti s griha, ki duh smiče,
tebi sam se omrazio,
i udignut *sdenovice*[4]
ukidan se nahodio;
tako vrijauć[5] prem najgrje
pravdu i tvoje milosrje.

165.
Znam, nepomno da sam stupa,
i odviše dušu hara,
bez ozira kad sam lupa,
i na[6] iste stine udara;
ali milost tvu iz nova
iskah s mnozih tvoih darova.

166.
Al kad žilom ne[7] vadi se
stabar svaki od dubova,
živdo[8] i brzo omladi se,
i doreste dub iz nova;
tako izgulit zlim dilima
triba 'e uzrok svim žilima.

167.
Svaki ostatak od nemoći,
zasve u[9] sebi mao da je,
podoban je[10] za opet moći
zdravje u pridńe metnut vaje;
zledi duše opet krenu,
kad se uzroci ne[11] odrenu.

168.
Malo 'e vriedno zlobe isciepat
a[12] sahranit zloba sime,
lako uzopet krst počepat,
a[13] ńegovo nosit ime;
od pokore hvastat rieči,
a ne[14] kazat plode dieči[14].

169.
Što da[15] kripost izisko je
naučitel svih Seneka,
kada viru ne[16] hajo je,
i na[17] smrt ju ni dočeka:
ništa 'e, da ga sri pišuća[18],
kad ga ostavi umiruća.

170.
Ništa 'e i glas od virnika,
kad od vire nije[19] dieli,
čoek i kripos bez prilika
nisu vieku dobri bieli;
što je i vira i vrag dosla,
virova, al' i ne[20] da posla.

171.
Krsnieh[21] mudros sva 'e od diela,
a[22] ne samieh od besieda;
što 'e sve zučat ko[23] i pčela,
a ne[24] činit voska i meda;
rieči i dobre virenim su
bez čińenja vitar, dim su.

---

[1] Moglo bi se čitati i otce [2] r. dà [3] r. nà [4] r. [5] r. urijauch [6] r. nà [7] r. nè [8] r. xiudo; i u konceptu [9] r. zà — ù [10] r. podobnaije; u konceptu podoban je (podobanie) [11] r. nè [12] r. à [13] r. à [14] r. à nè — dieçi [15] r. Sctò dà [16] r. nè [17] r. nà [18] r. s [19] r. nie [20] r. all' i nè, u konc. ali ne [21] r. Karsnieh [22] r. à [23] r. kò [24] r. à nè.

172.
Riči očina, dobri Isuse,
i ńegove slave *z*drače[1],
koga anđelstvo prima u se,
i nebeske srid polače,
razgledati žudi sveje,
daj i meni to[2] veseje.

173.
Znam, da broi si[3] stopa moja,
misli i pute prividi si,
i uzdrža me ruka tvoja,
odkad stvori me i umisi,
ako oš ka je[4] zloća u[4] meni,
ti 'u[5] desnicom tvom odreni.

174.
Dobro poznah, da[6] drugoga
prijateļstva ni na sviti[6]
koristniega izvan tvoga,
koga odsle grem sliditi:
a prijazan[7] svieta odmeću
sasvim srcem i pameću.

175.
Vičńi kraļu, pun milosti,
daruj meni najposlije
svako sime od kriposti,
da i u[8] puti mojoj zrije,
i da plodi sadńa[9] odluka,
ku posadi tvoja ruka.

176.
Ovi od tebe dar primiti
shrani, istanča mala er snaga,
ka ne[10] more naplatiti
na što[11] dug me moj podlaga;
za[12] smiriti voļu imam,
brime i jakos toku al nimam.

177.
Nu ako su moja lita
kratka, i žitka časi mali,
ti kajanja cilovita
dar pokloni, da se žali
grih; čin' zažme ma zenica
u[13] naručju tvoih mišica.

178.
Daj izvrsno skrušeonstvo,
pravu ispovied zadovoju,
produženje svejeonstvo,
najvlastitiu milost tvoju,
pekļu grieha o[14] koj visim,
po[15] milosti da odriśim[15].

179.
Gospodine drag i mio,
dopusti mi, da[16] koliko
bezredno sam sagrišio,
uskajem se i toliko;
znam, nie mire griehu momu,
kad sagrieśih[17] neizmirnomu.

180.
Daj, da iz svega srca moga
buden bolit nepristano,
da[18] uvriedih tebe Boga,
velo dobro vikovano;
i da[19] s male, ko[19] opet molim,
moe bolesti svej se bolim.

181.
Al za[20] utažit gńive tvoje,
dosti 'e meni kajnu biti,
er kad srce skrušeno je,
ti se pušćaš umoliti;
tvoja pravda vik ne[21] ište
lipše od srca prikazište.

---

[1] r. *s* [2] r. tó [3] r. dà broisi [4] r. os kaije — ù [5] r. tiu [6] r. dà — nà suitu; u konceptu popravļeno n a s u i t i *(u* u *i)* [7] r. à priazam [8] r. dà i ù [9] r. *s* [10] r. nè [11] r. nastò [12] r. zà [13] r. ù [14] r. ò [15] r. pò — dà -*s*- [16] r. dà [17] r. *s* [18] r. dà [19] r. dà — kó [20] r. zà [21] r. nè.

182.

Čin' da potok mene sreti,
ki ističe od pristoja
Boga i Janca, to 'e Duh sveti,
ki je ishod vas oboja;
da[1] i on dušu mu opoji
sedmerima darmi svoji.

183.

Neka po[2] ńih kad opravim
u[3] svem vašu voļu svetu,
istim Duhom da se upravim,
k nebeskomu drugom svietu,
gdino sja dan vikoviti,
i jednaci svim su sviti.

184.

Istinito gdi 'e spasenje,
spasno di je vikoviestvo,
vikovito utišenje,
utišano pričestiestvo,
pričestito sladovanje,
prisładeno uživanje.

185.

Gdi ti Janče, božji sine,
vičńim ćaćkom gospoduješ,
svetim Duhom od istine
zaedno živeš i kraļuješ,
u[4] jedinstvu nerazlikom
po[5] sve duge vike vikom.

Svrha dvaes devetoga pievanja.

NADGLASJE.

Mrtvieh se ovdi uskrišašća[6],
i zlamenja sva spomińu,
ka će biti pri došašća
Boga Janca na sudbińu;
ko ima Anćikrst[7] prie privarat,
pak se i ogńem vas sviet sharat.

Ko[8] kad pride sudac jasni,
bit razlozi pravedni će,
i svi sudi svoi pristrašni:
zle od dobrieh razlučiće;
tim dat u[9] raj stan čestiti,
zlim vaj pakla viekoviti.

PIVANJE TRIESETO[10].

1.

Što se ubogu i bogatu,
zliem i dobriem dogodilo,
čusmo; sad daj da mom bratu
kažem, ko će[11] ļusko tilo
svačje mrtvo uskrsnuti,
pri neg se htit sviet smaknuti.

2.

Pri vrimena neg sva izginu,
za[12] vrimenom vika ovoga,
svak da pride k božjem sinu
triba 'e na[13] dan od razloga:
tielo dušom, tielom duša
nek opjenu pravdu kuša.

---

[1] r. dà [2] r. pò [3] r. ù [4] r. ù [5] r. pò [6] r. uskriscaschia [7] r. Anchikarst [8] r. Kó [9] r. ù [10] u konceptu trideseto [11] r. kochie [12] r. zà [13] r. nà.

3.
I da[1] svaki, ki se izmini,
čoviek tada i uskrieši,
i u[2] umrloj svoj haļini
ustane se, ter pospieši
na[3] sud, ki će toko strašan
bit, da[4] i svet će bit pristrašan.

4.
Er ko[5] zakon bi umriti
čić opada Adamova,
to svak ima uskrišiti
čić odkupa Isusova;
vira i milos tociem dana
kažu istinu toga člana.

5.
Za[6] vlastitim bi od podobe
i sveleni sud da[7] bude,
kad po[8] smrti pridńe zlobe
i sva imanja mrtve ļude,
biehu ostala svom simenu
za[9] ispraznu uspomenu.

6.
Ter ko[10] tilo dušom grieši
čić ponostva, slasti i blaga,
pravedno osta, da[11] uskrieši,
i s ńim svašto da[12] podlaga
sudu izvrsnom, ki u[13] svemu
dat će svim što[14] pristoi kemu.

7.
I nek znamo, da[15] uzrokom
razlog se ima učiniti,
duši na[16] ishod, a[16] napokon
tielu, i svakoj zloj dobiti,
na[17] srditi dan opjeni
svi hoće ostat protreseni.

8.
Od sunca će i od miseca
zlamenja se viedit čudna,
zviezde otamne, ļustvo uzjeca
radi straha veomi trudna,
i morskoga rad bucanja
pri sudńega dne čekanja.

9.
Smrt će s kugom, s glada, rati,
i s ajera otrovanjem
svud čoviestvo pobivati,
da[18] nie uteć pobiganjem;
svud ubojstva, svud umori,
plači, jauci i razori.

10.
Vitri, gradi, gromi, trusi,
i svud borja povaļena,
oboreni gora kusi,
zvirja i ļustva pristrašena,
žene plačne, dieca pala,
puk bigući, blaga ostala.

11.
Miesta, gradovi i posade,
sve države opustile,
kraļstva stala, črne mlade,
a[19] kneginńe ublidile;
i napokon s svih skončanja
plačna uzbudu prikazanja.

12.
Bit će i nesklad, smeća i smuta
privelika na[20] sem sviti,
i nevoļa ļuska kruta,
ka će svaka razrediti;
mejaše će razbiet mora,
i otiti povrh[21] gora.

---

[1] r. dà [2] r. ù [3] r. nà [4] r. dà [5] r. kó [6] r. Zà [7] r. dà [8] r. pò [9] r. zà [10] r. kó [11] r. dà [12] r. dà [13] r. ù [14] r. sctò [15] r. dà [16] r. nà — à [17] r. nà [18] r. dà [19] r. à [20] r. nà [21] r. pò.

13.

Tako da će uzmoliti,
da im ove vrhu padu,
i ne[1] moguć zlu odoliti,
u[2] svoe jame da ih propadu,
jeda bi u[3] ńih toj godišće
ko iznašli pribižišće.

14.

Naprit imau i gavezi,
i sva narav na[4] grišnika;
lipost, slava i pinezi
tlačit će se od svitovnika;
svoj svojega potisnuće
za[5] dat sebi pobignuće.

15.

Zla svaka će naripiti,
ka od počela tja do sada
nit su biela, nit će biti
cvilna na sviet vik nikada,
misec krvav, smrt krvava,
oprost nikom da s' ne[6] dava.

16.

Jao prisobnim i dojnicam,
er se trujat hoće obe
slatkim majkam i hćerčicam;
biežat bo će sve osobe,
ke u[7] spiļata brda i gore,
ke u[8] grobnice i topno more.

17.

Tako da se ne povrati
nikor svoje na[9] pokrove,
da bi imanja sva odprati,
al pofati svoe sinove,
sukń' ugrabi, bračnenicu
za[10] odiću i putnicu.

18.

Pridisukrst, skot *đi*dinski[11],
pružit se ima od sivera,
da[12] satare sve bestinski,
kim je u[13] srcu prava viera,
i s ńim Gogi i Magogi,
osmoruki, velonogi.

19.

S ńim će i djavo[14] isti biti,
ki će odriešen tada stati,
i snagu će veću imiti;
ter da[15] crkvu svu podvrati,
i vas kolik svit posede,
jen će[16] stirat i zasiede.

20.

Svi Anćikrstom bit će boje,
da bi sva mu podložili,
i jeda bi srid nevoje
i obrane zasinili,
s kih će dneva bit skraćena,
ka bi[17] er biela put[17] shrańena?

21.

Mnozi hoće navistovat:
Isukrsta evo, hodte;
al nemojte[18] povirovat,
niti vani k ńemu ishodte;
tad bo će se[19] ustat toci
krivi Isusi i proroci.

22.

Koji himbon hoće činit
i zlamenja i čudesa,
jeda bi im[20] moć prihinit
dobre, i odvrć jih[21] od nebesa,
bez očista di se stanu
svi, kad rečna[22] zla pristanu.

---

[1] r. nè [2] r. ù [3] r. ù [4] r. nà [5] r. zà [6] r. das nè [7] r. ù [8] r. ù [9] r. nà [10] r. zà [11] r. gi- [12] r. dà [13] r. ù [14] r. dijauo [15] r. dà [16] r. ÿenchie; i u konceptu ienchie [17] r. kabi — puut [18] r. nè [19] r. tadbochiese [20] r. bijm [21] r. gih [22] mjesto rečena zla prestanu.

23.

Čist bo će izać griha od svega
čoviek, ki tu živ ostane,
očistiti ere će ga
sve nevoļe tad kušane,
koje će mu služit miesta
i pokore i očiesta.

24.

Eliju će i Enoka
Pridisukrst isti ubiti,
al oba će taj proroka
do[1] tri dneva uskrišiti,
i videć ih nazlia biesi
smućen uzit na[2] nebesi.

25.

Gorńe stavne[3], kih kriposti
tada će se sve ganuti,
u[4] velistvu i jakosti,
kad se božji sin uputi,
svetim Dusi, svetim ļudi
da po dilih[5] pravde sudi.

26.

Kad smokvencu listi okruže,
čuje lito, zato ih meće;
ti i *bielizi*[6] kad opruže,
znajte, da je bliezu veće,
i na[7] vratih Isus spasni,
živa i mrtva sudac strašni.

27.

On bo 'e reko, da[8] mimoći
sva kolika nu[9] dokole,
narod ovi ne će moći,
ne[10] svršu se i iskole;
nebo i zemļa pria će minut,
neg ńegova rieč poginut.

28.

Ova al nisu neg prikazi
malih boja i trkanja:
što će bieti, kad ulazi
kraļ na[11] opjena udaranja?
ko će ostat živ u[12] boju,
moć i ukazat snagu svoju?

29.

Suproć kraju najvišemu
i cesaru svih cesara,
semogući ki 'e u[13] svemu,
i ki ogńeno svih udara,
da u[14] toj brime i prijati[14]
pri bi u[15] paklu rad pristati.

30.

Pripade se svit onada,
sunce i misec kad stamnihu,
veličina krupa i grada
po[16] siveru pala bihu;
al pri sudu istorice
strašila su toj dičice.

31.

Na prisašću[17] Janca Boga
daždi krvi padati će,
i na krivca nevoļnoga
iste zvizde krupiti će;
trus će oborit gore toke,
i prosesti, joh, otoke.

32.

Okružit ga hoće magla,
sud i pravda sid mu stavit,
pridit plamen ogńa nagla
protivne će ki rastavit,
bez milenja, bez proštenja
u[18] toj doba rasrčenja[18].

---

[1] r. dò [2] r. nà [3] r. staune [4] r. ù [5] r. dà pò dillih [6] r. [7] r. nà [8] r. dà [9] r. nù [10] r. nè [11] r. nà [12] r. ù [13] r. ù [14] r. dà ù — priati [15] r. pribi ù [16] r. pò [17] r. Nà — s [18] r. ù — rasarçenija.

33.

A slavnih će svetih oka
svom žarčinom prosvitliti,
kad ko[1] muńa od istoka
bude u[2] zapad proletiti;
tere skupi svoe obrane
s četveriuh vitar strane.

34.

U oblake svitle i biele
prihodeći goru s neba,
poslati će svoje anđele,
da[3] od sna bude, i iz dno greba,
trubļom čudna glasa vrla
svieta živa i umrla.

35.

I onom redu zapovidit,
ki je ļuskih od čuvaca,
da[4] ima od svud izuvidit
kuse i prahe od mrtvaca,
ke će on skupne uskrsnuti,
i duh će im povrnuti.

36.

Kosti i žile sklopit će se
veoma hitro sve zajedno:
vlas, član, krsaļ[5] raspao kie se[6],
raznosno udo, al izjedno,
sastavit će tilo cielo,
neka ostane ko je[7] i bielo.

37.

Duše osudnih i blaženac
ulist hoće u[8] svoa tila,
i uhilnih svih mladenac,
kih je u[9] Limbu zatvorila
prinezgoda[10] od nekrsta,
da tad vide Isukrsta.

38.

Ńihi uzrasti i životi
kazat će se uzoriti,
i u[11] snazi i u[11] lipoti,
i u[12] mladosti, ke će imiti
svako, kako da[13] ni istavi,
doresto bi po[14] naravi.

39.

I to crkva hti nam pravit,
i naroda naučiteļ,
da se svaki ima objavit,
doba u[15] kom bi naš spasiteļ
i umoren, i uskriši[16],
da se viran tim utiši.

40.

Samo tielo osujenih
pristupit će jedva živo,
kažući se u[17] zlamenih
teško, tmasto i trpivo,
pako noseć sobom svuda,
i na[18] miesto božja suda.

41.

Žene i bludne grihovite,
prem da distvo su izgubile,
uskrsnuće cilovite,
dive su se er rodile;
naravsku bo svak izvrsu[19]
ima imat na[20] uskrsu.

42.

Hromi, kļasti, obrizani
moć se ne će porugati,
isičeni, bezudani
cili će se nazirati;
brazgot sama al mučeniku
pristoi ostat ńem za[21] diku.

---

[1] r. kó [2] r. ù [3] r. dà [4] r. dà [5] r. karsagl; da ne bude mjesto k r s t a ļ = krsta (?) [6] r. kiese [7] r. koije [8] r. ù [9] r. ù [10] r. prinesgoda [11] r. ù — ù [12] r. ù [13] r. dà [14] r. pò [15] r. ù [16] r. *sc* [17] r. ù [18] r. nà [19] r. izuarsu [20] r. nà [21] r. zà.

43.
Za[1] uskrsom svake puti
slidi opļeno iskušenje,
di će vas sviet umuknuti,
da[2] začuje potvrjenje
sudbe, koju svakom poda
Jezus na[3] dan od odhoda.

44.
I prem da[4] ni božjoj pradi[5]
tribno ļusko[6] svidočanstvo,
niti joj se toga radi
ko priklada dostojanstvo;
za ńe slave 'e[7] potribito,
da se ukaže svim očito.

45.
Miesto sudbe tej svelene
bit će draga Jožafata[8],
ka 'e pod brigom od maslene[9],
odkle Isus, pokli plata
svoim životom naše grisi,
posrid[10] stražac slavno uskrisi.

46.
Većon slavom meu svetima
na prisašću[11] bude tuti,
di opet živim i mrtvima
skazovat se hoće u[12] puti,
dobriem ćaćko utišiteļ,
zlim tvrd sudac i streniteļ.

47.
Sunčan će obraz, jasna glava
bit, a vr ńe[13] kruna duge,
glas ne[14] janca, nego lava,
a[15] obedvi noge duge,
ko dva stupa ogńenita,
govorenja gromovita.

48.
Rotit će se sve živućim,
ki počini sva stvorenja,
da će plamom ńih gorućim
sažgat, i strt ńih čińenja,
pritit rukom, diglom[16] gore,
tlačit nogam kopno i more.

49.
Jasno i strašno veličanstvo
sudca uzmnožna i jedina
bit će opjeno snebivanstvo;
svak bo će ostat jakno stina:
triskovita rieč i plaha
ubivat će začić[17] straha.

50.
Odmetnici vidit će ga,
ki ga na[18] otar ne[18] poznaše,
i bogatci, koji ńega
u[19] uboštvu ne[19] primaše,
svimi zleci ostalima,
kim Bog ne bi prid očima.

51.
Strnuti će žile svakom,
jazik će se omramorit;
pogrjeni božji zakon
kako će se ogovorit?
prid Svemogim ki se sida,
i sam srca izuvida.

---

[1] r. Zà [2] r. dà [3] r. nà [4] r. dà [5] osakaćeno radi rime mjesto p r a v d i; isto je i u konceptu [6] u konceptu ļ u c k o (gliuzko) [7] r. zà gne slauee [8] r. Joxaffata [9] Maslinsko brdo kod Jerusolima [10] r. pò [11] r. nà — s [12] r. ù [13] r. à uargne [14] r. nè [15] r. à [16] r. diglom [17] r. zaçich [18] r. nà — nè [19] r. ù — nè.

52.
Ńige će se rastvorieti,
upisana di su dila,
rieči i misli od pameti,
kim se 'e duša oskvrnila;
ter svak htiće da se pita,
tko zna skrovna i očita.

53.
Unutarńa i otana,
radi pravde bieča i mita,
sva će ostat bilodana
na[1] očigled svega svita;
i grisi će odpušćeni
bit u[2] daskah proštiveni.

54.
Prikotanka, oštra odveće
pravda 'e u[3] ti dan srditi,
da u[4] tom ogńen sudac ne će
ni obranim svoim prostiti;
ovi al ne će s toga uzroka
imat srama, ni poroka.

55.
Nego će se veseliti,
da im božja milos dade,
za[5] vrimena pridobiti
prid nogama ka im[6] pade,
protiv svojih oćućenja,
srditosti, razblujenja.

56.
I na[7] bole da[7] privodi
vična kripost zla grišnika,
svemogućstvu odkle ishodi
vrh svieh slava privelika,
kad opravda od zlobnoga,
više 'e dilo svemogoga.

57.
Ter odića ko[8] vezena,
ka se omrļa s grde skvrne,
novin zlatom pokrivena,
to lipša se s ńega obrne;
i Bog kajnim skvrne odiće
svom dobrotom pokriti će.

58.
Jeruzolimu ako svetu
neprostiv će toko biti,
što Bagdatu[9] priprokletu
paka ne će htit činiti,
pun osvete kad obori
nań desnicu svu osgori.

59.
Stieg cesarski, križ spaseni,
prid sudcem će bit uzdignut,
slikan Janac nań hrabreni,
ki za od djavla nas ubignut,
Otcu Bogu bi prikazan,
prvoga oca za[10] neopazan.

60.
Stvar će biti sasvim plašna[11].
ka će Adama ružit sienstvo,
prid veoma sudca strašna[12]
od istine odkrivenstvo,
koja će se u[13] to brime
očitovat zlobniem svime.

61.
Stvar tač gorka i sramotna,
da se gorča ne dogaja,
ni trudļiva i tegotna,
kada žena dite raja,
ka tribuje da se odkr*ije*[14]
srid bolesti, ku trp*ije*[15].

---

[1] r. nà [2] r. ù [3] r. ù [4] r. dà ù [5] r. zà [6] r. kaim [7] r. nà — dà [8] r. kó [9] r. Baghdatu; u konceptu bilo isprva Babilono, pa ispravļeno [10] r. zà [11] r. *s* [12] r. *s* [13] r. ù [14] r. -ie [15] r. -ie.

62.

Gora neg bi sram Pisuna,
s ńega sebi ki smrt dade,
neg glasnikov kraļa Amuna,
kim se obriše side brade,
u[1] pogrdnoj ovoj smeći
tužan život prohodeći.

63.

Zaludu ste pokrivale
nečasne igre, ženske glave,
duhovnikom svoim tajale,
da se nikom ne[2] objave;
kad ne[3] jednom, ne[3] malima,
nek sé pravit imau svima.

64.

Kad ne[4] bratu, sebi slićnu,
pored vama i grihućem,
neg narodu svem čovičnu,
više i Bogu sve znadućem
imate izreć sva očito,
ne ednom muklu u[5] skrovito.

65.

Vićńi sudac na[6] uskrsu,
posrid[7] golih oglobina,
kazat hoće liepost kršu[8],
punu črvļieh gadelina,
i izvadiće iz grobnica
tmaste *hripei*[9] bielih lica.

66.

Ter će reći: evo su one,
ke se kožom pri dičahu,
i ove kosti bez puti one
s ńom okolo pokrivahu:
sad već hitre, sad već mlade,
svit ne[10] rese, neg svit jade.

67.

Da bi i vas saj sviet zanile
vrsnom rehom ńihovome,
kad bi grihe svoe pravile,
ne bi ih sudi u[11] zlu tome;
zanesene zanišahu[12],
a[13] ispoviedi se odmećahu.

68.

Svi jezici, svi slišat će
vaše prikore i slipotu,
i vaša usta spovidat će
svim sagrihe na[14] sramotu,
s kih ćete ostat vi smeteni,
a[15] s vas oni zasnićeni.

69.

Da nu[16], kad već sve prisobne,
brime dojde da se stužu,
i nakazni tej grdobne
skot tajani da izvržu[17];
ko će svim bit bezpoštenje
na to[18] očito porojenje.

70.

Paklenoga plam jezera
prikriti će zemļe lice,
pune a[19] škode i nemiera
svoe će[20] sunut kobilice,
ne na[21] stabla, neg na[21] ļude,
neharnike božje hude.

71.

Ke će izgrist i okužit
gore travni neg štipalac,
i vas kolik svit olužit,
ko isti ogań požđiralac;
nek bielizim kažu time,
da[22] dospietno došlo 'e brime.

---

[1] r. ù [2] r. nè [3] r. nè — nè [4] r. nè [5] r. ù [6] r. nà [7] r. pò [8] r. karsu [9] r.; hripej na Braču (Milni) i Visu znači kost od nosa [10] r. nè [11] r. ù [12] r. s [13] r. à [14] r. nà [15] r. à [16] r. Dà nù [17] r. dà isuruxu [18] r. nà tò [19] r. à [20] r. suoechie [21] r. nè nà — nà [22] r. dà.

72.

I za[1] vazda da[1] poginut
ima svako, joh, stvorenje,
ko će gnivan Bog sgor sinut,
ko 'e[2] ńegovo navišćenje,
dažden ogńa nebeskoga
na[3] poštenja slavu svoga.

73.

Po[4] nauci Aristotio,
po[5] sudbinah Justinian[5],
po[6] vojnicah Lehsan, Totio,
po[7] tamnicah Dioklec*i*an[7],
Platun meu kripostnici,
Tulij meu govornici.

74.

Tacit ne će se imenovat,
ni Makiave' šatit[8] listo,
nit ki htiše nam darovat,
Teofrasto, Trime*đ*isto[9],
tisuć kńiga, ke složiše,
i pri suda izgoriše.

75.

Er da nisu poginula
diela tizih mnogopisna,
tad bi se u[10] plam raskinula,
svim ostalim što[11] obisna
ļuska oholas udigla je[12],
za[13] vikosti spomen da je.

76.

Znat će[14] kigod zapovida,
da[15] nauk pisma bi im dosti,
kńige Joba, kraļ Davida,
Josua[16], Ishoda, Primudrosti,
božje misli gdi su zdrake,
za ispunit pravde svake.

77.

Tužno ļustvo ko[17] pobignu
od prihodnih nevoļ tocieh,
svim pak triba 'e da se prignu
prijat potop od žestocieh
plama, ki će na sve strane
žgati ļude i poļane.

78.

Nu razmisli svak, koliška[18]
u[19] pogibi žgane Troje
bi mištana smeća i tiska,
strenovita ko i takoje
triuh gradova, vrh kih smrada
dažd ogńeni s nebes pada.

79.

Ter razberi svieta ciela,
gdi vas bude u[20] plamene,
kolika će čut se cviela,
buka i raspi neizrečene;
kad s mala ogńa gradi u[21] bisu
u[22] neviļku proseli su.

80.

Anđeli će na[23] dvi strane
goru*s*tima[24] britkim mačim
od ovaca zle kozlane
zavrnuti, da s opacim[25]
dobri niesu izmišani,
ko[26] pšenicom ļuļ pogani.

---

[1] r. zà — dà [2] r. koe [3] r. nà [4] r. Pò [5] r. pò — Giustinian [6] r. pò [7] r. pò — *ti* [8] r. Machiaue scatit; u konceptu stajaše isprva „s a t a t“ pak ispravļeno u „s c a t i t“ [9] r. *gi* [10] r. ù [11] r. sctò [12] r. udigliaije; u konceptu u d i g l a i e [13] r. zà [14] r. Znatchi; zaista pisarska griješka mjesto z n a t ć e kako je u konceptu [15] r. dà [16] r. Giosua [17] r. kò [18] r. koliska [19] r. ù [20] r. ù [21] r. ù [22] r. ù [23] r. nà [24] r. *s* [25] r. dà s' opazim [26] r. kó.

81.

S live strane množ kukat će
svih odmetnieh zlih hudoba,
s ńima i krivci naricat će,
ki se od svojih nisu zloba
pokajali u[1] životu,
grišeć Boga na[2] sramotu.

82.

Ovih glasom prisrditim
vrijen[3] sudac će udariti,
i govorom porazitim
na[4] tleh će ih oboriti;
strahovita da[5] odveće
pogledati smiti ne će.

83.

Ako strašan bi Žudiji,
kada zakon ńimi prida,
koliko će bit strašniji,
kad zakona izuvida,
nepropustno[6] razlog svačieh
stoeć triskovit u[7] oblacieh.

84.

Ako u[8] vrtlu rekši[8]: ja sam,
množtvo obali oružnika,
krotki Janac neomašan[9],
još milostiv vrh grišnika;
kako srdit i osvetan
ne će strt[10] puk sebi odmetan?

85.

Ako i Filip, kraļ od Špańe[11],
dvim vlastelom sbiļa er reče,
vik ne doju da pridańe[12],
duša i sviest ńima isteče;
ko[13] rieč ne će kraļa Boga
smušit i ubiet krivca zloga?

86.

Riet će tizim, ki na livo
čučnu: ja vas toko ļubih,
da[14] sam sebe na[14] ono drivo
za[15] vaš odkup i pogubih,
osvim darih, ke vam stavi
moj prst[16] milosti i naravi.

87.

S česa uzdah, da[17] i vi meni
ļubav ćete povraćati,
virni, harni i pošteni,
dar za[18] dare prikazati,
držeć draga Spasiteļa
za[19] vašega prijateļa.

88.

Moim zakonom pleća al daste,
nespoznani prem sasvime,
sluge biste, crkve tlaste,
i opsovaste moje ime,
kako da sam zloglas hudac,
ne[20] vaš stvorac i vaš sudac.

89.

Kad bi ogladni, al ožedni,
jestojkon me ne[21] kripiste;
al ostidi, al obiedni,
nit me odiste, nit primiste;
nego vaše bogatosti
rasipaste u[22] tamnosti.

90.

Tač nesramni istravjeni,
da u[23] zlobi bi vam dika,
i u[24] zlu svakom rašpušćeni,
mene Boga i čovika
ne[25] mariste uvridovat:
sad se 'e meni posmihovat.

---

[1] r. ù [2] r. nà [3] r. urijen [4] r. nà [5] r. dà [6] r. nè [7] r. ù [8] r. ù — rekxi [9] r. neomasam [10] r. strit [11] r. S [12] r. nè doiju dà pridagne; mjesto dođu pridań (preda ń) [13] r. kó [14] r. dà — nà [15] r. zà [16] r. parst [17] r. dà [18] r. zà [19] r. zà [20] r. nè [21] r. nè [22] r. ù [23] r. dà u [24] r. ù [25] r. nè.

91.

Ļubit mene vrhu svega,
zasve da van[1] ja razvidih,
a[2] kao sebe iskrńega:
i u[3] tih dviuh zapovidih,
da[4] vas zakon viši učih,
zamani vam[5] istom bučih.

92.

Od kripostne moje rieči
ne[6] primiste dobro sime,
i rad želę vaše prieči
bi vam ukon težko brime;
vrhu stienja sime pade,
i ufani plod ne[7] dade.

93.

Jaram isti od ukona
lak i ugodan doli svrata,
er za[8] činit bezakona,
vrgoste ga cvilno iz vrata,
na[9] sve strane obistajuć,
tusti i na me kopitajuć.

94.

Svej pohlepni, svej nesiti,
čineć mene bez počina,
grihe u[10] vaše i služiti,
van razloga i načina;
roba čineć srid razblude
kraļa, i morne dauć mu trude.

95.

To[11] od vas doškah, da[11] svakoga
veće od mene priļubiste,
a[12] vašega Otca Boga,
ki umrih za[13] vas, pogrdiste,
u[14] sržbenoj znaduć žari,
da[15] imam sudit tej nehari.

96.

Ako rieči božje samo
davat budu toka straha,
ko će ubignut, kud li, kamo
od božjega dila[16] plaha:
jeda krivci ki su ńemu
dogrustili sasma u[17] svemu?

97.

Tad da[18] nimau ogovora,
ničji[19] griesi zvat će svete,
s pustińastvom samih gora,
da[20] kripošća ńiha smete,
sržbu, žrlstvo, nečistoću,
skup[21], ponostvo, svaku zloću.

98.

I za smutńu svih neizmiru
činit će prit i pogane,
ki nimaše pravu viru,
da ih dobrotom svojom rane:
Aristida i Platuna,
Ana*k*sagoru[22] i Antiguna.

99.

Prvi pravdu ki zagrli,
drugi živi u[23] čistosti,
treći ubožtvom neumrli,
četvrti izgled od krotkosti;
Torkvat ļubi ki zle ļudi,
Purin ki obraz liep razgrdi.

100.

S ńima tute prispiti će
i ostali idolkļanci[24],
i protiv ńim ustati će
na[25] sud ļudi Ninivļanci,
i kraļica južne strane,
da[26] osudi nespoznane.

---

[1] r. zasue dauan [2] r. à [3] r. ù [4] r. dà [5] r. zà maniuam [6] r. nè [7] r. nè [8] r. zà [9] r. nà [10] r. ù [11] r. Tò — dosckah dà [12] r. à [13] r. umrih zà [14] r. ù [15] r. dà [16] r. dilla [17] r. ù [18] r. dà [19] r. niçij [20] r. dà [21] r. skuup [22] r. *x* [23] r. ù [24] r. Idolkglanci [25] r. nà [26] r. dà.

101.

Ki su sve dni[1] u grieh stali
naj zadńega do[2] vrimena,
Bogu a[3] nit su se obraćali;
i da[4] več ni zla simena,
pomoće ih[5] vrć u[5] pako,
žive ne[6] uče nek na[6] opako.

102.

Ter kad Turci i nevirni
budu moć jih[7] ukoriti,
koliko će, joh, nemirni
i u[8] porugu svačiem biti,
gdi jao[9] prit će oružana,
slab kripjena, *hlap*[10] krstjana.

103.

I nek svak zna, da[11] pravedan
Bog ima bit na[12] svoem sudu,
od stvorenih brž nijedan
ne će ostat, ki ne[13] budu
navaļevat svoe govore,
zlobni i hudi da se obore.

104.

Za[14] ńih plodih, zemļa rieće[14],
tvom naredbom Gospodine,
vune i svile za[15] odieće,
zvirja i voća za[16] jizbine,
srebra, zlata, dragostienje
za[17] napridak i poštenje.

105.

More ć' ruknut i sve vode:
dasmo im ribe, soli, piva,
i pustismo da[18] bez škode
po[19] nas plovu ńiha driva;
vadismo im se za[20] opraje,
biser bacasmo i koraje.

106.

Aer će svadit: ja ih kružih,
da dihanje ńim ne gine;
sad jim vedrih, sad se oprużih
u[21] dažd, vitre i godine;
ptice im gojih za[22] žuberje,
za[23] jez meso, za[23] odar perje.

107.

I ogań jazici uzvapie,
da ih topli, svit im[24] čini,
zdravi rane boleznie,
rude i tvrjad svu raščini,
da im peče, da im kuha,
klake, lonce, smoke, kruha.

108.

Vikat hoće i nebesa,
uzdržali da su ih moćno,
i micali ńih telesa:
sunce obdan, misec noćno,
da im kazaše s ńih svitlišta
dni, vrimena i godišta.

109.

Tužit se ima s ńima ubostvo[25]
prid obrazom Gospodina,
da[26] ńihovo viek nebostvo[26]
ne[27] utiši zadužbina,
ku[28] svim Tobia pravio biše[28],
za[29] svieh na[29] sud da moli se[29].

110.

I anđeli će svi zaupit:
zaman[30] ńih smo varovali
od zla, i zakon ne pristupit
sa[31] svom snagom nadisali,
kad povojno htiše upasti
u[32] sagrihe i napasti.

---

[1] r. suedni [2] r. dò [3] r. à [4] r. dà [5] r. pomochieih — ù [6] r. nè — nà [7] r. gih [8] r. ù [9] r. gao [10] r. [11] r. dà [12] r. nà [13] r. nè [14] r. Zà — riechie [15] r. zà [16] r. zà [17] r. zà [18] r. dà [19] r. pò [20] r. zà [21] r. ù [22] r. zà [23] r. zà — zà [24] r. suitim [25] r. s [26] r. dà — s [27] r. nè [28] r. kù — bise [29] r. zà — nà — molise [30] r. zà [31] r. sà [32] r. ù.

111.
Riće i sveti ki tu budu:
Bože zakon tvoj prijasmo,
ali ovizim prem zaludu
i velismo i pisasmo,
i od zakona i od kriposti,
čim na[1] svietu bismo gosti.

112.
Er oni u[2] sva putovanja,
na[3] sve vode i livade
htiše imat plandovanja,
i telesne ńih naslade;
nič ne[4] mareć da se mašu
s puta i gube duši pašu.

113.
Petar prvi čineć viku
na[5] nesvisne sve grišnike,
tu Šimunu čarovniku
rit će: u[6] pako poj u[6] vike,
i s inima ki najliše
vrh duhovnieh trg činiše.

114.
Jakov hoće iskarati
jidne i smradne zlogovore,
ki sbudiše blude i rati,
i ki časti da obore,
okužiše[7] narod grišni
jakno poskok i pas bisni.

115.
On i Ivan pak zajedno:
Epolunu, i ki s blagom
ne sdobriste, blago i jedno
ki častiste, pojte s vragom;
rja[8] izi vam zlatne broje,
a[9] srde vas sad s ńim poje.

116.
Tužite se, er imaste;
smijaste se, sad cvilite;
i er vele uživaste,
to veće se sad mučite;
glas uboštva uhilnoga
došo 'e, psine, tja do[10] Boga.

117.
Medki[11] lupeži i bludnici,
nenavidni i psovavci,
linci, ubojni, čarovnici,
žrlci, otidte, mrmotavci;
Pavo izreće[12]: svi nevirni,
za[13] vas nie raj božji mirni.

118.
Ne će mučat ni proroci
i svetosti sve kolike,
razlicima obuzroci
kad prosut će na[14] grišnike,
stvoriteļa da[15] osvete,
i naprave sve ištete[16].

119.
Prit će i dumne tu izbrane
grada od Akri, sebi nose
ke obrizaše, čast da hrane,
na[17] onu ženu da se okose
svom lipotom ka svud lita,
neka ļustvo s ńe mahnita.

120.
Apostoli kim očito
sustvo od Spasa bi podano,
s mučenieci zajmenito,
sudit hoće bilodano
sve odmetne, navlaš one,
ki ih[18] ubiše srid progone.

---

[1] r. nà [2] r. ù [3] r. nà [4] r. nè [5] r. nà [6] r. ù — ù [7] r. okuxise [8] r. arija [9] r. à [10] r. dò [11] r. Medki; (i u konceptu) [12] r. izrechie; po pučkom govoru mjesto izreć(i) će [13] r. zà [14] r. nà [15] r. dà [16] r. istete [17] r. nà [18] r. kijh.

121.
Ka će smutńa biti Irudu,
Klaudia i Dokleciana[1],
kad za[2] sudce imat budu
Petra, Pavla i Ivana,
ke tištaše u veriuge[3],
a[4] Irud prikla čić zle druge.

122.
Knezi, bani, gospodnici
klańat će se zemļi nice,
gdi klast budu stop bidnici,
kim čińahu porugnice,
i ļubit će ńih trančine,
svitla kraļa ko[5] haļine.

123.
Nagli Akabi sklonić́e se,
Nabot kojem trsje hļibi[6].
Epuluni molić́e se
biednom Lazru u[7] potribi:
prikleknuto usiostvo
trepetat će prid uboštvo[8].

124.
Svi će viekat s Isukrstom:
jur prokleti otidite
s Luciferom, s Anćikrstom,
da[9] već Boga ne[9] vidite:
otidite u[10] hip zali,
kad ste smrtno grihovali.

125.
Smetni radi božje omraze,
prikrit hoće sram ogńeni
kasno stidne ńih obraze,
gori nego plam pakleni;
i ne[11] moguć taj trpiti,
pako će isti zaželiti.

126.
Kad je tako, svi prokleti,
di ni zakon, u[12] bezdanje
otidite vragu speti,
di 'e bezreje i beznanje,
i di vaše 'e zlobe mito
sve žeženje teškovito[13].

127.
Rieči dilom sadružene,
ke od usti pravde ishode,
biedne krivce u[14] plamene
nedospietne taj čas vode;
nit se daje pozivanje
na[15] ko drugo suza izbranje.

128.
Rieči uhilne, strahovite
sudca ovdešna[16] svemogoga,
ko[17] pet striela vam se ishite,
da ustrile osudnoga;
dilo i rieč u[18] hip isti
trisne, da se sud namisti.

129.
Otidite, evo s dilom
prva striela ka se meće,
i ka smećom prinemilom
na odašašće[19] krivca udrieće,
ki se puti i on čas nada,
da u[20] pako već propada.

130.
Od mene evo striela druga,
ka zločincu srce rańa,
vele oštra, vele duga,
er od Boga ńega odklańa;
bez pravoga neka dobra
žive u[21] svem zlu, ko'e[21] sam obra.

---

[1] r. *ti* [2] r. zà [3] r. tistasce ù ueriughe [4] r. à [5] r. kó [6] r. hglibi [7] r. ù [8] r. *s* [9] r. dà — nè [10] r. ù [11] r. nè [12] r. ù [13] r. *s* [14] r. ù [15] r. nà [16] r. oudesna [17] r. kó [18] r. ù [19] r. nà — *s* [20] r. dà ù [21] r. ù — koe.

*

131.

Nu[1] prokleti, evo strila
priotrovna, ka in se[2] pruži,
i ka gorka i usila
proklestvou ih grdniem kuži,
s ke probiena ńih nevira
meu djavli ne[3] ima mira.

132.

Već u[4] ogań, ki nasrta
svud okolo na grieśnike[5],
evo strila i četvrta,
ka im zadaje rane prike,
da[6] ńe ļuto ražižanje
ne[7] dopušća počivanje.

133.

Viekoviti, evo peta
strila, osudniem svih najgora,
ere rana im nedospieta
da se, i izliv se[8] kapļom mora,
izopeta sve počima,
i nikadar svrhe ima.

134.

Pet i tizih striela hita
na[9] pet krivac oćućenja,
prva na[10] gled ńim dolita,
druga na[11] oćut od slišenja:
Bog od sebe ih razlučuje,
da ih ne[12] vidi i ne[12] čuje.

135.

Treća pake i četvrta
božanstvena kruta strila,
na[13] voń i okuš[13] ńih nasrta,
budući mu dogrustila
ta ćućenja, ka kad hale,
duše u[14] ogań, hti, da[14] žale.

136.

Peta strila smrtno frca[15]
na[16] taknuće osudnike,
i probie im skrozi srca
čića muka, ke će u[17] vike
trpit, a[18] bez pristavanja,
za[19] nestidna ńih ticanja.

137.

Čim otidu u[20] zle čase,
čeprļat će lišca[21] svoja,
lupat prsi, trgat vlase,
griesti usne prez pokoja,
škripat zubmi, ruke klopit,
kad se budu htit utopit.

138.

Rit će: ah, da[22] nas mile mati
na[23] začeću budu izbile?
al mogli smo umirati,
ne ko su nas[24] porodile?
al da[25] naše u majanstvo[25]
budemo išli u[26] sužanstvo?

139.

Živi ne[27] bismo u[27] slobodi
i u[28] obili grihovali,
i u[29] ovoj sašli prinezgodi,
budué mrtvi, budué mali;
niti bismo u[30] nevoļi,
god davali našoj voļi.

---

[1] r. Nù [2] r. kainse [3] r. nè [4] r. ù [5] r. nà — s [6] r. dà [7] r. nè [8] r. dase i isliuse [9] r. nà [10] r. nà [11] r. nà [12] r. nè — nè [13] r. nà — okusc [14] r. ù — dà [15] r. farza [16] r. nà [17] r. ù [18] r. à [19] r. zà [20] r. ù [21] r. lisza [22] r. dà [23] r. nà [24] r. nekosunas; ovako i u konceptu [25] r. dà — ù maÿanstuo; u konceptu maļanstvo (magliaustuo) [26] r. ù [27] r. nè — ù [28] r. ù [29] r. ù [30] r. ù.

140.
Zašto u[1] grihu uzresli smo,
grihovati ne[2] dospijuć,
tja do smrti grih činismo,
od ńega se ne[3] odbijuć;
oboreni jesmo s toga
snažne od ruke Svemogoga.

141.
Ka nas tira, joh, u[4] pako,
da u[5] vike tu gorimo,
odkle ustati ni nikako,
da se od griha pokorimo,
muke ćemo sad misliti,
čut, znat, slišat i viditi.

142.
Eto djavli tiskaju nas,
odkle izaći ni moć vanka,
eto u[6] ogań ridaju nas[6],
da nas muče bez pristanka,
grdnim trupom da[7] nas tlače,
zubmi i nohti razdirače[8].

143.
Da bi smrt nas dostignula,
išli bismo dobrovoļno,
al se 'e od nas otisnula:
naše 'e stanje prinevoļno,
vikoviestvo čim se vrti,
svej umirat a[9] bez smrti.

144.
Da nas smrtne udaraju
svake strasti privelike,
ke nikadar ne[10] pristaju,
nit će pristat po[11] sve vike,
Bog srditi ke nam daje;
ńegov a[12] izgub najteža je.

145.
Boļe bilo koliko bi,
da[13] smo na[13] sviet sva trpili,
neg u[14] smradne ove grobi
vičńe i ogńene s' utopili,
gdi plam muči naše duše,
ki ne će imat vik svŕuše[15].

146.
Boļe u[16] ogńu ispečeni
da smo ostali Sikimitim,
i od kolih razmečeni,
ko se sgodi Amonitim,
boe s Amonom čić propasti
bi s poglavstva na[17] križ pasti.

147.
Boļe, boļe puni rana
da, ko[18] i Adonibezeku.
nam su sva uda razmicana,
al da nam je, ko[19] Sedeku,
na[20] isto obrazje nesmiļeno
sve rojenje ubiveno.

148.
Da[21] olovo i nam vrilo,
ko[22] i biednoj onoj ženi,
u[23] grlo se bude ulilo;
Makabejski al ko[24] sieni,
da smo odrti i izrizani,
i u pršure[25] rasfrigani.

---

[1] r. ù [2] r. nè [3] r. nè [4] r. ù [5] r. dà ù [6] r. ú — ridaunas [7] r. dà [8] r. rasdiraçe [9] r. à [10] r. nè [11] r. pò [12] r. à [13] r. dà — nà [14] r. ú [15] r. surusce; u konceptu stajaše isprva suarhe pa ispravļeno u uiku „srusce“ [16] r. ú [17] r. nà [18] r. dà kó [19] r. kó [20] r. nà [21] r. Dà [22] r. kó [23] r. ù [24] r. kó [25] r. ù parsure; danas u Spļetu i u Kaštelima kažu pȑšura za talij.-mletački fersora (= padella) odakle je naša riječ i potekla.

149.
Ere bi nam dospivali
sve tej muke brimenave,
a ne[1] bismo svej padali
vruće iz tave u[2] žerave,
sve počimjuć tako opeta
priko vika i sud svieta.

150.
Sbogom[3], sbogom zemļo mila,
sbogom nebo, sbogom Bože,
već nas rinu tvoja sila,
vajme odolit ko ti može?
tim ko stiena svi prokleti
propašće u[4] jaz vikovieti.

151.
Zemļe će ulist srid *slit*[5] jama,
pridane oštra ruci mača,
zlim paklenim lisicama,
učińene ždribi plača,
gdi će utopit mnoge slasti
bluda, blaga, oholasti.

152.
Satan i sve vražje guse,
ke su dosle[6] svit varale,
i propastim koje su se
svud po[7] ńemu prostirale,
u[8] jazvine tme paklene
bit će s ńima zatvorene.

153.
Dobre duše s desne strane
s apostoli i proroci,
milom družbom dive izbrane
staće[9] s anđeli izborioci,
kim pristojno bi tu priti,
svoga kraļa za[10] sdružiti.

154.
Svim redovim od anđela,
i svim svetim u[11] milosti
bit će tada kripka diela,
od hrabrenstva i virnosti,
grikazana bez betega
prid kolišen mnoštva[12] svega

155.
Kim će božji Jańac rieti
s tiha glasa nebeskoga:
hodte k meni svi vi sveti,
blagoslovjeni Oca moga,
primte kraļstvom podobita
mita odredna van prie svita.

156.
Kad me bolna utišiste,
nasitiste kad ogladnih,
biuć putnikom prinoćiste,
napojiste kad ožadnih;
u[13] tamnici pohodiste,
mrazna griaste, naga odiste.

157.
Tim obrani i blaženi
svom svitlinom od tilesa,
biuć ob desnu postavļeni,
s ńim će otit put nebesa,
skladne piesni pivajući,
i hvale mu uzdajući.

158.
Hrabrenoga dobitnika
dvoreć čudnoj u jasnosti:
Ńemu život, čast i dika —
uzvapiće svom radosti —
u[14] vavičńih slava Ńemu[14],
Rajskom Lavu uzvisnemu[15]

[1] r. à nè [2] r. ù [3] r. S' Bogom [4] r. ù [5] r. [6] r. dò [7] r. pò [8] r. ù
[9] r. stachie [10] r. zà [11] r. ù [12] r. s [13] r. ù [14] r. ù — gnemu [15] r. s.

159.
Sunce i misec ki stamniše
osudnikov tužnieh čića,
zdračiti će[1] vele više,
i misečna bit će svića
ko od sunca, a[2] sunčana
lipja nego sedmodana.

160.
Zemļa i nebo pripravļeno
primiti će Janca Boga,
ki će u[3] miesto prosvitļeno
blagdan činit pira svoga:
sist će i ļubi sebi obranu
na[4] trpezu raskošanu.

161.
Gdi kraļujuć s ńim u[5] vike
čudit će se veoma dosti,
da joj dare da[6] tolike,
ne po[7] svojoj dostojnosti,
neg po dilu[8] vikovitna,
milosrdja nedohitna.

162.
Tim svit pašće[9] stavan ovi,
sad tegota koga brani,
i u pepelu svi ńegovi
tužno će ostat zakopani:
sam Bog vazda a[10] bieti ima,
u se, u[11] raju i u[11] svetima.

163.
Zemļa tako pedipsana,
pusta ostat će prez težaka,
prez zanata i mištana;
blago, zlato, zvirja svaka
u[12] opjenom će raspu izginut,
a[13] svit će vas bit prominut.

164.
Ki ponovļen i izvrstan,
miran sist će srid tišine,
neprominiv, nenasrtan[14]
od ke smrtne protivštine;
i vikovit hoće stati,
čin Bog Bog se bude zvati.

165.
Što vam para, moji štioci,
od pričice ku pravismo[15]?
vi velite, da[16] proroci,
i sud kaže sveto pismo;
i da 'e strašna toj istina,
ne šal[17] uzrok smikotina[18].

166
Er vrimena kad se ishite,
nu imamo svi upasti
ruke u[19] božje strenovite,
da se ne će moć ukrasti
duh nijedan, ki u[20] to doba
ima priti na[21] sva sgloba.

167.
Da se uvrem, kao i topa[22],
usrid[23] zemle, tu će on biti:
kao i ribe svak da[24] utopa
u[25] dno mora; da je otiti
i u[26] višine kao letuća:
ne će ko imat ubignuća.

---

[1] r. sdraçitichie [2] r. à [3] r. kichie ù [4] r. nà [5] r. ù [6] r. dá [7] r. nè pò [8] r. pò dillu [9] r. paschie [10] r. à [11] r. ùse, ù — ù [12] r. ù [13] r. à [14] r. nè [15] r. prauitsmo [16] r. dà [17] r. nè scal [18] riječ biće načińena od Kavańina od smih (smijeh), dijalektično smik, gdje *h* prelazi u *k*; koji pojav i danas se čuje u Trogiru a i drugdje, i više puta je upotrebļen od pisca i izvan rime [19] r. ù [20] r. ù [21] r. nà [22] topa od talijanskoga talpa (preko taopa = topa) = krtica; ne znam da li se gdje govori u narodu [23] r. ù [24] r. dà [25] r. ù [26] r. ù

168.

Ako 'e tako, moi pridrazi:
ke činimo mi pripravi,
kada sudac naš se blazi,
da[1] ostanemo prid ńim pravi?
u[2] razlogu kom smo i svitu,
da nam[3] pravdu da[3] dobitu.

169.

Kad imamo na[4] sviet parču[4],
znam, dvorani da se štuju,
srebrńaci da se harču,
braniteļi da[5] kupuju,
išću piesci[6] i svidoci,
otvoraju se ruke i boci.

170.

Usta mole, oči[7] plaču,
i često se glava klańa
svojem sudcu u[8] polaču,
a[9] razlog se svoj naklańa
vrhu ļudih mnoga znanja,
za[10] dopriti na[10] ufanja.

171.

A pri pravdi sudca Boga
u[11] svemu se mi linimo,
vrh kojega ni drugoga,
i malo se zań marimo,
mańe za[12] ke odvitnike
i ńegove dvoranike.

172.

Nit se trati, nit se trudi,
nit se moli, nit se plače,
neg zakon se ńegov kudi,
i razlog se svaki tlače:
kuća mu se oskvrńuje,
i on se isti ružno psuje.

173.

Kako dakle virujemo,
da[13] sud božji ima priti?
kad na[14] opako dilujemo[14]:
govorimo da će biti;
ali vire nie u[15] nami,
sudimo se kada sami.

174.

Ne[16] dopusti, Gospodine,
naša duša, tvoja slika
s grieha na[17] sud da[17] izgine
neoprostivo u[18] viek vika,
kad si ju[19] ti blag i mio
tvojom krvim odkupio.

175

Nego čini tvom milosti,
da te verno svi služimo,
a[20] sagriham našim prosti,
da se u[21] tebi veselimo;
duše i naše da te klańau,
hvale, slave, blagoslivļau.

176.

Tebe sama vrhu svega
ištu, najdu[22], pripovide,
i kad tila iz svojega
idu, tebe mirna vide;
i u[23] tebi istom, kad priminu,
velo dobro opočinu.

[1] r. dà [2] r. ù [3] r. danam — dà; u konceptu sa dugim znakom „*dá* dobitu“, kako i ide; s toga biće u rukopisu pisarska grieška: *dà* [4] r. nà — parçu [5] r. dà [6] r. ischiu pieszi [7] r. Usta mole oççi [8] r. ù [9] r. à [10] r. zà — nà [11] r. ù [12] r. zà [13] r. dà [14] r. nà — dilluijemo [15] r. ù [16] r. Nè [17] r. nà — dà [18] r. ù [19] r. kadsiu [20] r. à [21] r. ù [22] r. istu naijdu [23] r. ù.

177.
I učińene tebi drage
zaručnice i neviste,
na miešice[1] tvoje blage,
i zagrle tve pričiste
ńih uzvedeš ko[2] kraļice,
biele i krotke golubice.

178.
Al s neharstva preda od straha
puna sumļe duša moja,
glasom veli od uzdaha,
da je slika i ona tvoja,
primi 'u[3], ufanje kad u[3] te uze,
rieč su uzdasi, molbe suze.

179.
Odrieš' sužńa, ki sinžira
srid djavalskih mre stojeći,
koga ako ti istira,
komu će se već uteći?
prim' me, ako i opaka,
kada i opak tvoj sam paka.

180.
Slavni uzroče moj prosini,
ter sad daruj pomoć tvoju,
pokli mene ti učini,
i obrani me ko[4] stvar tvoju,
tvoj sam i tvoj bit ću, i ti
moj si, er ne moš'[5] neg moj biti.

181.
Daj, da[6] začmen pun skrušenja,
u[7] najviešu moju pamet,
suda strašna sva iskušenja,
nek mi 'e zaklad, nek mi 'e mamet
od ufanja, koe ću imit,
meu obrane da ć' me š[8] primit.

182.
Primi, primi roba tvoga,
koga oprosti spasnom smrti,
da ne[9] obara s griha svoga,
koji[10] pako nań naprti:
nu[11] razaznaj mrtva kipa,
slugu bolna, smradna, slipa.

183.
Er ako sliep, tva ga, Bože,
more milos prosvitliti,
ako gubav, i ne[12] može,
lasno ćeš ga ti izličiti:
mrtva[13] oživļit[14], i podat mu
zdravļe i život obilat mu.

184.
Ako opak, ti ga upravi;
ako sužań, ti ga odrieši;
ako bolan, ti ga ozdravi;
ako mrtav, ti ga uskrieši:
mrtav, bolan, sužań, zo sam,
svakojaki, tvoj sam, tvo' sam.

185.
Nu srid mojih opačina
ne[15] zabudi dobro tvoje,
milosrdje tve raščina[16],
ako i mnoge, zlobe moje;
s ńih da[17] i dostoim osudjenja,
tebi 'e sva moć od prošćenja.

186.
Spomeni se da ti 'e ime
od Jezusa Spasiteļa,
za[18] toj sobom odvedi me
nebeskoga put veseļa,
dodaj venac, prut ustavi,
da[19] spasiteļ budeš pravi.

[1] r. nà miesize [2] r. kó [3] r. primiu — ù [4] r. kó [5] r. nè mox [6] r. dà [7] r. ù [8] r. dachmes; mjesto da ćeš me [9] r. dà nè [10] r. koi [11] r. nù [12] r. nè [13] r. martuo; u konceptu mrtva [14] r. oxiuglit [15] r. nè [16] r. rasçina [17] r. dà [18] r. zà [19] r. dà.

187.

Čast ti 'e[1] mene zla grišnika[1],
da[2] ustrpi na pogiebi[2],
koli i shraniš odmetnika,
ki se odvrgoh stokrat tebi
čić života svej neprava,
veća ishodi tebi slava.

188.

Od grihova moih bolim se,
žlim[3] ispravit me nepravi,
daj, da[4] k tebi upravim se,
pravom Bogu od ļubavi;
tvoja milos može sama
grišna očistit moga Adama.

189.

Daj, da[5] slave i uzvišuju
Otca i Sina svom obetim,
koi gospodi[6] i kraļuju
u[7] jedinstvu Duhom svetim:
zemļa, nebo, zvier, duh, ļudi,
po[8] sve vike tako budi!

Svrha triesetoga pievanja.

---

[1] r. Çastije — s [2] r. dà — nà poghiebi [3] r. xlim; mjesto želim
[4] r. dà [5] r. dà [6] r. -di [7] r. ù [8] r. pò.